

Programmarekening

2 april 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	5
Inleiding	6
Samenstelling van het bestuur	9
Voorstel raad	10
1 Programmaverantwoording	12
Leeswijzer	12
1. Maatschappelijke voorzieningen	13
2. Preventieve ondersteuning.....	24
3. Individuele ondersteuning	42
4. Economie en Mobiliteit.....	61
5. Ruimtelijke ontwikkeling.....	75
6. Veiligheid	94
7. Kwaliteit leefomgeving	100
8. Bestuur en organisatie.....	107
2 Financiën	122
2.1 Financiële beschouwing	122
2.2 Opbouw resultaat	125
2.3 Resultaatbestemming	128
3 Paragrafen	134
3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	134
3.2 Lokale heffingen.....	137
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	141
3.4 Financiering.....	152
3.5 Bedrijfsvoering	154
3.6 Openbaarheidsparagraaf	164
3.7 Verbonden partijen.....	164
3.8 Grondbeleid	172
3.9 Grote projecten.....	177
3.10 Gevolgen coronacrisis	185
4 Jaarrekening	186
4.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	186
4.2 Overzicht van baten en lasten en toelichting	190
4.3 Balans en toelichting.....	197
4.4 Rechtmatigheidsverantwoording	215
4.5 Bijlagen bij de jaarrekening.....	216

Bijlage 1 - Overzicht van reserves	217
Bijlage 2 - Doelen reserves	219
Bijlage 3 - Overzicht van voorzieningen	222
Bijlage 4 - Single Information Single Audit (concept*)	223
Bijlage 5 - Overzicht baten en lasten per taakveld	236
5 Overige bijlagen	241
Bijlage 6 - Kernegegevens	242
Bijlage 7a - Overzicht van restantkredieten	243
Bijlage 7b - Verlenging termijnen kredieten	255
Bijlage 8 - Overzicht van opgenomen geldleningen	258
Bijlage 9 - Toelichting paragraaf Weerstandsvormogen en risicobeheersing	259
Bijlage 10 - Depla beleidsindicatoren	261
Bijlage 11 - Aanbevelingen Rekenkamer	263

Voorwoord

De programmarekening geeft een inhoudelijke en financiële verantwoording van wat het college afgelopen jaar gedaan heeft. Met als inzet het bestuursakkoord 'Samen werken aan de toekomst' is er in 2023 gebouwd aan een Ede waar het nu én in de toekomst goed leven is.

Ede sluit de jaarrekening 2023 met een negatief resultaat van € 1,4 miljoen na resultaatbestemming op een begroting van € 450 miljoen. Gezien het huidige financiële klimaat een mooie uitkomst. De uitgebreide onderbouwing van het resultaat staat beschreven in de paragraaf Financiële beschouwing.

Steeds meer taken worden bij gemeenten belegd, terwijl er op verschillende beleidsterreinen flink wat uitdagingen liggen. Daarnaast blijven de financiële bijdragen vanuit het Rijk tot nu toe uit en onzeker. De nog voortdurende kabinetsformatie maakt dat we hier niet snel uitsluitsel op verwachten. Met deze onzekerheden moeten we het voorlopig doen. Het feit dat we dit jaar te maken hebben met een negatief resultaat geeft, ondanks de nuancering, nu ook op papier het signaal dat er financieel een andere wind gaat waaien. De organisatie is bezig met de eerste voorbereidingen voor een aanpak hoe eventuele ombuigingen vorm te geven. In de aankomende P&C-producten nemen we u hier verder in mee.

We houden de koers vast door ons wendbaar en weerbaar op te stellen. En we boeken vooruitgang! Het zal niemand ontgaan zijn dat 2023 het jaar was waarin we een aantal grote projecten uitvoerden: het nieuwe station en de Parklaan krijgen vorm. U heeft dat ongetwijfeld ook gemerkt door de wegomleidingen. Bedankt voor uw geduld.

Andere in het oog springende zaken van 2023 waren onze trekkersrol die we hebben op het landbouwdossier, de goede woningbouwproductie, onze inzet op voorkomen van zorgvragen en het onderdak dat we hebben geboden aan Oekraïense vluchtelingen.

Het is de eerste keer dat ik als wethouder Financiën deze rekening aan u mag aanbieden. Ede is financieel solide, en we zijn op veel verschillende vlakken forse inzet aan het plegen. Dat vraagt deze tijd ook van een gemeente. Tegelijk weten we dat er financieel onzekere jaren aankomen. Ik zie het als mijn opdracht om samen met u, als inwoner, ondernemer of raadslid, te zorgen dat we Ede hier sterk doorheen leiden.

Bram van der Beek
Wethouder Financiën

Inleiding

Inleiding op de Jaarrekening 2023

Voordat u de cijfers induikt, nemen we u graag mee in een terugblik op 2023 waarin we de context van ons speelveld van het afgelopen jaar schetsen en kort ingaan op de behaalde resultaten. We kijken terug op een jaar waarin we onze inwoners zo goed mogelijk van dienst zijn geweest en waarin we hebben bijgedragen aan het verder vergroten van hun welzijn. Tevens geven we een korte financiële blik vooruit.

Terugblik op 2023

In 2023 zagen we ons geconfronteerd met verder toenemende geopolitieke spanningen, een afkoelende (wereld)economie, historische renteverhogingen, geen extreme maar nog steeds inflatie, voortdurende krapte op de arbeidsmarkt én in juli van het jaar de val van het kabinet met in november de Tweede Kamerverkiezingen tot gevolg.

Dichterbij huis kwamen we in aanraking met verschillende ontwikkelingen die invloed hadden op de uitvoering van onze taken. De vele maatschappelijke vraagstukken en de groei van Ede deden een beroep op het bestuur en de organisatie van de gemeente Ede. Nieuwe taken leidden ook tot een stijgende vraag naar medewerkers, en dat binnen een krappe arbeidsmarkt. Ook in 2023 heeft de toestroom van Oekraïners de nodige inzet van onze gemeente gevraagd.

Ook dit jaar zagen we een stijgend beroep op de zorg. Onder andere door individualisering, vergrijzing, toename van welvaartsziektes, toename van armoede en prestatiedruk in het onderwijs zagen we zorgvragen toenemen in omvang en complexiteit. Daarnaast staat de bestaanszekerheid van mensen onder druk. Het vinden van een passende woning, zekerheid van werk en inkomen en mee kunnen doen in de samenleving is voor veel inwoners een uitdaging. Mede hierdoor neemt de kansenongelijkheid verder toe. Dit zien we in Ede onder meer in Ede-Zuid en delen van Veldhuizen. Om de zorg in de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden is Het Integraal Zorgakkoord (IZA) ontstaan. Ook is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) gesloten, dat de basis vormt voor gerichte aanpakken op wijk-, lokaal- en regionaal niveau qua preventie, gezondheid en sociale basis. Het akkoord is financieel vertaald in een Brede specifieke uitkering (SPUK), waar diverse bestaande en nieuwe subsidiestromen op het gebied van preventie, gezondheid en sociale basis samenkomen.

Binnen het fysieke domein van onze gemeente vragen de verschillende grote opgaven op wonen, leefbaarheid, landelijk gebied, economie en klimaatneutraal Ede allemaal om 'ruimte' wat volledige realisatie van iedere opgave afzonderlijk bemoeilijkt. Bovengenoemde ambities zetten ons natuursysteem en het mobiliteits- en energienetwerk verder onder druk.

Tegelijkertijd zijn de realisatiekosten van de ruimtelijke opgaven aanzienlijk, maar cofinanciering van het Rijk of de provincie bleef grotendeels uit. Daarnaast konden we voorheen middelen genereren via de grondexploitaties. Dit is echter niet meer haalbaar. Vaak zijn aanzienlijke investeringen en lange doorlooptijden nodig om de grond geschikt te maken voor de toekomstige functie waardoor grondexploitaties gevoelig zijn voor externe invloeden zoals renteschommelingen, maar ook netcongestie en stikstof. Ook zagen we vorig jaar flinke prijsstijgingen in de bouw- en energiesector. Kortom, ruimte wordt steeds schaarser en om die ruimte te verdelen, zijn regie, wendbaarheid en keuzes maken nodig.

Ondanks bovenstaande ontwikkelingen, hebben we mooie resultaten behaald. We lichten graag op hoofdlijnen een aantal van deze resultaten uit.

Behaalde resultaten gezondheid en bestaanszekerheid

In 2023 is gewerkt aan het invulling geven aan het IZA en het GALA. Het Regioplan IZA "Samen voor een Vitale Gelderse Vallei" waarin we veel inzetten op preventie, is door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) goed ontvangen en was veel in het nieuws. Een resultaat waar we trots op zijn. Ook het GALA is uitgewerkt in een integraal plan.

Met de structurele investering in de sociale basis en in preventie wordt de beweging naar de voorkant verder geïntensiveerd en verbreed. Om de sociale basis te versterken, zijn verschillende acties ondernomen. Voorbeeld hiervan zijn de gezette stappen op weg naar het multifunctionele dorps huis Otterlo.

In 2023 is landelijk de hervormingsagenda Jeugd vastgesteld. Deze beoogt betere en tijdige zorg en ondersteuning te realiseren binnen een beheersbaar stelsel. Landelijk zien we meer aandacht voor bestaanszekerheid. Het thema speelde een grote rol tijdens de Tweede Kamerverkiezingen. Ede bood extra ondersteuning aan inwoners om hun bestaanszekerheid te verstevigen. Dit gebeurde onder meer door het verstrekken van subsidies van € 5.000 aan initiatieven die zich richten op het tegengaan of verzachten van de gevolgen van armoede en financiële problemen.

In Ede hebben we meegewerkt aan de aanpak van opvangproblemen. Door de gestegen toestroom van asielzoekers en Oekraïense ontheemden is de vraag naar opvang sterk gestegen. Samen met de Gelderse gemeenten in de regio FoodValley is besloten om - in de geest van de concept Spreidingswet - medewerking te blijven verlenen en om samen te werken aan de uitdagingen die we met de provincie delen.

Verder is in 2023 gewerkt aan het herstel van de cultuursector na de coronaperiode. Ondanks veel inzet van alle betrokken partijen is de verbouwing van Cultura en het samengaan met Astrant helaas niet doorgegaan. Het Akoesticum is, na de coronaperiode én het uitblijven van landelijke subsidie in 2023, in zwaar weer gekomen. Eind 2023 is gestart met het verkennen van het concept Friso, waarin Artbase en Akoesticum twee van de drie partners zijn.

In het kader van inclusie is de regenbooggemeenschap duidelijk op de kaart gezet met de ondertekening van het regenboogconvenant.

Behaalde resultaten wonen en leefomgeving

In 2023 zijn we voortvarend verder gegaan met de ruimtelijke opgaven. De opgaven passend wonen, landelijk gebied, leefbaarheid en klimaat & energie zijn verder uitgewerkt. De uitvoering van de Omgevingsvisie 2040 geeft richting aan de verdere ontwikkeling van Ede. In 2023 is een start gemaakt met de vertaling naar de ontwikkelings- en investeringsstrategie als kompas. Dit is een flinke puzzel waarvan de eerste stukjes zijn gelegd.

Naast deze vertaling zijn er het afgelopen jaar verschillende resultaten behaald. De bouwstroom is tot nu toe flink en veel kansen zijn benut. Vanuit het grondbedrijf is voor 253 woningen bouwrijpe grond geleverd en zijn ruim 700 woningen opgeleverd. Met aanvullende middelen is extra inzet gepleegd om de onderhoudsachterstand van de openbare ruimte in te lopen. De beeldkwaliteit is het afgelopen jaar verbeterd door schonere openbare ruimte. Vanaf 2016 is er flink geïnvesteerd in het realiseren van een levendig centrum. Hier plukken inwoners, ondernemers en bezoekers nu de vruchten van: een aantrekkelijke binnenstad, minder leegstand en er zijn woningen toegevoegd aan het centrum. Tevens wordt hard gewerkt aan verscheidene plannen voor (toekomstige) gebiedsontwikkeling. Met trots kijken we naar de vorderingen rondom de bouw van het nieuwe station Ede-Wageningen en de Parklaan. Beiden zeer belangrijke grote projecten voor onze gemeente.

In het landelijk gebied van Ede hebben we te maken met een forse transformatieopgave voor de landbouw. We bieden de boeren die door willen graag perspectief. Met de PROMO regeling ondersteunt Ede boeren die

willen stoppen én initiatieven waar men locaties met een huidige agrarisch bestemming wil aanpassen. In de natuurgebieden wordt geïnvesteerd in natuurherstel en versterking van biodiversiteit. Door de te hoge milieubelasting gaat de kwaliteit van de prachtige natuur die Ede rijk is achteruit. Concrete maatregelen zijn recreatiezonering en de natuurbeheerplannen. Tevens streven we naar een klimaatneutraal Ede. We hebben ingezet op energiebesparing en energieopwekking waar mogelijk. Mooie resultaten zijn behaald bij het opwekken van zonne-energie, verdere verduurzaming van monumentale panden, nieuwe uitvoeringsplannen voor warmtetransitie en getroffen voorbereidingen voor een lokale aanpak voor isolatie.

Doordat de realisatie en uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen wordt bemoeilijkt door netcongestie en de stikstofproblematiek, is onder andere ingezet op revitalisering, herstructurering en samenwerking op bestaande bedrijventerreinen. Samen met ondernemers, onderwijs en overheid is gewerkt aan de uitvoering van de Human Capital Agenda Regio Foodvalley. We hebben verdere impulsen gegeven aan een gezonde voedselomgeving, zoals voedselvaardig onderwijs. De ontwikkelingen rondom het Food Experience vormen helaas een uitdaging voor de realisatie van het gebiedsprogramma van het WFC. De Provinciale Staten van Gelderland heeft in december 2023 een motie aangenomen om te stoppen met de Food Experience waar het college van Gedeputeerde Staten begin 2024 over beslist.

Behaalde resultaten bestuur & organisatie

De groei van Ede en de veranderende en (nieuwe) grote maatschappelijke vraagstukken doen een beroep op het bestuur en de organisatie. We werken aan een meer wendbare, weerbare en slagvaardige organisatie middels het programma Ede in Beweging. In 2023 is onder andere het Sturingsmodel vastgesteld, de opgavesturing vastgesteld en ingericht, is er een aanzet gemaakt tot het versterken van het strategisch vermogen van de organisatie en is er flink ingezet op medewerkers- en leiderschapsontwikkeling. Met Realisatiekracht richt de organisatie zich op 'de basis op orde' brengen en toekomstbestendigheid. We doen ons best om gemeente Ede een aantrekkelijke werkgever te laten zijn. Het blijft immers een uitdaging om de komende jaren al het werk gedaan te krijgen, zeker gezien de krappe arbeidsmarkt. Ook is stevig ingezet op inzetbaarheid en verzuim. De eerste resultaten worden inmiddels zichtbaar.

In 2023 is gewerkt aan de actualisatie van de Visie Dienstverlening. Vanuit de kernwaarden *dichtbij* en *duidelijk* streven we naar regie van inwoners en ondernemers over eigen data, meer zaken zelf kunnen regelen, diensten en producten direct leveren en het gebruik van duidelijke taal. Hierop aansluitend is een eerste concept voor de nieuwe Informatievisie/Informatiestrategie 2024-2028 opgeleverd en dit wordt in 2024 afgerond. Ook is het afgelopen jaar de Edese Participatie Aanpak (EPA) geëvalueerd en herijkt en is het Expertisepunt Participatie gerealiseerd.

Vooruitblik

Er blijft veel onzeker over de toekomstige gemeentefinanciën. Het 'ravijnjaar 2026' hangt nog steeds boven ons hoofd. Met de huidige kabinetsformatie zal het nog even duren voor er duidelijkheid komt over een mogelijke tegemoetkoming van het Rijk om het ravijn te dempen en dat terwijl 2026 dichterbij komt. Onze weerstandsratio van 4,8 ziet er momenteel gunstig uit. Maar als gevolg van het ravijnjaar en bij ongewijzigd beleid zakt de weerstandsratio rap. We zijn daarom in opmaat tot de Perspectiefnota 2025-2028 al bezig met de eerste voorbereidingen voor een aanpak hoe eventuele ombuigingen vorm te geven. We trekken een jaar uit om tot een gedegen plan van aanpak te komen dat scenario's beschrijft in welke mate én hoe we de koers ombuigen, zodat we voor 2026 beslagen ten ijs komen. Dat betekent voor de aankomende periode de nodige voorzichtigheid. Ook vraagt het om meer wendbaarheid binnen de bedrijfsvoering en grip op de uitgaven, zodat we middelen optimaal blijven inzetten en steeds beter (her)prioriteren bij capaciteitsgebrek of onvoorspelbare omstandigheden.

Kortom, duidelijk is wel dat er een andere financiële wind gaat waaien die onze koers zal beïnvloeden. Ondanks de onzekerheden houden we de koers vast door ons wendbaar en weerbaar op te stellen.

Samenstelling van het bestuur

Het college van burgemeester en wethouders was per 31 december 2023 als volgt samengesteld:

Burgemeester René Verhulst is verantwoordelijk voor: Algemene bestuurlijke zaken; Integrale veiligheid; Openbare orde en veiligheid; Brandweer; Rampen en calamiteitenbestrijding; Horeca; Citymarketing; Externe betrekkingen en public affairs; Burgerzaken; Evenementenveiligheid en Euregio.

Wethouder Bram van der Beek is lid van de ChristenUnie. Hij is verantwoordelijk voor: Jeugdzorg; Onderwijs; Publieke gezondheidszorg; Maatschappelijke opvang; Financiën; Wonen; Verstedelijkingsstrategie en Food en World Food Center.

Wethouder Peter de Pater is lid van GemeenteBelangen. Hij is verantwoordelijk voor: Ruimtelijke ordening; Spoorzone; Sport; Recreatie en toerisme; Evenementen; Verkeer en vervoer; Facilitaire zaken en Monumenten.

Wethouder Karin Bijl is lid van de PvdA. Zij is verantwoordelijk voor: Participatie en arbeidsmarkt; Werk en Inkomen, Discriminatie, emancipatie, inclusie, integratie (inclusief vluchtelingen/statushouders); Communicatie en inwonersparticipatie; Coördinerend wethouder sociaal domein; Handhaving (OddV); ICT, data-security en privacy; Betrouwbare overheid en Wet open overheid en Cultuur.

Wethouder Jan Pieter van der Schans is lid van het CDA. Hij is verantwoordelijk voor: Landbouw; Natuur, landschap en water; Opgave landelijk gebied; Grondzaken en vastgoed; Programma Levendig centrum; Coördinatie Omgevingswet; Coördinerend wethouder gebiedsopgaven; Wijkaanpak en welzijn en Wet maatschappelijke ondersteuning.

Wethouder Arnold Versteeg is lid van de SGP. Hij is verantwoordelijk voor: Economie; Energietransitie; Klimaat; KennisAs Ede-Wageningen; Beheer openbare ruimte; Milieu, bodem en afval; Dienstverlening en publiekszaken; Personeel en organisatie en Regio Foodvalley.

René Groen is de gemeentesecretaris/algemeen directeur van gemeente Ede. De gemeentesecretaris is de eerste beleidsadviseur van het college van burgemeester en wethouders en vormt de verbinding tussen het college en de ambtelijke organisatie. Als algemeen directeur heeft hij de eindverantwoordelijkheid over de organisatie en is hij verantwoordelijk voor het goed functioneren van de ambtelijke organisatie.

De Edese gemeenteraad bestaat uit 39 raadsleden. Burgemeester René Verhulst is de voorzitter van de gemeenteraad. Gerrit Hagelstein is de griffier.

De gemeenteraad was per 31 december 2023 als volgt samengesteld:

Partij	Aantal zetels
Burgerbelangen	3
CDA	4
ChristenUnie	6
D66	4
Democratische Partij Ede	1
Forum voor Democratie	1
GemeenteBelangen	5
GroenLinks	3
Mens en Milieu Ede	1
PvdA	2
SGP	7
VVD	2

Voorstel raad

Concept besluit

1.	de Programmarekening 2023 vast te stellen;	
2.	aan de Algemene reserve te onttrekken;	€ 1.379.693
3.	de maximale looptijd kredieten conform bijlage 7b te verlengen;	
4.	tot de volgende specifieke resultaatbestemmingsvoorstellen:	
a.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Plaatsingskosten Noodlokalen Koning Davidschool en Louise de Coligny.	€ 130.000
b.	Toevoegen aan de Reserve Kunst en Cultuur - Ontwikkelfonds de middelen Exposeum/ARTBASE.	€ 121.000
c.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Voorbereidingskosten BWD.	€ 113.000
d.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Beweging naar de voorkant.	€ 492.000
e.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Beweging naar de voorkant - Hoogbouw Ede Zuid.	€ 190.000
f.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Vorming gemeenschappelijke regeling Knooppunt Jeugdhulp.	€ 150.000
g.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Flankerend beleid energiearmoede voor het jaar 2025.	€ 232.000
h.	Toevoegen aan de Reserve Opvang en begeleiding specifieke doelgroepen de middelen Opvang ontheemden Oekraïne.	€ 3.350.000
i.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Vitale winkelcentra voor het jaar 2026.	€ 50.000
j.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Warmte koude opslag bedrijventerrein A12.	€ 76.000
k.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Ontwikkelen nieuwe werklocaties.	€ 200.000
l.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Mobiliteitsonderzoeken.	€ 145.000
m.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Klimaatadaptatie Stadspark.	€ 140.000
n.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Uitvoering omgevingsvisie.	€ 370.000
o.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Gebiedsproces Otterlo.	€ 125.000
p.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Gebiedsontwikkeling WFC.	€ 110.000
q.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Otterlo Onderlangs.	€ 120.000
r.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Projectleider ondermijning voor het jaar 2025.	€ 80.000
s.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Inwonersinitiatief Wekerom.	€ 95.000
t.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Wet open overheid.	€ 80.000
u.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Omgevingswet - Omgevingsvisie.	€ 170.000
v.	Toevoegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen de middelen Opgave Landelijk gebied.	€ 80.000
w.	Onttrekken aan de Reserve Opvang en begeleiding specifieke doelgroepen	€ 112.000

de middelen Inzet Coördinatie Vrijwilligers Vluchtelingen Ede.

1 Programmaverantwoording

Leeswijzer

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

De voortgang van de prestaties wordt aangegeven met de volgende kleuren:

Afgerond

Ligt op schema

Vraagt aandacht

Prestaties die zijn afgerond of op schema liggen worden in principe niet toegelicht. Wanneer iets bijzonders te melden is of bij omvangrijke projecten wordt wel nadere informatie verstrekt. Ook als een prestatie aandacht vraagt wordt een toelichting gegeven.

Indicatoren

De indicatoren die nieuw zijn met ingang van deze programmarekening worden aangeduid met een (1).

Wat heeft het gekost?

Bij het onderdeel 'Wat heeft het gekost?' worden onderwerpen die zijn genoemd bij de Actualisatie, zoals opgenomen in de Programmabegroting 2024-2027, tussen haakjes aangegeven met de aanduiding 'Act. 2023' en het bijbehorende bedrag.

Doel programma

Adequate voorzieningen voor onderwijs, sport en cultuur en duurzaam behoud en ontwikkeling van erfgoed.

Ontwikkelingen in 2023

Cultuur

De herpositionering van het eigen cultuurbeleid is in 2023 nadrukkelijk in beeld gekomen. Conform landelijke tendens stond het cultuurbeleid het afgelopen jaar meer in verbinding met ruimtelijke ontwikkeling, economie en het sociaal domein. Eind 2022 en begin 2023 zijn er door de Rijksoverheid vier specifieke uitkeringen uitgezet, gericht op: cultuurparticipatie jongeren, de versterking van bibliotheken, het faciliteren van het informatiepunt Digitale Overheid in bibliotheken en het stimuleren van een gezonde generatie in 2040. Binnen de gemeente is - als gevolg van het normenkader voorzieningen - nu aandacht voor cultuur bij wijkontwikkeling. Het ministerie OCW herzielt het culturele bestel de komende jaren. De VNG heeft het belang van gemeentelijke subsidies benadrukt in een voorstel en pleit voor beter afstemming van cultuurbeleid tussen overheden en voor betere spreiding van budgetten. De budgetten voor de cultuurregio Ede-Wageningen zijn met het afronden van de festivalregeling besteed. Samen met andere cultuurregio's is het verzoek bij het ministerie van OCW ingediend voor een nieuwe focus en investering.

Ondanks veel inzet van alle betrokken partijen is de verbouwing van Cultura en het samengaan met Astrant niet doorgegaan. Alleen de theaterzaal van Cultura wordt verbouwd om grotere theaterproducties, brandveiligheid, toegankelijkheid en de optimalisatie van de zichtlijnen te faciliteren. Het Akoesticum is na de coronaperiode en het uitblijven van landelijke subsidie in 2023 in zwaar weer gekomen. Het nemen van twee steunmaatregelen en het doorontwikkelen van het businessplan was daarom nodig.

Begin 2023 heeft het college de propositie 'Ede: hoofdstad van de Foodvalley' aangeboden aan Gedeputeerde Staten van Gelderland. De raad is in het voor- en najaar geïnformeerd met een voortgangsrapportage en een informatieve bijeenkomst. Eind 2023 is gestart met het verkennen van het concept Friso, waarin ARTBASE, Akoesticum twee van de drie partners zijn.

Onderwijshuisvesting

De komende tien jaar zal het aantal leerlingen in de gemeente Ede stijgen met naar schatting 1.200 leerlingen; de leerlingenprognose geeft dit beeld. Deze groei doet zich vooral voor in de gebieden: Veluwe Poort, Enka, Kernhem, Lunteren, Ederveen en Wekerom. Dit vergt uitbreiding van de bestaande onderwijsgebouwen. In

2023 is de bouw van De Ontdekking en De Calvijnschool afgerond. De afronding van De Vuurvogel is iets vertraagd en zal begin 2024 worden afgerond. Ook de groeiende vraag naar speciaal onderwijs vergt uitbreiding van de huidige onderwijsgebouwen. De Wegwijzer (school voor speciaal onderwijs) heeft - door financiering van de huur door de gemeente Ede - leerlingen onderwijs en zorg kunnen bieden; deze leerlingen vormen de Panoramagroep. Door tijdige besluitvorming over het beschikbaar komen van middelen (een voorbereidingskrediet van € 2,1 miljoen) voor de gebouwen van Het Marnixcollege kan de nieuwbouw volgens planning worden gerealiseerd. De nieuwbouw van Het Streek aan de locatie Bovenbuurtweg 1 verloopt vooralsnog volgens planning.

Als gevolg van het raadsvoorstel over de tijdelijke locatie nieuwkomersonderwijs zijn de noodlokalen Bennekom uiteindelijk niet nodig (zaaknummer 415510). De achtergrond hiervan is dat Het Streek (coördinator voor nieuwkomersonderwijs) het onwenselijk achtte dat er meerdere huisvestingslocaties zouden zijn voor nieuwkomers. Nieuwkomers worden momenteel op de Kenniscampus gehuisvest.

Sport

Landelijk is een dalende trend om voldoende te sporten en te bewegen te zien. Ook is het dalende lidmaatschap van sportverenigingen nog niet gestopt. Daarom wordt er landelijk ingezet op het ondersteunen van verenigingen en op gezond leven. Ede sluit daar, vanuit de specifieke uitkering die er is voor sport, bewegen en preventie op aan. In 2023 hebben we met projecten zoals de Wandeluitdaging, Lekker in je Vell, Extra en het Sportakkoord hierop ingespeeld. Vragen over de sociale veiligheid speelden in de hele sportwereld en we hebben daar samen met SSE en Sportforum blijvend aandacht voor. Extra zorg voor voornamelijk de buitensportverenigingen zijn de hoge energiekosten die doorwerken in de exploitatie. Daarvoor heeft de gemeente diverse steunacties zoals versneld aanbrenge LED verlichting en het Winterfonds uitgevoerd. Deze acties zijn belangrijk omdat verenigingen hard nodig zijn om Edenaren voldoende te laten sporten en bewegen. In 2023 is een traject gestart met Sportservice De Vallei om te werken aan een robuuste organisatie en dienstverlening. Onderdeel daarvan is een goede financiële doorkijk. In 2024 zal dit traject worden afgerond en onderdeel uitmaken van de perspectiefnota.

Erfgoed

In 2023 is over veel initiatieven voor waardevolle gebouwen en gebieden geadviseerd, zowel aan externe initiatiefnemers als in de gemeentelijke projecten. In de commissie ruimtelijke kwaliteit zijn bijna 50 formele (ver-)bouwplannen behandeld. Voor het merendeel betreft dit villa's en landhuizen, waarbij verduurzamingsmaatregelen, naast restauratie, vaak een prominente rol speelden. De wens om te verduurzamen is groot onder monumenteigenaren; marktinnovaties volgen elkaar snel op. De 'Beleidsregel MOOI Ede' is dan ook geactualiseerd en verruimd, zodat de beoordeling van plannen eenduidiger en transparanter wordt en er méér mogelijkheden zijn tot verduurzaming. Voor Edese monumenteigenaren is een speciale informatiebrochure ('Verduurzaam je monument!') samengesteld.

Er waren positieve ontwikkelingen in projecten rond de Muur van Mussert in Lunteren en de Boerderij Pothoven in Ede. Helaas waren er ook casussen waarbij zonder, of in afwijking van, vergunningen is gehandeld. De Erfgoedinspectie laat zien dat dit een landelijke trend is. De uitvoering van projecten verliep soms trager als gevolg van personeelstekorten (vooral onder ambachtslieden). Prijsstijgingen (van bouwkosten als gevolg van hogere energie- en grondstofkosten en loonsverhogingen) leidden daarnaast soms tot de noodzaak om ontwerpen te versoberen.

De data in de Cultuurhistorische Waardenkaart fungeren als onderlegger voor erfgoedregels en -beleid. In de opgaven woningbouw en landschap is cultuurhistorie een factor van belang. Zowel bovengronds in het (cultuur)landschap en bebouwing als ondergronds op het gebied van archeologie. Voor het uitwerken van gebiedsprogramma's en het omgevingsplan is het noodzakelijk de waardevolle eigenschappen (de

kernkwaliteiten) van ons cultuurlandschap en onze stedenbouwkundige ensembles te benoemen, zodat het Edese erfgoed meer doelgericht wordt behouden.

Archeologisch onderzoek wordt steeds meer gefaciliteerd vanuit de ArcheoHotspot Ede en - waar mogelijk - uitgevoerd samen met vrijwilligers en bewoners. Onderzoekscampagnes leverden onder andere informatie over de mystieke voorgeschiedenis van (voormalig winkelpand Piet Pel aan) de Grotestraat in Ede en de oorsprong van het oude huis met gracht op landgoed Harskamp. Nieuw opgedane kennis werd direct gepubliceerd.

Onder de koepel van Cultura Erfgoed hebben zes Edese musea het thema 'Eureka' aangegrepen om het culturele erfgoed gezamenlijk te presenteren en meer inwoners te (be)trekken. De Open Monumentendag had dit jaar een mooi resultaat: 3.300 bezoekers. De pilot erfgoededucatie voor het voortgezet onderwijs is in 2023 afgerond; het lesprogramma 'Wie was Anna Maria Moens?' wordt uitgevoerd. Deze Edese schrijfster en kostschoolhoudster komt nu onder de aandacht van scholieren.

Financieel overzicht programma

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten					
Onderwijshuisvesting	5.763 N	6.400 N	6.497 N	6.213 N	283 V
Sport	8.143 N	7.611 N	8.678 N	9.611 N	933 N
Evenementen	0 N	0 N	N	0 N	0 N
Cultuur	10.164 N	10.249 N	11.047 N	10.542 N	505 V
Totaal lasten	24.070 N	24.260 N	26.222 N	26.367 N	145 N
Baten					
Onderwijshuisvesting	27 V	30 V	30 V	401 V	371 V
Sport	274 V	0 V	1.204 V	1.955 V	751 V
Evenementen	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Cultuur	609 V	153 V	602 V	580 V	23 N
Totaal baten	910 V	183 V	1.837 V	2.936 V	1.099 V
Saldo baten en lasten	23.161 N	24.077 N	24.385 N	23.432 N	954 V
Storting reserve	248 N	247 N	550 N	550 N	0 V
Onttrekking reserve	1.339 V	668 V	1.172 V	779 V	393 N
Resultaat	22.069 N	23.657 N	23.763 N	23.203 N	560 V

Productgroep Onderwijshuisvesting

Doel

Onderwijsaccommodaties die passen bij de huidige maatschappelijke verwachtingen en die voldoen aan de huidige bouwbesluiteisen voor nieuwbouw en de eisen die van kracht worden in het kader van het Klimaatakkoord en de doelstellingen van Parijs 2050.

Ketenpartners

Schoolbesturen (en in mindere mate schooldirecties en MR); Instellingen voor Kinderopvang (in de rol van huurder/gebruiker van onderwijsaccommodatie); Sportservice Ede.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Programma en overzicht Onderwijshuisvesting 2023](#)
- [Samenwerken aan de Toekomst, Bestuursakkoord 2022-2026](#)
- [Programma, overzicht en huisvestingsagenda voor kalenderjaar 2021. Toekenningen en weigeringen aanvragen & huisvestingsagenda SHP2022](#)
- [Strategisch huisvestingsplan onderwijs, deel 2 2018-2021](#)
- [Strategisch huisvestingsplan onderwijs deel 1 2017-2020](#)
- [Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Ede 2017 ev.](#)
- [Integraal huisvestingsplan onderwijs 2015-2018](#)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel	Hogere kwaliteit van de (bestaande) onderwijsgebouwen conform de in het SHP opgenomen huisvestingsagenda.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Afronden (financiële afwikkeling) bouwprojecten De Ontdekking, De Calvijnschool en De Vuurvogel. * ✓ → • Besluitvorming over middelen vernieuwing gebouwen Marnixcollege. ✓ • Monitoren Voortgang Nieuwbouw Streek aan de locatie Bovenbuurtweg 1. ✓ • Inbrengen additionele middelenvraag ten behoeve van vernieuwing De Plataan in Bennekom. →

* De bouwprojecten De Ontdekking (Enka) en De Calvijnschool zijn afgerond. De afronding van De Vuurvogel is iets vertraagd en zal begin 2024 beschikbaar zijn.

Indicatoren

Vervallen indicatoren	Waarde 31-12					Streefw. 2023
	2018	2019	2020	2021	2022	
De wachtlijst voor kinderopvangvoorzieningen <i>Betrof een eenmalig onderzoek.</i>	-	-	-	-	-	-
Het percentage leegstand onderwijsgebouwen daalt <i>Het percentage leegstand onderwijsgebouwen verschilt sterk tussen de verschillende wijken/dorpen en geeft onvoldoende beleidsmatig relevante informatie.</i>	-	-	-	15	-	-

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	5.763 N	6.400 N	6.497 N	6.213 N	283 V
Baten	27 V	30 V	30 V	401 V	371 V
Storting reserve	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	439 V	0 N	230 V	85 V	145 N
Resultaat	5.298 N	6.370 N	6.237 N	5.728 N	509 V

Toelichting

Onderwijshuisvesting (Act. 2023 € 25.000 N + € 25.000 V)	€ 500.000 V
Voorstel tot resultaatbestemming	€ 130.000 N

Noodlokalen

In de Voorjaarsbrief 2024-2027 is ten behoeve van noodlokalen Bennekom (onderwijshuisvesting Nieuwkomers) € 130.000 beschikbaar gesteld voor de eenmalige plaatsingskosten. Doordat in de tussentijd elders een tijdelijke locatie voor voortgezet onderwijs voor nieuwkomers is gerealiseerd, zijn de noodlokalen

niet meer nodig en zijn de kosten derhalve ook niet gemaakt. Dekking was voorzien in de reserve Begeleiding en opvang specifieke doelgroepen; de onttrekking uit deze reserve is daarom ook niet nodig gebleken (€ 130.000).

Voor de plaatsing van noodlokalen bij de Kazerneterreinen is in de Voorjaarsbrief 2024-2027 eveneens € 130.000 beschikbaar gesteld. Vanwege het omgevingsvergunningetraject is op de plaatsing vertraging gekomen. De kosten ad € 130.000 zijn derhalve niet in 2023 gemaakt en worden nu in de loop van 2024 verwacht. Hiertoe wordt een voorstel tot resultaatbestemming gedaan.

Onderwijshuisvesting Oekraïners

In het kader van onderwijshuisvesting voor Oekraïners zijn de kosten die niet uit de hiervoor aangevraagd SPUK gedekt konden worden, gedekt uit de reguliere middelen voor opvang van Oekraïners. Het gaat dan om kosten voor aanpassingen en onderhoud van schoolgebouwen die in gebruik zijn voor onderwijs aan Oekraïners. Dit heeft geleid tot een nadeel op de lasten van € 400.000 en juist een voordeel op de baten van € 400.000.

Onderwijshuisvesting overig

Op alle overige lasten tezamen zien we een voordeel van € 370.000. Dit zijn diverse kleine verschillen van onder andere:

- Vandalisme
- Stelpost kapitaallasten
- Gemeentelijke belastingen
- Interne doorbelastingen
- Huurkosten
- Licentiekosten.

Productgroep Sport

Doel

We bieden of geven onze inwoners voldoende kansen en mogelijkheden om te sporten en bewegen. Dit vinden we belangrijk omdat het vitaliteit en contact stimuleert. We streven ernaar dat onze inwoners geen belemmering ervaren om te gaan sporten en bewegen en via sport en bewegen een gezonde leefstijl aan gaan meten en sociaal actief zijn.

Ketenpartners

Sportservice Ede; Sportforum Ede, (commerciële) sportaanbieders; onderwijsinstellingen en zorgaanbieders.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Accommodatieplannen binnensport- buitensport 2022-2025](#) (2022)
- [Sportvisie Ede](#) (2020)
- [Sportakkoord](#) (2019)
- [Toekomstvisie zwemproduct](#) (2016)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel Meer inwoners voldoen aan de beweegrichtlijnen. Daarmee meten we in hoeverre Edenaren op het gebied van sport en bewegen een gezonde leefstijl hebben.

- Prestaties**
- Toekennen initiatieven sportakkoord die als doel hebben nog niet actieve Edenaren meer te laten voldoen aan de beweegrichtlijnen.
 - Doorzetten initiatieven die de relatie tussen sport en gezondheid versterken zoals

	Wandelluitdaging, Lekker in je Vel! en Fit-in voor inwoners die niet bij regulier aanbod terecht kunnen.	
Subdoel	Het aantal voorzieningen sluit aan bij de samenstelling van de bevolking. Hiermee willen we zorgen dat de sportaanbieders voldoende faciliteiten hebben.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Inhoudelijk bijdragen aan de uitwerking van beleid Bewegen, ontmoeten, sporten en spelen in de openbare ruimte. ✓ Ontwikkelen voorzieningen voor bewegingsonderwijs op kazerneterrein. → 	
Subdoel	Voorzieningen worden gewaardeerd met een 7 of hoger. We willen dat onze faciliteiten goed worden beoordeeld omdat goede accommodaties het gebruik bevorderen.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Renovatie van diverse gymlokalen afronden. ✓ Geplande renovatie kunstgrasvelden. → 	
Subdoel	Hogere deelname aan sportverenigingen. Via sportverenigingen sporten bereiken we ook de sociale activatie.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Samen met verenigingen, Sportforum en Sportservice Ede werken aan toekomstbestendige verenigingen. → Extra aandacht voor aanbod van verenigingen, vrijwilligers, jeugdopleidingen en veilig sportklimaat. → 	
Subdoel	Hoger lidmaatschap van organisaties op het gebied van sport en bewegen. Daarbij gaat het ook om het bevorderen van de sociale activatie, maar kijken we breder dan alleen naar sportverenigingen, maar ook naar fitness, loopgroepen, maneges en dergelijke.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Waar mogelijk en waar nodig samenwerking zoeken voor leefstijlinterventies. ✓ 	
Subdoel	De dienstverlening van Sportservice Ede wordt gewaardeerd met een 7 of hoger. Sportservice Ede is onze partner in de uitvoering en belangrijk voor het halen van onze resultaten bij elk thema. De waardering willen we daarom meten.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Aanbod sportaanbieders en Sportservice Ede beter in beeld brengen zodat inwoners makkelijker passend aanbod kunnen vinden. → 	

Indicatoren

Effectindicatoren	Waarde 31-12					Streefw. 2023	
	2018	2019	2020	2021	2022		
Percentage inwoners dat sport in groepsverband (vereniging, club, loopgroep, MTB-groep o.i.d.) <i>Wordt tweejaarlijks gemeten. Streefwaarde is landelijk gemiddeld.</i>	-	-	40	-	36	-	45
Percentage inwoners (4 jaar en ouder) dat voldoet aan de beweegrichtlijnen <i>Volgende meting in 2024.</i>	56	55	54	-	49	-	55
Percentage inwoners dat op de een of andere wijze aan sport doet <i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	-	-	71	-	60	-	70
Oordeel gebruikers over gemeentelijke sportaccommodaties (rapportcijfer) <i>Zoals sporthallen, Zwembad De Peppel, voetbalvelden. Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	-	-	7,5	-	7,4	-	7
Percentage inwoners (4 jaar en ouder) dat één keer per week of vaker sport <i>Percentage.</i>	-	-	-	-	49	49,9	50

Prestatie-indicatoren			Waarde 31-12				Streefw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Percentage gerealiseerde gemeentelijke sportaccommodaties dat benodigd is volgens het accommodatieplan sport om te voldoen aan de vraag van de bevolking <i>In procenten.</i>	75	80	90	95	95	95	100
De mate waarin de hoeveelheid accommodaties aansluit bij de samenstelling van de bevolking <i>In procenten. In het accommodatieplan is per jaar ingeschat hoeveel accommodaties nodig zijn; het percentage geeft aan in welke mate dit is gerealiseerd.</i>	85	85	95	95	95	95	100

Vervallen indicatoren			Waarde 31-12				Streefw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Percentage inwoners aangesloten bij sportvereniging <i>Indicator vervalt. Het is niet mogelijk onderscheid te maken tussen sporten bij een sportvereniging en sporten in groepsverband.</i>	22	22,1	21,9	22,0	21,6	-	25

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	8.143 N	7.611 N	8.678 N	9.611 N	933 N
Baten	274 V	0 V	1.204 V	1.955 V	751 V
Storting reserve	14 N	14 N	14 N	14 N	0 N
Onttrekking reserve	101 V	41 V	143 V	143 V	0 N
Resultaat	7.782 N	7.584 N	7.344 N	7.527 N	183 N

Toelichting

Sport (Act. 2023 €64.000 N en €250.000 N)

€ 183.000 N

Het resultaat van de productgroep sport wordt met name veroorzaakt door de subsidies die vanuit het Winterfonds 2023 aan diverse culturele, sportieve en andere organisaties zijn verstrekt ter dekking van de sterk gestegen energielasten (€ 141.000). De inschatting bij de actualisatie 2023 bedroeg nog € 250.000, in werkelijkheid blijkt er minder beroep te zijn gedaan op het fonds. Het nadeel hier valt weg tegen een voordeel op programma 8, waar in de stelpost prijscompensatie rekening is gehouden met deze incidentele tegemoetkoming. Het overig nadeel op productgroep sport (€ 42.000) wordt verklaard door diverse kleine afwijkingen. Naast het resultaat worden afwijkingen op baten en lasten verklaard door specifieke uitkeringen op sport voor BTW en energie in 2023, die doorbelast zijn naar projecten of via subsidie naar Stichting Sportservice Ede (€ 751.000).

Productgroep Cultuur

Doel

Kunst, cultuur en erfgoed worden meer zichtbaar en de voorzieningen sluiten aan op de behoefte van inwoners.

Ketenpartners

Ministerie OCW; Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed (RCE); Provincie Gelderland; Cultuur Oost, Kröller-Müller Museum; Moe (museum overleg Ede); lokale musea; Omroep Ede; Cultura; Cultuurmakelaar, Openluchttheater; culturele instellingen die (incidentele) subsidie van de gemeente Ede ontvangen; monumenteneigenaren, -gebruikers en -huurders; architecten; restauratie-bedrijven; archeologisch bedrijfsleven; aannemers; hoveniers; beheerders; commissie ruimtelijke kwaliteit Ede (CRK); Bond Heemschut; Federatie Grote Monumentengemeenten (FGM); Nationaal Restauratiefonds (NRF); Vereniging Edese

Monumenten (VEM); Nationale Maatschappij tot Restaureren en Herbestemmen van Cultureel Erfgoed (BOEi); Stichting Monumentenwacht Gelderland; Comité Open Monumenten Dag Ede (OMD); Historische verenigingen; Archeologische vrijwilligersorganisaties; buur- en regiogemeenten; Vereniging Behoud Begraafplaats Bennekom; BAK (belangenvereniging amateurkunst), Platform Edese Kunstenaars (PEK), Cultuurforum.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Cultuurhistorische Waardenkaart](#) (2023)
- [Verordening Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Ede](#) (2024)
- [Beleidsregels voor onderhoud en restauratie van monumenten \(Beleidsregel MOOI Ede\)](#) (2023)
- [Erfgoedverordening Gemeente Ede](#) (2024)
- [Nota 'Erfgoed maakt Edel' \(archeologie, monumentenzorg, archief\)](#) (2018)
- [Subsidieregeling cultuur 2017](#)
- [Subsidieregeling Instandhouding Erfgoed Ede](#) (2024)
- [Subsidieregeling tegemoetkoming leges duurzame maatregelen monumenten Ede](#) (2024)
- [Cultuurnota 2016 en verder](#) (2016)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Cultuur

<p>Subdoel Prestaties</p>	<p>Alle kinderen maken kennis met en krijgen een basis van alle cultuurvormen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het subsidiëren van specifieke projecten die het Kröller-Müller Museum uitvoert. • Het subsidiëren van het Cultuurpunt binnen Cultura als penvoerder van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit. • Het agenderen van nieuwe thema's op het gebied van cultuureducatie, waaronder klassieke muziek, creatief gebruik van digitale media en/of filmeducatie. • Participeren in de uitwerking van het regioplan Florende Foodvalley, waar cultuureducatie deel van uit maakt. 	<p>✓ ✓ → →</p>
<p>Subdoel Prestaties</p>	<p>Edenaren kennen de (militaire) historie van Ede (het verhaal van Ede).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het doorontwikkelen van Cultura Erfgoed (een locatie voor ontmoeting, onderzoek en expositie); daar wordt het verhaal van Ede verteld. • Het subsidiëren van wisseltentoonstellingen in musea en de Stichting Militaire Historie Ede. 	<p>→ ✓</p>
<p>Subdoel Prestaties</p>	<p>Inwoners en bezoekers komen meer met elkaar in contact via kunst en cultuur. Dit versterkt de sociale cohesie en sociale kracht van Ede.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het subsidiëren van een bibliotheekvoorziening, waarmee we inzetten op het behoud van het bestaande bereik en op de groei van de ontmoetingsfunctie. • Het verstrekken van waarderingssubsidies aan verenigingen voor amateurkunst ter versterking van de leefbaarheid en de sociale cohesie in de kern Ede en de dorpen. • Het handhaven 'subsidieregeling overige culturele aangelegenheden' (onderdeel van de subsidieregeling cultuur) vanwege de focus op ontmoeting en sociale cohesie. • Participeren in de doorontwikkeling van de ontmoetingsfunctie van de bibliotheek in Bennekom. 	<p>✓ ✓ ✓ →</p>
<p>Subdoel Prestaties</p>	<p>Een beter (cultureel) ondernemersklimaat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het ondersteunen/subsidiëren van de culturele programmering van Akoesticum.* • Herstel en vernieuwing van de cultuursector na corona, door ondersteunen van 	<p>✓ →</p>

	transitieplan 2.0 Cultura.	
	• Open staan voor het toevoegen van vernieuwend aanbod.	✓
	• Het ondersteunen/subsidiëren van de programmering van podiumkunsten, cultuureducatie en het kunstencentrum van Cultura.	✓
	• Doorontwikkelen van de functie van de cultuurmakelaar.	→

** In 2023 heeft het Akoesticum aangegeven in acute liquiditeitsproblemen te zijn gekomen. De gemeente heeft besloten om steun te verstrekken in de vorm van een subsidie en een lening. Eén van de voorwaarden hiervoor was het opleveren van een robuuste businesscase voor de komende periode. Eind 2023 is deze businesscase opgeleverd.*

Subdoel Prestaties	Een culturele uitstraling van Ede die beter aansluit bij de behoefte van inwoners.	
	• Doorontwikkeling van cultuurregio Ede-Wageningen.	→
	• Inzet op een sterker festivalklimaat door ontwikkeling en uitvoering van een subsidieregeling voor festivalorganisaties.	✓
	• Participeren in de begeleidingsgroep voor de ontwikkeling en uitvoering van een integraal plan voor een toekomstbestendig pand Cultura.	→
	• Het faciliteren van de ontwikkeling van ARTBASE Ede als culturele hotspot.	→

Erfgoed

Subdoel Prestaties	Effectueren van erfgoedbescherming op diverse deelgebieden (Erfgoednota 2018).	
	• Planologisch beschermen van 'Karakteristieke Panden' (tot 1965).	✗
	• Beschermen van de meest waardevolle objecten/structuren als gemeentelijk monument:	
	1. uit de periode van 'Oorlog & Wederopbouw' (1945-1965) in het buitengebied;	✗
	2. binnen het funeraire erfgoed verspreid over de gehele gemeente;	→
	3. uit de waardenstellende inventarisatie van 'Post '65 Erfgoed' (1965-1990).	→

** Projecten zijn geprioriteerd en getemporeerd. Er is gewerkt aan de identificatie en bescherming van funerair erfgoed. Voor Post '65 Erfgoed is inventariserend onderzoek afgerond met uitgebreide rapportage en een publieksbrochure. Tegen de achtergrond van technologische innovaties en nieuwe inzichten op het gebied van verduurzaming, de urgentie en het belang van de klimaatopgave en de wensen van eigenaren om hun pand te verduurzamen, is voorrang gegeven aan het actualiseren van het duurzaamheidsbeleid voor monumenten. Over dit onderwerp is een publieksbrochure uitgegeven. Bescherming van Karakteristieke Panden, Wederopbouwmonumenten en Post '65 monumenten is uitgesteld.*

Subdoel Prestaties	Wij komen tegemoet aan de eisen van de Omgevingswet en het Omgevingsplan.	
	• De in de afgelopen jaren geactualiseerde Cultuurhistorische Waardenkaart is vastgesteld en digitaal ontsloten, met als bijlage een regeling voor de uitvoering van interdisciplinair cultuurhistorisch onderzoek.	✓
	We leveren een bijdrage aan de totstandkoming van het Omgevingsplan en oriënteren ons daarbij op:	
	1. hoe te voldoen aan de nieuwe wettelijke taak om de aantasting van de omgeving van 'monumentenbiotopen' rond ieder beschermd monument te voorkomen;	→
	2. het definiëren van cultuurhistorische kernkwaliteiten;	→
	3. het (interdisciplinair) herijken en verankeren van cultuurhistorische zones en beleidsstrategieën op de cultuurhistorische beleidskaart.	→

* Prioriteit is gegeven aan de actualisatie van het wettelijke instrumentarium van Erfgoed, met onder andere geactualiseerde duurzaamheidsregels in de Beleidsregel MOOI Ede (2024), een dito Subsidieregeling Instandhouding Erfgoed Ede (2024) en een nieuwe Subsidieregeling ter compensatie van legeskosten bij duurzaamheidsmaatregelen (2024). Bovendien bleek het noodzakelijk om met het oog op de Omgevingswet de bestaande Erfgoedverordening Ede (2024) en Verordening op de CRK (2024) alsnog aan te passen en opnieuw vast te stellen.

Subdoel	Cultura Erfgoed vertelt het verhaal van Ede vanuit de samenwerking tussen de verschillende erfgoedorganisaties. Cultura Erfgoed is de verbinder van erfgoedorganisaties in de gemeente. Vanuit de samenwerking worden grote, overkoepelende projecten en (educatieve) activiteiten georganiseerd. Edenaren en bezoekers kennen de historie van Ede; deze wordt tastbaar en beleefbaar.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • We blijven evenementen gericht op erfgoededucatie ondersteunen, zoals Open Monumentendag en Historisch Café Ede. → • We bieden Edenaren de ruimte om deel te nemen aan wetenschappelijk onderzoek onder begeleiding van professionals. → • Vrijwilligers worden verder bekwaamd tot gastheren/-dames en ambassadeurs; we trekken nieuwe vrijwilligers aan. → • Erfgoed in de klas wordt gepromoot. ✓

Indicatoren

Beeldindicatoren	Waarde 31-12					Streefsw. 2023	
	2018	2019	2020	2021	2022		
Sociale cohesie <i>Schaalscore op 10-puntsschaal die is opgebouwd uit vier stellingen over sociale samenhang in de buurt. Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	-	6,4	-	6,3	-	6,3	n.v.t.
Woon aantrekkelijkheid Ede <i>Rangnummering woon aantrekkelijkheidsindex (Atlas voor gemeenten): hoe lager des te aantrekkelijker is de gemeente.</i>	25	25	26	25	25	22	n.v.t.

Effectindicatoren	Waarde 31-12					Streefsw. 2023	
	2018	2019	2020	2021	2022		
Percentage Edenaren dat cultuuraanbod voldoende vindt <i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	70	-	63	-	72	-	70
Deelname aantal scholen aan het programma 'Cultuureducatie met Kwaliteit'	22	29	33	40	41	41	52
Percentage inwoners dat een (zeer) positief beeld heeft van de gemeente Ede (als gebied) <i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	72	-	77	-	81	-	77

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	10.164 N	10.249 N	11.047 N	10.542 N	505 V
Baten	609 V	153 V	602 V	580 V	23 N
Storting reserve	234 N	234 N	537 N	537 N	0 V
Onttrekking reserve	799 V	627 V	799 V	551 V	248 N
Resultaat	8.989 V	9.703 N	10.182 N	9.948 N	234 V

Toelichting

Cultuur/Cultura

€ 112.000 V

Cultura is voor de hogere energielasten gecompenseerd vanuit het winterfonds en niet vanuit de begroting cultuur, daardoor is er een vrijval van € 112.000.

Exposeum/ARTBASE Ede

€ 121.000 V

Voorstel tot resultaatbestemming Exposeum/ARTBASE Ede

€ 121.000 N

In 2023 is sprake van een voordeel op het budget voor het realiseren van ARTBASE. Dit wordt verklaard doordat de kosten in een jaar niet samenlopen met het beschikbare budget. In aanloop naar de opening is er in de Businesscase ARTBASE voor gekozen om de benodigde middelen voor de investering deels te dekken vanuit de structureel beschikbare middelen voor het Exposeum. Voor een overtuigende propositie naar provincie en fondsen is het van groot belang om vanuit de gemeente ook een relevante bijdrage in de investeringen te doen. Dit is in de opgestelde businesscase onderkend en door middel van inzet van de structureel beschikbare middelen voor ARTBASE en een reservering in de reserve Cofinanciering (Programmabegroting 2023-2026) wordt gewerkt om een bijdrage van minimaal € 2,5 miljoen (1/3 van totaalinvestering) mogelijk te maken. Wij stellen u voor om € 121.000 toe te voegen aan de Reserve Kunst en Cultuur - Ontwikkelfonds.

Monumenten en archeologie

€ 75.000 N

De overschrijding op Monumenten en Archeologie weerspiegelt de vele inspanningen die in 2023 op het gebied van erfgoed zijn verricht, naast de uitvoering van reguliere (wettelijke) taken. Er is onder andere (extra) geïnvesteerd in aanpassing van beleidsregels op het gebied van verduurzaming van gebouwde monumenten, een dringende vraag vanuit de markt. Ook is aan projecten gewerkt, die de afgelopen jaren vertraging opliepen. Bijvoorbeeld het project Cultuurhistorische Waardenkaart, dat in oktober 2023 werd voltooid, en het project Funerair Erfgoed, waarvan de afronding in 2024 is voorzien.

Overig

€ -

Op de productgroep Cultuur zijn naast bovenstaande resultaten op lasten, baten en reservemutaties meerdere afwijkingen zichtbaar die per saldo een neutraal effect hebben op de programmarekening. Dit betreft:

- Budget van € 150.000 voor verstrekte subsidie Akoesticum deze wordt gedekt vanuit de Reserve Corona Steun & Herstel.
- Inrichting exploitatie gebouw 120 kazerneterrein ad € 125.000 is gerealiseerd vanuit de subsidie uit de Decentralisatie Uitkering Beeldende Kunst, daarnaast zijn de ateliers en expositieruimte sober en doelmatig ingericht. Het bedrag van € 125.000 is daarom niet onttrokken uit de Reserve Kunst en Cultuur-Ontwikkelfonds.
- In 2023 zijn minder kunstwerken geplaatst, derhalve is € 227.000 minder onttrokken uit de reserve Kunstaankopen.

Doel programma

Zoveel mogelijk gezonde en zelfredzame inwoners die zich veilig, vrij en thuis voelen in Ede en waarbij de jeugd gezond, veilig en kansrijk opgroeit.

Ontwikkelingen in 2023

Maatschappelijke ondersteuning

Met onze structurele investering in de sociale basis en preventie intensiveren en verbreden we deze beweging naar de voorkant. Hiermee willen we gezondheid en vitaliteit van inwoners vergroten en de groeiende vraag naar zorg dempen. We voerden met onze partners een breed pakket van op dit doelgerichte aanpakken uit en startten met de opzet van een aantal nieuwe initiatieven. Tegelijkertijd constateerden we een toenemende vraag bij inwoners en zorgaanbieders naar de voorliggende voorzieningen. Ook kregen we te maken met de komst van de nieuwe Brede SPUK, die nieuwe verplichtingen oplegde. Daarom herijkten we het pakket aan interventies en verstevigden de beweging naar preventie verder.

Het actieprogramma sociale basis 2020-2023 liep af. Met het actieprogramma versterkten we de sociale basis, onder meer door vrijwilligerswerk en mantelzorg te ondersteunen en te stimuleren. Partners in de sociale basis, formeel en informeel, weten elkaar steeds beter te vinden. Het Edes Netwerk Vrijwillige Ondersteuning (ENVO), dat de vrijwillige organisaties, bewonersinitiatieven en formele partners in Ede met elkaar verbindt, is hier een mooi voorbeeld van.

In 2022 kregen we te maken met energiearmoede en toenemende druk op de bestaanszekerheid. Het thema bestaanszekerheid bleef het afgelopen jaar actueel. Vrijwilligers en betrokken partnerorganisaties bleven zich inzetten om inwoners te ondersteunen. Als gemeente ondersteunden we dit onder andere vanuit het Edese Noodfonds Bestaanszekerheid.

Onze maatschappelijke partners worstelden met hogere lasten, soms door hogere lonen of door het wegvallen van fondsen. Als gemeente werkten we samen aan passende oplossingen om de sociale infrastructuur overeind te houden.

Door dubbele vergrijzing en oplopende personeelstekorten doen we steeds vaker een beroep op vrijwilligers en mantelzorgers. We zien dat steeds meer mantelzorgers zorg met werk combineren. We krijgen vaker signalen over de grenzen van vrijwilligers en mantelzorgers. We spelen hier op in door meer rekening te houden met de wensen van vrijwilligers, de impact van vrijwilligerswerk zichtbaar te maken en door vrijwilligers te waarderen. Doordat ouderen steeds langer thuis wonen, is meer ondersteuning in de eigen omgeving nodig. Dit vraagt veel

van onze partners en vrijwilligers. Organisaties weten elkaar beter te vinden, werken meer samen en passen hun werkwijzen aan.

De mentale gezondheid van inwoners vraagt aandacht. Maatschappelijke organisaties zien regelmatig eenzame inwoners, ouderen maar ook jongeren. We blijven zoeken naar manieren om deze jongeren te bereiken en te ondersteunen.

Inclusie

Inclusie komt steeds vaker op de agenda. Landelijk spelen vluchtelingenopvang, protesten tegen racisme of excuses over ons slavernijverleden. Gemeentelijk waren positieve ontwikkelingen zichtbaar, zoals de ondertekening van het Regenboogconvenant en het verbeteren van de toegankelijkheid in de natuur voor recreanten met een beperking. Er zijn ook terreinen die aandacht behoeven: jongeren aangesloten bij Duurzaam Netwerk Ede confronteerden ons met knelpunten bij arbeids- en stagediscriminatie. Ook de toegankelijkheid van (sport)voorzieningen is niet overal voldoende. De ambivalentie over de beleving van ontwikkelingen blijkt uit de reactie op Ede-Pride: zowel applaus als weerstand. Voor ons als gemeente een signaal. De maatschappelijk dialoog die we voor ogen hebben kan daaraan bijdragen.

Buurt- wijk en dorps huizen

Rond de nieuwbouw van multifunctioneel dorps huis Otterlo is het definitief ontwerp afgerond, de exploitatiebegroting opgesteld en de samenwerkingsovereenkomst getekend. Hiermee zijn belangrijke stappen gezet in de realisatie van deze nieuwe accommodatie inclusief sportzaal.

Asielzoekers en Oekraïense ontheemden

Door de gestegen toestroom van asielzoekers en Oekraïense ontheemden is de vraag naar opvang sterk gestegen. Samen met de Gelderse gemeenten in de regio FoodValley is besloten om - in de geest van de concept Spreidingswet - medewerking te blijven verlenen en om te werken aan de uitdagingen die we met de provincie delen.

Onderwijsondersteuning

Het voorkomen van onderwijsachterstand is een doorlopend aandachtspunt. We beschikken over gratis VVE-peuteropvang voor ouders zonder kinderopvangtoeslag, we werken aan inclusievere peuteropvang, er is extra begeleiding op de groep, we financieren de opleiding voor medewerkers om de kwaliteit te verhogen. Kortom, volop acties, maar we hebben het beoogde bereik van 85% nog niet behaald. In 2023 bleek uit onderzoek dat er op een aantal locaties wachtlijsten zijn; tekorten op de arbeidsmarkt spelen hierin mee.

Ten aanzien van de klusklassen zien we dat er in 2023 minder aanvragen zijn ingediend, ondanks dat we scholen er regelmatig op attendeerden. In 2023 hebben de CNS Triangel en SMDB De Bron de klusklas aangeboden. Klusklassen zijn een aanvullend aanbod voor kinderen en dat vergt extra organisatie van een school. Momenteel gaat alle inzet van scholen naar een zo sterk mogelijk basisaanbod.

In 2023 zijn alle schoolpilots met de partners geëvalueerd. Hieruit bleek dat het grootste effect wordt gezien bij de scholen voor het speciaal (basis) onderwijs. Deze kinderen hebben het meeste belang bij extra aandacht. Samen met de scholen, CJG, samenwerkingsverband passend onderwijs en zorgpartners wordt uitgewerkt hoe we de ervaringen kunnen vertalen naar duurzame investeringen. Dit vergt maatwerk per school. Binnen het Voortgezet Onderwijs zien we dat er vooral behoefte is aan extra jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk. Dit wordt gecontinueerd.

De NPO middelen (Nationaal Programma Onderwijs) worden daar ingezet waar de behoefte het grootst is. In Ede is dat vooral extra schoolmaatschappelijk werk en investering in het sociaal emotionele welzijn van kinderen en jongeren. De middelen kunnen worden ingezet tot de zomer van 2025.

Gezondheidsondersteuning

In 2023 is gewerkt aan Het Integraal Zorgakkoord (IZA) om de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Er is een Regiobeeld (feiten en cijfers zorg en welzijn) en een Regioplan (Gelderse Vallei 2023-2027) opgesteld. De netwerken Vallei Vitaal, Vallei Vitaal & Gezond en Preventie Coalitie zijn samengesmolten in het nieuwe regionale netwerk Vitale Gelderse Vallei. Ede heeft in 2023 € 900.000 ontvangen van VWS voor het voorkomen van zorg, gezondheid en preventie.

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), de VNG, Zorgverzekeraars Nederland en GGD GHOR Nederland sloten het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Het vormt de basis voor gerichte aanpakken op wijk-, lokaal- en regionaal niveau wat betreft preventie, gezondheid en de sociale basis. Het akkoord is financieel vertaald in een Brede SPUK Sociaal Domein, waar diverse bestaande en nieuwe subsidiestromen op het gebied van preventie, gezondheid en sociale basis samenkomen. Ons ingediende integrale plan werd goedgekeurd door VWS.

Op verzoek van VWS voerde het RIVM onderzoek uit naar de resultaten van het Nationaal Preventie Akkoord. De landelijke doelen zijn niet behaald:

- Het aantal 18+-ers met overgewicht is niet gedaald
- Het aantal rokers is niet gedaald.
- Het aantal 18-plussers dat de ervaren gezondheid als (zeer) goed beoordeelt, is gedaald.

Het RIVM doet suggesties zoals

- Het verhogen van prijzen.
- Het minder goed beschikbaar maken van alcoholische dranken en ongezonde voeding en
- het beperken van reclame.

VWS wil de gezonde keuze gemakkelijker maken en mensen hierbij helpen. Daarnaast wordt er gepleit voor structurele financiering voor preventie om zo maatregelen te treffen. Dit ligt in lijn met het Edese beleid in de 'Beweging naar de voorkant', Kansrijk Opgroeien en de opgave Gezondheid & Vitaliteit.

Financieel overzicht programma

	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Bedragen x € 1.000 Verschil Act. begr./Rek. 2023
Lasten					
Maatschappelijke Ondersteuning	18.661 N	17.779 N	23.056 N	21.183 N	1.873 V
Onderwijsondersteuning	4.670 N	5.415 N	6.586 N	5.784 N	802 V
Gezondheidsondersteuning	8.192 N	8.198 N	10.370 N	10.826 N	456 N
Totaal lasten	31.523 N	31.392 N	40.012 N	37.793 N	2.219 V
Baten					
Maatschappelijke Ondersteuning	238 V	213 V	2.654 V	1.849 V	805 N
Onderwijsondersteuning	3.749 V	3.965 V	5.061 V	4.692 V	368 N
Gezondheidsondersteuning	686 V	493 V	1.454 V	2.408 V	953 V
Totaal baten	4.673 V	4.672 V	9.169 V	8.949 V	220 N
Saldo baten en lasten	26.849 N	26.720 N	30.843 N	28.845 N	1.999 V
Storting reserve	15 N	0 N	0 N	371 N	371 N
Onttrekking reserve	1.988 V	425 V	610 V	967 V	357 V
Resultaat	24.877 N	26.295 N	30.233 N	28.248 N	1.985 V

Productgroep Maatschappelijke ondersteuning

Doel

Zoveel mogelijk gezonde en zelfredzame inwoners die zich veilig, vrij en thuis voelen in Ede en waarbij de jeugd gezond, veilig en kansrijk opgroeit.

Ketenpartners

Voor maatschappelijke ondersteuning werkten we samen met meer dan 60 organisaties. Specifiek voor jeugd gaat het om ongeveer 15 organisaties, zoals het CJG (Centrum voor Jeugd & Gezin), Opella, Malkander, Buurtgezinnen en Youth for Christ. Voor volwassenen en ouderen werkten we samen met partijen als Malkander, Netwerk Dien je Stad, Stichting Present, Meet-Inn, Diaconaal Platform Ede, buurt-, wijk- en dorpshuizen, Koffieluitjes, de Mantelzorgtrefpunten, bewonersinitiatieven, De Vluchtheuvel, Toon Hermans Huis, Humanitas, Odensehuis, Vluchtelingenwerk Oost Nederland, onderwijsinstellingen/taalaanbieders (onder andere Nieuwkomersonderwijs), Werkkracht, COA, Nidos, The Girl Movement, CVV Ede en de Internationale Schakelklas (ISK). Rond inclusie werkten we samen met onder andere Onderling Sterk, Astrant het Oogcafé, Anti-café, Fierce en de Koplopers Inclusie.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- Gebiedsagenda's (2024-2027): [Ede de Dorpen](#); [Ede-Centraal](#); [Veldhuizen en Kernhem](#); [Ede-Zuid en Bennekom](#)
- [Beleidsregel Inburgering Ede 2023](#) (2023)
- [Visie en uitvoeringskader BWD-huizen](#) (2022)
- [Integraal Zorg Akkoord](#) (2022)
- [Gezond en Actief Leven Akkoord](#) (2022)
- [Memo Ontwikkelperspectief en quick wins - Gebiedsaanpak delen Ede-Zuid en Veldhuizen](#) (2021)
- [Uitvoeringsplan Samen Gezond Ede 2021-2024](#) (2021)
- [Beleidskader transformatie sociaal domein 2020](#)
- [Actieprogramma Versterken Sociale basis & preventie 2020-2023](#) (2020)
- [Lokaal gezondheidsbeleid 2020-2024](#)
- Beleidsplan Jeugd en Onderwijs 2019-2022
- [Uitvoeringsplan Jeugdbeleidsplan 2019-2022](#)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel	Een sterkere sociale basis met meer/gerichtere activiteiten en inwoners die zich inzetten in de buurt zodat: <ul style="list-style-type: none">• Het welzijn van onze inwoners gelijk blijft of verbetert.• Inwoners langer actief zijn en ondersteuning zoeken bij elkaar.• Inwoners voor hun problemen vaker een passende oplossing vinden bij informele en vrij toegankelijke ondersteuning en zorg, in plaats van bij formele zorg.• We meer zicht krijgen op de eenzaamheid en deze waar mogelijk kunnen verminderen.
Prestaties	Wij voeren het actieprogramma 'versterken sociale basis en preventie' uit: <ul style="list-style-type: none">• We subsidiëren onder andere sociaal werk, bewonersinitiatieven, inloopvoorzieningen en vrijwilligersorganisaties. • We zorgen voor afstemming tussen de inzet van de sociale basis, de vraag van inwoners en de doelstellingen van de gebiedsagenda. • We faciliteren de samenwerking binnen de sociale basis, onder andere door in de subsidie- en inkoopafspraken samenwerking als vereiste op te nemen en door de

	samenwerking te registreren. In 2023 zetten we in op het verder verbreden en verduurzamen van het netwerk dat inmiddels is ontstaan.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Wij stimuleren laagdrempelige activiteiten voor alle inwoners. • Wij zorgen ervoor dat er vroegtijdig ondersteuning is voor ouderen, onder andere door het huisbezoek door (getrainde) vrijwilligers. We verbreden de doelgroep van dit huisbezoek van 80-jarigen naar 75-jarigen. • We stimuleren dat inwoners elkaar meer ontmoeten in de buurt-, wijk- en dorpshuizen, door de vrijwillige bestuurders te ondersteunen op basis van de visie BWD-huizen. 	

Subdoel	Er zijn meer mantelzorgers en minder mantelzorgers zijn overbelast.	
Prestaties	<p>We voeren de actielijn mantelzorg (actieprogramma sociale basis en preventie) uit; dit bevat onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het waarderen en ondersteunen van mantelzorgers en * • Het stimuleren van samenwerking tussen formele en informele zorg. • Het continueren van de pilot logeerszorg waarin mantelzorgers ontlast worden, zodat zij de zorg beter vol kunnen houden. 	

** We brengen de wensen van mantelzorgers in kaart en wijzigen het aanbod waar nodig. We toetsen ideeën bij de klankbordgroep mantelzorgers en halen signalen op. Zo kan de mantelzorgwaardering nu aangevraagd worden voor mantelzorgers van 12 jaar en ouder. De mantelzorgwaaier is op verzoek aangepast naar een mantelzorggids.*

Subdoel	Het stabiliseren van de leefbaarheid in delen van Veldhuizen (Horsten en Burgen) en Ede-Zuid (Hoogbouw-Zuid, de Uitvindersbuurt en de Elskamp).	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Het voortzetten van extra acties en interventies uit het 'Ontwikkelperspectief delen Veldhuizen en Ede-Zuid'. 	

Subdoel	Problemen met betrekking tot opvoeden en opgroeien worden voorkomen en/of verminderd. Het CJG is het vanzelfsprekende adres voor alle ouders, kinderen en jongeren bij opgroei- en opvoedingsvragen.	
Prestaties	<p>Vraag en aanbod op het gebied van preventieve jeugdhulp sluiten goed op elkaar aan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wij voeren het 'uitvoeringsplan jeugdbeleidsplan', onderdeel preventie uit: ondersteuning is zo vroeg mogelijk, het CJG is zichtbaar en bekend en er is een passend preventief aanbod. • We maken afspraken met partners over het meten van de resultaten van het uitvoeringsplan, onderdeel preventie. Wanneer nodig sturen we bij. • We zorgen voor afstemming tussen de inzet vanuit preventieve jeugdhulp, de vraag van inwoners en de doelstellingen vanuit de gebiedsagenda. • Wij subsidiëren partners en hebben inkoopopdrachten met partners om preventieve ondersteuning te realiseren en jeugdactiviteiten uit te voeren, zodat: <ul style="list-style-type: none"> o Er voldoende en passend aanbod is; o Jongeren en ouders ondersteund worden, om problemen met betrekking tot opvoeden en opgroeien te voorkomen/verminderen. o Er meer activiteiten zijn voor jongeren en zij een positieve tijdsbesteding hebben. • We verlengen ons huidige beleidsplan Jeugd en Onderwijs met een jaar om samen met onze partners lokaal en regionaal plannen te maken voor de volgende periode. • We faciliteren en stimuleren samenwerking: in de subsidie- en inkoopafspraken nemen we samenwerking als vereiste op. 	

Subdoel	Statushouders die onder de nieuwe Wet Inburgering moeten inburgeren krijgen van de gemeente een duaal inburgeringstraject aangeboden zodat zij sneller inburgeren en integreren in de Edese samenleving én financiële zelfstandigheid bereiken via (regulier) werk.	
Prestaties	<p>Wij voeren de taken uit die in de nieuwe Wet Inburgering (nWI) aan gemeenten zijn opgelegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samen met Werkkracht, Vluchtelingenwerk en taalaanbieders verfijnen wij de duale trajecten: inburgering gecombineerd met participatieve activiteiten (waar mogelijk: werk). → • Samen met onder andere Werkkracht en Vluchtelingenwerk verfijnen we de brede intake en PIP (persoonlijk Plan Inburgering en Participatie) zodat elke inburgeraar een passende inburgeringsroute aangeboden krijgt. → • We ondersteunen inburgeraars die onder de oude wet (i.c. Ondertussengroep) zijn ingestroomd, om te bevorderen dat zij het inburgeringsexamen behalen. → • We bieden (extra) ondersteuning en maatwerk aan statushouders die onder de oude wetgeving inburgeren en die minder dan een jaar inburgeringstermijn over hebben. Voor hen kopen we bijvoorbeeld extra taallessen in. ✓ • De wijze waarop we de nieuwe wet uitvoeren wordt afgestemd binnen de arbeidsmarktregio. Op die manier kunnen we van elkaar leren, scheppen we randvoorwaarden die gezamenlijke inkoop (bijv.) mogelijk maken en zo hoge kwaliteit diensten in te kunnen kopen die ten goede komen aan de inburgeraars. → • We bieden extra begeleiding aan (m.n.) jonge statushouders die kamergewijs zijn gehuisvest. Die begeleiding moet overlast t.g.v. lawaai en hygiëne minimaliseren. → 	
Subdoel	Meer volwassenen beschikken over taal-, reken- en digitale vaardigheden.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Het bereik onder de NT1 doelgroep (i.c. autochtone inwoners) én het aantal deelnemers aan NT1- trajecten wordt jaarlijks vergroot. → • We trainen medewerkers om laaggeletterdheid beter te herkennen. ✗ • We ontwikkelen inzicht in het werkelijke aandeel laaggeletterden onder de verschillende klantgroepen die zich voor dienstverlening melden bij de gemeente, Taalhuis, bibliotheek en andere vindplaatsen. → • We maken inwoners bewuster van de gevolgen van laaggeletterdheid. In onze communicatie-uitingen gebruiken we praktijkvoorbeelden om onze boodschap toe te lichten. → • Wij kiezen een structurele vorm van screening zodat wij uiterlijk in 2023 een instrument hebben (zoals bijvoorbeeld Taalmeter) dat standaard onderdeel is in het aanvraagproces van een uitkering, een schulddienstverleningstraject, aanvraag Wmo-voorziening, enz. ✗ • We wisselen kennis en ervaringen over datgene wat goed aanslaat bij de NT1-doelgroep uit in de landelijke, regionale, ambtelijke overleggen rond volwasseneneducatie. Zo willen we voortdurend aan de kwaliteit van dienstverlening aan laaggeletterden blijven werken. → 	
Subdoel	Meer (kwetsbare) inwoners doen mee aan de samenleving in al haar facetten, wonen zo lang mogelijk zelfstandig en ervaren daarbij minder fysieke en mentale drempels.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Het 'bevorderen van een inclusieve samenleving' is één van de toetsingselementen binnen ons subsidiebeleid. ✓ • Wij voeren het inclusiebeleid uit: → <ul style="list-style-type: none"> ◦ De voortdurende verbetering van de toegankelijkheid van openbare ruimte, publieke gebouwen en dienstverlening zijn een blijvend aandachtspunt. 	

- o Wij stimuleren ondernemers, maatschappelijke organisaties en derden om bij te dragen aan een inclusieve samenleving waarin niemand wordt uitgesloten en mensen elkaar met respect voor elkaars identiteit en achtergrond ontmoeten en samenleven. →
- o Met de subsidieregeling Diversiteit en Inclusie stimuleren we dat in de samenleving steeds meer inclusieve initiatieven ontstaan. Deze regeling evalueren we in september 2023. ✓
- o Bij het ontwikkelen van initiatieven tegen discriminatie sluiten we aan op de voorstellen die de Nationaal Coördinatie tegen Discriminatie en Racisme gaat doen. →
- o Als Regenbooggemeente werken wij aan de zichtbaarheid, de sociale acceptatie en de sociale en fysieke veiligheid van mensen met een lhbt-achtergrond. ✓

Indicatoren

Beeldindicatoren			Waarde 31-12				Streefsw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Taakstelling huisvesting statushouders	133	106	86	163	168	211	n.v.t.
<i>De vermelde waarden zijn de daadwerkelijk gerealiseerde cijfers op 31-12 van dat jaar.</i>							
Aantal trajecten vroeghulp (gericht op het jonge kind) (CJG)	44	40	32	45	45	n.n.b.	n.v.t.
Aantal aanmeldingen CJG	409	510	483	544	523	n.n.b.	n.v.t.
Aantal collectieve activiteiten (trainingen, cursussen, webinars) (CJG)	51	52	38	52	65	n.n.b.	n.v.t.
Totaal aantal deelnemers collectieve activiteiten CJG	-	-	1.024	544	752	n.n.b.	n.v.t.

Effectindicatoren			Waarde 31-12				Streefsw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Percentage Edenaren dat zich eenzaam voelt	33	-	33	-	37	-	30
<i>Wordt tweemaal gemeten.</i>							
Percentage Edenaren dat minimaal een keer per week mantelzorg geeft	18	-	17	-	19	-	20
<i>Wordt tweemaal gemeten.</i>							
Percentage mantelzorgers dat zich tamelijk zwaar of zeer zwaar belast voelt	8	-	6	-	11	-	6
<i>Wordt tweemaal gemeten. Met streefwaarde wordt bedoeld: bovengrens.</i>							
Percentage Edenaren dat vrijwilligerswerk doet	-	48	-	48	-	50	48
<i>Wordt tweemaal gemeten.</i>							
Percentage Edenaren dat zegt zich goed te kunnen redden (zelfredzaamheid)	90	-	91	-	90	-	90
<i>Wordt tweemaal gemeten.</i>							
Percentage inwoners dat het CJG kent	-	-	78	-	70	-	85
<i>Wordt tweemaal gemeten.</i>							
Tevredenheid ouders die afgelopen 12 maanden contact hebben gehad met het CJG (% (zeer) tevreden)	-	-	78	-	75	-	80
<i>Wordt tweemaal gemeten.</i>							
Percentage inwoners dat (waarschijnlijk) een beroep wil en kan doen op hun sociale netwerk wanneer zij hulp of zorg nodig hebben	-	-	85	-	95	-	88
<i>Wordt tweemaal gemeten.</i>							
Percentage jongeren (15-22 jaar) dat tevreden is over het vrijetijdsaanbod in Ede	77	-	82	-	70	-	70
<i>Wordt tweemaal gemeten. Met ingang van 2024 maakt deze indicator onderdeel uit van programma 1, productgroep Evenementen.</i>							
Percentage inwoners dat tevreden is over het vrijetijdsaanbod	-	-	-	-	-	-	-
<i>Wordt tweemaal gemeten (met ingang van 2024). Met ingang van 2024 maakt deze indicator onderdeel uit van programma 1, productgroep Evenementen.</i>							

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve Actuele begroting begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	18.661 N	17.779 N	23.056 N	21.183 N	1.873 V
Baten	238 V	213 V	2.654 V	1.849 V	805 N
Storting reserve	15 N	0 N	0 N	78 N	78 N
Onttrekking reserve	1.649 V	0 N	610 V	610 V	0 V
Resultaat	16.788 N	17.566 N	19.792 N	18.802 N	990 V

Toelichting

Buurt-, Wijk- en Dorpsuizen € 310.000 V

Voorstel tot resultaatbestemming € 113.000 N

In de Programmabegroting 2023-2026 is er in totaal incidenteel voor 2023 en 2024 € 260.000 aan voorbereidingskosten toegekend voor onderzoek naar nieuwbouw Ede West (De Kolk) en Bennekom. Het volledige bedrag is in 2023 begroot. De kosten voor beide projecten lopen nog door in 2024. Hierdoor is het noodzakelijk om een gedeelte van het budget middels resultaatbestemming over te hevelen. Dit betreft een voordeel van € 113.000.

Het overige voordeel is zichtbaar op het subsidiebudget voor de Buurt-, Wijk- en Dorpsuizen en dan met name het budget voor de Pilot Laagdrempelige Ontmoeting. Deze pilot is uit diverse overige middelen gedekt, zoals de beweging naar de voorkant en nuldelijns subsidiebudget. Bovendien is een gedeelte van de subsidie LDO over 2022 teruggevorderd. In totaal levert dit een voordeel op van € 200.000.

Uitstapprogramma Prostituees € 60.000 V

Het heeft tijd gekost om een nieuwe externe partner te vinden voor het uitstapprogramma voor prostituees. Vanaf augustus 2023 is dit gelukt. De lokale middelen die hiervoor beschikbaar zijn, zijn hierdoor niet volledig benut. Bovendien is de in 2022 toegekende subsidie deels teruggevorderd. We zien hierdoor een voordeel van € 60.000. We hebben meer regionale middelen ontvangen dan begroot waardoor we een voordeel aan de batenkant zien. De regionale middelen (€ 78.000) die niet beschikt zijn, houden we beschikbaar in de reserve Vrouwenopvang.

Beweging naar de voorkant (Act. 2023 € 500.000 V) € 340.000 V

Voorstel tot resultaatbestemming (Act. 2023 € 500.000 N) € 492.000 N

In 2022 zijn we gestart met de 'Beweging naar de voorkant'; een structurele investering in preventie. Door inzet op vitaliteit en gezondheid, samen met partners zoals de zorgverzekeraars, organiseren we een meer toekomstig bestendig sociaal domein. In 2023 heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld om steviger en meer in samenhang in te zetten op preventie. De ontvangen Rijksbijdragen voor Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) zijn ingezet om diverse initiatieven te financieren waaronder vanuit de Beweging naar de voorkant. Er is sprake van een incidentele verschuiving van de lasten vanuit de beweging naar de voorkant naar de externe financieringsbronnen GALA en IZA. Tevens zijn diverse initiatieven binnen de beweging naar de voorkant niet (tijdig) opgestart door gebrek aan ambtelijke capaciteit om de uitvoerende partijen opdrachten te geven. Dit heeft binnen de Beweging naar de voorkant een voordeel op de lasten opgeleverd van € 865.000 in 2023.

In 2024 voorkomen we dit door (deels tijdelijke) capaciteit te bekostigen binnen de Beweging naar de voorkant. De investeringen zijn noodzakelijk om bestaande activiteiten voort te zetten, nieuwe activiteiten op te starten en de ingeboekte besparing vanaf 2025 te realiseren. Wij stellen u voor € 492.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de Reserve overlopende verplichtingen.

Productgroep	Budget 2023	Realisatie 2023	Resultaat 2023	Financiering GALA	Financiering IZA	Overig
Bestuursondersteuning	70.000	38.719	31.281			31.281
Gezondheidsondersteuning	506.000	216.318	289.682	212.000		77.682
Kwaliteit Leefomgeving	105.000	95.000	10.000	10.000		-
Maatschappelijke ondersteuning	1.199.000	858.390	340.610	247.393	130.000	-36.783
Maatwerkvoorzieningen	270.000	77.591	192.409			192.409
Eindtotaal	2.150.000	1.286.018	863.982	469.393	130.000	264.589

Integraal Zorgakkoord (IZA) - financiering projecten

€ 320.000 V

Voor de financiering van projecten die bijdragen aan het realiseren van de IZA-doelen heeft Ede een bijdrage ontvangen van € 0,9 miljoen. De ontvangen bijdrage is gebruikt voor de financiering van diverse projecten die zijn begroot met eigen middelen waaronder ook diverse initiatieven vanuit de Beweging naar de voorkant. Het voordeel per productgroep is:

- Gezondheidsondersteuning (programma 2) - € 60.000
- Maatschappelijke Ondersteuning (programma 2) - € 320.000 (aanvullend € 130.000 reeds verantwoord onder de Beweging naar de voorkant)
- Economische ontwikkeling/ Food (programma 4) - € 325.000
- Kwaliteit leefomgeving (programma 7) - € 85.000

Specifieke uitkering Inburgeringsvoorzieningen

€ -

Via een meerjarige specifieke uitkering (2022-2024) zijn middelen ontvangen voor inburgeringsvoorzieningen, zoals de Leerroutes en Maatschappelijke begeleiding. De ontvangen bedragen vanuit de specifieke uitkering bedragen € 800.000 in 2022 en € 1.250.000 in 2023. Van dit budget is € 1.371.000 nog niet uitgegeven omdat de driejarige inburgeringstrajecten onder de nieuwe wet in 2023 zijn opgestart maar nog niet afgerond zijn. Voordelen op specifieke uitkeringen moeten terugbetaald worden aan het Rijk of, indien de specifieke uitkering dit toestaat, besteed en verantwoord worden in opvolgende jaren. In de regeling voor inburgeringsvoorzieningen is bepaald dat de middelen beschikbaar blijven voor 2024. Per saldo is het effect van de specifieke uitkering Inburgeringsvoorzieningen op de programmarekening neutraal.

Specifieke uitkering Onderwijsroute Inburgering

€ -

In 2023 is een specifieke uitkering Onderwijsroute Inburgering van € 108.000 ontvangen om de gevolgen van vertraging in het aanbod van de onderwijsroute voor inburgeraars op te vangen. Het niet bestede bedrag van deze specifieke uitkering (€ 52.000) is opgenomen op de balans zodat de middelen in 2024 beschikbaar blijven.

Productgroep Onderwijsondersteuning

Doel

Alle jeugd in Ede groeit zo gezond, veilig en kansrijk mogelijk op.

Ketenpartners

We werken op dit onderdeel zowel lokaal als regionaal samen. Lokaal met Kindcentra (VVE en regulier), scholen voor primair-en voortgezet onderwijs, CJG en welzijnsinstellingen. Regionaal met het middelbaar beroepsonderwijs, regiogemeenten jeugdhulpregio FoodValley, regiogemeenten RMC, VSV, samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs PO en VO (OOGO) en Arbeidsmarktregio FoodValley.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- Beleidsplan Jeugd en Onderwijs 2019 - 2022 (verlenging t/m 2024)
- [Uitvoeringsplan Jeugdbeleidsplan 2019-2022](#) (verlenging t/m 2024)
- [Subsidieregeling peuteropvang 2022-2023](#) (verlenging t/m 2024)
- [Subsidieregeling peuteractiviteiten, onderwijsachterstanden en onderwijsondersteuning 2022-2023](#) (verlenging t/m 2024)
- [Wijzigingsregeling Subsidieregeling Peuteractiviteiten Onderwijsachterstandenbeleid en onderwijsondersteuning Ede 2020-2022](#) (verlenging t/m 2024)
- [Regionale aanpak Voortijdig Schoolverlaten RMC Regio Valleï \(16B\) 2020-2024](#)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel	Iedere peuter maakt een sterke start in het primair onderwijs.	
Prestaties	Wij zorgen er samen met partijen voor dat: <ul style="list-style-type: none"> • Peuters in Ede terecht kunnen op een VVE-geregistreerd kindcentrum naar keuze. ✓ • 85% van de VVE-peuters VVE-ondersteuning krijgt op een VVE-kindcentrum. * ✗ • Er een VVE-toeleider is om VVE-peuters naar een VVE-kindcentrum te leiden. ✓ • Er een vraaggericht aanbod is voor gezinnen die vanuit een pedagogische overtuiging hun kind niet naar een kindcentrum brengen. ✓ • Er gratis reguliere- en VVE-peuteropvang is voor ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag + gratis VVE opvang voor ouders met een smalle beurs. ✓ • Er extra tutoring is voor VVE-peuters (NPO). ✓ • Het Integraal Kwaliteitsprogramma VVE gerealiseerd wordt door het bieden van zorg of extra pedagogisch medewerkers in de kinderopvang (voor peuters die extra aandacht nodig hebben) en door samen te werken aan inclusievere peuteropvang. ✓ 	

* Nog niet 85% van de peuters met een onderwijsachterstand maakt gebruik van het VVE-aanbod. Extra aandacht wordt ingezet om drempels zo laag mogelijk te houden, via het consultatiebureau, de VVE-toeleider en gratis VVE. Uit een inventarisatie blijkt dat er wachtlijsten zijn bij enkele VVE-locaties op de 'drukke' dagen. Samen met de partners wordt onderzocht wat mogelijk is.

Subdoel	Er zijn minder kinderen met achterstanden.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • We controleren VVE-geregistreerde kindcentra of ze voldoen aan de wettelijke eisen. ✓ • We zorgen ervoor dat nieuwkomers met forse taalachterstand deelnemen aan onderwijs. ✓ • We verkennen en starten samen met het onderwijs de mogelijkheden van een integrale voorziening voor VO leerlingen die door taalachterstand of andere beperkingen (nog) niet kunnen doorstromen naar regulier onderwijs/werk. ✓ • We verlengen ons huidige beleidsplan Jeugd en Onderwijs met een jaar om samen met onze partners lokaal en regionaal plannen te maken voor de volgende periode. ✓ 	

Subdoel	Potentials op de basisschool worden extra uitgedaagd.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Wij zorgen dat er een alternatief aanvullend aanbod komt voor 'ondernemende herrieschoppers' in het primair onderwijs (de klusklassen). ✓ • We voeren de nieuwe Gelijke Kansen Agenda uit. ✓ 	

Subdoel	Jeugdhulp en (passend) onderwijs sluiten goed op elkaar aan.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Wij voeren schoolpilots uit om het gebruik van jeugd GGZ te verlagen. ✓ • Wij zorgen ervoor dat kinderen met een ondersteuningsbehoefte voor het vierde jaar een ondersteuningsplan hebben. ** ✗ 	

- We voeren de regionale focusagenda jeugd en onderwijs uit in samenwerking met regiogemeenten en Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs. ✓
- We realiseren regionaal schoolpilots speciaal onderwijs om kwetsbare kinderen eerder en beter te ondersteunen. ✓
- We geven uitvoering aan een regionaal gericht basisschoolaanbod voor kinderen met ernstige beperkingen in het autistisch spectrum met onderwijspotentie die nu nog volledig jeugdhulp ontvangen. ✓

*** Er is inmiddels extra dienstverlening gerealiseerd voor peuters met een ondersteuningsvraag. Het realiseren van een plan voor ondersteuning op school ligt bij het onderwijs. We zien dat er momenteel wachtlijsten ontstaan voor het gespecialiseerd onderwijs. Samen met de scholen en samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs wordt gekeken naar de oorzaken en oplossingsmogelijkheden.*

- Subdoel** Alle kinderen krijgen een passend diploma.
- Prestaties**
- Wij zorgen voor een voorziening/schakelroute voor jongeren die tussen wal en schip dreigen te raken. ✓
 - We hebben alle jongeren in beeld: ze zitten op school, hebben werk of ontvangen begeleiding. ✓
 - We realiseren de maatregelen zoals opgenomen in ons Regionale VSV programma 2020-2024, zodat het aantal schoolverlaters afneemt. ✓

Indicatoren

Effectindicatoren			Waarde 31-12			Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Percentage doelgroepkinderen dat deelneemt aan programma's voor- en vroegschoolse educatie (vve)	-	77 (67+10)*	72	81	73,5*	n.n.b.	85
Percentage jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar dat het onderwijs heeft verlaten zonder startkwalificatie in betreffend schooljaar	1,6	1,6	1,6	1,5	2,1	n.n.b.	1,6
Percentage jongeren tussen de 18 en 23 jaar dat geen startkwalificatie heeft	6,8	7,8	7,8	7,3	-	-	7,0
<i>DUO heeft de methodiek van de percentageberekening gewijzigd, waardoor het niet mogelijk is de voortgang op deze indicator uit de cijfers te halen. Er wordt gezocht naar een nieuwe indicator om zo de ontwikkeling goed te blijven volgen.</i>							

Prestatie-indicatoren			Waarde 31-12			Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Klusklassen in het Primair Onderwijs	0	2	6	8	5	2	6
<i>Schoolbesturen hebben minder aanvragen ingediend dan voorgaande jaren.</i>							
Aantal schoolpilots (= deelnemende scholen)	0	3	5	10	11	7	8
<i>In 2023 zijn de schoolpilots met de partners geëvalueerd. De inzet wordt geconcentreerd op die scholen waar het belang en effect het grootst is.</i>							

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	4.670 N	5.415 N	6.586 N	5.784 N	802 V
Baten	3.749 V	3.965 V	5.061 V	4.692 V	368 N
Storting reserve	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Resultaat	921 N	1.450 N	1.526 N	1.091 N	434 V

Toelichting

Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)

€ 245.000 V

Voor wat betreft de OAB-middelen zien we een toename in het bereik van kinderen en inzet van middelen. Nog niet alle middelen die van het Rijk zijn ontvangen zijn daadwerkelijk aangevraagd door onze partners in het onderwijs en de kinderopvang, Dit levert een voordeel op aan de lastenkant van € 310.000 en een even zo groot nadeel aan de batenkant. Overigens blijven de middelen die niet besteed zijn, gedurende de gehele OAB-periode 2023-2026 beschikbaar aangezien het om een specifieke uitkering gaat.

Naast de Rijksmiddelen voor onderwijsachterstanden hebben we ook gemeentelijke middelen voor kinderopvang begroot. Deze middelen zijn niet besteed (€ 245.000 V), omdat deze subsidies uit de Rijksmiddelen voor Onderwijsachterstanden gedekt konden worden.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

€ -

We hebben vanuit het Rijk middelen ontvangen om achterstanden in het Onderwijs als gevolg van de coronapandemie tegen te gaan: in totaal € 2.000.000 over een periode tot en met juli 2025.

Op de NPO-gelden zien we aan de lastenkant een voordeel van € 120.000 ten opzichte van de inschatting van uitgaven aan het begin van de NPO-periode. In 2023 hebben we onder andere inzet gepleegd op extra schoolmaatschappelijk werk, extra jongerenwerkers op schoollocaties, trainingen voor interne begeleiders naar kwaliteitscoördinatoren en het organiseren van activiteiten voor het primair en voortgezet onderwijs.

Aan de batenkant zien we een even groot nadeel. Het restant van deze specifieke uitkering blijft beschikbaar voor de resterende periode en is volledig bestemd.

Specifieke uitkering voor Tijdelijke Onderwijshuisvesting Ontheemden

€ -

De daadwerkelijke kosten die we voor tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden hebben gemaakt zijn voornamelijk op programma 1 productgroep Onderwijshuisvesting verantwoord, de begroting is echter binnen Onderwijsondersteuning verwerkt. Dit geeft op programma 2 een voordeel op lasten van € 130.000 en aan baten een nadeel van dezelfde omvang.

Leerplicht

€ 200.000 V

Binnen Leerplicht algemeen zijn er eveneens minder kosten gemaakt dan begroot (€ 200.000). Dit wordt veroorzaakt doordat subsidies die normaliter uit Leerplichtbudget betaald worden nu uit incidentele externe financieringsbronnen (NPO) gedekt zijn.

Daarnaast kennen we binnen leerplicht budgetten voor het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) en Vroegtijdig Schoolverlaters (VSV). Dit zijn regionale projecten met een specifieke uitkering die opgepakt worden met andere gemeentes en partners in het onderwijsveld. Per saldo zien we hier aan de lastenkant een voordeel van € 45.000, aan de batenkant echter een nadeel van dezelfde omvang.

Als laatste is het tekort van de afdeling Sociaal teams en Jeugd (vanwege extra personele inzet), waar leerplicht onder valt, gedekt uit resterende lokale middelen voor het RMC. Het gevolg is een nadeel van € 235.000 aan de lastenkant en een voordeel van € 235.000 aan de batenkant.

Productgroep Gezondheidsondersteuning

Doel

Inwoners in Ede hebben gelijke kansen op een optimale gezondheid, met voorkoming (of vroegtijdige opsporing/signalering) van gezondheidsrisico's en geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Ketenpartners

Voor gezondheidsondersteuning werkten we samen met huisartsen, Ziekenhuis Gelderse Vallei, Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden, schoolbesturen PO-en VO-scholen, ouderenbonden en vele andere organisaties zoals Adviesraad Sociaal Domein Ede, Christelijke Hogeschool Ede, Centrum voor Jeugd en Gezin

Ede, hulpverlenings-, welzijns- en zorgorganisaties, Sportservice Ede, Verloskundig Samenwerking Verband Ede, Alliantie Voeding in de Zorg, Voedselraad, Zorgverzekeraars en vrijwilligersorganisaties. Voor de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties zijn onze partners Veilig Thuis, Moviera (onder andere vrouwenopvang), het Centrum Seksueel Geweld en het Zorg- en Veiligheidshuis. Daarnaast zijn er vele organisaties in de sociale basis en zorg die een rol hebben in preventie, signalering en aanpak, bijvoorbeeld welzijnswerk, scholen, kinderopvang, jongerenwerk en hulpverleners in brede zin.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- ['Op onze gezondheid - de noodzaak van een sterke publieke gezondheidszorg \(2023\)](#)
- [Integraal Zorg Akkoord \(2022\)](#)
- [Regioplan vitale Gelderse Vallei versie 16 november 2023](#)
- [Gezond en Actief Leven Akkoord \(2022\)](#)
- [Plan van Aanpak SPUK Ede 26092023](#)
- [Omgevingsvisie gemeente Ede \(2022\)](#)
- [Uitvoeringsplan Samen Gezond Ede 2021-2024 \(2021\)](#)
- [Regiovisie Publieke gezondheidszorg \(2021\)](#)
- [Lokaal uitvoeringsplan Geweld in afhankelijkheidsrelaties 2023-2024](#)
- [Regiovisie Geweld in afhankelijkheidsrelaties 2020-2024](#)
- [Samen werken aan een sterke Sociale Basis, actieprogramma 2020-2023 \(2020\)](#)
- [Beleidskader transformatie sociaal domein 2020 \(2020\)](#)
- [Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024 \(2020\)](#)
- [Lokaal gezondheidsbeleid 2020-2024](#)
- [Beleidsplan Jeugd en Onderwijs 2019-2022 \(2019\)](#)
- [Uitvoeringsplan Jeugdbeleidsplan 2019-2022](#)
- [Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018: een gezond vooruitzicht, RIVM \(2018\)](#)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel	Edese kinderen groeien gezond op, met een lager risico op chronische ziekten, ontwikkelings- en gedragsproblemen.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • We verkrijgen inzicht in verbeterpunten/-acties op het gebied van signalering en samenwerking in de geboortezorg en de jeugdgezondheidszorg in samenwerking met partners Kansrijke Start Ede (verloskundigen, kraamzorg, ziekenhuis, jgz), waarbij beschikbare signalerings- en verwijsinstrumenten efficiënt worden ingezet. • We versterken de integrale aanpak alcohol- en drugspreventie op maat (denk aan wijken en doelgroepen). • We creëren bewustwording bij scholen over leefstijlonderwijs en de Gezonde School-aanpak door hen hierbij te ondersteunen in proces (gebruikmakend van het programma 'Gezonde School', Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG), aansluiten bij het bestaande aanbod/inzet). Hierbij is ook aandacht voor mentale en seksuele gezondheid. • We maken afspraken met organisaties waar kinderen komen en zijn, zodat een rookvrije omgeving vanzelfsprekend wordt. • We stellen in samenwerking met de jeugdgezondheidszorg een plan van aanpak op voor het verhogen van de vaccinatiegraad voor het Rijksvaccinatieprogramma, onder meer op basis van de resultaten uit de pilot 'vaccinatieconsult' Barneveld. 	<div style="margin-bottom: 10px;">v</div> <div style="margin-bottom: 10px;">→</div> <div style="margin-bottom: 10px;">→</div> <div style="margin-bottom: 10px;">→</div> <div style="margin-bottom: 10px;">→</div> <div style="margin-bottom: 10px;">→</div>

Subdoel	Inwoners van gemeente Ede weten wie hen kan helpen bij het werken aan een optimale gezondheid.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • We verkrijgen inzicht in de buurten/wijken waar de meeste gezondheidswinst te behalen is door extra preventieve inzet. Deze inzet realiseren we door bestaande initiatieven aan elkaar te koppelen en te verbreden naar andere wijken. → • Aansluitend op de omgevingsvisie werken we aan gezondheidsbevordering in de openbare ruimte door inwoners te verleiden om meer te bewegen (groen, veilige wandel- en fietspaden, etc.), gezonder te eten en te leven in een rookvrije gemeente. → • We faciliteren een dekkend AED-netwerk, samen met inwoners via de bestaande AED-stichtingen, dorpsraden en bewonersverenigingen. ✓ 	
Subdoel	Inwoners van gemeente Ede blijven langer vitaal.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Bij de inzet voor vitaal ouder worden, richt preventieve ondersteuning zich op het vergroten van zelfredzaamheid en zo laagdrempelig mogelijke ondersteuning (positieve gezondheid normaliseren). → • We stimuleren passende huisvesting en (zorg)voorzieningen via de ontwikkeling van de omgevingsvisie in samenwerking met wonen, ruimtelijke ontwikkeling, werk en inkomen. → • Een gezonde leefstijl (bewegen, voeding, alcoholgebruik, roken) koppelen wij aan bestaande initiatieven voor ontmoeting en preventie van eenzaamheid in het sociale domein in nauwe samenwerking met lokale partners (Sportservice, welzijnsorganisaties, huisartsen). → 	
Subdoel	Minder inwoners worden slachtoffer van geweld in een afhankelijkheidsrelatie.	
Prestaties	<p>Wij zorgen ervoor dat situaties van geweld in afhankelijkheidsrelaties eerder en beter in beeld kunnen komen, onder andere door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorlichting en deskundigheidsbevordering voor professionals, zowel in onze eigen organisatie als bij externe organisaties. → • Voorlichting aan inwoners (informatie, bewustwording en wat men kan doen bij zorgen of als er hulp nodig is). → • Het bevorderen van het gebruik van de meldcode 'huiselijk geweld' en 'kindermishandeling', zowel intern als extern. → • Aandacht te hebben voor specifieke doelgroepen en problematieken, zoals ouderenmishandeling, mensenhandel, seksueel geweld en schadelijke traditionele praktijken. → 	

Indicatoren

Beeldindicatoren	Waarde 31-12					Streefsw.	
	2018	2019	2020	2021	2022		
Aantal meldingen Veilig Thuis: huiselijk geweld en kindermishandeling	636	734	666	622	595	n.n.b.	n.v.t.
<i>Dit betreft alle meldingen die bij Veilig Thuis binnenkomen, inclusief zorgmeldingen Jeugd van politie.</i>							
Percentage volledig gevaccineerde kinderen	80,9	80,6	80,6	83,3	81,8	n.n.b.	n.v.t.
<i>De WHO-norm is 90%.</i>							

Effectindicatoren			Waarde 31-12			Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Percentage kinderen (15-16 jaar) dat overmatig alcohol drinkt (heeft afgelopen 4 weken meer dan 5 glazen per keer gedronken)	21	20	16,6	14,2	18,7	n.n.b.	14
Percentage kinderen (15-16 jaar) dat recent alcohol heeft gedronken	30	27	n.b.	20,9	26,2	n.n.b.	22
(Ernstig) overgewicht jeugd 3 jaar*	7,8	8,8	10,5	7,1	8,0	n.n.b.	6,6
(Ernstig) overgewicht jeugd 5/6 jaar*	10,3	11,4	11,3	12,2	7,1	n.n.b.	10,4
(Ernstig) overgewicht jeugd 10/11 jaar*	16,2	15,3	17,3	17,3	16,1	n.n.b.	14,3
(Ernstig) overgewicht jeugd klas ½ VO*	14,8	15,3	17,7	15,5	13,2	n.n.b.	14,3
<i>Percentage van alle kinderen in die leeftijdscategorie. In het nationaal preventieakkoord is de ambitie opgenomen om het percentage jeugdigen met overgewicht te laten dalen met grofweg 5% in 2040. Huidige gemeentelijke indicatoren komen niet helemaal overeen met de landelijke, streven is voor elke leeftijdscategorie -5% in 2040, dus jaarlijks -0,25%. NB. Preventieve inzet richt zich voornamelijk op het voorkómen van overgewicht.</i>							
Vaccinatiegraad (basisvaccinatie (vaccinatie afgerond) Covid-19 onder 12+ in gemeente Ede	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	77,6	76	74	85
<i>In procenten. De percentages worden niet meer bijgewerkt. Het laatst beschikbare percentage is van 24-09-2023.</i>							
Percentage PO scholen waarvan bekend is dat er een schoolmoestuin is	44	44	42	40	48	54	48
<i>Totaal aantal PO-scholen is 52.</i>							
Percentage scholen met een vignet 'gezonde school, themacertificaat voeding'	2	5	13	15	17	9	11
<i>In de uitvoeringsplannen van programma Food is als ambitie voor 2025 opgenomen: 24% van de basisscholen in gemeente Ede (15 in aantal) zijn gezonde school met themacertificaat voeding/hebben gezond voedselbeleid. Percentage op basis van totaal aantal scholen (67).</i>							
Aantal locaties met AED die 24/7 bereikbaar zijn	-	-	-	71	85	92	-
Percentage scholen met een vorm van structurele voedselonderwijs	-	-	-	-	-	51	-
Percentage jongens/meisjes met psychische klachten	-	-	-	-	32	-	-
<i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>							
Percentage jongeren dat aangeeft zich (zeer) vaak gestrest te voelen door één of meer factoren	-	-	-	-	51	-	-
<i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>							
Percentage jongeren dat zich meestal (zeer) gelukkig voelt	-	-	-	-	72	-	-
<i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>							

* Overgewicht is bepaald aan de hand van de lengte- en gewichtsgegevens, die door de JGZ-medewerker tijdens een regulier contactmoment zijn gemeten. De BMI en gewichtsklasse van het kind is op basis van internationale afkapwaarden voor overgewicht naar halve leeftijdjaren en geslacht. Cijfers zijn aangeleverd door VGGM, zoals ook worden opgenomen in de Integrale Jeugdreportage.

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	8.192 N	8.198 N	10.370 N	10.826 N	456 N
Baten	686 V	493 V	1.454 V	2.408 V	953 V
Storting reserve	0 N	0 N	0 N	293 N	293 N
Ottrekking reserve	338 V	425 V	0 N	357 V	357 V
Resultaat	7.168 N	7.280 N	8.916 N	8.354 N	561 V

Toelichting

Beweging naar de voorkant € 290.000 V

Voorstel tot resultaatbestemming (Hoogbouw Ede Zuid) € 190.000 N

In 2022 zijn we gestart met de "Beweging naar de voorkant"; een structurele investering in preventie. Door inzet op vitaliteit en gezondheid, samen met partners zoals de zorgverzekeraars, organiseren we een meer toekomstig bestendig sociaal domein. In 2023 heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld om steviger en meer in samenhang in te zetten op preventie. De ontvangen Rijksbijdragen voor Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) zijn ingezet om diverse initiatieven te financieren waaronder vanuit de beweging naar de voorkant. Tevens zijn diverse initiatieven binnen de beweging naar de voorkant niet (tijdig) opgestart door gebrek aan ambtelijke capaciteit om de uitvoerende partijen opdrachten te geven. Dit heeft binnen de Beweging naar de voorkant een voordeel op de lasten opgeleverd van € 865.000 in 2023. Een gedeelte van de resterende middelen is nodig om in 2024 door te kunnen gaan met het uitvoeren van het Ontwikkelperspectief en Quick Wins - Gebiedsaanpak delen Ede Zuid en Veldhuizen (2021). Het doel blijft onverminderd om in te zetten op de verbetering van de leefbaarheid van de buurt Hoogbouw Ede Zuid, omdat hier de urgentie het grootst is. Voor deze buurt bereiden we een langetermijnstrategie voor samen met kernpartner Woonstede. Een dergelijke aanpak heeft een horizon van minstens 2040 en vraagt om grote sociale en fysieke interventies. Daarnaast zetten we in 2024 ook in op concrete maatregelen in de buurt, die bijdragen aan een verbetering van de bestaanszekerheid en schuldenproblematiek, opgroeien in een kansrijke omgeving, taal en inburgering en sociale verbinding in de buurt. Wij stellen u voor € 190.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de Reserve Overlopende Verplichtingen.

Bedragen x € 1

Productgroep	Budget 2023	Realisatie 2023	Resultaat 2023	Financiering GALA	Financiering IZA	Overig
Bestuursondersteuning	70.000	38.719	31.281			31.281
Gezondheidsondersteuning	506.000	216.318	289.682	212.000		77.682
Kwaliteit Leefomgeving	105.000	95.000	10.000	10.000		-
Maatschappelijke ondersteuning	1.199.000	858.390	340.610	247.393	130.000	-36.783
Maatwerkvoorzieningen	270.000	77.591	192.409			192.409
Eindtotaal	2.150.000	1.286.018	863.982	469.393	130.000	264.589

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) - lasten € 520.000 V

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) - baten € 520.000 N

Gemeenten, de GGD, zorgverzekeraars en het ministerie van VWS zetten gezamenlijk in op een gezond en actief leven met een stevige sociale basis. Om de financiering voor gemeenten overzichtelijker en gemakkelijker te maken, zijn verschillende bestaande en nieuwe Rijkssubsidies gebundeld tot één brede specifieke uitkering (SPUK). Voor Ede gaat het in het jaar 2023 om een Rijksbijdrage van € 1,8 miljoen. Deze geldstroom heeft voornamelijk een tijdelijk karakter (periode 2023 tot en met 2026).

De ontvangen Rijksbijdrage is ingezet om bestaand beleid te intensiveren en nieuwe initiatieven te starten die bijdragen aan het doel van GALA. Op 1 januari 2023 was nog geen zekerheid over de middelen en de hoogte van het aan te vragen bedrag. Daarom krijgen gemeenten éénmalig de mogelijkheid om maximaal 20% van het toegekende budget per onderdeel mee te nemen naar 2024 en jaarlijks tot een maximum van 15% van het toegekende budget per onderdeel aan te wenden voor een ander onderdeel dat behoort tot hetzelfde hoofdthema. Van de beschikbaar gestelde middelen is € 245.000 overgeheveld naar 2024 en dient Ede € 275.000 terug te storten naar het ministerie in verband met niet uitgegeven middelen. Dit zorgt voor een voordeel van € 520.000 in de lasten en een even groot nadeel in de baten.

Integraal Zorgakkoord (IZA) - Onvoorziene lasten (Act. 2023 € p.m.) € 1.500.000 N
Integraal Zorgakkoord (IZA) - Onvoorziene bijdrage rijk (Act. 2023 € p.m.) € 1.500.000 V

Om de zorg voor de toekomst kwalitatief goed, toegankelijk en betaalbaar te houden is eind 2022 het Integraal Zorgakkoord (IZA) afgesloten. Belangrijk uitgangspunt in het IZA is de beweging naar preventie, gezondheid en welzijn van de inwoner. De gemeente Ede heeft het mandaat om namens de regiogemeenten in de samenwerkingsregio Gelderse Vallei de IZA-middelen aan te vragen, te beheren en te verantwoorden. In 2023 is voor de regio een bedrag van € 2,4 miljoen beschikbaar gesteld om de IZA-doelen te realiseren. De ontvangen middelen zijn ingezet voor het opstellen van het regiobeeld, het regioplan en de mandaatstructuur en beschikbaar gesteld aan regiogemeenten ter financiering van projecten die bijdragen aan het realiseren van de IZA-doelen. Dit zorgt voor een nadeel van € 1,5 miljoen in de lasten en een even groot voordeel in de baten.

Integraal Zorgakkoord (IZA) - financiering projecten € 60.000 V

Voor de financiering van projecten die bijdragen aan het realiseren van de IZA-doelen heeft Ede een bijdrage ontvangen van € 0,9 miljoen. De ontvangen bijdrage is gebruikt voor de financiering van diverse projecten die zijn begroot met eigen middelen waaronder ook diverse initiatieven vanuit de Beweging naar de voorkant. Het voordeel per productgroep is:

- Gezondheidsondersteuning (programma 2) - € 60.000
- Maatschappelijke Ondersteuning (programma 2) - € 320.000 (aanvullend € 130.000 reeds verantwoord onder de Beweging naar de voorkant)
- Economische ontwikkeling/ Food (programma 4) - € 325.000
- Kwaliteit leefomgeving (programma 7) - € 85.000

Specifieke uitkering Preventieaanpakken € -

In 2023 is, naast het doorgeschoven gedeelte uit 2022, de specifieke uitkering Lokale Preventieakkoorden en Preventieaanpakken ontvangen. Het doel van deze uitkering is het terugdringen van roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht. Dit is in 2023 niet volledig ingezet, doordat veel projecten die in aanmerking kwamen uit de overige SPUKS, zoals het integraal zorgakkoord en de Brede SPUK, zijn gedekt. Gevolg is een voordeel van € 90.000 op de lasten en een even zo groot nadeel op de baten. In 2024 wordt de inzet vanuit deze specifieke uitkering afgerond.

Dekkend AED-netwerk € 60.000 V

In de Programmabegroting 2023-2026 is € 75.000 toegekend om te komen tot een dekkend AED-netwerk in Ede. In 2023 is aan de subsidieregeling Hartveilig Gemeente Ede gewerkt. Hierdoor is in 2023 niet het volledige budget besteed en zien we een voordeel van € 60.000.

VGGM resultaat 2022 € 100.000 V

Het voordelig resultaat van de VGGM over 2022 is dit najaar uitgekeerd, het betreft het verschil tussen de betaalde voorschotten op basis van de vastgestelde begroting van de VGGM en de daadwerkelijk gemaakte kosten. Voor het gedeelte publieke gezondheid heeft dit in totaal een voordelig effect van € 100.000.

Veilig Thuis € 140.000 V

Dotatie aan de reserve Vrouwenopvang € 140.000 N

Dit resultaat bestaat in de eerste plaats uit een nadeel van hogere kosten Veilig thuis, waarbij de vaststelling van de subsidie Veilig Thuis 2023 nog plaats dient te vinden. Daarnaast is er sprake van een voordeel door nog niet bestede projectmiddelen in het kader van kind- en gezinsbescherming. De besteding hiervan wordt in overleg met de Sociale basis en Jeugd afgestemd en geraamd. Beiden zijn verrekend met de reserve Vrouwenopvang. Met de regio wordt het verloop en aanwending van de reserve Vrouwenopvang afgestemd.

<i>Preventieve Maatschappelijke opvang & verslavingszorg - lokaal</i>	€ 75.000 V
<i>Preventieve Maatschappelijke opvang & verslavingszorg - regionaal</i>	€ 150.000 V
<i>Dotatie reserve Maatschappelijke opvang</i>	€ 150.000 N

Naast enkele lokale voordelen op de kosten voor verwarde personen hebben we de regionale voordelen gestort in de reserve Maatschappelijke opvang. Dit betreft lagere uitgaven voor ambulante ondersteuning, bemoeizorg en Housing First.

<i>Preventieve Maatschappelijke opvang & verslavingszorg - Roots</i>	€ 350.000 N
<i>Onttrekking reserve Maatschappelijke opvang - VWS-middelen</i>	€ 360.000 V

We hebben in 2023 voor het pand Roots € 360.000 niet geraamde kosten voor regie, beveiliging, servicemanager en uitvoering Wmo gemaakt. Deze kosten zijn ten laste gebracht van de hiertoe gereserveerde VWS-middelen 'passende ondersteuning'.

Doel programma

Zoveel mogelijk inwoners met problemen op sociaal maatschappelijk gebied te bereiken, te ondersteunen en hun financiële zelfstandigheid te bevorderen, zodat de kwaliteit van hun leven verbetert c.q. op peil blijft.

Ontwikkelingen in 2023

Beschermd Wonen

Het Rijk heeft ook in 2023 de invoering van het woonplaatsbeginsel uitgesteld. De wetswijziging bepaalt welke gemeente verantwoordelijk is voor het beschermd wonen van cliënten die nieuw instromen: de gemeente van herkomst. Na de val van het kabinet is de wetswijziging door de Tweede Kamer controversieel verklaard. De verwachting is dat de wijziging pas op 1 januari 2026 ingaat. Vanaf die datum ontvangen alle gemeenten middelen voor Beschermd Wonen, in plaats van alleen de 44 centrumgemeenten in Nederland.

Maatschappelijke opvang

Het Nationaal Actieprogramma Dakloosheid legt de nadruk op 'Wonen eerst' als actielijn om de dakloosheid terug te dringen. De druk op betaalbare (sociale huur) woningen blijft ook in Ede groot. Dit had ook in 2023 zijn weerslag op de bezetting van de maatschappelijke opvang.

Algemene inkomensvoorziening

Het kabinet voerde per 1 januari 2023 een verhoging door van het minimumloon van 10,15%. Alle hieraan gekoppelde uitkeringen stegen mee. Jongeren die inwonen tellen vanaf 1 januari 2023 pas mee als kostdelende medebewoner als ze 27 jaar zijn (voorheen 21 jaar). Het inwonen van jongeren tot 27 jaar heeft nu geen invloed op de bijstandsuitkering van de ouders. Het aantal Edenaars met een bijstandsuitkering steeg in het eerste halfjaar met 3% ten opzichte van 2022. De instroom is in 2023 over alle leeftijdscategorieën hoger dan in 2022. Dit komt vooral door de verhoogde vestigingsopgave van statushouders. Op 31 december 2023 was het aantal huishoudens met een uitkering gedaald naar het niveau van begin 2023. De daling komt vooral door de hogere uitstroom naar werk of studie. Per saldo eindigt de begrotingspost uitkeringsmiddelen met een tekort. Het tekort van 7,5% valt binnen het eigen risico voor gemeenten waardoor de gemeente niet in aanmerking komt voor een vangnetuitkering over 2023.

Werk en participatie

In 2023 vlakke de economische groei af. De spanning op de arbeidsmarkt bleef groot. Voor de doelgroep van de Participatiewet nam het kabinet maatregelen (Breed Offensief) om de kansen op werk voor mensen met een arbeidsbeperking te vergroten. Inwoners met een bijstandsuitkering die in deeltijd met loonkostensubsidie

werken, hebben een gedeeltelijke vrijlating van hun inkomsten gekregen. Hierdoor wordt werken meer lonend. Het gaat om 15% vrijlating voor 12 maanden, die aansluit bij andere vrijlatingen die de parttime werkende al geniet. Daarnaast is per 1 juli 2023 de Re-integratieverordening Participatiewet 2023 van kracht geworden. Dit is de vertaling van wetgeving die het voor werkgevers eenvoudiger maakt om werknemers met een arbeidsbeperking aan zich te binden. De cao's voor de Sociaal Werkbedrijven (SW) en Aan de Slag zijn in 2023 opgebroken met verbeterde arbeidsvoorwaarden voor de werknemers in de SW en in Beschut Werk B.V.

Schulddienstverlening

Begin 2023 heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangekondigd dat de afloperiode van schuldentrajecten verkort werd van 36 maanden naar 18 maanden. In juli 2023 is deze wijziging ingegaan. Deze periode van wijziging heeft voor onduidelijkheid gezorgd op het gebied van rechtsspraak, beleid en uitvoering. Inwoners en bewindvoerders hebben gewacht met het aanvragen van een schuldregeling. Het afgelopen half jaar hebben we de aanvragen bij schulddienstverlening toe zien nemen.

Vroegsignalering van schulden blijft een belangrijk aandachtspunt. De effectiviteit van huisbezoeken neemt af, daarom zetten we in op telefonisch contact. Het aantal signaalpartners van de vroegsignalering neemt nog steeds toe. We werken samen met Woonstede en andere wijkpartners om beter te signaleren en hulp te bieden. Steeds meer jongeren hebben door inflatie, hoge woonkosten, een hoge levensstandaard, veel verleiding en het kopen op afbetaling moeite om rond te komen. In Ede meldt deze groep zich vaker en ontwikkelen we een aanpak op betere ondersteuning.

Het Rijk heeft geld beschikbaar gesteld om gedupeerden van de Toeslagenaffaire te begeleiden. Veel gedupeerden hebben jarenlang niet aan hun toekomst kunnen werken. Ze stopten met hun studie of werk, zorgkosten werden vermeden en feestjes werden niet gevierd. Inwoners die zich als gedupeerde melden, gaan samen met de consultant aan de slag om aan hun toekomst te bouwen. Dit wordt zeer gewaardeerd door de betrokken inwoners.

Bestaanszekerheid

Landelijk is er meer aandacht voor bestaanszekerheid. De landelijke commissie Sociaal Minimum adviseert om het sociaal minimum te verhogen en te zorgen voor een stelsel dat uitvoerbaar en houdbaar is. Het thema Bestaanszekerheid speelde een grote rol tijdens de Tweede Kamerverkiezingen van 2023. Om de kosten voor energie te dempen, gold er een prijsplafond en energietoeslag voor 2023. In Ede ondersteunden we 4.540 huishoudens met een energietoeslag. Er zijn 95 inwoners die voor een totaalbedrag van bijna € 50.000 hebben ontvangen vanuit het Noodfonds Bestaanszekerheid. De inflatie steeg in 2023 minder hard dan in 2022. In loononderhandelingen met werkgevers is de inflatie meegenomen, wat resulteerde in hogere lonen in cao's.

In de gemeente Ede is er meer aandacht voor het laagdrempelig en dichtbij aanbieden van ondersteuning. Een voorbeeld is de pilot met de Voorzieningenwijzer gericht op het actief aanbieden van hulp bij het aanvragen van inkomensregelingen. Daarbij zijn de bedragen van inkomensregelingen verhoogd en in sommige gevallen verruimd per 1 januari 2024. Ambtelijk is de opgave Vitaliteit en Gezondheid vastgesteld, waar één van de onderliggende programma's Bestaanszekerheid is.

Jeugdhulp

In 2023 is landelijk de hervormingsagenda Jeugd vastgesteld. Deze beoogt betere en tijdige zorg en ondersteuning te realiseren binnen een beheersbaar stelsel. In het najaar is hiervoor een landelijk implementatieplan opgesteld. Verder zijn de financiële maatregelen uitgewerkt die vanaf 2024 ook in Ede gelden.

Op landelijk niveau maar ook lokaal zien we een stijging in de kosten jeugdhulp, qua aantal jeugdigen en zorgintensiteit. De toename in Ede is in 2023 vooral te zien bij de landelijke inkoop, GGZ en ambulante

begeleiding en behandeling. Hierop zijn maatregelen ingezet om de gestegen kosten aan te pakken. Om jeugdhulpgebruik op de lange termijn te verminderen wordt geïnvesteerd via het lokale programma Kansrijk Opgroeien en de Hervormingsagenda Jeugd.

Financieel overzicht programma

	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Bedragen x € 1.000 Verschil Act. begr./Rek. 2023
Lasten					
Maatwerkvoorziening	108.718 N	90.420 N	112.271 N	118.952 N	6.681 N
Werk en Participatie	17.929 N	16.240 N	19.476 N	19.140 N	336 V
Inkomensvoorziening	30.108 N	29.595 N	29.912 N	34.095 N	4.184 N
Totaal lasten	156.755 N	136.255 N	161.659 N	172.187 N	10.528 N
Baten					
Maatwerkvoorziening	18.642 V	2.303 V	17.422 V	17.707 V	285 V
Werk en Participatie	2.241 V	867 V	1.291 V	2.199 V	907 V
Inkomensvoorziening	25.236 V	25.306 V	25.513 V	28.612 V	3.099 V
Totaal baten	46.120 V	28.477 V	44.227 V	48.518 V	4.291 V
Saldo baten en lasten	110.635 N	107.778 N	117.432 N	123.669 N	6.237 N
Storting reserve	5.581 N	1.529 N	3.752 N	4.423 N	671 N
Onttrekking reserve	2.568 V	2.157 V	5.163 V	6.934 V	1.771 V
Resultaat	113.648 N	107.150 N	116.021 N	121.158 N	5.138 N

Productgroep Maatwerkvoorziening

Doel

Zoveel mogelijk inwoners in Ede hebben regie over hun eigen leven, zijn financieel zelfredzaam, doen mee naar vermogen en worden indien nodig op maat ondersteund, waarbij de jeugd in Ede zo gezond, veilig en kansrijk mogelijk opgroeit.

Ketenpartners

Circa 300 zorgaanbieders Wmo en Jeugd; GGZ-instellingen, met name Pro Persona; Woningcorporaties Woonstede en Plichtgetrouw); Moviera (onder andere vrouwenopvang), Veilig Thuis, Centrum Seksueel Geweld en het Zorg- en Veiligheidshuis, Financiers: zorgverzekeraars en zorgkantoor Menzis; Onderwijs (basis en voortgezet); Werkkracht en werkgevers; tal van partijen in de sociale basis, zoals bijvoorbeeld Humanitas en het Diaconaal Platform Ede; externe doorverwijzers, zoals huisartsen, jeugdartsen en gecertificeerde instellingen; andere gemeenten in de regio Foodvalley/Valleiregio.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Integraal Zorg Akkoord \(2022\)](#)
- [Gezond en Actief Leven Akkoord \(2022\)](#)
- [Visie toezicht en handhaving Wmo gemeente Ede \(2022\)](#)
- [Analyse wonen en zorg voor ouderen in Ede \(2021\)](#)
- [Visie op de Maatschappelijke Opvang Valleiregio 2021](#)
- [Beleidskader transformatie sociaal domein 2020](#)
- [Verordening bekostiging leerlingenvervoer 2021](#)

- [Verordening Maatschappelijke Ondersteuning Ede 2020](#)
- [Lokaal uitvoeringsplan Geweld in afhankelijkheidsrelaties 2023-2024](#)
- [Regiovisie Geweld in afhankelijkheidsrelaties 2020-2024](#)
- [Uitvoeringsplan Jeugdbeleidsplan 2019-2022](#)
- [Jeugdbeleidsplan 2019-2022](#)
- Minima effectrapportage gemeente Ede 2019 (onderzoek van het NIBUD) (geen link beschikbaar)
- [Regionaal visiedocument specialistische jeugdhulp Ons Verhaal \(2018\)](#)
- [Voorstel toekomst huishoudelijke ondersteuning \(2016\)](#)
- [Visie op Schulddienstverlening Ede-Wageningen \(2016\)](#)
- [Notitie Eigen bijdrage Wmo-maatwerkvoorzieningen \(2016\)](#)
- Inkoop Jeugdhulp samenwerkende gemeenten regio FoodValley 2016 e.v. (2016)
- [Raadsvoorstel voortzetten Minimabeleid 2015 en verder](#)
- Woonvisie Ede 2030 (2015)
- [Groeidocument Beschermd Wonen Valleiregio 2015-2017 \(2015\)](#)
- Regionale Visie Zorg voor jeugd Foodvalley 'Elke jeugdige telt en doet mee' (2014)
- Minimabeleid 2015 en verder (2014)
- [Regionaal beleidsplan Jeugd Foodvalley 2015-2018 \(2013\)](#)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel Prestaties	<p>Meer inwoners zijn zelfredzaam.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondersteuning van inwoners naar financiële zelfredzaamheid door inzet van Budgetplus. • Preventie van schuldenproblematiek door voorlichting aan jonge inwoners onder andere in het onderwijs en met inzet van digitale innovaties. • Het stimuleren van ouders en leerlingen om - daar waar mogelijk - zelfstandig te reizen en minder gebruik te maken van het leerlingenvervoer. • Onderzoek naar de behoefte voor extra preventief aanbod gericht op het voorkomen van maatschappelijke teloorgang van inwoners. 	
Subdoel Prestaties	<p>Inwoners krijgen de professionele ondersteuning die nodig is.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het doorontwikkelen van een integraal aanbod van Wmo-producten/arrangementen waardoor zo veel mogelijk passende zorg wordt geboden (nieuwe inkoop Wmo en Beschermd Wonen). Bijzondere aandacht voor senioren met een migrantenachtergrond en mensen met dementie. • Het verder vormgeven van de integrale teams. • Aan 30% van de jeugdigen met jeugdhulp is een regievoerder gekoppeld, daarmee is 70% van het budget onder actieve regie. • Intensiveren van contractmanagement, waardoor het voeren voortgangsgesprekken en het monitoren van gemaakte afspraken. • Inzetten van breed aanbod van schulddienstverlening dicht bij de inwoners in wijken en kernen. • Bekendheid, bereik en effectiviteit van aanvullende inkomensondersteuning optimaliseren door laagdrempelige voorlichting en bieden van maatwerk. 	
Subdoel Prestaties	<p>Het aantal personen dat zelfstandig/thuis woont neemt toe.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering geven aan het plan van aanpak wonen-zorg ouderen. • Er ligt een plan gericht op destigmatisering van inwoners in kwetsbare posities in de wijk. 	

	• In 2023 onderzoeken we de haalbaarheid om twee Anders Wonen locaties in de Valleiregio te realiseren.	→
	• We maken met de regiogemeenten afspraken over het bevorderen van de door- en uitstroom vanuit de Maatschappelijke Opvang.	→
	• Het uitbreiden het aantal woningen voor Housing First.	→
	• We treffen voorbereidingen voor de vernieuwing van de locatie van Next Level, passend bij de visie van Maatschappelijke Opvang.	✗
	• We onderzoeken de meerwaarde en haalbaarheid om Kamers met Aandacht in gemeente Ede te realiseren.	→
	• We onderzoeken of we samenwerkingsafspraken met particuliere verhuurders kunnen maken om het aantal huysuitzettingen te verminderen.	→
	• Als gemeente voeren we actieve regie op zorg waardoor:	
	– Jeugdigen met een duurzaam perspectief vanuit residentiële zorg naar pleegzorg gaan of naar huis terug.	→
	– Er minder jeugdigen vanuit pleegzorg overgeplaatst worden naar residentiële zorg.	→
	– Residentiële zorg voorkomen wordt door gezinsopnames en/of een tijdelijke uithuisplaatsing.	✓
– Als gemeente stimuleren we pleegouderschap zodat er voldoende pleegouders zijn in Ede.	✓	
– De veiligheid van jeugdigen wordt daarbij gewaarborgd.	✓	

Subdoel	Meer personen die te maken hebben met geweld in afhankelijkheidsrelaties krijgen passende ondersteuning, zo veel mogelijk in de eigen omgeving.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Het inzetten van zo veel mogelijk ambulante hulpverlening, zodat inwoners in hun eigen omgeving hulp krijgen. Wie het vanwege veiligheid nodig heeft, wordt opgenomen in de vrouwenopvang. • Kinderen in de vrouwenopvang krijgen meer begeleiding en we zorgen ook voor meer ondersteuning voor 'plegers' van/betrokkenen bij huiselijk geweld. Het hele systeem met alle betrokkenen is van belang. • We maken de ondersteuning vanuit diverse organisaties beter bekend zodat inwoners weten waar ze terecht kunnen als zij (vormen van) geweld meemaken of zich zorgen maken over iemand. • We beproeven de inzet van vrijwilligers die zelf ervaring hebben met geweld via een maatjesproject en we beproeven de MDA++-aanpak voor huishoudens met een opstapeling van problemen waar sprake van structurele onveiligheid is. 	 → → → →

Subdoel	Benodigde dienstverlening voor jongvolwassenen vanuit de Jeugdwet en Wmo sluiten op elkaar aan.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Als gemeente voeren we actieve regie op zorg waardoor: • Alle jeugdigen van 16 jaar of ouder met specialistische jeugdhulp een perspectiefplan 18+ heeft. • Verlengde jeugdhulp met verblijf niet meer ingezet wordt als het Wmo-aanbod voor handen en passend is. • De noodzakelijke ondersteuning aan 18+ jongeren vergelijkbaar of hetzelfde is. 	 → ✓ ✓ →

Subdoel	Minder diagnoses en toch passende ondersteuning voor jeugdigen.	
Prestaties	De voorliggende algemene voorzieningen voor hulp en ondersteuning die aantoonbaar het	

	<p>beroep op specialistische jeugdhulp verminderen en die passend zijn bij de ondersteuningsvragen van jeugdigen worden uitgebreid.</p> <ul style="list-style-type: none"> We zorgen ervoor dat ons CJG (het preventieve aanbod), het toegangsteam jeugd en onze sociaal teams goed bereikbaar zijn voor alle huisartsen in Ede. We zorgen ervoor dat 70% van alle huisartsen de beschikking heeft over een SOJ. We zorgen ervoor dat SOJ'ers in Ede vanuit onze visie systeemgericht werken. 	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>→</p>
Subdoel	Professionele hulpverleners en vrijwilligers werken altijd gelijkwaardig samen aan de doelen van het gezin.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Als gemeente stimuleren en verplichten we aanbieders altijd te werken met een JIM of een andere vergelijkbare methode. Als gemeente voeren we actieve regie op zorg waardoor aanbieders altijd systeemgericht werken en aansluiten bij het integrale gezinsplan. 	<p>→</p> <p>✓</p>
Subdoel	Van exclusieve opvang naar toegankelijke voorzieningen.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte maken gebruik van reguliere kinderopvang en buitenschoolse opvang met extra begeleiding op locatie. Kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte maken gebruik van het reguliere vrijetijd- en sportaanbod in Ede. 	<p>✓</p> <p>✓</p>

Indicatoren

Beeldindicatoren			Waarde 31-12				Streefsw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Gemiddelde schuldenlast	-	-	-	70.000	44.500	55.320	n.v.t.
Kosten woon-, rolstoel-, vervoersvoorzieningen sociaal domein	-	-	-	2.004.013	2.213.182	2.588.954	n.v.t.
Aantal inwoners met een indicatie begeleiding	-	96	96	102	101	100	n.v.t.
<i>Aantal inwoners met een indicatie begeleiding WMO per 10.000 inwoners</i>							
Aantal ambulante trajecten in het kader van slachtofferschap van geweld in een afhankelijkheidsrelatie	36	40	50	52	31	n.n.b.	n.v.t.
Effectindicatoren			Waarde 31-12				Streefsw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Aantal dak- en thuislozen in gemeente Ede dat gebruik maakt van opvang	202	112	124	123	127	136	140
<i>Indicaties MO-ZIN in kalenderjaar</i>							
Aantal leerlingen dat gebruik maakt van taxivervoer (busjes)	422	430	357	350	385	364	370
<i>Leerlingenvervoer is een open einde regeling.</i>							
Percentage jongeren met jeugdhulp (tot 18 jaar)	12,1	12,6	12,20	12,20	12,18	12,6*	10
<i>Depla-indicator. Percentages op basis van facturatiegegevens. * Voorlopig percentage.</i>							
Aantal aanmeldingen schulddienstverlening	342	403	345	337	343	393	400
<i>Aantal in het betreffende kalenderjaar.</i>							
Aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners	313	325	344	332	336	337	335
<i>Depla-indicator. Peildatum is 1 januari van het kalenderjaar. Het gaat hier om unieke zorgklanten die indicatie hebben voor begeleiding (individueel of groep), hulp bij het huishouden, persoonlijke verzorging, beschermd wonen of kortdurend verblijf.</i>							
Aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo Huishoudelijke Hulp per 10.000 inwoners	201	211	221	217	224	228	225
<i>Peildatum is 1 januari van het kalenderjaar.</i>							
Aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo Beschermd Wonen per 10.000 inwoners	21	22	22	10	8	8	11
<i>Peildatum is 1 januari van het kalenderjaar.</i>							

Effectindicatoren			Waarde 31-12			Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Aantal inwoners dat uitstroomt uit budgetbeheer naar zelfstandig beheer van hun financiën	-	-	-	Nog n.v.t.	33	-	15
<i>Aantal in kalenderjaar. Meting is de totale uitstroom op aantal personen in budgetbeheer. Meetgegevens 2023 niet beschikbaar, omdat dit niet meer als zodanig bijgehouden wordt. Mogelijk vanaf volgend jaar weer gegevens, omdat er dan een nieuw registratiesysteem is bij Schulddienstverlening.</i>							
Percentage Wmo cliënten dat zich door de ondersteuning beter kan redden	84	86	87	83	83	78	86
Aantal inwoners met een indicatie dagbesteding Wmo (per 10.000 inwoners)	-	47	47	40	38	35	-
Aanvraagproces Wmo-ondersteuning	-	7,5	7,8	7,8	7,7	7,7	8,0
<i>Oordeel van cliënten over de uitvoering van de Wmo door de gemeente.</i>							
Verhouding indicaties begeleiding regulier en specialistisch (ZIN) In procenten.	32,3	34,2	41,1	44,2	49,0	50,6	50
Verhouding indicaties dagbesteding regulier en dagbesteding specialistisch (ZIN) In procenten.	71,0	77,6	83,3	90,3	93,5	96,5	90
Hulp die gekregen wordt door de zorgaanbieder	-	7,9	7,9	7,8	7,9	8,0	8,0
<i>Oordeel van cliënten over de uitvoering van de Wmo door de aanbieder</i>							
Gemiddelde omvang indicatie begeleiding per jaar (ZIN)	105,3	94,9	91,6	87,9	86,6	85,8	90
Gemiddelde omvang indicatie dagbesteding per jaar (ZIN)	168,0	159,5	148,7	141,6	134,0	135,5	150
<i>Meeteenheid = dagdelen.</i>							
Gemiddelde omvang indicatie thuisondersteuning per jaar (ZIN)	106,6	100,0	94,5	91,6	91,3	91,9	104
<i>Meeteenheid = uren.</i>							
Gemiddelde omvang indicatie beschermd wonen per jaar (ZIN)	302,8	300,3	287,8	222,2	246,0	253,8	295
<i>Meeteenheid = etmalen. Cijfers zijn inclusief de regiogemeenten Barneveld, Rhenen en Scherpenzeel.</i>							

Prestatie-indicatoren			Waarde 31-12			Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Aantal huishoudens dat begeleid wordt vanuit budgetbeheer	393	382	401	416	413	391	440
<i>Aantal in kalenderjaar.</i>							
Percentage succesvol afgeronde schuldregelingen	71,5	63,5	87,9	73,8	68,5	59,1	80
<i>Percentage in kalenderjaar. Het woord schuldhulptrajecten is vervangen door schuldregelingen.</i>							

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	108.718 N	90.420 N	112.271 N	118.952 N	6.681 N
Baten	18.642 V	2.303 V	17.422 V	17.707 V	285 V
Storting reserve	2.975 N	1.529 N	3.684 N	2.839 N	845 V
Onttrekking reserve	475 V	2.157 V	3.459 V	5.011 V	1.552 V
Resultaat	92.575 N	87.489 N	95.074 N	99.073 N	3.999 N

Toelichting

Vraagafhankelijk vervoer (Act. 2023 € 500.000 V)

€ 400.000 V

De naweeën van de coronacrisis zijn bij het vraagafhankelijk vervoer nog steeds merkbaar. De vervoersvolumes liggen nog steeds ruim onder het oude niveau. In 2023 lag het vervoersvolume op 68% van het volume in het laatste normale jaar (2019), een lichte stijging ten opzichte van 2022 (bijna 65%). Een andere oorzaak van het lagere gebruik van het vervoer is een kwaliteitsprobleem bij de vervoerder als gevolg van een (landelijk) chauffeurstekort. Het gevolg hiervan is een voordeel van € 400.000. Tegelijkertijd zien we dat het vrijwilligersvervoer in Ede succesvol is en het afgelopen jaar juist is gestegen.

Leerlingenvervoer (Act. 2023 € 100.000 N)

€ 190.000 N

We zien een toename van vervoer in het nieuwe schooljaar met als gevolg een nadeel van € 190.000. Deze toename heeft onder andere te maken met een wachtlijst bij enkele scholen voor speciaal onderwijs. Kinderen kunnen terecht bij scholen in de regio. Dit leidt tot een verhoogde vervoersbehoefte.

In de meicirculaire 2023 hebben we voor het leerlingenvervoer van Oekraïense leerplichtigen voor het eerste halfjaar een compensatie ontvangen van € 124.000. Voor het tweede halfjaar hebben we deze bijdrage van het Rijk niet meer ontvangen en hebben we de gemaakte kosten (€ 126.000) gedekt uit de reguliere middelen voor opvang van Oekraïense ontheemden. Per saldo zien we derhalve geen resultaat.

Jeugdhulp (Act. 2023 € 5.300.000 N)

€ 5.650.000 N

Er is sprake van een oplopend tekort in de begroting voor Jeugdhulp. In 2023 zien we een stijging in kosten van bijna 17% ten opzichte van 2022. Dit wordt met name veroorzaakt door:

- Prijsstijgingen (onder andere loonkosten) ad € 0,4 miljoen (4,9% ten opzichte van index Ede van 3,6%).
- Stijging uitgaven ambulante Jeugdhulp (individuele begeleiding/behandeling/GGZ) ad € 3,3 miljoen.
- Stijging uitgaven specialistische jeugdhulp (landelijke transitiearrangement) ad € 0,6 miljoen.
- Stijging overige uitgaven (residentieel, groep, etc.) ad € 0,6 miljoen.
- Nog te verwachten facturatie jeugdhulpaanbieders ad € 0,7 miljoen.

Verklaring kostenstijging:

- In Ede zien we het aantal cliënten begeleiding stijgen met 6%. Met name bij de GGZ zien we een forse stijging. Dit kan te maken hebben met het wegwerken van de wachtlijsten bij ons toegangsteam, en de verwijzingen via de huisartsen maar ook de samenwerking met scholen. Een verdiepende analyse wordt uitgevoerd.
- Het aantal jeugdigen in een residentiële voorziening lijkt stabiel te worden in Ede. De kostenstijgingen komen voort uit stijging van de intensiteit van de groepen waar de jeugdige verblijven. VWS zet in op het verkleinen van groepen, met het behoud van hetzelfde aantal personeel. Daarmee worden de kosten per kind meer. Daarnaast komen kinderen alleen als het echt niet anders kan in vormen van verblijf terecht. Daarmee neemt de intensiteit van de groepen ook toe.
- In Ede nemen de uitgaven voor behandeling sterk toe. Hierin zien we vooral een toename in intensiteit van zorg, waarbij het aantal uren behandeling per jeugdige sterk toeneemt, terwijl het aantal unieke jeugdigen zelfs daalt. In Ede maar ook landelijk zien we dat de complexiteit groter wordt waardoor langer ondersteuning nodig is dan voorheen. De toename van jeugdhulpgebruik wordt verder veroorzaakt doordat ouders eerder en meer professionele hulp zoeken voor opvoedtaken en moeite hebben om hun netwerk te betrekken bij opvoedingsproblemen (begeleiding en behandeling). De groeiende individualisering in de samenleving leidt tot een gebrek aan onderlinge verbondenheid en betekenisvolle relaties, waardoor mensen vaker professionele hulp zoeken voor emotionele problemen (GGZ) en ondersteuning (begeleiding). Binnen deze maatschappelijke context legt de druk van prestatie en maakbaarheid een zware last op ouders en ook op opgroeiende jeugdigen, hierin heeft COVID als versneller gewerkt en blijvende impact op de ontwikkeling. Dit is met name zichtbaar bij meiden in de middelbare schoolleeftijd. Zij ervaren meer mentale problematiek dan voorheen wat zich bijvoorbeeld uit in eetproblematiek, automutilatie of suïcidaal gedrag.
- Zoals gezegd zien we dat de kosten voor behandeling en begeleiding aan onze jeugdigen in Ede fors zijn toegenomen in 2023. Jeugdhulp trajecten kennen meer uren/dagdelen en uren langer. We zien daarbij onder andere een verhoogde behoefte aan begeleiding bij jongens in de basisschoolleeftijd en hele jonge kinderen in het groepsgericht aanbod in de leeftijd van 3 tot 5 jaar. Om hier meer grip op te krijgen is zogenaamde "actieve regie" gevoerd op deze trajecten binnen de toegangsteams en zijn de wachtlijsten opgelost. Daarnaast is gekeken hoe we de stijging via de huisartsenroute en onze inzet van de specialistische ondersteuners jeugd (SOJ) sterker kunnen inrichten. Tevens zijn we in gesprek geweest met

onze zorgaanbieders over de beheersing van de zorgintensiteit en het kostenverloop. Met deze maatregelen die doorlopen in 2024, hopen we in dit jaar het tekort terug te dringen.

- De kostenstijging binnen jeugdhulp is niet beperkt tot lokaal niveau. Op regionaal en landelijk niveau (vergelijkbare gemeenten) is de stijgende trend eerder ingezet en is de kostenstijging in Ede vanaf 2023 zichtbaar.

Vorming Gemeenschappelijke regeling € 150.000 V
Voorstel tot resultaatbestemming € 150.000 N

Bij de Programmabegroting 2023-2026 is voor boekjaar 2023 incidenteel € 150.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de vorming gemeenschappelijke regeling (GR) Jeugdhulpregio Foodvalley per 01-01-2024. De vorming van de GR is uitgesteld. In 2024 zal de GR worden uitgewerkt en opgericht. De ambitie is om de GR per 01-01-2025 in te voeren. Aan de vorming van de GR zijn kosten verbonden. De kosten kunnen (deels) worden gedekt door de niet bestede middelen 2023 beschikbaar te houden voor 2024. Wij stellen u voor € 150.000 over te hevelen naar 2024.

Aanvullende inkomensvoorziening - Energietoeslag € 3.250.000 N

Voor het uitkeren van de energietoeslag 2022 en een voorschot te doen op de energietoeslag 2023 (€ 500) is met de Programmarekening 2022 € 0,9 miljoen overgeheveld naar 2023. Aanvullend hierop heeft het Rijk voor de energietoeslag 2023 in de decembercirculaire 2023 € 3,2 miljoen beschikbaar gesteld. Deze baten zijn verantwoord onder programma 8. Voor de energietoeslag 2023 is een bedrag van € 4,2 miljoen beschikbaar. De in 2023 gerealiseerde lasten bedragen € 3,2 miljoen (inclusief uitvoeringskosten). De nog resterende lasten ad € 1,0 miljoen zijn als 'nog te betalen bedrag' opgenomen in 2023. Hiermee is de verplichting ten aanzien van het uitbetalen van de energietoeslag opgenomen.

Aanvullende inkomensvoorziening - Flankerend beleid energiearmoede € 232.000 V
Voorstel tot resultaatbestemming € 232.000 N

Een van de oorzaken van het voordelig resultaat op aanvullende inkomensvoorziening bijzondere bijstand en inkomensondersteuning is dat het Rijk incidenteel € 232.000 beschikbaar heeft gesteld ten behoeve van 'Flankerend beleid energiearmoede'. Deze middelen zijn bedoeld om de stapeling van sociale en maatschappelijke problemen als gevolg van de hoge inflatie te voorkomen. We zetten afgelopen jaar flankerend aan de energiearmoede een crisisaanpak in om inwoners in financiële knel te ondersteunen. Onderdelen hiervan waren de campagne Geldzorgen en diverse maatregelen binnen de middelen voor het noodfonds. In dat licht is in 2023 de beschikbare capaciteit bij de uitvoering ingezet op de energietoeslag en het Noodfonds Bestaanszekerheid, dat vergelijkbare doelen diende. De middelen van het Rijk kwamen beschikbaar op het moment dat we onze aanpak al ingezet hadden.

Om die reden zijn deze incidentele middelen in 2023 nog niet ingezet. In 2024 komt ditzelfde bedrag vanuit het Rijk nogmaals één keer beschikbaar. Dan zetten we deze middelen in voor het bieden van financiële nazorg voor inwoners die uitstromen uit de bijstand of een schulddienstverleningstraject. Voor 2025 hebben we middelen nodig om uitvoering te geven aan interventies die we inzetten binnen het programma Bestaanszekerheid, waarmee we onder andere financiële hulp en ondersteuning toegankelijker maken voor de inwoner. Wij stellen u daarom voor om € 232.000 van 2023 over te hevelen naar 2025 door dit toe te voegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen.

Aanvullende inkomensvoorziening - Bijzondere bijstand studenten € 205.000 V

In de decembercirculaire 2022 hebben we € 205.000 ontvangen voor studenten die een beroep doen op de individuele bijzondere bijstand als gevolg van de stijgende energieprijzen. Middels een resultaatbestemming is dit bedrag overgeheveld naar 2023. In 2023 zijn studenten gecompenseerd met een éénmalige energietoeslag van € 1.300 bij bewoning van een meerkamerwoning en € 500 bij andere vormen van huisvesting zoals een studentenkamer. De kosten in 2023 ad € 186.000 zijn gefinancierd met de reguliere middelen van de

energietoeslag. De bijdrage in de decembercirculaire 2022 is niet ingezet en levert een voordeel op van € 205.000.

Aanvullende inkomensvoorziening - Bijzondere bijstand (minimaregelingen) € 100.000 N

In 2023 is er meer beroep gedaan op diverse regelingen binnen de aanvullende inkomensvoorzieningen. De uitgaven op de studietoeslag en kinderopvang zijn gestegen ten opzichte van voorgaande jaren. De studietoeslag is een bijzondere aanvullende inkomensondersteuning op grond van de Participatiewet. De toeslag is uitdrukkelijk bedoeld om een compensatie te bieden aan studenten die wel arbeidsvermogen hebben maar vanwege hun beperking niet in staat zijn om aanvullende inkomsten uit arbeid te verwerven naast een voltijd studie. Door een wetswijziging in 2022 is de studietoeslag verhoogd en is het aantal personen dat gebruik maakt van de regeling toegenomen. De uitgaven op kinderopvang namen dit jaar ook verder toe wegens het realiseren van een hogere taakstelling huisvesting statushouders. In 2023 is minder gebruik gemaakt van de collectieve ziektekostenverzekering. Verder is het aantal aanvragen in het kader van bijzondere bijstand en minimaregelingen (onder andere kindpakketten, laptops en fietsen) in lijn met de begroting.

Aanvullende inkomensvoorziening - Edese Noodfonds Bestaanszekerheid € 884.000 V

Door meerdere regelingen met een gelijke strekking is er minder noodzaak geweest om gebruik te maken van het Edese Noodfonds Bestaanszekerheid. Het bedrag van € 884.000 valt vrij in het resultaat. Naar aanleiding van de conclusies van de inzet inkomensondersteuning (minimaregelingen conform bestuursakkoord) en evaluatie van de inzet van het Edese Noodfonds Bestaanszekerheid (aangenomen motie raad) wordt een voorstel gedaan om de middelen uit het noodfonds op een andere wijze in te zetten.

Schulddienstverlening - Aanpak Geldzorgen Armoede en Schulden € 186.000 V

Het voordelig resultaat van de productgroep schulddienstverlening is te verklaren doordat vanuit het Rijk een bedrag van € 186.000 beschikbaar is gesteld voor de Aanpak Geldzorgen Armoede en Schulden. Deze gelden zijn beschikbaar gesteld voor de investering in betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden. In 2023 is gestart met een Actieplan Schulddienstverlening en het verkennen op welke gebieden de dienstverlening moet worden verbeterd, in lijn met het bestuursakkoord. Vanaf 2024 worden er structureel middelen beschikbaar gesteld voor versterking van de dienstverlening rondom armoede en schulden en incidenteel extra middelen voor extra ondersteuning die nodig is als gevolg van de energiecrisis.

Beweging naar de voorkant € 190.000 V

☑ In 2022 zijn we gestart met de 'Beweging naar de voorkant'; een structurele investering in preventie. Door inzet op vitaliteit en gezondheid, samen met partners zoals de zorgverzekeraars, organiseren we een meer toekomstig bestendig sociaal domein. In 2023 heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld om steviger en meer in samenhang in te zetten op preventie. De ontvangen Rijksbijdragen voor Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) zijn ingezet om diverse initiatieven te financieren waaronder vanuit de beweging naar de voorkant. Er is sprake van een incidentele verschuiving van de lasten vanuit de beweging naar de voorkant naar de externe financieringsbronnen GALA en IZA. Tevens zijn diverse initiatieven binnen de beweging naar de voorkant niet (tijdig) opgestart door gebrek aan ambtelijke capaciteit om de uitvoerende partijen opdrachten te geven. Dit heeft binnen de Beweging naar de voorkant een voordeel op de lasten opgeleverd van € 865.000 in 2023.

Bedragen x € 1

Productgroep	Budget 2023	Realisatie 2023	Resultaat 2023	Financiering GALA	Financiering IZA	Overig
Bestuursondersteuning	70.000	38.719	31.281			31.281
Gezondheidsondersteuning	506.000	216.318	289.682	212.000		77.682
Kwaliteit Leefomgeving	105.000	95.000	10.000	10.000		-
Maatschappelijke ondersteuning	1.199.000	858.390	340.610	247.393	130.000	-36.783
Maatwerkvoorzieningen	270.000	77.591	192.409			192.409
Eindtotaal	2.150.000	1.286.018	863.982	469.393	130.000	264.589

Gemeentelijke en particuliere opvang ontheemden Oekraïne (Act. 2023 PM) € 3.350.000 V
Voorstel tot resultaatbestemmingsreserve (Act. 2023 PM) € 3.350.000 N

Vanuit de Bekostigingsregeling Opvang Ontheemden Oekraïne heeft gemeente Ede een rijksbijdrage ontvangen voor de gemeentelijke en particuliere opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Voor de gemeentelijke opvang is de vergoeding gebaseerd op een normbedrag per dag per gerealiseerde opvangplek. Vanuit dit normbedrag zijn alle relevante kosten zoals huur, beveiliging, catering en personeel gefinancierd. De uitgaven voor huur en koop van opvanglocaties wordt afgestemd met het ministerie van Financiën. Voor de particuliere opvang ontvangt de gemeente een vergoeding voor de werkelijke verstrekkingen van het leefgeld en de uitvoeringskosten op basis van een normbedrag per maand. Het voordeel op de gemeentelijke en particuliere opvang van ontheemden is € 3.350.000.

Gezien de onzekerheden rondom de financiering vanuit het Rijk (Richtlijn Tijdelijk Bescherming geldt tot maart 2025 en kan maximaal met een jaar worden verlengd tot maart 2026), het realiseren van nieuwe opvangplekken als gevolg van het sluiten van Legerplaats Harskamp en overige ontwikkelingen rondom nieuwkomers stellen wij u voor om het positieve resultaat over 2023 ad € 3.350.000 over te hevelen naar 2024 en deze toe te voegen aan de reserve opvang en begeleiding specifieke doelgroepen.

Zorgkosten Oekraïense ontheemden € 117.500 N

In de decembercirculaire 2023 hebben wij € 117.500 ontvangen voor de kosten voor zorg en ondersteuning voor Oekraïense ontheemden vanuit de basispakketgezondheidszorg. De uitvoering van deze zorg wordt gedaan door de VGGM. De baten worden verklaard op programma 8.

Inzet Coördinatie Vrijwilligers Vluchtelingen Ede (CVVE) (Act. 2023 € 174.000 N) € 112.000 N
Voorstel tot resultaatbestemmingsreserve (Act. 2023 € 174.000 V) € 112.000 V

Bij de Programmabegroting 2024-2027 is in de actualisatie voor het jaar 2023 het voorstel gedaan om meer aandacht te hebben voor dagbesteding bij diverse opvanglocaties en de kosten voor inzet Coördinatie Vrijwilligers Vluchtelingen Ede (CVVE) te dekken vanuit de Reserve Opvang en begeleiding specifieke doelgroepen. Omdat de raad bij de programmabegroting geen specifiek besluit neemt over de actualisatie van het lopende jaar, en daarmee de begroting niet wordt gewijzigd, dient de onttrekking aan de reserve specifiek voorgelegd te worden aan de raad bij de programmarekening. De gemaakte kosten voor de inzet van CVVE ad € 112.000 zijn als nadeel verantwoord. Wij stellen u voor om € 112.000 te onttrekken aan de Reserve Opvang en begeleiding specifieke doelgroepen.

Thuisondersteuning (Act. 2023 € 125.000 V) € 340.000 V

De realisatie van thuisondersteuning 2023 ligt aardig in lijn met de hiervoor beschikbare budgetten. De eerder gesignaleerde wachtlijsten zijn deels een verklaring van het rekeningvoordeel, maar momenteel niet meer aanwezig. De eerder genomen maatregelen waaronder het toestaan van werken buiten reguliere werktijden tegen extra vergoeding zijn beperkt gebruikt. We blijven de ontwikkelingen monitoren.

Bij de aanbieders bestaat er spanning op een reële kostprijs vanaf 2024 versus de forse cao-loonontwikkelingen. We volgen weliswaar de indices van de Nederlandse Zorgautoriteit (Nza), voor 2024 6,5%, maar hebben de tarieven 2024 extra verhoogd met 3,5% vanwege gemaakte cao-afspraken en hoger ziekteverzuim in deze markt. De financiering hiervoor lijkt vooralsnog uit de bovenstaand financiële ruimte te kunnen. Vanuit de inkoop- en kostprijsonderzoeken 2025 gaan de tarieven verder stijgen, waarvan de financiële merites bij de Perspectiefnota betrokken worden.

Begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf (Act. 2023 € 300.000 V) € 470.000 N

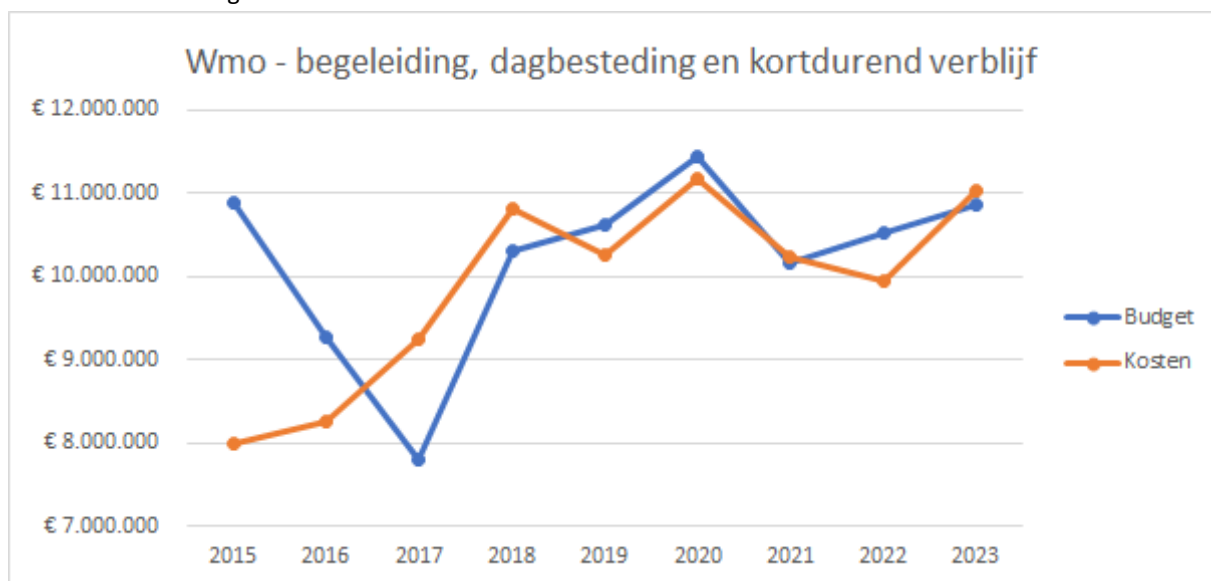
We blijven sturen op andere ondersteuningsmogelijkheden, minder inzet van specialistische hulp en versterken van de regie. Door passend indiceren en strakke opdrachtverstrekking richting aanbieders kunnen we richting onze inwoners goede begeleiding en ondersteuning blijven bieden tegen afnemende kosten. Het bij de actualisatie berekende voordeel is in de programmabegroting ingezet voor de tekorten bij hulpmiddelen en

woonvoorzieningen.

Toch zien we vooral in het laatste half jaar de aantallen en daarmee ook de kosten fors stijgen. Het aantal uren reguliere begeleiding is ten opzichte van 2022 fors (circa 14%) gestegen en voor een deel betreft dit tevens de extramuralisering van cliënten Beschermd Wonen naar de Wmo. De dagbesteding is daarentegen met circa 6% gedaald, waarbij de specialistische dagbesteding verder is omgezet naar reguliere dagbesteding. Een andere verklaring van het huidige nadeel is dan ook dat beoogde ombuigingen door het investeren in laagdrempelige ontmoetingsplekken, maar ook de financiering van extra personeel van ons klantcontactcentrum (KCC) nog niet zijn gerealiseerd. Dit zorgt voor een lager budget en daarmee een nadeel van ongeveer € 200.000, waarmee de stijging van cliënten in het laatste half jaar het overige nadeel verklaart. De inkomsten uit eigen bijdragen zijn door de stijging van het aantal cliënten overigens ook gestegen, waardoor een voordeel te zien is.

Budget en kosten op zorgjaar: (2015-2023)

Als we de werkelijke betaalde kosten van begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf uitzetten per jaar dan ontstaat het volgende beeld:

In de eerste jaren zien we vooral een zoektocht en proces van verschuiving cliënten naar de gemeente met de daarbij behorende voormalige AWBZ-middelen. Vanuit 2022 naar 2023 zien we het aantal cliënten stijgen met 14% en daarmee ook de kosten, terug naar het niveau 2020. De oorzaken hiervoor, naast de al genoemde extramuralisering is een geringe doorstroom naar de GGZ. In het algemene beeld heeft men meer moeite met de complexere maatschappij, de economische omstandigheden en bestaan er ook nog naweeën van de Covid-pandemie. In het eerste beeld 2024 lijkt de groei zich te stabiliseren.

Eigen bijdrage Wmo

€210.000 V

We zien al een aantal jaar dat de eigen bijdrage hoger uitvalt dan de raming. Naast reguliere groei van het aantal cliënten Wmo leidt ook extramuralisering bij Beschermd Wonen tot een grotere opbrengst uit eigen bijdragen Wmo. Het structurele voordeel gaan we bij de actualisatie inzetten voor de hogere kosten van begeleiding.

Hulpmiddelen en woonvoorzieningen (Act. 2023 € 250.000 N)

€ 60.000 N

Ondanks een gunstige aanbesteding van hulpmiddelen, wat een tariefdaling van 6% opleverde, bestond er bij de actualisatie 2023 een financieel knelpunt op hulpmiddelen en woonvoorzieningen. Bij de Programmabegroting 2024 zijn hiertoe vanaf 2023 extra middelen beschikbaar gesteld. Ondanks deze injectie bestaat er in de rekening een tekort van € 60.000, omdat de vraag naar woonvoorzieningen in 2023 groter is geweest dan voorzien.

<i>Compensatieregeling Covid 2022 - Wmo</i>	€ 283.000 N
<i>Onttrekking reserve Steun en herstel Corona</i>	€ 283.000 V

We hebben de aanbieders van de maatwerkvoorzieningen Wmo ruimer gecompenseerd dan de middelen (€ 109.000) die we specifiek hiervoor van het Rijk hebben ontvangen.

Het verschil is bekostigd uit de middelen in de reserve Steun en herstel Corona.

Met het vergoeden van de meerkosten zijn aanbieders in staat om de zorg en ondersteuning aan onze inwoners zo goed mogelijk te continueren, ondanks alle beperkingen die de coronacrisis met zich meebracht. Daarnaast levert de vergoeding van de meerkosten een bijdrage aan de continuïteit van het stelsel na de coronacrisis.

<i>Nationaal Actieplan Dakloosheid 'Eerst een thuis' (Act. 2023 € 492.000 V)</i>	€ -
<i>Maatschappelijke Opvang - dotatie aan de reserve (Act. 2023 € 492.000 N)</i>	€ -

Gelijk aan vorig jaar hebben we via de meicirculaire middelen vanuit VWS ontvangen voor het Nationaal Actieplan Dakloosheid voor het voorkomen van dakloosheid en het realiseren van woonplekken met passende ondersteuning voor (dreigend) dakloze jongeren en volwassenen. De middelen (2022 en 2023 samen circa € 1 miljoen) zijn hiertoe gereserveerd in de reserve Maatschappelijke Opvang. In 2024 stellen we een uitvoeringsprogramma voor maatschappelijke opvang op. Hierin geven we ook aan wat we met de middelen voor het Nationaal Actieplan gaan doen. Het betreft hier incidentele, maar ook structurele middelen. Het voornemen van het VWS is om in de voorjaarsbesluitvorming van 2024 structureel middelen via de decentralisatie-uitkering Nationaal Actieplan Dakloosheid uit te keren.

<i>Maatschappelijke opvang (Act. 2023 € 300.000 N)</i>	€ 360.000 N
<i>Maatschappelijke Opvang - onttrekking aan de reserve (Act. 2023 € 300.000 V)</i>	€ 250.000 V

De maatschappelijk opvang en daarmee ook de reserve staat onder druk vanwege de Covid-problematiek, de algemene economische situatie, maar ook de extra benodigde opvangcapaciteit vanwege de toetreding van de gemeente Veenendaal tot de regio. In 2023 hebben we meer uitgegeven dan we beschikbaar hebben vanuit de uitkering, ondanks dat we bij de septembercirculaire 2023 extra door het Rijk zijn gecompenseerd. De hogere onttrekking betreft vooral de kosten voor (nood) nachtopvang die in het voorjaar eenmalig ondergebracht is in het zwembad 'De Vrije Slag' en voor het najaar op de Stationsweg. Deze opvang heeft € 250.000 meer gekost dan de hiervoor geraamde € 580.000. Voor de opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers is via de decembercirculaire 2023 € 110.000 ontvangen voor de opvang 2023. Dit bedrag staat op programma 8 als voordeel verantwoord en leidt op de maatschappelijke opvang tot een overeenkomstig nadeel vanwege het nog te betalen bedrag. Een compensatie van door aanbieder gemaakte incidentele extra kosten voor de renovatie van het sociaal pension valt tenslotte weg tegen enkele voordelen in de exploitatie.

<i>Beschermd wonen - ombuigingen extramuralisering (Act. 2023 € 350.000 N)</i>	€ 350.000 N
<i>Beschermd wonen - onttrekking aan de reserve (Act. 2023 € 350.000 V)</i>	€ 350.000 V

Naast de verschuiving met het product Begeleiding zijn de nadelige effecten van het uitstellen van de decentralisatie tot en met 2023 gefinancierd uit het Edese aandeel in de reserve Beschermd wonen. Totaal betreft dit € 2,5 miljoen en valt daarmee € 0,35 miljoen hoger uit dan de raming, omdat in de eerste plaats de taakstelling extramuralisering 2023 niet kon worden gerealiseerd en daarnaast het invoeren van een reële (lagere) kostprijs nog niet kon worden ingevoerd.

In 2024 volgt een voorstel aan het bestuurlijke overleg van de regio om de (regionale) reserve Beschermd wonen grotendeels te verdelen, vooruitlopend op die decentralisatie. Hiermee is ook geborgd dat de regiogemeenten in staat zijn de decentralisatie in hun bedrijfsvoering voor te bereiden.

<i>Beschermd wonen (Act. 2023 € 600.000 N)</i>	€ 1.400.000 N
<i>Beschermd wonen - lagere dotatie aan de reserve (Act. 2023 € 600.000 V)</i>	€ 1.400.000 V

Op verschillende posten is meer besteed dan de raming. Dit heeft te maken met het nog niet toerekenen (verdelen) van de prijscompensatie. Voor 2024 worden ramingen geactualiseerd. Bij de intramurale zorg zien

we forse nacalculaties van de kosten over vorige jaren. Voor de GGZ-arrangementen is meer uitgegeven dan begroot. Deze intensivering sluit mooi aan op de gewenste regionale omzetting van intramurale bedden naar de gewenste extramurale arrangementen. Dit proces gaat daarmee sneller dan in de begroting was voorzien. Voor de pilot Wageningen is een hogere inschatting van kosten gemaakt. Ten slotte zijn er meer kosten voor bedrijfsvoering gemaakt. In 2023 houden we als centrumgemeente € 2,3 miljoen over op de uitkering, deze is gestort in de reserve Beschermd wonen.

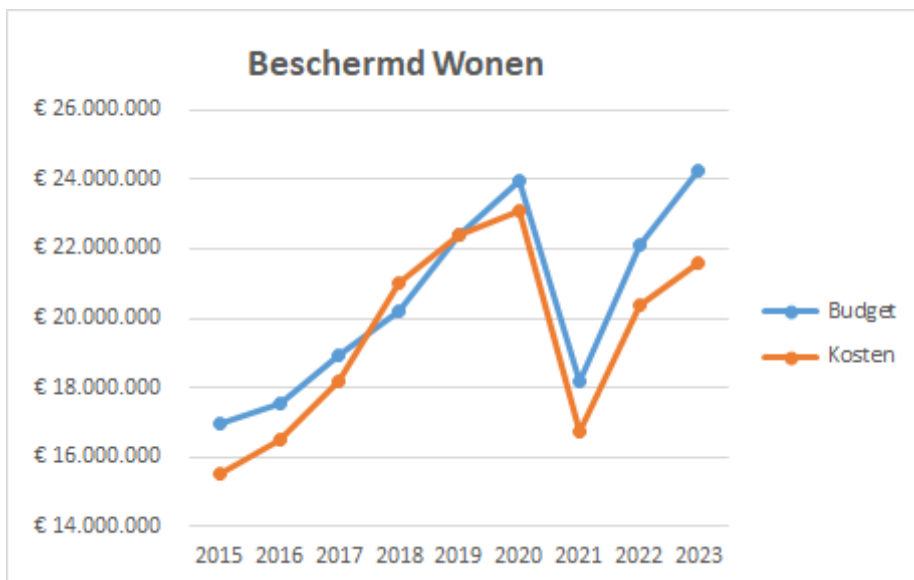
Beschermd wonen - Pilot Wageningen (Act. 2023 PM)

€ p.m.

De gedecentraliseerde uitvoering Beschermd wonen Wageningen vindt al vanaf 2017 plaats via een pilot. Hiertoe ontvangt de gemeente Wageningen een uitvoeringsbudget. De gemeente Wageningen voert de pilot vanaf 2018 uit op basis van 'lusten en lasten'. Momenteel vindt echter overleg plaats om een aantal geconstateerde omissies in het toegekende budget vanaf 2018 te verrekenen met Wageningen. De verwachting dat een significant bedrag retour komt lijkt met het onderzoek van een externe accountant onvoldoende juridische grond te kennen. De afwikkeling hiervan verloopt eveneens via het regionale bestuurlijke overleg.

Beschermd wonen - budget en kosten op zorgjaar: (2015-2023)

Als we de werkelijke betaalde kosten van Beschermd wonen uitzetten op het jaar dan ontstaat het volgende beeld:

De enorme daling in 2021 betreft de uitname van cliënten naar de Wet Langdurige Zorg (Wlz). Deze uitname Wlz liep ook in 2022 nog enigszins door, maar in dat jaar kwam de gemeente Veenendaal vanuit Amersfoort over naar onze regio. Hierdoor stegen zowel het budget als de kosten weer. In 2023 zien we het budget toenemen voor volume, loon en prijzen. De kosten daarentegen nemen toe, maar niet in het tempo van het budget. Het Rijk heeft afgelopen jaar meermaals getracht de financiële ruimte op dit taakveld in te zetten voor de gestegen kosten van GGZ-clënten in de Wlz. Niet uitgesloten is dat hier alsnog invulling aan gegeven wordt. Om die reden heeft het Rijk de volumestijging 2024 niet uitgekeerd en overgeheveld naar de Wlz. Tenslotte is de verwachting dat de prijzen gaan stijgen als gevolg van het inkoopproces 2025 en het daarin begrepen kostprijsonderzoek.

Productgroep Werk en participatie

Doel

Alle inwoners doen mee aan de Edese samenleving, bij voorkeur via duurzaam betaald werk.

Ketenpartners

We werken samen met Werkkracht, UWV, (Pro/VSO-)onderwijs en aanbieders van arbeidsmatige dagbesteding.

Voor het stimuleren van een inclusieve arbeidsmarkt werkt de gemeente Ede bestuurlijk samen met regiogemeenten, UWV, onderwijs en werkgevers- en werknemersorganisaties in de overlegtafel Regionaal Werkbedrijf (RWB).

Voor de arbeidsmarktregio FoodValley fungeert Ede als centrumgemeente.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Beleidsvisie Werk en Participatie 2022 -2025 Meedoen Voor Elkaar](#) (2021)
- [“Natuurlijk Naleven”, Beleidsplan handhaving en fraude 2020 - 2023](#) (2019)
- [Evaluatie handhaving- en fraudebeleid 2014 -2018](#) (2019)
- [Ontwerp Participatiebedrijf Ede](#) (2016)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel	Bereiken van duurzaam, betaald werk voor de brede doelgroep van de Participatiewet uitgevoerd door Werkkracht.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Prestatieafspraken tussen de gemeente en Werkkracht worden elk jaar hernieuwd en vastgelegd in de bijlage bij de begroting van Werkkracht. Dit gaat over aantallen uitstroom naar (parttime) werk, waaronder ook begrepen beschut werk en de banenafpraak, het faciliteren van werkgevers door middel van jobcoaching en de uitstroom naar scholing.• De toegang naar het ondersteuningsaanbod van de gemeente is integraal ingericht waarbij Werkkracht in samenwerking met gemeentelijke afdelingen de ondersteuning richting werk of scholing faciliteert.• Werkgeversdienstverlening gebeurt via het participeren van Werkkracht in het WSP.	<div style="text-align: right;"> </div>
Subdoel	Inwoners in de uitkering die tijdelijk niet werken of tijdelijk niet naar school gaan participeren zoveel mogelijk in de Edese samenleving via maatschappelijk nuttige activiteiten.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Deze inwoners krijgen een aanbod en ondersteuning om te participeren in de Edese samenleving.	<div style="text-align: right;"></div>
Subdoel	Meer inwoners stromen door van dagbesteding naar werk.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Door middel van (her)indicatiestelling WMO krijgen inwoners met arbeidsmatige dagbesteding of uitstromers uit het speciaal onderwijs een passend aanbod om hun arbeidsvermogen te onderzoeken en te ontwikkelen bij Werkkracht.• Kandidaten met arbeidsvermogen stromen door naar (beschut) werk.• Kandidaten zonder arbeidsvermogen stromen door of terug naar arbeidsmatige dagbesteding.	<div style="text-align: right;"> </div>

Indicatoren

Beeldindicatoren	Waarde 31-12						Streefw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Omvang bijstandsgerechtigden met ontheffing arbeidsplicht	-	-	-	222	233	248	n.v.t.
Omvang aantal inwoners in het Doelgroepenregister	-	-	-	354	374	447	n.v.t.
Omvang indicaties Nieuw Beschut werk	-	-	-	37	40	52	n.v.t.
Omvang aantal medewerkers in de Sociale Werkvoorziening	-	-	-	311	280	262	n.v.t.
Totaal aantal mensen werkzaam in gesubsidieerde arbeid	-	-	-	470	490	484	n.v.t.
Aantal inwoners geregistreerd in het doelgroepregister met een uitkering op grond van de Participatiewet	88	116	147	181	193	217	n.v.t.

Effectindicatoren	Waarde 31-12						Streefw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Aantal arbeidsplaatsen met loonkostensubsidie banenafspraken	-	-	-	140	186	177	180

Prestatie-indicatoren	Waarde 31-12						Streefw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Aantal beschutte werkplekken Beschut Werk BV met loonkostensubsidie	-	-	11	17	19	22	50
Aantal huishoudens dat volledig uitstroomt naar werk vanuit de bijstand	-	224	165	203	191	138	195
Aantal huishoudens met bijstand dat uitstroomt naar parttime werk	-	-	-	67	78	97	80

Vervallen indicatoren	Waarde 31-12						Streefw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Aantal werkzoekende werklozen zonder uitkering ingeschreven bij het UWV	-	-	-	261	230	-	n.v.t.

UWV is overgestapt naar een andere weergave van ingeschreven werklozen en heeft de categorie werkzoekende werklozen zonder uitkering verlaten.

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve Actuele begroting begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	17.929 N	16.240 N	19.476 N	19.140 N	336 V
Baten	2.241 V	867 V	1.291 V	2.199 V	907 V
Storting reserve	2.606 N	0 N	68 N	1.584 N	1.516 N
Onttrekking reserve	2.093 V	0 N	1.705 V	1.923 V	219 V
Resultaat	16.201 N	15.372 N	16.548 N	16.602 N	54 N

Toelichting

Arbeidsmarktregio

€ 1.300.000 V

Dotatie reserve

€ 1.300.000 N

Gemeente Ede ontvangt als centrumgemeente middelen voor de Arbeidsmarktregio (AMR), waarbij jaarlijkse Rijkssubsidies worden ingezet voor projecten op de arbeidsmarkt. De projecten worden vastgesteld door het dagelijks bestuur van de AMR en het Regionaal Werk Bedrijf (RWB). Van de totale onderbesteding op de lasten heeft € 300.000 betrekking op de Arbeidsmarktregio. Dit zijn projecten die in de loop van 2023 zijn gestart en doorlopen in 2024. Daarnaast zijn er niet begrote baten ter grootte van € 1 miljoen ontvangen. Dit betreft in de eerste plaats bijdragen voor projecten om leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs, statushouders en mensen met een psychische kwetsbaarheid te begeleiden naar werk. Daarnaast is er een bijdrage voor projecten als Versterken AMR ten behoeve van het programmabureau en Regionaal doelgroep specifieke aanpak statushouders aan het werk ontvangen. Beide resultaten zijn gestort in de reserve Arbeidsmarktregio en worden via het Regionaal Werk Bedrijf ingezet voor regionale projecten met als doel om de vraag naar

personeel en het aanbod van alle werkzoekenden in de arbeidsmarktregio FoodValley zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen.

Productgroep Inkomensvoorziening

Doel

Ondersteuning van inwoners om bestaanszekerheid te bevorderen.

Rechtmatig en doelmatig verstrekken van een uitkering op grond van de Participatiewet, IOAW en IOAZ en financiële ondersteuning van zelfstandigen op grond van het Bijstandsbesluit zelfstandigen (Bbz).

Ketenpartners

We werken samen met Werkracht Ede B.V.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Beleidsvisie Werk en Participatie 2022 -2025 Meedoen Voor Elkaar](#) (2021)
- [“Natuurlijk Naleven”, Beleidsplan handhaving en fraude 2020 - 2023](#) (2019)
- [Evaluatie handhaving- en fraudebeleid 2014 -2018](#) (2019)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel	Het welbevinden van inwoners in een uitkeringssituatie die geen perspectief op uitstroom hebben, blijft op peil zodat ze zelf zoveel mogelijk regie over hun leven kunnen voeren.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Voeren van regelmatige gesprekken met de inwoner waarbij een check op de zelfredzaamheid wordt gedaan. * • Inzetten van integrale ondersteuning gericht op financieel ontzorgen, voorkomen van eenzaamheid, bevorderen van sociale participatie en/of het versterken van eigen regie. 	<div style="background-color: red; color: white; width: 20px; height: 20px; margin: 0 auto; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">X</div> <div style="background-color: #007bff; color: white; width: 20px; height: 20px; margin: 0 auto; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">→</div>

* Het voeren van regelmatige gesprekken is onvoldoende gebeurd omdat hiervoor binnen de toegenomen dienstverleningsvraagstukken geen tijd vrijgemaakt kon worden.

Subdoel	Elke betaalde uitkering is rechtmatig verstrekt.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • In de toegang tot de uitkering wordt de rechtmatigheid vastgesteld. • Handhaven op schenden van de inlichtingenplicht door opzet of grove schuld. • In samenwerking met Werkracht handhaven op het niet meewerken aan het plan van aanpak voor arbeidsmarkttoeleiding. • Corrigeren van te veel betaalde uitkering met medeneming van de menselijke maat. 	<div style="background-color: #6c757d; color: white; width: 20px; height: 20px; margin: 0 auto; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">✓</div> <div style="background-color: #6c757d; color: white; width: 20px; height: 20px; margin: 0 auto; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">✓</div> <div style="background-color: #6c757d; color: white; width: 20px; height: 20px; margin: 0 auto; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">✓</div> <div style="background-color: #6c757d; color: white; width: 20px; height: 20px; margin: 0 auto; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">✓</div>

Indicatoren

Beeldindicatoren	Waarde 31-12					Streefsw. 2023	
	2018	2019	2020	2021	2022		
Aantal huishoudens dat in een jaar een of meerdere bedragen bijzondere bijstand of een minimegeling heeft ontvangen	3.657	3.858	3.690	3.544	3.404*	3.438*	n.v.t.
<i>Aantal op 1 januari van de kalenderjaren. Stand van 31 december kan niet gegeven worden. Inclusief Collectieve Ziektekostenverzekering. * Exclusief energietoeslag. Inclusief energietoeslag: 5.193.</i>							
Aantal inwoners (op 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder) dat een bijstandsuitkering ontvangt	-	-	29,7	23,2	22,7	20,6	n.v.t.

Beeldindicatoren			Waarde 31-12				Streefw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Aantal inwoners met een WW-uitkering (per 1.000 inwoners van 15 - 74 jaar)	-	-	13,1	11,4	8,9	9,6	n.v.t.
Totaal aantal huishoudens instroom uitkering	-	-	562	416	361	433	n.v.t.
Totaal aantal huishoudens uitstroom uitkering	-	-	462	507	414	427	n.v.t.

Effectindicatoren			Waarde 31-12				Streefw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Aantal huishoudens in de bijstand met parttime inkomsten uit werk	392	375	317	288	286	299	320
Aantal huishoudens dat een bijstandsuitkering ontvangt; periode	2.436	2.290	2.235	2.192	2.030	2.050	2.023
Aantal huishoudens dat een bijstandsuitkering ontvangt; peildatum 31 december	1.793	1.719	1.814	1.723	1.670	1.676	1.590
<i>Na jarenlang te zijn gedaald zien we in 2023 een stijging.</i>							
Preventiequote (aantal instroom in de uitkering op aantal aanvragen)	26,2	31,3	25,2	29,2	26,2	27,6	30
<i>Percentage.</i>							
Aantal beëindigingen uitkering door handhaving	63	57	32	40	31	38	40
Aantal huishoudens met opgelegde maatregelen	-	22	17	17	29	17	30

Korting op uitkering, inclusief maatregel 0%. Er vinden bij constatering van maatregelwaardig gedrag gesprekken met de inwoner plaats. Als naar aanleiding van het gesprek het gedrag verandert, wordt in principe geen maatregel opgelegd. Het opleggen is geen doel op zich.

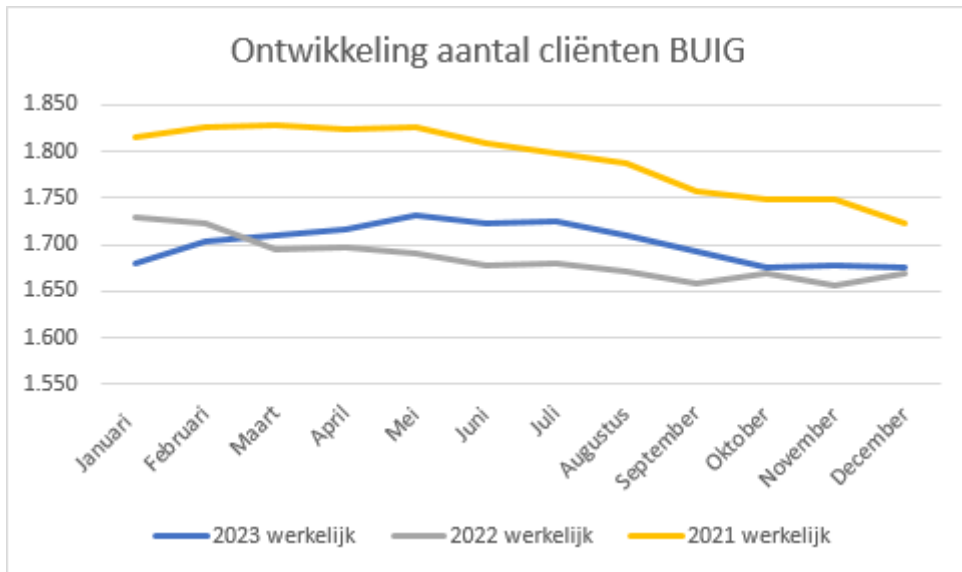
Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	30.108 N	29.595 N	29.912 N	34.095 N	4.184 N
Baten	25.236 V	25.306 V	25.513 V	28.612 V	3.099 V
	0	0	0	0	0
Resultaat	4.872 N	4.289 N	4.399 N	5.484 N	1.085 N

Toelichting

Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) (Act. 2023 € 500.000 N) € 1.100.000 N
 Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie op basis van een complex verdeelmodel.
 Het aantal Edenaren met een bijstandsuitkering steeg in het eerste halfjaar met 3,3% ten opzichte van 2022. De instroom is over alle leeftijdscategorieën hoger dan in 2022. Dit is voornamelijk toe te rekenen aan de verhoogde vestigingsopgave ten behoeve van statushouders. In het tweede halfjaar daalde het aantal huishoudens met een uitkering zodanig dat de bestands grootte per 31 december 2023 op hetzelfde peil (1.676 personen) staat als begin 2023. Deze ontwikkeling sluit niet aan bij de verwachte daling van 5% die is afgegeven bij het opstellen van de Programmabegroting 2023-2026.

Bij de Programmabegroting 2024-2027 is in de actualisatie voor het jaar 2023 een nadeel opgenomen van € 500.000. Het extra tekort is te verklaren doordat er rekening is gehouden met een compensatie vanuit het Rijk in de vorm van een vangnetuitkering, waar gemeente Ede bij nader inzien geen recht op heeft. Het tekort tot 7,5% valt binnen het eigen risico van de gemeenten en moet uit eigen middelen worden gedekt.

Vaststelling BUIG

€ -

Jaarlijks worden in oktober de definitieve bijstandsbudgetten voor het huidige jaar en het voorlopige budget voor het komende jaar gepubliceerd. De lasten met betrekking tot de BUIG zijn met 10,15% gestegen, deze worden in de definitieve Rijksbijdrage voor de BUIG gecompenseerd. Het effect is een nadeel van € 3 miljoen in de lasten en een voordeel in de baten van dezelfde omvang. Per saldo heeft dit geen effect op het resultaat.

4

ECONOMIE, ARBEIDSMARKT EN MOBILITEIT

Werkgelegenheid, Food, Kennis
Grondexploitatie werken
Verkeersveiligheid, parkeren

Economische ontwikkeling
Uitgifte bedrijfslocaties
Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

Doel programma

Een gezonde economie met voldoende werkgelegenheid, ruimte voor innovatie en dynamiek. Belangrijke bouwstenen daarvoor zijn een aantrekkelijk vestigingsklimaat, goede bereikbaarheid voor alle modaliteiten en een goed functionerende arbeidsmarkt. Als Ede aantrekkelijk is voor bedrijven en instellingen is dat positief voor de inwoners van Ede: er ontstaan (meer) banen en er is sprake van economische dynamiek.

Ontwikkelingen in 2023

Economische ontwikkeling

In 2023 is de Nederlandse economie met 0,1% gegroeid, daarmee is de groei aanzienlijk lager geweest dan in 2022 toen veel groei moest worden ingehaald na de coronapandemie. Verschillende ontwikkelingen hebben bijgedragen aan deze beperkte groei:

- De oorlog in Oekraïne zorgt voor spanningen op verschillende markten.
- Door netcongestie en stikstofproblematiek stagneren de uitbreidings- en vestigingsmogelijkheden van bedrijven.
- De renteverhoging zorgt voor een verminderde investeringsbereidheid.
- Last van een algehele terugval in de wereldhandel.

De banengroei is daarmee ook minder sterk geweest dan in voorgaande jaren, maar de krapte is nog altijd aanwezig. De inflatie was met 4,1% nog altijd aan de hoge kant, maar aanzienlijk lager dan in 2022 toen we een voor deze eeuw ongekende inflatie van 11,6% kenden. We zagen in 2023 een groeiende aandacht voor nieuwe marktkansen door dataficering en AI, energietransitie en circulariteit.

Samen met ondernemers, onderwijs en overheid is gewerkt aan de uitvoering van de Human Capital Agenda Regio Foodvalley. We hebben bereikt dat ingezet wordt op de personeelstekorten in de sector energietransitie. Ook zijn de innovatiemonitor en de monitorbedrijventerreinen geactualiseerd.

Werklocaties

In de regio Foodvalley zien we nog altijd een forse kwantitatieve ruimtebehoefte aan bedrijventerreinen en [hoogwaardige werklocaties](#). Ook de [Prognose werklocaties Gelderland](#) voorspelt dat de behoefte voorlopig blijft. We streven daarom naar nieuwe toekomstbestendige werklocaties waar het juiste bedrijf zich op de juiste plek kan ontwikkelen. Dit bijvoorbeeld in de vorm van uitbreiding van bestaande terreinen de Stroet en Kievitsmeent, waar in 2023 stappen zijn gezet in de ruimtelijke procedure, en Harskamp. De realisatie en uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen wordt echter ernstig bemoeilijkt door netcongestie en de

stikstofproblematiek. Daarom zetten we tevens in op revitalisering, herstructurering en samenwerking op bestaande bedrijventerreinen om het ruimtegebruik te optimaliseren. Daarnaast creëren we ruimte in ‘gemengde’ gebieden en in vrijkomend agrarisch vastgoed. Verder zagen we in 2023 een toenemende interesse in food en het gebiedsprogramma WFC voor starters (Roots) en voor buitenlandse bezoekers (FoodX). Dit leidde tot investeringsbesluiten in bestaande bebouwing en niet in nieuwe uitgiften.

Kennishart

Het Kennishart (Ede en Wageningen) is een van de meest innovatieve gebieden binnen Nederland. De Wageningen University & Research (WUR) maakt het ecosysteem uniek en dit trekt bedrijven en instellingen aan met hoogwaardige kennis en goed opgeleide (internationale) werknemers. Met het programma Kennishart werken we samen met de gemeente Wageningen en provincie Gelderland aan een economisch foodcluster van nationale en internationale betekenis. De startnotitie KennisAs is vastgesteld, hierbij geldt dat de verstedelijkingsopgaven van Ede, Wageningen en Foodvalley zorgvuldige en slimme afwegingen vergen tussen economie, wonen, mobiliteit en landschap.

Retail en Levendig Centrum

In de retail is veel onzekerheid over prijsstijgingen, faillissementen en arbeidsmarktontwikkelingen. In 2023 is het leegstandspercentage stabiel gebleven; voor een deel omdat er onder eigenaren en investeerders een grote bereidheid was om mee te werken aan de transformatie van winkelvastgoed. Dit is zichtbaar door de oplevering van meer dan 90 woningen in en op winkelpanden in Ede Centrum. Ook is het aantal functies in het centrum toegenomen. Door gerichte investeringen in en om het kernwinkelgebied is de compactheid en aantrekkelijkheid van Ede centrum toegenomen. Dit jaar is het samenwerkingsverband Platform Ede Centrum opgericht. Hierin werkt gemeente Ede langjarig samen met SBE (ondernemers) en BIZ Vastgoed Ede Centrum (vastgoedeigenaren) aan een groen en gastvrij centrum.

Food

In het afgelopen jaar is de betaalbaarheid van gezond eten met regelmaat in het nieuws geweest wegens de kwetsbaarheid die hierin is ontstaan in de huidige maatschappij. In het City Deal samenwerkingsverband is ruimte ontstaan om te sturen op een gezonde voedselomgeving. Na de uitspraak van de Raad van State in december 2022 zijn de plannen voor de Food Experience aangepast. De Edese gemeenteraad heeft zich achter het plan geschaard. Echter, Provinciale Staten van Gelderland heeft in december 2023 een motie aangenomen om te stoppen met de Food Experience. College van Gedeputeerde Staten beslist begin 2024 over deze motie.

Arbeidsmarkt

Bij de Programmabegroting 2023 is gerefereerd aan kabinetsplannen voor een toekomstbestendige arbeidsmarkt. De in 2023 verwachte wetgeving is niet gekomen en de verwachtingen voor 2024 worden beïnvloed door de demissionaire status van het kabinet. Parallel aan dit traject zijn in 2023 stappen gezet om de arbeidsmarktregio's te herstructureren. Het gaat om het invoeren van een nieuw regionaal dienstverleningsconcept voor werkenden en werkzoekenden geïnspireerd op de samenwerking in de huidige Regionaal Mobiliteitsteams. De impact van deze ontwikkelingen op Ede als centrumgemeente zal in 2024 vorm krijgen.

Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

Door de gewenste woningbouwopgave heeft het rijk met de regio's afspraken gemaakt over de noodzakelijke bereikbaarheidsmaatregelen alsook de financiering daarvan. Deze zijn in 2023 in het BO-MIRT, het bestuurlijke overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport, afgesproken. Door de terugloop in reizigers en oplopende kosten is het bedieningsniveau van het openbaar vervoer in 2023 verslechterd. Door de stikstofproblematiek hebben infra-projecten vertraging opgelopen en liggen sommigen nog stil.

Financieel overzicht programma

	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Bedragen x € 1.000					
Lasten					
Economische Ontwikkeling	3.121 N	2.790 N	4.926 N	4.088 N	838 V
Uitgifte Bedrijfslocaties	9.083 N	5.255 N	15.816 N	10.583 N	5.233 V
Bereikbaarheid en Verkeersveiligheid	2.885 N	3.275 N	4.072 N	4.096 N	24 N
Totaal lasten	15.090 N	11.320 N	24.813 N	18.766 N	6.047 V
Baten					
Economische Ontwikkeling	467 V	383 V	761 V	1.141 V	380 V
Uitgifte Bedrijfslocaties	3.417 V	5.051 V	15.594 V	3.499 V	12.096 N
Bereikbaarheid en Verkeersveiligheid	1.613 V	1.615 V	1.606 V	1.950 V	344 V
Totaal baten	5.497 V	7.050 V	17.961 V	6.589 V	11.372 N
Saldo baten en lasten	9.593 N	4.271 N	6.852 N	12.177 N	5.325 N
Storting reserve	246 N	74 N	193 N	243 N	51 N
Ottrekking reserve	648 V	413 V	783 V	673 V	110 N
Resultaat	9.191 N	3.931 N	6.262 N	11.747 N	5.485 N

Productgroep Economische ontwikkeling

Doel

Voldoende bedrijvigheid, dynamiek en investeringen in Ede, zowel over de volle breedte van de Edese economie als specifiek voor de doelstellingen gelieerd aan 'Ede kiest voor Food'. Denk daarbij aan een sterk kennisecosysteem en een gezond, duurzaam voedselsysteem. Daarnaast werken we aan een goed functionerende arbeidsmarkt, waar vraag en aanbod in balans zijn.

Ketenpartners

Wij werken binnen het productgroep Economie samen met onder andere: Regio Foodvalley, provincie Gelderland, Foodvalley NL, VNO/NCW; Stichting Bedrijventerreinen Ede (SBE), EBC (Edes Bedrijfs Contact) het Inclusief Ondernemers Netwerk (ION) en overige bedrijventerrein- en winkeliersverenigingen.

Wij werken binnen het product Food samen met onder andere: Provincies Gelderland en Utrecht, ministeries LNV, EZK, VWS en BZK, gemeenten in regio en Nederland, Voedselraad, Voedingscentrum, JOGG, Ziekenhuis Gelderse Vallei, NEON, Voedingsalliantie, NS, Milan Urban Food Policy Pact (MUFPP).

Wij werken binnen het product Werkgelegenheid samen met onder andere: WUR, COG, Aeres groep, CHE, NRTO, VNO-NCW, FOV, FNV, CNV, UWV, andere gemeenten in de regio en Nederland.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Omgevingsvisie Ede 2040](#) (2022)
- [Veluwe Agenda 2030](#)
- [Regionaal Programma Werklocaties Regio Foodvalley 2022 – 2026](#)
- [Visie Werklocaties Regio Foodvalley 2020-2030](#)
- [Actualisering PDV -beleid Regio Foodvalley 2020-2025](#)

- [Investeringsagenda Vestigingsklimaat Foodvalley 2030](#) (2020-2021)
- [Strategische Agenda Regio Foodvalley 2020-2025](#)(2020)
- [Human Capital Agenda Regio Foodvalley 2022-2025](#)
- [Regionale kantorenvisie 2019-2027](#) (2019)
- [Structuurvisie WFC](#) (2019)
- [Uitvoeringsprogramma Recreatie en Toerisme 2024-2027](#) (2023)
- [Retailvisie 2030](#) (2016)
- [Verrijkte visie Ede Centrum 'Groen en gastvrij'](#) (2021)
- [Startnotitie duurzaam Ede](#) (2015)
- [Visie Food 2015-2020](#) (2015)
- [Actieplan Economie Ede 2022-2026](#)(2022)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel Prestaties	Behoud en toename van bedrijven en werkgelegenheid in Ede. <ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking met lokale bedrijfsleven en bedrijvenverenigingen versterken middels concrete projecten die bijdragen aan het doel, zoals bijvoorbeeld op bedrijventerreinen De Stroet en Kievitsmeent en in diverse winkelcentra. • Samenwerking via Stichting Platform Bedrijventerreinen Gemeente Ede verder vormgeven. • Account- en relatiemanagement op hoog niveau houden door inzet van capaciteit en middelen. • Bijdragen aan toekomstbestendige werklocaties (centrumgebieden, bedrijventerreinen en kantoorlocaties) onder andere via opstellen toekomstplannen voor BT Kievitsmeent 1 en De Stroet. • Concreet maken van de rol van de lokale overheid op de arbeidsmarkt (human capital) en verbindingen/relaties versterken met onderwijs en werkgevers op dit thema. 	
Subdoel Prestaties	Toekomstbestendig en aantrekkelijke centrum- en detailhandelsstructuur. <ul style="list-style-type: none"> • Bijdragen (via subsidieregeling) aan de verbetering van de promotie en marketing van winkelgebieden. • Actieve (adviserende) bijdrage aan ruimtelijke projecten en transformatietrajecten, onder andere gericht op het compacter maken van retailgebieden (conform retailvisie). • Verder versterken van de collectieve ondernemersvertegenwoordiging. • Versterken ondernemerschap en vraagbaak voor starters onder meer via accountmanagement richting winkeliersverenigingen en individuele ondernemers. • Contacten met vastgoed onderhouden om leegstand te beperken en ontwikkelingen te stimuleren (onder andere via het Binnenstadsplatform). 	
Subdoel Prestaties	Ede heeft een levendig centrum. <ul style="list-style-type: none"> • Inbreng Binnenstadsplatform Ede Centrum, met inrichting de Winkel van Ede. • Versterken van de verbinding met de culturele en sociale thema's. • Toekomstwaarde versterken en leegstand verminderen, conform beleid. • Herinrichting en vergroening van onder meer Museumplein en het Stadspark. • Stimulering van herstel van historische gevels. • Stimuleren transformatie van winkelleegstand naar woningen. • In algemeen uitvoering geven aan de Visie Groen & Gastvrij voor Levendig Centrum. 	

Subdoel Prestaties	Groei agrifoodcluster in termen van werkgelegenheid en aantal bedrijven/partijen.	
	• Aanjagen, uitwerken en uitvoeren van concrete projecten in het kader van Vestigingsklimaat Kennishart Ede-Wageningen (in samenwerking met Wageningen en provincie). *	→ X
	• Intensiveren van resultaatgerichte samenwerking in het ecosysteem van het Kennishart Ede-Wageningen (o.a. WUR, Aeres, Foodvalley NL, Oost NL, bedrijfsleven).	→
	• Uitwerken integraal gebiedsprogramma KennisAs (werken, wonen, voorzieningen, mobiliteit, landschap, etc).	→
	• Versterken community foodbedrijven op WFC en in de regio (NEON).	→
	• Uitbouw 'etalage' voor foodbedrijven op WFC, voor (internationale) delegaties.	→
	• Werken aan (permanente) ruimte voor start-ups en scale-ups.	→

** Het Kennishart team is in 2023 volledig vernieuwd waardoor er op momenten capaciteit en kennis te kort was om het werkprogramma vast te stellen en om er uitvoering aan te geven. Eind 2023 is het team weer compleet, het werkplan vastgesteld en zijn acties gestart.*

Subdoel Prestaties	Ede staat bekend als gemeente die aan de voedselopgave logisch samenhangend uitvoering geeft.	
	• Stimuleren van het benaderen van het voedselsysteem als 1 geheel en voorkomen van fragmentatie in beleid.	→
	• Intensiveren van duurzaam strategische partnerschappen op het gebied van voedselaanpakken als de Voedselraad, City Deals en MUFPP.	→

Subdoel Prestaties	Ede draagt in 2025 bij aan een gezonde en duurzame voedselomgeving ten behoeve van een gezondere leefstijl van en door inwoners.	
	• Bevorderen van een gezonde leefstijl zodat Edenaren weten wat een gezond voedingspatroon is en in staat zijn een gezonde leefstijl te kiezen.	→
	• Stimuleren en reguleren dat er een gezond voedselaanbod is op specifieke locaties als het stationsgebied en in (sport)kantines.	→
	• Faciliteren en stimuleren dat voedselonderwijs en gezond voedselbeleid op PO en VO scholen gerealiseerd is.	→
	• Regisseren dat meer eetbaar groen in met name de publieke ruimte gerealiseerd is.	→
	• Intensiveren van partnerschappen als Voedingsalliantie.	→
	• Verankeren van uitgangspunten van een gezonde en duurzame voedselomgeving in omgevingsvisie, gebiedsvisies en andere gemeentelijke visies.	→
	• Stimuleren van vermindering voedselverspilling en in regionaal verband aansluiten bij de eiwittransitie.	→

Subdoel Prestaties	Ede is in 2025 een gemeente waar alles rond voedsel samenkomt waardoor bedrijven en organisaties zich hier graag vestigen.	
	• Stimuleren van korte voedselketens ten behoeve van het creëren van marktkansen voor Edese (agrarische) ondernemers en het verbinden van Edenaren met het buitengebied.	→
	• Intensiveren dan wel onderhouden van samenwerking in en met partnerschappen als NEON, WFC-netwerk en (inter)nationale netwerken rond voedsel ten behoeve van meer onderlinge samenwerking in en bedrijvigheid ten behoeve van de regio en de gemeente.	→
	• Stimuleren van duurzaam en innovatief ondernemerschap (MKB) in de hele voedselketen ten behoeve van een robuuste en toekomstbestendige agrifoodsector.	→

	<ul style="list-style-type: none"> Aanjagen en verbinden van initiatieven rond het WFC ten behoeve van het vergroten van zichtbaarheid van de Food-ambitie van Ede als ook het WFC. 	→
Subdoel	Dat zoveel mogelijk inwoners met een arbeidsbeperking vanuit een uitkerings situatie uitstromen naar duurzaam en regulier werk.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> In samenwerking met werkgevers, gemeenten/UWV en onderwijs nieuwe trajecten en aanpakken ontwikkelen met hulp van Rijksmiddelen. 	✓
Subdoel	Meer toptalent, ook vakmanschap, kiest voor de regio.	
Prestaties	<p>Uitvoeren regionale arbeidsmarktagenda:</p> <ul style="list-style-type: none"> Projecten uitvoeren die gericht zijn op het verbeteren van de aantrekkelijkheid van de regio voor toptalent. Inzetten specifieke instrumenten zodat latent potentieel (herintreders, zij-instromers, parttimers die meer willen werken en werkloos werkzoekenden) de arbeidsmarkt hernieuwd betreedt. Het matchingsplatform inzetten om informatie te verzamelen voor nieuwe interventies op de arbeidsmarkt. 	→ → ✓
Subdoel	Leven lang leren en ontwikkelen is het centrale concept in onze regio.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Dit concept versterken in onze regio om tekorten op de arbeidsmarkt op te lossen. Bewustwording tot stand brengen over het belang dat meer medewerkers al hun ervaring en competenties inzetten op de plek waar dit het meeste nodig is. Transities vormgeven: voor ieder probleem op de arbeidsmarkt zijn de mensen deels aanwezig, maar op de verkeerde plek. Duurzame inzetbaarheid: met werkgevers en onderwijs mensen vanuit het vak van het verleden opleiden voor de kansen van de (nabije) toekomst. Na de revitalisering van het loket leren en werken structureel werken aan de 'leercultuur' in Regio Foodvalley en het versterken van de kennisstructuur leren en werken. Nut en noodzaak van een regionaal opleidingsfonds onderzoeken: 'een leven lang leren en ontwikkelen'. 	→ → → → → →
Subdoel	Dat werkgevers kansen op duurzaam werk bieden aan inwoners met een arbeidsbeperking.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Bevorderen van flexibiliteit en creativiteit in de personeelsvraag van ondernemers (bijvoorbeeld jobcarving, functiecreatie, competentiegericht werken). Ondersteunen en faciliteren van ondernemers bij het bieden van werk en begeleiding aan de doelgroep. 	→ ✓
Subdoel	Het werkgeversservicepunt is voldoende toegerust zodat de verbinding tussen vraag en aanbod verbetert.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Wij zorgen voor meer transparantie in het aanbod van alle vacatures en werkzoekenden, waardoor matching en duurzame plaatsing van werkzoekenden efficiënter wordt gerealiseerd. We intensiveren de harmonisering van de regionale Werkgevers dienstverlening. We optimaliseren de samenwerking tussen WSP en private bemiddelaars. De kwaliteit van sturingsdata wordt doorontwikkeld. 	→ ✓ → →

Indicatoren

Beeldindicatoren			Waarde 31-12			Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Percentage nieuwe bedrijven in Ede	13,0	11,9	13,3	13,6	14,8	n.n.b.	n.v.t.
<i>Aandeel nieuwe gestarte bedrijven (ten opzichte van totaal aantal bedrijven).</i>							
Percentage ontwikkeling aantal bedrijven gemeente Ede	5,4	3,4	4,7	4,2	5,0	n.n.b.	n.v.t.
<i>Jaarlijkse groei van het aantal bedrijven in gemeente Ede.</i>							
Percentage leegstaand winkelvloeroppervlak in Ede-Centrum	15,4	20,6	24,5	16,6	11,1	7,8	n.v.t.
Aantal winkels (verkooppunten) Ede Centrum exclusief leegstand	336	338	327	338	317	313	n.v.t.
Aantal arbeidsplaatsen per 1.000 inwoners van de beroepsbevolking (15 t/m 74 jaar)	680	690	672	674	702	n.n.b.	n.v.t.
Aantal banen in topsector Agrifood	7.884	8.186	8.350	8.180	8.602	n.n.b.	n.v.t.
Percentage foodstarters (van totaal aantal starters) in Ede	5,8	5,7	6,7	5,2	5,9	n.n.b.	n.v.t.
<i>Aandeel nieuwe gestarte Food-bedrijven (ten opzichte van totaal startende bedrijven).</i>							
Oordeel inwoners over horeca-aanbod	7,1	-	7,2	-	7,2	-	n.v.t.
<i>Oordeel uitgedrukt in een rapportcijfer van 1 t/m 10 (1 = zeer slecht en 10 = uitstekend). Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>							
Aantal MBO Food studenten dat in Ede studeert	3.372	3.313	3.365	4.549	4.375	4.242	n.v.t.
<i>Aantal MBO studenten ingeschreven aan MBO-FOOD opleiding in Ede. Food-opleidingen bestaan uit de MBO-sector 'agrarisch' en bedrijfstak 'Voedsel en leefomgeving'. De aantallen 2019 t/m 2022 zijn met terugwerkende kracht aangepast, omdat DUO vanwege privacy-gevoeligheid alle cellen met kleine aantallen (1, 2, 3, of 4) heeft vervangen door '<5'. Bij optelling van de cijfers wordt het totaal anders.</i>							

Effectindicatoren			Waarde 31-12			Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Bezoekt minstens 1x per week Ede Centrum	34	-	29	-	30	-	34
<i>Percentage. Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>							
Oordeel inwoners over Ede Centrum	6,4	-	6,6	-	6,8	-	6,8
<i>Rapportcijfer van 1 t/m 10 (1 = zeer slecht en 10 = uitstekend). Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>							
Percentage bedrijven dat inzet op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)	-	-	-	-	-	4,1	-
<i>Selectie gemaakt op bedrijven uit Ede met 5 of meer medewerkers die economisch actief zijn en inzetten op MVO.</i>							
Oordeel inwoners over het aanbod van evenementen	-	-	-	-	-	-	-
<i>Wordt tweejaarlijks gemeten (met ingang van 2024). Met ingang van 2024 maakt deze indicator onderdeel uit van programma 1, productgroep Evenementen.</i>							

Vervallen indicatoren			Waarde 31-12			Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Oordeel inwoners over aanbod activiteiten/festivals	6,4	-	6,3	-	6,4	-	6,4
<i>Indicator wordt vervangen door indicator Oordeel inwoners over het aanbod van Evenementen.</i>							

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve Actuele begroting begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	3.121 N	2.790 N	4.926 N	4.088 N	838 V
Baten	467 V	383 V	761 V	1.141 V	380 V
Storting reserve	25 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	320 V	228 V	449 V	339 V	110 N
Resultaat	2.359 N	2.179 N	3.716 N	2.607 N	1.108 V

Toelichting

Food € 315.000 V

Vanuit het Rijk hebben gemeenten middelen ontvangen voor het Integraal Zorgakkoord (IZA). Vanuit Food is € 325.000 aan kosten incidenteel ten laste gebracht van deze IZA-middelen. Afgezien van deze incidentele IZA-middelen is programma Food uitgevoerd conform begroting. Structureel blijft het budget nodig voor de continuïteit en de uitvoering van de activiteiten.

Levendig centrum € 240.000 V

Op levendig centrum is in 2023 € 300.000 minder uitgegeven dan begroot. Grotendeels (€ 263.000) wordt dit veroorzaakt door het stopzetten van het project gericht op gezamenlijke huisvesting van Cultura, Astrant en de Verleiding. Aangezien er momenteel geen onderzoeken meer lopen omtrent huisvesting Astrant in Cultura, kan het resterende budget vrijvallen. Naast het genoemde voordeel is een nadeel gerealiseerd van € 60.000 doordat de begrote onttrekking uit de reserve Steun en herstel corona niet is onttrokken. De kosten zijn opgevangen in de exploitatie. Per saldo resulteert hiermee een voordeel van € 240.000 op levendig centrum.

Vitale winkelcentra (Act. 2023 € 50.000 V) € 50.000 V

Voorstel tot resultaatbestemming (Act. 2023 € 50.000 N) € 50.000 N

In 2023 heeft de focus gelegen op het verbeteren van de omgeving Spindopplein. Vanwege beperkte ambtelijke capaciteit en de focus op Spindopplein is er nog niet gestart met de invulling van vitale winkelcentra voor andere gebieden. Wij stellen u voor € 50.000 over te hevelen naar 2026 door deze toe te voegen aan de Reserve Overlopende Verplichtingen.

Warmte Koude Opslag Bedrijventerrein A12 € 76.000 V

Voorstel tot resultaatbestemming € 76.000 N

Er is de afgelopen tijd gewerkt aan drie scenario's met de leverancier van de WKO, echter is er nog geen definitieve keuze gemaakt. De gemeente is als concessiehouder verantwoordelijk dat de huidige overeenkomst nagekomen wordt. Om tot een oplossing te komen is het noodzakelijk dat dit budget in 2024 beschikbaar blijft. Wij stellen u voor € 76.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de Reserve Overlopende Verplichtingen.

Nieuwe werklocaties (Act. 2023 € 165.000 V) € 200.000 V

Voorstel tot resultaatbestemming (Act. 2023 € 165.000 N) € 200.000 N

Door onzekerheid rondom netcongestie en beperkte ambtelijke capaciteit is pas eind 2023 gestart met het onderzoek naar de nieuwe werklocaties. Het onderzoek is van belang voor de strategische keuzes rondom de ontwikkeling van nieuwe woon- en werkgebieden in het noordwesten van de kern Ede. Het gaat over zaken als de groene en blauwe structuren, over exploitatiekansen en over de ontsluiting. Hiervoor schuiven de kosten dus door naar 2024. De ambtelijke projectcapaciteit voor 2024 is belegd en daarmee kan worden gestuurd op de projectuitvoering. De doorlooptijd blijft wel afhankelijk van de uitkomsten van de eerste onderzoeken en de beschikbaarheid van externe adviescapaciteit. Wij stellen u voor € 200.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de Reserve Overlopende Verplichtingen.

Revitalisatie Kievitsmeent (Act. 2023 € 100.000 V) € 100.000 V

Bijdrage Reserve Cofinanciering (Act. 2023 € 50.000 N) € 50.000 N

Bijdrage Provincie (Act. 2023 € 50.000 N) € 50.000 N

Voor Kievitsmeent heeft ingenieursbureau Movares een conceptrapport opgesteld voor maatregelen voor duurzame mobiliteit. Dit rapport geeft voornamelijk niet voldoende aanleiding om aanspraak te maken op de gelden voor 2023 vanuit de provinciale subsidieregeling Toekomstbestendige Bedrijventerreinen. Hiermee vervalt tevens de bijdrage vanuit de Reserve Cofinanciering. De relatief eenvoudige maatregelen zijn vanuit bestaande budgetten gefinancierd.

Voor de gebiedsontwikkeling KennisAs is gekozen om nu eerst de basis waarop plannen worden gemaakt goed op orde te brengen en deze aan te sluiten bij de onderzoeksagenda naar de dragende systemen. Nieuw Hoekelum wordt als project binnen de KennisAs verder uitgewerkt in 2024. Voor beide trajecten wordt dit jaar geen uitvoering van grootschalige onderzoeken verwacht die horen bij een milieueffectrapportage, wel wordt toegewerkt naar aanbesteding ervan in de tweede helft van 2024.

Productgroep Uitgifte bedrijfslocaties

Doel

Voldoende bedrijventerreinen/werklocaties beschikbaar die kwalitatief voldoen aan de vraag van het bedrijfsleven.

Ketenpartners

We werken binnen de productgroep Uitgifte bedrijfslocaties samen met onder andere: Regio Foodvalley; provincie Gelderland; EBC (Edes Bedrijfs Contact); overige bedrijfs/ondernemersverenigingen; private ontwikkelende partijen.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Regionale programmering bedrijfsterrinen Foodvalley 2022-2026](#) (2022)
- [Nota Maatschappelijk Ondernemend Grondbeleid](#) (2022)
- [Investeringsagenda Vestigingsklimaat Foodvalley 2030 \(jaargang 2020-2021\)](#) (2020)
- [Structuurvisie WFC](#) (2019)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel	Huisvesten van bedrijven op Edese werklocaties en (met urgentie) werken aan de voorbereiding van de ontwikkeling van nieuwe locaties.		
Prestaties	• Aantrekken van (nieuwe) foodbedrijven in Ede, onder andere door verkoop van kavels op het Food & Businesspark.	→	
	• Aantrekken van (nieuwe) foodbedrijven in Ede, door huisvesting op het Food Innovation District. *	→	×
	• Concrete projecten ter revitalisering (verbetering) van bestaande werklocaties: investeren in kwaliteit, duurzaamheid en samenwerking tussen bedrijven (parkmanagement).	→	
	• Conform de Omgevingsvisie Ede (vaststelling 2022) en inspeland op behoeftes van bedrijven opstarten van haalbaarheidsstudies voor nieuwe werklocaties, passend binnen de regionale afspraken. *		×
	• Opstellen startnotitie uitbreiding BT Harskamp.	→	

** De realisatie en uitgifte van bedrijventerreinen is ernstig bemoeilijkt door netcongestie en de stikstofproblematiek. Door onzekerheid rondom netcongestie en beperkte ambtelijke capaciteit is pas eind 2023 gestart met het onderzoek naar de nieuwe werklocaties. Hierdoor schuiven de kosten door naar 2024. In 2024 is de ambtelijke projectcapaciteit wel belegd. In 2023 hebben zich 13 nieuwe bedrijven in de bestaande bebouwing van het WFC gevestigd en er is een proefkas geplaatst.*

Indicatoren

Beeldindicatoren			Waarde 31-12			Streefsw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Percentage ontwikkeling aantal bedrijven bedrijventerreinen	6,0	2,4	3,5	5,6	5,0	n.n.b.	n.v.t.
<i>Jaarlijkse groei van het aantal bedrijven gevestigd op bedrijventerreinen.</i>							
Oppervlakte uitgegeven nieuwe bedrijventerreinen	11,1	4,9	3,4	9,2	0,3	0,0	n.v.t.
<i>Aantal hectare grond uitgegeven voor (nieuwe) bedrijventerreinen.</i>							

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve Actuele begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	9.083 N	5.255 N	15.816 N	10.583 N	5.233 V
Baten	3.417 V	5.051 V	15.594 V	3.499 V	12.096 N
Storting reserve	58 N	0 N	76 N	76 N	0 N
Onttrekking reserve	176 V	148 V	252 V	252 V	0 N
Resultaat	5.547 N	56 N	46 N	6.908 N	6.863 N

Toelichting

Uitgifte gronden Werklocaties

€ 6.989.000 N

Het negatieve resultaat over de grondexploitaties voor bedrijven in 2023 bedraagt € 7,1 miljoen. Omdat een gedeelte hiervan al in de begroting is meegenomen komt het resultaat in de jaarrekening iets lager uit. Dit wordt verklaard door de bijstelling van de voorziening verliesgevende grondexploitaties als gevolg van de actualisatie van de grondexploitatie WFC (€ 5,0 miljoen nadelig) en door de actualisatie van BT A12 (€ 2,1 miljoen nadelig). Op basis van de geactualiseerde ramingen (gebaseerd op vastgestelde uitgangspunten) zien we een forse verslechtering van de grondexploitatie WFC, met name vanwege een bijstelling en fasering van de opbrengsten van het Food en Innovation District en fasering en indexering van de kosten. De bijstellingen op BT A12 komen met name door een fasering in de uitgifte vanwege de problematiek rond netcongestie, waarbij naar verwachting tot 2029 geen ruimte is voor aansluitingen voor grootverbruikers.

Naast de opbouw van het resultaat zien we in 2023 grote verschillen binnen de projecten in met name de opbrengsten. Deze zijn per saldo neutraal omdat ze als onderhanden werk naar de balans worden gebracht. De verschillen ontstaan door vertraagde levering vanwege het niet kunnen aansluiten van bedrijfskavels op het net. Voor BTA 12 betekent dit dat waar gerekend was op een verkoopopbrengst van circa € 8,5 miljoen, er geen omzet is gerealiseerd. Daarnaast speelt ook afzetvertraging in de gebiedsontwikkeling WFC: deels te wijten aan bovenstaande problematiek, deels aan de ontwikkelingen rond het bestemmingsplan voor de Food Experience. Beiden zorgen voor een afwijking op de geraamde omzet in 2023 van circa € 4 miljoen.

Voor een uitgebreide toelichting op de plannen en het resultaat op de grondexploitaties voor de bedrijventerreinen wordt verwezen naar het MPG 2024.

Productgroep Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

Doel

Ede heeft een verkeers- en vervoersysteem dat maximaal bijdraagt aan een goed vestigingsklimaat, een prettig woonklimaat en aan de behoefte om te ontmoeten en te verbinden waarbij de negatieve gevolgen (zoals emissie) van mobiliteit zo veel mogelijk worden beperkt.

Ketenpartners

We werken binnen het productgroep Bereikbaarheid en verkeersveiligheid samen met onder andere: Regio Foodvalley (de gemeenten hierin), provincies Gelderland en Utrecht en het Rijk, Openbaar vervoerbedrijven (landelijk en regionaal), CROW (bepaalt met veel adviseurs landelijke richtlijnen voor weginrichting).

De regio zet een mobiliteitsmakelaar in, die samen met werkgevers plannen maakt om het vervoer van personeel slimmer, duurzamer en gezonder te maken. In 2023 heeft de mobiliteitsmakelaar flink ingezet op de werkgeversaankpak, nadat dit tijdens enige tijd na de coronaperiode vrijwel stillag.

Aanbieders van deelmobiliteit nemen een steeds prominere rol in hun bijdrage aan duurzame mobiliteit.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Koersnota Mobiliteit 2023](#) (2023)
- [Beleidsregel Parkeernormen gemeente Ede 2023](#) (2023)
- [Omgevingsvisie Ede 2040](#) (2022)
- [Integrale projecten Verkeer & Ruimte Levendig Centrum 2018 - 2023](#) (2018)
- [Van peloton naar kopgroep. Fietsplan gemeente Ede](#) (2016)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel	Ede nationaal en regionaal bereikbaar.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Faciliteren ontwikkeling van de Rijnlijn (opvolger Valleilijn bus) tot hoogwaardig openbaar vervoer.	
Subdoel	Sterke netwerken.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Uitvoeren diverse fietsplanprojecten zoals (delen van) hoogwaardige fietsroutes Ede-Veenendaal en Ede-Wageningen.• Aanleggen delen van de Parklaan, inclusief bijbehorende fietsinfrastructuur.	
Subdoel	Veilige netwerken.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Uitwerken risicogestuurde aanpak op regionaal niveau, waarbij de regionale verkeersdesk wordt ingezet om verkeersdata slim te bundelen.• Verbeteren diverse verkeersregelininstallaties.• Oplossen van kleinschalige verkeersklachten, aangegeven door inwoners Ede.• Voortzetten en uitbreiden diverse campagnes die zich richten op gedragsbeïnvloeding (scholieren, alcohol, drugs enz.).• Voortzetten fietsstimulerende maatregelen en campagnes.• In samenwerking met provincie verbeteren oversteekbaarheid langzaam verkeer op N224 Ede en N310 Otterlo. *	
<p><i>* Bij De Ginkel (N224) is een positief resultaat behaald in samenwerking met de provincie Gelderland. Op ons initiatief inventariseren we in 2024 samen met de provincie welke oplossingsrichtingen ruimtelijk haalbaar zijn voor de N310 in Otterlo. Voor de oversteken nabij de Kernhemseweg en Veenwoud (N224) blijft onze ambitie bestaan en we blijven in overleg met de Provincie voor verkenning/onderzoek/aanleg van ongelijkvloerse kruisingen.</i></p>		
Subdoel	Aantrekkelijke netwerken.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Streven naar invoering eenduidige, logische en eerlijke parkeertarieven op straat en inpandig.	

- Optimalisatie benutting parkeercapaciteit door mogelijke fiscalisatie/herziening, uitbreiding en/of toevoeging van parkeervergunninggebieden. →

- Subdoel** Gezonde, inclusieve en schone mobiliteit.
- Prestaties**
- Faciliteren wens provincie aanpassen halte Rijnlijn naar huidige eisen toegankelijkheid voor visueel gehandicapten. →
 - Faciliteren aanbrenge dynamische reisinformatie (DRIS) op diverse grotere bushaltes door provincie. ** X
 - Bijdragen aan kwalitatief hoogwaardig en kosteneffectief vervoer op maat, ten behoeve van doelgroepen en ook als aanvulling op het reguliere openbaar vervoer. →
 - Stimuleren aanleg oplaadvoorzieningen elektrische auto's. →
 - Faciliteren oplaadpunten voor emissievrij busvervoer. *** X
 - Stimuleren initiatieven voor deelmobiliteit. →
 - Uitwerken besluit tot invoering zero emissiezone stadslogistiek. ✓

** De gunning is door de provincie ingetrokken door wanprestaties van de aannemer. Daardoor is de uitvoering gestagneerd. Er moet opnieuw worden aanbesteed. De planning daarvan is nog onbekend.

*** Sinds start noodconcessie openbaar vervoer (december 2021) rijden er geen elektrische bussen meer in Ede. Het is nog onbekend wanneer de emissievrije bussen weer in Ede gaan rijden. Bij het station Ede-Wageningen zijn wel voorbereidingen getroffen om emissievrij busvervoer te faciliteren.

- Subdoel** Mobiliteit & governance.
- Prestaties**
- Stimuleren dat samenwerkende groepen in de samenleving (bewoners en ondernemers) meebeslissen over de inrichting van de openbare ruimte. →
 - Stimuleren nieuwe deelnemers aan Regionaal Mobiliteitsconvenant ten behoeve van werkgeversaanpak. →
 - Uitvoering onderdelen actieplan 'slimme mobiliteit Parklaan'. →

Indicatoren

	Beeldindicatoren		Waarde 31-12				Streefsw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Verkeersongevallen met dodelijke afloop (%)	0,4	0,2	0,3	0,8	0,9	n.n.b.	n.v.t.
<i>Meting 2023 nog niet beschikbaar.</i>							

	Effectindicatoren		Waarde 31-12				Streefsw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Aantal openbare laadpalen, geplaatst in opdracht van de gemeente	56	92	128	174	247	324	355
<p><i>Het aantal laadpalen dat in opdracht van de gemeente Ede in de openbare ruimte is geplaatst. Iedere laadpaal is voorzien van twee laadpunten. Er zijn dit jaar minder laadpalen geplaatst dan voorzien en het laadplein met 10 laadpunten op parkeerterrein De Driehoek heeft vertraging opgelopen. Redenen hiervoor zijn de beperkte personele capaciteit bij netbeheerder Liander waardoor de doorlooptijd van de aanvragen voor de netaansluiting van openbare laadpalen langer duurt. Daarnaast zijn door de netcongestieproblematiek (beperkte netcapaciteit op het laagspanningsnet) de analyses die de netbeheerder moet uitvoeren om goedkeuring te kunnen geven voor een nieuwe aansluiting voor openbare laadpalen ingewikkelder geworden (met een lagere doorlooptijd tot gevolg). Ook komt het steeds vaker voor dat locaties pas gerealiseerd kunnen worden na netuitbreiding, waar momenteel een doorlooptijd van 0,5 tot 1,5 jaar voor staat.</i></p>							

Effectindicatoren	Waarde 31-12					Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Percentage Edenaren dat (zeer) tevreden is over de verkeersveiligheid in de buurt <i>Oordeel inwoners. Wordt tweemaal gemeten.</i>	62	-	57	-	52	-	60
Fietsgebruik Edenaren <i>Percentage Edenaren dat minimaal vier keer per week de fiets gebruikt. Wordt tweemaal gemeten.</i>	56	-	48	-	53	-	58
Percentage Edenaren dat (zeer) tevreden is over fietspaden/fietsroutes van en naar de buurt <i>Wordt tweemaal gemeten.</i>	86	-	86	-	83	-	88
Percentage fietsverplaatsingen van alle verplaatsingen binnen gemeente Ede <i>Wordt tweemaal gemeten. Betreft een nieuwe indicator. Wordt in 2024 voor het eerst gemeten.</i>	-	-	-	-	-	-	-
Verkeersongevallen per 100.000 inwoners (inclusief rijks- en provinciale wegen)	738	860	617	655	723	n.n.b.	800
Aanbod deelauto's <i>Nieuwe indicator, voor het eerst in 2023 gemeten.</i>	-	-	-	-	-	26	-
Aanbod deel(bak)fietsen <i>Nieuwe indicator, voor het eerst in 2023 gemeten.</i>	-	-	-	-	-	240	-
Percentage inwoners dat verplaatsingen met deelmobiliteit maakt (onderscheid naar type verplaatsing en type deelmobiliteit) <i>Dit is een nieuwe indicator die in 2024 voor het eerst wordt gemeten.</i>	-	-	-	-	-	-	-
Aantal verkeersslachtoffers/100 km weglengte (onderscheid naar type weg) <i>Dit is een nieuwe indicator die in 2024 voor het eerst wordt gemeten.</i>	-	-	-	-	-	-	-
Reistijden auto op assen Ede-Wageningen en Ede-Veenendaal <i>Dit is een nieuwe indicator die in 2024 voor het eerst wordt gemeten.</i>	-	-	-	-	-	-	-
Reistijden OV op assen Ede-Wageningen en Ede-Veenendaal <i>Dit is een nieuwe indicator die in 2024 voor het eerst wordt gemeten.</i>	-	-	-	-	-	-	-
Percentage inwoners dat aangeeft dat agressief verkeersgedrag in de buurt vaak voorkomt <i>Wordt tweemaal gemeten. De naam van de indicator is aangepast aan de vraag in de Leefbaarheidsmonitor (was: Percentage inwoners dat aangeeft in hun buurt vaak overlast te ervaren van agressief verkeersgedrag). De percentages 2019 en 2021 zijn aangepast. In deze percentages was de antwoordoptie 'komt soms voor' meegeteld.</i>	-	11	-	16	-	17	-
Percentage inwoners dat aangeeft dat geluidsoverlast door verkeer in de buurt vaak voorkomt <i>Wordt tweemaal gemeten. De naam van de indicator is aangepast aan de vraag in de Leefbaarheidsmonitor (was: Percentage inwoners dat aangeeft in hun buurt vaak overlast te ervaren van geluidsoverlast door verkeer). De percentages 2019 en 2021 zijn aangepast. In deze percentages was de antwoordoptie 'komt soms voor' meegeteld.</i>	-	13	-	19	-	20	-
Percentage inwoners dat aangeeft dat te hard rijden in de buurt vaak voorkomt <i>Wordt tweemaal gemeten. De naam van de indicator is aangepast aan de vraag in de Leefbaarheidsmonitor (was: Percentage inwoners dat aangeeft in hun buurt vaak overlast te ervaren van te hard rijden). De percentages 2019 en 2021 zijn aangepast. In deze percentages was de antwoordoptie 'komt soms voor' meegeteld.</i>	-	32	-	38	-	42	-
Percentage inwoners dat aangeeft dat parkeeroverlast in de buurt vaak voorkomt	-	20	-	23	-	24	-

Effectindicatoren	Waarde 31-12					Streefw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023

Wordt tweejaarlijks gemeten. De naam van de indicator is aangepast aan de vraag in de Leefbaarheidsmonitor (was: Percentage inwoners dat aangeeft in hun buurt vaak overlast te ervaren van parkeeroverlast). De percentages 2019 en 2021 zijn aangepast. In deze percentages was de antwoordoptie 'komt soms voor' meegeteld.

Wat heeft het gekost?

	Rekening 2022	Primitieve Actuele begroting begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Bedragen x € 1.000
					Verschil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	2.885 N	3.275 N	4.072 N	4.096 N	24 N
Baten	1.613 V	1.615 V	1.606 V	1.950 V	344 V
Storting reserve	163 N	74 N	117 N	167 N	51 N
Onttrekking reserve	151 V	37 V	82 V	82 V	0 N
Resultaat	1.285 N	1.697 N	2.500 N	2.231 N	269 V

Toelichting

Mobiliteitsonderzoeken € 145.000 V

Voorstel tot resultaatbestemming € 145.000 N

In de Programmabegroting 2023-2026 zijn er meerdere budgetten voor mobiliteitsonderzoeken toegekend. Er is in 2023 voortvarend gestart met diverse mobiliteitsonderzoeken. Onder andere onderzoeken naar wegen die van 50 naar 30 km/u kunnen, haalbaarheid fietsverbindingen zoals tussen Lunteren - Kernhem en Ede en Fietsplan 2.0, die ook doorlopen in 2024. Dit resterend budget is nodig om beslissingen te kunnen nemen over grote investeringen en dient als input voor de op te stellen ontwikkel- en investeringsstrategie.

Grote wijzigingen in zowel lasten als de baten worden verklaard door kosten die we in het kader van de doorfietsroute Ede-Wageningen maken voor Wageningen (€ 220.000). Deze worden 1 op 1 in rekening gebracht bij gemeente Wageningen.

Parkeren € 121.000 V

Het voordeel op parkeren is te verklaren door hoger uitvallende parkeeropbrengsten op de gemeentelijke parkeerterreinen.

5

RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Grondexploitatie: wonen, bouwen en wonen | Woningmarkt
Algemene milieuactiviteiten, duurzaamheid, afvalstoffenverwijdering | Duurzaamheid en energie
Ruimtelijke ontwikkeling, omgevingsvergunning, ontwikkeling buitengebied | Ruimtelijke planvorming

Doel programma

Met onze omgevingsvisie Ede 2040 Dierbaar, Duurzaam en Dynamisch als stevig fundament ontwikkelt Ede zich tot een economisch, sociaal én fysiek gezonde gemeente.

Ontwikkelingen in 2023

Complexe omstandigheden in ruimtelijke ontwikkeling

Het realiseren van onze ruimtelijke ambities is complex. De vraag naar woningen in onze regio is en blijft groot. Ede-Stad groeit en ook in onze kernen hebben we te maken met een stevige (sociale) woningbouwopgave. Met die urgentie zijn ook de ambities in de Woondeal hoog. We moeten deze ambities echter realiseren in de context van de stikstofcrisis, de netwerkcongestie en transitieopgaven op het gebied van duurzaamheid, klimaat, biodiversiteit, gezondheid en leefbaarheid. Daarnaast zet de woningbouwopgave direct druk op de mobiliteit- en parkeeropgaven in onze kernen. In het landelijk gebied van Ede hebben we te maken met (zelfs op nationale schaal) de forse transformatieopgave voor de landbouw.

Beweging in alle lagen van de overheid

We hebben te maken met sturing en invloeden vanuit Rijk en provincie op deze opgaven, waarbij het vooraf vaak onduidelijk is wat er gevraagd gaat worden en wanneer en wat het Rijk en provincie zelf hieraan bijdragen. In 2023 hebben er zowel landelijke als provinciale verkiezingen plaatsgevonden, waardoor besluitvorming op belangrijke opgaven langer duurde en daarmee duidelijkheid over de grote transities in 2023 gedeeltelijk achterwege bleef. Het laat de financiële afhankelijkheid en risico's voor de gemeenten in de grote opgaven zien. Gelet op onder andere de Provinciale Staten verkiezingen, landelijke verkiezingen en de ontwikkeling dat Rijksbijdragen via complexe regelingen (SPUK) worden uitgekeerd, lijkt de onzekerheid over doorlooptijden van uitkeringen op korte termijn te blijven bestaan. We blijven actief in de samenwerking en lobby met onze partners.

Het Rijk werkt met haar demissionaire bestuur intussen aan meer regie op Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting. Een voorbeeld hiervan is de in maart 2023 afgesloten woondeal Foodvalley. De samenwerking binnen en buiten de regio biedt kansen voor co-financiering en vraagt om actieve lobby. Maar het betekent ook verandering in onze rollen, werkwijzen en communicatie richting de andere overheden. Het Rijk heeft de Regio Foodvalley samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen benoemd als een van de NOVEX-gebieden. Daarnaast ondersteunt het Rijk de stedelijke opgave van Foodvalley met een aanwijzing als Grootchalig Woningbouwgebied (GWG Foodvalley).

Financiële marktinvloeden

We zijn als gemeente vatbaar voor financiële marktinvloeden, waardoor gemeentelijke grondexploitaties verder onder (financiële) druk komen te staan en risico's aanwezig blijven. Grondexploitaties worden gebruikt om bouwgrond te produceren voor voornamelijk Wonen en Werken. Vaak zijn aanzienlijke investeringen nodig om de grond geschikt te maken voor de toekomstige functie waardoor grondexploitaties gevoelig zijn voor externe invloeden zoals renteschommelingen.

De komende jaren zullen lopende grondexploitaties zoals de Kazerneterreinen worden afgerond en gelijktijdig worden nieuwe grondexploitaties zoals Kernhem Noord voorbereid. In het MPG 2024 als onderdeel van deze Programma Rekening worden de ontwikkelingen binnen de grondexploitaties beschreven.

De uitvoering van de Omgevingsvisie Ede 2040 staat centraal

De vastgestelde Omgevingsvisie geeft richting aan de ontwikkeling van Ede. We hebben in 2023 gewerkt aan een ontwikkel- en investeringsstrategie die richting en tempo van de uitvoering bepaalt. We willen met dit instrument effectief en resultaatgericht werken.

In 2023 is een start gemaakt met het opstellen van een onderzoeksagenda voor de thematische programma's. Wij richten onze aandacht vooral op de thema's die randvoorwaardelijk zijn voor onze gebiedsontwikkeling: congestie op ons energienet, mobiliteit, milieu (geluid en luchtkwaliteit, onder andere geur en fijnstof) en het natuurlijk systeem. Zodra we de effecten van onze ontwikkeling op deze thema's in beeld hebben kunnen we aan het werk met de verschillende gebiedsprogramma's. In 2024 wordt de onderzoeksagenda afgerond. De ontwikkel- en investeringsstrategie krijgt in 2024 verder vorm en wordt betrokken bij de perspectiefnota en begroting 2025.

Invoering Omgevingswet

Door de komst van de Omgevingswet per 1-1-2024 wijzigen de wettelijke kaders en het ruimtelijk instrumentarium. Het doel van de Omgevingswet is een gezonde en prettige leefomgeving, waarbij gebruik en bescherming in evenwicht zijn. Vooral in het landelijk gebied is de belasting van bodem, water en lucht te groot en is het natuurlijk systeem uit balans. In 2023 is gewerkt aan de invoering van de wet. Er geldt een overgangstermijn tot 2029. We spannen ons ervoor in dat de systemen zijn gevuld en we leren hoe we ermee moeten werken. In 2023 zijn met de OddV de noodzakelijke stappen gezet om vanaf 1 januari 2024 te kunnen werken met de wet. Zo zijn de instrumenten voorbereid en zijn er sessies geweest met stakeholders om hen te informeren over nieuwe werkwijzen.

Verkabeling en netwerkcongestie

De verkabeling draagt bij aan oplossingen voor de netcongestie. Hiervoor hebben wij de contracten met Liander ondertekend. Dit is een lopende ontwikkeling naar verwachting tot 2028. Liander investeert in het netwerk van Ede. De voorbereidingen zijn gestart.

Volkshuisvesting

Het Rijk trekt de regie op de volkshuisvesting stevig naar zich toe. De focus van de gemeente is daarom sterker komen te liggen op voldoende betaalbare woningen (tenminste 60% betaalbaar waarvan de helft sociale huur). Samen met regiogemeenten, Rijk en provincie hebben wij dit in 2023 vastgelegd in een woondeal. In het jaar 2023 bleef de markt voor koopwoningen na een turbulent 2022 redelijk stabiel; de gestegen prijzen stabiliseerden. Woningen blijven schaars. In de nieuwbouw zagen we stagnatie in de vrije sector. De trend dat projecten stagneren door regelgeving (stikstof), gebrek aan ambtelijke capaciteit, leveringsproblemen van bouwmaterialen en/of (on)mogelijkheden voor aansluiting op nutsvoorzieningen zette zich door in 2023. We benutten onze beperkte gemeentelijke mogelijkheden, zoals een hoger aandeel sociale huur en het omzetten van zachte naar harde plancapaciteit, zodat er daadwerkelijk gebouwd wordt. Door de instroom van vluchtelingen, asielzoekers en Oekraïners duurde het verblijf van vluchtelingen in opvangcentra langer dan we aanvankelijk dachten. We hebben ook in 2023 vluchtelingen uit de Oekraïne opgevangen in Harskamp. We zijn er weer in geslaagd om de aan onze gemeente opgelegde taakstelling in te vullen. Met de komst van de spreidingswet in 2024 neemt de opgave voor gemeenten toe.

Landelijk gebied

In de Opgave Landelijk gebied werken we aan de landbouwtransitie, robuuste natuurversterking en een inclusieve ruimtelijke inrichting. Bij productgroep ruimtelijke planvorming (zie hierna) beschrijven we wat we in 2023 gerealiseerd hebben.

Financieel overzicht programma

	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Bedragen x € 1.000 Verschil Act. begr./Rek. 2023
Lasten					
Woningmarkt	20.142 N	30.940 N	28.873 N	18.075 N	10.798 V
Duurzaamheid en energie	14.822 N	16.079 N	17.936 N	16.859 N	1.077 V
Ruimtelijke Planvorming	53.577 N	20.694 N	20.451 N	16.875 N	3.577 V
Totaal lasten	88.542 N	67.713 N	67.260 N	51.809 N	15.452 V
Baten					
Woningmarkt	19.909 V	30.602 V	27.337 V	16.737 V	10.600 N
Duurzaamheid en energie	13.482 V	14.925 V	15.355 V	14.727 V	627 N
Ruimtelijke Planvorming	31.916 V	12.426 V	6.889 V	6.449 V	440 N
Totaal baten	65.308 V	57.953 V	49.581 V	37.913 V	11.668 N
Saldo baten en lasten	23.234 N	9.760 N	17.680 N	13.896 N	3.784 V
Storting reserve	28.401 N	9.982 N	7.742 N	7.776 N	33 N
Onttrekking reserve	40.358 V	9.126 V	12.904 V	8.140 V	4.764 N
Resultaat	11.277 N	10.615 N	12.518 N	13.532 N	1.014 N

Productgroep Woningmarkt

Doel

We streven naar een functioneel en financieel passende woning voor alle inwoners en woningzoekenden (meer specifiek voor alle volkshuisvestelijke doelgroepen) en streven daarmee naar de opbouw van een woningvoorraad passend bij de behoefte(n) van inwoners en bij de groeiprognoses van bevolking en huishoudens tot 2030.

Ketenpartners

Onder andere de woningbouwcorporaties en andere marktpartijen zoals projectontwikkelaars/bouwers, beleggers, makelaars, lokale/regionale koepels, zorgaanbieders, uitzendbureaus, werkgevers, huisvesters van arbeidsmigranten.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Beleidsregel prijsgrenzen en woningbouwprogrammering gemeente Ede 2023](#)
- [Woondeal 2022-2030 Regio Foodvalley](#) (2023)
- [Omgevingsvisie Ede 2040. Dierbaar. Duurzaam. Dynamisch.](#) (2022)
- [Nationale Bouw- en Woonagenda ministerie VRO](#) (2022)
- [Doelgroepenverordening sociale koop- en huur en middeldure huur gemeente Ede](#) (2022)
- [MPG 2023](#) (2022)
- [Nota woningbouwproductie 2021](#) (2022)
- [Beleidsregel prijsgrenzen, prijscategorieën, uitgangspunten woningbouwprogrammering Ede 2021](#) (2021)
- [Prestatieafspraken 2021-2025 \(jaarschijf 2022\) Woonstede, gemeente Ede, Huurdersbond Ede e.o. en huurdersorganisatie Bennekom](#) (2021)
- [Woonbehoefte op kernniveau in de gemeente Ede](#) (2021)
- [Monitor studentenhuysvesting](#) (2021)
- [Regeling Koopgarant gemeente Ede](#) (2020)
- [Notitie uitgangspunten huysvesting arbeidsmigranten](#) (2019)
- [Huysvestingsverordening gemeente Ede 2019-2023](#) (2019)
- [Beleidsnotitie betaalbare huur- en koopwoningen](#) (2019)
- [Regionaal Actieprogramma Wonen 2021-2024](#) (Foodvalley)
- [Woonvisie Ede 2030 inclusief Actieprogramma 2016-2018](#) (2015)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel	Aan het eind van de bestuursperiode in 2026 zijn er 100 flexwoningen.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• We stellen een beleidskader op voor de realisatie van flexwoningen.• We maken voldoende middelen vrij voor het faciliteren van de bouw ervan.• We dragen locaties aan om flexwoningen te realiseren.	
Subdoel	In 2040 zijn er voldoende woningen voor specifieke doelgroepen zoals jongeren, ouderen, mensen met een zorgvraag, spoedzoekers en arbeidsmigranten.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• We stellen een woonzorgvisie vast die inzicht geeft in de opgave voor wonen voor mensen met een zorgvraag.• We faciliteren in de periode 2022-2026 particuliere initiatieven voor de realisatie van huysvesting voor circa 700 arbeidsmigranten.• We maken afspraken met corporaties en zorgpartijen.	
Subdoel	In de periode 2023-2040 is 50% van de nieuwbouw gerealiseerd in de categorie 'betaalbaar'. * Deze categorie bestaat uit sociale huur bij corporaties (30%), sociale koop inclusief Koopgarant (5 tot 10%), sociaal koop hoog en/of middenhuur (10-15%).	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• We maken afspraken met corporaties over sociale huurwoningen.• We maken afspraken met marktpartijen over sociaal koop en middenhuur.	

* Dit is gebaseerd op het huidige gemeentelijke beleid. Het is mogelijk dat dit percentage nog wijzigt naar aanleiding van de prestatieafspraken met provincie en Rijk naar aanleiding van de nationale bouwagenda.

Subdoel Prestaties In 2040 is de bestaande woningvoorraad beter benut zodat er meer mensen zijn gehuisvest.

- We onderzoeken mogelijkheden voor woningsplitsing, kavelsplitsing, co-housing en (pre)mantelzorgwoningen.

Subdoel Prestaties In 2040 zijn er meer innovatieve woonconcepten zoals bijvoorbeeld collectieve woonvormen.

- We stellen een beleidskader vast voor collectieve wooninitiatieven.
- We onderzoeken nieuwe woonvormen met een collectief karakter specifiek voor ouderen.
- We dagen de markt uit - met tenders, prijsvragen en afspraken - om in de nieuwbouw kleine, niet uitbreidbare, complete woningen voor jongeren en kleine huishoudens te ontwikkelen en te realiseren.

Er is in 2023 een aantal kleinschalige woonproducten tot stand gekomen: In Otterlo rug-aan-rugwoningen aan de Weversteeg en beneden-bovenwoningen in Lunteren en Ede (Kernhem). Weversteeg is via een tender tot stand gekomen, Lunteren en Kernhem zijn particuliere initiatieven. Realisatie via tenders kan alleen op eigen gronden. Omdat we die niet veel hebben zijn we afhankelijk van initiatieven uit de markt.

In plaats van een beleidskader voor de realisatie van flexwoningen is er in samenwerking met Woonstede een Nota van Uitgangspunten vastgesteld. Op basis hiervan wordt een tweetal concrete projecten voor nieuwbouw flexwoningen uitgewerkt. Realisatie verwachten wij in Q4 2024/Q1 2025.

De gemeente heeft een faciliterende rol voor particuliere initiatieven. Daarmee hebben wij als gemeente geen regie op de realisatie van huisvesting voor diverse doelgroepen.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Waarde 31-12					Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Totaal aantal nieuwe gereedgemaakte woningen (netto) inclusief flexwoningen	1.157	748	745	621	913	652	n.v.t.
Aantal gesloopte woningen	26	30	130	72	70	43	n.v.t.
Gemiddelde verkoopprijs van woningen	282	303	342	438	438	452	n.v.t.
Verkoopsnelheid woningen mediaan (in dagen) <i>Bron NVM.</i>	43	35	28	22	23	22	n.v.t.
Gemiddelde zoektijd sociale huur <i>Zoektijd in jaren. Betreft huurwoningen.</i>	3,0	2,6	2,4	2,8	3,2	3,5	n.v.t.
Percentage gerealiseerde sociale huurwoningen door marktpartijen <i>Percentage van het bruto aantal gerealiseerde woningen</i>	-	-	-	-	11	22	n.v.t.

Effectindicatoren	Waarde 31-12					Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Percentage woningen in gemeente Ede in eigendom van woningcorporaties	20,6	21,4	21,1	20,7	22	22	23*

** We streven ernaar dat in 2030 de sociale huurvoorraad 30% van de totale voorraad omvat.*

Prestatie-indicatoren	Waarde 31-12					Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Totaal aantal nieuwe gereedgemaakte woningen (bruto)	1.183	778	875	693	983	707	650
Aantal gerealiseerde flexwoningen	-	-	-	-	0	0	25
<i>In 2023 zijn geen flexwoningen gerealiseerd. Op dit moment zijn er concrete plannen voor twee locaties met circa 50-60 woningen in totaal. Realisatie gepland in 2024.</i>							
Percentage gerealiseerde sociale huurwoningen door corporaties	-	-	-	-	89	78	30% van 650

Prestatie-indicatoren	Waarde 31-12					Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
<i>Percentage van het bruto aantal gerealiseerde woningen.</i>							
Percentage gerealiseerde sociale koopwoningen laag (inclusief koopgarant)	-	-	-	-	5	2	5-10
<i>Percentage van het bruto aantal gerealiseerde woningen</i>							
Percentage gerealiseerde sociale koopwoningen hoog en/of middenhuurwoningen	-	-	-	-	6	23	10-15
<i>Percentage van het bruto aantal gerealiseerde woningen</i>							
Percentage betaalbare woningen van de totale (bruto)productie	-	-	-	-	76	46	50
<i>Percentage van het bruto aantal gerealiseerde woningen</i>							

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve Actuele begroting begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	20.142 N	30.940 N	28.873 N	18.075 N	10.798 V
Baten	19.909 V	30.602 V	27.337 V	16.737 V	10.600 N
Storting reserve	1.744 N	1.649 N	5.095 N	5.067 N	28 V
Onttrekking reserve	732 V	436 V	4.629 V	4.395 V	234 N
Resultaat	1.245 N	1.552 N	2.003 N	2.010 N	8 N

Toelichting

Uitgifte gronden woonlocaties € 30.000 N

Het resultaat op de grondexploitaties voor wonen in 2023 komt uit op een positief resultaat van € 685.000. Omdat een groot gedeelte hiervan al in de begroting voor 2023 is voorzien, resteert een gering financieel saldo in de Programmarekening 2023. Het resultaat wordt verklaard door winstnemingen op de projecten Smachtenburgerweg en Kernhem B (totaal € 2,2 miljoen) en door benodigde toevoegingen aan de Voorziening Verliesgevende Grondexploitaties voor enkele verliesgevende plannen (€ 1,2 miljoen). Daarnaast maken reguliere lasten (beheer gronden en algemene kosten) onderdeel uit van het resultaat in 2023 (€ 0,3 miljoen).

Naast de opbouw van het resultaat zien we dat in 2023 de kosten en opbrengsten binnen de projecten op gelijk niveau zijn aan de begroting. Voor zowel de opbrengsten als de uitgaven geldt dat ze uitkomen op een realisatie van 85% van de raming. Dit is een resultaat dat tevreden stemt en aantoont dat, ondanks alle externe factoren, de grondexploitaties voor woonlocaties over het geheel gezien redelijk op planning blijven. Er zijn wel grote verschillen zichtbaar in baten en lasten. Deze worden veroorzaakt door de al vermelde fasering in kosten en opbrengsten in de projecten en het doorschuiven van de afsluiting van Kop van de Parkweg naar 2024. Per saldo zijn de boekingen neutraal, omdat ze als onderhanden werk naar de balans worden gebracht.

Voor een uitgebreide toelichting op de plannen en resultaten op de grondexploitaties voor de woningmarkt wordt verwezen naar het MPG 2024.

Opgave Passend Wonen € -

De opgave is in 2023 voortvarend opgepakt en uitgevoerd conform beoogde doelstellingen. Een groot deel van de inzet concentreerde zich hierbij op het vinden van bestaande panden voor specifieke doelgroepen. Deze inzet is in de praktijk samen opgelopen met het realiseren van opvang voor ontheemde Oekraïners. Hiervoor was elders in de begroting dekking beschikbaar (programma 3), waardoor hier middelen resteren (€ 207.000 V) en de voorziene onttrekking aan de reserve Opvang en begeleiding specifieke doelgroepen niet heeft plaatsgevonden (€ 207.000 N).

Doel

Een groene en gezonde gemeente. Door nieuwe perspectieven op hoe we wonen, omgaan met energie, landbouw, natuur, mobiliteit en economie te integreren. Om samen verder te gaan naar een klimaatneutraal Ede.

Ketenpartners

We werken samen met vele publieke en private organisaties, zoals diverse maatschappelijke organisaties, Energie Samen Foodvalley, energiecoöperatie ValleiEnergie, Warmtebedrijf Ede, Liander, Woonstede, projectontwikkelaars, vastgoedbeheerders, ACV, Regio De Vallei, NVRD, diverse afvalbedrijven, provincie Gelderland en regiogemeenten Foodvalley.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Koersnota Mobiliteit 2023](#) (2023)
- [Strategische agenda voor een duurzame warmtevoorziening in Ede](#) (2022)
- [Transitievisie Warmte - wonen in Ede zonder aardgas](#) (2021)
- [Zero-emissie stadslogistiek 'zone centrum Ede'](#) (2021)
- [Regionale Energiestrategie Foodvalley 1.0](#) (2021)
- [Tussentijdse evaluatie routekaart Ede energieneutraal 2050](#) (2021)
- [Startnotitie proactieve laadvisie en plaatsingsbeleid](#) (2021)
- [Startnotitie en quickscan windmolens in energiecluster A12-A30](#) (2021)
- [Routekaart Ede Energieneutraal](#) (2018)
- [Notitie Afval apart, daar maken we meer van!](#) (2016)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel	40% van de energie in 2030 is afkomstig uit wind, zon, biomassa, bodem of lucht (Routekaart Ede energieneutraal).	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Stimuleren en faciliteren van het opwekken van windenergie in het energiecluster A12-A30 voor ten minste 22 megawattuur (besluit te ontwikkelen locaties en ontwikkelen ontwikkelstrategieën).• Stimuleren en faciliteren van initiatieven voor middelgrote en kleine zonnevelden (beoordelen aanvragen omgevingsvergunning, betrokken zijn bij participatie met omwonenden).• Stimuleren en faciliteren van zonnepanelen op restgronden en door middel van andere innovatieve kansen voor dubbel ruimtegebruik (ontwikkelen business cases, opzetten projecten in samenwerking met Rijkswaterstaat).• Stimuleren en faciliteren van de groei van zonnepanelen op daken van woningeigenaren, bedrijven en huurders (zonnepanelen op daken van bedrijven sluit aan op programma economie, arbeidsmarkt en mobiliteit).• Borgen van de energietransitie in nieuwe gebiedsontwikkelingen en ruimtelijke projecten grondbedrijf (onder andere via de omgevingsvisie 2040 en programma economie, arbeidsmarkt en mobiliteit).• Bijdragen aan de uitvoering van de Regionale Energie Strategie (RES) Foodvalley 1.0.• Uitvoeren van de Transitievisie Warmte voor een aardgasvrij Ede. Wat daarvoor wordt gedaan is: 1. Het faciliteren van bewonersinitiatieven, 2. Het stimuleren van individuele kansen en 3. Inzetten op gebiedsgerichte aanpakken onder regie van de gemeente.	<ul style="list-style-type: none">✗✓→→→→→

	<ul style="list-style-type: none"> • Beoordelen en faciliteren van de activiteiten van Warmtebedrijf Ede (uitbreiding van het warmtenet naar minimaal 30.000 woningequivalenten, onderzoek doen naar aardwarmte als duurzame warmtebron, maatregelen voor de beperking van de uitstoot, maken van nadere samenwerkingsafspraken c.q. strategische agenda). 	→
Subdoel Prestaties	<p>Afname energieverbruik (in bestaande gebouwen) met gemiddeld 1% per jaar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren en faciliteren van energiebesparing door woningeigenaren, bedrijven en huurders via woningcoöperaties (voeren van gemeentebrede campagne, ontwikkelen wijkgerichte aanpakken, inzetten diensten van energieloket Ede-Natuurlijk. Energiebesparing op bedrijventerreinen sluit aan op programma economie, arbeidsmarkt en mobiliteit). • Maatregelen om duurzame en slimme mobiliteit te bevorderen (laadinfrastructuur, fietsplan en deelfervoer; sluit aan op programma economie, arbeidsmarkt en mobiliteit). • Stimuleren en faciliteren van nul-emissie zone voor stadsdistributie (sluit aan op programma economie en mobiliteit). 	→
Subdoel Prestaties	<p>Minder restafval uit huishoudens en meer brongescheiden afvalinzameling bij huishoudens.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rapportage aan de raad over stand van zaken over huishoudelijk afval en uitvoeren van de daaruit voortkomende maatregelen. • Verhogen ingezamelde hoeveelheden route milieubus. • Anticiperen om invulling statiegeldsysteem blikjes, producentenverantwoordelijkheid textiel en nieuwe afspraken met afvalfonds verpakkingen. • Rekenmethodiek Indicator CO2 besparing door afval scheiden wijzigen. 	→ → → ✓

Toelichting op prestaties die aandacht vragen

Stimuleren en faciliteren van opwekken van windenergie.

Energietransitie

Het demissionaire kabinet heeft ingezet op een versnelling van de uitvoering van de klimaatambities. Dat is terug te vinden in het Beleidsprogramma Klimaat van het Rijk voor de komende tien jaar. In het najaar van 2023 is uit de Klimaatnota van het Rijk gebleken dat het klimaatdoel voor 2030 in zicht komt, mits de uitwerking en uitvoering van het klimaatbeleid voortvarend doorgang vinden. De congestie op het elektriciteitsnet is nog nijpender geworden. Het Nationaal Isolatieprogramma en de uitvoering van de transitievisie warmte liepen door.

Voor de opwekking van windenergie is de besluitvorming over de te ontwikkelen locaties uitgesteld. De provincie Gelderland heeft vanwege de bedreigde wespandief besloten om in te zetten op natuurherstel op de Veluwe. De implicatie van dat besluit voor Ede is dat er voorlopig in Ede geen windparken mogelijk zijn in een 1-8 km zone om de Natura2000 gebieden van de Veluwe.

Voor een sterker transformerend klimaatbeleid wordt integraler gewerkt, waarmee gestreefd wordt naar een samenleving die goed is voor mens, klimaat en economie.

Huishoudelijk afval

Nederland moet in 2030 voldoen aan 60% materiaalhergebruik van afval uit huishoudens. Dit betekent dat de focus voor de komende jaren ligt op meer hergebruik van materialen hergebruiken en een betere kwaliteit.

Kwaliteit van ingezamelde materialen heeft in Ede ook de aandacht. In het najaar zijn wij met ACV een project gestart om de samenstelling van de inhoud van pmd-kliks in het buitengebied te verbeteren.

De oud papierprijzen zijn nog niet hersteld waardoor we in 2023 te maken hadden met minder inkomsten vanuit oudpapierinzameling.

De uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor textiel is ingevoerd in 2023. Het is nog niet duidelijk welke afspraken er gaan gelden tussen de textielbranche en gemeenten over inzameling en verwerking van textiel.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Waarde 31-12					Streefsw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Gerealiseerde bijdrage aan CO2 reductie als gevolg van afvalbeheer	261	262	280	270	289	288	n.v.t.
<i>Ton CO2 reductie per miljoen kg huishoudelijk afval en grondstoffen.</i>							
Oordeel inwoners duurzaamheid gemeente Ede	6,5	-	6,5	-	6,5	-	n.v.t.
<i>Uitgedrukt in rapportcijfer van 1 t/m 10, waarbij 1 = helemaal niet duurzaam, 10 = zeer duurzaam. Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>							
Oordeel inwoners eigen duurzame leefstijl	6,6	-	6,8	-	7,2	-	n.v.t.
<i>Uitgedrukt in rapportcijfer van 1 t/m 10, waarbij 1 = helemaal niet duurzaam, 10 = zeer duurzaam. Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>							
Percentage woningen met zonnepanelen in Ede	11	14	18	21	26	n.n.b.	n.v.t.
<i>Aandeel woningen met zonnepanelen. Nog geen nieuwe data voor jaar 2023 beschikbaar in de klimaatmonitor.</i>							
Percentage woningen met zonnepanelen Nederland	9	12	16	20	25	n.n.b.	n.v.t.
<i>Aandeel woningen met zonnepanelen Nederland. Nog geen nieuwe data voor jaar 2023 beschikbaar in de klimaatmonitor.</i>							
Aantal elektrische auto's per 10.000 auto's	177,9	243,5	346,1	486,9	671,3	n.n.b.	n.v.t.
<i>Meting 2023 nog niet bekend in klimaatmonitor. Overige metingen met terugwerkende kracht aangepast.</i>							

Effectindicatoren	Waarde 31-12					Streefsw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Percentage brongescheiden huishoudelijk afval	76,5	77	77	77	77	77	75
<i>(totaal huishoudelijk afval - huishoudelijk restafval) / totaal huishoudelijk afval.</i>							
Aantal kg huishoudelijk restafval per jaar	107	107	112	111	100	100	100*
<i>Kg per inwoner per jaar. De streefwaarde is gebaseerd op het landelijke programma VANG (Van Afval Naar Grondstof).</i>							
Totaal energieverbruik in TeraJoule in de gemeente Ede	9.912	9.758	8.957	9.150	n.n.b.	n.n.b.	-
Energiegebruik gebouwde omgeving (in TeraJoule)	4.502	4.414	4.142	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
<i>Bron: Landelijke klimaatmonitor.</i>							
Totaal opgewekte zonnestroom via zonnepanelen (TJ)	88	131	205	287	371	451*	-
<i>Naam indicator gewijzigd naar naam die wordt gebruikt in Duurzame Energie Monitor (oude naam: Hernieuwbare elektriciteit uit zon in Terajoule). Metingen 2021 en 2022 met terugwerkende kracht aangepast. * Prognose.</i>							
Totale hoeveelheid opgewekte windenergie (TJ)	39	39	43	37	33	n.n.b.	-
<i>Naam indicator gewijzigd naar naam die wordt gebruikt in Duurzame Energie Monitor (oude naam: Hernieuwbare elektriciteit uit wind in Terajoule). Metingen 2021 en 2022 met terugwerkende kracht aangepast.</i>							
Totale warmte geproduceerd door warmtebedrijf (in TJ) (1)	467	522	567	635	677	745*	
<i>* Prognose.</i>							

Prestatie-indicatoren	Waarde 31-12					Streefsw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Mobiliteit - percentage groene auto's wagenpark gemeente Ede	28,0	48,7	39,5	40,5	50	51,3	52,6
<i>Aandeel auto's dat op biogas rijdt of elektrisch is, in het bezit van de gemeente Ede. De voertuigen die afgelopen jaar vervangen zijn, zijn uiteindelijk veelal vervangen door een voertuig met hetzelfde type brandstof. Vandaar dat het percentage bijna niet afwijkt van het percentage van vorig jaar.</i>							

Vervallen indicatoren	Waarde 31-12					Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Percentage hernieuwbare energie landelijke gegevens <i>Op basis van Klimaatmonitor. In de klimaatmonitor zijn de cijfers over Ede een schatting als gevolg van de nieuwe EU-richtlijn. Gekozen is daarom om uitsluitend cijfers over de afzonderlijke bronnen op te nemen.</i>	8,2	8,9	10,1	8,8	n.n.b.	n.n.b.	20
Aandeel hernieuwbare energie* in totale energieverbruik in gemeente Ede <i>* Uit zon, wind en biomassa, rest- en aardwarmte. In de klimaatmonitor zijn de cijfers over Ede een schatting als gevolg van de nieuwe EU-richtlijn. Gekozen is daarom om uitsluitend cijfers over de afzonderlijke bronnen op te nemen.</i>	8,4	9,2	10,4				-

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve Actuele begroting begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023	
Lasten	14.822 N	16.079 N	17.936 N	16.859 N	1.077 V
Baten	13.482 V	14.925 V	15.355 V	14.727 V	627 N
Storting reserve	903 N	903 N	903 N	877 N	26 V
Onttrekking reserve	309 V	275 V	1.272 V	1.098 V	174 N
Resultaat	1.934 N	1.782 N	2.212 N	1.910 N	302 V

Toelichting

Programma Ede Energieneutraal

€ -

In 2023 heeft het Rijk vanuit de ambities uit het klimaatakkoord specifieke uitkeringen uitgekeerd aan gemeentes om gestelde ambities te bereiken. In Ede zien we dat het budget in 2023 voor uitvoering van het programma gegroeid is naar € 3,3 miljoen per jaar en komende jaren verder door zal groeien naar ruim € 4 miljoen per jaar. In 2023 is stevig ingezet om ambities waar te maken. De opschaling van de organisatie vergt echter ook wat tijd in de huidige arbeidsmarkt. Daarnaast moeten de ambities deels ook door de markt opgepakt worden en zijn gemeentelijke middelen ter stimulering hiervan afhankelijk van de vraag vanuit de markt. Niet alle initiatieven voor 2023 zijn daarmee conform gemeentelijke ambitie gerealiseerd (€ 540.000 V). Aangezien er specifieke uitkeringen vanuit het Rijk tegenover staan, hoeven deze ook niet ter dekking ingezet te worden (€ 540.000 N). De specifieke uitkeringen kennen een bestedingsgrens van meerdere jaren, waardoor uitvoering of dekking niet in het gedrang komen.

Duurzaamheidsleningen

€ 70.000 V

De kosten voor het uitgeven van duurzaamheidsleningen vallen lager uit dan begroot. Dat wordt verklaard doordat bij het aangaan van de duurzaamheidsleningen, het budget voor de gehele periode en de volledige omvang beschikbaar is gesteld. In praktijk vindt de uitgifte van leningen gefaseerd over de jaren plaats en lopen de kapitaallasten en beheerkosten langzaam op. Daarmee worden in 2024 naar verwachting alle nog beschikbare leningen weggezet en de structurele budgetten geheel aangesproken.

Klimaatadaptatie

€ 140.000 V

Voorstel tot resultaatsbestemming

€ 140.000 N

De projecten die bijdragen aan klimaatadaptatie in de openbare ruimte zijn gekoppeld aan ruimtelijke projecten in de openbare ruimte zoals wegconstructies en/of rioolaanleg. In 2023 is er minder gevraagd vanuit deze projecten. Wel is ingezet op klimaat adaptieve maatregelen in het project Stadspark, deze worden echter pas in 2024 uitgevoerd. Voor 2023 leidt dit tot lagere uitgaven, die we graag willen meenemen voor uitvoering van de beoogde maatregelen in 2024. Wij stellen u voor € 140.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de Reserve Overlopende Verplichtingen. De activiteiten rondom klimaatadaptatie maken onderdeel uit van de opgave Landelijk gebied, zie hiervoor productgroep Ruimtelijke Planvorming.

Klimaat

€ -

In het kader van hittemaatregelen hebben we ook namens Barneveld en Nijkerk een subsidie aangevraagd en ontvangen voor vergroening van openbare ruimte in de stedelijke omgeving om hittestress tegen te gaan. Deze subsidie bedraagt in totaal € 325.000 en is als last vervolgens overgebracht naar balans en mede indieners. Per saldo leidt dit tot een neutraal resultaat.

Verkabeling Hoogspanningslijn en uitbreiding onderstations

€ 90.000 V

De verkabeling van de hoogspanningslijn is vanwege netcongestie gekoppeld aan de uitbreiding van het net en de onderstations. In 2023 is de overeenkomst met Liander afgesloten en is het gelukt om de lasten tot en met 2023 deels door te leggen naar de provincie. Dit zorgt voor een compensatie van de lasten (€ 250.000 V) en hierdoor een niet benodigde onttrekking aan het investeringsfonds Ede (€ 160.000 N).

Afval

€ 560.000 V

Onttrekking voorziening Afval

€ 560.000 N

Product afval kent een zogenaamd gesloten financieel systeem. De kosten voor inzameling en verwerking voor het huishoudelijk afval worden gedekt uit de inkomsten van de afvalstoffenheffing. Het saldo van de baten en lasten wordt verrekend met de hiervoor ingestelde egalisatievoorziening. De belangrijkste oorzaken van het resultaat worden hieronder toegelicht.

Op de werkzaamheden van ACV (inzameling en verwerking huishoudelijk afval) is er op de lastenkant een incidenteel voordeel van € 446.000 te melden, gevolg van jaarafrekeningen van inzamel- en verwerkingskosten over de afgelopen jaren. Over het jaar 2022 bedraagt het incidentele voordeel € 232.000. Ook is er een incidenteel voordeel over 2023 te melden vanwege lagere inzamel- en verwerkingskosten vanuit ACV en een teruggave op de verbrandingsbelasting.

Daarnaast is er voor 2023 aan de batenkant een hogere vergoeding van € 114.000 dan was begroot vanuit het Afvalfonds Verpakkingen (Nedvang). Dit is het gevolg van zowel een toename van ingezameld PMD als een hoger tarief. De totale afwijking op de jaarbegroting bedraagt 4,5%.

Door de voordelen is er een lagere onttrekking uit de voorziening Afval nodig dan begroot. In plaats van een begrote onttrekking van € 775.000, volstaat voor 2023 een onttrekking van € 215.000. Het effect op de algemene middelen van de gemeente is hierdoor per saldo neutraal. Het verloop van de voorziening Afval wordt jaarlijks betrokken bij het bepalen van de tarieven afvalstoffenheffing.

Productgroep Ruimtelijke planvorming

Doel

Gemeente Ede biedt haar inwoners en passanten een aantrekkelijke woon-, werk- en leefruimte waarin de fysieke, sociale en economische activiteiten in samenhang worden ontwikkeld binnen de draagkracht van onze dragende systemen (natuurlijk systeem, mobiliteit, energienetwerken, omgevingskwaliteit).

Ketenpartners

Onder andere ministeries (BZK, LNV, I&W en EZK), provincies Gelderland én Utrecht, gemeenten (Foodvalley, Groene Metropool Regio, Veluwe en andere omliggende gemeenten), IPO, VNG, Omgevingsdienst De Vallei, Veiligheidsregio Gelderland-Midden, brancheorganisaties (KHN en Recron), terrein beherende organisaties (Gelders Landschap en Kastelen, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Stichting Mooi Binnenveld, etc), Agrarische natuurverenigingen, Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Natuur- en Milieu Gelderland, IVN, LTO-Noord/Gelderse Vallei, vrijwilligersstichtingen/platforms, Veluwe Board, Ede Marketing, Visit Veluwe, toeristische ondernemers.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- Uitvoeringsplan recreatie en Toerisme 2024-2027 (2023)
- [Omgevingswet](#)
- [Omgevingsvisie Ede 2040 Dierbaar. Duurzaam. Dynamisch.](#) (2022) en [Stadsvisie Ede 2030](#) (2017)
- [Verstedelijkingsstrategie 'Meer Landschap, Meer Stad' Arnhem Nijmegen Foodvalley Deel 1](#)
[Verstedelijkingsconcept Wijzigingsvoorstellen bij Deel 1](#) [Deel 2 Opgavebeschrijvingen: Onderzoeksagenda voor gebiedsuitwerkingen](#) [Erratum bij Deel 2](#)
- [Nota Maatschappelijk Ondernemend Grondbeleid](#) (2022)
- [Biomorfologische kaart](#) (2020)
- [Puntensysteem natuurinclusief bouwen](#) (2020)
- [Schone Lucht Akkoord](#) (2020)
- [Programmaplan Klimaatadaptatie](#) (2020)
- [Manifest van Salentein](#) (2017) -> landbouwnetwerk regio Foodvalley (2020)
- [Regiodeal Foodvalley 2019](#) (2019)
- [Ruimtelijk ontwikkelingskader recreatieparken](#) (2019)
- [Inspiratieboekje vakantieparken](#) (2019)
- [Programmaplan regio Vitale Vakantieparken 2019-2022](#) (deze wordt in 2023 vernieuwd)
- [Levend landschap Ede 2019-2021](#) (2019)
- [Landbouwvisie](#) (2019)
- [Programma Biodiversiteit](#) (2019)
- [Handreiking omgevingskwaliteit](#) (2019)
- [Menukaart Regio FoodValley](#) (2018)
- [Samenwerkingsovereenkomst Veluwe Agenda \(gebiedsopgave Veluwe\)](#) (2018)
- [Startnotitie Implementatie Omgevingswet](#) (2018)
- [Beleidsuitwerking functiewisselingswoningen Ede](#) (2018)
- [Visie op Recreatie en Toerisme gemeente Ede](#) (2017)
- [Bestuursakkoord Vitale Vakantieparken](#) (2017)
- [Veluwe Agenda](#) (2017)
- [Samenwerkingsovereenkomst regionale toeristische marketing Veluwe](#) (2017)
- [Programma buitengebied](#) (2016) Uitvoeringsprogramma Buitengebied (2016)
- [VOR, Visie Openbare Ruimte](#) (2016)
- [Manifest Gezonde Leefomgeving Veehouderij](#) (2016)
- [Nota Vertrouwen en verantwoordelijkheid, Beleid op Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving](#) (2016)
- [Structuurvisie buitengebied](#) (2011)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel Prestaties	Zorgen dat we in Ede klaar zijn voor de invoering van de Omgevingswet. <ul style="list-style-type: none">• Werken volgens de letter en de geest van de Omgevingswet.• Omzetten van vastgestelde Omgevingsvisie Ede naar digitale raadpleging in DSO.• Werken aan omgevingsplan, als vervanging van het omgevingsplan van rechtswege.	
Subdoel Prestaties	Wij werken concernbreed vanuit de omgevingsvisie. <ul style="list-style-type: none">• Wij stimuleren de concernbrede implementatie van omgevingsvisie in de planvorming en uitvoering.• Wij faciliteren ontwikkelingen door heldere en vindbare kaders, gebaseerd op de 5 strategische keuzen van de omgevingsvisie.• Wij bereiden het omgevingsplan voor.	

	<ul style="list-style-type: none"> • Actualiseren van het welstandsbeleid. • Wij werken vanuit de opgave, dat wil zeggen actief ophalen van ontwikkelingen en wensen vanuit de samenleving. • Wij werken aan de volgende gebiedsprogramma's: <ul style="list-style-type: none"> • Otterlo, De Ginkel, Binnenveld, Renkums beekdal, Kernhem noord (lopend). • Ede-stad, KennisAs, Ederveen/De Klomp, Harskamp (bebouwde kom), Lunteren (nieuw op te starten in komende jaren). 	
Subdoel Prestaties	<p>Een gezondere leefomgeving in samenhang met ruimtelijk beleid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het thema gezonde leefomgeving verder uitwerken vanuit de omgevingsvisie. • Regionaal uitvoering geven aan Schone Lucht Akkoord. • Werken aan integrale oplossingen waarin wonen, voorzieningen, biodiversiteit en water en bodem hand in hand gaan. • Bijdragen aan uitvoering projecten onder Regiodeal Foodvalley. 	
Subdoel Prestaties	<p>Een robuuste versterking van de Edese natuur.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verder integreren van onze activiteiten op het gebied van natuur, biodiversiteit, groen landschap en klimaatadaptatie in 1 opgave met 1 jaarplan. • Basiskwaliteit natuur als ondergrens voor de kwaliteit van de (natuurlijke) leefomgeving hanteren voor het hele grondgebied van Ede. • Verwerving fondsen en start uitvoering van de investeringsagenda Robuuste Natuurversterking. • Natuur is onderdeel van gebiedsprogramma's, zoals in De Ginkel, Renkums Beekdal en Otterlo. 	
Subdoel Prestaties	<p>Een Klimaatrobuust Ede.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aansluiten en borgen van klimaatadaptatie in lopende beleidsontwikkelingen. • Aanjagen en faciliteren van klimaatadaptatieve maatregelen bij fysieke maatregelen in de leefomgeving. • Vanuit Steenbreek Ede versterken bewustwording en aanjagen tot klimaatrobuust handelen van inwoners, ondernemers en organisaties. • Bodem en water worden steeds meer leidend bij onze (ruimtelijke) ontwikkelingen. 	
Subdoel Prestaties	<p>Transitie naar natuurinclusieve en circulaire landbouw met een duurzaam toekomstperspectief voor de agrariërs.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het bevorderen van natuurinclusief en circulair ondernemen. • Het stimuleren van verduurzaming van de voedselproductie en gezondere voedselomgeving middels het uitvoeringsprogramma landbouw en voedsel. • Het actief deelnemen aan de regionale samenwerking op landbouw. • Actief bijdragen aan gebiedsprogramma's zoals in Binnenveld en De Valk. 	
Subdoel Prestaties	<p>Permanente groei van initiatieven vanuit en met de maatschappij voor landschapsversterking en versterking van de biodiversiteit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Extra impuls geven aan realisatie groen-blauwe raamwerk met ketenpartners/bewoners. • Uitvoering geven aan project Levend Landschap, begeleiden vrijwilligersgroepen en organiseren cursusprogramma Levend Landschap voor bewoners. • Organiseren bijeenkomsten voor bewoners en ambtenaren gericht op kennisdeling en 	

inspiratie om het ontwikkelde Landschap op de kaart toe te passen.

Subdoel

Een veelzijdig, aantrekkelijk en kwalitatief hoogwaardig aanbod in dag- en verblijfsrecreatie dat aansluit bij de wensen van recreanten en toeristen en dat bijdraagt aan een toename van bestedingen en werkgelegenheid in de sector. Met een goede balans tussen natuurwaarden, leefbaarheid en toerisme.

Prestaties

- Herijken visie recreatie en toerisme en maken nieuw uitvoeringsprogramma.
- Uitvoering aanpak Vitale vakantieparken lokaal en regionaal op drie sporen: economisch, ruimtelijk en veiligheid.
- Maken en uitvoeren plan bezoekersmanagement en ontvangstlocaties met cofinanciering vanuit de Regiodeal Veluwe.
- Beheer en doorontwikkeling van het Edese recreatieve aanbod, zowel fysiek als online (actueel en regionaal en lokaal vindbaar).

Ruimtelijke planvorming

Ede bestaat uit dynamisch stedelijk gebied en een groot buitengebied met landbouw, natuur, bedrijvigheid en karakteristieke dorpen en buurtschappen. De planvorming is gericht op de grote opgaven: verstedelijking, transitie landelijk gebied en energie. Binnen Ede-Stad zien we een toenemende vraag naar mogelijkheden om locaties te verdichten of te transformeren. Passend bij de versnellingsopgave jagen we woningbouw aan en begeleiden wij pro-actief de bijbehorende initiatieven. Tegelijkertijd zorgen wij voor (uitbreidings)locaties voor onze eigen en de regionale woon- en werkopgaven. We versterken de groene kwaliteiten van onze leefomgeving, juist als de druk daarop groter wordt. We hanteren hierbij een actueel ruimtelijk instrumentarium. De vastgestelde Omgevingsvisie werken we via gebiedsprocessen uit in gebiedsprogramma's en thematische programma's. In het onderdeel Wat heeft het gekost? wordt de voortgang op de gebiedsprogramma's verder toegelicht.

Opgave Landelijk Gebied

Landbouw

De landbouwsector werkt aan verduurzaming en het terugbrengen van stikstofemissies. Ede heeft invloed uitgeoefend bij Rijk en provincie bij het opstellen van nieuw beleid, inzet van instrumenten en het verkrijgen van budgetten. We zijn daarom in staat om ondernemers die gebruik willen maken van de in 2023 geopende regeling voor piekbelasters goed te begeleiden en kunnen onder meer een zaakbegeleider vanuit de gemeente inzetten. We werkten aan een pilot voor ondernemingsplannen die boeren die doorgaan perspectief kan bieden. Ook het interimbeleid dat in 2023 werd uitgewerkt en in 2024 wordt vastgesteld geeft agrarische ondernemers duidelijkheid voor de toekomst. We boden kennissessies aan, bijvoorbeeld over natuurinclusieve landbouw en startten een actie voor kruidenrijk grasland. Ook hebben wij bodemmetingen gedaan en onderzoek verricht naar kpi's (kritische prestatie indicatoren).

Natuur

De Edese natuur staat onder druk. We werken daarom aan versterking van de natuur, zowel binnen als buiten natuurgebieden. In het stroomgebied van de Valkse beek plaatsten we stuwtjes om water langer vast te houden. Dat is een begin. Ook hebben we samen met onze inwoners verbindingen hersteld door aanleg van poelen, heggen, hagen en houtwallen. In de landbouwenclave De Ginkel werken we met nieuwe pachtvoorwaarden aan versterking van de natuurkwaliteiten in het gebied.

Door de Basis Kwaliteit Natuur (BKN) krijgen wij inzicht in de natuurkwaliteit van ons grondgebied. We hebben in 2023 een start gemaakt met het op kaart zetten van de BKN. Deze eerste stap geeft ons de mogelijkheid om gericht te sturen op borging en versterking. In 2023 hebben wij de BKN via ons netwerk ook op de agenda's van regio, provincie en Rijk gekregen. Daarmee wint dit instrument aan kracht.

Ruimtelijke Inrichting

Binnen het programma inclusieve ruimtelijke inrichting streven we naar een goede ruimtelijke ordening van verschillende functies. Vanuit de omgevingsvisie zijn we gestart met het uitwerken van de hoofdfuncties van het landelijk gebied tot een ontwikkelkader. Dit kader wordt belangrijke input voor het gebiedsprogramma Landelijk Gebied en voor de gebiedsprocessen. Met een integrale en participatieve werkwijze worden gebiedsprocessen gebiedsgericht opgepakt. Deze werkwijze is toegepast op De Ginkel, in het Renkums Beekdal, in het Binnenveld en Otterlo. In Barneveld-Ede zijn wij gestart met de pré-verkenning.

Daarnaast leveren we actief input op de plannen die de provincie maakt in het programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG) en werkten we samen met de andere regiogemeenten aan het Regionaal Programma Landelijk Gebied.

Met ons Promo-beleid stimuleren we stoppende en gestopte agrariërs om hun bestemming aan te passen. De eerste plannen werden in 2023 goedgekeurd door de gemeenteraad. Het eerste plan voor een 'erfdelen' concept werd in een pilot gedraaid en wordt begin 2024 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Gezonde leefomgeving - luchtkwaliteit

In 2023 is regionaal samengewerkt bij de uitvoering van het Schone Lucht Akkoord. Als vervolg op ons Manifest Gezonde Leefomgeving Veehouderij is met de pluimvee-sector een pilotproject uitgevoerd voor het opstellen van een Fijnstof Emissie Plan. De pilot heeft naast een groot aantal aanbevelingen een werkwijze opgeleverd om emissies verder terug te dringen. Verder is een fijnmazig regionaal meetnetwerk voor luchtkwaliteit opgezet. Hiermee worden concentraties van verschillende stoffen gemeten in de omgeving van veehouderijen en worden ook emissies uit veehouderijstallen gemeten. Dit netwerk is onderdeel van de Regio Deal Foodvalley en draagt bij aan het behalen van de doelen voor verschillende emissies waaronder luchtkwaliteit. Voor inwoners zijn er workshops om schoner te stoken georganiseerd en is er regionaal een subsidieregeling met communicatiecampagne opgezet voor het definitief onbruikbaar maken of verwijderen van rookkanalen. Ook is eind 2023 gestart met het uitwerken van een wijkgerichte aanpak om overlast door houtstook tegen te gaan. Duurzame mobiliteit draagt bij aan het verbeteren van de luchtkwaliteit en gezondheid, zie hiervoor het hoofdstuk Economie en mobiliteit.

Onder de opgave Vitaliteit en gezondheid wordt het programma gezonde leefomgeving opgenomen. Hierin worden onder andere de (bestaande en nieuwe) maatregelen voor luchtkwaliteit uit het SLA opgenomen. Het programma zelf zat in 2023 nog in de opstartfase.

Recreatie en Toerisme

Er is een nieuw uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme gemaakt voor de looptijd van 2024 tot en met 2027. Dit uitvoeringsprogramma is gebaseerd op de omgevingsvisie aangevuld met huidige trends en ontwikkelingen. We verwachten, mede door de verstedelijking, een flinke groei van de vraag en willen de komende vier jaar daarop anticiperen.

Het programma Vitale vakantieparken is onderdeel van dit uitvoeringsprogramma, waar de komende vier jaar intensief aan wordt gewerkt. Het afgelopen jaar (2023) is aan verschillende projecten gewerkt, zoals: verkenning mogelijkheden tot transformatie, vernieuwing van vijf bestemmingsplannen en aan groenplannen. We merken dat de complexiteit van de projecten toeneemt en meer inzet vragen dan de eerste jaren.

In samenwerking met de andere Veluwe gemeenten werken we in Ede aan bezoekersmanagement. Ontvangstlocatie De Ginkel gaat van planfase naar uitvoering. Voor Otterlo is een visie gemaakt en voor station Ede-Wageningen is een verkenning uitgevoerd om hiervan een Groene OV-poort voor de Veluwe te maken. Naast de ontvangstlocaties is er gewerkt aan het ontwerp van het nieuwe wandelroutenetwerk, belevingsgebieden en duurzame mobiliteit.

We werken doorlopend aan samenwerking met het recreatief en toeristische werkveld. Bijvoorbeeld door het organiseren van ondernemersbijeenkomsten, het stimuleren van en mee te denken over ontwikkelingen.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Waarde 31-12					Streefsw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Aantal landbouwbedrijven gevestigd in gemeente Ede	690	683	660	646	631	633	n.v.t.
Functiewisselingen buitengebied	5	6	1	5	5		
<i>Aantal plannen in buitengebied waarbij woningen zijn gerealiseerd middels inzet van sloop van agrarische bebouwing.</i>							
Sloopmeters per jaar	5.141	16.979	9.148	21.414	24.486		n.v.t.
<i>Aantal m² gesloopte aanwezige agrarische bedrijfsbebouwing.</i>							

Effectindicatoren	Waarde 31-12					Streefsw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Waardering landschap buitengebied door inwoners	93	-	93	-	87	-	85
<i>Percentage inwoners dat landschap aantrekkelijk vindt. Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>							
Ratingpositie van de MTB route Ede in Nederland	4	2	6	5*/16**	13	5/36	5*/15**
<i>* in Gelderland. **in Nederland. De MTBroutes TOP10 wordt samengesteld door de laatste 20 (actieve) ingezonden routebeoordelingen. Eenmaal per week wordt de top 10 vernieuwd. Er zijn meerdere mtb-routes in Ede: de hoogst scorende wordt hier ingevuld.</i>							
Tevredenheid over wandelpaden	-	-	7,7	-	7,8	-	7,5
<i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>							
Tevredenheid over ruiterpaden	-	-	7,4	-	7,2	-	7,5
<i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>							
Tevredenheid over fietspaden	-	-	7,8	-	7,8	-	7,5
<i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>							
Tevredenheid over MTB paden	-	-	8,3	-	8,1	-	7,5
<i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>							
Subsidieaanvragen voor groene schoolpleinen	-	8	6	2	8	2	n.t.b.

Prestatie-indicatoren	Waarde 31-12					Streefsw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Aanleg natuur- en landschapsonwikkeling	6	5	5	5	5	5	5
<i>Aantal hectare gerealiseerde nieuwe landschapselementen.</i>							
Aantal klompenpaden	11	11	11	11	11	11	12

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve Actuele begroting begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	53.577 N	20.694 N	20.451 N	16.875 N	3.577 V
Baten	31.916 V	12.426 V	6.889 V	6.449 V	440 N
Storting reserve	25.754 N	7.429 N	1.744 N	1.831 N	87 N
Onttrekking reserve	39.317 V	8.415 V	7.003 V	2.646 V	4.357 N
Resultaat	8.098 N	7.281 N	8.303 N	9.611 N	1.308 N

Toelichting

Uitvoering maatschappelijke opgaven

Co-financiering vanuit Rijk en provincie grote opgaven (Act. 2023 € 1.400.000 N) € 1.190.000 N

In de Begroting 2023 is rekening gehouden met co-financiering van Rijk en provincie voor de uitvoering van grote maatschappelijke ontwikkelopgaven voor woningbouw en het landelijk gebied. Evenals over 2022 is de verwachte co-financiering in 2023 niet volledig ontvangen. In de actualisatie was een totaal nadeel verwacht van € 1.400.000, dit komt in werkelijkheid uit op een tekort op de baten van € 1.190.000.

Voor de woningbouwopgave was in de begroting rekening gehouden met een bijdrage van € 300.000, hiervan is € 137.000 gerealiseerd. Ook de inzet van de gekoppelde reserve Cofinanciering van de gemeente blijft

hierdoor voor hetzelfde bedrag achter bij de begroting. Dit leidt voor de woningbouw tot een nadeel van in totaal € 325.000.

Daarnaast werd ook voor het landelijk gebied externe bijdragen verwacht. Deze zijn over 2023 niet ontvangen vanwege vertraging in de besluitvorming op Rijksniveau en zorgt voor een nadeel van € 865.000.

In mei is bij het Rijk een voorstel gedaan ter compensatie van onze gebiedsgerichte aanpak (NPLG en VLGG) alsmede onze inzet in de piekbelasters aanpak. Daarnaast is een verzoek gedaan voor verschillende projecten bij de provincie die via Programma Natuur en Stikstof vergoed konden worden. Uiteindelijk is in december 2023 € 80.000 via het gemeentefonds (decembercirculaire) vergoed voor de gebiedsprocessen (zie programma 8 voor toelichting en voorstel tot overheveling naar 2024).

Uitvoeringsprogramma's Wonen en Landelijk gebied

€ 510.000 V

Gelet op het grotendeels uitblijven van de hiervoor vermelde Cofinanciering zijn activiteiten - daar waar mogelijk - getemporeerd of uitgesteld. Voor de woningbouwopgave gaat het onder andere om onderzoeken en inzet voor de transformatielocaties. Voor het landelijk gebied betreft het de inzet op het gebiedsproces Binnenveld, het Renkums Beekdal en de BasisKwaliteit Natuur. Hierbij opgemerkt dat een aantal onderbestedingen op andere opgave activiteiten van het Landelijk gebied (onder andere biodiversiteit en klimaatadaptatie) op andere plaatsen in de programmarekening wordt verantwoord.

Het tekort van 2023 laat de financiële afhankelijkheid en risico's voor de gemeenten in de grote opgaven zien, aangezien de bijdragen vanuit hogere overheden gedeeltelijk nog zijn uitgebleven of bedragen nog onzeker zijn. Gelet op onder andere de Provinciale Statenverkiezingen, landelijke verkiezingen en de ontwikkeling dat Rijksbijdragen via complexe regelingen (SPUK) worden uitgekeerd, lijkt de onzekerheid over doorlooptijden van uitkeringen op korte termijn te blijven bestaan. Voor 2024 is het risico verminderd door benodigde uitgaven voor de uitvoering van onze opgaven meer te dekken vanuit de Algemene Middelen van de gemeente.

Uitvoering omgevingsvisie Ede

Facilitaire plannen woningbouw (Act. 2023 € 566.000 N)

€ 524.000 N

Ook in 2023 hebben we werkzaamheden uitgevoerd voor ruimtelijke plannen van particuliere initiatiefnemers (circa 30 projecten). Voor 2023 is bij de actualisatie reeds aangegeven dat we in deze projecten tegen financiële tekorten aanlopen. Voor 2023 komt dit met name voor bij de projecten ENKA, Hulakker, Veldbies Ederveen en bedrijventerrein De Stroet. Hoewel het gerealiseerde tekort binnen de prognose is gebleven, constateren we dat deze projecten de laatste jaren niet altijd volledig dekkend meer kunnen worden uitgevoerd en risico's op kostenverhaal blijven bestaan. Inzet op bewonersparticipatie, het voeren van omgevingsdialogen en kosten van juridische procedures na vaststelling van het ruimtelijk besluit door de gemeenteraad nemen ook toe en zijn bovendien op basis van regelgeving niet verhaalbaar op initiatiefnemers. Daarmee ontstaat voor de gemeente ook een financiële afweging. Voor 2024 is bij de programmabegroting incidenteel budget vrijgemaakt om voorziene tekorten op te vangen. Voor de langere termijn blijven we ons inspannen om onze bedrijfsvoering te verbeteren en gemaakte uren waar mogelijk - in redelijkheid - terug te halen. Daarbij zal via de ontwikkel- en investeringsstrategie bekeken worden in hoeverre het noodzakelijk is om aanvullend structurele middelen voor facilitaire plannen op te nemen in de begroting.

Gebiedsprogramma's

€ 370.000 V

Voorstel tot resultaatbestemming

€ 370.000 N

Bij de Programmabegroting 2023-2026 zijn voor 2023 middelen beschikbaar gesteld ten behoeve van gebiedsgerichte programma's als onderdeel van de uitvoering Omgevingsvisie. Deze middelen zijn voor Ederveen/De Klomp (€ 275.000) en Harskamp (€ 95.000) in 2023 (deels) niet besteed. Reden daarvoor is dat we geconfronteerd worden met (overstijgende) belemmeringen met betrekking tot onder andere netcongestie, stikstof, mobiliteit, water en natuurwaarden. Voor Ederveen/De Klomp geldt daarnaast dat er in 2023 nog onvoldoende duidelijkheid was of het zoekgebied voor grootschalige woningbouw al meegenomen moet worden in het gebiedsprogramma. Dit betekent dat we in eerste instantie aandacht hebben besteed aan de

'dragende systemen' en momenteel inventariseren in welke gebieden inzet het hardst nodig is. De uitkomsten leiden tot een programmering in de Ontwikkel- en Investeringsstrategie die medio zomer 2024 wordt voorgelegd. De niet bestede middelen zijn daarom in 2024 wel nodig om uitvoering te kunnen geven aan gebiedsprogramma's. Wij stellen u voor om € 370.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Gebiedsproces Otterlo € 125.000 V
Voorstel tot resultaatbestemming € 125.000 N

Voor het gebiedsproces Otterlo is bij de Programmabegroting 2023-2026 budget aangevraagd voor de jaren 2023 en 2024. Het gebiedsproces is een participatief traject waarbij er met de mensen in Otterlo gekeken is waar de knelpunten en kansen liggen. Het gebiedsprogramma bestaat uit een visie op Otterlo met bijbehorende maatregelen die bijdragen aan het realiseren van deze visie. Op dit moment wordt hard gewerkt aan de uitvoeringsagenda (planning, kostenramingen en dekkingsbronnen) en het mogelijk maken van quick wins.

Voor 2023 is budget aangevraagd voor zowel ambtelijke begeleiding, onderzoekskosten, communicatiemiddelen en quick wins. Er is € 250.000 toegekend voor 2023 waarvan nog € 125.000 resteert. Het proces met de inwoners heeft meer dan tijd nodig gehad dan vooraf is ingeschat. De visietekst is gerevisieerd, omdat deze nog niet volledig gedragen was. Er is daardoor een extra omgevingsdialoog geweest. Zodoende konden onderzoeken en quickwins niet eerder opgestart worden. Er is daardoor minder ambtelijke uren inzet geweest, onderzoekskosten voor onder andere de N310 (belangrijk knelpunt in Otterlo) schuiven op naar 2024 en er zijn nog geen quickwins uitgevoerd. Dat neemt niet weg dat deze activiteiten nog steeds nodig zijn om het volledige proces goed te doorlopen. Wij stellen u voor € 125.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Ruimtelijke Ontwikkeling Algemeen € 113.000 N

In 2023 is belangrijke randvoorwaardelijke inzet gepleegd voor de uitvoering van de Omgevingsvisie en het implementeren van de Omgevingswet. Zo is intensief gewerkt aan de Onderzoeksagenda en de prioritering van projecten. Daarnaast is bovenlokale samenwerking geïntensiveerd, omdat de opgaven meestal niet ophouden bij de gemeentegrens. Voor de Omgevingswet zijn via de decembercirculaire middelen verkregen (zie toelichting programma 8). Voor 2024 zijn reeds middelen toegekend voor de uitvoering van de omgevingsvisie.

Overige afwijkingen

Projectinzet Food Experience € 110.000 V
Voorstel tot resultaatbestemming € 110.000 N

In de paragraaf Grote Projecten wordt het WFC toegelicht (gebiedsontwikkeling en Food Experience). Voor de Food Experience ontstaat in eerste instantie een voordeel in de gemeentebegroting over 2023 van € 4,1 miljoen. Dit is de hoogte van het nog niet uitgekeerde subsidiebedrag. In de begroting 2023 zijn de subsidiebedragen verwerkt zoals deze in de beschikking aan Stichting Food Experience t/m 2023 zijn opgenomen. Aangezien sinds 2022 niet meer aan de genoemde subsidievoorwaarden kon worden voldaan, is de uitbetaling van de subsidie opgeschort.

De door de gemeente uit te keren middelen zijn volledig gereserveerd. Doordat er geen subsidie is uitgekeerd, is er ook geen onttrekking uit de reserve nodig. Per saldo is het effect over 2023 hierdoor neutraal en blijven gereserveerde middelen in de reserve bewaard. In 2024 wordt nieuwe besluitvorming gevraagd over de gereserveerde subsidiemiddelen en via een begrotingswijziging 2024 verwerkt.

Daarnaast is er een onderbesteding op de jaarlijkse gemeentelijke projectlasten (€ 110.000 V). Vanwege uitloop in de besluitvorming is ook de gemeentelijke inzet over 2023 lager geweest dan voorzien. We stellen voor de niet bestede middelen over te hevelen naar 2024. Dit is nodig omdat voor 2024 geen budget beschikbaar is en afhandeling van het project Food Experience en invulling van het Food Innovation District om

gemeentelijke inzet en externe expertise vragen. Wij stellen u voor € 110.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Behandeling bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen (Act. 2023 € 350.000 N) € 716.000 N

De behandeling van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen wordt al enige jaren niet kostendekkend uitgevoerd. Bij de actualisatie was een verwacht tekort aangekondigd van € 350.000. In tegenstelling tot eerdere jaren blijven nu ook de leges op omgevingsvergunningen achter bij de begroting, waardoor het tekort hoger is dan verwacht. Het hiervoor opgenomen risico in het gemeentelijke weerstandsvermogen (€ 0,3 miljoen), doet zich daarmee daadwerkelijk voor. Dit heeft met verschillende factoren te maken. Enerzijds is het aantal aanvragen dat wordt ingediend door inwoners onvoorspelbaar. Anderzijds is er voor de hoogte van de leges ook geen directe koppeling met de hiervoor te plegen gemeentelijke kosten. Het systeem van de leges is namelijk gebaseerd op de bouwkosten en niet op ureninzet. Bovendien stijgt de benodigde inzet per aanvraag door toenemende complexiteit en daarnaast actieve participatie. Ook de kosten voor de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK) zijn afhankelijk van het aantal en met name ook de complexiteit van de aanvragen dat wordt ingediend. In 2023 zijn meer kosten gemaakt (€ 112.000 N) dan begroot.

Inmiddels wordt gewerkt aan een actualisatie van de welstandsnota en het evalueren van het totale proces rondom de toetsing van aanvragen. Daarnaast monitoren we de effecten van de invoering van de Omgevingswet en het gewijzigde instrumentarium op de baten en lasten voor de aanvragen. In het eerste half jaar van 2024 worden voorstellen voorbereid voor de begroting en de legesverordening.

Otterlo onderlangs € 120.000 V

Voorstel tot resultaatsbestemming € 120.000 N

Het project Onderlangs betreft de herinrichting van de voormalige sportvelden van SV Otterlo naar een nieuw natuurgebied. Voor de uitvoering was een vergunning (wet Natuurbescherming) én de vaststelling van het bestemmingsplan nodig. Deze is halverwege 2023 onherroepelijk geworden. Eind 2023 is begonnen met de sloop van de oude sportkantine, het basketbalveld en de sportvelden. In 2024 is er inzet nodig voor de realisatie van het inrichtingsplan, communicatie met de omgeving en de belangenvereniging Natuurlijk Otterlo. Wij stellen u voor € 120.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Doel programma

Een veilige samenleving in Ede.

Ontwikkelingen in 2023

De wereld om ons heen is dynamischer dan ooit. Er spelen ontwikkelingen zoals geopolitieke spanningen, migratiestromen, extreme weersomstandigheden en er zijn maatschappelijke opgaven op het gebied van landbouw, energie, wonen en zorg die ook impact hebben op de leefomgeving van onze inwoners. Het leven is minder voorspelbaar en voorzieningen zoals wonen, inkomen, onderwijs, klimaat en zorg zijn niet meer vanzelfsprekend. Dit heeft een weerslag op de openbare orde en de veilige leefomgeving van onze inwoners. We zien de volgende ontwikkelingen:

1. Veranderende taak: De gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden op het gebied van openbare orde zijn de afgelopen jaren in omvang en politiek-maatschappelijke betekenis toegenomen.
2. Veranderende maatschappij: De maatschappelijke context is sterk aan verandering onderhevig door de digitalisering, de versplintering van het politieke landschap, de verharding van het maatschappelijk debat en de maatschappelijke druk om daadkrachtig op te treden. Vanwege de toegenomen onvoorspelbaarheid moeten we continu rekening houden met escalatie en opschaling.
3. Veranderend criminaliteitsbeeld: De klassieke geregistreerde criminaliteit is na een lange daling gestabiliseerd en minder zichtbare vormen van criminaliteit, zoals ondermijning en criminaliteit in het digitale domein nemen toe.
4. Bovenstaande ontwikkelingen leggen extra druk op de inzet van onze maatschappelijke partners, het Openbaar Ministerie en de politie. Diezelfde partners kampen met een personeelstekort; dit betekent dat zij steeds scherpere keuzes maken waar zij hun capaciteit inzetten. Om problemen op het gebied van openbare orde en onveiligheid het hoofd te kunnen bieden, overlast gevend en crimineel gedrag te begrenzen wordt vaker naar het bestuursrecht en het gemeentelijk uitvoeringsapparaat gekeken. Dit legt extra druk op de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie.

Openbare orde en veiligheid

We zien in 2023 dat inwoners vaker gebruik maken van het recht om te manifesteren. Het vraagt extra inzet om demonstraties met maatwerk voor te bereiden en te faciliteren. College en raadsleden worden vaker rechtstreeks door inwoners benaderd over hun persoonlijke problematiek. Inwoners stellen vaker onze beslissingen ter discussie via de WOO en bezwaarprocedures.

Organisatoren van evenementen kampen met een terugloop van vrijwilligers, toegenomen kosten en aangescherpte regels rondom natuur en veiligheid. Dit maakt het organiseren van evenementen complexer. Maatwerk en coaching van evenementenorganisatoren bij de aanvraag van een vergunning blijven nodig.

VGGM

Uit onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de bedrijfsvoering en de evaluatie van de Wet op de Veiligheidsregio's komt naar voren dat de veiligheidsregio's versterkt moeten worden. Voor de gemeente brengt dit een grotere financiële bijdrage, een intensievere samenwerking en afstemming met zich mee. In navolging van de motie Natuurbranden is in 2023 in samenwerking met de regionale partijen voorzien in een natuurbrand waarschuwingssysteem.

In 2023 heeft de aanbesteding plaats gevonden voor de nieuwbouw brandweerpost aan de Peppelensteeg. De kredietaanvraag volgt in 2024.

Brandweerkazerne Otterlo

Bezwaren van omwonenden tegen de locatie belemmeren momenteel de voortgang van het plan voor een nieuwe brandweerkazerne in Otterlo. Een mogelijk vervolg wordt bekeken.

Zorg en veiligheid

We zien een toename in het aantal complexe persoonlijke situaties waarbij veel partijen betrokken zijn uit het zorg- en veiligheidsdomein. Mede door personele schaarste nemen de wachtlijsten toe en duurt het langer voordat adequate zorg geboden kan worden. De problematiek van kwetsbare inwoners wordt hierdoor complexer waardoor zij ook vaker ontregelen. Dit heeft gevolgen voor de openbare orde.

Jeugd en veiligheid

Jeugd zoekt in meer wisselende samenstelling elkaar op. Door digitalisering worden jongeren makkelijker on- en offline gerekruteerd voor criminele activiteiten. Het zorgstelsel wordt herzien om jongeren eerder in beeld te krijgen en om de aansluiting tussen zorg en veiligheid te versterken. Wij participeren in pilots, intensiveren onze samenwerking en zetten bemoeizorg in om kwetsbare jongeren te bereiken.

Ondermijning

De georganiseerde (drugs)criminaliteit ontwikkelt zich snel en dit is een risico voor de veiligheid en leefbaarheid. We zien een toename in het aantal drugsgerelateerde delicten en het aantal meldingen van mensenhandel. Ook zien we dat criminele ZZP'ers de zorg misbruiken voor financieel gewin. Het toepassingsbereik van de wet BIBOB is eind 2022 verbreed, de sluitingsbevoegdheden van de burgemeester worden verruimd per 2024 en er komen mogelijkheden voor de aanpak van malafide verhuurders.

Gedigitaliseerde criminaliteit

Technologische ontwikkelingen en de toepassing hiervan in het veiligheidsdomein worden steeds belangrijker. We zien ook dat criminelen artificiële intelligentie en chatbots steeds meer gebruiken. In deze context is het versterken van weerbaarheid tegen digitale vormen van onveiligheid van steeds groter belang. Naar verwachting worden bevoegdheden van gemeenten en de burgemeester op termijn uitgebreid naar het digitale domein.

Toezicht

In 2023 is het inzetkader van Handhavers van Toezicht gewijzigd van een tijdelijke naar een permanente situatie. Dit naar aanleiding van het uitblijven van de toekenning van de wapenstok. De wijzigingen zijn mede gebaseerd op het inzetcriterium uit de Ministeriële BOA beleidsregels. Dit criterium bepaalt dat handhavers niet mogen worden ingezet in bepaalde situaties.

Financieel overzicht programma

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten					
Veiligheid en Toezicht	14.765 N	13.235 N	15.154 N	15.283 N	129 N
Totaal lasten	14.765 N	13.235 N	15.154 N	15.283 N	129 N
Baten					
Veiligheid en Toezicht	1.202 V	583 V	623 V	810 V	188 V
Totaal baten	1.202 V	583 V	623 V	810 V	188 V
Saldo baten en lasten	13.562 N	12.653 N	14.531 N	14.473 N	58 V
Storting reserve	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	242 V	113 V	182 V	182 V	0 N
Resultaat	13.320 N	12.540 N	14.349 N	14.291 N	58 V

Productgroep Veiligheid en toezicht

Doel

Veiligheid heeft 1 productgroep. Het doel van deze productgroep is gelijk aan het programmadoel: Een veilige samenleving in Ede. Eind 2022 is het nieuwe integrale veiligheidsplan 2023-2026 (IVP) vastgesteld. Naast de reguliere aanpak op het gebied van openbare orde en veiligheid zijn daarin als hoofdthema's opgenomen: zorg & veiligheid, jeugd & veiligheid, ondermijning en de gedigitaliseerde criminaliteit. Deze thema's dragen allemaal bij aan het programmadoel.

Ketenpartners

Onder andere Politie; Openbaar Ministerie; Brandweer Ede; VGGM; Veiligheidshuis; woningcorporatie Woonstede; Malkander; ProPersona; RIEC; Veilig thuis; Veiligheidsnetwerk Oost Nederland en diverse maatschappelijke organisaties.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- Gebiedsagenda's (2024-2027): [Ede de Dorpen](#); [Ede-Centraal](#); [Veldhuizen en Kernhem](#); [Ede-Zuid en Bennekom](#) (2023)
- [Integraal VeiligheidsPlan 2023-2026](#) (2022)
- [Oplegnota jaarschijf 2023 bij Meerjarenbeleidsplan Politie 2019-2022](#) (2022)
- [Regionale Veiligheidsstrategie 2019-2022](#) (2019)
- [Integraal hennepconvenant Oost-Nederland](#) (2019)
- [Algemene Plaatselijke Verordening \(APV\)](#) (2022)
- Plan van aanpak Ondermijning (2019)
- [Beleidsplan Jeugd en Onderwijs](#) (2019)
- [Verkeersveiligheidsnota Ede](#) (2017)
- [Nalevingsbeleid Drank- en horecawet](#) (2017)
- [BIBOB-beleid \(Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur\)](#) (2016)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel Prestaties	Veiliger wijken. <ul style="list-style-type: none"> • Alle multiproblemegezinnen van een sluitende aanpak voorzien. • Inzet keurmerk veilig buitengebied. • Aanpassing vuurwerkbeleid afronden. • Actualisatie beleid cameratoezicht. • Sterke wijkvertegenwoordiging op het gebied van veiligheid en bouwen aan lokaal netwerk. 	
Subdoel Prestaties	Minder ondermijnende criminaliteit. <ul style="list-style-type: none"> • Bewustwordingsacties uitvoeren. • Bibob-onderzoeken uitvoeren. • Opleggen van bestuurlijke maatregelen, zoals het sluiten van drugspannen. • Actualisatie van beleid. • Aanpak mensenhandel door invoering en uitvoering van het beleid. • Aanvang implementatie resultaten weerbaarheidsscan en onderzoek mensenhandel. 	
Subdoel Prestaties	Minder jeugdcriminaliteit. <ul style="list-style-type: none"> • Inzet methode groepsaanpak. • Inzet persoons- en huishoudengerichte aanpak. • Nazorg na detentie. • Pilots 'omgevingsadvies', 'rising stars' en 'prokid'. • Weerbaarheid digitale criminaliteit en ondermijning dmv Pilot hackshield. 	
Subdoel Prestaties	Minder High impact crimes. <ul style="list-style-type: none"> • Best practices toepassen in samenwerking met regionale partners, zoals andere gemeenten, OM en politie. • Toepassen mogelijkheden APV, zoals dwangsombeschikking bij aantreffen inbrekerswerktuigen. 	
Subdoel Prestaties	Minder radicalisering en polarisatie. <ul style="list-style-type: none"> • Bijeenkomsten ter voorkoming radicalisering, deelnemen aan het duurzaam netwerk. • Presentaties voor professionals. • Regionaal en lokaal casuoverleg. • Deelname aan diverse kennisnetwerken. • Deelnemen aan landelijke taskforce. • Verkenning instrumentarium sociale media. 	
Subdoel Prestaties	Minder overlast personen met verward gedrag. <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van de mogelijkheden uit de APV, de Wet Aanpak Woonoverlast en overige bestuurlijke maatregelen. • Persoons- en huishoudengerichte aanpak personen verward gedrag. 	
Subdoel Prestaties	Veiliger uitgaan. <ul style="list-style-type: none"> • Voortzetting project KVV (kwaliteitsmeter veilig uitgaan). • Optimaliseren en herijken van evenementenvergunningproces. • Toepassen nalevingsbeleid (drank- en horecawet en APV). 	

Subdoel	Voldoende rampen- en crisisbeheersing.	
	Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Actualisatie en op orde houden van een adequate crisisorganisatie. → Bijdrage aan natuurbrandbeheersing. →

Subdoel	Grotere verkeersveiligheid.	
	Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Invloed uitoefenen op het aantal controles dat de politie uitvoert op het gebruik van alcohol, mobiele telefoons en snelheidsovertredingen. → Bekendmaken resultaten aanhoudingen en gevolgen voor individu. →

De voortgang van de prestaties wordt aangegeven met drie kleuren, waarmee wordt geduid of een actie is afgerond, op schema ligt of aandacht vraagt. De meeste activiteiten op het gebied van veiligheid komen voort uit het IVP 2019-2022 en zijn doorlopende acties, waardoor de meeste acties op blauw staan (ligt op schema). Een deel van deze doelen komt ook in het IVP 2023-2026 terug.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Waarde 31-12					Streefsw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Aantal aangetroffen hennepkwekerijen/drugspanden	10	8	11	6	5	4	n.v.t.
Rijden onder invloed	158	213	220	245	255	315	n.v.t.
<i>Aantal.</i>							
Percentage van de spoedeisende A1 ritten ambulance die binnen de normtijd van 15 minuten ter plaatse is	92,5	92,5	92,2	91,1	89,2 (92,3*)	**	n.v.t.
<i>Het percentage geldt voor de hele VGGM-regio. * Percentage gemeente Ede. ** VGGM communiceert de percentages niet meer.</i>							
Percentage ritten waarin de brandweer in spoedeisende gevallen voldoet aan de wettelijke aanrijttijden	74	69	60	66	78	n.n.b.	n.v.t.
<i>Opkomstpercentage voor alle posten binnen de gemeente Ede (voor maatgevende incidenten). Gegevens 2023 zijn nog niet beschikbaar.</i>							
Aantal politieregistraties F90 Cybercrime	14	27	76	65	107	94	n.v.t.
Aantal meldingen Meld Misdaad Anoniem	-	-	-	-	57	53	n.v.t.
Aantal politieregistraties E38 Overlast als gevolg van alcohol en drugs	198	269	341	264	386	400	n.v.t.

Effectindicatoren	Waarde 31-12					Streefsw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Percentage inwoners dat zich veilig voelt in de eigen buurt	-	82	-	77	-	79	-
<i>Wordt tweemaal gemeten.</i>							
Vernieling en misdrijven tegen de openbare orde	4,7	7,3	5,2	5,4	5,3	4,5	5
<i>Depla-indicator. Aantal voorvallen per 1.000 inwoners.</i>							
Percentage inwoners dat aangeeft dat overlast van omwonenden vaak voorkomt	-	5,0	-	6,5	-	6	-
<i>Wordt tweemaal gemeten. De naam van de indicator is aangepast aan de vraag in de leefbaarheidsmonitor (was: Percentage inwoners dat vaak overlast ervaart van omwonenden).</i>							
Percentage inwoners dat aangeeft dat overlast van groepen jongeren in de buurt vaak voorkomt	-	7,2	-	11,4	-	12	-
<i>Wordt tweemaal gemeten. De naam van de indicator is aangepast aan de vraag in de leefbaarheidsmonitor (was: Percentage inwoners dat overlast ervaart van groepen jongeren).</i>							
Aantal verdachten misdrijven tot 25 jaar	306	371	330	290	340	n.n.b.	300
Aantal (geregistreerde) gewelds- en seksuele misdrijven	3,7	3,8	3,4	3,0	3,1	2,8	-
<i>Aantal per 1.000 inwoners. Depla-indicator. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).</i>							
Aantal meldingen overlast jeugd	415	475	717	559	455	456	450

Effectindicatoren			Waarde 31-12			Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Aantal meldingen bij de politie van overlast door verward/overspannen persoon	657	628	762	648	772	935	600
Aantal (geregistreerde) diefstallen uit woningen <i>Depla-indicator. Aantal per 1.000 inwoners.</i>	3,8	2,4	2,3	1,9	1,8	0,9	2
Aantal (geregistreerde) fietsdiefstallen	725	476	508	767	922	727	450
Aantal aangiften geweld uitgaansgebied	74	69	30	19	n.n.b.	n.n.b.	50

Prestatie-indicatoren			Waarde 31-12			Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Aantal vuurwerkvrije zones	10	11	0	0	12	13	11

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve Actuele begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	14.765 N	13.235 N	15.154 N	15.283 N	129 N
Baten	1.202 V	583 V	623 V	810 V	188 V
Storting reserve	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	242 V	113 V	182 V	182 V	0 N
Resultaat	13.320 N	12.540 N	14.349 N	14.291 N	58 V

Toelichting

Het voordelig resultaat van Veiligheid ad € 58.000 is als volgt te verklaren:

VGGM - Brandweer (Act. 2023 € 300.000 V) € 236.000 N
 Binnen de productgroep brandweer werd eind 2023 bekend dat meer medewerkers gebruik hebben gemaakt van de regeling functioneel leeftijdsontslag (€ 278.000), deels is dit opgevangen binnen de reserve Overgangsrecht FLO.

Veiligheid € 191.000 V
Voorstel tot resultaatbestemming € 80.000 N

Het voordeel op veiligheid wordt voor een groot deel verklaard door het later aanstellen van een projectleider voor het project 'aanpak van ondermijning' (€ 80.000). In de begroting van 2023-2026 is hiervoor incidenteel een bedrag van € 104.000 voor twee jaar beschikbaar gesteld. Als gevolg van een lastige arbeidsmarkt is pas in september een geschikte kandidaat aangetrokken voor de duur van twee jaar. Om het plan van aanpak ondermijning, mede op basis van de weerbaarheidsscan en de analyse van lokale zaken, te herijken en de aanpak goed te borgen in de organisatie is de inzet van de projectleider voor de duur van twee jaar gewenst. Voorgesteld wordt de in 2023 niet bestede middelen beschikbaar te stellen voor 2025 zodat de projectleider het project in de geplande twee jaar kan afmaken. Wij stellen u voor om € 80.000 over te hevelen naar 2025 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen. Het resterende bedrag van € 111.000 is onder andere te verklaren door minder uitgaven op rampen en crisisbeheersing. Dit heeft te maken met het feit dat het langer duurt dan verwacht om tot een goede detonatielocatie voor de ontplofte oorlogsresten te komen. Deze uitgaven zullen naar verwachting in 2024 worden gemaakt.

Toezicht € 68.000 V

In het kader van de doorontwikkeling van de afdeling toezicht zijn de kosten van onder andere vorming en opleiding hoger dan verwacht (€ 14.000). Daar staat een voordeel op activiteit Toezicht Camera's tegenover. Dit voordeel is te verklaren, omdat door aanschaf van nieuwe camera's de onderhoudskosten meevallen. Daarnaast is er een voordeel op toezichtcamera's en toezicht algemeen. In totaal gaat het om een voordeel van € 82.000.

Doel programma

Een leefomgeving die nu en in de toekomst schoon, heel en veilig is op een vastgesteld kwaliteitsniveau waar bewoners zich prettig in en verantwoordelijk voor voelen en een actieve rol hebben.

Ontwikkelingen in 2023

Klimaatadaptatie

Begin 2023 hebben de ministeries van BZK, IenW en LNV de 'Landelijke Maatlat voor een groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving' gepubliceerd. Deze maatlat bevat richtlijnen voor een klimaatadaptieve inrichting. De verschillende onderdelen uit de landelijke richtlijnen nemen we mee in onze richtlijnen voor klimaatadaptief handelen. Hierdoor heeft onze uitwerking vertraging opgelopen. De richtlijnen worden opgenomen in het instrument Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR).

Biodiversiteit in de openbare ruimte

Het beleid van de biodiversiteit wordt als ambitie opgenomen in het IBOR in 2024. De kaders van biodiversiteit geeft de beheerafdeling handvatten in de uitwerking naar de beheerplannen en de uit te voeren maatregelen. Zie voor verdere ontwikkelingen van biodiversiteit programma 5.

Groennorm in het stedelijk gebied

In 2023 is een begin gemaakt met het opstellen van een 'Edese' groennorm. In de gemeente hebben we te maken met verschillende typen wijken/gebieden die elk een eigen karakter hebben. Om in te spelen op de totale behoefte van een gebied wordt onderzocht of er wijkgerichte normen opgesteld kunnen worden om de leefbaarheid te vergroten. Hiervoor wordt aansluiting gezocht op ambities uit de omgevingsvisie waaraan groen een bijdrage levert. De groennorm wordt onderdeel van de richtlijnen voor een klimaatadaptieve inrichting en opgenomen in de IBOR. Afronding vindt plaats in 2024.

Vervallen wettelijke verplichting GRP

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt de wettelijke verplichting van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Bij het opstellen van de Programmabegroting 2023-2026 was de geplande datum voor inwerkingtreding 1 januari 2023. Deze datum is in 2023 verschoven naar 1 januari 2024. Het GRP 2018-2022 was al met één jaar verlengd waarmee werd voldaan aan de wettelijke verplichting. In september 2023 is het nieuwe Water- en rioleringsprogramma (WRP) 2024-2028 vastgesteld als opvolger van het GRP.

Leefbare dorpen en wijken

Ede groeit. Dat brengt extra leven en bedrijvigheid in onze gemeente. Ede wil gezond en aantrekkelijk zijn en heeft daarvoor voldoende geschikte woningen, werklocaties én voorzieningen nodig. Een passend aanbod aan voorzieningen is belangrijk voor het leefbaar houden van de gemeente. Om die reden zijn referentienormen voor maatschappelijke voorzieningen uitgewerkt. Deze geven aan met hoeveel ruimte voor voorzieningen rekening moet worden gehouden bij grote projecten en gebiedsontwikkeling. Daarnaast is er in 2023 gestart met een verkenning hoe we in Ede gebiedsgerichte sturing zo kunnen vormgeven dat we met inwoners, ondernemers en ketenpartners en de leefwereld voor ogen de plannen, wensen en de uitvoering van plannen in een gebied zo goed mogelijk op elkaar afstemmen.

Kwaliteit en kosten beheer openbare ruimte

In 2023 is met aanvullende middelen extra inzet geweest om de onderhoudsachterstand van de openbare ruimte in te lopen. De beeldkwaliteit van het dagelijks beheer van de openbare ruimte is het afgelopen jaar verbeterd van een gemiddeld kwaliteitsniveau C (laag) naar net een gemiddeld kwaliteitsniveau B (basis) en komt daarmee op het afgesproken kwaliteitsniveau. De kwaliteit blijft echter onder druk staan en behoeft aandacht.

Jaarlijks voeren we een beleidsschouw van het dagelijks onderhoud (schoon) uit. Daarnaast worden door een externe partij inspecties uitgevoerd naar de technische kwaliteit van de wegen en bomen (heel en veilig). We zien vooral bij wegen, dat er vaak een verschil is tussen de beeldkwaliteit en de technische kwaliteit. Op het oog zien veel wegen er nog wel redelijk uit, maar onder het oppervlak blijkt er veel schade te zijn. Zeker voor wegen hebben we dus de taak om, omwille van de veiligheid, eerst de technische kwaliteit niet verder achteruit te laten gaan. De onderhoudsachterstand is niet verder opgelopen, maar blijft wel in stand. Het inlopen van deze achterstand is een enorme opgave die financieel veel impact heeft.

Vertraging werkzaamheden

De beperkte (personele) capaciteit op diverse afdelingen en bij aannemers zorgt ervoor dat projecten noodgedwongen worden vertraagd. In de doorontwikkeling van de organisatie wordt bekeken hoe we vertragingen in projecten tot een minimum kunnen beperken.

Financieel overzicht programma

	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Bedragen x € 1.000 Verschil Act. begr./Rek. 2023
Lasten					
Kwaliteit leefomgeving	38.323 N	35.521 N	41.869 N	41.449 N	421 V
Totaal lasten	38.323 N	35.521 N	41.869 N	41.449 N	421 V
Baten					
Kwaliteit leefomgeving	15.892 V	14.772 V	15.573 V	15.818 V	245 V
Totaal baten	15.892 V	14.772 V	15.573 V	15.818 V	245 V
Saldo baten en lasten	22.431 N	20.749 N	26.297 N	25.631 N	666 V
Storting reserve	3.207 N	2.512 N	2.750 N	2.952 N	202 N
Onttrekking reserve	2.430 V	1.286 V	1.155 V	1.256 V	100 V
Resultaat	23.208 N	21.975 N	27.891 N	27.326 N	565 V

Doel

Kwaliteit leefomgeving heeft één productgroep. Het doel van deze productgroep is gelijk aan het programmadoel: Een leefomgeving die nu en in de toekomst schoon, heel en veilig is op een vastgesteld kwaliteitsniveau waar bewoners zich prettig in en verantwoordelijk voor voelen en een actieve rol hebben.

Ketenpartners

De individuele burger; Rijkswaterstaat; provincie Gelderland; Waterschap Vallei en Veluwe; omliggende gemeenten; terreinbeherende organisaties (zoals het Geldersch Landschap, Staatsbosbeheer en Het Luntersche Buurtbosch); VNG; WUR; Stadswerk; Omgevingsdienst De Vallei; ontwikkelaars; vastgoedbeheerders; maatschappelijke organisaties; Politie; Prorail; nutsbedrijven en netbeheerders (zoals KPN, Ziggo, Vitens, Liander); ACV; woningcorporaties (zoals Woonstede); SME; buurtverenigingen; dorpsraden; klankbordgroepen met inwoners en bedrijven; welzijnsorganisaties (zoals Malkander, ouderenbond, gehandicaptenraad, bijenvereniging, Youth For Christ, Kernhem Community); scholen; Cultura; Sportservice-Ede; buurt- en dorpshuizen; speeltuinverenigingen; kinderboerderijen en EBC (Edes Bedrijfs Contact).

Relevante nota's en lokale regelgeving

- Gebiedsagenda's (2024-2027): [Ede de Dorpen](#); [Ede-Centraal](#); [Veldhuizen en Kernhem](#); [Ede-Zuid en Bennekom](#) (2023)
- [Nota Begraven](#) (2023)
- [Beheerplan Natuurgebieden Gemeente Ede 2023-2034](#) (2022)
- [Beheerplan hondenvoorzieningen 2022 - 2026 gemeente Ede](#) (2022)
- [Beleidsplan buiten bewegen, ontmoeten, spelen en sporten in de gemeente Ede](#) (2021)
- [PVA eikenprocessierups 2020](#)
- [Bomenfonds \(nadere regel\) 2020](#)
- [Groenbeleid gemeente Ede](#) (2020)
- [Puntensysteem natuurinclusief bouwen](#) (2020)
- [Programmplan Klimaatadaptatie 2020-2023](#) (2020)
- Hemel- en grondwaterbeleid 2019 (geen link beschikbaar)
- [Programma Biodiversiteit](#) (2019)
- [Plan van aanpak Japanse duizendknoop 2019-2021](#) (2019)
- [De Edese Participatie-aanpak](#) (2019)
- [Inkoopbeleid gemeente Ede](#) (2018)
- [Gemeentelijk Rioleringsplan Ede 2018-2022, Verbindend Water](#) (2017)
- [Strategisch plan wegen](#) (2017)
- [Stadsvisie Ede](#) (2017)
- [Visie Openbare Ruimte \(VOR\)](#) (2016)
- Groenstructuurkaart (2015) (geen link beschikbaar)
- [Bomenbeleidsplan](#) (2013)
- [Nota Zandwegen](#) (2009)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel

De openbare ruimte wordt op het afgesproken kwaliteitsniveau, op een duurzame wijze onderhouden.

Prestaties

- In stand houden van de kwaliteit van de wegen door risicogestuurd beheer en levensduurverlengend onderhoud.
- Opstellen gemeentelijk programma water (opvolger van het GRP).

	• Actualiseren van het grondwatermeetnet.	→
	• Opstellen en actualiseren diverse beleids- en beheerplannen openbare ruimte. Beheerplannen voor onder andere verlichting, civiele kunstwerken, wegen, wegmeubilair en wegmarkering, technische installaties, bosbeheer en hondenbeleid.*	X
	• Handboek DIBOR (duurzame inrichting beheer openbare ruimte) doorontwikkelen.	→
	• Ontwikkelen nieuwe Visie Openbare Ruimte (VOR), nu Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR).	→

* Het opstellen en actualiseren van diverse beleids- en beheerplannen heeft vanwege beperkte personele capaciteit vertraging opgelopen. We ronden de beheerplannen in 2024 af.

Subdoel	Bewoners wonen prettig samen, voelen zich veilig en ondernemen hiervoor gezamenlijk initiatieven in hun eigen buurt, wijk of dorp.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunen en faciliteren van bewonersinitiatieven onder andere via Ede Doet. • In kwetsbare gebieden, zoals Veldhuizen A en hoogbouw Ede-Zuid, gaan we door met de extra maatregelen die zijn ingezet en verkennen hoe we deze kunnen uitbouwen. • Samen met bewoners vorm geven aan (het beheer van) de openbare ruimte door de Edese Participatie Aanpak toe te passen bij de uitvoering van projecten. • Vaststellen van nieuwe gebiedsagenda's 2023-2027. • De verbinding tussen inwoners en bestuur versterken wij door te gaan werken met wijkambassadeurs. 	<ul style="list-style-type: none"> → → → ✓ →

Subdoel	Betere kwaliteit natuur en milieu.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Opnemen duurzaamheidseisen voor verhardingen en uitvoering in bestekken en aanbesteding (EMVI criteria). • Overkoepelend plan van aanpak invasieve exoten opstellen waardoor bestaande en nieuwe invasieve exoten beheersbaar blijven, zoals de Amerikaanse rivierkreeft en de eikenprocessierups • Opstellen groennormen stedelijk gebied.** • Biodiversiteit herstellen en verhogen door uitvoeren onderdelen programma biodiversiteit, in samenhang met de opgave Robuuste natuurversterking: <ul style="list-style-type: none"> – Uitbreiden areaal ecologisch groen. – We herstellen de insectenfauna door herinrichtingen en uitbreidingen leefgebieden. – Ruimtelijke projecten worden altijd natuurinclusief uitgevoerd. – Er zijn meer groene schoolpleinen en groene daken. 	<ul style="list-style-type: none"> → → X → → → →

** De planning is aangepast om afstemming over deze norm in het IBOR-proces mee te kunnen nemen in 2024.

Indicatoren

Effectindicatoren	Waarde 31-12					Streefsw. 2023	
	2018	2019	2020	2021	2022		
Oordeel Edenaren leefbaarheid in de buurt <i>Wordt tweemaal gemeten.</i>	-	7,6	-	7,6	-	7,6	7,5
Oordeel Edenaren fysieke kwaliteit van de leefomgeving (schaalscore) <i>De schaalscore loopt van 0 tot 10. Hoe hoger de score, hoe gunstiger. De schaalscore is opgebouwd uit vijf items over onderhoud/beheer openbare ruimte en voorzieningen jeugd. Betreft schaalscore 'fysieke kwaliteit woonbuurt'. Wordt tweemaal gemeten.</i>	-	6,1	-	5,8	-	6,0	6,0

Effectindicatoren	Waarde 31-12					Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Percentage Edenaren dat zich actief inzet om de eigen buurt te verbeteren	-	24	-	25,19	-	27	25
<i>Wordt tweemaal gemeten.</i>							
Aantal initiatieven Ede doet	384	450	311	415	492	516	500
<i>Aantal initiatieven met de status 'Afgerond', 'Uitgevoerd' en 'Verantwoord'</i>							

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve Actuele begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	38.323 N	35.521 N	41.869 N	41.449 N	421 V
Baten	15.892 V	14.772 V	15.573 V	15.818 V	245 V
Storting reserve	3.207 N	2.512 N	2.750 N	2.952 N	202 N
Onttrekking reserve	2.430 V	1.286 V	1.155 V	1.256 V	100 V
Resultaat	23.208 N	21.975 N	27.891 N	27.326 N	565 V

Toelichting

Onderhoud buitengebied € 200.000 V

Op het onderhoud van het buitengebied is een voordeel van € 200.000. Dit wordt onder andere verklaard door het extreem natte najaar in 2023 waardoor werkzaamheden aan onverharde wegen niet door konden gaan.

Actieplan Biodiversiteit € 130.000 V

Er zijn minder subsidieaanvragen gedaan voor het vergroenen van daken in Ede. We zien ook een afname in de aanvraag voor groene schoolpleinen. Dit heeft ervoor gezorgd dat niet het volledige subsidiebudget is uitgegeven. Daarnaast wordt momenteel gewerkt aan het integreren van biodiversiteit in projecten en uitvoering van beheermaatregelen door middel van het opstellen van de IBOR. Hierdoor is er minder capaciteit beschikbaar geweest voor de uitvoering van projecten. Dit budget maakt onderdeel uit van het uitvoeringsprogramma Landelijk gebied. Voor een verdere toelichting zie programma 5.

Vennootschapsbelasting reclameopbrengsten (Act. 2023 € 150.000 N) € 120.000 N

Lokale overheden vallen vanaf 2016 onder de Wet op de Vennootschapsbelasting (VPB). Over de jaren 2021-2023 zijn in 2023 naheffingsaanslagen ontvangen voor de VPB voor de reclame-inkomsten. Deze aanslagen zijn betaald om verdere belastingrente te voorkomen. Tegen de aanslagen is bezwaar aangetekend, omdat de gemeente (net als vele andere gemeenten in Nederland) een ander standpunt inneemt. Besloten is dat de gemeente Ede meelift met een procedure die al gestart was en waar de feiten en omstandigheden vergelijkbaar zijn met die in Ede. Indien gemeenten bij de rechter hun gelijk krijgen, dan heeft ook Ede recht op teruggave van de reeds betaalde vennootschapsbelasting.

Inwonersinitiatief Wekerom (Act. 2023 € 95.000 V) € 95.000 V

Voorstel tot resultaatbestemming (Act. 2023 € 95.000 N) € 95.000 N

Vanuit de uitvoering van de ontwikkelstrategie stellen we voor om het inwonersinitiatief in samenhang met randvoorwaardelijke (ontwikkel)kaders voor het gehele gebied op te pakken. In het najaar is gestart met het gebiedsprogramma Wekerom/Harskamp waar dit onderdeel van uit maakt. De kosten lopen door in 2024. We stellen daarom voor een resultaatbestemmingsvoorstel voor het restant in te dienen.

Opvang van dieren (Act. 2023 € 35.000 N) € 35.000 N

We hebben voor onze (wettelijke) dierenwelzijnstaken in 2021 een overeenkomst afgesloten met de Dierenbescherming. De Dierenbescherming heeft de taken op dierenwelzijnsvlak van ons overgenomen als regisseur en uitvoerder. De jaarkosten die we contractueel verplicht zijn te betalen, zijn gestegen door het

groeïende inwoneraantal en een indexering die afwijkt van onze eigen prijscompensatie. Voor de structurele meerkosten zijn middelen beschikbaar gesteld in de Programmabegroting 2024-2027.

Exploitatie riolering (Act. 2023 € 400.000 N) € 290.000 V

Onttrekking c.q. storting voorziening (Act. 2023 € 400.000 V) € 290.000 N

Riolering kent een gesloten financieringssysteem. Het saldo van de baten en lasten wordt verrekend met de hiervoor ingestelde voorziening. Per saldo is in 2023 sprake van een voordeel van € 290.000. Geraamd was een onttrekking uit de voorziening van € 270.000, in werkelijkheid is een bedrag van € 20.000 gestort in de voorziening. De belangrijkste afwijkingen binnen het product Riolering worden hieronder toegelicht.

Het areaal van de mechanische riolering is sterk verouderd. Hierdoor zijn we geconfronteerd met hogere onderhoudskosten dan verwacht. Daarnaast is nog steeds sprake van hoge prijsstijgingen. Dit heeft in 2023 geleid tot een overschrijding van € 410.000. Dit is conform de verwachting bij de Actualisatie 2023. In het nieuwe Water- en rioleringsprogramma 2024-2028 is budget opgenomen om de mechanische riolering versneld te vervangen, zodat de onderhoudskosten weer dalen.

Tegenover deze overschrijding staat een voordeel van € 210.000 op het preventief onderhoud. De schade aan beschoeiingen door baggerwerkzaamheden was minder dan verwacht. Tevens hebben minder overstorten plaatsgevonden dan begroot. Eén bergbezinkbak was te vuil om onderhoud aan uit te voeren. Deze bak moet eerst gereinigd worden door het Waterschap. Het onderhoud is daarom doorgeschoven naar 2024.

Daarnaast is sprake van een voordeel van € 140.000 op het (subsidie)budget voor afkoppelen daken. Deze subsidie was in 2023 voor het eerst beschikbaar. Er is aanzienlijk minder subsidie aangevraagd dan het beschikbare bedrag. Daarom wordt in 2024 extra ingezet op communicatie.

Door een hoger aantal aansluitingen zijn de opbrengsten rioolheffing € 290.000 hoger dan geraamd.

Tot slot is de compensabele btw, begrepen in de vervangingsinvesteringen en het beheer en onderhoud, € 110.000 lager dan geraamd. Hierdoor is aan de reserve BTW-compensatiefonds € 110.000 minder BTW afgedragen.

Japanse duizendknoop € 60.000 V

Sinds 2019 zet de gemeente zich in om op gemeentegrond de Japanse duizendknoop (JDK) te beheersen en waar mogelijk terug te dringen. De bestrijding viel dit jaar goedkoper uit doordat de bestrijding in voorgaande jaren effectief blijkt en de omvang van de JDK op gemeentegrond afneemt. Om de aanpak van de invasieve exoten te stroomlijnen is in 2023 gestart met het opstellen van een Integraal plan van aanpak invasieve exoten. De verwachting is om dit plan in het eerste kwartaal 2024 af te ronden. Hierin wordt berekend welke structurele financiële middelen nodig zijn om de invasieve exoten, waaronder de JDK, te bestrijden.

Openbare verlichting € 80.000 V

De (mogelijk verhaalbare) schadekosten aan de openbare verlichting zijn hoger dan geraamd. Daar staat tegenover dat de onderhoudskosten lager zijn vanwege minder defecten en minder stormschade. Per saldo is sprake van een nadeel van € 20.000 op de lasten. Een aanzienlijk deel van de hogere (schade)kosten kon verhaald worden. Dit levert circa € 100.000 aan extra inkomsten op.

Aanpak kwetsbare wijken € 85.000 V

Kosten voor de aanpak van kwetsbare wijken zijn uit middelen voor de Specifieke uitkering Integraal Zorgakkoord (IZA) gedekt. Zie hiervoor de toelichting op programma 2 (productgroep Gezondheidsondersteuning).

Groot onderhoud wegmeubilair € 120.000 V
Dotatie reserve € 120.000 N

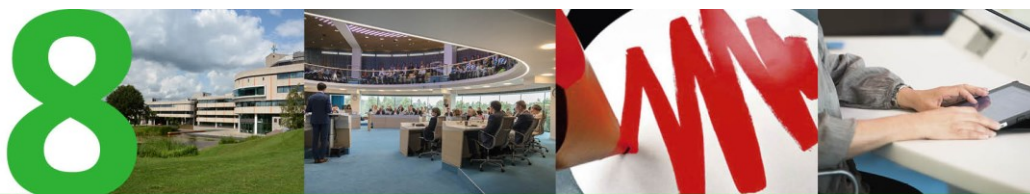
Vanwege onder andere personele wisselingen is er weinig groot onderhoud verricht aan het wegmeubilair. In 2024 wordt een inspectie uitgevoerd door een externe partij. Daarna wordt een (meerjarig) onderhoudsplan opgesteld. Het niet besteed budget van € 120.000 is toegevoegd aan de reserve Groot onderhoud openbare ruimte.

Groot onderhoud cultureel groen € 100.000 V
Dotatie reserve € 100.000 N

Vanwege onder andere beperkte externe capaciteit is de benodigde inspectie en de daarop volgende maatregeltoets pas later in het jaar beschikbaar gekomen. Hierdoor is een deel van het uit te voeren groot onderhoud doorgeschoven naar 2024. Het niet besteed budget van € 100.000 is toegevoegd aan de reserve Groot onderhoud openbare ruimte.

Groot onderhoud bomen € 90.000 N
Onttrekking reserve € 90.000 V

In de Zeeheldenbuurt zijn, waar mogelijk, waardevolle bomen ingepast in het ontwerp. Vanwege smallere straten was het op bepaalde plekken noodzakelijk om de ondergrondse groeiplaats te verbeteren. Deze kosten waren niet voorzien, maar werden duidelijk bij de uitvoering van de werkzaamheden. Dekking vindt plaats door een onttrekking aan de reserve Groot onderhoud openbare ruimte.

BESTUUR EN ORGANISATIE

Bestuursorganen, bestuursondersteuning, bestuurlijke samenwerking	Bestuur
Burgerzaken, verkiezingen, geo- en vastgoedinformatie	Dienstverlening
Overhead, algemene middelen, deelnemingen, beleggingen en financiering	Algemene middelen
Belastingen en heffingen	Belastingen en heffingen
Vastgoed	Vastgoed

Doel programma

Een goed functionerende organisatie zodat:

- De lokale democratie is gewaarborgd;
- De dienstverlening aan inwoners en ondernemers vlot en gemakkelijk is;
- De uitvoering van de belastingtaken rechtmatig is;
- Organisaties die het beleid van de gemeente ondersteunen over vastgoed beschikken;
- De financiële positie van de gemeente Ede wendbaar en weerbaar is.

Ontwikkelingen in 2023

Bestuur

Als gemeenten hebben we steeds meer te maken met complexe vraagstukken waarvoor de verantwoordelijkheid bij de gemeente ligt. Zoals bijvoorbeeld hoe gaan we om met het beschikbaar stellen van voldoende woonruimte voor diverse doelgroepen, opvang van vluchtelingen tijdens een crisis en nu bij de uitvoering van de spreidingswet? Hoe wordt er gehandhaafd etc. en hoe gaan we om met de 'nieuwe' problemen zoals netcongestie? Op tal van thema's werkt Ede samen met inwoners, ondernemers, het Rijk, de provincie en maatschappelijke organisaties om hier een goede invulling aan te geven. Lastig blijft de polarisatie in de samenleving waar we mee te maken hebben. Het verschil in opvattingen is groot. Compromissen zijn lastig te bereiken en de gulden middenweg lijkt vaak ver weg. Als gemeente kunnen we slechts de middenweg bewaken en werken vanuit het belang van onze inwoners.

Dienstverlening

Om de bestaanszekerheid van onze inwoners te verhogen zijn er diverse regelingen ingevoerd (onder andere energietoeslag). Dit heeft geleid tot een toename van het aantal klantvragen en digitale transacties in 2023. Door onder meer de toestroom van Oekraïners in onze gemeente en de benodigde inschrijvingen ontstond druk op de balies Publiekszaken.

In 2023 waren er reguliere verkiezingen voor Provinciale Staten en Waterschappen. Deze verkiezingen kenmerkten zich door een onverwacht hoge opkomst, gewijzigde telssystematiek en vereiste extra controles. Daarnaast waren er extra verkiezingen voor de Tweede Kamer op 22 november. Waar bij de Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen de processen grote druk ondervonden, zorgde de Centrale Stemopneming in november voor veel meer rust en overzicht mede door de inzet van ruim 200 medewerkers van de gemeente Ede.

Algemene Middelen

Een belangrijk deel van de algemene middelen wordt gevormd door de middelen die we ontvangen van het Rijk in de vorm van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Met ingang van 2026 stapt het Rijk over naar een nieuwe vorm van ramen van het gemeentefonds. Deze wijziging resulteert in forse korting (landelijk € 3 miljard) op het gemeentefonds, ook wel 'het ravijn' genoemd. Vanuit het demissionaire kabinet is inmiddels wel erkenning dat als gevolg van deze kosten disbalans zal ontstaan tussen taken en middelen van decentrale overheden. Tot op heden heeft dit echter niet geresulteerd in een afdoende compensatie van het ravijn.

Belastingen en heffingen

In 2023 zijn er ruim twee keer zoveel WOZ-bezwaren ingediend dan voorgaande jaren, wat ook het landelijk beeld was. Nagenoeg al deze WOZ-bezwaren zijn tijdig afgehandeld (99,61%) en hiermee staat de gemeente Ede op de zesde plaats van de 342 gemeenten qua tijdigheid van afhandelen. Deze tijdigheid is deels te danken aan de inzet van RPA (robots op processen) bij verschillende stappen in het bezwaarproces en dan vooral voor de bezwaren die zijn ingediend door No Cure No Pay-bureaus.

Vastgoed

De beschikbaarheid en betaalbaarheid van bouwmaterialen stonden in 2023 nog steeds onder druk. De uitvoering van het onderhoudswerk en diverse nieuwbouwprojecten zijn mede daardoor soms uitgesteld of hebben een langere doorlooptijd gehad. Voor de bouwprojecten in voorbereiding spelen de stikstofproblematiek en netwerkcongestie een grote rol in de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de plannen. Ook het Arrest van Didam speelde nog steeds een grote rol in de verhuur van ons vastgoed. Het proces voor openbare aanbesteding of uniciteitsbepaling van verhuur, pacht en verkoop is verder aangescherpt, maar vroeg om forse ambtelijke inzet en capaciteit.

Financieel overzicht programma

	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Bedragen x € 1.000 Verschil Act. begr./Rek.
Lasten					
Bestuur	9.473 N	7.321 N	10.766 N	10.748 N	18 V
Dienstverlening	4.066 N	3.860 N	4.051 N	4.617 N	566 N
Algemene Middelen	41.139 N	45.107 N	47.522 N	43.174 N	4.349 V
Belastingen en heffingen	2.236 N	2.050 N	2.406 N	2.589 N	183 N
Vastgoed	7.318 N	7.013 N	7.267 N	7.669 N	402 N
Totaal lasten	64.232 N	65.352 N	72.013 N	68.797 N	3.216 V
Baten					
Bestuur	3.422 V	749 V	3.515 V	3.601 V	87 V
Dienstverlening	1.677 V	1.528 V	1.751 V	1.640 V	111 N
Algemene Middelen	266.613 V	248.151 V	262.346 V	274.435 V	12.088 V
Belastingen en heffingen	29.964 V	29.460 V	30.960 V	31.926 V	966 V
Vastgoed	7.814 V	6.665 V	7.065 V	7.611 V	545 V
Totaal baten	309.489 V	286.552 V	305.638 V	319.213 V	13.575 V
Saldo baten en lasten	245.257 V	221.201 V	233.625 V	250.416 V	16.791 V
Storting reserve	48.795 N	30.852 N	31.241 N	40.941 N	9.699 N
Ottrekking reserve	21.126 V	15.815 V	28.653 V	35.158 V	6.505 V
Resultaat	217.589 V	206.163 V	231.037 V	244.633 V	13.596 V

Productgroep Bestuur

Doel

We streven naar een goed functionerende lokale democratie. Hiervoor bieden we de benodigde ambtelijke ondersteuning voor de gemeenteraad (griffie) en college van burgemeester en wethouders (bestuursondersteuning, communicatie, kabinet).

Ketenpartners

De gemeente Ede werkt samen op verschillende thema's en in verschillende samenstellingen. In de overige programma's is dit nader uitgewerkt.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Gedragscode bestuurlijke integriteit](#) (2021)
- [De Edese participatie-aanpak](#) (2019)
- [Geheimhoudingsprotocol Ede](#) (2017)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel	Transparante communicatie: iedereen kan volgen hoe besluitvorming in college en gemeenteraad tot stand komt en waar mogelijk participeren.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Pro-actieve communicatie bij impactvolle besluiten en projecten. • Toepassen Edese participatie-aanpak. • Online uitzenden gemeenteraadsvergaderingen. 	
Subdoel	Onze bestuursstijl is gericht op samenwerking met de Edese samenleving.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Bij plannen en besluiten betrekken wij de kennis en belangen van betrokkenen. • Er zijn mogelijkheden voor inwoners om initiatieven te ontplooiën:<ul style="list-style-type: none">– Wij bevorderen interactie met inwoners via bewonersavonden (ook online) en sociale media. – Via werkbezoeken en persoonlijke gesprekken zorgen wij ervoor direct persoonlijk geïnformeerd te worden. 	

Wat heeft het gekost?

	Rekening 2022	Primitieve Actuele begroting begroting 2023	Rekening 2023	Bedragen x € 1.000	
				Vershil Act. begr./Rek. 2023	
Lasten	9.473 N	7.321 N	10.766 N	10.748 N	18 V
Baten	3.422 V	749 V	3.515 V	3.601 V	87 V
Storting reserve	21 N	2 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	153 V	0 N	0 N	0 N	0 N
Resultaat	5.919 N	6.574 N	7.251 N	7.147 N	104 V

Toelichting

Pensioenen wethouders

€ 427.000 V

De voorziening APPA (pensioenen wethouders) wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van mutaties in het bestand; tevens wordt de werkelijk pensioenopbouw gestort en de uitgekeerde pensioenen onttrokken. Voor 2023 levert dit per saldo een extra storting op in de voorziening en daarmee een nadeel op de lasten van € 71.000.

Daarnaast vindt jaarlijks een actualisatie plaats als gevolg van de rentestijging en een aanpassing in de berekening van de leeftijdsterugtelling (levensverwachting). Op basis van deze berekening kan in 2023 een

bedrag van € 498.000 vrijvallen uit de voorziening Pensioenen wethouders. Dit voordeel is zichtbaar bij de baten.

Wachtgeld wethouders

€ 192.000 N

Als gevolg van het vertrek van wethouders ontstaat er een nieuwe wachtgeldverplichting. Conform beleid wordt deze verplichting gestort in de voorziening Wachtgeld wethouders, wat leidt tot een nadeel van € 192.000.

Kosten Bestuur

€ 225.000 N

De kosten voor College, Raad, raadsondersteuning en Griffie overschrijden dit jaar met een bedrag van € 225.000. Dit wordt met name veroorzaakt doordat begroting niet toereikend was voor de vastgestelde budgetbrief van de accountant (€ 50.000 nadeel). Daarnaast zien we een stijging in de kosten van de PDE's. Door het stijgende inwoneraantal en de complexiteit van de vraagstukken en opgaves voor ons als gemeente zijn er meer raadsvergaderingen nodig. De stijging in de kosten is breed voor alle zaken die gekoppeld zijn aan de vergaderingen zoals catering, verslaglegging, presentiegelden fractievolgers en ondersteuning griffie.

Evenementen, Vieren en Herdenken

€ 70.000 V

Er was dit jaar beperkt interesse van organisaties voor de subsidieregeling alternatieve jaarwisseling. Er is in totaal één subsidieaanvraag ingediend.

VNG (Act. 2023 € 69.000 V)

€ 69.000 V

De VNG voert in opdracht van gemeenten tal van activiteiten uit, omdat het efficiënter is om dit door hen te laten doen in plaats van dat elke gemeente dit voor zichzelf gaat uitvoeren. In de Programmarekening 2022 is aangegeven dat er sprake was van een structureel voordeel. Omdat de bijdrage aan de VNG de komende jaren (autonoom) stijgt, is er de komende jaren sprake van een incidenteel in plaats van structureel voordeel. Voor 2023 is dit € 69.000.

Public affairs (Act. 2023 € 37.000 N)

€ 64.000 N

Als gemeente zijn we actief in bestuurlijke netwerken. Zo verkrijgen we waardevolle informatie en hebben we invloed op het beleid van het Rijk. Voor deze bestuursperiode zetten we extra capaciteit in bij ons team Public Affairs voor het ondersteunen van onze deelname in bestuurlijke netwerken. Ten opzichte van de Actualisatie is er meer inzet gepleegd; specifiek vanwege de ondersteuning gelieerd aan de voorzittersrol in de G40 themagroep Zorg, Jeugd en Onderwijs.

Regiodeal Foodvalley, Regiodeal, Gebiedsopgave Veluwe en Vitale Vakantieparken

Lasten

€ 430.000 V

Baten

€ 430.000 N

Ede voert het penvoerderschap uit voor de Gebiedsopgave Veluwe, de Regiodeal Foodvalley en Vitale Vakantieparken. Kenmerk voor deze dienstverlening is dat deze dienstverlening voor de gemeente geen geld kost. De bijdragen van Ede voor onderliggende beleidsdoelen worden verantwoord bij de inhoudelijke programma's. Voor deze drie dienstverlenende projecten is een verschuiving waar te nemen tussen de begrote lasten en baten en realisatie. Bij de lasten zorgt dit bij elkaar voor circa € 430.000 voordeel, bij de baten voor circa € 430.000 nadeel.

Productgroep Dienstverlening

Doel

De gemeente Ede heeft tot doel om haar dienstverlenende en wettelijke taken zo goed en efficiënt mogelijk uit te voeren. Dit vraagt om een eigentijdse dienstverlening waarmee inwoners en ondernemers goed en waar gevraagd efficiënt (vlot en gemakkelijk) bediend worden.

Ketenpartners

VDP (Vereniging voor Directeuren Publiekszaken); NVVB (Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken); VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten), externe dienstverleningspartners zoals de Omgevingsdienst de Vallei, Centrum voor jeugd en Gezin, gemeenten Rhenen en Wageningen, Werkkracht etc.

Relevante nota's en lokale regelgeving

De visie op dienstverlening wordt geactualiseerd en er wordt een plan opgesteld voor een Uitvoeringsprogramma Dienstverlening. Beiden worden in 2024 aangeboden voor bestuurlijke besluitvorming.

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel	Inwoners en ondernemers hebben regie over eigen data en worden in staat gesteld zoveel mogelijk zaken zelf te regelen.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">Een deel van de enkelvoudige aanvragen digitaliseren (bijvoorbeeld aanvraag rijbewijs, uittreksel) en uitgifte van officiële documenten. De producten en diensten van Publiekszaken zo kraakhelder, snel, transparant en goed mogelijk inrichten voor inwoners en ondernemers.* Inzicht in voorkeurskanalen inwoners. 	
<i>* De (her)inrichting van werkwijzen bij Publiekszaken en de digitaliseringsopgave vragen extra aandacht. Er is een ontwikkel- en herstelplan ter verbetering opgesteld dat in 2024 geïmplementeerd wordt.</i>		
Subdoel	Inwoners en ondernemers kunnen hun digitale zaken plaatsonafhankelijk afhandelen.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">Overall en altijd de top 10 Edese producten en diensten digitaal kunnen regelen. De randvoorwaarden creëren voor een Eerstelijns-toegang (van klantvragen) vanuit de gemeente. 	
Subdoel	Inwoners en ondernemers worden geholpen door het antwoord direct te geven of door te verwijzen naar de juiste oplossing.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">Eerstelijnsbeantwoording op basis van content en applicaties in de front-office. 	
Subdoel	Diensten en producten zijn eenvoudig en duidelijk aan te vragen.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">We optimaliseren werkprocessen in de keten vanuit dienstverleningsperspectief om processen voor de inwoner eenvoudiger en duidelijker te maken. We gebruiken eenvoudige en begrijpelijke taal in contact met de inwoner. 	
Subdoel	Iedere inwoner en ondernemer wordt in staat gesteld mee te doen en dit wordt zo makkelijk mogelijk gemaakt.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">We maken toegankelijke e-formulieren en optimaliseren de toegankelijkheid van onze kanalen. Degene die minder online vaardig is, helpen we telefonisch of aan de balie. 	

Indicatoren

Effectindicatoren	Metingen 31-12						Streefsw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Percentage Edenaren dat (zeer) tevreden is over publieke dienstverlening <i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	68	-	67	-	53	-	74
Percentage Edenaren dat (zeer) tevreden is over gemeentelijke informatievoorziening <i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	79	-	75	-	66	-	82
Rapportcijfer digitale dienstverlening <i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	7,3	-	7,4	-	6,9	-	8,1
Gemiddelde doorlooptijd producten en diensten (dagen) *	-	13	19	18	21	21	16
Percentage aanvragen dat na streefdatum openstaat (servicenorm) *	-	18,4	21,8	15,3	14,8	11,4	14
Aantal terugbelverzoeken *	-	18.219	17.263	18.289	14.300	11.655	16.500

Het aantal terugbelverzoeken kan afwijken van het exacte aantal, doordat zaken niet direct aan een afdeling zijn gekoppeld en deze informatie op een andere manier bij elkaar gebracht moet worden. Verschillende redenen maken dit een complexe workaround, die op dit moment geoptimaliseerd wordt.

* Streefwaarde: elk jaar 10% beter dan het jaar daarvoor.

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve Actuele begroting begroting 2023	Rekening 2023 2023	Verschil Act. begr./Rek. 2023	
Lasten	4.066 N	3.860 N	4.051 N	4.617 N	566 N
Baten	1.677 V	1.528 V	1.751 V	1.640 V	111 N
Storting reserve	203 N	9 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	415 V	58 V	30 V	30 V	0 N
Resultaat	2.177 N	2.284 N	2.270 N	2.947 N	678 N

Toelichting

Verkiezingen (Act. 2023 € 425.000 N) € 425.000 N

Op 15 maart 2023 waren de verkiezingen voor Provinciale Staten en voor de Waterschappen. Deze verkiezingen kenmerkten zich door een onverwachte hoge opkomst. Daarnaast waren er twee dagen extra nodig voor de hertellingen door de gewijzigde telsystematiek en de vereiste extra controles. Dit leidt tot een overschrijding van € 75.000.

Vanwege de val van het Kabinet waren op 22 november vervroegde verkiezingen voor de Tweede Kamer. De kosten hiervan bedroegen € 350.000. Dit is inclusief de centrale teldag in de Reehorst op 23 november waarbij zo'n 200 ambtenaren deze telling uitvoerden.

Licentiekosten € 167.000 N

In 2023 zijn we geconfronteerd met hogere doorberekende licentiekosten van onze software. Daarnaast hebben we geïnvesteerd in het vervangen van de softwarematige toegang tot de BRP (BasisRegistratiePersonen) vanwege uitfasering van het oude systeem door de leverancier én in Open Burgerzaken Basis Platform. Deze laatste applicatie is ondersteunend aan de fraudepreventie maar maakt ook data uitwisseling met externe partners (bijvoorbeeld Kadaster) mogelijk. Deze investeringen en hogere lasten waren niet voorzien in de begroting.

Leges rijbewijzen € 75.000 N

Als gevolg van de landelijk bekende problemen bij het CBR zijn er in 2023 minder rijbewijzen verstrekt. Dit vertaalt zich in een lagere legesopbrengst van € 75.000.

Productgroep Algemene middelen

Doel

Een solide financiële positie van de gemeente die weerbaar en wendbaar is.

Ketenpartners

Bank Nederlandse Gemeenten.

Relevante nota's en lokale regelgeving

[Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten](#), uitgewerkt in:

- [Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet](#) (2017), uitgewerkt in:
 - [Nota Reserves en voorzieningen](#) (2016)
 - [Nota afschrijvingsbeleid en waardering vaste activa 2022](#)
 - Nota Misbruik & oneigenlijk gebruik
 - [Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen](#) (2017)
 - [Nota Onderhoud Kapitaalgoederen](#) (2017)
 - [Treasurystatuut](#) (2017)
 - [Verordening leningen en garanties Ede](#) (2021)
 - [Nota Grondbeleid](#)
 - Nota Verbonden partijen (2009) (geen link beschikbaar).

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel Een sluitende begroting, een weerstandsratio van 0,8 en mede daardoor voldoende wendbaar en weerbaar zijn zodat we tegenvallers kunnen opvangen zonder beleidsaanpassingen.

- Prestaties**
- Wij zorgen er met behulp van de P&C-instrumenten voor dat er tijdig voldoende informatie is om beleidskeuzes te maken. ✓
 - Wij vertalen de ontwikkeling in de algemene uitkering uit het gemeentefonds tijdig naar consequenties voor gemeentelijk beleid. ✓

Subdoel Er is een verantwoorde verhouding tussen inhuur en vast personeel.

- Prestaties**
- We zijn alert op waar we voor inhuren en zorgen voor een passende dekking. →
 - We zijn een lerende organisatie; we investeren meer in het opleiden, ontwikkelen, begeleiden en faciliteren interne doorstroming. →

Indicatoren

Beeldindicatoren	Metingen 31-12					Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Kosten ambtelijk apparaat	662	634	657	730	746	801	n.v.t.

Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur per inwoner.

Effectindicatoren	Metingen 31-12					Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Personeelsformatie <i>De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari.</i>	6,8	7,0	7,5	7,3	7,6	7,7	-
Personeelsbezetting <i>Het gaat hier om het gemiddelde van het werkelijk aantal fte dat werkzaam is.</i>	6,5	6,9	7,1	7,2	7,2	7,3	-
Kosten externe inhuur <i>Kosten als percentage van totale loonsom + totale kosten inhuur externen.</i>	23,0	17,4	14,2	17,2	17,4	20,3	
Overheadkosten <i>Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces als percentage van de totale lasten (exclusief toevoegingen aan de reserves) op basis van de definitie die gebruikt wordt voor Vensters Voor Bedrijfsvoering.</i>	8,1	8,6	9,3	8,6	8,3	9,5	

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve Actuele begroting begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Vershil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	41.139 N	45.107 N	47.522 N	43.174 N	4.349 V
Baten	266.613 V	248.151 V	262.346 V	274.435 V	12.088 V
Storting reserve	47.074 N	30.145 N	31.235 N	40.181 N	8.945 N
Onttrekking reserve	19.279 V	14.483 V	27.531 V	33.260 V	5.728 V
Resultaat	197.680 V	187.381 V	211.120 V	224.340 V	13.220 V

Toelichting

Stelpost Onderuitputting (Act. 2023 € 1.250.000 N)

€ 1.250.000 N

De stelpost onderuitputting is in het verleden opgenomen omdat vrijwel elke jaarrekening met een positief resultaat werd afgesloten. We gaven dus minder uit dan we beschikbaar hadden; dit werd als onwenselijk ervaren omdat daarmee de algemene reserves toenamen. Om dit op te vangen heeft de gemeenteraad besloten om jaarlijks € 1,25 miljoen meer uit te geven dan dat er opbrengsten tegenover staan. De achterliggende gedachte hierbij is dat lopende het jaar op diverse posten minder wordt uitgegeven (onderuitputting). Deze stelpost staat dus voor de te verwachten onderuitputting/voordelen op de verschillende programma's.

Het mooiste zou zijn wanneer in de begroting per programma de onderuitputting wordt opgenomen. Helaas is dit niet mogelijk, aangezien dit per jaar kan verschillen. Vandaar deze stelpost op programma 8. In de Programmarekening komt dit als volgt tot uiting:

- De voordelen als gevolg van onderuitputting worden conform de regelgeving verantwoord op de diverse programma's.
- Gezien deze verantwoording per programma wordt het verwachte voordeel van € 1,25 miljoen op programma 8 niet gerealiseerd en is derhalve een nadeel.

Stelpost looncompensatie

€ 1.504.000 V

De nieuwe cao 2023 is per 2 januari 2023 in werking getreden. In deze cao zit een indexering van de salarissen en alle bijkomende salariskosten. De financiële gevolgen hiervan zijn in de begroting van Ede verwerkt. Voor het bepalen van de afdracht van de pensioenpremie wordt standaard als peildatum 1 januari gehanteerd. Deze wordt dus gebaseerd op de oude, nog niet geïndexeerde lonen van de vorige cao. Dit heeft als gevolg dat de werkelijke pensioenpremies aanzienlijk lager uitvallen dan begroot. De indexatie van de salarissen en bijkomende kosten waren gedekt uit de stelpost looncompensatie, het ontstane voordeel van € 1.504.000 is hiernaar geboekt.

Diverse reserveringen (Act. 2023 € 2.150.000 V)

€ 2.281.000 V

In de begroting zijn diverse stelposten opgenomen, onder meer voor lonen, prijzen en tarieven. Lopende het jaar worden deze bedragen uitgekeerd en/of ingevuld (naar de andere programma's). Per saldo resteert een voordeel van € 2.281.000. Dit voordeel wordt met name veroorzaakt doordat de incidentele reservering voor prijscompensatie van gesubsidieerde instellingen als gevolg van de forse stijging van energieprijzen (€ 2,3 miljoen) niet nodig bleek te zijn. In verband met het, door provincie Gelderland, beschikbaar gestelde Winterfonds is in beperkte mate gebruik gemaakt van deze stelpost en leidt derhalve tot een voordeel. Tegenover dit voordeel staat een nadeel van € 141.000 op programma 1 productgroep Sport voor compensatie energiekosten.

WOO-verzoeken (Act. 2023 € 65.000 N)

€ 65.000 N

Om aan de wettelijke verplichting te kunnen voldoen voor de behandeling van de WOO-verzoeken, die in aantal zijn verdriedubbeld sinds de invoering van de wet, is er tijdelijk extra capaciteit ingezet. Naast de toename van het aantal aanvragen constateerden we ook een toename van de complexiteit van de verzoeken.

Wet Open Overheid - implementatie

€ 198.000 V

Voorstel tot resultaatbestemming

€ 80.000 N

In 2023 is de Rijksoverheid gestopt met de oorspronkelijke opzet van het publicatieplatform (PLOOI) en gestart met een herontwikkeling met een gewijzigde opzet. Naar gedurende het jaar bleek, zet de Rijksoverheid nu in op de ontwikkeling van een landelijke verwijsindex. Van gemeenten wordt, anders dan in de oorspronkelijke opzet, nu verwacht dat deze zelf een publicatievoorziening gaan treffen en aansluiten op de verwijsindex. Dit betekende voor 2023 dat wij niet konden toewerken naar een ontsluiting via PLOOI. De hiervoor bestemde middelen zijn dus niet ingezet, daarnaast zijn ook de middelen voor programmamanager niet volledig ingezet. In 2024 richten wij ons op hoe wij kunnen ontsluiten via een te realiseren eigen publicatievoorziening. Bij de begrotingsaanvraag 2024 zijn wij ervan uitgegaan dat de beschikbare middelen voor de publicatievoorziening doorschuiven naar 2024 en hebben wij deze niet opnieuw aangevraagd. Wij stellen u voor om € 80.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen. Het resterende voordeel valt vrij.

Deelnemingen (Act. 2023 € 60.000 N)

€ 140.000 N

Conform raadsbesluit in december 2023 inzake de herijking van het aandelenbezit van de ACV hebben we ons aandelenkapitaal in de ACV vergroot. Het agio van deze vergroting leidt tot een eenmalige overschrijding van € 80.000 in 2023. Daarnaast ontstaat er, zoals in de Actualisatie aangegeven, een nadeel van € 60.000 als gevolg van lagere dividenduitkering in 2023 van de deelneming BNG en correctie van een eerdere herijking van het aandelenkapitaal ACV (beiden € 30.000).

Voorziening verlofsparen

€ 626.000 V

In de cao gemeenten is opgenomen dat werknemers per 1 januari 2022 de mogelijkheid hebben om te kiezen voor verlofsparen. Deze stelselwijziging zorgde ervoor dat eind 2022 een voorziening moest worden gevormd als verplichting uit de BBV-richtlijn. Bij de vorming van deze voorziening was nog geen compleet inzicht van het opgebouwde tegoed. Met name het inzicht in de opbouw van oude verlofuren voor 2022 was beperkt. Op basis van de inschattingen en cijfers eind 2022 is bij de Programmarekening 2022 een voorziening gevormd van € 940.000 ten laste van de algemene middelen. Een jaar later is het inzicht in de opbouw van de medewerkers verbeterd. Op dit moment is er aan saldo € 312.000 gespaard. Jaarlijks zal het bedrag gemonitord worden en zal de voorziening aangesloten worden bij het gespaarde verlof. Voor 2023 geldt dat uit voorziening Verlofsparen een bedrag van € 626.000 kan vrijvallen.

Algemene uitkering (Act. 2023 € 2.800.000 V + € 344.000 N)

€ 7.573.000 V

Voorstel tot resultaatbestemming

€ 250.000 N

De algemene uitkering sluit met een voordeel van € 7,5 miljoen. Bij de Actualisatie 2023, zoals opgenomen in de Programmabegroting 2024-2027, was een voordeel verwacht van € 2,8 miljoen op basis van de beschikking van september. Vanuit de decembercirculaire 2023 hebben we daarbovenop € 4,7 miljoen aan extra middelen ontvangen. Tegenover de extra middelen van de decembercirculaire staan grotendeels taakmutaties die resulteren in nadelen op diverse andere programma's:

- Aanvullende inkomensvoorziening - Energietoeslag € 3,25 miljoen (programma 3, productgroep maatwerkvoorziening).
- Zorgkosten Oekraïense ontheemden € 117.500 (programma 3, productgroep maatwerkvoorziening)
- Maatschappelijk opvang € 110.000 (programma 3, productgroep maatwerkvoorziening).

Voor de taakmutatie 'Invoeringskosten omgevingswet' en 'Opgave Landelijk gebied' leggen wij u een resultaatbestemmingsvoorstel voor. Wij stellen u voor om respectievelijk € 170.000 en € 80.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Financiering (Act. 2023 € 1.055.000 V)

€ 2.066.000 V

In de eerste helft van 2023 was er een hoge liquiditeitspositie, waardoor er geen herfinanciering heeft plaatsgevonden van aflopende langlopende leningen. Gedurende 2023 is de liquiditeitsbehoefte sterk gestegen en is er met name in de tweede helft van 2023 ingezet op kortlopende geldleningen en in december zijn er 'lange' leningen afgesloten. Doordat er begin 2023 niet direct na het aflossen van de lening van € 30 miljoen een nieuwe lening met hogere rentekosten is afgesloten, leverde dit een rentevoordeel op van € 684.000. Daarnaast hebben we als gevolg van de stijging van het rentepercentage meer rente ontvangen op het schatkistbankieren bij het Rijk en op onze rekening courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten, totaal resulteerde dit in rente-inkomsten van € 385.000. Binnen het financieringsproduct houden we rekening met het nogal grillige, en hierdoor moeilijk in te schatten, patroon van de rentetarieven. Hoewel het rentepercentage stijgende is, resteert er voor 2023 toch een voordeel van € 1.055.000 conform de verwachting bij de Actualisatie.

Reserve Steun en Herstel Corona (Act. 2023 € 500.000 V)

€ 350.000 V

In 2023 zijn de laatste onderdelen van de Herstelagenda uitgevoerd. Na het opstellen van de Actualisatie in de programmabegroting is aanvullend besloten om uit de reserve Steun en Herstel Corona een impuls te geven aan het Akoesticum. Daarmee resteert er eind 2023 nog een bedrag in de reserve Steun en Herstel Corona van € 350.000. Deze middelen vallen vrij.

Productgroep Belastingen en heffingen

Doel

Dat de belastingtaken en de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) tijdig, volledig en rechtmatig worden uitgevoerd.

Ketenpartners

Kadaster; CBS; Rijksbelastingdienst; Waterschappen.

Relevante nota's en lokale regelgeving

[Nota lokale heffingen \(2023\)](#)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel Dat belastingplichtigen tijdig een juiste belastingaanslag ontvangen.

Prestaties • Belastingaanslagen worden op een efficiënte wijze opgelegd en ingevorderd.

✓

Subdoel	Dat belastingsschuldigen binnen drie maanden uitsluitel ontvangen over volledig ingediende verzoeken om kwijtschelding.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Verzoeken om kwijtschelding worden op een efficiënte wijze afgehandeld waarbij de administratieve lasten voor de burger tot een minimum worden beperkt. 	✓
Subdoel	Dat het WOZ-proces transparant en inzichtelijk is voor de inwoners, de gemeenteraad, de rechterlijke macht en de accountant.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Hiertoe is een verantwoordingsdocument opgesteld in samenwerking met de toezichthouder (Waarderingskamer), voor iedereen toegankelijk en periodiek geactualiseerd. 	✓
Subdoel	Dat de kwaliteit van de Basisregistratie Personen (BRP) beter wordt.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Het gericht controleren van verdachte adressen (ICTU/LAA) wordt verder gestructureerd en uitgevoerd in de keten. 	→
Subdoel	Dat de invordering klantgerichter wordt zodat belastingplichtigen niet worden geconfronteerd met stapeling van schulden en problemen.	
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> We gaan persoonlijker en meer met één gezicht naar buiten treden, rekening houdend met andere gemeentelijke afdelingen. Het gaat dan met name om de afdelingen binnen het sociaal domein 	→

Indicatoren

Effectindicatoren	Metingen 31-12					Streefw. 2023
	2018	2019	2020	2021	2022	
Gebruk digitale belastingbalie <i>Percentage. Wordt tweemaal gemeten (met ingang van 2024).</i>	-	-	-	-	-	-
De tevredenheid over de digitale belastingbalie <i>Percentage. Wordt tweemaal gemeten (met ingang van 2024).</i>	-	-	-	-	-	-

Prestatie-indicatoren	Metingen 31-12					Streefw. 2023
	2018	2019	2020	2021	2022	
Het percentage belastingplichtigen dat op tijd een aanslag ontvangt	-	-	-	-	99	99
Het percentage kwijtscheldingsverzoeken dat binnen 3 maanden is afgehandeld <i>Het betreft hier de volledig ingediende verzoeken. Wanneer de belastingplichtige niet alle documenten heeft aangeleverd, dan is de termijn van 3 maanden niet van toepassing.</i>	-	-	-	-	100	100
Het percentage gecontroleerde en verwerkte (door het Ministerie van Binnenlandse Zaken aangeleverde) risicoadressen	-	-	-	-	70	95

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve Actuele begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Verskil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	2.236 N	2.050 N	2.406 N	2.589 N	183 N
Baten	29.964 V	29.460 V	30.960 V	31.926 V	966 V
Storting reserve	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	0 N	0 N	51 V	73 V	22 V
Resultaat	27.727 V	27.409 V	28.605 V	29.411 V	806 V

Toelichting

OZB - areaaluitbreiding (Act. 2023 € 365.000 V) € 365.000 V

Zoals bij de Actualisatie aangekondigd is het financiële structurele effect van de areaaluitbreiding € 365.000.

OZB (Act. 2023 € 65.000 V) € 70.000 V

De opbrengst OZB-woningen is naast de areaaluitbreiding € 338.000 hoger dan begroot, omdat de woningprijzen harder zijn gestegen dan voorzien bij het opstellen van de begroting. Door leegstand van gebouwen is de opbrengst OZB-niet-woningen lager dan begroot. Voor deze leegstaande gebouwen wordt het gebruikersdeel van de OZB niet in de belastingaanslag betrokken, hetgeen zorgt voor een nadeel in de opbrengsten van € 268.000.

Toeristenbelasting € 200.000 V

De toename van het aantal toeristische overnachtingen, het traject van opbrengstmaximalisatie (arbeidsmigranten, Air B&B) én de definitieve aanslagoplegging van het jaar 2022 resulteren in een voordeel op de toeristenbelasting.

Forensenbelasting € 287.000 V

Er is een categorie belastingplichtigen (eigenaren van een tweede woning die meer dan 90 dagen ter beschikking staat voor eigen gebruik) die in 2023 zowel toeristenbelasting als forensenbelasting betaalde. De stijging van de WOZ-waarden (waarop forensenbelasting is gebaseerd) levert ook een hogere belastingopbrengst op (belastingplichtigen vallen in een hogere tariefklasse). Tenslotte zijn in 2023 aanslagen uit oudere belastingjaren opgelegd. Samen leidt dit tot een voordeel van € 287.000.

Proceskosten No Cure No Pay (NCNP) (Act. 2023 € 205.000 N) € 180.000 N

In de Voorjaarsbrief 2024-2027 is reeds aangekondigd dat er een stijging van de extra vergoedingen van de proceskosten van de NCNP-bureaus werd verwacht. Bij de Programmabegroting 2024-2027 werd dit op basis van de actuele inzichten voor 2023 ingeschat op een nadeel van € 205.000. De werkelijke overschrijding in 2023 bedraagt € 180.000.

Productgroep Vastgoed

Doel

Een duurzame vastgoedportefeuille die ingezet wordt voor de huisvestingsvraag van organisaties die met hun activiteiten het beleid van de gemeente ondersteunen.

Ketenpartners

Maatschappelijke organisaties (huurders zoals SportServiceEde, Akoesticum, Cultura Ede, etc.); molenaars; onderhoudspartijen (bouwbedrijf Kreeft Ede, ITN installatietechniek Ede, Nijbod Consultancy BV en Kunstwacht).

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Vastgoednota 2017](#)

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Subdoel In 2050 is onze kernvoorraad energieneutraal.

- Prestaties**
- Het uitvoeren van het investeringsplan voor 2023 op basis van de Routekaart Verduurzaming. *
 - Het plaatsen van zonnepanelen op daken van het gemeentelijk vastgoed.
 - Gemeentelijk vastgoed aansluiten op het warmtenet of andere aardgasvrije

oplossingen.**

- Duurzame verlichting toepassen in gemeentelijk vastgoed.***

* Eind 2023 is gestart met het volledig energieneutraal renoveren van Gymzaal Kerkhoflaan in Lunteren. In Q1 2024 ronden we de renovatie af. Het Raadhuis wordt gefaseerd voorzien van LED-verlichting. Voor andere gebouwen uit het investeringsplan is meer onderzoek nodig gebleken voordat tot concrete uitvoering overgegaan kan worden. Bij het uitvoeren van het investeringsplan van de Routekaart lopen we namelijk tegen diverse uitdagingen aan. De netwerkcongestie speelt een grote rol in het mogelijk maken van de verduurzaming van onze panden. Ook de stikstofproblematiek zorgt voor problemen in de uitvoering.

** In 2023 zijn Gymzaal Platanenweg in Bennekom en de expositie- en atelierruimte aan de Kazernelaan gerenoveerd en getransformeerd. Deze gebouwen zijn nu gasloos.

*** Alle conventionele veldverlichting op de sportparken in de gemeente Ede is in het najaar van 2023 en januari 2024 vervangen voor LED-verlichting.

Subdoel De tevredenheid van onze klanten is toegenomen.

Prestaties

- Uitvoeren van een klanttevredenheidsonderzoek op basis waarvan we de ontwikkeling klanttevredenheid meten.
- Actief accountmanagement voeren door contact met huurders en gebruikers.
- De huurders en gebruikers betrekken bij de verduurzamingsopgave.

Subdoel Ons vastgoed blijft op onderhoudskwaliteitsniveau 3 (volgens NEN2767).

Prestaties

- Het uitvoeren van een nieuwe aanbesteding voor onderhoudscontracten tot 2029.
- Opstellen van MJOP's voor de monumentale panden.

Subdoel Meer inzicht in de vastgoedportefeuille om strategisch te kunnen sturen.

Prestaties

- Herijken Vastgoedbeleid.

Indicatoren

	Beeldindicatoren		Metingen 31-12				Streefw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Afstand tot een voorziening (in kilometers)							
- Onderwijs	0,5	0,5	0,4	0,6	0,6	n.n.b.	n.v.t.
- Cultuur	1,9	1,6	1,2	1,7	1,7	n.n.b.	n.v.t.
- Sport	1,5	0,8	0,6	1,0	1,1	n.n.b.	n.v.t.
- Welzijn	1,0	1,0	0,8	1,1	1,1	n.n.b.	n.v.t.
Percentage aandeel maatschappelijk bezit in portefeuille <i>Op basis van BVO-objecten.</i>	91,3	92,3	91,3	90,3	91,4	n.n.b.	n.v.t.
Aantal gemeentelijke monumenten <i>Objecten in portefeuille van de afdeling GZ&VG.</i>	-	9	9	9	9	11	n.v.t.
Aantal rijksmonumenten <i>Objecten in portefeuille van de afdeling GZ&VG.</i>	-	11	18	18	18	18	n.v.t.
	Effectindicatoren		Metingen 31-12				Streefw.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Klanttevredenheidonderzoek afdeling vastgoed <i>Klanttevredenheid wordt weer gemeten in 2023. * Vanaf 2023 nieuwe manier van meten. In plaats van rapportcijfer een percentage. Deze indicator wordt vervangen door vier nieuwe indicatoren over tevredenheid.</i>	-	6,5	-	-	-	n.v.t.*	7
Tevredenheid dienstverlening - huisvestingszaken <i>Percentage. Indicator wordt met ingang van 2023 twejaarlijks gemeten.</i>	-	-	-	-	-	43	-
Tevredenheid dienstverlening klacht, schade, storing	-	-	-	-	-	40	-

Effectindicatoren	Metingen 31-12					Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
<i>Percentage. Indicator wordt met ingang van 2023 tweeejaarlijks gemeten.</i>							
Tevredenheid planmatig onderhoud	-	-	-	-	-	92	-
<i>Percentage. Indicator wordt met ingang van 2023 tweeejaarlijks gemeten.</i>							
Tevredenheid vastgoed	-	-	-	-	-	73	-
<i>Percentage. Indicator wordt met ingang van 2023 tweeejaarlijks gemeten.</i>							
Leegstandscijfer	-	2,6	-	2,9	1,7	n.n.b.	2-3
<i>Percentage. Meting 2023 beschikbaar medio 2024.</i>							

Prestatie-indicatoren	Metingen 31-12					Streefw.	
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
Percentage vastgoed objecten	99	-	-	-	94,3	-	100
<i>Minimaal niveau 3 onderhoudskwaliteit op de totale portefeuille Maatschappelijk Vastgoed. Conform het vastgoedbeleid vindt de meting driejaarlijks plaats.</i>							
Kernvoorraad energie neutraal in 2030	-	-	0	0	0	0	60*
<i>Percentage. * Streefwaarde is voor 2030. Het is niet mogelijk/wenselijk om tussentijdse waarden aan te geven.</i>							
Percentage gasloze aansluitingen van onze kernvoorraad	-	5	6	6	8	9	8
Aantal zonnepanelen op vastgoed panden	3.239	4.320	4.723	5.825	6.484	7.493	6.100
<i>Inclusief scholen eigendom en geen eigendom.</i>							

Wat heeft het gekost?

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Verschil Act. begr./Rek. 2023
Lasten	7.318 N	7.013 N	7.267 N	7.669 N	402 N
Baten	7.814 V	6.665 V	7.065 V	7.611 V	545 V
Storting reserve	1.497 N	695 N	6 N	760 N	754 N
Onttrekking reserve	1.279 V	1.273 V	1.041 V	1.795 V	754 V
Resultaat	277 V	230 V	833 V	976 V	143 V

Toelichting

Juridische kosten € 75.000 N

Op diverse dossiers is er extern juridisch advies ingewonnen. Ook hebben er diverse juridische procedures bij de rechtbank plaatsgevonden in verband met faillissement en ontruiming. Deze kosten waren niet begroot en zorgen voor een nadeel van € 75.000 in de lasten.

Te verrekenen gebruikersonderhoud € 126.000 N

Verrekening opbrengsten servicekosten € 48.000 V

Het gebruikersonderhoud wordt jaarlijks verrekend met onze huurders via de servicekosten. Hier wordt een voorschot voor betaald, maar de definitieve afrekening vindt altijd pas een jaar later plaats. Ook zijn niet alle kosten te begroten. Er kunnen dus verschillen ontstaan per jaar, maar uiteindelijk vindt er 1 op 1 verrekening plaats.

Extra maatregelen verspreiding infill sportpark Eikelhof € 110.000 N

De ODDV heeft een verplichting opgelegd om de bodem op sportpark Eikelhof beter te beschermen tegen bodemvervuiling door rubbergranulaat (de zogenaamde infill). Om die reden zijn er op sportpark de Eikelhof in Bennekom kantplanken geplaatst op de kunstgrasvelden en zijn de uitlooproosters vergroot. De kosten van deze aanleg zorgen voor een overschrijding van € 110.000 in de lasten. Omdat de verplichting pas in het tweede halfjaar van 2023 is opgelegd konden deze kosten niet worden begroot.

Overige afwijkingen

€ 95.000 N

In de lasten zijn nog diverse kleinere afwijkingen, waaronder de interne rentekosten op projecten in uitvoering van € 49.000 en kosten voor vandalisme en schades van € 46.000.

Huuropbrengsten & pachtontvangsten

€ 418.000 V

In 2023 is een grote erfpachtopbrengst van € 176.000 ontvangen voor een pachtcontract dat met terugwerkende kracht werd geïndexeerd. Dit was niet begroot. Daarnaast is een wijziging ontstaan in het facturiemoment van de buitensportcontracten. Deze werden altijd achteraf gefactureerd waarbij opbrengsten formeel deels in het verkeerde jaar werden verantwoord. Vanaf 2023 wordt er vooraf gefactureerd, daarbij is een inhaalslag gemaakt en eenmalig voor 1,5 jaar verantwoord (derde en vierde kwartaal van 2022 en heel 2023). Dit zorgt voor een eenmalige extra opbrengst van ruim € 100.000. Tot slot zijn er nieuwe overeenkomsten met diverse kinderopvangorganisaties gesloten voor verhuur van klaslokalen in schoolgebouwen die ook niet begroot waren.

Subsidies en bijdragen

€ 117.000 V

In 2023 zijn diverse extra subsidies van het Rijk en provincie ontvangen die wij niet volledig begroten omdat deze vooraf niet bekend zijn en/of de toekenningen onzeker zijn.

Stortingen Reserves

€ 750.000 N

Onttrekking Reserves

€ 750.000 V

Per saldo zijn de verrekeningen met de reserves Vastgoed conform begroting. Echter door onjuiste administratieve verwerking ontstaat het verschil op stortingen en onttrekkingen. Er zijn namelijk negatieve stortingen gedaan, in plaats van onttrekkingen waardoor het verschil is ontstaan. Dit is technisch verkeerd, maar heeft geen financieel effect.

2 Financiën

2.1 Financiële beschouwing

Resultaat

Het jaar 2023 is administratief afgesloten met een voordeel van € 5,1 miljoen op een begrotingstotaal van € 450 miljoen. Rekening houdend met de voorgestelde resultaatbestemmingen, eindigen we met een netto nadelig resultaat van € 1,4 miljoen dat wordt onttrokken aan de Algemene reserve. In tabel 1 is het resultaat uitgesplitst naar algemene dienst en grondzaken.

Omschrijving	Totaal	Algemene dienst	Grondzaken
Resultaat	5,1 V	12,1 V	7,0 N
Resultaatbestemmingen	6,5 N	6,5 N	0 N
Resultaat inclusief resultaatbestemmingen	1,4 N	5,6 V	7,0 N

Het resultaat van € 5,1 miljoen is opgebouwd uit een veelheid van voor- en nadelen. In onderstaande tabel zijn een aantal grotere of opvallende posten opgenomen. Deze worden onder de tabel toegelicht. In hoofdstuk 2.2 treft u de volledige opbouw van het resultaat.

Omschrijving	Omvang
Algemene middelen	12,2 V
Grondexploitaties	7,0 N
Gemeentelijke en particuliere opvang ontheemden Oekraïne	3,4 V
Jeugdhulp	5,7 N
Overige voor- nadelen optellend naar het resultaat	2,3 V
Totaal	5,1 V

Algemene middelen

Het voordeel op de algemene middelen van zo'n € 12,2 miljoen wordt veroorzaakt door de stelposten op programma 8 (stelpost onderuitputting, stelpost looncompensatie en diverse reserveringen), een hogere algemene uitkering en een positief resultaat op financiering. In hoofdstuk 1 'Programmaverantwoording' onder 'Productgroep Algemene middelen' staat dit voordeel verder toegelicht.

Grondexploitaties

Het totale resultaat van de grondexploitaties komt uit op € 6,5 miljoen verlies over 2023. In het MPG 2023 werd een winst voorzien van € 0,5 miljoen, daardoor komt het totaal uit op € 7 miljoen verlies ten opzichte van de begroting. Dit resultaat is uit te splitsen in:

- *Negatief resultaat op de gebiedsontwikkeling WFC van € 5 miljoen.* Deze houdt nauw verband met de eerder gereserveerde € 30 miljoen ten behoeve van investeringen Omgevingsvisie. In de Programmabegroting 2024-2027 heeft de Raad € 30 miljoen gereserveerd om de komende jaren investeringsbesluiten te kunnen nemen om uitvoering te geven aan de Omgevingsvisie. Aangegeven is om in de eerste helft van 2024 te komen met de Ontwikkel- en Investeringsstrategie Omgevingsvisie waarin deze investeringen zijn opgenomen, waarbij een integrale afweging over deze middelen gemaakt kan worden bij de Perspectiefnota 2025-2028. Vooruitlopend op dit proces heeft in de noodzakelijke actualisering van de grondexploitatie WFC al een bijstelling op de prijzen en fasering plaatsgevonden. Het is gezien de opbouw en insteek van de gereserveerde middelen aannemelijk om dit resultaat te verrekenen met de gereserveerde € 30 miljoen.

- *Het overige reguliere resultaat van het Grondbedrijf bedraagt € 2 miljoen negatief. Voorstel is om dit, zoals gebruikelijk, te verrekenen met de Algemene Reserve.*

Gemeentelijke en particuliere opvang ontheemden Oekraïne

Vanuit de Bekostigingsregeling Opvang Ontheemden Oekraïne heeft de gemeente Ede een rijksbijdrage ontvangen van € 3,35 miljoen. Voorgesteld wordt om dit positieve resultaat over 2023 over te hevelen naar 2024 en deze toe te voegen aan de reserve Opvang en begeleiding specifieke doelgroepen (zie ook de resultaatbestemmingsvoorstellen).

Jeugdhulp

Er is sprake van een oplopend tekort in de begroting voor Jeugdhulp. In 2023 zien we een stijging in de kosten van bijna 17% ten opzichte van 2022, dit resulteerde in een nadeel van € 5,65 miljoen. De kostenstijging komt doordat het aantal cliënten in begeleiding gestegen is, er stijging van de intensiteit van de groepen is waar de jeugdigen verblijven en doordat de uitgaven voor behandeling sterk toenemen. De kostenstijging binnen Jeugdhulp is niet beperkt tot lokaal niveau. Op regionaal en landelijk niveau is de stijgende trend al eerder ingezet, zie voor meer details hoofdstuk 1 "Programmaverantwoording" onder "Productgroep Maatwerkvoorziening".

Resultaatbestemmingsvoorstellen

In totaal wordt een bedrag van € 6,5 miljoen aan resultaatbestemmingsvoorstellen voorgelegd. Voor € 3,1 miljoen gaat het om voorstellen om bedragen toe te voegen aan de reserve Overlopende verlichtingen. Dit betreft middelen die, om uiteenlopende redenen, in 2023 niet zijn uitgegeven en waar het voor de hand ligt dit budget door te schuiven naar 2024. Naast het doorschuiven van middelen naar 2024 wordt voorgesteld een tweetal resultaten toe te voegen aan specifieke reserves:

- *We stellen voor een bedrag van € 121.000 toe te voegen aan de reserve Kunst en Cultuur - Ontwikkelfonds. Dit gaat om een reservering voor de investering Exposeum/ARTBASE Ede.*
- *En een bedrag van € 3,35 miljoen toe te voegen aan de reserve Opvang en begeleiding specifieke doelgroepen. Evenals in 2022 hebben we in 2023 een positief resultaat op de Opvang Ontheemden Oekraïne. Gezien de onzekerheden rondom de financiering vanuit het Rijk, het realiseren van nieuwe opvangplekken als gevolg van het sluiten van Legerplaats Harskamp en overige ontwikkelingen rondom nieuwkomers wordt er voorgesteld om het positieve resultaat over 2023 te reserveren.*

Tot slot wordt voorgesteld een bedrag van € 112.000 te onttrekken aan de Reserve Opvang en begeleiding specifieke doelgroepen ter dekking van de in 2023 gemaakte kosten voor Inzet Coördinatie Vrijwilligers Vluchtelingen Ede (CVVE).

Het resultaat is incidenteel van aard

De resultaten hebben een incidenteel karakter. Hiermee bedoelen we dat deze geen structurele doorwerking hebben op de lopende begroting 2024 en de meerjarenramingen.

Algemene reserve en eigen vermogen

De algemene reserve staat na resultaatbestemming op € 71,1 miljoen. Dit is € 3,6 miljoen hoger dan de laatste stand die is afgegeven in de Programmabegroting 2024-2027. De stand van de algemene reserve bevindt zich ver boven het minimum van € 10 miljoen. Daarnaast voorzien we de aankomende jaren flinke ruimtelijke investeringen om onze opgaven te realiseren. Daarom kiezen we ervoor om € 30 miljoen van de algemene reserve boven de reservering van € 10 miljoen te reserveren om te blijven investeren in Ede.

Tabel 3 - Eigen vermogen

Bedragen x € 1 miljoen

Omschrijving	1-1-2023	31-12-2023	
		voor resultaat-bestemming	na resultaat-bestemming
Algemene reserve	64,8	72,5	71,1
Bedrijfsmiddelenreserves	12,5	14,0	14,0
Egalisatiereserves	22,9	23,1	23,1
Bestemmingsreserves	70,3	64,0	70,5
Totaal	170,4	173,6	178,7

De toename van de algemene reserve in de tabel is met name te verklaren door de doorwerking van extra middelen in de algemene uitkering waarvoor geen nieuw beleid is opgesteld.

Het bedrag van € 23,1 miljoen aan egalisatiereserves kapitaallasten betreft bijdragen die zijn gereserveerd ten behoeve van dekking van toekomstige afschrijving en rente.

Een aantal omvangrijke mutaties in de bestemmingsreserves:

- Resultaatbestemmingen Programmarekening 2023 € 6,5 miljoen
- Besteding reserve Overlopende verplichtingen (van 2022 naar 2023) -/- € 2,9 miljoen
- Toevoeging aan fonds Woningbouw € 3,0 miljoen
- Toevoeging aan reserve De Ginkel € 1,6 miljoen
- Onttrekking Cofinanciering Edese Opgaven -/- € 4,5 miljoen
- Vrijval reserve Steun- en Herstel Corona -/- € 1,5 miljoen

Financiële positie

Twee begrippen staan centraal in een beschrijving van de financiële positie: weerbaarheid en wendbaarheid. Met weerbaarheid bedoelen we dat we risico's op kunnen vangen, als deze zich voordoen, zonder dat het beleid meteen hoeft te worden aangepast. Met wendbaarheid bedoelen we dat we onze begroting niet volledig in beton gegoten willen hebben. In de kern is dit het vermogen om met uitgaven te kunnen stoppen zonder dat dit leidt tot bezuinigingen of ombuigingen. Het is overigens een illusie om te veronderstellen dat we de financiële positie van de gemeente perfect 'smart' kunnen maken en kunnen uitdrukken in een rapportcijfer.

Weerbaarheid van de begroting

Tabel 4 - Kengetallen

Bedragen x € 1 miljoen

Ratio weerstandsvermogen, reeks staat in tijdsvolgorde	PB 2022	PR 2021	PB 2023	PR 2022	PB 2024	PR 2023	Norm
A. Beschikbare buffers	60	64	81	94	98	101	
B. Nodig voor opvangen risico's	20	19	20	23	26	21	
Ratio (A/B)	3,1	3,3	4,0	4,0	3,8	4,8	> 0,8

PR = programmarekening, PB = programmabegroting

Tabel 5 - Algemene reserve 31-12

Bedragen x € 1 miljoen

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Programmarekening	20	26	46	65	71				
Prognose begroting 2024-2027 *						66	67	53	40

Norm: Bodem van € 10 miljoen in het laatste jaar van het meerjarenperspectief

* Prognose begroting 2024-2027 (stand memo Uitkomsten septembercirculaire 2023) is gecorrigeerd voor het resultaat 2023

De indicatoren die we gebruiken voor het meten van de weerbaarheid van de begroting scoren goed voor 2023, de weerstandsratio zelfs uitstekend. Het venijn blijft hem zitten in 2026 en de jaren daarna, door de

afname van de algemene reserve zal ook de ratio weerstandsvermogen sterk dalen, zie voor meer details '3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

Wendbaarheid van de begroting

Tabel 6 - Kengetallen

In %

Omschrijving	PR	PB	PR 2023	PB	MJB	MJB	MJB	Norm
	2022	2023		2024	2025	2026	2027	
Netto schuldquote	38	51	49	66	77	75	85	
Gecorrigeerde netto schuldquote	26	37	39	54	65	64	75	< 100
Solvabiliteitsratio	33	29	34	26	23	25	23	> 20
Structurele exploitatieruimte	6	4	4	3	4	-1	-2	> 0 in laatste jaarschijf meerjaren-perspectief
Grondexploitatie	18	18	22	16	13	11	9	
Belastingcapaciteit	82	86	84	91	92	93	93	

De cijfers voor eind 2023 laten zien dat we nog ruim binnen de vastgestelde normwaarden zijn. Het kengetal structurele exploitatieruimte is, als gevolg van het ravijn, in 2026 en 2027 negatief. De omslag naar een negatief bedrag heeft te maken met een hogere onttrekking van de algemene reserve in deze jaren, ter dekking van structurele lasten in de begroting. Het structurele probleem kan tijdelijk maar niet structureel opgevangen worden door de algemene reserve.

Resumé

We sluiten het jaar af met een negatief resultaat van € 1,4 miljoen op een begroting van € 450 miljoen. Op dit moment is er voldoende ruimte om dit negatief resultaat op te vangen. Echter de financiële bijdragen vanuit het Rijk blijven tot nu toe onzeker, dus ook de mogelijke tegemoetkoming van het Rijk om het ravijn te dempen. We zijn daarom in opmaat tot de Perspectiefnota 2025-2028 al bezig met de eerste voorbereidingen voor een aanpak hoe eventuele ombuigingen vorm te geven. Kortom, duidelijk is wel dat er een andere financiële wind gaat waaien die onze koers zal beïnvloeden. Ondanks de onzekerheden proberen we de koers vast te houden door ons wendbaar en weerbaar op te stellen.

2.2 Opbouw resultaat

De resultaten zijn incidenteel van karakter. Dat wil zeggen dat mocht sprake zijn van structurele doorwerking hierin al is voorzien in het meerjarenperspectief. In de volgende tabel wordt een analyse van de resultaten op hoofdlijnen gegeven. Een meer uitgebreide analyse is opgenomen op de programmabladen bij de 3e W-vraag.

Tabel 7 - Opbouw resultaat 2023

Bedragen x € 1.000

Programma	Omschrijving	Omvang
1	Onderwijshuisvesting	500 V
1	Sport	183 N
1	Cultuur/cultura	112 V
1	Exposeum/ARTBASE	121 V
1	Monumenten en archeologie	75 N
1	Overig	- N
2	Buurt- Wijk- en Dorpshuizen	310 V
2	Uitstapprogramma Prostituees	60 V
2	Beweging naar de voorkant	340 V
2	Integraal Zorgakkoord (IZA) - financiering projecten	320 V
2	Specifieke uitkering Inburgeringsvoorzieningen	- N
2	Specifieke uitkering Onderwijsroute Inburgering	- N
2	Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	245 V
2	Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	- N
2	Specifieke uitkering voor Tijdelijke Onderwijshuisvesting Ontheemden	- N

Tabel 7 - Opbouw resultaat 2023

Bedragen x € 1.000

Programma	Omschrijving	Omvang
2	Leerplicht	200 V
2	Beweging naar de voorkant	290 V
2	Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	- N
2	Integraal Zorgakkoord (IZA)	- N
2	Integraal Zorgakkoord (IZA) - financiering projecten	60 V
2	Specifieke uitkering Preventieaanpakken	- N
2	Dekkend AED-netwerk	60 V
2	VGGM resultaat 2022	100 V
2	Veilig Thuis	- N
2	Preventieve Maatschappelijke opvang & verslavingszorg	75 V
2	Preventieve Maatschappelijke opvang & verslavingszorg - Roots	10 V
3	Vraagafhankelijk vervoer	400 V
3	Leerlingenvervoer	190 N
3	Jeugdhulp	5.650 N
3	Vorming Gemeenschappelijke regeling	150 V
3	Aanvullende inkomensvoorziening - Energietoeslag	3.250 N
3	Aanvullende inkomensvoorziening - Flankerend beleid energiearmoede	232 V
3	Aanvullende inkomensvoorziening - Bijzondere bijstand studenten	205 V
3	Aanvullende inkomensvoorziening - Bijzondere bijstand (minimaregelingen)	100 N
3	Aanvullende inkomensvoorziening - Edese Noodfonds Bestaanszekerheid	884 V
3	Schuldienstverlening - Aanpak Geldzorgen Armoede en Schulden	186 V
3	Beweging naar de voorkant	190 V
3	Gemeentelijke en particuliere opvang ontheemden Oekraïne	3.350 V
3	Zorgkosten Oekraïense ontheemden	118 N
3	Inzet Coördinatie Vrijwilligers Vluchtelingen Ede (CVVE)	112 N
3	Thuisondersteuning	340 V
3	Begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf	470 N
3	Eigen bijdrage Wmo	210 V
3	Hulpmiddelen en woonvoorzieningen	60 N
3	Compensatieregeling Covid 2022 - Wmo	- N
3	Nationaal Actieplan Dakloosheid 'Eerst een thuis'	- N
3	Maatschappelijke opvang	110 N
3	Beschermd wonen - ombuigingen extramuralisering	- N
3	Beschermd wonen	- N
3	Beschermd wonen - Pilot Wageningen	- N
3	Arbeidsmarktregio	- N
3	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)	1.100 N
3	Vaststelling BUIG	- N
4	Food	315 V
4	Levendig centrum	240 V
4	Vitale winkelcentra	50 V
4	Warmte Koude Opslag Bedrijventerrein A12	76 V
4	Nieuwe werklocaties	200 V
4	Revitalisatie Kievitsmeent	- N
4	Gebiedsontwikkeling KennisAs en Nieuw Hoekelum	150 V
4	Uitgifte gronden Werklocaties	6.989 N
4	Mobiliteitsonderzoeken	145 V
4	Parkeren	121 V
5	Uitgifte gronden woonlocaties	30 N
5	Opgave Passend Wonen	- N
5	Programma Ede Energieneutraal	- N
5	Duurzaamheidsleningen	70 V
5	Klimaatadaptatie	140 V
5	Klimaat	- N
5	Verkabeling Hoogspanningslijn en uitbreiding onderstations	90 V

Tabel 7 - Opbouw resultaat 2023

Bedragen x € 1.000

Programma	Omschrijving	Omvang
5	Afval	- N
5	Co-financiering vanuit Rijk en provincie grote opgaven	1.190 N
5	Uitvoeringsprogramma's Wonen en Landelijk gebied	510 V
5	Facilitaire plannen woningbouw	524 N
5	Gebiedsprogramma's	370 V
5	Gebiedsproces Otterlo	125 V
5	Ruimtelijke Ontwikkeling Algemeen	113 N
5	Projectinzet Food Experience	110 V
5	Behandeling bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen	716 N
5	Otterlo Onderlangs	120 V
6	VGGM - Brandweer	236 N
6	Veiligheid	191 V
6	Toezicht	68 V
7	Onderhoud buitengebied	200 V
7	Actieplan Biodiversiteit	130 V
7	Vennootschapsbelasting reclameopbrengsten	120 N
7	Inwonersinitiatief Wekerom	95 V
7	Opvang van dieren	35 N
7	Exploitatie riolering	- N
7	Japanse duizendknoop	60 V
7	Openbare verlichting	80 V
7	Aanpak kwetsbare wijken	85 V
7	Groot onderhoud wegmeubilair	- N
7	Groot onderhoud cultureel groen	- N
7	Groot onderhoud bomen	- N
8	Pensioenen wethouders	427 V
8	Wachtgeld wethouders	192 N
8	Kosten bestuur	225 N
8	Evenementen, Vieren en Herdenken	70 V
8	VNG	69 V
8	Public affairs	64 N
8	Regiodeal Foodvalley, Regiodeal, Gebiedsopgave Veluwe en Vitale Vakantieparken	- N
8	Verkiezingen	425 N
8	Licentiekosten	167 N
8	Leges rijbewijzen	75 N
8	Stelpost Onderuitputting	1.250 N
8	Stelpost looncompensatie	1.504 V
8	Diverse reserveringen	2.281 V
8	WOO verzoeken	65 N
8	Wet Open Overheid - implementatie	198 V
8	Deelnemingen	140 N
8	Voorziening verlofsparen	626 V
8	Algemene uitkering	7.573 V
8	Financiering	2.066 V
8	Reserve Steun en Herstel Corona	350 V
8	OZB - areaaluitbreiding	365 V
8	OZB	70 V
8	Toeristenbelasting	200 V
8	Forensenbelasting	287 V
8	Proceskosten No Cure No Pay (NCNP)	180 N
8	Juridische kosten	75 N
8	Te verrekenen gebruikersonderhoud	78 N
8	Extra maatregelen verspreiding infill sportpark Eikelhof	110 N
8	Overige afwijkingen	95 N
8	Huuropbrengsten & pachtontvangsten	418 V

Tabel 7 - Opbouw resultaat 2023

Bedragen x € 1.000

Programma	Omschrijving	Omvang
8	Subsidies en bijdragen	117 V
8	Stortingen/onttrekkingen reserves	- N
Div	Diversen	327 V
	Totaal	5.127 V

2.3 Resultaatbestemming

In het kader van de afwikkeling van het gerealiseerde resultaat 2023 wordt een aantal bestemmingsvoorstellen ter goedkeuring aan u voorgelegd. Het betreft de volgende voorstellen:

A. Resultaatbestemmingsvoorstellen

Plaatsingskosten Noodlokalen Koning Davidschool en Louise de Coligny (Programma 1) € 130.000

Bij de Voorjaarsbrief 2024-2027 is voor boekjaar 2023 incidenteel € 130.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van onderwijshuisvesting, noodlokalen Kazerneterreinen (Koning David en Louise de Coligny). Als gevolg van vertraging in het omgevingsvergunningtraject zijn de noodlokalen nog niet geplaatst in 2023. Het volledige budget voor 2023 is daarmee niet besteed. De vertraging leidt er tevens toe dat de kapitaallasten (€ 44.000) met een jaar opschuiven. Budgettaire effecten van de kapitaallasten worden meegenomen in de Perspectiefnota 2025-2028. Bij positieve besluitvorming door de Omgevingsdienst De Vallei worden de noodlokalen in april 2024 geplaatst. Wij stellen u voor € 130.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Exposeum/ARTBASE (Programma 1) € 121.000

Op 3 juni 2021 heeft de raad besloten over 'ARTBASE Ede, culturele invulling Frisokazerne' (zaaknummer 220287). Onderdeel van dit besluit was het ophogen van het structurele budget voor culturele invulling van de Frisokazerne van € 250.000 naar € 500.000. In aanloop naar de opening is er in de Businesscase ARTBASE Ede voor gekozen om de benodigde middelen voor de investering deels te dekken vanuit overschotten van de structureel beschikbare middelen. Voor een overtuigende propositie naar provincie en fondsen is het van groot belang om vanuit gemeente Ede ook een relevante bijdrage in de investeringen te doen. Dit is in de opgestelde businesscase onderkend. Door middel van inzet van de structureel beschikbare middelen voor ARTBASE en een reservering in de reserve Cofinanciering (Programmabegroting 2023-2026) wordt gewerkt om een bijdrage van minimaal € 2,5 miljoen (1/3 van totaalinvestering) mogelijk te maken. In 2023 is sprake van een voordeel op het budget voor het realiseren van ARTBASE Ede. Dit wordt verklaard doordat de kosten in een jaar niet samenlopen met het beschikbare budget. Wij stellen u voor om € 121.000 toe te voegen aan de reserve Kunst en Cultuur - Ontwikkelfonds. Inclusief deze resultaatbestemming is een bedrag van € 921.000 opgebouwd. Daarnaast is in de reserve Cofinanciering Edese opgaven een bedrag van € 1,5 miljoen gereserveerd ten behoeve van ARTBASE (besluit Programmabegroting 2023-2026).

Vorbereidingskosten BWD (Programma 2) € 113.000

Bij de Programmabegroting 2023-2026 is voor boekjaar 2023 incidenteel € 260.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van voorbereidingskosten onderzoek nieuwbouw BWD-huis de Kolk, BWD-huis Bennekom en buurthuizen. De budgetten zijn destijds alleen in 2023 begroot terwijl dat over 2023 én 2024 verdeeld had moeten zijn. Wij stellen u voor € 113.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Beweging naar de voorkant (Programma 2) € 492.000

Bij de Programmabegroting 2023-2026 is voor 2023 € 2,1 miljoen beschikbaar gesteld ten behoeve van de opgave vitaal & gezond - Beweging naar de voorkant. In 2023 zijn diverse initiatieven binnen de Beweging naar

de voorkant niet (tijdig) opgestart door gebrek aan ambtelijke capaciteit om de uitvoerende partijen opdrachten te geven. In 2024 voorkomen we dit door (deels tijdelijke) capaciteit te bekostigen binnen de Beweging naar de voorkant. De investeringen zijn noodzakelijk om bestaande activiteiten voort te zetten, nieuwe activiteiten op te starten en de ingeboekte besparing vanaf 2025 te realiseren. In de Programmabegroting 2024-2027 (pagina 12) is aangekondigd dat voor dit onderwerp een resultaatbestemming zou worden voorgesteld. Wij stellen u voor € 492.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Beweging naar de voorkant - Hoogbouw Ede Zuid (Programma 2) € 190.000

Bij de Programmabegroting 2023-2026 is voor 2023 € 2,1 miljoen beschikbaar gesteld ten behoeve van de opgave vitaal & gezond - beweging naar de voorkant. Een gedeelte van de resterende middelen is nodig om in 2024 door te kunnen gaan met het uitvoeren van het Ontwikkelperspectief en Quick Wins - Gebiedsaanpak delen Ede Zuid en Veldhuizen (2021). Het doel blijft onverminderd om in te zetten op de verbetering van de leefbaarheid van de buurt Hoogbouw Ede Zuid, omdat hier de urgentie het grootst is. Voor deze buurt bereiden we een langetermijnstrategie voor samen met kernpartner Woonstede. Een dergelijke aanpak heeft een horizon van minstens 2040 en vraagt om grote sociale en fysieke interventies. Daarnaast zetten we in 2024 ook in op concrete maatregelen in de buurt, die bijdragen aan een verbetering van de bestaanszekerheid en schuldenproblematiek, opgroeien in een kansrijke omgeving, taal en inburgering en sociale verbinding in de buurt. Wij stellen u voor € 190.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de Reserve Overlopende Verplichtingen.

Vorming gemeenschappelijke regeling Knooppunt Jeugdhulp (Programma 3) € 150.000

Bij de Programmabegroting 2023-2026 is voor boekjaar 2023 incidenteel € 150.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de vorming gemeenschappelijke regeling Knooppunt Jeugdhulp. De vorming van de GR is uitgesteld. In 2024 zal de GR worden uitgewerkt en opgericht. De ambitie is om de GR per 01-01-2025 in te voeren. Aan de vorming van de gemeenschappelijke regeling zijn kosten verbonden. Het budget bestaat uit een regionaal deel (€ 90.000) en een lokaal deel (€ 60.000). Voor het regionale budget wordt ook door de overige deelnemende gemeenten bijgedragen. Het lokale deel wordt gebruikt om de interne organisatie op orde te brengen. De kosten kunnen (deels) worden gedekt door de niet bestede middelen 2023 beschikbaar te houden voor 2024. Wij stellen u voor het totale bedrag van € 150.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Flankerend beleid energiearmoede (Programma 3) € 232.000

Via de meicirculaire 2023 is voor boekjaar 2023 incidenteel € 232.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van flankerend beleid energiearmoede. Om stapeling van sociale en maatschappelijke problemen als gevolg van de hoge inflatie te voorkomen heeft het Rijk deze middelen beschikbaar gesteld ten behoeve van extra inzet op vroegsignalering en een extra beroep op de bijstand. In 2023 is de beschikbare capaciteit bij de uitvoering ingezet op de energietoeslag en het Noodfonds Bestaanszekerheid, dat vergelijkbare doelen diende. Tegen die achtergrond zijn deze incidentele middelen nog niet ingezet. Gezien het Rijk voor 2024 nogmaals € 234.000 aan incidentele middelen beschikbaar heeft gesteld, wordt voorgesteld de resterende middelen 2023 mee te nemen naar 2025. In 2024 wordt ingezet op het bieden van financiële nazorg voor inwoners die uitstromen uit de bijstand of een schulddienstverleningstraject. Dit is in lijn met de raadsnotie 'Nazorg uitstromers uit de bijstand' van 9 november 2023. In het kader van vroegsignalering willen we de middelen 2025 inzetten om uitvoering te geven aan interventies binnen het programma Bestaanszekerheid, waarmee we onder andere financiële hulp en ondersteuning toegankelijker maken voor de inwoner. Wij stellen u voor om € 232.000 over te hevelen naar 2025 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Opvang ontheemden Oekraïne (Programma 3) € 3.350.000

Vanuit de Bekostigingsregeling Opvang Ontheemden Oekraïne heeft gemeente Ede in 2023 een Rijksbijdrage ontvangen voor de gemeentelijke en particuliere opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Voor de gemeentelijke

opvang is de vergoeding gebaseerd op een normbedrag per dag per gerealiseerde opvangplek. Vanuit dit normbedrag zijn alle relevante kosten zoals huur, beveiliging, catering en personeel gefinancierd. Voor de particuliere opvang ontvangt de gemeente een vergoeding voor de werkelijke verstrekkingen van het leefgeld en de uitvoeringskosten op basis van een normbedrag per maand. Evenals in 2022 hebben we in 2023 een positief resultaat op de Opvang Ontheemden Oekraïne. Gezien de onzekerheden rondom de financiering vanuit het Rijk (Richtlijn Tijdelijk Bescherming geldt tot maart 2025 en kan maximaal met een jaar worden verlengd tot maart 2026), het realiseren van nieuwe opvangplekken als gevolg van het sluiten van Legerplaats Harskamp (zoals in 2024 de aankopen van het voormalige Pro Persona gebouwen in Lunteren) en overige ontwikkelingen rondom nieuwkomers stellen wij u voor om het positieve resultaat over 2023 te reserveren. Wij stellen u voor om € 3.350.000 toe te voegen aan de reserve Opvang en begeleiding specifieke doelgroepen.

Vitale winkelcentra (Programma 4) € 50.000

Bij de Programmabegroting 2023-2026 is voor de jaren 2023 tot en met 2025 jaarlijks incidenteel € 50.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van vitale winkelcentra. Zoals gemeld bij de actualisatie 2023 in de Programmabegroting 2024-2027 heeft in 2023 de focus gelegen op het verbeteren van de omgeving Spindopplein. Vanwege beperkte ambtelijke capaciteit en de focus op Spindopplein is nog niet gestart met de invulling van vitale winkelcentra voor andere gebieden. De looptijd van de uitvoering verschuift daarmee naar de periode 2024 tot en met 2026. Wij stellen u voor € 50.000 over te hevelen naar 2026 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Warmte koude opslag bedrijventerrein A12 (Programma 4) € 76.000

Bij de voorjaarsbrief 2023-2026, onderdeel actualisatie, is voor boekjaar 2023 incidenteel € 88.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van Warmte/koudeopslag (WKO) op bedrijventerrein A12 (BTA12). Er is gewerkt aan drie scenario's met de leverancier van de WKO, echter is er nog geen definitieve keuze gemaakt. De gemeente is als concessiehouder verantwoordelijk dat de huidige overeenkomst nagekomen wordt, waardoor het noodzakelijk is dat het nog niet uitgegeven budget in 2024 beschikbaar blijft. Wij stellen u voor €76.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende Verplichtingen.

Ontwikkelen nieuwe werklocaties (Programma 4) € 200.000

Bij de Programmabegroting 2023-2026 is voor boekjaar 2023 incidenteel € 200.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van ontwikkelen nieuwe werklocaties. Zoals gemeld bij de Actualisatie 2023 in de Programmabegroting 2024-2027 hebben de onzekerheid vanuit netcongestie en beperkte ambtelijke capaciteit gezorgd voor een vertraagde start van dit project. Eind 2023 is gestart met het onderzoek naar de toekomstige werklocaties waardoor werkzaamheden en kosten doorschuiven naar 2024. Wij stellen u voor €200.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen.

Mobiliteitsonderzoeken (Programma 4) € 145.000

Bij de Programmabegroting 2023-2026 is voor 2023 incidenteel € 400.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van Fietsplan 2.0, Fietsverbinding Ede-Lunteren en Herinrichting 50 km/u wegen terugbrengen naar 30 km/u. Voordat de studies konden starten was het noodzakelijk het verkeersmodel te updaten. De studies en vervolgacties lopen daardoor in 2024 door. Deze studies zijn nodig om beslissingen te kunnen nemen over grote investeringen en dient als input voor de ontwikkel- en investeringsstrategie. Wij stellen u voor € 145.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de Reserve Overlopende verplichtingen.

Klimaatadaptatie Stadspark (Programma 5) € 140.000

Bij de Programmabegroting 2021-2024 is voor boekjaar 2023 incidenteel € 345.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van Klimaatadaptatie. Aangezien klimaat adaptieve maatregelen gekoppeld worden aan grotere investeringsprojecten in de openbare ruimte, die niet alle gerealiseerd zijn in 2023, zijn niet alle middelen besteed. In 2024 is het resterende budget van € 140.000 nodig om de beoogde klimaat adaptieve maatregelen

in het Stadspark in Ede te kunnen uitvoeren. Wij stellen u voor € 140.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Uitvoering omgevingsvisie (Programma 5) € 370.000

Bij de Programmabegroting 2023-2026 is voor 2023 € 400.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van gebiedsgerichte programma's als onderdeel van de uitvoering Omgevingsvisie. Deze middelen zijn voor Ederveen/de Klomp (€ 275.000) en Harskamp (€ 95.000) in 2023 (deels) niet besteed. Reden daarvoor is dat we in het kader van de uitvoering van de Omgevingsvisie in eerste instantie aandacht moeten besteden aan de dragende systemen en inventariseren waar inzet het hardst nodig is. Dit is inmiddels in gang gezet en leidt tot een programmering in de Ontwikkel- en Investeringsstrategie die medio zomer 2024 wordt voorgelegd. De niet bestede middelen zijn in 2024 nodig om uitvoering te kunnen geven aan de Omgevingsvisie. Wij stellen u voor om € 370.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Gebiedsproces Otterlo (Programma 5) € 125.000

Bij de Programmabegroting 2023-2026 is voor zowel 2023 als 2024 incidenteel € 250.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van Gebiedsproces Otterlo. De middelen 2023 waren bedoeld voor ambtelijke begeleiding, onderzoekskosten, communicatiemiddelen en quick wins. Als gevolg van het feit dat het traject rondom het opstellen van het Gebiedsprogramma langer in beslag heeft genomen dan vooraf gedacht, lopen voor 2023 geplande activiteiten door naar 2024. Er heeft een extra omgevingsdialoog plaatsgevonden in 2023 en daarna is de visietekst gereviseerd, omdat deze nog niet volledig gedragen was. Daardoor konden onderzoeken en quickwins die afhankelijk zijn van het eindproduct (Gebiedsprogramma) niet eerder worden opgestart. Activiteiten die doorlopen naar 2024 betreffen onder andere onderzoekskosten voor de N310 (belangrijk knelpunt in Otterlo). Het ligt in de bedoeling het traject eind 2024/begin 2025 af te ronden. Het niet meenemen van het budget naar 2024 zou betekenen dat voortgang stopt en impactvolle quickwins moeilijk, dan wel niet, bekostigd kunnen worden. Wij stellen u voor € 125.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve overlopende verplichtingen.

Gebiedsontwikkeling WFC (Programma 5) € 110.000

Bij de Perspectiefnota 2020-2023 is voor boekjaar 2023 incidenteel € 400.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de gebiedsontwikkeling WFC. Als gevolg van netcongestie en ontwikkelingen rondom de Food Experience zijn niet alle middelen in 2023 besteed. Het resterende budget van 2023 voor WFC is in 2024 nodig voor afhandeling van het project Food Experience en invulling van het Food Innovation District. Deze lopen door in 2024 en vragen beiden om gemeentelijke inzet en externe expertise waar niet langer middelen voor beschikbaar zijn. Wij stellen u voor € 110.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende Verplichtingen.

Otterlo Onderlangs (Programma 5) € 120.000

In de begroting 2023 is incidenteel geld beschikbaar gesteld voor het project Onderlangs (betreft de herinrichting van de voormalige sportvelden van SV Otterlo naar een nieuw natuurgebied). Voor de uitvoering waren we afhankelijk van een Wnb-vergunning (Wet natuurbescherming) én de vaststelling van het bestemmingsplan. Deze is halverwege 2023 onherroepelijk geworden. In het vierde kwartaal 2023 is de sloop van de oude sportkantine, de basketbalveld en de sportvelden afgerond. Werkzaamheden voor de realisatie van het inrichtingsplan, communicatie met de omgeving en de belangenvereniging Natuurlijk Otterlo lopen door naar 2024. Van het budget is € 120.000 nog niet besteed. Wij stellen u voor € 120.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen

Projectleider ondermijning (Programma 6) € 80.000

Bij de begroting van 2023-2026 is voor zowel 2023 als 2024 incidenteel € 104.000 beschikbaar gesteld voor een projectleider voor de aanpak van ondermijning. Als gevolg van een lastige arbeidsmarkt is pas in september een geschikte kandidaat aangetrokken voor de duur van twee jaar. Om het plan van aanpak ondermijning,

mede op basis van de weerbaarheidsscan en de analyse van lokale zaken, te herijken en de aanpak goed te borgen in de organisatie is inzet van de projectleider voor de duur van twee jaar gewenst. Voorgesteld wordt de in 2023 niet bestede middelen beschikbaar te houden voor 2025 zodat de projectleider de geplande twee jaar kan afmaken. Wij stellen u voor om € 80.000 over te hevelen naar 2025 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Inwonersinitiatief Wekerom (Programma 7)

€ 95.000

Bij de Programmabegroting 2023-2026 is voor boekjaar 2023 incidenteel € 100.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van Inwonersinitiatief Wekerom. Zoals gemeld bij de Actualisatie 2023 in de Programmabegroting 2024-2027 heeft de uitvoering vertraging opgelopen omdat het inwonersinitiatief in samenhang met randvoorwaardelijke (ontwikkel)kaders voor het gehele gebied wordt opgepakt. In het najaar is gestart met het gebiedsprogramma Wekerom/Harskamp, waar dit onderdeel van uitmaakt. De kosten lopen door in 2024. Wij stellen u voor € 95.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Wet open overheid (Programma 8)

€ 80.000

Bij de Programmabegroting 2023-2026 is voor 2023 incidenteel € 153.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de Wet open overheid. Als gevolg van een, in juni 2023 aangekondigde, gewijzigde opzet van het Rijk is nog niet volledig uitvoering gegeven aan de geplande activiteiten. Om de activiteit in gewijzigde vorm in 2024 alsnog uit te voeren vragen wij om het resterende budget ad € 80.000 over te hevelen naar 2024. In 2024 werken wij aan het daadwerkelijk realiseren van een publicatievoorziening passend binnen de gemeentelijke architectuur, die voldoet aan de wettelijke publicatieplicht. Wij stellen u voor om € 80.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Omgevingswet - Omgevingsvisie (Programma 8/5)

€ 170.000

Via de decembercirculaire 2023 is voor boekjaar 2023 incidenteel € 716.500 beschikbaar gesteld ten behoeve van invoeringskosten Omgevingswet. De middelen zijn bedoeld om ervoor te zorgen dat we aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. In de Programmabegroting 2024-2027 hebben we reeds eigen middelen vrijgemaakt voor de Omgevingswet, onderdeel omgevingsplan. Hiervan staat € 225.000 begroot in 2024. Voor 2024 is een actuele capaciteitsraming opgesteld, daarin is de verwachting dat de kosten voor 2024 € 170.000 hoger zullen uitvallen (extra uren voor onder andere systeem implementatie en hoger uurtarief). Voorgesteld wordt deze kosten te dekken vanuit de in de decembercirculaire beschikbaar gestelde middelen. Wij stellen u voor om € 170.000 over te hevelen naar 2024, door deze toe te voegen aan de reserve Overlopende verplichtingen.

Opgave Landelijk gebied (Programma 8/5)

€ 80.000

Via de decembercirculaire 2023 is voor boekjaar 2023 incidenteel € 80.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak. De uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied en de totstandkoming van de provinciale gebiedsprogramma's vraagt extra inzet van eigen personeel. Doordat lange tijd onzeker was of er vanuit het Rijk een bijdrage zou komen, zijn een aantal gebiedsprocessen uitgesteld naar 2024, waaronder Ede, Barneveld en Binnenveld. Met de middelen die in de decembercirculaire zijn binnengekomen kan de inzet voor deze gebiedsprocessen worden gedekt. Wij stellen u voor € 80.000 over te hevelen naar 2024 door deze toe te voegen aan de reserve overlopende verplichtingen.

B. Verrekening restant resultaat

Onttrekking Inzet Coördinatie Vrijwilligers Vluchtelingen Ede (CVVE) (Programma 3)

€ 112.000

Bij de Programmabegroting 2024-2027 is in de actualisatie voor het jaar 2023 opgenomen om de kosten voor Inzet Coördinatie Vrijwilligers Vluchtelingen Ede (CVVE) te dekken vanuit de reserve Opvang en begeleiding specifieke doelgroepen. Omdat de raad bij de programmabegroting geen specifiek besluit neemt over de actualisatie van het lopende jaar en daarmee de begroting niet wordt gewijzigd, dient de onttrekking aan de

reserve bij de programmarekening specifiek voorgelegd te worden aan de raad . De gemaakte kosten voor de inzet van CVVE zijn als nadeel verantwoord op programma 3 Individuele ondersteuning. Wij stellen u voor € 112.000 te onttrekken aan de Reserve Opvang en begeleiding specifieke doelgroepen.

Onttrekking Algemene Reserve

€ 1.379.693

Voorgesteld wordt om een bedrag van € 1.379.693 te onttrekken aan de Algemene Reserve.

3 Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre we als gemeente Ede in staat zijn om financiële en budgettaire tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen berekenen we door de benodigde weerstandscapaciteit, de risico's, af te zetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit, de middelen. Actuele cijfers bevorderen de kwaliteit van de informatie. In tegenstelling tot andere onderdelen van de programmarekening vergelijken we de actuele cijfers van deze paragraaf met de cijfers uit het meest recente P&C product, te weten de Programmabegroting 2024-2027.

Kaderstelling

- [Het Besluit Begroting & Verantwoording \(BBV\)](#)
- [Nota Risicomanagement & Weerstandsvermogen \(2017\)](#)

Beleid

Op basis van de Nota Risicomanagement & Weerstandsvermogen stuurt de gemeente Ede in het kader van weerstandsvermogen en risicobeheersing op een aantal criteria. De ratio voor het weerstandsvermogen (beschikbaar/benodigd) dient een minimale waarde van 0,8 te hebben. Hierbij nemen we het integrale cijfer, algemene dienst plus negatieve grondexploitaties, als uitgangspunt. We beoordelen de ratio als onvoldoende bij een waarde onder 0,8, als matig bij een waarde tussen 0,8 en 1, als voldoende bij een waarde tussen 1 en 2 en als uitstekend bij een waarde groter dan 2. Een tweede criterium is de bodem in de algemene reserve. De algemene reserve dient in het laatste jaar van het meerjarenperspectief minimaal € 10 miljoen te bedragen. Daarnaast is het kengetal voor de netto gecorrigeerde schuldquote maximaal 100% en het kengetal solvabiliteit is minimaal 20%.

Ontwikkelingen

Ratio weerstandsvermogen

De ratio weerstandsvermogen laat zien in hoeverre de gemeente in staat is haar risico's af te dekken.

Tabel 8 - Ratio weerstandsvermogen in 2024

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Integraal	Ratio	Algemene dienst	Ratio	Grondexploitaties	Ratio
Beschikbare weerstandscapaciteit	101.456		101.456		0	
Benodigde weerstandscapaciteit	21.121	4,8	13.470	7,5	10.213	0,0
Score waardering		Uitstekend		Uitstekend		Onvoldoende

Met 4,8 is de integrale ratio weerstandsvermogen gestegen ten opzichte van de waarde in de Programmabegroting 2024-2027. Echter door het aankomende ravijn en de afname van de algemene reserve, zal het weerstandsvermogen de komende jaren dalen. De huidige stijging van de ratio is te verklaren door een toename van de beschikbare weerstandscapaciteit en een afname van de benodigde weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit is met ruim € 4 miljoen afgenomen. Dit wordt onder andere verklaard doordat enkele grote projecten, zoals Spoorzone en Parklaan, zich in een afrondende fase bevinden. Daarnaast neemt de benodigde weerstandscapaciteit op grondexploitaties af door een verlaging van het risicoprofiel gebiedsontwikkeling WFC. De beschikbare weerstandscapaciteit is met € 3 miljoen toegenomen. Deze mutatie zit in de reserve Bedrijfsmiddelen (inclusief P-reserve). Doordat er geen beschikbare weerstandscapaciteit voor de grondexploitaties geormerkt is, blijft deze ratio altijd 0.

Voor de ratio weerstandsvermogen van de grondexploitaties kijken we enkel naar de negatieve plannen binnen de grondexploitatie; dit zijn plannen waarop geen winst wordt behaald. Voor positieve plannen is dekking voor risico's binnen de plannen zelf aanwezig. Voor meer informatie over de risico's rondom de grondexploitaties verwijzen we naar de paragraaf Grondbeleid.

Tabel 9 - Ontwikkeling ratio weerstandsvermogen

Omschrijving	Programmabegroting 2023-2026	Programmarekening 2022	Programmabegroting 2024-2027	Programmarekening 2023
Integraal	4,0	4,0	3,8	4,8

Risico's

Ten opzichte van de Programmabegroting 2024-2027 zien we verschuivingen plaatsvinden in de top 10 risico's/kansen. Nieuw in de top 10 zijn de risico's 3, 6, 7, 9 en 10. De risico's komen (op)nieuw de top 10 binnen doordat het risicoprofiel van gebiedsontwikkeling WFC is afgenomen. Een viertal risico's op gebiedsontwikkeling WFC zien we niet meer terugkomen in de top 10. Meer toelichting over de afname van het risicoprofiel gebiedsontwikkeling WFC is onder andere terug te vinden in hoofdstuk 3.9 Grote projecten onderdeel Project WFC.

De top 2 risico's wordt dit keer bezet door risico's binnen het sociaal domein. Deze risico's stonden bij de Programmabegroting 2024-2027 op plek 3 en 4 en schuiven, als gevolg van het wegvallen van risico's, door naar plek 1 en 2. Landelijk zien we een toename in volumeontwikkeling en kosten van het sociaal domein, met name op jeugdzorg. Verder valt op dat de meeste risico's/kansen in de top 10 onderdeel uitmaken van de grondexploitaties. Dit laat zien dat met name de grondexploitaties zorgen voor de in financiële zin grootste risico's/kansen, ook al is de absolute hoogte van de risico's binnen de algemene dienst hoger.

Voor de samenstelling van de top 10 risico's nemen we zowel de risico's in niet-winstgevende plannen als de risico's in winstgevende plannen mee. Dit wijkt af van het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit waar we alleen de risico's in niet-winstgevende plannen meenemen. Op deze manier geeft de top 10 ook daadwerkelijk de 10 grootste risico's weer.

Tabel 10 - Top 10 risico's

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Gevolgen	Kans	Maximaal financieel gevolg	Invloed
1 Door Rijskorting en volumeontwikkelingen zijn de zorguitgaven voor Jeugd en Wmo ondanks transformatie hoger dan het zorgbudget.	Overschrijden budget.	50%	5.000	6.00%
2 Investerings in preventie vanuit de hervormingsagenda jeugd resulteert niet in de verwachte kostenbesparing.	Meer geld nodig voor jeugdzorg dan begroot.	50%	4.900	5.89%
3 Gebiedsontwikkeling WFC: dure programma wordt steeds moeilijker afgezet in de markt.	Lagere opbrengsten.	50%	4.600	5.49%
4 Gebiedsontwikkeling WFC: parkeren is commercieel niet te exploiteren.	Bijdrage aan onrendabele top parkeren.	50%	4.063	4.87%
5 Voldoen aan de subsidievoorwaarden voor betaalbare woningbouw.	Verkrijgen van WBI-subsidie van het Rijk op basis van beschikking.	75%	-2.500	4.49%
6 Gebiedsontwikkeling Food en Businesspark De Klomp: ontwikkelen van particuliere kavels op bedrijventerrein conform exploitatieplan.	Meer inkomsten in de grondexploitaties door ontvangen van exploitatiebijdrage.	50%	-3.438	4.12%
7 Achterstallig onderhoud van kapitaalgoederen.	Kwaliteitsverlies.	40%	3.800	3.64%
8 Gebiedsontwikkeling WFC: risico's op vertraging bij de bestemmingsplanprocedure (stikstof, bezwaar en beroep).	Hogere plankosten en extra rentekosten door langere doorlooptijd.	50%	2.823	3.37%
9 Gebiedsontwikkeling Food en Businesspark De Klomp: niet volledig ontvangen van exploitatiebijdragen.	Niet ontvangen van de exploitatiebijdrage.	25%	4.910	2.98%
10 Gebiedsontwikkeling WFC: de opbrengststijging voor bouwgrond blijft achter op de geplande stijging.	Lagere opbrengst bouwgrond.	25%	3.541	2.12%

Voor een toelichting op de systematiek van kansinschatting van de risico's verwijzen we naar de bijlage Toelichting paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Benodigde weerstandscapaciteit

Niet alle geïdentificeerde risico's doen zich tegelijkertijd en in maximale omvang voor. Het gevolg hiervan is dat de benodigde weerstandscapaciteit lager is dan het totaal van alle risico's. Door middel van een statistische toets berekenen we wat de benodigde weerstandscapaciteit is bij een, door gemeente Ede gekozen, zekerheidspercentage van 90%.

Tabel 11 - Risicobedrag en benodigde weerstandscapaciteit Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Integraal	Algemene dienst	Grondexploitaties
Totaal risicobedrag	97.190	52.153	45.037
Benodigde weerstandscapaciteit (90% zekerheid)	21.121	13.470	10.213

Beschikbare weerstandscapaciteit (buffers)

De eenmalig vrij in te zetten middelen, die gebruikt kunnen worden om eventueel optredende risico's af te dekken, noemen we de beschikbare weerstandscapaciteit. Bij het bepalen van de weerstandscapaciteit gebruiken we de stand van de reserves na resultaatbestemming. De omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit is weergegeven in de volgende tabel:

Tabel 12 - Berekening beschikbare weerstandscapaciteit (totaal) Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Programmabegroting 2024-2027	Programmarekening 2023
Onvoorzien	100	100
Algemene reserve	71.605	71.125
Overige algemene reserves	16.277	16.277
Reserve Bedrijfsmiddelen (inclusief P-reserve)	10.263	13.954
Stille reserves	p.m.	p.m.
Totale weerstandscapaciteit	98.245	101.456

Tabel 13 - Ontwikkeling weerstandscapaciteit en totaal risicobedrag Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Programma- begroting 2023-2026	Programma- rekening 2022	Programma- begroting 2024-2027	Programma- rekening 2023
Beschikbare weerstandscapaciteit	81.345	93.630	98.245	101.456
Benodigde weerstandscapaciteit	20.210	23.461	25.822	21.121
Totaal risicobedrag	86.215	97.908	105.519	97.190

In bovenstaande meerjarige ontwikkeling valt met name op dat, ten opzichte van de stand in de Programmabegroting 2024-2027, de benodigde weerstandscapaciteit is afgenomen. De benodigde weerstandscapaciteit en het totaal risicobedrag zien we afnemen door onder ander de afname van het risicoprofiel gebiedsontwikkeling WFC (grondexploitaties). Daarnaast neemt het risicoprofiel op de algemene dienst af doordat onder andere de projecten Spoorzone en Parklaan zich in een afrondende fase bevinden. Ten aanzien van de beschikbare weerstandscapaciteit dient aangetekend te worden dat de Algemene Reserve in het meerjarenperspectief fors terugloopt. Bij een gelijkblijvend benodigde weerstandscapaciteit zal dit leiden tot een afname van de ratio weerstandsvermogen.

Kengetallen

Onderstaande kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële

weerbaarheid en wendbaarheid. In de bijlage Toelichting paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de definities van de kengetallen opgenomen.

Tabel 14 - Kengetallen Programmabegroting 2024-2027

Omschrijving	Verloop van de kengetallen		
	PR 2022	PB 2023	PR 2023
Netto schuldquote	38%	51%	49%
Gecorrigeerde netto schuldquote	26%	37%	39%
Solvabiliteitsratio	33%	29%	34%
Structurele exploitatieruimte	6%	4%	4%
Grondexploitatie	18%	18%	22%
Belastingcapaciteit	82%	86%	84%

De nettoschuldquote is licht gedaald ten opzichte van de Programmabegroting 2023-2026. Ten opzichte van de Programmarekening 2022 zien we een stijging. De daling ten opzichte van de Programmabegroting 2023-2026 volgt met name uit een stijging van de gerealiseerde baten (de noemer in de quote).

De solvabiliteitsratio in de Programmarekening 2023 bedraagt 34% en is daarmee ruim hoger dan de norm van 20% (zie bijlage toelichting paragraaf weerstandsvermogen). De toename van de ratio ten opzichte van de Programmabegroting 2023 wordt met name verklaard door de toename van het eigen vermogen (de teller in de ratio).

De structurele exploitatieruimte over 2023 is gelijk aan de stand bij de Programmabegroting. In paragraaf 3.1 van deze Programmarekening gaan we nader in op de achterliggende oorzaken van het verloop van de schuldquote, solvabiliteitsratio en structurele exploitatieruimte.

Het kengetal grondexploitatie is ten opzichte van de Programmabegroting 2023-2026 gestegen van 18% naar 22%. Deze toename wordt veroorzaakt door een toename van de boekwaarde van de grondexploitaties. In hoofdstuk 3.8 paragraaf grondbeleid is een nadere toelichting opgenomen op de ontwikkeling van de boekwaarde.

Het kengetal voor belastingcapaciteit is licht gestegen ten opzichte van de Programmarekening 2022. De belastingdruk in Ede blijft daarmee nog steeds ruim onder het landelijk gemiddelde.

De daling ten opzichte van de programmabegroting 2023-2026 is te verklaren doordat bij de programmabegroting nog geen landelijke cijfers over 2023 bekend waren. Richtlijnen schrijven voor, dat de belastingcapaciteit wordt berekend door een vergelijk te maken met het laatst bekende (landelijke) cijfer van Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO); dit was bij de programmabegroting het COELO-cijfer van 2022. In dit cijfer is geen rekening gehouden met landelijke inflatiecorrectie (en overige verhogingen) terwijl in onze lokale heffingen 2023 wel rekening is gehouden met inflatiecorrectie. In de praktijk zal de belastingcapaciteit bij de programmarekening dus (vrijwel) altijd lager uitvallen dan het cijfer dat is opgenomen in de programmabegroting voor het betreffende jaar.

3.2 Lokale heffingen

Inleiding

De gemeente Ede legt heffingen op. Deze heffingen zijn onder te verdelen in algemene belastingen, bestemmingsbelastingen en retributies. Bij algemene belastingen is sprake van een gedwongen bijdrage, waar geen rechtstreekse individuele tegenprestatie van de gemeente tegenover hoeft te staan. De opbrengsten

dienen als algemeen dekkingsmiddel en dragen hiermee bij aan de inkomsten van de gemeente. De belastingen die hieronder vallen zijn de onroerende zaakbelastingen, parkeergelden, hondenbelasting, toeristenbelasting en forensenbelasting. Ondanks dat het hierbij gaat om algemene belastingen kunnen deze belastingen een aanvullend doel hebben. Als er sprake is van een aanvullend doel dan kan er ook sprake zijn van mogelijke optredende averechtse effecten, oftewel risico's. Daarnaast kunnen algemene belastingen ook door de raad bestemd worden. Voor onderstaande belastingen geldt het volgende:

- De parkeergelden hebben als doel het parkeergedrag van automobilisten te beïnvloeden en het parkeren te reguleren. Het risico hiervan is dat automobilisten parkeeroverlast veroorzaken in gebieden waar geen parkeergelden van toepassing zijn.
- De hondenbelasting wordt niet ingezet als algemeen dekkingsmiddel maar dient als dekking van de kosten aan hondenbeleid gerelateerde zaken zoals bijvoorbeeld het onderhoud van uitlaatvelden.

Bestemmingsbelastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten bestemd zijn voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Deze belastingsoort mag wettelijk gezien maximaal kostendekkend zijn. Het gaat hierbij om de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De afvalstoffenheffing heeft als doel de bekostiging van het ophalen en verwerken van het huishoudelijke afval. De keuze voor de Diftar systematiek (gedifferentieerde tarieven) heeft als doel bewoners te stimuleren hun afval te scheiden. Een specifiek risico van deze systematiek is dat mensen ontwijkgedrag gaan vertonen en afval op niet daarvoor bedoelde plekken achterlaten. De rioolheffing heeft als doel de bekostiging van afvoer van afvalwater en regenwater, onderhoud aan het riool en het beheer van het grondwaterpeil.

Retributies worden geheven wanneer een specifieke dienst een individueel voordeel oplevert. De belangrijkste retributies zijn de leges. Dit zijn vergoedingen voor bijvoorbeeld het aanvragen van een paspoort of een omgevingsvergunning. Begraafrechten vallen ook onder de noemer retributies. Retributies worden geheven met als doel de kosten voor de uitgevoerde dienstverlening te dekken en mogen net als bestemmingsbelastingen wettelijk maximaal kostendekkend zijn.

Daarnaast is er nog een tweetal belastingen waarbij de gemeente haar wettelijke bevoegdheden inzet voor het heffen en innen van belastingen op verzoek van bijvoorbeeld een ondernemersvereniging, namelijk de Reclamebelasting in Ede Centrum en Bennekom en de BIZ (Bedrijfsinvesteringszone) in Ede Centrum.

Kaderstelling

- [Besluit Begroting en Verantwoording \(BBV\)](#)
- [Nota Lokale Heffingen \(2023\)](#)

Beleid

De uitgangspunten van ons belastingbeleid zijn vastgelegd in de Nota lokale heffingen. Onderdeel van dit beleid is dat de opbrengst van de meeste heffingen gecorrigeerd wordt voor inflatie. Voor 2023 betreft dit een inflatiecorrectie van 5,5%.

Op 6 oktober 2022 heeft de raad besloten Het Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022 - Verbindend water met één jaar te verlengen. Conform dit rioleringsplan is de rioolheffing gedurende de planperiode (2018-2022) op een gelijk niveau gehouden. De tarieven voor de rioolheffing zijn ook in 2023 niet gecorrigeerd voor inflatie.

Gezien de stijgende kosten van ACV en vanwege een areaaluitbreiding wijkt de afvalstoffenheffing af van het gemeentelijke inflatiepercentage. Dit heeft in het jaar 2023 tot een gemiddelde verhoging van 7% van de afvalstoffenheffing geleid.

Ontwikkelingen

Een overzicht van de opbrengst van de heffingen

Tabel 15 - Een overzicht van de opbrengst van de heffingen op hoofdlijnen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Programma- rekening * 2022	Actuele begroting 2023	Programma- rekening 2023	% afwijking t.o.v. begroting
Onroerende zaakbelastingen	26.667	28.338	28.772	1,53%
Afvalstoffenheffing	11.273	12.213	12.189	-0,19%
Rioolheffing	11.155	11.160	11.449	2,59%
Leges omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen	5.595	4.758	4.149	-12,80%
Parkeergelden	1.015	1.000	1.114	11,40%
Leges Burger- en Bestuurszaken	1.076	1.134	1.057	-6,79%
Begraafrechten	1.282	1.332	1.116	-16,25%
Toeristenbelasting	1.505	1.249	1.449	16,05%
Forensenbelasting	876	846	1.132	33,86%
Hondenbelasting	396	398	413	3,89%
Bedrijven Investeringszone	0	152	152	0,00%
Reclamebelasting	311	298	310	4,16%

* cijfers Programmarekening 2022 zijn aangepast.

Onroerende zaakbelastingen

Het voordeel op de OZB is te verklaren door het financiële structurele effect van de areaaluitbreiding. Daarnaast is de opbrengst van de OZB van woningen hoger dan begroot omdat de woningprijzen harder zijn gestegen dan voorzien bij het berekenen van de tarieven. Dit voordeel wordt verrekend met een nadeel in de opbrengsten omdat door leegstand in gebouwen de opbrengst van de OZB voor niet-woningen lager is dan begroot. Voor deze gebouwen wordt namelijk het gebruikersdeel van de OZB niet betaald.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing heeft in 2023 nagenoeg datgene opgebracht als begroot. In de afvalstoffenheffing 2023 is rekening gehouden met stijgende kosten van ACV en areaaluitbreiding. De afwijking op het resultaat ten opzichte van begroot is kleiner dan 1%.

Rioolheffing

De meeropbrengst is het gevolg van een hoger aantal aansluitingen dan begroot.

Leges Omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen

Bij de actualisatie was een verwacht tekort aangekondigd van € 350.000. In de praktijk is het tekort behoorlijk groter. Het blijkt al jaren lastig te ramen wat het verloop zal zijn van dit product. Dit is onder andere afhankelijk van het aantal aanvragen dat wordt ingediend. Hier kan niet op worden gestuurd. Onder het regime van de Omgevingswet wordt gekeken naar mogelijkheden om opbrengsten en kosten meer in lijn te brengen.

Parkeergelden

De ontvangen parkeergelden zijn in 2023 iets hoger dan begroot, met name doordat er in de maanden november en december meer is geparkeerd dan voorzien.

Begraafrechten

De opbrengsten binnen het product begraven zijn lager dan begroot, met name als gevolg van minder teraardebestellingen.

Toeristenbelasting

De toename van het aantal toeristische overnachtingen, het traject van opbrengstmaximalisatie (arbeidsmigranten, Air B&B) én de definitieve aanslagoplegging van het jaar 2022 resulteren in een voordeel op de toeristenbelasting.

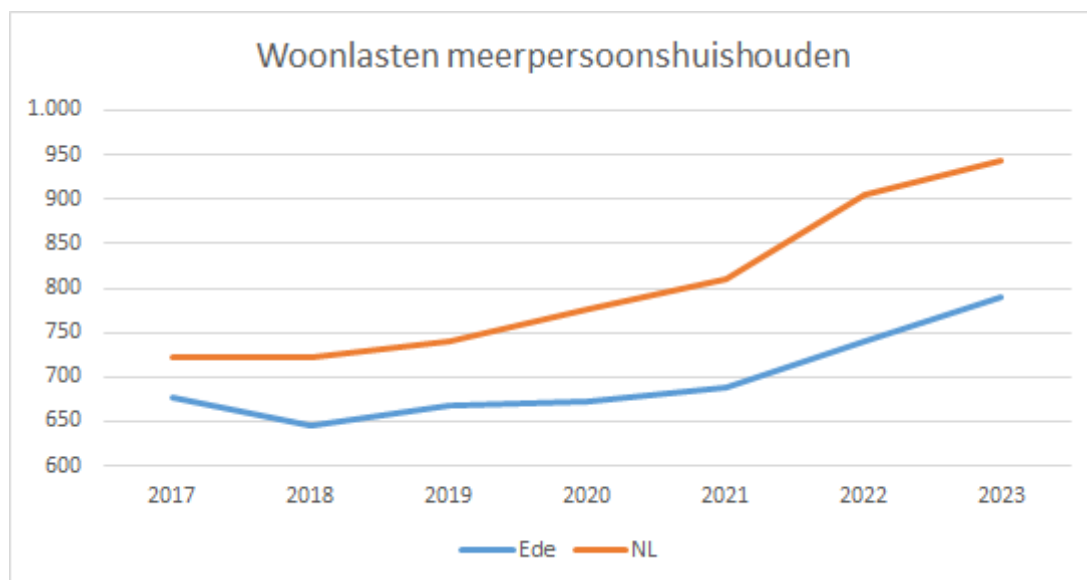
Forensenbelasting

Er is een categorie belastingplichtigen (eigenaren van een 2e woning die meer dan 90 dagen ter beschikking staat voor eigen gebruik) die in 2023 zowel toeristenbelasting als forensenbelasting betaalde. De stijging van de WOZ-waarden (waarop forensenbelasting is gebaseerd) levert ook een hogere belastingopbrengst op (belastingplichtigen vallen in een hogere tariefklasse). Tenslotte zijn in 2023 aanslagen uit oudere belastingjaren opgelegd. Samen leidt dit tot een voordeel van € 287.000.

Lokale belastingdruk en kwijtscheldingsbeleid

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) meet jaarlijks de lokale lastendruk van de Nederlandse gemeenten. De indicator 'woonlasten meerpersoonshuishoudens' geeft inzicht in de ontwikkeling van de Edese woonlasten in relatie tot die van de overige gemeenten. De indicator bestaat uit de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Op basis van de gegevens van het COELO over 2023 staat Ede op de 25e plaats van gemeenten met de laagste woonlasten voor meerpersoonshuishoudens. Binnen de 44 grootste gemeenten (G40+G4) staat Ede op de 4e plaats van gemeenten met de laagste woonlasten voor meerpersoonshuishoudens.

In algemene zin zien we dat de woonlasten landelijk gemiddeld hoger zijn dan de woonlasten voor de inwoner van Ede. In 2023 stijgen de landelijke lasten minder hard dan in Ede ten opzichte van voorgaande jaren. De woonlasten voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden in Ede vertonen in 2023 een stijging ten opzichte van 2022 (€ 740 in 2022 en € 790 in 2023) en een daling ten opzichte van het landelijk gemiddelde (€ 904 in 2022 en € 944 in 2023).

Inwoners van Ede komen in aanmerking voor kwijtschelding wanneer zij een inkomen en/of vermogen hebben dat niet hoger is dan de (landelijk) vastgestelde norm die de gemeente hiervoor mag hanteren. De hoogte van de inkomensnorm is afhankelijk van de samenstelling van het huishouden en gelijk aan de bijstandsnorm. De vermogensnorm voor de kwijtschelding is anders dan de bedragen in de bijstandswetgeving. In 2023 is er € 536.000 aan lokale belastingen kwijtgescholden, waar € 538.000 begroot was.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Kapitaalgoederen

De gemeente heeft geïnvesteerd in kapitaalgoederen in de vorm van wegen, technische installaties, groen en bomen, bos en natuur, speelvoorzieningen, riolering, oppervlaktewater, openbare verlichting, civiele kunstwerken, gemeentelijk wagenpark, begraafplaatsen en vastgoed. Het onderhoud van deze goederen is van groot belang voor het zo goed mogelijk functioneren van de gemeente op vele terreinen. In deze paragraaf wordt ingegaan op relevante ontwikkelingen en de realisatie in 2023.

Beleidschouw openbare ruimte

Zoals ieder jaar voert een externe partij voor ons een beleidsschouw uit. Deze kwaliteitsmeting wordt uitgevoerd volgens de beeldsystematiek ontwikkeld door CROW (landelijk kennisplatform voor Infrastructuur, Openbare Ruimte, Verkeer en Vervoer). De gemiddelde kwaliteit (conform de beeldsystematiek) wordt in hoofdzaak bepaald door de beoordeling van het dagelijks onderhoud (beeldkwaliteit *schoon*) en in mindere mate door de technische kwaliteit (*heel en veilig*) van de openbare ruimte. De totaalscore op beeldkwaliteit van de gemeente Ede in 2023 komt gemiddeld net uit op kwaliteitsniveau B (basis). Dit is een verbetering ten opzichte van 2022 waar de score op een kwaliteitsniveau C (laag) was.

Naast de jaarlijkse meting van de beeldkwaliteit met de beleidsschouw van het dagelijks onderhoud (*schoon*) worden door een externe partij inspecties uitgevoerd naar de technische kwaliteit van de wegen en bomen (*heel en veilig*). We zien dat technisch gezien de meeste kapitaalgoederen zich op het afgesproken niveau bevinden. Dat geldt echter niet voor de wegen, die bevinden zich nog steeds op kwaliteitsniveau C in plaats van het gewenste niveau B. Zeker voor wegen is het belangrijk, onder andere omwille van de veiligheid, eerst de technische kwaliteit niet verder achteruit te laten gaan. De doelstelling was om de onderhoudsachterstand niet verder te laten oplopen. Deze doelstelling is behaald, maar de achterstand blijft wel in stand. Het inlopen van deze achterstand is een enorme opgave die financieel veel impact heeft.

Kaderstelling

- [Beheerplan Natuurgebieden Gemeente Ede 2023-2034](#) (2022)
- [Beleidsplan buiten bewegen, ontmoeten, spelen en sporten in de gemeente Ede](#) (2021)
- [PVA eikenprocessierups 2020](#)
- [Groenbeleid gemeente Ede](#) (2020)
- Hemel- en grondwaterbeleid 2019 (uitwerking van GRP) (geen link beschikbaar)
- [Programma Biodiversiteit](#) (2019)
- [Plan van aanpak Japanse duizendknoop 2019-2021](#) (2019)
- [Financiële beheersverordening](#) (2017)
- [Nota Onderhoud en vervanging Kapitaalgoederen 2017](#)
- [Gemeentelijk Rioleringsplan Ede 2018-2022, Verbindend Water](#) (2017)
- [Strategisch plan wegen](#) (2017)
- [Vastgoednota](#) (2017)
- [Visie Openbare Ruimte](#) (2016)
- [Bomenbeleidsplan](#) (2013)
- [Nota Zandwegen](#) (2009)
- [Besluit Begroting en Verantwoording \(BBV\)](#)

Beleid

De algemene beleidslijn ten aanzien van onderhoud van kapitaalgoederen is dat dit van voldoende niveau moet zijn. In onderliggende en nog op te stellen beleids- en beheerplannen zijn/worden de beleidsintenties (zoals spreiding van voorzieningen) nader uitgewerkt.

Onderzoek achterstand kwaliteit openbare ruimte

Bij het uitgevoerde onderzoek in 2022 is een aantal scenario's uitgewerkt, die op 22 september 2022 zijn besproken in een informatieve raadbijeenkomst. Bij de Programmabegroting 2023-2026 zijn structureel extra budgetten beschikbaar gesteld voor de sterkte prijsstijgingen en het benodigd dagelijks onderhoud om op kwaliteitsniveau B (basis) uit te komen. We zien dat we als gemeente de aandacht moeten vasthouden voor het op orde brengen en houden van de technische kwaliteit, vooral voor wegen. Dit is een enorme opgave die vaak niet zichtbaar is, maar die financieel wel veel impact heeft.

Daarnaast is voor 2023-2025 extra budget beschikbaar gesteld voor het inlopen van achterstallig technisch onderhoud en zijn de vervangingskredieten in de jaren 2023 tot en met 2026 verhoogd. Met het gekozen scenario stabiliseren we de huidige technische kwaliteit en investeren we in beeldkwaliteit. Zo gaan we kapitaalvernietiging tegen en zorgen we voor een betere beleving voor inwoners. De ontwikkeling van de beeldkwaliteit monitoren we met de beleidsschouw. Zoals in de inleiding beschreven is de doelstelling gemiddeld beoogd kwaliteitsniveau B (basis) net behaald. De kwaliteit blijft echter onder druk staan en behoeft aandacht.

Naast de extra middelen heeft de raad gevraagd om een actualisatie van de Visie Openbare ruimte (VOR) als onderbouwing van de beleidskeuzes. De VOR wordt verbreed naar Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR) en wordt in 2023/2024 opgesteld. In de IBOR worden de ambities uit de omgevingsvisie uitgewerkt naar beleidsuitgangspunten. De keuzes voor kwaliteit en differentiaties worden hierin vastgesteld en aan de raad voorgelegd.

Het vastgoed wordt onderhouden op conditiescore 3 conform het vastgoedbeleid, zoals vastgesteld in de Nota Onderhoud Kapitaalgoederen (2017). Uit de meest recente meting van de NEN 2767 inventarisatie blijkt dat 95% van de objecten hieraan voldoet. De gebouwen die niet voldoen worden hersteld.

Ontwikkelingen

Omgevingswet

Vanaf 2024 is de Omgevingswet van kracht. In 2023 zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd om de overstap van Besluit omgevingsrecht naar de Omgevingswet soepel te laten verlopen. In 2024 worden de resterende werkzaamheden uitgevoerd. Denk hierbij aan het vereenvoudigen van het kapvergunningstelsel en inritvergunningen. Zie ook Omgevingswet in programma 5.

Klimaatadaptatie

Begin 2023 hebben de ministeries van BZK, IenW en LNV de 'Landelijke Maatlat voor een groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving' gepubliceerd. Deze maatlat bevat richtlijnen voor een klimaatadaptieve inrichting. De verschillende onderdelen uit de landelijke richtlijnen nemen we in onze richtlijnen voor klimaatadaptief handelen mee. Hierdoor heeft onze uitwerking vertraging opgelopen. De richtlijnen worden opgenomen in de IBOR. Hierin wordt het effect van deze richtlijnen op ons beheer en onderhoud uitgewerkt.

Biodiversiteit in de openbare ruimte

Het beleid van de biodiversiteit wordt als ambitie opgenomen in de IBOR in 2024. De kaders van biodiversiteit geeft de beheerafdeling handvatten in de uitwerking naar de beheerplannen en de uit te voeren maatregelen. Zie voor verdere ontwikkelingen van biodiversiteit programma 5.

Groennorm in het stedelijk gebied

In 2023 is een begin gemaakt met het opstellen van een 'Edese' groennorm. In de gemeente hebben we te maken met verschillende typen wijken/gebieden die elk een eigen karakter hebben. Om in te spelen op de totale behoefte van een gebied wordt er onderzocht of er wijkgerichte normen opgesteld kunnen worden om de leefbaarheid te vergroten. Hiervoor wordt aansluiting gezocht op ambities uit de omgevingsvisie waar groen een bijdrage aan levert. De groennorm wordt onderdeel van de richtlijnen voor een klimaatadaptieve inrichting en als groennorm opgenomen in de IBOR. Afronding vindt plaats in 2024.

Vervallen wettelijke verplichting GRP

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt de wettelijke verplichting van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Bij het opstellen van de Programmabegroting 2023-2026 was de geplande datum voor inwerkingtreding 1 januari 2023. Deze datum is in 2023 verschoven naar 1 januari 2024. Het GRP 2018-2022 was al met één jaar verlengd waarmee werd voldaan aan de wettelijke verplichting. In september 2023 is het nieuwe Water- en rioleringsprogramma (WRP) 2024-2028 vastgesteld als opvolger van het GRP. Onze ambitie en uitvoeringsprogramma voor beheer & onderhoud, vervanging en afkoppelen van hemelwater zijn hierin opgenomen.

Stijgende onderhoudskosten

De prijzen van materialen zijn in 2023 redelijk gestabiliseerd. Door krapte op de arbeidsmarkt zijn productie van materialen en de beschikbaarheid van personeel een aandachtspunt, waardoor de voortgang van projecten en de plannings onder druk staan. Hierdoor staat de tijdige uitgave van de budgetten onder druk.

Resultaten

Tabel 16 - Onderhoud in exploitatie

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Actueel begroot 2023	Werkelijk 2023	Verschil
Wegen	9.050	8.459	591
Openbare verlichting	717	610	107
Dotatie dan wel onttrekking reserve Groot onderhoud	-293	-96	-197
Technische installaties	156	107	49
Civiele kunstwerken	236	176	60
Groen en bomen	5.296	5.358	-62
Bos en natuur	570	400	170
Speelvoorzieningen	297	254	43
Begraafplaatsen	385	341	44
Riolering	3.452	3.553	-102
Dotatie voorziening Riolering t.b.v. vervangingsinvesteringen	2.800	2.600	200
Oppervlaktewater	512	464	48
Gemeentelijk wagenpark	53	43	9
Gemeentelijk vastgoed	1.687	2.042	-355
Dotatie voorziening gem. vastgoed t.b.v. groot onderhoud	2.353	3.758	-1.405
Totaal in de exploitatie voor onderhoud kapitaalgoederen	27.270	28.069	-799

De in deze paragraaf opgenomen projecten stonden gepland voor 2023. Hieronder staat het resultaat.

Gebiedsgerichte projecten

Gebiedsgerichte projecten zijn projecten met meerdere vervangingsopgaven in de openbare ruimte verdeeld over meerdere straten. De projecten met de meeste impact staan hieronder.

- **Zeeheldenbuurt**
 In de Zeeheldenbuurt zijn er beheer- en vervangingsopgaven voor riolering, wegen en bomen. Cluster 1 is in 2023 afgerond. Het tweede deel van de Zeeheldenbuurt is aanbesteed en het bouwteam is gestart met het ontwerpen van de te herinrichten openbare ruimte. De start van de uitvoering staat gepland in 2024 en de verwachting is dat het project gereed is in 2025.
- **Bloemenbuurt**
 In de Bloemenbuurt zijn er beheer- en vervangingsopgaven voor riolering, wegen en bomen. In bouwteamverband is in 2023 gestart met het ontwerpen van de te herinrichten openbare ruimte. Het project heeft vertraging opgelopen. Dit komt met name door de problematiek rond het inpassen van opgaven in de beperkte breedte in het profiel, zoals het inpassen van bomen, parkeren, de rijbaan, het trottoir en in de ondergrond van het warmtenet, een vuilwaterriool en een hemelwaterriool. De verwachting is dat uitvoering van het project start in 2025.
- **Pakhuisbuurt**
 De aanleg van de snelfietsroute is, samen met de aanpassing en vervanging van de (druk)riolering, het verminderen van wateroverlast en het vervangen van asfaltdeklaag en trottoirs, in 2023 afgerond. Van maart tot en met september 2023 is de proef met de om-en-om regeling uitgevoerd, waarna deze in oktober is geëvalueerd. Dit heeft geresulteerd in een positieve beoordeling waarna de situatie in november definitief is ingericht. Daarmee is het project afgerond.
- **Vossenakker/Arthur van Schendellaan**
 Dit project betreft het vervangen van de riolering en verbetering van de hemelwaterafvoer, vervangen van asfalt door klinkers en vergroening van de openbare ruimte. De werkzaamheden zijn in 2023 binnen het budget afgerond.
- **Kolkakkerbuurt**
 In de Kolkakkerbuurt heeft Woonstede een deel van de oude woningen gerenoveerd (50) en het overige deel gesloopt waarvoor 155 nieuwe woningen zijn gebouwd. De gemeente heeft de gehele openbare ruimte aangepast. In 2023 zijn alle woningen van Woonstede opgeleverd en is het grootste deel van de openbare ruimte afgerond. In 2024 vinden nog de aanplant van groen (dit is vertraagd omdat er rekening is gehouden met het meest gunstige plantseizoen en weersomstandigheden) en enkele afrondende werkzaamheden plaats. Daarmee wordt het project in 2024 afgerond.
- **Blokkenweg/Verlengde Parkweg/Vincent van Goghstraat/Nieuwe Maanderbuurtweg**
 Hier ligt een vervangingsopgave voor riolering, wegen en groen. De start van de uitvoering stond gepland in het vierde kwartaal van 2023, maar door lange levertijden van de betonnen rioleringsmaterialen is dit vertraagd naar januari 2024. De verwachting is dat het project nog steeds conform planning in 2025 wordt opgeleverd.
- **Diedenweg/Baron van Wassenaerlaan**
 Dit project is een aanvullend project op de nieuwbouwwijk Park Reehorst. Met de vervanging van de riolering, wegen en bomen wordt het gebied voltooid. De start van de uitvoering werd verwacht in de tweede helft van 2023, maar is uitgesteld vanwege de omleidingsroute die vanuit project Parklaan is ingesteld via de Diedenweg. De uitvoering van de Baron van Wassenaerlaan staat nu gepland voor 2024, waarna aansluitend in 2025 de Diedenweg wordt uitgevoerd.
- **Wethoudersbuurt**
 In 2023 is het bestemmingsplan ambtelijk afgerond en is er een kredietaanvraag via de programmabegroting aangevraagd en gehonoreerd. In dit project werkt de gemeente samen met Woonstede. Woonstede bouwt woningen en de gemeente draagt zorg voor de (her)inrichting van de bestaande en nieuwe openbare ruimte. Het resultaat is uiteindelijk in 2027: 206 nieuwe sociale huurwoningen, 20 koopwoningen op de voormalige kringlooplocatie en een heringerichte/nieuw ingerichte openbare ruimte.

- **Diversen: Bennekom Oost (Wetenschapsbuurt e.o.), Ederveen - Oost, Vogelbuurt, Lunteren Zuidwest en De Akkers (Bennekom)**

Deze projecten zijn in 2023 opgestart met een verkenning naar de opgaven, ambities en (financiële) haalbaarheid. Deze projecten verkeren in de voorbereidende fase. Voor alle projecten geldt dat start uitvoering verwacht wordt in 2025.

Overige projecten

De volgende projecten zijn in 2023 gestart met de voorbereiding of met de uitvoering. Indien dit afwijkt van de begroting geven we aan waarom, wat we er aan hebben gedaan om het conform de begroting uit te voeren en wat het gevolg is wanneer dit niet is gelukt.

Wegen

In 2023 zijn diverse vervangingsopgaven en groot onderhoudsopgaven voor wegen uitgevoerd. In totaal is van de € 3,5 miljoen investeringsruimte € 2,4 miljoen uitgegeven.

Het verschil van € 1,1 miljoen is te verklaren doordat een aantal projecten is vertraagd:

- De hiervoor genoemde gebiedsgerichte projecten.
- Kerkweg/Ede - voorbereiding kostte meer tijd. Schuift door naar 2024.
- Oude Kerkweg - Derk Wiggerstraat/Ede - doordat het een combinatieproject werd kost de voorbereiding meer tijd. Schuift door naar 2024-2025
- Lindelaan/Ede - vertraging door capaciteitsgebrek. Schuift door naar 2024-2025.

Door vertragingen loopt de kwaliteit van de wegen verder terug. Dit betekent dat er in de tussentijd (voor de daadwerkelijke uitvoering) meer onderhoud gedaan moet worden om de veiligheid voor gebruikers te garanderen. Meer onderhoud wordt binnen het beschikbare budget gedekt door verschuiving binnen het grootonderhoudsbudget en het maken van afwegingen op basis van risico's.

In 2023 stonden de volgende vervangingsopgaven gepland en zijn (grotendeels) uitgevoerd. Aan deze projecten is € 2,4 miljoen besteed.

- Beekhoekweg/Lunteren, vervangen van de rijbaan.
- Groenestraat/Bennekom, vervangen deklaag in combinatie met werkzaamheden Kierkamperweg. Uitgevoerd samen met de snelfietsroute Ede-Wageningen.
- Niels Bohrstraat/Ede, deels vervangen deklaag van de rijbaan.
- Otterloseweg/Harskamp, toegangsweg en parkeerterrein voetbalvereniging vervangen.
- Willem Welgravenlaan/Lunteren, vervangen rijbaan. Vertraagd omdat het een combinatieproject is geworden met riolering.

In 2023 stonden de volgende groot onderhoudsopgaven gepland en zijn uitgevoerd:

- Eralaan/Ede, vervangen deklaag van de rijbaan.
- Curiestraat/Ede, deels vervangen deklaag van de rijbaan.
- Klaphekweg/Ede, deels vervangen deklaag van de rijbaan.
- Zeggelaarsweg/Lunteren, vervangen deklaag van de rijbaan.

Op diverse plekken is er preventief onderhoud aan wegen uitgevoerd om de levensduur te verlengen. Dit om de vervangingspiek in de nabije toekomst zoveel mogelijk af te vlakken:

- Goorsteeg Ede
- Wekeromseweg (fietspad) Ede;
- Renswoudsestraat Lunteren;
- Klomperweg-west Lunteren;

- Werftweg Bennekom;
- Meikade Ederveen;
- Velkemeenswijk Harskamp;
- Pijnenburgweg Harskamp.

Wegen, onderdeel Wegmeubilair

Vanwege personele wisselingen en beperkte ambtelijke capaciteit is er weinig groot onderhoud verricht aan het wegmeubilair. In 2024 wordt een inspectie uitgevoerd door een externe partij. Daarna wordt een (meerjarig) onderhoudsplan opgesteld. Niet besteed € 120.000.

Wegen, onderhoud buitengebied

Door het extreem natte najaar konden de geplande werkzaamheden eind 2023 aan onverharde wegen niet doorgaan. Niet besteed € 200.000.

Wegen, bermen buitengebied

Er is weinig onderhoud aan de bermen in het buitengebied gepleegd, vanwege personeelsgebrek, zowel bij aannemers als ambtelijk. Groot onderhoud dat niet uitgevoerd is, wordt doorgeschoven naar 2024. Niet besteed € 150.000.

Openbare verlichting

Voor de vervanging van de openbare verlichting was in 2023 een totaalkrediet van € 1,2 miljoen beschikbaar. Hiervan is € 830.000 besteed aan het vervangen van slechte armaturen in de geplande wijken, te weten:

- Ede, de buurten De Dalen, Componistenbuurt, De Horsten;
- Otterlo, ten zuiden van centrum;
- Wekerom, diverse wegen;
- Bennekom, de buurt Boekelo;
- Harskamp, de buurt Westeneng;
- Lunteren, wijk Wormshoef.

In de wijken Veldhuizen, De Rietkampen en Ede-centrum, het buitengebied en langs diverse wegen in Lunteren zijn in verband met frequente storingen de armaturen van ledverlichting vroegtijdig vervangen.

Daarnaast is er € 310.000 besteed aan het vervangen van masten door de gehele gemeente. Tevens is in 2023 het restant van het vervangingsplan 2022 uitgevoerd.

De onderhoudskosten zijn lager vanwege minder defecten en minder stormschade. Niet besteed € 110.000.

Technische installaties (verkeersregelininstallaties)

Van het nog beschikbare krediet tot en met 2023 (€ 540.000) was de verwachting dat een bedrag van € 210.000 in 2023 zou worden uitgegeven en het restant in 2024. De werkelijke uitgaven 2023 bedragen echter € 470.000. Uit de meerjarenplanning blijkt dat er geen gevolgen zijn van deze overschrijding, mede omdat er ook verkeersregelininstallaties (Vri's) verdwijnen.

Wat er is gedaan, is het volgende:

- VRI Keesomstraat - Galvanistraat, aanpassingen van de VRI.
- VRI Emmalaan -Bennekomseweg- Akulaan.
- VRI Schutterweg - Galvanistraat, bijdrage aan RWS in de gezamenlijke opgave kruising A30.

Het vervangen van de regelkast (K1) aan de Dreeslaan vindt plaats in 2024. In 2023 is gewerkt aan de voorbereiding hiervan en zo'n voorbereidingstraject voor het vervangen van een regelkast duurt circa 1,5 jaar.

Gepland stonden de volgende vervangingen, die over zijn gegaan naar groot onderhoud (risicogestuurd beheer):

- Detectielussen Keesomstraat - Lelylaan en Galvanistraat - Frankeneng.
- Het softwareprogramma van de VRI N224 - Parkweide.

Civiele kunstwerken

Voor het regulier onderhoud aan kunstwerken is een raamovereenkomst opgesteld. Aan de hand van de jaarlijkse inspectie wordt onderhoud uitgevoerd. Het beheer en onderhoud hebben conform het onderhoudsbestek jaarschijf 2023 plaatsgevonden. De onderschrijding van het budget komt doordat het gehele budget voor de looptijd van het raamcontract op jaarschijf 2023 staat. Het resterende bedrag is voor 2024 bedoeld. Voor 2023 stonden geen vervangingswerkzaamheden gepland.

Groen en Bomen, onderdeel Bomen

Vanuit het bomenbeleid is voor 2023 € 2,1 miljoen beschikbaar. Hiervan is € 460.000 besteed. Een groot deel van de werkzaamheden voor bomen vindt plaats binnen gebiedsgerichte projecten die nog in ontwikkeling zijn. De kredieten blijven hiervoor beschikbaar. Bomen worden als laatste aangeplant in een project, waardoor de afronding van de projecten uit het bomenbeleid een langere doorlooptijd hebben.

Uitgevoerd/ in uitvoering:

- Ede, Klaphekweg-Voerakker e.o.
- Lunteren, Klokkegat e.o.
- Aanpak iepenziekte (verspreid door Ede).
- Individuele boomvervanging op verschillende locaties in de gemeente.

Getemporeerd/vervallen:

- Ede, Hertespoor: op basis van de uitgevoerde haalbaarheidstoets was onvoldoende herplant van bomen mogelijk. Er is voor gekozen dit project te temporiseren met als doel er een integraal werk van te maken wat meer kansen biedt voor nieuwe boombeplanting.
- Bennekom, Boerenbond: de bomen worden later, tegelijk met de nu nog goede beplanting, vervangen.
- Lunteren, Postweg, Stationsstraat en Wilbrinkstraat: bij nader inzien was de conditie van de bomen nog op orde en is om die reden vervallen.

Groen en Bomen, onderdeel Cultureel groen

In 2023 was een krediet beschikbaar van € 790.000 voor vervangingsopgaven. Hiervan is € 150.000 besteed. De besteding zit met name in de afronding van integrale projecten die al voor 2023 waren opgestart. Een deel van de kosten zit in de nazorg van aangelegde groenvakken tot één jaar oud.

De technische kwaliteit van de groenvakken is in beeld gebracht. Op basis van de uitkomsten zijn de eerder vastgestelde mono-opgaven herzien. Er is voor gekozen om de groenvakken geclusterd aan te pakken en gebiedsgericht te werken. Een voorwaarde voor deze aanpak is dat er nog geen andere projecten geprogrammeerd staan of binnen afzienbare termijn verwacht worden. Het gebiedsgericht vervangen van groenvakken start begin 2024 in de wijk Veldhuizen-B.

Bestrijding Japanse duizendknoop (invasieve exoten)

Het huidige plan van aanpak Japanse duizendknoop (JDK) is verouderd. Binnen de gemeente Ede hebben we te maken met meerdere soorten invasieve exoten waarop we als gemeente moeten ingrijpen. Om de aanpak op de invasieve exoten te stroomlijnen is in 2023 gestart met het opstellen van een Plan van aanpak Invasieve exoten. De verwachting is om het plan van aanpak Q1 2024 af te ronden. Het Plan van aanpak Invasieve exoten richt zich op bestaande soorten zoals JDK, de eikenprocessierups en de Amerikaanse rivierkreeft, maar ook op

nieuwe soorten zoals de Knolcyprus en mediteraans draaigatje. Het doel van het plan van aanpak is om bestaande en nieuwe gevallen van een invasieve exoot snel te kunnen handelen als dat nodig is.

Bos en natuur

Onze natuurgebieden hebben vrijwel allemaal de Natura 2000-status. In samenwerking met de provincie Gelderland werkten we het afgelopen jaar aan natuurherstel. Herstel- en instandhoudingsmaatregelen staan benoemd in het in 2023 vastgestelde beheerplan Natuurgebieden gemeente Ede. We werkten afgelopen jaar met de aanleg van poelen, houtwallen en heidecorridors aan het vergroten en verbinden van de leefgebieden voor kwetsbare en beschermde soorten. Voor de uitvoering van de recreatiezoneringsmaatregelen bereidden we de detailplannen voor per bosgebied en vroegen we uitvoeringssubsidie aan. We hebben op de Noord Ginkel al enkele paden afgesloten. Dit zorgt ter plaatse voor voldoende rust voor de verstoringgevoelige soorten. Het krediet IP 2023 Bos & Natuur € 110.000 is in 2023 volledig besteed aan vervangingen van wildkerend hekwerk.

Speelvoorzieningen

Voor de vervanging van speelvoorzieningen was in 2023 een totaalkrediet van € 320.000 beschikbaar. Voor dit bedrag zijn projecten reeds uitgevoerd (€ 60.000) of in opdracht gegeven bij de aannemer. Door lange levertijden op speeltoestellen is het niet mogelijk gebleken al het werk in 2023 te realiseren; dit volgt in de loop van 2024. Het betreft de volgende speellocaties:

- Bennekom: Bereklaauw, Hofrustlaan, Laarweg-Eikenlaan.
- Ede: Distelberg, Eikenhof, Eshofweg, Heyendaal, Hoflaan, Kleefsehoek, Nijverheidsplein.
- Ederveen: Sneeuwbesstraat.

De volgende projecten zijn getemporiseerd in de voorbereiding:

- Lunteren, Klokkegat: project in voorbereiding maar vertraagd omwille van de realisatie van een integrale opgave van Wegen en Groen in hetzelfde gebied. Voorbereiding en uitvoering worden verwacht in 2024.
- Lunteren Noord-West: betreft een initiatiefplek (verminderen speelaanbod). Het oppakken van dergelijke plekken is getemporiseerd omdat het omvormen van een speelplek naar initiatiefplek in samenspraak met de buurt gaat. De werkwijze is vooralsnog dat wanneer speeltoestellen niet meer veilig zijn deze worden verwijderd.

Begraven

In 2023 is de Nota Begraven vastgesteld door de raad. Vervolgstep is het opstellen van een beeldkwaliteitsplan (BKP) per begraafplaats. Het BKP moet inzicht geven in wat de gewenste beheerkwaliteit is, welke graven of delen van de begraafplaats er beschermd zijn en welke voorzieningen er gewenst zijn op de begraafplaats voor de exploitatie. Op basis van de BKP's wordt inzichtelijk welke investeringen gewenst zijn op de begraafplaats.

In 2023 is het probleem van wateroverlast op de begraafplaats in Ederveen aangepakt. Het doel was de grondwaterstand te beheersen en daarmee te voldoen aan geldende wet- en regelgeving. Hiervoor is een drainagesysteem aangelegd. In Q1 2024 wordt de tijdelijk geplaatste pomp vervangen door een definitief exemplaar. Daarmee is het probleem opgelost. Opgave was € 470.000, besteed is € 320.000.

Riolering

In 2023 zijn diverse afkoppel- en vervangingswerkzaamheden uitgevoerd. In totaal is van de € 6,8 miljoen investeringsruimte € 5,6 miljoen uitgegeven. Het verschil van € 1,2 miljoen is als volgt te verklaren:

1. Meerkosten op uitgevoerde projecten (€ 0,25 miljoen)

Per saldo is in 2023 sprake van meerkosten op de uitgevoerde projecten. Dit komt voornamelijk door een uitbreiding van de reliningsopgave en door tegenvallers in de uitvoering van de Boslaan (extra kosten door onder andere onwerkbaar weer, kabels en leidingen en nadeelcompensatie).

Naast de opgaven in gebiedsgerichte projecten zijn in 2023 de volgende monoprojecten uitgevoerd:

- Relining diverse locaties gemeente Ede.
- Riolvervanging hofjes Buurtscheuterlaan (Ede).
- Bennekom Oost - particulier afkoppelen.
- Riolvervanging Boslaan (Lunteren).
- Uitrollen telemetrie buitengebied.
- Vervanging pompen en besturing drukriolering.

2. Getemporeerde projecten (€ 2,0 miljoen)

Een aantal projecten is door diverse oorzaken (voornamelijk tekort aan personele capaciteit) vertraagd of doorgeschoven. Naast de opgaven in gebiedsgerichte projecten zijn in 2023 de volgende monoprojecten getemporeerd. Hiervan wordt de start van de uitvoering verwacht in 2024:

- Riolvervanging Lindelaan (Ede): dit project grenst aan het fietsplanproject 'Snelfietsroute Ede-Wageningen, traject Stationsweg' en zal aansluitend worden uitgevoerd.
- Slijpkruikweg (Ede): vertraging in de planvoorbereiding.
- Riolvervanging Engweg: dit project wordt samengevoegd met project 'Afkoppelen Molenparkweg-oost', en heeft daardoor een langere voorbereidingstijd.
- Aanpak wateroverlast Stationsstraat-Julianastraat (Lunteren): vertraging in de planvoorbereiding.
- Optimaliseren diverse campinggemalen: vertraging in de planvoorbereiding.

3. Ingevoegde en versnelde werken (€ 0,55 miljoen)

- Rioleringsbijdrage Parklaan: riolvervangingsopgave binnen de projectgrenzen van het project Parklaan. De bijdrage stond geprogrammeerd voor 2024, maar de opgave is sneller gerealiseerd.
- Oude zuivering Harskamp: ingevoegd riolvervangingsproject als gevolg van een calamiteit.

Groot onderhoud vrijvervalriolering

In 2023 is weer een deel van de vrijvervalriolering gereinigd en geïnspecteerd en is het reguliere preventief en correctief onderhoud uitgevoerd. Op het budget van bergbezinkbakken is een voordeel omdat er minder overstorten hebben plaatsgevonden dan begroot. Daarnaast was één bergbezinkbassin te vuil om er onderhoud aan uit te voeren. Deze bak moet eerst gereinigd worden door het Waterschap. Het onderhoud is daarom doorgeschoven naar 2024.

Het risicogestuurd beheer en onderhoud van de riolering zijn gecontinueerd. Het toekennen van risicoprofielen op basis van de kans op falen en de impact van falen opgestart in 2023 wordt verder vormgegeven in 2024. Hiermee kan een uitgebreidere langetermijnplanning worden opgesteld voor onderhoud en vervanging van de riolering. Dit is tevens belangrijke input voor de kaart integrale projecten (KIP).

Groot onderhoud mechanische riolering

Het areaal van de mechanische riolering is sterk verouderd. Hierdoor zijn we geconfronteerd met hogere onderhoudskosten dan verwacht. Daarnaast is nog steeds sprake van flinke prijsstijgingen. Dit heeft in 2023 geleid tot een overschrijding van € 410.000. In het nieuwe Water- en rioleringsprogramma 2024-2028 is budget opgenomen om de mechanische riolering versneld te vervangen, zodat de onderhoudskosten weer dalen.

Oppervlaktewater

We hebben regulier onderhoud uitgevoerd aan onze oppervlaktewateren zoals het verwijderen van waterplanten in kleine waterpartijen en vijvers en het onderhouden van pompen, fontein en kunstwerken met waterelementen. Watergangen in het buitengebied onderhouden we conform de wettelijk verplichting voor onderhoud watergangen en eisen van het waterschap.

In 2023 is extra ingestoken op het wegwerken van achterstallig onderhoud aan fontein en.

Het functioneren van de waterafvoerende berm van Veldjesgraaf in Ederveen is hersteld door middel van het verlagen van de berm en het herstellen van de hierop aangesloten verharding.

Wagenpark

Op dit moment bestaat het wagenpark uit 39 voertuigen die gemeente Ede in bezit heeft. Daarnaast leasen we drie voertuigen. In het najaar van 2023 heeft een extern adviesbureau onderzoek gedaan naar (versnelde) verdere elektrificatie van het wagenpark, mede in het kader van het raadsbesluit om in 2026 van Ede-Centrum een emissievrije zone te maken. Dit zal de komende jaren verder uitgewerkt worden.

Vastgoed

Er is in 2023 meer uitgegeven aan regulier onderhoud dan begroot. Dit komt doordat we onderhoud hebben uitgevoerd aan twee schoolgebouwen die eerder in eigendom waren van het schoolbestuur. Deze kosten waren niet begroot. Omdat de inzet van deze gebouwen ten behoeve van onderwijs aan nieuwkomers is, zijn de kosten uiteindelijk gedekt uit de reserve voor onderwijs aan ontheemden.

Om de bodem op onze sportparken beter te beschermen tegen bodemvervuiling door rubbergranulaat (de zogenaamde infill) zijn er op sportpark de Eikelhof in Bennekom kantplanken geplaatst op de kunstgrasvelden en zijn de uitlooproosters vergroot. Deze maatregelen zijn genomen naar aanleiding van een opgelegde verplichting door de ODDV. Deze kosten zorgen voor een overschrijding van de begrote onderhoudskosten omdat de verplichting pas in het tweede half jaar van 2023 is opgelegd, maar wel zo snel mogelijk uitgevoerd diende te worden.

Naast het reguliere onderhoud is gestart met het uitvoeren van de Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed, waarmee een aantal panden verduurzaamd wordt tot CO₂-neutrale gebouwen. Hiervoor wordt ook geld uit de voorziening van vastgoed ingezet. We lopen echter tegen vertraging aan in de uitvoering omdat een groot aantal maatregelen sterk afhankelijk is van de capaciteit van het energienetwerk. Door de netwerkcongestie zijn deze maatregelen niet mogelijk. Ook lopen we bij het uitvoeren van duurzaamheidsmaatregelen tegen stikstofbeperkingen aan. Als de uit te voeren maatregelen vergunningsplichtig zijn, is het door deze wetgeving moeilijk om aan deze eisen te voldoen. Tot slot zijn er enkele no-regret maatregelen die goed afgewogen moeten worden. Sommige maatregelen leveren op de korte termijn wel een besparing op, maar leveren voor de lange termijn juist problemen op om het gebouw volledig energieneutraal te maken.

Tabel 17 - Reserves en voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Actueel begroot 2023	Werkelijk 2023	Verschil
V162	Voorziening vervangingsinvesteringen riolering			
	Stand op 1 januari 2023	29.246	29.246	
	Stortingen 2023	3.312	3.696	178
	Onttrekkingen 2023	-7.084	-6.126	-1.520
	<i>Stand op 31 december 2023</i>	<i>25.474</i>	<i>26.816</i>	<i>-1.342</i>
R417	Reserve groot onderhoud openbare ruimte			
	Stand op 1 januari 2023	2.680	2.680	
	Stortingen 2023	483	780	-297
	Onttrekkingen 2023	-777	-876	100
	<i>Stand op 31 december 2023</i>	<i>2.387</i>	<i>2.584</i>	<i>-197</i>
V163	Voorziening begraven			
	Stand op 1 januari 2023	667	667	
	Stortingen 2023	0	0	0
	Onttrekkingen 2023	-103	-223	120
	<i>Stand op 31 december 2023</i>	<i>564</i>	<i>444</i>	<i>120</i>

Tabel 17 - Reserves en voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Actueel begroot 2023	Werkelijk 2023	Verschil
V147	Voorziening onderhoud gem. vastgoedportefeuille			
	Stand op 1 januari 2023	3.322	3.322	
	Stortingen 2023	2.353	3.758	-1.405
	Onttrekkingen 2023	-1.299	-1.469	170
	Stand op 31 december 2023	4.376	5.611	-1.235

Voorziening vervangingsinvesteringen riolering

In deze voorziening zijn middelen gereserveerd voor de vervanging van riolering. Tevens worden de jaarlijkse voor- en nadelen op de exploitatie van het product riolering via deze voorziening verrekend. Hierdoor worden grote schommelingen in het tarief rioolheffing voorkomen en wordt gewaarborgd dat elke geïnde euro rioolheffing aan riooltaken wordt besteed. De stand van de voorziening is per 31 december 2023 ruim € 1,3 miljoen hoger dan geraamd. Dit komt met name omdat een aantal projecten is getemporeerd. Voor nadere toelichting zie hierboven.

Reserve groot onderhoud openbare ruimte

Deze reserve wordt gebruikt voor het uitvoeren van groot onderhoud van de producten Wegen, Openbare verlichting, Openbaar groen en Openbare speelgelegenheden. De stand van de reserve is per 31 december 2023 bijna € 200.000 hoger dan geraamd. Vanwege beperkte in- en externe capaciteit en personele wisselingen is er minder groot onderhoud uitgevoerd aan het wegmeubilair en cultureel groen.

Conform raadsbesluit 37562 d.d. 12 november 2015 wordt de toekomstige vrijval kapitaallasten van het krediet 'Vervanging openbare ruimte' toegevoegd aan deze reserve.

Voorziening begraven

Begraven is een gesloten product. De voorziening begraven wordt gebruikt om de jaarlijkse voor- en nadelen op het product te verrekenen (egaliseren). Dit voorkomt dat er fluctuaties in de tarieven ontstaan. In 2023 is de onttrekking aan de voorziening € 223.000. Dit is € 120.000 hoger dan begroot; dit is met name veroorzaakt door minder teraardebestellingen en dus minder inkomsten uit leges dan ingeschat.

Voorziening onderhoud gem. vastgoedportefeuille

In deze voorziening zijn middelen gereserveerd voor het groot onderhoud aan de gemeentelijke vastgoedportefeuille.

Het verschil in storting is € 1.405.000 hoger omdat er in de uitwerking van de nieuwe governance andere afspraken zijn gemaakt met SSE over het groot onderhoud van de binnensport. De verantwoordelijkheid voor het groot onderhoud verschuift naar de verhuurder. SSE heeft daarom het opgebouwde bedrag voor groot onderhoud overgedragen en dit is gestort in de voorziening.

In 2023 is € 170.000 meer dan begroot onttrokken aan de voorziening. Voor het groot onderhoud zijn we veelal afhankelijk van leveringen van materialen en personeel bij aannemers. In 2022 was er daardoor minder werk uitgevoerd en dus minder aan de voorziening onttrokken en zijn werkzaamheden verschoven van 2022 naar 2023. Dat verklaart de hogere onttrekking in 2023.

3.4 Financiering

Inleiding

Een investering, zoals bijvoorbeeld het bouwen van een nieuwe school of een nieuw station, kost veel geld. De gemeente heeft aan het begin van zo'n investering niet altijd dit geld op de rekening staan. Daarom sluiten we soms een lening af om de investering te kunnen betalen. Zoals bij elke lening betalen we het bedrag terug met rente. Daarom is het belangrijk dat we verstandig omgaan met het afsluiten van leningen. In deze paragraaf vertellen we welke leningen we op dit moment hebben en hoe de gemeentefinanciën ervoor staan.

Kaderstelling

Hoe we omgaan met het financieren van grote investeringen wordt vooral bepaald door de wettelijke kaders. De volgende wetten of beleidsdocumenten stellen de kaders vast:

- [Besluit Begroting en Verantwoording \(BBV\)](#)
- [Wet Financiering Decentrale Overheden \(FIDO\)](#)
- [Wet Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden \(RUDO\)](#)
- [Nota treasury, Ede 2017](#)
- [Verordening leningen en garanties Ede 2021](#)

Beleid

We maken een verschil tussen twee soorten leningen:

- Leningen die korter dan 1 jaar lopen, kortlopende schuld. Voor de kortlopende schuld is er een maximumbedrag aan leningen waar we niet boven mogen komen, de kasgeldlimiet.
- Leningen die 1 jaar of langer lopen, langlopende schuld. Voor deze leningen geldt de renterisiconorm als limiet. De Renterisiconorm is een maximumbedrag aan leningen dat in een jaar mag worden afgelost en waarvan de rente opnieuw mag worden vastgezet.

Bij het afsluiten van nieuwe leningen controleren we of dit past binnen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Ontwikkelingen

Rente

Dat er afgelopen jaar vrijwel geen economische groei overblijft, komt vooral door een lagere groei van de wereldhandel en door de snel gestegen rentes de afgelopen periode. Centrale banken verhoogden overal in de wereld de rente. Dat maakt lenen duurder, belemmert de economische activiteit en drukt zo de economische groei. In Nederland is die op jaarbasis nog net positief, maar in de eerste drie kwartalen van 2023 was telkens sprake van krimp.

De rentestijging raakt ook de financiële positie van de gemeente Ede. Doordat er weer rente betaald moet worden over onze leningen, zal dit gaan drukken op de begroting. Op dit moment is de omslagrente 1,75%. De werkelijke rente lag in 2023 op 1,05%. Deze rente bleef zo laag omdat aan het begin van het jaar nog een positief saldo op de rekening stond. Het berekende omslagrentepercentage van 1,75% wijkt meer af dan de voorgeschreven marge van 0,5%, daarom is een correctie gemaakt op de producten.

Doordat er een lening van € 30 miljoen afliep, heeft de gemeente Ede aan het eind van 2023 een aantal nieuwe leningen afgesloten. Deze leningen zijn afgesloten tegen de actuele rente; de rente was op dat moment gemiddeld 2,9%. Ook voor 2024 staan er grote investeringen gepland waarvoor leningen aangetrokken moeten worden. Ook die nieuwe leningen gaan tegen de actuele rente, die op dit moment afhankelijk van de looptijd tussen zo'n 3% en 3,5% ligt. Door het aflopen van onze huidige lange leningen en de hogere rente op nieuwe leningen zal komend jaar ook de renteomslag stijgen.

Tabel 18 - Renteschema

Bedragen x € 1.000.000

Omschrijving	Programma-rekening 2022		Programma-begroting 2023	Programma-rekening 2023
a. De externe rentelasten	3,6	+	3,8	3,5
b. De externe rentebaten	1,9	-	1,8	1,8
A. Totaal door te rekenen externe rente	1,7	=	2,0	1,7
c. Rente grondexploitatie (1,70%)	1,1	-	1,5	1,4
c. De rente van de projectfinanciering	0,0	-	0,0	0,0
B. Rente Grondzaken en projectfinanciering	1,1	=	1,5	1,4
C. Saldo door te rekenen externe rente (A-B)	0,6		0,5	0,3
d1. Rente over het eigen vermogen	1,0	+	0,8	0,9
d2. Rente over de voorzieningen	1,4	+	1,3	1,4
D. rente over eigen financieringsmiddelen	2,4	=	2,1	2,3
De toegerekende rente (1,75%)	4,3	+	5,5	5,2
Aan de taakvelden toe te rekenen rente (C+D)	3,0	-	2,6	2,6
Renteresultaat taakveld Treasury	1,3	=	2,9	2,6

Financiering

Hieronder staat een overzicht van hoe onze financiën er op dit moment uitzien.

- Aan het begin van 2023 hadden we een positief saldo op onze schatkistrekening. Door de gestegen rente hebben we hierover in 2023 rente ontvangen van € 385.000.
- In januari 2023 liep een lening af van zo'n € 30 miljoen; op dat moment was het niet nodig deze lening te herfinancieren. De financieringsbehoefte is met onze liquide middelen en korte leningen opgevangen. Door niet direct te herfinancieren resulteerde dit in een rentevoordeel van € 684.000.
- Daarnaast is er in 2023 veel geïnvesteerd in de Spoorzone en Parklaan, zie paragraaf grote projecten.
- De aflossingen en investeringen zorgden ervoor dat we meer geld nodig hadden. Daarom zijn er nieuwe lange leningen afgesloten in december 2023 van in totaal € 30 miljoen.
- Juist door het afsluiten van een lange lening is voldaan aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. In januari 2024 zal er weer een lange lening afgelost worden van € 30 miljoen. Daarom blijft de ruimte onder de kasgeldlimiet om aandacht vragen.

Risicobeheersing

Kasgeldlimiet, schatkistbankieren en renterisiconorm

Voor de korte financiering (tot één jaar) geldt als norm de kasgeldlimiet. Dit is een maximum van 8,5% van de jaarbegroting (€ 385 miljoen). Voor 2023 kwam dit neer op een bedrag van maximaal € 32,7 miljoen dat kort geleend kan worden. Gemeente Ede is het gehele jaar binnen deze kaders gebleven.

De renterisiconorm voor 2023 bedroeg 20% van het begrotingstotaal, per saldo € 77,0 miljoen. Het renterisico is de som van leningen met renteherziening en aflossingen. Deze norm zorgt voor spreiding in de looptijden van de leningportefeuille. Daardoor zijn de gemeentefinanciën niet overmatig afhankelijk van het renteniveau in één bepaald jaar. In 2023 zijn er drie nieuwe leningen aangetrokken van ieder € 10 miljoen, met een looptijd van 5, 7 en 10 jaar. Door deze spreiding in de leningen blijven we ruim binnen de renterisiconorm.

Leningenoverzicht

De verstrekte leningen die hieronder zijn gepresenteerd maken deel uit van het saldo van de financiële vaste activa op de balans. In de tabel zijn alleen de leningen opgenomen waarover een mogelijk renterisico wordt gelopen.

Tabel 19 - Leningen uitgeleend geld (UG)

Bedragen x € 1.000.000

Omschrijving	Programmarekening 2022	Programmabegroting 2023	Programmarekening 2023
Woningcorporaties met garantie WSW	5	7	5
Woningcorporaties zonder garantie WSW	31	30	29
Overige toegestane instellingen volgens Treasurystatuut	9	8	8
Ambtenarenhypotheken met hypothecaire zekerheid	1	1	1
Totaal verstrekte geldleningen (stand per 31 december)	46	46	43
Waarvoor:			
- reguliere aflossingen	2	3	2
- vervroegde aflossingen	2	0	1
- bedrag waarover rente wordt herzien	4	0	0

De afname van uitgezette leningen bij woningcorporaties is in lijn met ons beleid. In 2023 zijn alle verplichtingen aan de gemeente voldaan. Iedere uitgezette lening wordt gemonitord op het risico van oninbaarheid. Hierin zijn geen bijzondere risico's onderkend.

Tabel 20 - Leningen opgenomen geld (OG)

Bedragen x € 1.000.000

Omschrijving	Programmarekening 2022	Programmabegroting 2023	Programmarekening 2023
Stand per 1 januari	162	154	154
Nieuwe leningen	0	0	30
Reguliere aflossingen	-8	-38	-37
Vervroegde (extra) aflossingen	0	0	-1
Stand per 31 december	154	116	146
Bedrag waarover rente wordt herzien	3	0	0

Op 4 januari 2024 liep een lening af van € 30 miljoen. Er stond onvoldoende geld op de bankrekening om deze lening af te lossen. Daarom heeft de gemeente Ede op 6 december 2023 drie nieuwe langlopende leningen afgesloten van in totaal € 30 miljoen. De nieuwe leningen, van ieder 10 miljoen, zijn marktconform afgesloten met een gemiddelde looptijd van 7,3 jaar tegen een gemiddeld rentepercentage van 2,91%. De huidige rente ligt hoger dan de lening die afloopt. Ook voor 2024 zijn er grote investeringen zoals Spoorzone, Parklaan en Marnix gepland. Dus in de loop van 2024 zal de gemeente Ede meer moeten bijlenen om deze investeringen te kunnen financieren.

3.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf worden de ontwikkelingen op het gebied van de bedrijfsvoering toegelicht.

Kaderstelling

Het wettelijke kader voor deze paragraaf is te vinden in artikel 212 van de Gemeentewet. Op basis hiervan is in Ede de [Financiële Beheersverordening](#) opgesteld.

Rechtmatigheid

Vanaf het boekjaar 2023 dient het college verantwoording af te leggen in de jaarrekening dat de financiële beheerhandelingen conform wet- en regelgeving zijn gedaan. Oftewel dat deze rechtmatig zijn geweest. Zij doet dat in de vorm van een rechtmatigheidsverantwoording, middels een wettelijk voorgeschreven model. In

deze verantwoording geeft het college aan of er rechtmatigheidsfouten zijn gemaakt, of er rechtmatigheidsonduidelijkheden zijn en de totaalbedragen hiervan.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders geeft aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, en ook de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met de bepalingen vermeld in het "Normen en toetsingskader 2023" vastgesteld door de auditcommissie.

In de rechtmatigheidsverantwoording wordt een rapportagetolerantie van € 250.000 en een verantwoordingsgrens van 1% gehanteerd, zoals voorgeschreven in de "Financiële beheersverordening 2023 gemeente Ede". De accountant geeft alleen een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening, waaronder een oordeel over de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording. Getrouwheidsfouten tellen mee in het oordeel van de accountant maar worden niet in de rechtmatigheidsverantwoording gerapporteerd.

Conclusie Rechtmatigheid 2023

In de rechtmatigheidsverantwoording (hoofdstuk 4.4) is de voorgeschreven bewoording van de conclusie rechtmatigheid opgenomen. Deze conclusie luidt: "Het college van burgemeester en wethouders is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten en de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen, binnen de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens".

De conclusie "niet rechtmatig" komt door aanpassing van het begrip begrotingsrechtmatigheid. In tegenstelling tot voorgaande jaren zijn overschrijdingen van lasten en investeringskredieten vanaf 2023 altijd onrechtmatig. Dit omdat gesteld wordt dat overschrijdingen in strijd zijn met het begrotingsrecht van de gemeenteraad. Echter, zelfs als de overschrijdingen in lijn zijn met afspraken met de raad, is het verplicht om dit als onrechtmatigheid op te nemen. Op basis van de financiële beheersverordening kunnen deze overschrijdingen, in lijn met afspraken met de raad, wel als acceptabel onrechtmatig aangemerkt worden.

Zonder de wijziging van het begrip begrotingsrechtmatigheid zou de conclusie hebben geluid dat wij rechtmatig gehandeld hebben.

Overzicht geconstateerde fouten en onduidelijkheden

Europese Aanbestedingen

In het proces Europese aanbestedingen zijn voor € 1.530.000 aan fouten geconstateerd. Deze fouten bestaan voor € 1.477.500 aan bevindingen voorgaande jaren en voor € 52.500 aan nieuwe bevindingen.

Beschrijving fouten

De bevindingen voorgaande jaren bestaan uit één opdracht WMO-hulpmiddelen en drie ICT-opdrachten betreffende onrechtmatige verlengingen dan wel onterecht niet Europees aanbesteed.

De nieuwe bevinding betreft één ICT-opdracht onterecht voor een tweede maal enkelvoudig aanbesteed.

Oorzaak

Door de complexiteit van de contracten en verwevenheid van ICT in de dienstverlening zijn de ICT-contracten onverhoopt onjuist aanbesteed.

Ten aanzien van het WMO-hulpmiddelen contract is per abuis een te korte contractperiode vermeld, waardoor er sprake is van een onrechtmatige verlenging van de opdracht.

Verbeterpunten om deze fouten in de toekomst te voorkomen

Ten aanzien van de bevindingen voorgaande jaren zijn reeds verbeterpunten ingezet. Enkele (delen) van deze opdrachten zijn reeds opnieuw aanbesteed wat ook zichtbaar is in een dalend bedrag aan fouten. Verbetering is tevens onderdeel van het integrale ontwikkelplan dat op dit moment voor de afdeling wordt opgesteld.

Begrotingsonrechtmatigheden

In de realisatie op baten en lasten (en investeringskredieten) zijn overschrijdingen van de lasten en investeringskredieten geconstateerd. Deze overschrijdingen worden met de aanpassingen van de kadernota rechtmatigheid (vanaf 2023) altijd aangemerkt aan onrechtmatig. Deze overschrijdingen kunnen echter wel aangemerkt worden als acceptabel onrechtmatig. De overschrijdingen van de lasten en investeringskredieten zijn in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen als acceptabel als is voldaan aan onderstaande bepalingen uit de financiële beheersverordening:

1. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
2. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
3. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.

De overschrijdingen van de lasten (en de toedracht hiervan) zijn toegelicht in het onderdeel 'Wat heeft het gekost?' van de programmaverantwoording (hoofdstuk 1) en in de analyse van de verschillen tussen actuele begroting en realisatie in de jaarrekening (hoofdstuk 4.2.2). Overschrijdingen van investeringskredieten zijn weergegeven in bijlage 7a restantkredieten. Er zijn geen niet acceptabele begrotingsonrechtmatigheden boven de rapporteringsgrens in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. De acceptabele begrotingsonrechtmatigheden zijn in lijn met afspraken met de raad.

Ontwikkelingen

Organisatieontwikkeling - Ede in Beweging

Met organisatieontwikkeling werken we aan een organisatie die is toegerust om de huidige en toekomstige vraagstukken van Ede te realiseren: een toekomstbestendige organisatie. Aangevuld met de ambities van Ede en de invulling aan haar regionale centrumrol vraagt deze schaa sprong een verandering in het denken en handelen van de Edese ambtenaren en manier waarop zij samenwerken: in processen, samenwerking, organiseren en sturing. Met het programma Ede in Beweging geeft de directie richting aan deze verandering, creëert zij bewustwording en werkt interventies uit om de benodigde verandering in houding en gedrag te bewerkstelligen. Het project Realisatiekracht is gericht op het versterken van de formatie zodat deze past bij de opdracht vanuit het bestuur en het aanpassen van (afdelingsoverstijgende) werkprocessen en organisatie-inrichting aan de omvang en vraagstukken van de huidige organisatie.

Ede in Beweging

In 2023 is aan de volgende resultaten gewerkt.

Richting en sturing

- Sturingsmodel vastgesteld en operationalisering in de organisatieonderdelen (loopt door in 2024).
- Prioritaire opgaven, programma's, projecten en lijnsturing bepaald.
- Uitwerking van kaders voor horizontale sturing, opgaven, programma's en strategische projecten.
- Opgavegericht werken versterkt door onder andere vaststellen en inrichten van opgavesturing voor de vier grote opgaven.
- Prioriteren: kader en uitvoeringsprogramma (ten behoeve van versterken) strategisch vermogen vastgesteld.

Medewerkers- en leiderschapontwikkeling (houding en gedrag)

Strategische Personeelsplanning (SPP) is de basis voor medewerkersontwikkeling. SPP geeft inzicht in welke acties nodig zijn om medewerkers 'job fit' en toekomstbestendig te houden of zodanig te ontwikkelen. Vanuit concrete opgaven (Omgevingswet, Transformatie Sociaal Domein, Wijkgericht Werken, Dienstverlening, Visie op Bedrijfsvoering) maken we de vertaling van werk naar medewerkersontwikkeling. Op basis daarvan maakt de medewerker met zijn of haar leidinggevende een ontwikkelplan. Het leer- en ontwikkelcentrum Groei zorgt

voor een adequaat leer- en ontwikkelaanbod om hun ontwikkeling te ondersteunen. Hierbij ligt de nadruk op leren in het dagelijks werk: leren door (te durven) doen. Op organisatieniveau dragen de volgende activiteiten hieraan bij.

- Inspiratiedag op 12 oktober 2023. Zo'n 750 collega's hebben deelgenomen aan deze dag en uit hun respons blijkt dat de doelen van deze dag behaald zijn: het versterken van de verbinding met collega's uit andere organisatieonderdelen, meer inzicht in en begrip voor vraagstukken van andere vakgebieden en trots op de gemeente Ede en de collega's.
- Concept ontwikkeld en geïmplementeerd om de veranderdoelen op organisatieniveau tastbaar en concreet te maken voor medewerkers. Met steeds nieuwe 'polaroid-stories' wordt met een resultaat uit de praktijk, de meerwaarde voor de Edese samenleving getoond van 'werken vanuit de bedoeling', eigenaarschap tonen en afdelingsoverstijgend samenwerken. Dit 'storytelling' is een bewezen methodiek om mensen aan te zetten tot ontwikkelen/veranderen.
- Met zes organisatiebrede bijeenkomsten en opvolging in 32 afdelingsbijeenkomsten is de benodigde ontwikkeling verder geconcretiseerd.
- Nieuwe fase leiderschapsontwikkeling gestart. Doelen: 1) het kunnen toepassen van de verschillende rollen van managers in het nieuwe sturingsmodel. 2) Managers nemen medewerkers mee in veranderingen ingegeven door de organisatieontwikkeling en de snel veranderende context.
- Training ontwikkeld voor het professionaliseren van Opdrachtgever- en Opdrachtnemerschap en gestart in het Sociaal Domein.

Realisatiekracht

Ook met de beschikbaar gestelde middelen voor Realisatiekracht wordt in de ontwikkeling van de organisatie geïnvesteerd. In 2023 was hiervoor € 2,5 miljoen beschikbaar. Dit bedrag loopt tot en met 2026 op naar structureel € 5 miljoen. Deze middelen zijn bedoeld om 'de basis op orde' te brengen en ervoor te zorgen dat de organisatie toekomstbestendig wordt. Als basis voor de inzet van deze middelen geldt 2022 als peiljaar, dus dit is exclusief capaciteit voor nieuwe ambities of intensiveringen als gevolg van het bestuursakkoord (= taakverandering/intensivering) of nieuwe wettelijke taken. Afweging op deze onderdelen vindt zoals gebruikelijk plaats bij de perspectiefnota en programmabegroting.

In 2022, het eerste jaar dat extra middelen beschikbaar zijn gesteld, lag de nadruk op het oplossen van de meest urgente knelpunten. De inzet in 2023 is verschoven naar een meer bredere ontwikkeling om te hoge druk op de organisatie tegen te gaan. In deze fase zijn naast meer uitvoeringscapaciteit, kaders voor organisatie-inrichting vastgesteld en gerichte ontwikkelopdrachten uitgevoerd om de organisatie en processen slimmer (in) te richten en aan te passen aan de omvang en vraagstukken van het huidige en toekomstige Ede. De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- Versterken van de strategische denk- en sturingskracht om de uitvoering beter te richten en werkaanbod en draagkracht in balans te houden.
- Optimaliseren van (afdelingsoverstijgende) werkprocessen, gericht op zowel efficiency als kwaliteitsverbetering.
- Contractmanagement: beter 'in control' zijn op de diensten die partners namens de gemeente verrichten.
- Functiehuis zo inrichten dat dit de wendbaarheid van de organisatie/medewerkers ondersteund (geen nieuw functiehuis, wel ingesloten onhandigheden eruit halen).

Dit heeft in 2023 geleid tot een betere sturing en prioritering vanuit concernkaders, om zo de ontwikkeling en uitvoering beter te richten. Aanvullend worden vanuit de domeinen, ketens en afdelingen ontwikkelplannen gemaakt, waarmee de richting en invulling van de ontwikkeling gestuurd en gemonitord worden. De te maken ontwikkeling en het tempo verschilt per onderdeel van de organisatie. Waar nodig zijn/worden middelen vanuit Realisatiekracht ingezet om de benodigde capaciteit te bieden om deze plannen te kunnen uitwerken en

ten uitvoer te brengen. De voortgang wordt gemonitord en periodiek vindt een integrale afweging plaats van inzet van middelen. Deze fase loopt door in 2024.

In onderstaande tabel de beschikbaar gestelde functies vanuit Realisatiekracht.

Tabel 21 - Beschikbaar gestelde functies vanuit Realisatiekracht

Bedragen x € 1

		2022	2023	2024	2025	2026
Beschikbaar gestelde middelen		1.500.000	2.500.000	3.000.000	4.000.000	5.000.000
Besluiten 2022 (1ste tranche)						
Burgerzaken	Teammanager	33.082	43.128			
Informatisering & automatisering (DIV)	Recordmanager	99.246				
Openbare orde en veiligheid	Adviseur OOV	111.093	115.948	115.948	115.948	115.948
	Jurist	123.439	128.911	128.911	128.911	128.911
Verkeer, vervoer en wegen (+ ruimtelijke specialismen)	Integrale handhavers	296.332	308.349	308.349	308.349	308.349
	Beleidsregisseur mobiliteit	41.146	128.911	128.911	128.911	128.911
	Verkeersplanoloog	37.031	115.948	115.948	115.948	115.948
Beleid Sociaal Domein	Strategische Adviseur	264.216	276.026	138.013	138.013	138.013
Totaal besluiten 2022		1.005.586	1.117.222	936.081	936.081	936.081
Besluiten 2023 (2de tranche)						
Beleid Sociaal Domein	Contractmanager		197.548	237.058	39.510	
	Opgave manager			109.470	109.470	
S&R	Opgave manager		101.751	203.502	101.751	
	Strat adv Public Affairs			138.390	138.390	138.390
	Dir secretaris			73.963	73.963	73.963
RO-keten: Grondzaken/Vastgoed	Strategisch Adviseur		116.955	140.346	23.391	
Opdrachten:						
I Regie en contractmanagement			30.611			
II Strategische ontwikkel- en stuurkracht			1.739			
III Functiehuis			9.912			
Herwaarderingen			160.972	160.972	160.972	160.972
IV Procesoptimalisatie			240.438	314.584	216.560	118.529
V Regie en projectbeheersing ruimtelijke opgaven			150.000	300.000	300.000	
Informatisering & automatisering (DIV)	Recordmanager		318.703	318.703		
Edese Participatie Aanpak	Adviseur		59.264	118.529	118.529	118.529
Publiekszaken	Kwartiermaker PBZ		13.801			
Bestuur en Communicatie	Mediateam			100.000		
GIO	Medewerker		65.104	195.313	130.208	
	Georegistraties					
Totaal besluiten 2023			1.466.799	2.410.829	1.412.744	610.382
Beschikbaar gestelde middelen		1.500.000	2.500.000	3.000.000	4.000.000	5.000.000
Totaal ingezet		1.005.586	2.584.021	3.346.910	2.348.824	1.546.463
Totaal besteed						
Resteert		494.414	-84.021	-346.910	1.651.176	3.453.537
Nog beschikbaar voor 2024 (incidenteel restant van 2022)				63.483		

Overhead

Tabel 22 - Overhead

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Vershil
Totaal geraamde overhead	45.387	42.409	2.978
Doorbelasting aan Grondexploitaties en Investeringswerken	-3.747	-3.787	40
Netto overhead	41.640	38.622	3.018

Tabel 23 - Kosten bedrijfsvoering

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Vershil
Loonkosten	85.724	78.686	7.039
Automatiseringskosten	6.155	4.708	1.447
Huisvestingskosten	5.686	4.975	710

Het verschil in loonkosten wordt veroorzaakt door het grote aantal vacatures en de langere werving- en selectieprocedures als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt. Tegenover deze lagere salarislasten staat een hogere omvang van inhuur. Per saldo sluiten de personele apparaatskosten met een voordelig saldo van € 200.000. Dit voordeel wordt gestort in de P-reserve.

Het voordeel op de automatiseringskosten wordt veroorzaakt door temporisering van verschillende projecten (bijvoorbeeld transitie datacenter), meeropbrengsten dienstverlening aan derden en lagere lasten van licentiekosten. Het voordeel wordt gestort in de ICT-reserve.

Lager uitvallende pilotkosten voor zelf levering veroorzaakt een voordeel op de huisvestingskosten. Echter wordt wel verwacht dat toekomstige energielasten significant zullen toenemen door het aflopen van het oude gunstige energiecontract uit 2019 per 1 Jan 2024. Daarnaast wordt het voordeel veroorzaakt door temporisering in projecten omdat in 2023 is ingezet op (voornamelijk technische) onderzoeken om de benodigde input te krijgen voor verdere visie- en planvorming. Het voordeel wordt gestort in de Huisvestingsreserve.

Personeel en organisatie

Formatie

In de Programmabegroting 2023-2026 is een formatie van 902,3 fte in 2023 voorzien. Op peildatum 1 januari 2023 bedroeg de bezetting 858 fte. Ultimo 31 december 2023 bedroeg de formatie 955 fte en de bezetting 934 fte. De toename van formatie is budgettair gedekt door college- en raadsbesluiten. Een deel van de stijging vond plaats in het kader van realisatiekracht.

Inhuur

Ede streeft ernaar om de inhuur als aandeel in de personele kosten laag te houden en daar waar kan te laten afnemen. Inzet van inhuur wordt uitsluitend daar waar nodig ingezet. Inhuur kan nodig zijn in geval van 'piek en ziek' of voor de inzet van specialistisch werk dat niet duurzaam intern benodigd is. Een verhoogd ziekteverzuim heeft in de afgelopen jaren gezorgd voor extra inhuur op afdelingen. Daarnaast speelt de krapte op de arbeidsmarkt een belangrijke rol; sommige vacatures zijn moeilijk te vervullen en de werkzaamheden kunnen dan alleen worden uitgevoerd middels externe inhuur.

Voor 2024 wordt er gestreefd naar een afname van inhuur; de inhuur wordt dan ook blijvend gemonitord. Afdelingen zijn daarom in 2023 gestart met ontwikkelplannen om op basis hiervan inhuur gefaseerd terug te dringen. Daarnaast is na de zomer 2023 gericht erop ingezet om bij langdurige inhuur alsnog een vacature open te stellen of waar mogelijk inhuur te wijzigen in een vast dienstverband.

Het bedrag aan inhuur in 2023 bedraagt € 20,04 miljoen. Als percentage van de totale begrote loonsom (€ 85,72 miljoen) is dit 23%. Indicator van Depla (inhuur als % van de begrote totale loonsom + inhuur) is 19%. Bij de indicator op programma 8 hanteren we data vanuit Vensters voor Bedrijfsvoering (inhuur als % van de werkelijke loonsom + inhuur). Deze is 20 %

Van de totale inhuur wordt een groot deel (54%) veroorzaakt door de capaciteitsvraag in projecten, programma's en producten. Dit is een toename ten opzichte van voorgaande jaren, veroorzaakt door de opgaves die op ons afgekomen zijn.

Ontwikkelingen inhuur in cijfers

Tabel 24 - Inhuur

Bedragen x € 1.000

Inhuur	2019	2020	2021	2022	2023
Totaal	12.512	11.255	14.427	15.500	20.043

Inhuur wordt gedekt uit managementruimte of uit projecten/producten.

Ontwikkelingen inhuur in cijfers

De inhuur bedroeg in 2019 € 12,5 miljoen. In 2020 daalde dit nog licht en bedroeg de inhuur € 11,3 miljoen. De lagere inhuur in deze jaren is mede toe te schrijven aan de Coronacrisis in die jaren. De dalende ontwikkeling van de inhuur heeft zich vanaf 2022 niet verder doorgezet, de inhuur steeg toen naar € 15,5 miljoen. De stijging in 2023 is mede toe te schrijven aan inflatie, de groei van de organisatie en de verschillende opgaves waar de gemeente voor staat.

Instroom

Dankzij onze arbeidsmarktstrategie en de inzet van meer recruiters zien we dat Ede er in slaagt om de vele vacatures te vervullen, ondanks dat 15% van de vacatures moeilijk vervulbaar zijn. In 2023 heeft de gemeente Ede met 133 nieuwe medewerkers de match weten te maken.

Doorstroom

Ede vindt de interne mobiliteit van medewerkers belangrijk. Door de vacatures intern meer onder de aandacht te brengen en de succesverhalen te delen, stimuleren wij de doorstroom. Ook bijvert Ede zich medewerkers die hun eigen werkzaamheden niet meer kunnen uitvoeren intern te herplaatsen.

Door het in kaart brengen van de medewerkers met behulp van SPP beogen we meer in kaart te krijgen en meer op doorstroom te sturen. Daarnaast wordt er door inzet van een adviseur mobiliteit meer gestuurd en gepromoot op doorstroom en het eerst intern uitzetten van klussen. In 2023 is 6,9% (72) van de medewerkers doorgestroomd; in 2022 was dit percentage nog 5,8%. In 2022 is de gesprekscyclus ingevoerd. Naar aanleiding van de pulsemeting is besloten dat in de gesprekken nog een verdieping nodig is. Dit wordt met het verzuimtraject van Falke en Verbaan meegenomen.

Uitstroom

In 2023 zijn er 115 medewerkers uitgestroomd, waarvan 15% met (vervroegd) pensioen en 63,5% op eigen verzoek.

Ontwikkeling medewerkers

In 2023 is veel gebeurd op het gebied van ontwikkeling van medewerkers. Een nieuw introductieprogramma is uitgerold om medewerkers een warm welkom en zachte landing in de organisatie te bieden. Onderdeel van dit programma is het aanbod om een Insightsprofiel te krijgen en een knipkaart voor laagdrempelige toegang tot de coaches. Verschillende trainingen zijn afgelopen jaar aangeboden aan medewerkers, zoals de training Politiek Bestuurlijke Sensitiviteit en Besluitvorming in Ede. Voor leidinggevendenden is gestart met een nieuw leiderschapsprogramma gericht op vraagstukken rondom rolname en sturing. Hierin wordt nadrukkelijk de

koppeling gelegd tussen het sturingsmodel en de organisatieontwikkeling. Bijzonder aan dit leiderschapsprogramma is dat het niet alleen op lijnmanagement gericht is maar ook op de horizontale stuurders. Het meerjaren sociaal convenant tussen bonden en organisatie ondersteunt de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers. Vanuit dit convenant zijn onder andere beurzen verstrekt aan medewerkers voor opleidingen die ten goede komen aan hun duurzame inzetbaarheid.

Tabel 25 - Verzuim

Jaar	0-7 dagen	8-42 dagen	43 - 365 dagen	> 365 dagen	Totaal
2023	0,6	0,5	2,7	1,6	5,5
2022	0,9	0,8	3,3	1,7	6,7
2021	0,4	0,5	3,2	2,0	6,1
2020	0,6	0,7	2,3	0,8	4,4
2019	0,8	0,7	2,5	0,5	4,5
2018	0,8	0,6	2,0	1,0	4,4

In 2023 is met medewerkers, afdelingsmanagement en directie stevig ingezet op inzetbaarheid en verzuim. De directie heeft in samenspraak met de ondernemingsraad een nieuwe visie op inzetbaarheid en verzuim omarmd. Alle medewerkers en managers zijn getraind door het bureau Falke & Verbaan. De eerste resultaten worden inmiddels zichtbaar in de verzuimcijfers. Deze zijn stevig gedaald ten opzichte van de voorgaande jaren. En de daling zet door.

Inclusieve organisatie

Het college van burgemeester en wethouders en de organisatie Ede hebben uitgesproken een inclusieve organisatie te willen zijn omdat daarmee onze besluitvorming beter en completer wordt en wij een afspiegeling zijn van de samenleving. Ede wil blijven voldoen aan het aantal banen dat zij moet realiseren in het kader van de banenafpraak. In dat kader is de komende jaren budget om drie medewerkers per jaar vanuit de banenafpraak een arbeidscontract voor drie jaar aan te bieden. Afgelopen jaar zijn weer drie medewerkers in dienst gekomen met een afstand tot de arbeidsmarkt waarvan één niet onder de banenafpraak valt maar wel onder beschut werken. Daarnaast heeft een vijftal mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werkervaring opgedaan binnen Ede.

We zien dat er meer medewerkers uit de banenafpraak in 2023 zijn uitgestroomd dan ingestroomd en dat gelijktijdig Ede is gegroeid in fte. Hierdoor voldoen we sinds kort net niet meer aan de banenafpraak (2023 37,4 (38), in 2024 moeten dit er 42 worden). In 2024 zal er een evaluatie komen met daarbij aanbevelingen voor de komende jaren.

Daarnaast zetten wij de invulling van ons inclusief werkgeverschap voort, zoals in het plan van aanpak is vastgesteld. Wij gebruiken de ervaringen die we opdoen, delen kennis en wisselen deze ervaringen ook uit met andere netwerken/organisaties zodat we steeds inclusiever worden.

Digitalisering en informatievoorziening

Herziene interne I-visie: samenhang en focus

Een eerste concept voor de nieuwe I-visie/I-strategie 2024-2028 is opgeleverd. Deze sluit aan bij de visie op dienstverlening die ook in ontwikkeling is. SmartCity-toepassingen en de rol die Ede hierbij wil spelen krijgen ook een plek in de I-strategie.

Auditing, privacy en security

Informatieveiligheid en Privacy

In 2023 is opnieuw een meting uitgevoerd van de Functionaris voor Gegevensbescherming (FG). Daarnaast hebben, op basis van het controleplan, verdiepende toetsen plaatsgevonden; onder andere op de procedure voor de rechten van betrokkenen.

Blijvende aandacht vraagt het beleid en de governance voor Informatieveiligheid en Privacy. Door ambtelijke en bestuurlijke gesprekken wordt dit landschap steeds beter ingekleurd. Ook was er aandacht voor bewustwording bij nieuwe medewerkers. Informatieveiligheid en Privacy heeft een vaste en verplichte plek gekregen binnen het inwerktraject, waardoor alle nieuwe medewerkers middels een presentatie bijgepraat worden.

Met behulp van Data Protection Impact Assessments (DPIA's) zijn bij nieuwe ontwikkelingen de risico's voor privacy en informatieveiligheid in kaart gebracht. Bij bestaande processen is een inhaalslag gestart om tot 2025 in totaal 48 DPIA's uit te voeren.

Vanwege het 5-jarig bestaan van de AVG zijn er verschillende lezingen georganiseerd. Zo hebben medewerkers kunnen kijken hoe een phishing campagne nu eigenlijk werkt, is er gekeken naar de ethische kant van data en is er een lezing geweest hoe medewerkers beter informatieveilig kunnen werken.

Er is een interne brainstormsessie georganiseerd over het gebruik van AI en algoritmes binnen de gemeente. Voor 2024 wordt dit door een werkgroep verder opgepakt.

De ingezette samenwerking met de gemeenten Rhenen en Wageningen met betrekking tot toezicht op de uitvoering van de AVG verloopt naar tevredenheid. Ook bij Werkkracht en het knooppunt Jeugdhulpregio FoodValley zijn er dit jaar FG-metingen uitgevoerd, waarbij goed inzichtelijk is geworden hoe de organisaties ervoor staan met betrekking tot de uitvoering van de AVG.

Informatieveiligheid

Het nieuwe informatiebeveiligingsbeleid is vastgesteld door het college van B&W. Dit geeft de kaders conform de Baseline Informatiebeveiliging Overheid voor de komende jaren. Tijdens de onboarding training wordt maandelijks aandacht besteed aan informatieveiligheid. Met de crisisorganisatie is een cyberoefening gedaan.

Wet Politiegegevens (WPG)

Gemeenten zijn vanaf 2021 ingevolge de Wet politiegegevens (Wpg) verplicht om periodiek een privacy-audit uit te voeren op gegevensverwerkingen die onder deze wet vallen. Dat is onder meer het geval voor onze boa-taken. Vooruitlopend hierop hebben we inmiddels zelf een nulmeting ontwikkeld waarin de risico's en benodigde acties in beeld zijn gebracht. In 2023 zijn de nodige acties uitgezet in het kader van externe auditing, waaronder scholing van de diverse boa's.

Auditing

Het jaar 2023 is vooral gebruikt om de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording vorm te geven. Mede gelet op de lang uitblijvende definitieve wetgeving maar ook de onduidelijkheid en nog steeds wisselende (landelijke) interpretatie van deze wetgeving in de controleaanpak heeft dit veel capaciteit gekost. De hiervoor gewijzigde Financiële beheersverordening 212 GW is in november door de raad vastgesteld. Daarna zijn landelijk opnieuw voorschriften opgesteld die vragen om wijziging. Het gaat dan vooral om de uitleg van de bepalingen rondom begrotingsrechtmatigheid.

Doelmatigheidsonderzoeken

Het aantal eigen onderzoeken is gezien de beschikbare middelen beperkt. Het evaluatierapport Werkkracht is in 2023 opgeleverd.

Preventie van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik

Voor fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik worden onderstaande definities gehanteerd:

- Fraude omvat een opzettelijke handeling door een of meer leden van het management, met governance belaste personen, werknemers of derden, waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig voordeel te verkrijgen.
- Misbruik omvat het opzettelijk, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Bij misbruik is er geen sprake van samenwerking van derden met interne werknemers.
- Oneigenlijk gebruik omvat het verkrijgen van overheidsbijdrage of het betalen van een te laag bedrag aan heffingen door het aangaan van rechtshandelingen in overeenstemming met de bewoording van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

Het onderkennen en beheersen van frauderisico's is een continu proces. In 2022 is er een opzet gemaakt voor een overkoepelende (fraude)risicoanalyse waarin alle onderkende frauderisico's zijn opgenomen. In deze risicoanalyse zijn tevens de beheersmaatregelen (bestaande uit preventieve en repressieve interne controles) opgenomen ten aanzien de onderkende frauderisico's. Voor zover van toepassing zijn deze risico's in de uitgevoerde VIC's meegenomen. Vermoedens van fraude, al dan niet vanuit deze beheersmaatregelen, worden intern gemeld. Aanvullend op de risicoanalyse is er een gedragscode integriteit, een klokkenluidersregeling en een vertrouwenspersoon. Bewustwording c.q. integriteit is een belangrijk punt in de preventie van fraude. Middels afdelingsoverleggen en online dilemma trainingen is het thema integriteit actueel gehouden in 2023. Door capaciteitsgebrek is de preventie van fraude nog niet verder geformaliseerd in een overkoepelend fraudeprotocol. In 2023 hebben er geen gevallen van fraude, misbruik of oneigenlijk gebruik voorgedaan

In 2023 is gestart met de actualisering van de Nota Misbruik en Oneigenlijk gebruik. Deze nota bevat het beleid ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik en beschrijft de inrichting van beheersmaatregelen en de risicogebieden van de gemeente Ede.

Huisvesting

Relatie Huisvesting en programma De Nieuwe Werkelijkheid

Sluitstuk van het programma De Nieuwe Werkelijkheid vormt uiteindelijk concrete aanpassingen/wijzigingen van de huisvesting. Hieraan vooraf gaat visievorming over de eisen die aan huisvesting op de langere termijn worden gesteld vanuit dienstverlening, organisatie, efficiëntie en duurzaamheid en van daaruit het opstellen van een strategisch huisvestingsplan 2040. Hiervoor is vanuit veel invalshoeken input nodig.

In 2023 is in dit verband ingezet op (voornamelijk technische) onderzoeken om de benodigde input te krijgen voor deze verdere visie- en planvorming.

Bereikte resultaten

- In 2023 is de grootschalige dakrenovatie van het raadhuis afgerond. Hieruit komen nog enige vervolgacties voort in 2024 zoals de klimaatinstallatie in de raadszaal.
- Het afgelopen jaar hebben wij met de beveiligingspartners en medewerkers stappen gezet in het nieuwe concept Gastveiligheid. Hierin zoeken wij de balans tussen een gastvrije ontvangst en veiligheid in de gebouwen. Vanuit de menskant vraagt dit om een omschakeling van de klassieke beveiliging die voornamelijk gericht is op repressie, naar een pro-actieve gastvrije beveiliging die naast het aspect van repressie ook op deze gastvrije aspecten is getraind.
- De pilot Grab en Go is in 2023 omgezet naar een vast onderdeel van ons dienstverleningsaanbod.

Dienstverlening

In 2023 is gestart met de Visie op Dienstverlening en afgeleid het Uitvoeringsprogramma Dienstverlening. De conceptversie voor de Visie en het Uitvoeringsprogramma is gereed en wordt in 2024 aangeboden aan college en raad.

3.6 Openbaarheidsparagraaf

Inleiding

De Wet open overheid is in mei 2022 in werking getreden en is de opvolger van de Wet openbaarheid bestuur. Het doel van de wet is te komen tot een meer transparante en betrouwbare overheid. De informatieverstrekking door de overheid wordt gefaseerd uitgebreid in de periode 2022-2026 door niet alleen passief op verzoek, maar ook actief uit eigen beweging informatie te verstrekken. Daarnaast is bij overheden de verplichting neergelegd om de (digitale) informatiehuishouding duurzaam op orde te brengen en te houden.

Kaderstelling

- [Wet open overheid](#)

Ontwikkelingen

Beleidsvoornemens Wet open overheid

Als uitgangspunt voor het beleid wordt gehanteerd om in overeenstemming met de Wet open overheid (Woo) tot actieve openbaarmaking te komen van de in de wet benoemde categorieën in minimaal het tempo dat de Rijksoverheid hiervoor stelt bij Koninklijk Besluit (KB). Voor 2023 was de planning om zes informatiecategorieën gereed te maken voor actieve openbaarmaking via het publicatieplatform (PLOOI). Deze planning hebben wij moeten wijzigen. In 2023 is de Rijksoverheid namelijk gestopt met de oorspronkelijke opzet van het publicatieplatform (PLOOI) en gestart met een herontwikkeling met een gewijzigde opzet. Naar gedurende het jaar bleek, zet de Rijksoverheid in op de ontwikkeling van een landelijke verwijsindex. Van gemeenten wordt, anders dan in de oorspronkelijke opzet, nu verwacht dat deze zelf een publicatievoorziening gaan treffen. Dit betekende voor 2023 dat wij niet konden toewerken naar een ontsluiting via PLOOI en dat wij ons nu richten op hoe wij kunnen ontsluiten via een eigen publicatievoorziening. In 2023 is door de Rijksoverheid nog geen informatiecategorie bij KB aangewezen om openbaar te maken.

In 2023 is een E-depot gerealiseerd zodat wij nu kunnen beschikken over een voorziening om informatie duurzaam te bewaren. Hiermee is voorzien in een belangrijke randvoorwaarde voor de doelstellingen van de Wet open overheid om informatie duurzaam beschikbaar te houden. Voor het kunnen behandelen van Woo-verzoeken is ervaring opgedaan met anonimiseringssoftware gevolgd door een inkooptraject dat begin 2024 wordt afgerond. Dit stelt ons in staat om informatie op een correcte wijze te kunnen bewerken indien bepaalde gegevens niet openbaar gemaakt mogen worden. Hierdoor is ons werkproces op dit punt verbeterd. Ook hebben wij door de verdrievoudiging van het aantal verzoeken capaciteit uitgebreid met een medewerker die deze verzoeken behandelt om de instroom van verzoeken het hoofd te kunnen bieden.

In 2023 is ingezet op de kwaliteit van informatiebeheer. Er zijn nulmetingen gehouden om in kaart te brengen welke verbeteringen nodig zijn op dit gebied. De belangrijkste uitkomsten van de nulmetingen zijn dat er verbeteringen in de mappenstructuur gedaan kunnen worden en dat er sprake is van veel dubbel opslag.

3.7 Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Ede heeft een actief netwerk van beleids- en uitvoeringsorganisaties. Bij een deel van die organisaties is de gemeente ook bestuurlijk en financieel betrokken. In dat geval is er sprake van een

‘verbonden partij’. Het inzetten van verbonden partijen kan een bijdrage leveren aan het realiseren van het bestuursakkoord, maar deelnemen in een verbonden partij brengt ook risico’s met zich mee. In deze paragraaf wordt ingegaan op de visie op en de beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen. Wanneer sprake is van uitsluitend een financieel of bestuurlijk belang, valt dit niet onder de definitie van verbonden partij en zijn eventuele risico’s betrokken bij de paragraaf weerstandsvermogen.

Kaderstelling

- [Notitie verbonden partijen \(commissie BBV\)](#)
- [Handreiking Netwerkrelaties Gemeente Ede 2016](#)

Beleid

Ter bepaling van de mate van toezicht is de netwerkmonitor het instrument. Voor de netwerkmonitor wordt voor de meest significante netwerkrelaties, de risicoscore en bijdrage aan de strategische doelen bepaald. Deze wordt periodiek geactualiseerd.

Uit de netwerkmonitor blijkt of een relatie een hoge risicoscore heeft én een belangrijke bijdrage levert aan strategische doelen. Sprake is van een doorlopend proces om interventiestrategieën door te ontwikkelen.

Kaders van governance en toezicht op externe partijen dienen aan te sluiten bij de gewenste manier van werken. Werksessies met accounthouders vinden periodiek plaats. De gemeenteraad maakt gebruik van deze monitor voor de keuze waar de jaarlijkse visitaties van de raad bij netwerkpartijen plaatsvinden.

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden			
Openbaar belang	Goede en tijdige brandweezorg. Uitvoering geven aan de Wet Publieke Gezondheid (inclusief Jeugdgezondheidszorg), dit voor zover het aan de gemeente opgedragen taken betreft. VGGM levert een bijdrage aan het behalen van de gemeentelijke doelstellingen op programma 2 voor de gezondheidszorg en programma 6 voor de brandweezorg.		
Financieel belang	Ede betaalt € 12.064.000 als inwonersbijdrage (17,6% van de inbreng van gemeenten). De gemeente is aansprakelijk voor een nader te bepalen aandeel in het liquidatieplan voor het geval de gemeenschappelijke regeling wordt opgeheven, failliet zou gaan of haar verplichtingen niet nakomt.		
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur van de VGGM (het regionale College), wordt de gemeente Ede vertegenwoordigd door burgemeester Verhulst en wethouder Van der Beek (op basis van zijn portefeuille Gezondheidszorg). De besluiten worden genomen met meerderheid van stemmen (één stem per gemeente, totaal 15 gemeenten). Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag. Besluiten betreffende de (meerjaren-)begroting en de jaarrekening, alsmede de aan de begrotingen ten grondslag liggende (meerjaren-)beleidsplannen worden genomen op basis van gewogen stemrecht, waarbij elke gemeente voor iedere 20.000 inwoners of gedeelte daarvan één stem heeft (Ede 14% van het totaal aantal stemmen).		
Financiële gegevens		01-01-2023	31-12-2023 *
	Eigen vermogen	€ 8.513.000	€ 9.309.000
	Vreemd vermogen	€ 51.358.000	€ 48.887.000
	Resultaat 2023	€ 1.730.000 (prognose)	
Risico's	We signaleren geen risico's die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van Ede.		

* Cijfers ontleend aan de concept jaarrekening 2023 van de VGGM.

Omgevingsdienst de Vallei			
Openbaar belang	De Omgevingsdienst de Vallei (OddV) is een uitvoeringsdienst, opgericht op 1 april 2013 met vijf partnergemeenten. Gelderland heeft zeven omgevingsdiensten die samenwerken in het Gelders Stelsel. De OddV draagt in hoge mate bij aan de strategische doelen van de gemeente Ede, namelijk het waarborgen van een veilige en leefbare fysieke leefomgeving.		
	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht met als doel een veilige en leefbare fysieke leefomgeving te kunnen waarborgen. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de verschillende omgevingsdiensten in Gelderland (Gelders Stelsel).		
Financieel belang	Bijdrage Ede over 2023 betreft € 6.659.375.		
Bestuurlijk belang	Wethouder Versteeg vertegenwoordigt de gemeente Ede in het algemeen en dagelijks bestuur van de OddV.		
Financiële gegevens		01-01-2023	31-12-2023*
	Eigen vermogen	€ 748.000	€ 506.000
	Vreemd vermogen	€ 2.389.000	n.n.b.
	Resultaat 2023	n.n.b.	
Risico's	Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) in werking. Dit heeft diverse gevolgen, die ook financieel kunnen doorwerken. Daarnaast blijven de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel en de hoogte van de tarieven voor inhuur aandachtspunten voor de OddV.		

* Financiële gegevens gebaseerd op de laatst vastgestelde Programmabegroting OddV 2023-2026 en Jaarverslag 2022. Inschatting voor vreemd vermogen niet mogelijk, omdat deze voornamelijk bestaan uit kortlopende verplichtingen. De hoogte van deze verplichtingen was ten tijde van opstelling Programmarekening 2023 nog niet bekend.

Regio Foodvalley

De gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley is een samenwerkingsverband van acht gemeenten. De regio concentreert zich op de thema's landbouw, voedsel, energie, economie, ruimte, wonen en mobiliteit. De strategische hoofdpogaven van de regio zijn geformuleerd in de Strategische Agenda 2020-2025.

In 2023 is gewerkt volgens de vastgestelde begroting 2023-2026 en strategische agenda zoals door de raad vastgesteld. Ook is in 2023 een start gemaakt met de voorbereidingen voor het ontwikkelen van een nieuwe strategische agenda, aangezien de huidige strategische agenda afloopt in 2025.

Regio Foodvalley			
Openbaar belang	De Regio Foodvalley spant zich in voor zeven strategische hoofdpogaven, die zich richten op het vestigingsklimaat en de leefomgeving van het Foodvalley-gebied dat acht gemeenten beslaat.		
Financieel belang	De algemene bijdrage voor het regiokantoor over 2023 bedroeg voor Ede € 430.954. De bijdrage aan de strategische agenda bedroeg € 639.598. Daarnaast stortte Ede € 122.804 in het mobiliteitsfonds.		
Bestuurlijk belang	Burgemeester Verhulst is voorzitter en wethouder Versteeg is lid van het algemeen bestuur. Diverse wethouders nemen plaats in portefeuillehouders-overleggen.		
Financiële gegevens (jaarrekening 2022)		01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 3.455.584	n.n.b.
	Vreemd vermogen	€ 2.706.174	n.n.b.
	Resultaat 2023	n.n.b.	
Risico's	In 2023 is de norm voor het weerstandsvermogen van de gemeenschappelijke regeling geactualiseerd en vastgesteld. Het weerstandsvermogen van de gemeenschappelijke regeling wordt voldoende geacht om de risico's af te dekken.		

Regio De Vallei			
Openbaar belang	De Regio De Vallei is een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen. Het doel van dit samenwerkingsverband is het huishoudelijk afval van de regiogemeenten op een zo milieuvriendelijke manier en tegen een zo laag mogelijk tarief verbranden. Regio De Vallei levert een bijdrage aan het behalen van de gemeenschappelijke doelstellingen op programma 5 voor Afvalstoffenverwijdering.		
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Ede aan de GR is op basis van het inwoneraantal en bedraagt in 2023 € 19.383.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit vijf leden, elk lid heeft 1 stem. Besluiten worden genomen met volstrekte meerderheid van stemmen. Wethouder Versteeg vertegenwoordigt de gemeente Ede in het algemeen bestuur.		
Financiële gegevens		01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 113.758	n.n.b.
	Vreemd vermogen	€ 1.461	n.n.b.
	Resultaat 2023	n.n.b.	
Risico's	We signaleren geen risico's die van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente Ede.		

BVO De Valleihopper			
Openbaar belang	De regeling is getroffen voor gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers (Ede, Barneveld, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen) in het kader van de uitvoering van hun bedrijfsvoeringstaken betreffende het Vraagafhankelijk vervoer en het OV-vangnet. Hiermee levert het een bijdrage aan de doelstellingen van programma 3 Individuele Ondersteuning.		
Financieel belang	De bijdrage voor de gemeente Ede bedroeg in 2023 € 92.108. Het gaat om de kosten van het beheerbureau. De verdeling van de totale kosten vindt plaats op basis van het aantal inwoners (peildatum 01-01-2021). Dit komt voor Ede neer op 32,5% van het totaal van de deelnemende gemeenten.		
Bestuurlijk belang	Namens de gemeente Ede is wethouder De Pater lid van het bestuur. Besluitvorming vindt plaats bij meerderheid van stemmen. Elk bestuurslid heeft 1 stem met in totaal 8 bestuursleden.		
Financiële gegevens		01-01-2023	31-12-2023 *
	Eigen vermogen	€ 0	€ 0
	Vreemd vermogen	€ 706.000	€ 1.023.000
	Resultaat 2023	€ 0	
Risico's	We signaleren geen risico's die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van Ede.		

* Cijfers ontleend aan de concept jaarrekening 2023 van BVO de Valleihopper.

Vennootschappen en coöperaties

ACV NV is een naamloze vennootschap met verschillende dochterondernemingen. De aandelen zijn in het bezit van de gemeenten Ede, Wageningen, Renkum, Veenendaal, Renswoude en (met ingang van 2024) Scherpenzeel. ACV Gemeenten BV voert de opdrachten van de deelnemende gemeenten uit (met name grondstoffenbeheer) en ACV Bedrijven BV verzorgt de commerciële activiteiten van de groep. Stichting Restore Kringloop met winkels in Ede en Veenendaal zamelt gebruikte goederen en materialen in en brengt deze - al dan niet opgeknapt - terug in het maatschappelijk verkeer. In totaal biedt ACV NV werk aan meer dan 300 medewerkers en vrijwilligers.

Naast de focus op de kernactiviteit afval- en grondstoffeninzameling is er grote aandacht voor duurzaamheid (onder andere hergebruik) en maatschappelijk verantwoord ondernemen (Restore, Road2Work). ACV verzorgt ook diensten in het beheer van de openbare ruimte.

ACV NV			
Openbaar belang	Het gescheiden inzamelen van huishoudelijk afvalstromen en grondstoffen. Deze op een duurzame en economisch verantwoorde wijze hergebruiken of verwerken tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.		
Financieel belang	Het ingebrachte aandelenkapitaal bedraagt € 2.743.000. De geraamde omzet 2023 van de ACV NV ten behoeve van de gemeente bedraagt € 14,8 miljoen. De dienstverlening vanuit ACV levert een bijdrage aan onze doelen op programma 5 (verwerking afval- en grondstoffen) en programma 7 (beheer openbare ruimte).		
Bestuurlijk belang	In 2023 heeft de periodieke herijking van het aandelenkapitaal plaatsgevonden. Dit heeft geresulteerd in aankoop van aandelen en hierdoor toename van het belang van gemeente Ede met 1%. De gemeente Ede bezit 47% van de aandelen. Wethouder Van der Beek vertegenwoordigt Ede bij de vergadering van aandeelhouders.		
Financiële gegevens		01-01-2023	31-12-2023 *
	Eigen vermogen	€ 14.118.000	€ 14.865.000
	Vreemd vermogen	€ 20.416.000	€ 19.615.000
	Prognose resultaat 2023 *	€ 987.000	
Risico's	Op basis van de planning en control verantwoording en weerstandscapaciteit van ACV signaleren we geen risico's, die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van gemeente Ede.		

*) De jaarrekening 2023 van ACV NV is nog niet beschikbaar. Cijfers gebaseerd op ACV NV begroting 2023.

Werkkracht Ede BV			
Openbaar belang	Werkkracht Ede BV is per 1 januari 2018 opgericht voor de dienstverlening voor de brede doelgroep van de Participatiewet, inclusief Wsw-medewerkers. Werkkracht is een overheids-BV en spant zich in om iedereen, die behoort tot de brede doelgroep van de Participatiewet, mee te laten doen naar vermogen, bij voorkeur in een reguliere baan.		
Financieel belang	Gemeente Ede is enig aandeelhouder, het aandelenkapitaal bedraagt € 1. De jaarlijkse opdracht van Ede aan de vennootschap bedraagt € 15 miljoen.		
Bestuurlijk belang	Gemeente Ede is 100% aandeelhouder. Wethouder Van der Beek (tot december 2023 wethouder Meijer) vertegenwoordigt Ede in de aandeelhoudersvergadering.		
Financiële gegevens		01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 920.937	n.n.b.
	Vreemd vermogen	€ 1.753.961	n.n.b.
	Resultaat 2023	n.n.b.	
Risico's	We signaleren geen risico's die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van Ede. Werkkracht streeft als maatschappelijke onderneming na om de impact van de risico's te minimaliseren. Werkkracht heeft met een weerstandsratio van 1,3 (peildatum november 2023) voldoende ruimte om financiële tegenvallers op te vangen zodra deze zich voordoen.		

Bank Nederlandse Gemeenten		
Openbaar belang	BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. De purpose van BNG Bank is: gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG Bank.	
Financieel belang	€ 271.050 (108.420 aandelen x € 2,50).	
Bestuurlijk belang	De gemeente Ede heeft 0,2% van de aandelen.	
Financiële gegevens	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 4.615.000000	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 107.459.000.000	n.n.b.
Resultaat 2023	n.n.b.	
Risico's	Minimaal gezien het aandelenbelang van 0,2%.	

Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken (OMVV)		
Openbaar belang	Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken B.V. is opgericht in 2019. Samenwerkingsverband van tien Veluwe gemeenten en de provincie Gelderland voor het verbeteren van de kwaliteit van de vakantieparken en hiermee bij te dragen aan een sterkere positie van de Veluwe als toeristisch recreatieve bestemming. OMVV levert een bijdrage aan het behalen van de gemeentelijke doelstellingen op programma 5.	
Financieel belang	De provincie bezit de helft van de aandelen, de gemeenten gezamenlijk de andere helft. Bij oprichting zijn 45.000 aandelen geplaatst: elk aandeel is nominaal een euro waard. Op basis van de verdeelsleutel (aantal inwoners en aantal vakantieparken) bezit Ede 9% van de aandelen. Dit betekent op basis van de verdeelsleutel een vertegenwoordiging van € 4.049. De gemeente heeft de verplichting een eventueel negatief bedrijfsresultaat naar rato aan te vullen. De provincie heeft bij de start van de OMVV gezorgd voor een werkkapitaal van € 4 miljoen. De OMVV is in 2022 een investeringsverplichting ad € 55.000 aangegaan inzake een verbouwing.	
Bestuurlijk belang	Wethouder Van der Beek vertegenwoordigt Ede in de vergadering van aandeelhouders.	
Financiële gegevens	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 6.962.886 *	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 24.210 *	n.n.b.
Resultaat 2023	n.n.b.	
Risico's	De risico's voor de gemeenten zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Tekorten of overschotten bij concrete projecten komen terecht bij de risicodragende partijen. Dat zijn de partijen die mede-investeren. Ze delen dus in winst of verlies. • Als er bij verlies of eventuele opheffing van de ontwikkelingsmaatschappij sprake is van een tekort op het kapitaal van € 4 miljoen, moeten de aandeelhouders op grond van hun aandeel in de ontwikkelingsmaatschappij het tekort dekken. 	

* Cijfers zijn ontleend aan de jaarrekening 2022 OMVV.

Leisurelands B.V.			
Openbaar belang	Leisurelands B.V. is een onderneming die zich richt op duurzaam recreëren op en rondom recreatiegebieden in met name Oost-Nederland. Ruim 30 gemeenten zijn aandeelhouder van Leisurelands B.V., waaronder ook Ede.		
Financieel belang	Ede heeft 11% van de aandelen.		
Bestuurlijk belang	Wethouder De Pater vertegenwoordigt Ede in de aandeelhoudersvergadering.		
Financiële gegevens		01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 77.432.000*	n.n.b.
	Vreemd vermogen	€ 15.023.000*	n.n.b.
	Resultaat 2023	n.n.b.	
Risico's	<p>Geen. Als gemeente Ede hebben wij geen enkele voorziening gelieerd aan Leisurelands B.V. op ons grondgebied. Destijds zat het belang in een eventuele komst van een recreatieplas en een aantal jaren heeft de B.V. recreatieve fietspaden in onderhoud gehad. Dit onderhoud is een aantal jaren geleden weer overgedragen aan de betreffende gemeenten. De kans is klein dat er bij ontbinding van de BV verplichtingen zijn die we nu niet kennen. Wij waren voornemens te onderzoeken in hoeverre verkoop van onze aandelen een optie zou kunnen zijn en het goede moment daarvoor. In Gelderland is nu echter een ambitieuze opgave geformuleerd voor nieuw te bouwen woningen waarvan een substantieel deel in de regio Foodvalley en dus ook de omgeving Ede wordt gerealiseerd. Dit zal leiden tot een toenemend aantal inwoners met toenemende voorzienings- en recreatiebehoefte. Leisurelands ziet, als de grootste aanbieder van openluchtrecreatie in Gelderland, voor zichzelf een rol in het aanbod van gratis dagrecreatie, sport, ontspanning, uitloopgebieden en evenementen in de regio. Tevens ziet zij voor zich een rol met de maatschappelijke vraagstukken als transitie van het platteland, energietransitie, biodiversiteit en waterberging en -beheersing. In hoeverre dit voor Ede interessant is wordt verder verkend.</p>		

* Gebaseerd op jaarrekening 2022.

Stichtingen en verenigingen

Stichting Parkeren Ede Centrum			
	Stichting Parkeren Ede Centrum is een samenwerking tussen gemeente Ede en Q-Park om beleidsbeslissingen en uitvoerende beslissingen over de bereikbaarheid van het parkeren in het centrum vroegtijdig af te stemmen. Ook heeft de stichting als doel om parkeervoorzieningen in stand te houden. De stichting is momenteel niet actief en wordt niet gebruikt voor afstemming.		
Openbaar belang	Instandhouding/uitbreiding van parkeervoorzieningen in het centrum van Ede ten behoeve van de bereikbaarheid. Afstemming en overleg over ontwikkelingen en beleid met Q-park en eventueel andere aanbieders van parkeren.		
Financieel belang	De financiële bijdrage bedraagt € 2.900 per jaar. Dit is een belang van 50%. Het bestuur van de stichting heeft besloten de financiële bijdrage van € 2.900 per jaar op te schorten.		
Bestuurlijk belang	Wethouder De Pater vertegenwoordigt de gemeente Ede in het bestuur van Stichting Parkeren Ede Centrum.		
Financiële gegevens		01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 26.000*	€ 26.000*
	Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.
	.n.Resultaat 2023	Geen, bijdrages zijn opgeschort.	
Risico's	geen		

* Er wordt geen jaarrekening meer opgesteld vanwege het inactieve karakter van de stichting.

3.8 Grondbeleid

Inleiding

Gemeente Ede heeft de afgelopen jaren veel bouwgrond geproduceerd voor de functies wonen en werken. De voorraad bouwgrond is de afgelopen jaren zeer sterk afgenomen door verkoop in de projecten. Hierdoor is de boekwaarde afgenomen en het risicoprofiel van de gemeentelijke grondportefeuille flink teruggedrongen. Begin 2022 is de nota Maatschappelijk Ondernemend Grondbeleid vastgesteld in de gemeenteraad. Vanuit deze nota, de woningbouwopgave en de Omgevingsvisie 2040 wordt ingezet op een actiever grondbeleid. In 2024 zal, tegelijk met het op te stellen ontwikkel- en investeringsplan, een voorstel worden gedaan voor het ophogen van het Strategisch Plafond. Dit plafond geeft het college mandaat om binnen de door de raad bepaalde kaders gericht aankopen te doen om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken.

Kaderstelling

- [Nota Maatschappelijk Ondernemend Grondbeleid](#)
- [Notitie Grondexploitaties BBV](#)
- [Omgevingswet](#)

Beleid

Grondbeleid is geen doel op zich, maar faciliteert de behoefte van particulieren en bedrijven om in Ede prettig en aantrekkelijk te wonen, te werken en te recreëren. De Omgevingsvisie Ede 2040 en het Bestuursakkoord geven richting aan de ambities met betrekking tot gebiedsontwikkelingen.

De gemeente hanteert een situationeel grondbeleid. De koers is gewijzigd: waarbij in het verleden, vanwege de omvang van het grondbedrijf, afbouw van de boekwaarde en risicobeheersing voorop stonden, is nu sprake van relatief bescheiden grondposities en vragen grote maatschappelijke opgaven om een actievere grondhouding. Een actiever grondbeleid is nodig om te kunnen faciliteren in ambities vanuit de omgevingsvisie.

Daarbij zullen we de productie deels aan de markt overlaten, maar indien wenselijk oppakken vanuit gemeentelijke grondexploitaties om tot gewenste resultaten te komen.

Het beeld dat grondontwikkeling een activiteit is die geld oplevert moet worden losgelaten als naar de toekomst wordt gekeken. De verwachting is dat het overgrote deel van de toekomstige (woningbouw)opgave niet kan zonder het afdekken van tekorten. Gezocht wordt naar cofinanciering vanuit het Rijk en provincie Gelderland. Met de Programmabegroting 2024-2027 heeft de raad ingespeeld op de grote opgaven die voorliggen en € 30 miljoen gereserveerd om de ruimtelijke ambities de komende jaren vorm te kunnen geven.

Ontwikkelingen 2023

De vraag naar woningen is zeer groot. Tot 2030 moeten er in Nederland 1 miljoen woningen gebouwd worden. Ede zal hier ook een bijdrage aan leveren. In de Omgevingsvisie Ede 2040 is vastgelegd dat tot en met 2040 11.000 tot 15.000 nieuwe woningen nodig zijn (gemiddeld circa 750 per jaar). We realiseren dit via gemeentelijke projecten en door private initiatieven te faciliteren.

Ondanks dat de vraag naar woningen groot is verwachten we dat de komende jaren de productie zal dalen door de vele belemmeringen die de bouw kent.

Ontwikkelingen landelijk

Het ministerie van BZK heeft afgelopen jaar veel initiatieven genomen voor het versnellen van (betaalbare) woningen. Woondeals zijn gesloten en daarnaast is geld beschikbaar gesteld via de Woningbouwimpuls (Wbi) en de Startbouwimpuls (Sbi).

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet na jaren van voorbereiding in werking getreden. Voor nu wordt geen invloed op het tempo van gronduitgifte voorzien. In 2024 zullen we scherp in de gaten houden wat de gevolgen zijn van de wetgeving.

Ook zien we dat het Rijk steeds dwingender is in het stellen van maximale prijsgrenzen voor woningbouw. Doel is om meer woningen in het bereikbare segment te realiseren voor de kopers/huurders. Consequentie is wel dat dit een negatieve invloed heeft op de grondopbrengsten en de haalbaarheid van de projecten.

Ontwikkelingen die projecten raken

Ondanks de grote urgentie voor de woningbouw en de aandacht vanuit Den Haag zijn er vele belemmeringen die ervoor zorgen dat de woningbouwproductie en de ontwikkeling van werklocaties minder hard gaan dan gewenst. Enkele ontwikkelingen waar we in de projecten tegenaan gelopen zijn:

- *Stikstof*: Door de ligging van Ede aan de rand van de Veluwe zorgt bijna iedere bouwactiviteit voor een overschrijding van de drempelwaarde voor de uitstoot van stikstof.
- *Netwerk congestie*: De gevolgen van de congestie op het stroomnetwerk worden steeds duidelijker. Voor de grootverbruik aansluitingen die bedrijven nodig hebben is geen ruimte op het netwerk. Grondverkoop worden hierdoor de komende jaren niet verwacht. Voor de lopende woningbouwprojecten krijgen we van de netwerkbeheerders te horen dat er voor de komende jaren nog ruimte lijkt te zijn, maar dat dit geen zekerheid is.
- *Rente en inflatie*: De afgelopen twee jaar is de inflatie gestegen met als gevolg dat de centrale banken de renten hebben verhoogd. Materiaal, loon en rente zijn substantieel duurder dan twee jaar gelden. Ook de gemeente betaalt bij herfinanciering van leningen meer rente dan de afgelopen jaren. Deze hogere kosten leiden ertoe dat sommige projecten moeilijker van de grond komen.

Uitgangspunten MPG

Begin 2024 heeft de raad de uitgangspunten voor de opstelling van het MPG 2024 vastgesteld. Deze uitgangspunten betreffen de programmering van de verkopen van bouwgrond voor woningen en bedrijven en de te hanteren parameters voor rente, kosten- en opbrengststijging. Tegelijk met de uitgangspunten is door de raad de nota Grondprijzen 2024 vastgesteld.

Aan de hand van de voortgang in de plannen, de geschetste ontwikkelingen en de vastgestelde grondprijzen en uitgangspunten zijn de grondexploitaties geactualiseerd. In het MPG 2024 vindt u een uitgebreide toelichting op onze portefeuille. In deze paragraaf vindt u een verantwoording op hoofdlijnen.

Resultaat grondbedrijf

Na jaren van positieve resultaten zien we sinds enkele jaren een duidelijke kentering in de resultaten van het grondbedrijf. De opbrengstenstijging voor de komende jaren valt weg, de rente stijgt en door netwerkcongestie en stikstof treedt vertraging op in de projecten.

Het totale verlies over 2023 komt, ondanks tussentijdse winstnemingen, uit op € 6,48 miljoen. Dit verlies wordt voor het overgrote deel veroorzaakt door:

- Het afwaarderen van de grondprijs op het WFC voor de FID-functies.
- Stijgende rente.
- Langere looptijd in plannen BTA 12 en WFC door vertraging in uitgifte vanwege netcongestie, met hogere plankosten en rentekosten als gevolg.

Dit leidt tot een noodzakelijke toevoeging van € 8,25 miljoen aan de voorziening Verliesgevende grondexploitaties.

Tabel 26

Bedragen x € 1.000

Specificatie resultaat Grondbedrijf 2023	Resultaat
Dotatie in de voorziening Verliesgevende grondexploitaties	8.251 N
Afsluiting grondexploitaties	49 V
Tussentijdse winstneming	2.229 V
Resultaat materiële vaste activa	529 N
Overige mutaties, per saldo	78 N
Resultaat grondbedrijf 2023	6.480 N

Het resultaat wordt als volgt verklaard:

- *Actualisatie MPG 2024; Toevoeging VVG:* Voor de ontwikkeling van de verliesgevende grondexploitaties wordt een voorziening aangehouden om de toekomstige tekorten te dekken. De actualisatie van de grondexploitaties laat een verslechtering zien van de verwachte resultaten zodat € 8,25 miljoen toegevoegd moet worden aan de voorziening Verliesgevende grondexploitaties vanuit het resultaat. Verdere toelichting kunt u vinden in het MPG 2024
- *Afsluiten grondexploitaties:* Met de afsluiting van plannen kunnen voor de laatste nog uit te voeren werkzaamheden middelen worden gereserveerd. Nadat de laatste activiteiten hebben plaatsgevonden wordt een eventueel resterend budget of onvoorziene kosten met het resultaat verrekend. In 2023 is het positieve plan Dorpsstraat - Tepenburgweg afgesloten.
- *Tussentijdse winstneming:* Voor de plannen met een positieve resultaatsverwachting moet tussentijds op basis van regelgeving winst worden afgerekend. Om het tussentijdse resultaat te bepalen wordt het percentage van de gerealiseerde kosten maal het percentage van de gerealiseerde opbrengst vermenigvuldigd met de verwachte winst. Hierbij wordt de winst gecorrigeerd met de bekende (gewogen) risico's. In 2023 speelden tussentijdse winsten in de plannen Smachtenburgerweg (Harskamp) en Kernhem B (Ede).
- *Resultaat op materiële vaste activa (MVA):* Dit zijn de 'strategische' gronden die niet in ontwikkeling zijn.

Kosten en opbrengsten (onder andere belastingen, onderhoud) worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

- *Overige mutaties*: Een deel van de kosten dat wordt gemaakt voor de bedrijfsvoering van het grondbedrijf kan niet aan de afzonderlijke projecten worden toegerekend. Het betreft kosten voor product- en beleidsontwikkeling.

Toekomstige resultaatsverwachting

De actualisatie van de grondexploitaties levert voor de lopende grondexploitaties een verwacht toekomstig resultaat op van € 50,8 miljoen (nadelig). Het betreft:

- Negatieve plannen € 55,2 miljoen (n)
- Positieve plannen € 4,4 miljoen (v)

Voor de negatieve plannen wordt het toekomstige resultaat gedekt door de voorziening Verliesgevende grondexploitaties. De verwachte winsten voor de positieve plannen worden jaarlijks aan de hand van (deel) realisatie genomen en in het resultaat van het grondbedrijf verwerkt.

In bovenstaande cijfers is geen rekening gehouden met de keuzes die de raad nog moet nemen voor:

- De ontwikkelrichting en programmatische keuzes voor het WFC.
- Nog te openen grondexploitaties zoals bijvoorbeeld Kernhem Noord en Noordplein.

Dekking voor deze toekomstige keuzen is gereserveerd als onderdeel van de € 30 miljoen die bij de Programmabegroting 2024-2027 is vrijgemaakt door de raad om investeringsbesluiten te kunnen nemen om uitvoering te geven aan de omgevingsvisie.

Doorwerking verwacht resultaat grondbedrijf in Algemene reserve

Sinds de reserve Grondbedrijf opgeheven is, werkt het (begrote) resultaat van het grondbedrijf door in de stand van de Algemene Reserve. De actualisatie bij het MPG 2024 levert een bijstelling op van de mutaties op de Algemene Reserve. Voor de komende jaren wordt een daling van de positieve resultaten en een lagere dotatie aan de Algemene Reserve verwacht.

Tabel 27

Bedragen x € 1.000

Resultaat grondbedrijf in Algemene Reserve	2024	2025	2026	2027
MPG 2024	1.138 V	545 V	207 V	269 N
MPG 2023	1.342 V	612 V	147 V	147 V
Mutatie	204 N	67 N	59 V	416 N

Voorziening Verliesgevende grondexploitaties

De nadelige projecten hebben een totaal exploitatiesaldo (contante waarde per 31-12-2023) van € 55,2 miljoen. De voorziening Verliesgevende grondexploitaties is hierop bijgesteld en bevat deze middelen. Het saldo van de voorziening neemt de komende jaren naar verwachting af als gevolg van het afsluiten van negatieve plannen.

Boekwaarde

De boekwaarde van de grondexploitaties tegen de verwachting in, toegenomen met € 7 miljoen en bedraagt per 1 januari 2024 € 86,4 miljoen (exclusief VVG).

Het toenemen in plaats van het afnemen van de boekwaarde wordt veroorzaakt door:

- De diverse grondexploitaties laten in 2023 ten opzichte van de geraamde kosten, maar met name ten opzichte van de geraamde opbrengsten grote afwijkingen zien. Grootste afwijking wordt veroorzaakt door het niet realiseren van de voorgenomen verkopen op Food en Businesspark De Klomp.

- Afsluiting van Kop van de Parkweg niet gerealiseerd, maar wordt doorgeschoven naar 2024.
- Tussentijdse winstnemingen vielen iets positiever uit dan verwacht.

Voor 2024 wordt verwacht dat de boekwaarde af zal nemen met € 22,8 miljoen tot € 63,6 miljoen.

Risico's

In het inventariseren en beheersen van risico's onderscheiden we twee soorten risico's:

- *Conjuncturele risico's*: De effecten die de economie op de plannen heeft en andere ontwikkelingen die een algemene invloed hebben op planontwikkeling en uitvoering.
- *Projectgebonden risico's*: Risico's en kansen die in ieder individueel project kunnen worden aangewezen en onderbouwd.

We richten ons in het risicomanagement zowel op positieve risico's (kansen) als negatieve risico's. Voor de beheersing betekent dit dat gestuurd wordt op het vermijden van de negatieve risico's en het verzilveren van de positieve risico's.

De risico's van de grondexploitaties worden gedekt uit het weerstandsvermogen van de gemeente. Daarnaast kan een deel van de risico's worden gedekt binnen de toekomstige planresultaten. Een positief plan dekt haar eigen risico's totdat het verwachte planresultaat onder de nullijn zakt. De reservering van middelen in het gemeentelijke weerstandsvermogen voor mogelijke tegenvallers op positieve plannen is daarmee niet nodig.

Ontwikkeling risicoprofiel en simulatie

Het MPG 2024 bevat een actuele risicoanalyse van de plannen en de portefeuille. De ontwikkeling van het risicoprofiel is in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 28 **Bedragen x € 1.000**

Samenvatting totale risico's	Risico's	
	Risico	Kansen
Projecten bedrijventerreinen		
Projectgebonden risico's	12.506	4.372
Conjuncturele risico's	65	0
Projecten woningbouw		
Projectgebonden risico's	3.764	150
Conjuncturele risico's	1.114	0
Totaal risico's MPG 2024	17.450	4.522
Risico grondbedrijf MPG 2023	22.367	5.773
Vershil MPG 2024 min MPG 2023	-4.917	-1.251

De risico's zijn met € 4,9 miljoen afgenomen ten opzichte van vorig jaar en de positieve risico's (kansen) zijn gedaald met € 1,3 miljoen. De belangrijkste reden van de daling van de risico's is dat een aantal risico's in de grondexploitaties is verwerkt, zoals de vertraging van de uitgifte voor werklocaties voor BT A12 en het WFC door de netwerkcongestie.

Via een Monte Carlo-simulatie, waarbij gewerkt is met een zekerheidspercentage van 90%, is berekend dat een bedrag van € 10,2 miljoen benodigd is om de risico's op de grondexploitaties te kunnen afdekken. Een nadere onderbouwing van de risico's op de grondexploitaties is opgenomen in het MPG 2024 en bijbehorende vertrouwelijke Risicoanalyse Grondexploitaties 2024. Voor een verdere duiding van het weerstandsvermogen en de berekeningssystematiek wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

3.9 Grote projecten

Inleiding

Naast de verplichte paragrafen die in de financiële beheersverordening worden voorgeschreven, kan de gemeenteraad besluiten dat in de programmabegroting en -rekening ook niet verplichte paragrafen worden opgenomen. Een voorbeeld van een niet verplichte paragraaf is de paragraaf Grote projecten. In deze paragraaf wordt ingegaan op de stand van zaken van de nieuwe en de lopende meerjarige projecten met een financiële omvang van meer dan € 5 miljoen.

Veluwe Poort

Project Parklaan

Doel

De Parklaan is nodig voor een goede ontsluiting van de nieuwe ontwikkelingen op de Kazerneterreinen, de Spoorzone, World Food Center en het ENKA-terrein. De Parklaan biedt een oplossing voor verkeerskundige problemen aan de oostkant van Ede en is onderdeel van de KennisAs Ede-Wageningen.

Stand van zaken

Het project Parklaan beschikt voor het hele tracé over een onherroepelijk bestemmingsplan en vergunning wet Natuurbescherming. De Parklaan kent verschillende onderdelen met hun eigen dynamiek voor ontwerp en uitvoering:

1. Noord; rotonde N224 tot ontsluiting Mauritskazerne - Klinkenbergerweg (incl. Nieuwe Kazernelaan).
2. Midden; Akulaan - Hoekelumse Eng.
3. Zuid; Hoekelumse Eng - de Poortwachter bij de Dr. W. Dreeslaan.
4. Kruispunt ontsluiting Mauritskazerne - Klinkenbergerweg.
5. Carpoolplek Maanderdijk.
6. Theehuis Hoekelum.

Ad 1 t/m 3 - De aanbesteding voor deze delen is medio 2021 afgerond met de gunning en is sinds oktober 2022 in uitvoering. Na het verleggen van kabels en leidingen door de nutspartijen, legt de aannemer de weg, met bijbehorende groen en andere werkzaamheden (fietsonderdoorgang, geluidschermen, openbare verlichting, etc.) aan. Helaas heeft de uitvoering van het project vertraging opgelopen.

Oorzaken vertraging

1. Bij het kappen van de bomen in het najaar 2021 zijn in verschillende bomen op het tracé eekhoornnesten aangetroffen. Dat betekende dat die bomen en de bomen in een straal daaromheen niet gekapt mochten worden tot het moment dat de nesten leeg zijn. Nadat de eekhoorns hun nesten hebben verlaten, zijn de laatste bomen begin september 2022 gekapt. Het later kappen dan gepland betekende dat het werk in deze gebieden tot die tijd stillag.
2. Op grote delen van het tracé van de Parklaan moeten kabels en leidingen (K&L) worden verlegd. Deze verleggingen moeten plaatsvinden voordat de Parklaan kan worden aangelegd. Bijvoorbeeld omdat deze onder de toekomstige weg, fietspad of stoep komen te liggen. De voorbereidingen voor de verleggingen zijn geruime tijd geleden gestart. Helaas bleek het verleggen complexer dan gedacht en is toch vertraging ontstaan en zijn uitvoeringstermijnen langer dan op voorhand ingeschat. Het gevolg is dat de aanleg van de Parklaan later is gestart. Op Noord zijn de werkzaamheden in het voorjaar 2023 afgerond. Op Midden en Zuid zijn de werkzaamheden gestart in januari 2023 en worden, met de laatste riolerings- en K&L-werkzaamheden bij de nieuwe inrit naar De Reehorst, afgerond in Q1 2024.
3. Gedurende de werkzaamheden loopt de aannemer op verschillende momenten aan tegen diverse vervuilingen in de grond en is op Midden onder andere een niet bekend zijnde asbestcementleiding

aangetroffen. Daarnaast heeft de vele regenval in het laatste kwartaal 2023 negatieve invloed gehad op de voortgang in de uitvoering.

Uitvoeringsplanning

Met de aannemer is in maart 2022 een proces gestart om de uitvoeringsplanning te herzien, passend bij het oplossen van de verschillende issues. Hiervoor zijn verschillende scenario's voor de uitvoering in beeld gebracht. Dit heeft in juli 2022 geresulteerd in een versie van de uitvoeringsplanning die basis was voor de informatie aan de gemeenteraad en voor verdere optimalisaties. Om te kunnen starten met de aanleg van het noordelijke deel, is de onderliggende planning vastgesteld. De uitvoeringsplanning wordt regelmatig gemonitord en, indien nodig, geactualiseerd. Dat heeft eind 2023 geleid tot een versie die duidelijkheid geeft over de openstelling van de gehele weg in juni 2024.

De aannemer heeft het tracé opgedeeld in drie delen: Noord, Midden en Zuid:

- Noord: Na de openstelling van de Generaal Hackettlaan in juni 2023, is dat deel, met het planten van de laatste bomen voor Kerst 2023, nagenoeg afgerond. De aanleg van de Nieuwe Kazernelaan wordt in fasen uitgevoerd. Net voor Kerst 2023 is de weg in zijn geheel opengesteld. De laatste werkzaamheden begin 2024 bestaan uit het wijzigen van het kruispunt Arnhemseweg/Nieuwe Kazernelaan, het planten van een aantal bomen en weghalen van lichtmasten.
- Midden: De werkzaamheden van de aannemer zijn gecombineerd met de werkzaamheden van nutspartijen, het warmtebedrijf en een rioolvervangning. Hiermee is de scope van de werkzaamheden op dit deel verruimd met werkzaamheden die niet persé noodzakelijk zijn voor aanleg van de Parklaan, maar door deze in combinatie uit te voeren wel het beste voor Ede zijn.

Per 16 januari 2023 trad het verkeerssysteem 1.0 in werking. Het effect is dat automobilisten alleen in de richting van Bennekom kunnen rijden (eerst via de westzijde, in de loop van 2023 aan de oostzijde). Vanaf dan zijn de gecombineerde werkzaamheden op dit tracé gestart. Gedurende 2023 zijn, naast de K&L-werkzaamheden, de aansluitingen met de Akulaan, Enkalaan en Zandlaan gerealiseerd en is de fietsonderdoorgang Hoekelum aangelegd.

Het eerste halfjaar 2024 staat in het teken van de afronding en gefaseerde openstelling van de weg;

- De fietsonderdoorgang Hoekelum en het nieuwe fietspad langs de Edeseweg worden vanaf half maart opengesteld.
- Vanaf begin april kunnen automobilisten op de Edeseweg tot aan de rotonde Horalaan in twee richtingen rijden.
- De werkzaamheden aan de Bennekomseweg zijn eind juni klaar, de weg blijft tot die tijd nog éénrichtingsverkeer. De aannemer heeft deze periode nodig om op dit deel de asbestcementleiding te verwijderen, de rioleringswerkzaamheden af te ronden en onder andere de rotonde ter hoogte van De Reehorst af te maken.
- Zuid: De weg is eind oktober 2023 opengesteld in één richting (naar de A12 toe). De weg gaat eind maart 2024 in twee richtingen open.

Ad 3 - Het kruispunt is in 2021 opgeleverd

Ad 4 - Het kruispunt is in 2020 opgeleverd.

Ad 5 - Carpoolplek is begin 2021 opgeleverd.

Ad 6 - De verplaatsing en renovatie zijn eind 2022 afgerond. Het theehuis is eind 2023 verkocht. In 2024 wordt het geleverd en wordt de tuin ingericht.

Financiën

De gemeenteraad heeft in totaal € 66,97 miljoen beschikbaar gesteld voor realisatie van de Parklaan. Dat is

inclusief het krediet om de maatregelen uit het handboek KennisAs uit te voeren. Punt van aandacht blijven prijsstijgingen in de markt, vertraging en onvoorziene kosten tijdens de uitvoering. Om de extreme prijsstijgingen als gevolg van covid en de oorlog in Oekraïne op te vangen is in de Programmabegroting 2023-2026 bij de vorming van de stelpost 'prijsstijgingen' rekening gehouden met een nadeel voor de Parklaan. In het laatste kwartaal 2023 is overeenstemming bereikt met de aannemer over het bedrag dat deze contractueel in rekening mag brengen.

Begin 2024 wordt de businesscase geactualiseerd. Aansluitend wordt de gemeenteraad een kredietvoorstel voorgelegd om het nog benodigde krediet vast te stellen.

Tabel 29

Nominale bedragen x € 1 miljoen

Investering	€	Dekking	€
Gerealiseerde boekwaarde	63,6	Provincie Gelderland (GSO-4 en MIAM)	6,5
Nog te maken kosten	7,5	Provincie Gelderland (NSL, luchtkwaliteit)	0,6
		Bijdrage algemene dienst gemeente Ede	58,3
		Bijdragen derden t.b.v. realisatie Poortwachter	3,1
		Dotatie naar project Spoorzone Ede	-3,6
		KennisAs	2,0
Totaal	71,1		66,9
Resultaat (reëel)	-4,1		

Risico's

Binnen het beschikbare krediet is geen risicoreserve begroot. Het risicodossier wordt periodiek geactualiseerd. Het voordoen van de risico's leidt mogelijk tot onvoldoende budget voor de realisatie van de Parklaan. De risico's worden meegenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen van de gemeente. Om sturing te houden op de risico's zijn afspraken gemaakt hoe om te gaan met een nieuw risico, de waardering en het benoemen, actualiseren en monitoren van beheersmaatregelen.

Project Spoorzone

Doel

Het doel van het project (2009) is het realiseren van een nieuw station en het aanpassen van aansluitende (spoor) infrastructuur om de volgende doelen te verwezenlijken:

1. De barrièrewerking die ontstaat door de fysieke spoorinfrastructuur ter plaatse van het station Ede-Wageningen, het SOMA- en ENKA-terrein, en die indirect ontstaat door de geluidsschermen, te verminderen.
2. De voorzieningen voor de verschillende vervoersmodaliteiten, de toegankelijkheid daarvan en de kwaliteit van de overstap tussen de verschillende modaliteiten te verbeteren.
3. Het station plus de directe omgeving als visitekaartje voor Ede op te waarderen en het daarmee creëren van een aantrekkelijke vestigingsplaats voor wonen en bedrijvigheid.
4. Een station te realiseren dat een logisch en duidelijk centrum is in het stedenbouwkundige en infrastructurele plan voor de bredere omgeving van Ede-Oost, waardoor de genoemde kwadranten rondom het station beter met elkaar worden verbonden.
5. Het project te realiseren binnen de vastgelegde kaders: doelstellingen, subsidiecondities, scope, budget, planning en samenwerking.

Stand van zaken

Voor het project Spoorzone Ede is een gemeenschappelijke projectorganisatie ingericht met medewerkers van de gemeente Ede, NS en ProRail. Deze organisatie werkt volgens afspraken over samenwerking die in de subsidiebeschikkingen en (samenwerkings- en project) overeenkomsten zijn vastgelegd.

Het inpassen van PHS en de voortijdig beëindigde aanbesteding in 2018 leidden er ook toe dat andere

onderdelen afzonderlijk en/of vooruitlopend zijn uitgevoerd. Het gaat dan in hoofdzaak om het deel Westelijke Spoorzone, met de afronding/oplevering van twee tunnels en openbare ruimte, in 2016.

De realisatie van de OV-knoop is verdeeld over verschillende contracten. Na het voortijdig beëindigen, eind 2018, van de eerste aanbestedingsprocedure voor het spoorse contract, heeft het Bestuurlijk Overleg Spoorzone Ede besloten tot een nieuwe aanbestedingsprocedure. In het besluit is aangegeven dat de significante financiële effecten, voortvloeiende uit de vertraging als gevolg van het afbreken, zo veel mogelijk beperkt moeten worden. Het projectmanagementteam is aan de slag en op zoek gegaan naar een aanpak om de kans op een geslaagde aanbesteding te optimaliseren en naar (besparing)mogelijkheden om de gevolgschade zoveel mogelijk te beperken. Dat heeft geleid tot een aantal aanpassingen in het ontwerp en een andere aanbestedingsaanpak.

In 2019 werd duidelijk dat de PHS-dienstregeling uit 2013, waar het infra-ontwerp van het station op gebaseerd was, niet paste op de beoogde spoorinfrastructuur. De opdrachtgever voor het PHS (ministerie I&W) heeft verzocht ook hier alternatieven te onderzoeken, waarbij eveneens zoveel mogelijk gezocht is naar kostenreductie. Dankzij intensieve samenwerking tussen betrokken partijen is het gelukt om een alternatief (railverkeertechisch) ontwerp te ontwikkelen, dat begin 2020 goedgekeurd is. Hiermee is ook een keuze gemaakt voor het dienstregelingsmodel, i.c. alternatief '6/4' zonder sprinter Utrecht – Ede v.v.

Het spoorse contract - Contract 1

Begin april 2021 is het spoorse contract gegund aan de aannemerscombinatie EdesPoort (Van Hattum en Blankevoort, VolkerRail en Van Wijnen). Al vrij snel bleken er twee uitdagingen:

- Windbelasting en de toepasbaarheid van hout (Accoya). De aannemer heeft, in nauwe samenwerking met het projectteam en begeleiding vanuit het Kwaliteitsteam, voor deze zaken oplossingen gevonden, waarbij zowel de esthetische kwaliteit als het onderhoud gewaarborgd is. Met name de detaillering van de knooppunten, waar de kapdelen bevestigd worden aan de kolommen, is daarbij zo complex gebleken dat gesproken mag worden van een zeer bijzondere prestatie.
- In januari 2022 heeft de RVO de aangevraagde ontheffing wet Natuurbescherming verleend. De aanpassing was noodzakelijk als gevolg van het onverwachts aantreffen van de zandhagedis. Met het verkrijgen van de ontheffing was de voortgang veiliggesteld en zijn hoge kosten, als gevolg van het stil moeten leggen van het project, voorkomen. De ontheffing is verleend onder voorwaarde van een ruimhartige compensatie van nieuwe habitat, waar het projectteam (i.c. gemeente Ede en ProRail) invulling aan geeft. In 2023 werd duidelijk dat een terrein ten noordoosten van de Valleilijn richting Braamhorst als compensatiegebied wordt ingericht.
- Het aantreffen van de zandhagedis heeft effect gehad op de uitvoering van de werkzaamheden. Eén daarvan was dat het langzaam-verkeer-viaduct, in plaats van in augustus 2022, in juli 2023 in gebruik is genomen. De spoorwegovergang Sysselt is permanent gesloten voordat het viaduct beschikbaar was.
- Een groot issue in 2022 was de materiaalschaarste als gevolg van afgeschaalde productie door covid en de Oekraïne oorlog. Met het aanpassen van de opdracht van de ProRail-taskforce - in beeld brengen van de effecten en financiële consequenties - naar een actieve sturende rol, is bewerkstelligd dat de grote buitendienststelling voor het plaatsen van de perrontunnel en de ombouw van de sporen in augustus 2022, kon doorgaan. Met de genomen maatregelen kon de buitendienststelling doorgang vinden, waar ook een prijskaartje aan hangt, maar daarmee is veel erger voorkomen.
- In 2023 is grote zichtbare voortgang geboekt. Het meest in het oog springend is het inhijzen van de kolommen en het onder grote publieke belangstelling plaatsen van de kapdelen. De perronkap is in de zomer 2023 succesvol afgerond. Ook het stationsgebouw en de -toren aan de zuidzijde hebben hun vorm gekregen. In het laatste kwartaal zijn de casco's van de commerciële voorzieningen en de ruimte voor de bewaakte fietsenstalling overgedragen aan de toekomstige eigenaars. Aansluitend is gestart met de inrichting met als richtpunt de ingebruikname van het nieuwe station eind februari 2024.

Vorbereidende conditionerende werkzaamheden - Contract 5

Deze werkzaamheden, vooral de ontgraving van het Frisopark en de locatie Badweg, zijn in 2022 afgerond. Indertijd is geconcludeerd dat de keuze om deze voorbereidende werkzaamheden separaat en voorafgaande aan Contract 1 uit te voeren, een goede keuze is geweest. Immers, hadden deze werkzaamheden nog deel uitgemaakt van Contract 1, dan had dit onmiddellijk tot ernstige planningsproblemen geleid.

Bus- en taxiplein - Contract 3A

- Tijdens de voorbereidende werkzaamheden voor de aanbesteding van het bus- en taxiplein werd bekend dat de concessiehouder met langere en ook andere bussen gaat rijden dan tot op heden bekend was: 21 meter in plaats van 18 meter in het ontwerp van mei 2016. Na een intensieve puzzel is het ontwerp van het busplein en aansluitende infrastructuur hierop in zeer korte tijd aangepast.
- De werkzaamheden aan het busplein zijn, na een één op één gunning, in de tweede helft van 2023 gestart en ondanks de slechte weersomstandigheden net voor kerst zover gevorderd dat de ingebruikname eind februari 2024 gehaald wordt.

P&R-garage - Contract 3B

- Vanwege de ongunstige marktomstandigheden eind 2022 en om de budgettaire ruimte in te zetten voor Contract 1, is de bouw van de P&R-garage doorgeschoven. De oplevering is nu voorzien per eind 2025.
- Daarnaast vroegen Contract 1 en 3A zoveel aandacht dat de werkzaamheden voor Contract 3B naar voren zijn geschoven. In de loop van 2023 zijn de eisen voor de P&R-garage verder uitgewerkt, onder andere is de gebouwhoogte vanwege een verkeerde interpretatie van het bestemmingsplan met één laag gereduceerd (5 lagen in plaats van 6) en is rekening gehouden met de mogelijkheid om een sprinklerinstallatie aan te brengen. De wijziging is eind 2023 in procedure gebracht.
- Harde datum voor de realisatie van de P&R-garage is 31 december 2025. Op dat moment verloopt de geldigheidstermijn voor de ontheffing wet Natuurbescherming voor het project. De verwachting is dat als gevolg van de stikstofproblematiek het krijgen van een nieuwe ontheffing moeizaam verloopt of niet lukt. De geactualiseerde planning voorziet in de ingebruikname van de garage in de loop van december 2025.

Openbare ruimte - Contract 4

- In 2023 is gewerkt aan het ontwerp. In overleg met de projectontwikkelaar ENKA is het ontwerp van de zogenaamde Noordstrook (deel van het ENKA-project) overgenomen. Dat maakte het mogelijk om het aanliggende spoorzone deel en de Dr. Hartogsweg (een witte vlek) in een ontwerp te integreren. Voor het ontwerp is een eerste financiële raming gemaakt. Dit is de basis voor de nadere detaillering. Afronding is voorzien begin 2024. Aansluitend wordt het in verschillende percelen op de markt gezet.
- De openbare ruimte/groenaanleg wordt (afgestemd op het plantseizoen) gefaseerd aangelegd vanaf voorjaar 2024 tot en met maart 2026. Daarmee wordt dan het project OV-knoop afgerond.

Financiën

Tabel 30

Nominale bedragen x € 1 miljoen

Investering	€	Dekking	€
Reeds gerealiseerd (boekwaarde)	121,5	Ministerie I&W	42,1
Nog te maken kosten	34,7	Provincie Gelderland (inclusief GSO-4 gelden)	40,0
		Gemeente Ede	41,0
		Overige bijdragen	5,1
		Storting vanuit Parklaan	3,6
Totaal	156,2		131,8
Resultaat (reëel)	-24,4		

Projectbudget en dekking

Het projectbudget Spoorzone Ede (Westelijke Spoorzone en OV-knoop) wordt gedekt door bijdragen van het ministerie Infrastructuur en Waterstaat, provincie Gelderland en de gemeente Ede. Het project wordt geconfronteerd met financiële tegenvallers door stijgende prijzen als gevolg van covid, de oorlog in Oekraïne en de compenserende maatregelen door het aantreffen van de zandhagedis. Tot op heden lukte het om de stijgingen op te vangen binnen het beschikbare projectbudget voor het station (Contract 1). Naar de huidige inzichten van de te verwachten omvang van de gestegen prijzen zal het projectbudget onvoldoende zijn om de OV-knoop in de loop van 2025 af te ronden.

Als beheersmaatregel is er in november 2022 voor gekozen de bouw van de P&R-garage (Contract 3) voorlopig uit te stellen en dit deel van het projectbudget in te zetten voor de realisatie van het station. Daarmee is voorkomen dat de afronding van het station, realisatie langzaam-verkeer-viaduct Syssest en bus- en taxiplein in gevaar kwamen.

Met de financiers zijn vanaf begin 2023 gesprekken gevoerd om aanvullende financiering te krijgen en daarmee te voorkomen dat er een budgettair tekort ontstaat bij de (af)bouw van het stationsgebouw, de realisatie van P&R-garage en inrichting van de openbare ruimte. In het laatste kwartaal werd duidelijk dat de regio Foodvalley en de provincie Gelderland bereid zijn om een bijdrage te leveren. Verwacht wordt dat in Q1 2024 meer duidelijkheid komt over de aanvulling vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Dit alles maakt deel uit van de kredietaanvraag van € 24,4 miljoen voor de OV-knoop die eind 2023 in procedure is gebracht.

Risico's

Het risicodossier wordt periodiek geactualiseerd. Om sturing te krijgen op de risico's zijn afspraken gemaakt hoe om te gaan met een nieuw risico, de waardering en benoemen en actualiseren van de beheersmaatregelen. De beheersmaatregelen zijn gedefinieerd en worden uitgevoerd. Het effect hiervan wordt frequent besproken. Binnen het projectbudget is een bedrag gereserveerd voor de risico's in het risicodossier. Dat bedrag is in de loop van 2023 aangewend. Het risicobudget maakt deel uit van de kredietaanvraag voor de OV-knoop.

Project Kazerneterreinen

Doel

Een duurzame gebiedsontwikkeling en herbestemming van cultuurhistorisch erfgoed ten oosten van de bestaande stad Ede op de voormalige kazerneterreinen. Het betreft de kazerneterreinen Maurits Noord, Elias Beekman en Simon Stevin.

Stand van zaken

Op 1 januari 2011 heeft de gemeente Ede de voormalige kazerneterreinen in eigendom en beheer gekregen. Dit op basis van de koopovereenkomst uit 2007 en onderbouwd door het Masterplan Ede Oost uit 2005. Vervolgens is in 2011 door de gemeenteraad het Ontwikkelingsplan Kazerneterreinen vastgesteld. Dit ontwikkelingsplan vormde in 2013 de basis voor het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan Kazerneterreinen.

In 2014 zijn de eerste koopovereenkomsten voor woningbouw op Maurits Noord met projectontwikkelaars ondertekend. In 2015-2021 gevolgd door koopovereenkomsten met projectontwikkelaars en particulieren voor meerdere woningbouwlocaties, vrije kavels en gebouwen op zowel Maurits Noord, Elias Beekman als Simon Stevin.

De verkoop van woningbouwgrond en het transformeren van gebouwen vinden plaats in fases. Uiteindelijk komen op de drie kazerneterreinen ongeveer 1.250 woningen, waarvan 900 nieuwbouwwoningen. In de

gebouwen die gehandhaafd blijven, worden de overige 300 woningen gerealiseerd. Veel van deze gebouwen zijn monumentaal, wat extra tijd en aandacht in het ontwikkelproces vereisen. De verkoop van het eerste monumentale pand, de Frisokazerne, heeft in 2014 plaatsgevonden. Vervolgens zijn in de afgelopen zes jaar voor het gehele Beeckmancomplex (13 gebouwen), op Maurits Noord voor 13 gebouwen en voor de twee legeringsgebouwen op Simon Stevin koopovereenkomsten gesloten. Daarvan zijn de meeste gebouwen inmiddels ook getransformeerd. Op Maurits Noord resteert enkel nog gebouw 3 (koopovereenkomst voor gesloten, levering voorzien in 2024) en op de Elias Beeckmankazerne betreft dit het noordelijk deel van het monumentale cluster (geleverd aan de ontwikkelaar in 2022).

De planvorming voor een nieuwe basisschool op de Elias Beeckmankazerne, zoals opgenomen in het ontwikkelingsplan, is in 2022/2023 gestart. Eind 2023 is hiervoor een ontwerpbestemmingsplan door het college ter inzage gelegd. De vervolgplanning en procedurele risico's vormen een aandachtspunt voor de verdere planuitwerking (en daarmee de afronding van de gebiedsontwikkeling Elias Beeckmankazerne).

Tot slot is in de afgelopen jaren een groot deel van de Elias Beeckmankazerne, Maurits Noord én Simon Stevin woonrijp gemaakt. Deze werkzaamheden worden de komende jaren, gekoppeld aan de resterende bouw- en ontwikkelingswerkzaamheden, verder uitgevoerd en afgerond.

Mijlpalen

Simon Stevin

Alle projectmatige woningen zijn gebouwd en opgeleverd. Alleen de laatste drie vrije kavels zijn onder optie. De verwachting is dat deze alle drie voor de zomer geleverd zullen worden. In 2022 is gestart met het gefaseerd woonrijp maken van het deelplan Simon Stevin. De werkzaamheden verlopen volgens planning en de laatste werkzaamheden zullen in april 2024 gerealiseerd worden. Overdracht van de openbare ruimte gaat eveneens gefaseerd. Financiële afwikkeling wordt begin 2024 opgestart.

Maurits Noord

Voor Maurits Noord is de nieuwbouwpoging grotendeels gereed en is enkel nog sprake van een (beperkte) toevoeging van nieuwbouw in combinatie met transformatie van gebouw 3. De overige bestaande panden zijn getransformeerd, waarbij de werkzaamheden aan het KMAR-gebouw in de eerste helft van 2024 worden afgerond.

Elias Beeckman

Ten aanzien van de Elias Beeckman is de bouw van het appartementengebouw voor 42 sociale huurwoningen op de voormalige sintelbaan naar verwachting voor zomer 2024 afgerond. De bouw van de 87 vrije sectorwoningen op de voormalige sintelbaan start in maart 2024 en wordt naar verwachting eind 2025 afgerond. De (interne) grondlevering voor de nieuwe school wordt in het tweede half jaar van 2024 voorzien.

Financiën

Tabel 31 - Businesscase

Nominale bedragen x € 1 miljoen

Investing	€	Dekking	€
Reeds gerealiseerd (boekwaarde)	122,0	Reeds gerealiseerd (boekwaarde)	109,5
Nog te maken kosten	5,1	Nog te realiseren opbrengsten	4,2
Totaal	127,1		113,7
Resultaat (Netto contante waarde)	-13,5		

Risico's

Afzettingen laatste kavels en gebouwen in relatie met de gewijzigde marktomstandigheden en uitvoering van de bouwwerkzaamheden met de daaraan gekoppelde werkzaamheden voor het woonrijp maken.

Project WFC

Doel

Het doel van het World Food Center (WFC) is om bij te dragen aan de verdere economische ontwikkeling van het kennishart Ede-Wageningen. De gebiedsontwikkeling World Food Center heeft betrekking op de transformatie van het voormalige kazerneterrein Maurits-Zuid tot een levendig en gemengd gebied met woon-, werk- en verblijfsfuncties. De beoogde ontwikkeling sluit aan bij de ambities zoals geformuleerd in de Omgevingsvisie en het Bestuursakkoord 2022-2026.

Gebiedsontwikkeling

De basis voor de gebiedsontwikkeling WFC vormt de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente Ede en WFC en de structuurvisie WFC die begin 2020 door de gemeenteraad is vastgesteld. In 2023 is het merendeel van de woningen op bouwveld N opgeleverd en wordt verder gebouwd aan de woningen op bouwveld K. Er is besloten dat de 88 appartementen op bouwveld G worden omgezet naar sociale huurappartementen. Voor bouwveld O is gewerkt aan een bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan, die eind 2023 ter inzage zijn gelegd. Aeres Groep heeft met WFC een intentieovereenkomst afgesloten om te komen tot een bouwplan voor de realisatie van een MBO Food op bouwveld C.

De overige bouwvelden binnen het Food en Innovation District kennen vanwege stikstof en netcongestie een fikse vertraging en zullen pas vanaf 2029 kunnen worden uitgegeven. Daarnaast zorgen stijgende bouwkosten en een oplopende rente voor druk op de grondprijs, die daardoor daalt. Beide ontwikkelingen zijn in de MPG 2024 verwerkt en hebben geleid tot een bijstelling van het resultaat.

In 2024 zal in een ontwikkelplan de ruimtelijke en programmatische ontwikkeling van het WFC-gebied verder worden uitgewerkt. Het ontwikkelplan wordt ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Financiën

Tabel 32 - Businesscase

Nominale bedragen x € 1 miljoen

Investering	€	Dekking	€
Reeds gerealiseerd (boekwaarde)	53,5	Reeds gerealiseerd (boekwaarde)	17,5
Nog te maken kosten	28,2	Nog te realiseren opbrengsten	41,3
Totaal	81,7		58,7
Resultaat (Netto Contante Waarde)	-27,8		

Food Experience

De gemeenteraad heeft in 2019 € 6 miljoen beschikbaar gesteld voor de realisatie van de Food Experience. Dit budget wordt in de vorm van een subsidie in tranches aan de Stichting WFC Experience uitgekeerd. Naast gemeente hebben ook provincie (€ 17 miljoen) en Rijk (€ 5 miljoen) middelen beschikbaar gesteld voor de realisatie van de Food Experience. In 2021 heeft de gemeenteraad een definitief besluit genomen over de realisatie van de Food Experience. Op basis van dit besluit is subsidie verleend voor de vervolgfase, bestaande uit de verdere uitwerking van het ontwerp van het vastgoed en de content en het realiseren van de Food Experience.

Na de vernietiging van het bestemmingsplan eind 2022, is in 2023 door de stichting WFC een aangepast plan opgesteld voor de Experience. Dit plan is oordeelsvormend besproken in de raad van Ede en Provinciale Staten. Eind december is een motie in Provinciale Staten aangenomen die oproept om te stoppen met subsidie aan de Experience.

Incidenteel budget WFC

Om de ambities ten aanzien van het WFC, zoals geformuleerd in het Bestuursakkoord, te kunnen realiseren, was tot en met 2023 incidenteel budget beschikbaar voor het WFC. In 2023 zijn deze middelen onder andere ingezet voor de ambtelijke begeleiding van de Experience ontwikkeling, communicatie, placemaking en

acquisitie van bedrijven voor het WFC-gebied. Om in te kunnen zetten op de verdere ambities in het gebied, met name ten aanzien van de acquisitie van bedrijven, zijn ook na 2023 incidentele investeringen en budgetten nodig. Deze zullen in samenhang met het ontwikkelplan verder worden uitgewerkt in 2024.

Risico's gebiedsontwikkeling & grondexploitatie WFC

Het risicoprofiel van de gebiedsontwikkeling WFC neemt af. Dit komt met name doordat ontwikkelingen die bij de MPG 2023 als risico zijn gesignaleerd nu zijn verwerkt in de grondexploitaties, zoals het vertragen van de uitgifte van het FID door netcongestie en het risico van het niet behalen van de grondprijs onder de commerciële voorzieningen. De belangrijkste risico's op dit moment zijn:

- Planologische risico's.
- Stikstofonderbouwing voor een deel van het programma.
- Commerciële exploitatie parkeren.
- Wijzigingen in het kwalitatieve programma voor woningen.

Transformatie Sociaal Domein

In 2023 is het programma van de Transformatie Sociaal Domein afgerond. Dat betekent niet dat de veranderingen in het sociaal domein stoppen of klaar zijn. De beweging wordt voortgezet in diverse andere programma's zoals de Hervormingsagenda Jeugd en programma's zoals het Integraal ZorgAkkoord (IZA). De Transformatie heeft tot blijvende veranderingen in het sociaal domein geleid. De integrale sociale teams blijven actief om inwoners op de verschillende levensdomeinen te ondersteunen, de contractmanagers zijn met aanbieders in gesprek over de dienstverleningen en de gerealiseerde ombuigingen hebben nog steeds hun financiële uitwerking.

Gebleken is dat het aansturen van de veranderingen vanuit een overkoepelend programma heeft geleid tot focus en goede resultaten. Deze lessen nemen we mee voor de toekomst.

3.10 Gevolgen coronacrisis

Sinds medio 2021 geven wij uitvoering aan de Herstelagenda Corona. Deze is tegelijkertijd met de Perspectiefnota 2022 aan u aangeboden. Hierin hebben wij aangegeven op de voortgang hiervan periodiek terug te komen in de reguliere P&C-instrumenten. Zo ook nu in deze programmarekening.

Eind 2022 is de programmatische sturing vanuit de Herstelagenda afgerond. Op onderdelen liep de uitvoering van de acties nog door tot in 2023. Ultimo 2023 laten we € 350.000 vrijvallen en sluiten we de reserve af. Deze paragraaf is in de komende P&C-documenten niet meer opgenomen.

4 Jaarrekening

4.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

De activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van die voorzieningen die tegen contante waarde worden gewaardeerd.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als deze voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die van een jaarlijks vergelijkbaar volume zijn wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

Rechtmatigheid ten aanzien van het voorwaardencriterium in de rechtmatigheidsverantwoording betreft het handelen in lijn met het, door de auditcommissie vastgestelde, normenkader. In dit normenkader zijn alle externe wetgeving en alle gemeentelijke verordening opgenomen.

- Immateriële vaste activa

In het algemeen worden de immateriële vaste activa gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag. Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord. Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd, indien er sprake is van een investering door een derde én de investering bijdraagt aan de publieke taak. Bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingsduur van deze bijdragen is maximaal gelijk aan de afschrijvingsduur van de activa die door de betreffende derden wordt gehanteerd.

- Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de activa, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. De salariskosten die direct aan een actief zijn toe te rekenen worden geactiveerd. De afschrijvingen vinden plaats volgens de annuïtaire of lineaire methode en zijn gebaseerd op de door de gemeenteraad vastgestelde afschrijvingstermijnen (zie de tabel Afschrijvingstermijnen in deze paragraaf).

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Eventuele afkoopsommen (contante waarde van de jaarlijkse canon) voor eeuwigdurende erfpachtcontracten zijn verwerkt onder de langlopende schulden en vallen naar rato van de afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat.

Bij de waardering van de vaste activa wordt rekening gehouden met waardevermindering wanneer deze vermindering naar verwachting duurzaam is. Indien sprake is van een naar verwachting duurzaam lagere marktwaarde ten opzichte van de boekwaarde, wordt een duurzame waardevermindering verantwoord via een afboeking.

Van de activa waarvan de bestemming verandert, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen.

- Financiële vaste activa
De onder de financiële vaste activa vermelde, aan derden verstrekte, leningen worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Dit betreft de nominale waarde. Wanneer er sprake is van oninbaarheid, wordt een voorziening gevormd.
De belangen in gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Als de marktwaarde van de betreffende deelnemingen onder de verkrijgingsprijs ligt (indien sprake is van duurzame waardevermindering), wordt bij de waardering uitgegaan van de (lagere) marktwaarde.
- Voorraden
De voorraad gereed product en handelsgoederen is gewaardeerd tegen verkrijgings-/vervaardigingsprijs. De onderhanden werken worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs en verminderd met de opbrengsten uit gronduitgifte, van derden ontvangen bijdragen en subsidies. De vervaardigingsprijs bestaat uit directe kosten en eventueel de aan het werk toe te rekenen indirecte kosten en rente. Tussentijdse winsten worden genomen volgens het realisatiebeginsel. De techniek die hiervoor toegepast wordt is de 'percentage of completion (POC)' methode (= percentage gerealiseerde kosten x percentage gerealiseerde opbrengsten x geraamde winst). Van de geraamde winst worden eerst de projectspecifieke risico's in mindering gebracht. Voor verwachte negatieve resultaten op projecten (negatieve plannen) wordt een voorziening getroffen (op basis van netto contante waarde), die als waardecorrectie op de voorraden wordt gepresenteerd.
- Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de boekwaarde van de desbetreffende vorderingen verrekend.
- Liquide middelen
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.
- Overlopende activa
De posten worden verantwoord tegen verkrijgingsprijs; dit is de nominale waarde. Het betreft bedragen die betrekking hebben op de jaren volgend op het verantwoordingsjaar, maar al in het verantwoordingsjaar of de jaren daarvoor zijn voldaan. Dit is ook toegepast op de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel voor de jaren tot en met het verantwoordingsjaar en op overige overlopende activa.
- Eigen vermogen
Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserves, de bestemmingsreserves evenals het gerealiseerd resultaat. Reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.
- Voorzieningen
De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de betrokken verplichting casu quo het voorzienbare verlies, tenzij bij de voorziening anders is aangegeven. De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen.
- Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
De schulden, voornamelijk onderhandse leningen van banken, zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Dit betreft het geleende bedrag minus de betaalde aflossingen.
- Vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
De vlottende schulden bestaan uit kasgeldleningen, banksaldi en overige schulden. Deze worden tegen de nominale waarde gewaardeerd.
- Overlopende passiva
De hieronder vallende posten worden verantwoord tegen de nominale waarde. Het betreft bedragen die betrekking hebben op de jaren volgend op het verantwoordingsjaar, maar al in het verantwoordingsjaar of de jaren daarvoor zijn ontvangen. Dit is ook van toepassing op de verplichtingen die in het verantwoordingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend jaar tot betaling komen, de van Europese en

Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel voor de jaren volgend op het verantwoordingsjaar en op overige overlopende passiva.

Tabel 33 - Afschrijvingstermijnen

Soort investering	Categorie	Methode	Afschrijvings- termijn (in jaar)
Materiële vaste activa			
Gronden en Terreinen			
Gronden - aanschaf	EN	geen	-
Woonruimten			
Woning – nieuwbouw/restauratie	EN	Annuitair	40
Woning – renovatie/aanpassing	EN	Annuitair	20
Woonwagen - aanschaf	EN	Annuitair	20
Bedrijfsgebouwen			
Bedrijfsgebouw – (ver)nieuwbouw/restauratie	EN	Annuitair	40
Bedrijfsgebouw – renovatie/aanpassing	EN	Annuitair	20
Tijdelijke bouwwerk - aanschaf	EN	Annuitair	15
Gebouwspecifieke installatie - aanleg	EN	Annuitair	15
Aula's begraafplaatsen - renovatie/aanpassing	ENH	Annuitair	20
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken			
Standplaats woonwagen - aanleg	EN	Annuitair	40
Civieltechnische werken algemeen	MN	Lineair	40
Herinrichting openbare ruimte (straat, fiets- & voetpad, parkeer- & busstrook) – aanleg	MN	Lineair	40
Beeldende kunst - aanleg	MN	Lineair	20
Plantsoen, vijver, park, hekwerken - aanleg	MN	Lineair	20
Bomen (in wijken en bos)	MN	Lineair	40
Verhardten wegen/zandwegen	MN	Lineair	10
Verkeersregelinstallaties	MN	Lineair	15
Abri's - aanleg	MN	Lineair	15
Dynamische centrumafsluitingen	MN	Lineair	7
Sportpark en sportvelden - aanleg	EN	Annuitair	40
Openbare verlichting – lantaarnpalen, lichtmasten	MN	Lineair	40
Openbare verlichting - armaturen	MN	Lineair	20
Speelsterrein/multicourt - aanleg	MN	Lineair	10
Kunstgrasveld – aanleg toplaag	EN	Annuitair	10
Kunstgrasveld – aanleg onder- en middenlaag	EN	Annuitair	20
Overstortbak in beton	ENH	Lineair	80
Riolering (vervanging)	ENH	Lineair	60
Leidingen (PE en PVC)	ENH	Lineair	60
Overige bouwkundige onderdelen riolering	ENH	Lineair	60
Riolering (relining)	ENH	Lineair	50
IBA (PVC tank)	ENH	Lineair	50
Stalen rand uitlaat	ENH	Lineair	40
Overstortbak in asfalt	ENH	Lineair	30
Signalering	ENH	Lineair	30
Voeding	ENH	Lineair	30
Elektro-mechanisch (pomp)	ENH	Lineair	20
Elektronica (besturing)	ENH	Lineair	10
Grondwerken begraafplaatsen	ENH	Lineair	20

Tabel 33 - Afschrijvingstermijnen

Soort investering	Categorie	Methode	Afschrijvings- termijn (in jaar)
Vervoermiddelen			
Vervoermiddel specifiek (vrachtwagen, tractor, autolaadkraan overzetbaar)	EN	Annuitair	15
Vervoermiddel niet-specifiek (personenauto, bedrijfswagen)	EN	Annuitair	7
Vervoermiddel overig (aanhanger, autolaadkraan type 2, sanitairwagen, waterwagen, heftruck)	EN	Annuitair	20
Elektrische vervoermiddelen niet-specifiek	EN	Annuitair	7
Machines, apparaten en installaties			
Zwembadinstallatie – aanleg	EN	Annuitair	20
Gebruikspecifieke installatie – aanleg	EN	Annuitair	20
Technische installatie (telefooninstallatie, geluidsinstallatie postregistratie, klantvolgsysteem)	EN	Annuitair	10
Technische apparaten (kopieer- & keukenapparatuur, stem- & frankeermachine)	EN	Annuitair	10
Grootschalige basiskaart Ede/Nederland	EN	Annuitair	10
Materieel gemeentewerken (houtversnipperaar, maai- & snijmachine)	EN	Annuitair	10
Apparatuur betaald parkeren	EN	Annuitair	7
Automatiseringsapparatuur (computerhardware, printers)	EN	Annuitair	5
Mobiele telefoons, laptops, tablet (geavanceerd)	EN	Annuitair	4
Mobiele telefoons, laptops, tablet (eenvoudig)	EN	Annuitair	3
Overige materiële vaste activa			
Inrichting en inventaris sport - aanschaf	EN	Annuitair	20
Inrichting en inventaris onderwijs – aanschaf	EN	Annuitair	20
Inventaris/meubilair - aanschaf	EN	Annuitair	10
Vloerbedekking	EN	Annuitair	10
Software en licenties voor onbepaalde duur	EN	Annuitair	5
Overige materiële vaste activa met maatschappelijk nut	MN	Lineair	RB*
Overig Landschapsbeheer	MN	Lineair	25
Minicontainers en ondergrondse containers (afval)	ENH	Lineair	15
Immateriële vaste activa			
Kosten onderzoek en ontwikkeling			-
Bijdrage in activa in eigendom van derden			max. looptijd derden**

* RB = raadsbesluit

** maximale looptijd die door de betreffende derde wordt gehanteerd

EN = Economisch nut

ENH = Economisch nut met heffing (afval, riool, begraven)

MN = Maatschappelijk nut

4.2 Overzicht van baten en lasten en toelichting

4.2.1 Baten en lasten per programma

Tabel 34 - Baten en lasten per programma

Bedragen x € 1.000

Programma	Rekening 2022	Primitief 2023	Actueel 2023	Rekening 2023	Vershil
01 Maatschappelijke voorzieningen					
Onderwijshuisvesting	5.763 N	6.400 N	6.497 N	6.213 N	283 V
Sport	8.143 N	7.611 N	8.678 N	9.611 N	933 N
Cultuur	10.164 N	10.249 N	11.047 N	10.542 N	505 V
Totaal lasten	24.070 N	24.260 N	26.222 N	26.367 N	145 N
Onderwijshuisvesting	27 V	30 V	30 V	401 V	371 V
Sport	274 V	0 N	1.204 V	1.955 V	751 V
Cultuur	609 V	153 V	602 V	580 V	23 N
Totaal baten	910 V	183 V	1.837 V	2.936 V	1.099 V
Saldo	23.161 N	24.077 N	24.385 N	23.432 N	954 V
Storting reserves	248 N	247 N	550 N	550 N	0 V
Onttrekking reserves	1.339 V	668 V	1.172 V	779 V	393 N
Saldo resultaat	22.069 N	23.657 N	23.763 N	23.203 N	560 V
02 Preventieve ondersteuning					
Lasten	31.523 N	31.392 N	40.012 N	37.793 N	2.219 V
Baten	4.673 V	4.672 V	9.169 V	8.949 V	220 N
Saldo	26.849 N	26.720 N	30.843 N	28.845 N	1.999 V
Storting reserves	15 N	0 N	0 N	371 N	371 N
Onttrekking reserves	1.988 V	425 V	610 V	967 V	357 V
Saldo resultaat	24.877 N	26.295 N	30.233 N	28.248 N	1.985 V
03 Individuele ondersteuning					
Maatwerkvoorziening	108.718 N	90.420 N	112.271 N	118.952 N	6.681 N
Werk en Participatie	17.929 N	16.240 N	19.476 N	19.140 N	336 V
Inkomensvoorziening	30.108 N	29.595 N	29.912 N	34.095 N	4.184 N
Totaal lasten	156.755 N	136.255 N	161.659 N	172.187 N	10.528 N
Maatwerkvoorziening	18.642 V	2.303 V	17.422 V	17.707 V	285 V
Werk en Participatie	2.241 V	867 V	1.291 V	2.199 V	907 V
Inkomensvoorziening	25.236 V	25.306 V	25.513 V	28.612 V	3.099 V
Totaal baten	46.120 V	28.477 V	44.227 V	48.518 V	4.291 V
Saldo	110.635 N	107.778 N	117.432 N	123.669 N	6.237 N
Storting reserves	5.581 N	1.529 N	3.752 N	4.423 N	671 N
Onttrekking reserves	2.568 V	2.157 V	5.163 V	6.934 V	1.771 V
Saldo resultaat	113.648 N	107.150 N	116.021 N	121.158 N	5.138 N
04 Economie en Mobiliteit					
Lasten	15.090 N	11.320 N	24.813 N	18.766 N	6.047 V
Baten	5.497 V	7.050 V	17.961 V	6.589 V	11.372 N
Saldo	9.593 N	4.271 N	6.852 N	12.177 N	5.325 N
Storting reserves	246 N	74 N	193 N	243 N	51 N

Tabel 34 - Baten en lasten per programma

Bedragen x € 1.000

Programma	Rekening 2022	Primitief 2023	Actueel 2023	Rekening 2023	Vershil
Ottrekking reserves	648 V	413 V	783 V	673 V	110 N
Saldo resultaat	9.191 N	3.931 N	6.262 N	11.747 N	5.485 N
05 Ruimtelijke ontwikkeling					
Lasten	88.542 N	67.713 N	67.260 N	51.809 N	15.452 V
Baten	65.308 V	57.953 V	49.581 V	37.913 V	11.668 N
Saldo	23.234 N	9.760 N	17.680 N	13.896 N	3.784 V
Storting reserves	28.401 N	9.982 N	7.742 N	7.776 N	33 N
Ottrekking reserves	40.358 V	9.126 V	12.904 V	8.140 V	4.764 N
Saldo resultaat	11.277 N	10.615 N	12.518 N	13.532 N	1.014 N
06 Veiligheid					
Lasten	14.765 N	13.235 N	15.154 N	15.283 N	129 N
Baten	1.202 V	583 V	623 V	810 V	188 V
Saldo	13.562 N	12.653 N	14.531 N	14.473 N	58 V
Storting reserves	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Ottrekking reserves	242 V	113 V	182 V	182 V	0 N
Saldo resultaat	13.320 N	12.540 N	14.349 N	14.291 N	58 V
07 Kwaliteit leefomgeving					
Lasten	38.323 N	35.521 N	41.869 N	41.449 N	421 V
Baten	15.892 V	14.772 V	15.573 V	15.818 V	245 V
Saldo	22.431 N	20.749 N	26.297 N	25.631 N	666 V
Storting reserves	3.207 N	2.512 N	2.750 N	2.952 N	202 N
Ottrekking reserves	2.430 V	1.286 V	1.155 V	1.256 V	100 V
Saldo resultaat	23.208 N	21.975 N	27.891 N	27.326 N	565 V
08 Bestuur en Organisatie					
Lasten	64.232 N	65.352 N	72.013 N	68.797 N	3.216 V
Baten	309.489 V	286.552 V	305.638 V	319.213 V	13.575 V
Saldo	245.257 V	221.201 V	233.625 V	250.416 V	16.791 V
Storting reserves	48.795 N	30.852 N	31.241 N	40.941 N	9.699 N
Ottrekking reserves	21.126 V	15.815 V	28.653 V	35.158 V	6.505 V
Saldo resultaat	217.589 V	206.163 V	231.037 V	244.633 V	13.596 V
Totaal					
Lasten	433.299 N	385.048 N	449.002 N	432.451 N	16.550 V
Baten	449.091 V	400.241 V	444.607 V	440.746 V	3.862 N
Saldo	15.792 N	15.193 V	4.395 N	8.294 N	12.689 V
Storting reserves	86.492 N	45.196 N	46.229 N	57.255 N	11.027 N
Ottrekking reserves	70.700 V	30.003 V	50.623 V	54.088 V	3.465 V
Saldo resultaat	0 N	0 N	0 N	5.127 V	5.127 V

In onderstaande tabel geven wij inzicht in:

- De werkelijke overhead en het verschil met de begroting.
- De werkelijke algemene dekkingsmiddelen en het verschil met de begroting.

- De werkelijke Vennootschapsbelasting en het verschil met de begroting.

Bedragen x € 1.000

Programma	Begroot lasten	Begroot baten	Realisatie lasten	Realisatie baten	Vershil
01 Maatschappelijke voorzieningen	26.222 N	1.837 V	26.367 N	2.936 V	954 V
02 Preventieve ondersteuning	40.012 N	9.169 V	37.793 N	8.949 V	1.999 V
03 Individuele ondersteuning	161.659 N	44.227 V	172.187 N	48.518 V	6.237 N
04 Economie en Mobiliteit	24.813 N	17.961 V	18.764 N	6.589 V	5.323 N
05 Ruimtelijke ontwikkeling	67.260 N	49.581 V	51.475 N	37.913 V	4.116 V
06 Veiligheid	15.154 N	623 V	15.283 N	810 V	58 V
07 Kwaliteit leefomgeving	41.869 N	15.573 V	41.315 N	15.818 V	798 V
08 Bestuur en Organisatie	24.661 N	12.973 V	22.495 N	15.764 V	4.956 V
Totaal programma's	401.650 N	151.944 V	385.680 N	137.297 V	1.322 V
Overhead	47.216 N	5.576 V	46.519 N	7.897 N	3.017 V
Algemene dekkingsmiddelen	0	287.089 V	0	295.552 V	8.463 V
Vennootschapsbelasting	136 N	0	251 N	0	115 N
Saldo baten en lasten	449.002 N	444.609 V	432.451 N	440.746 V	12.688 V
Reservemutaties	46.229 N	50.623 V	57.255 N	54.088 V	7.561 N
Saldo					5.127 V

4.2.2 Analyse verschillen tussen actuele begroting en realisatie

Alle financiële mutaties waaruit de exploitatierekening is opgebouwd zijn verantwoord op een van de acht programma's waaruit de programmaverantwoording (hoofdstuk 1) is opgebouwd. De verantwoording per programma sluit duidelijk zichtbaar en duidelijk afgebakend af met het onderdeel 'Wat heeft het gekost?'. De onderdelen beginnen met een financieel overzicht dat aansluit met de resultatenrekening die in de vorige paragraaf is opgenomen. De toelichtingen op de financiële overzichten zijn de analyses van de verschillen tussen de actuele begroting en de realisatie.

De verschillen tussen actuele begroting en realisatie zijn meegenomen in het oordeel over de begrotingsrechtmatigheid. De overschrijdingen van de lasten op programmaniveau zit voornamelijk in de lasten van aanvullende activiteiten uit hoofde van ontvangen specifieke uitkeringen (programma 1), overschrijdingen op kosten jeugdhulp (Programma 3) en lasten energietoeslag 2023 (programma 3) waarvoor directe baten zijn ontvangen vanuit het rijk. Het oordeel over de begrotingsrechtmatigheid is opgenomen in hoofdstuk "4.4 Rechtmatigheidsverantwoording".

4.2.3 Aanwending budget onvoorzien en algemene dekkingsmiddelen

Tabel 35 - Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

Overzicht algemene dekkingsmiddelen 2023	Begroting	Realisatie
Algemene uitkering	253.883	261.456
Bespaarde rente	2.269	2.269
Onvoorzien	122	122
Dividend BNG	301	271
Dividend ACV	81	81
OZB	28.338	28.772
Toeristenbelasting	1.249	1.449
Forensenbelasting	846	1.132
Totaal	287.089	295.552

De budgetten die worden gerekend tot de algemene dekkingsmiddelen zijn onderdeel van programma 8 Bestuur en Organisatie. In de paragraaf Lokale Heffingen leest u meer over de ontwikkeling van de gemeentelijke belastingen.

4.2.4 Overhead

De totaal gerealiseerde overheadkosten bedragen € 38,6 miljoen. Zie hoofdstuk 3.5 paragraaf Bedrijfsvoering, onderdeel overhead voor de verdere specificatie.

4.2.5 Vennootschapsbelasting

Elk jaar wordt geïnventariseerd welke activiteiten onder het regime van de Wet op de Vennootschapsbelasting (VPB) vallen. De detailanalyse voor ieder jaar vindt plaats één jaar nadat de jaarrekening voor dat jaar gereed is. Op basis hiervan doet de gemeente een uitgestelde aangifte.

Er lopen op dit moment meerdere gerechtelijke procedures bij andere gemeenten. Naar aanleiding van deze procedures doen wij voor 2023 voor drie activiteiten aangifte, namelijk voor:

- De activiteit inkomsten uit reclameconcessies.
- De activiteit inkomsten uit de huurovereenkomsten benzineverkooppunten.
- De activiteit verstrekken van ambtenarenhypotheken. De activiteit is in 2008 gestopt, maar nog niet alle hypotheken zijn afgelost. Over deze activiteit wordt op dit moment geprocedeerd. Daarom hebben wij deze toegevoegd aan de lijst met activiteiten.

In totaal betreft de aangifte VPB 2023 voor deze drie activiteiten € 168.821.

Een aanpassing van de aangiften over 2021 en 2022 levert een extra last op in 2023 van € 82.826.

Wij doen deze aangiften om belastingrentekosten van 10% te voorkomen (rente op rente leidt anders tot een significant bedrag). Tegen de aangiften VPB gaat de gemeente voor alle drie de activiteiten in bezwaar om de rechten veilig te stellen. Naar verwachting zal de uitspraak op de procedures nog een paar jaar op zich laten wachten. De gemeente heeft besloten geen eigen procedure op te starten, omdat de casuïstiek redelijk aansluit bij de reeds lopende landelijke procedures.

4.2.6 Incidentele baten en lasten

De commissie BBV doet de aanbeveling om in het verplichte overzicht incidentele baten en lasten in de programmabegroting en -jaarrekening te werken met een grensbedrag voor het opnemen van de incidentele baten en lasten. Wij hebben dit grensbedrag gesteld op € 500.000. Vanaf dit bedrag worden de incidentele baten en lasten afzonderlijk, gespecificeerd opgenomen. Aanvullend worden ook incidentele baten en lasten lager dan dit grensbedrag samengebundeld onder 'overige baten of lasten'. Bij de beoordeling of iets incidenteel of structureel is, is de aard van bate of last bepalend. Een en ander conform de notitie incidentele baten en lasten van de commissie BBV en de handreiking verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten van de provincies.

Het overzicht van incidentele baten en lasten in de programmabegroting moet de gebruiker ondersteunen in zijn oordeelsvorming over de mate waarin de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Een min in de telling geeft aan dat er meer structurele baten zijn dan structurele lasten: structureel begrotingsevenwicht. De verschillenanalyse tussen begroting en rekening moet de gebruiker van de jaarrekening ondersteunen in zijn oordeelsvorming over de aard van de verschillen.

Het jaarrekeningresultaat 2023 bestaat uit de volgende incidentele baten en lasten.

Tabel 36 - Overzicht Incidentele lasten 2023

Bedragen x € 1.000

Dekking middels	Incidentele lasten	Programma	Actuele begroting 2023	2023 werkelijk
SPUK	SPUK voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis (2023 t/m 2026)	1+2	1.849	1.331
Subsidie	Winterfonds, tijdelijke regeling	1	572	712
SPUK	Meerkosten energie openbare zwembaden, betreft een tijdelijke regeling	1	-	702
Incidentele middelen AU	Onderwijshuisvesting Oekraïners	1	130	566
	Overige lasten	1	1.219	1.225
SPUK	SPUK Integraal Zorgakkoord (IZA), betreft tijdelijke middelen	2	-	2.354
SPUK	Onderwijsvertraging COVID-19 t/m 2025	2	700	658
	Overige lasten	2	774	560
SPUK	Opvang Oekraïners, betreft tijdelijke opvang	3	11.554	8.476
Mei 22, sept 22 en dec 22	Energietoeslag, betreft tijdelijke ondersteuning inwoners	3	907	4.155
COA	Crisis Noodopvang besluit tot tijdelijke opvang	3	2.800	2.768
Algemene uitkering en subsidies	ArbeidsMarktRegio/Regionaal mobiliteitsteam, betreft tijdelijke projecten	3	2.883	2.524
Subsidie en Algemene middelen	Proeftuin Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, betreft tijdelijk project	3	1.430	1.055
	Overige lasten	3	3.239	2.219
Diversen	Betreft de lasten binnen de grondexploitaties Werken, deze zijn naar aard incidenteel.	4	15.781	10.555
Subsidie	Regio Deal Foodvalley, betreft tijdelijk projecten	4	-	4.769
	Overige lasten	4	1.683	866
Diversen	Betreft de lasten binnen de grondexploitaties Wonen, deze zijn naar aard incidenteel.	5	29.244	18.708
Reserve Cofinanciering/ Subsidie	Aanpak natuurgebied De Ginkel, betreft tijdelijke project	5	2.759	2.284
Overig	Afboeken boekwaarde bij incidentele grondverkoop	5	-	655
SPUK Energiearmoede	Subsidie Energiearmoede, betreft een tijdelijke regeling voor inwoners	5	942	546
	Overige lasten	5	3.479	1.881
	Overige lasten	6	40	57
	Overige lasten	7	100	5
Inkomsten derden en subsidie	Betreft Vitale Vakantieparken betreft tijdelijke projecten	8	2.721	1.973
Inkomsten derden en subsidie	Veluwe op 1, betreft tijdelijke projecten	8	794	940
	Overige lasten	8	2.578	1.287
			88.178	73.831

Tabel 37 - Overzicht Incidentele baten 2023

Bedragen x € 1.000

Middelen verkregen middels	Incidentele baten	Programma	Actuele begroting 2023	2023 werkelijk
SPUK (Specifieke Uitkering Rijk)	SPUK voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis (2023 t/m 2026).	1+2	1.849	1.331
SPUK	Meerkosten energie openbare zwembaden, betreft tijdelijke middelen	1	-	702
Subsidie	Winterfonds, betreft tijdelijke middelen	1	572	571
	Overige baten	1	541	866
SPUK	Integraal Zorgakkoord (IZA), betreft tijdelijke middelen	2	-	2.354
SPUK	Onderwijsvertraging COVID-19 t/m 2025	2	700	658
	Overige baten	2	236	210
SPUK	Opvang Oekraïners, betreft tijdelijke middelen	3	11.439	11.598
COA	Crisis Noodopvang CNO, betreft tijdelijke middelen	3	2.800	2.618
Subsidie	ArbeidsMarktRegio/Regionaal mobiliteitsteam, betreft	3	364	1.352

Tabel 37 - Overzicht Incidentele baten 2023

Bedragen x € 1.000

Middelen verkregen middels	Incidentele baten	Programma	Actuele begroting 2023	2023 werkelijk
	tijdelijke middelen			
Subsidie	Proeftuin Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, betreft tijdelijke middelen	3	1.170	1.033
Sept 22 en mei 23 Overschot energietoeslag	Noodfonds bestaanszekerheid, betreft tijdelijke middelen	3	1.000	1.000
Meicirc., sept.circ, en dec.circ. 2022	Energietoeslag, betreft tijdelijke middelen	3	907	907
SPUK	Vroegtijdig schoolverlaten, betreft tijdelijke middelen	3	-	883
	Overige baten	3	2.329	2.507
Diversen	Betreft de baten binnen de grondexploitaties Werken, betreft tijdelijke middelen	4	15.793	3.578
SPUK	Regio Deal Foodvalley, betreft tijdelijke middelen		-	2.640
	Overige baten	4	240	193
Diversen	Betreft de baten binnen de grondexploitaties Wonen, betreft tijdelijke middelen	5	28.348	17.782
Overig	Betreft incidentele grondverkoop	5	-	655
SPUK	Subsidie Energiearmoede, betreft tijdelijke middelen	5	942	456
	Overige baten	5	2.113	1.726
	Overige baten	6	23	23
	Overige baten	7	-	313
Decembercirculaire	Energietoeslag, betreft tijdelijke middelen	8	-	3.248
Subsidie	Betreft Vitale Vakantieparken, betreft tijdelijke middelen	8	2.721	1.973
Subsidie	Betreft Vitale Vakantieparken betreft tijdelijke projecten.	8	794	940
Voorziening	Incidentele vrijval voorziening Verlofsparen	8	-	625
	Overige baten	8	781	1.246
			75.662	63.988

Tabel 38 - Overzicht van incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

	Actuele Begroting 2023	Werkelijk 2023	
Saldo lasten -/- baten - startpunt begroting	5.584	-5.127	Jaarrekeningresultaat (per 23-2-2024).
Af: Incidentele lasten - programma's	-88.178	-73.831	Zie tabel hierboven.
Bij: Incidentele baten - programma's	75.662	63.988	Zie tabel hierboven.
	-6.932	-14.970	
Af: Incidentele toevoeging aan reserves	-43.053	-44.510	Dit betreffen alle stortingen in de reserves exclusief de reserves kapitaallasten, reserve Bedrijfsmiddelen en de reserves waarvan de gemeente structureel alleen de rente onttrekt ter dekking van algemene lasten.
Bij: Incidentele onttrekking aan reserves	45.403	42.995	Dit betreffen alle onttrekkingen aan de reserves exclusief de reserves kapitaallasten, reserve Bedrijfsmiddelen en de reserves waarvan de gemeente structureel alleen de rente onttrekt ter dekking van algemene lasten.
Structureel saldo van de begroting	-4.582	-16.485	-/- getal, dus meer structurele baten dan lasten.

4.2.7 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

De WNT is van toepassing op gemeente Ede. Het voor gemeente Ede toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000. In het geval van de gemeente Ede zijn de gemeentesecretaris en de griffier aangemerkt als topfunctionaris. De WNT verplicht ook tot openbaarmaking van de bezoldiging of ontslagvergoeding van de 'overige functionarissen' indien deze bezoldiging, respectievelijk (ontslag)uitkering de maximale norm te boven gaat.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Gegevens 2023				
Bedragen x € 1	G.H. Hagelstein		R. Groen	
Functiegegevens	Griffier		Gemeentesecretaris	
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01-31/12		01/01-31/12	
Omvang dienstverband (as deeltijdfactor in fte)	1,0		1,0	
Dienstbetrekking?	ja		ja	
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	118.485,75		141.539,63	
Beloningen betaalbaar op termijn	19.629,24		22.514,52	
<i>Subtotaal</i>	<i>138.114,99</i>		<i>164.054,15</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000,00		223.000,00	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging	138.115,00		164.054,20	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.	
Gegevens 2022				
bedragen x € 1	G.H. Hagestein		R. Groen	
Functiegegevens	Griffier		Gemeentesecretaris	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01-31/12		01/01-31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		1,0	
Dienstbetrekking?	ja		ja	
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	118.067,78		134.280,81	
Beloningen betaalbaar op termijn	21.368,52		22.502,16	
<i>Subtotaal</i>	<i>139.436,30</i>		<i>156.782,97</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000,00		216.000,00	
Bezoldiging	139.436,30		156.782,97	

4.3 Balans en toelichting

4.3.1 Balans

Tabel 39 - Balans

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Immateriële vaste activa	4.102	2.829
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	2.878	1.433
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.224	1.396
Materiële vaste activa economisch nut	212.868	192.930
Gronden en terreinen	28.973	29.259
Bedrijfsgebouwen	161.582	140.708
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	9.055	9.816
Vervoermiddelen	632	674
Machines, apparaten en installaties	5.050	4.301
Woonruimten	1.077	1.116
Overige materiële activa	6.499	7.056
Materiële vaste activa economisch nut, met mogelijke heffing ter bestrijding van de kosten	9.008	9.653
Bedrijfsgebouwen	382	378
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.771	6.134
Overige materiële activa	2.855	3.141
Materiële vaste activa maatschappelijk nut	131.952	89.168
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	129.618	86.729
Overige materiële activa	2.334	2.439
Financiële vaste activa	55.569	59.776
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.018	3.001
Leningen aan woningbouwcorporaties	33.679	36.038
Overige langlopende leningen	9.408	10.085
Overige uitzett. (rentetypisch ≥ 1 jaar)	9.464	10.652
Totaal vaste activa	413.499	354.356
Vorraden	31.366	33.592
Onderhanden werk, wo. bouwgronden in exploitatie	31.160	33.393
Gereed product en handelsgoederen	206	199
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	32.499	76.998
Vorderingen op openbare lichamen	1.999	1.820
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	24.500	68.694
Overige vorderingen	6.000	6.484
Liquide middelen	4.610	2.951
Kasrekeningen	20	21
Bankrekeningen	4.590	2.930

Tabel 39 - Balans

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Overlopende activa	44.086	45.825
Voorschotbedragen specifiek van het Rijk	1.291	8.015
Voorschotbedragen ov. Ned. overheidslichamen	2.044	85
Nog te ontvangen bedragen overig	36.918	33.714
Overige vooruitbetaalde bedragen	3.833	4.011
Totaal vlottende activa	112.561	159.366
Totaal Activa	526.060	513.722

Totaal van het recht verliescompensatie VPB: € 0 (2022: € 0)

Tabel 40 - Balans

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Eigen vermogen	178.690	170.396
Algemene reserves	88.782	76.484
Bestemmingsreserves	84.781	78.570
Gerealiseerd resultaat	5.127	15.162
Voorzieningen	41.588	43.437
Voor verplichtingen en verliezen	6.212	7.703
Ter egalisering van kosten	8.560	3.322
Voor bijdr. aan toekomstige verv.invest. waarvoor een heffing wordt geheven	26.816	32.412
Vaste schulden met een looptijd ≥ 1 jaar	147.425	157.074
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	145.503	154.224
Door derden belegde gelden	339	433
Waarborgsommen	1.583	2.417
Totaal vaste passiva	367.703	370.907
Vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar	56.963	13.742
Kasgeldleningen openbare lichamen	25.000	0
Bankrekeningen	190	2.909
Overige schulden	31.773	10.833
Overlopende passiva	101.394	129.073
Nog te betalen bedragen (verplichtingen)	53.360	70.337
Voorschotbedragen specifiek Eur. Unie	2.057	28
Voorschotbedragen specifiek van het Rijk	29.058	43.054
Voorschotbedragen ov. overh.lichamen	14.990	12.001
Voorschotbedragen specifiek overig	186	360
Overige vooruit ontvangen bedragen	1.743	3.293
Totaal vlottende passiva	158.357	142.815
Totaal Passiva	526.060	513.722

Totaal van de borgstellingen en/of garantstellingen: € 546 miljoen (2022: € 497 miljoen)

4.3.2 Toelichting Vaste Activa

Vaste activa

In de balans worden kapitaaluitgaven en -ontvangsten onderscheiden in drie groepen vaste activa, namelijk van immateriële, materiële en financiële aard. Voor gedetailleerde informatie over de investeringskredieten in relatie tot de vaste activa wordt verwezen naar bijlage 7a van hoofdstuk 5. Een samenvatting van deze bijlage naar de drie genoemde groepen wordt in onderstaande tabellen weergegeven. Deze samenvatting geeft het verloop van de boekwaarden aan van de desbetreffende groep vaste activa en van de hieronder vallende categorieën gedurende het verslagjaar.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn niet-tastbare activa die over een langere periode van economische waarde zijn.

Tabel 41 - Verloopoverzicht immateriële vaste activa Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	1.433	1.445	0	0	2.878
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	1.396	0	0	172	1.224
Totaal immateriële activa	2.829	1.445	0	172	4.102

Kosten van onderzoek en ontwikkeling

De voorbereidingskosten voor de plannen Kernhem Noord en het Noordplein te Ede, respectievelijk € 1,3 en € 0,1 miljoen, zijn als investeringen meegenomen.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Op de categorie bijdrage activa in eigendom van derden, waaronder renovatie Hockeyvelden Bosrand en investeringssubsidies Mixed Hockeyclub en Museum/Bezoekerscentrum Oud Lunteren, zijn de normale afschrijvingen verwerkt tot een bedrag van € 0,2 miljoen.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn de geactiveerde materiële tastbare bezittingen die de gemeente langdurig inzet voor de realisatie van beleidsdoelen en bedrijfsvoering. In onderstaande tabel wordt het verloop weergegeven per subcategorie en de totalen per hoofdcategorie. Onder de tabel is per subcategorie toegelicht waar de posten betrekking op hebben.

Tabel 42 - Verloopoverzicht materiële vaste activa Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Investe- ringen	Desin- veste- ringen	Afschrij- vingen	Bijdrage van derden	Duurzame waardever- mindering	Boekwaarde 31-12-2023
Investerings met een economisch nut							
Gronden en terreinen	29.259	369	655	0	0	0	28.973
Bedrijfsgebouwen	140.708	25.791	3	4.637	277	0	161.582
Woonruimten	1.116	92	0	39	92	0	1.077
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	9.816	80	0	831	10	0	9.055
Vervoermiddelen	674	85	0	127	0	0	632
Machines, apparaten en installaties	4.301	1.877	0	1.045	83	0	5.050
Overige materiële vaste activa	7.056	349	0	737	169	0	6.499
Subtotaal mva met economisch nut	192.930	28.643	658	7.416	631	0	212.868
Investerings met een economisch nut met heffing							
Bedrijfsgebouwen	378	45	0	41	0	0	382
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.106	6.126	0	335	6.126	0	5.771

Tabel 42 - Verloopoverzicht materiële vaste activa

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Investe- ringen	Desin- veste- ringen	Afschrij- vingen	Bijdrage van derden	Duurzame waardever- mindering	Boekwaarde 31-12-2023
Overige materiële vaste activa	3.141	0	0	286	0	0	2.855
Subtotaal mva econ. nut met heffing	9.625	6.171	0	662	6.126	0	9.008
Investerings in de openbare ruimten met een maatschappelijk nut							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	86.757	66.147	0	2.757	20.529	0	129.618
Overige materiële vaste activa	2.439	77	0	182	0	0	2.334
Subtotaal mva maatschappelijk nut	89.196	66.224	0	2.939	20.529	0	131.952
Totaalmateriële activa	291.751	101.038	658	11.017	27.286	0	353.828

Gronden en terreinen

In het verslagjaar is de aankoop van grond in het gebied Kernhem Noord ad € 0,4 miljoen geactiveerd. De boekwaarde gronden en terreinen is verminderd door desinvesteringen zijnde de verkoop van grond gelegen aan De Hulakker te Lunteren voor € 0,7 miljoen.

Bedrijfsgebouwen

De investeringen ter grootte van € 25,8 miljoen hebben voor een belangrijk deel betrekking op vernieuwbouw van Het Streek Lyceum Ede € 21,0 miljoen en van Basisschool De Meander € 1,0 miljoen. Verder zijn de volgende kosten geactiveerd: voor het luchtbehandelings- en het gebouwenbeheerssysteem van het raadhuis € 1,5 miljoen, voor de renovatie van de gymzaal aan de Kerkhoflaan te Lunteren € 0,6 miljoen en voor het voorbereidingskrediet nieuwbouw Brandweerkazerne Ede € 0,4 miljoen.

Het onderdeel afschrijvingen ad € 4,4 miljoen beslaat de normale afschrijvingen op de bedrijfsgebouwen. Aan bijdragen van derden is in totaal € 0,3 miljoen verantwoord in 2023, onder andere voor de renovatie van de gymzaal Kerkhoflaan te Lunteren € 0,1 miljoen en de sportaccommodatie Platanenweg te Bennekom € 0,1 miljoen.

Woonruimten

De investeringen in als ook de ontvangen bijdrage van derden (beiden € 0,1 miljoen) van het materiële vaste activa onderdeel woonruimten hebben betrekking op het theehuis gelegen aan de Parklaan te Ede. De afschrijvingen, voor een bedrag van € 39.000, zijn de normale afschrijvingen op de categorie woonruimten.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Binnen deze categorie heeft er een correctie op de beginboekwaarde plaatsgevonden. De beginboekwaarde van de groep met een maatschappelijk nut is verminderd met € 28.000 en 'overgeheveld' naar de groep met economisch nut met een mogelijkheid met heffing.

De investeringen in de categorie grond-, weg- en waterbouwkundige werken in 2023 bedragen in totaal € 72,4 miljoen. De grootste investeringen betreffen de projecten Spoorzone Ede-Wageningen (€ 40,1 miljoen) en Parklaan (€ 13,0 miljoen) en de snelfietsroutes Ede-Veenendaal (€ 1,2 miljoen) en Ede-Wageningen (€ 2,0 miljoen). Daarnaast is voor € 6,1 miljoen geïnvesteerd in riolering. Op de investeringen worden de bijdragen van derden in mindering gebracht. In totaal gaat het om een bedrag van € 26,6 miljoen ingezet. Voor de projecten Spoorzone Ede-Wageningen en Parklaan gaat het om een bedrag van respectievelijk € 17,0 en € 2,0 miljoen. Voor snelfietsroute Ede-Wageningen gaat het om een bedrag van € 0,7 miljoen. De investeringen in riolering (€ 6,1 miljoen) worden volledig gedekt vanuit de voorziening riolering (gevoed vanuit de rioolheffing). In het verslagjaar 2023 is in totaal € 3,9 miljoen afgeschreven op de grond-, weg- en waterbouwkundige werken. Het gaat in alle gevallen om normale afschrijvingen.

Vervoermiddelen

De afdeling Leefomgeving & Veiligheid heeft een aantal van haar bedrijfswagens vervangen hetgeen aan investeringen een bedrag van € 85.000 laat zien.

De post afschrijvingen op de vervoermiddelen kent geen bijzondere waardeverminderingen; aan normale afschrijvingen is in totaal ruim € 0,1 miljoen geboekt.

Machines, apparaten en installaties

Gemaakte kosten in de categorie machines, apparaten en installaties zijn voor € 1,9 miljoen geactiveerd. De geactiveerde kosten betreffen investeringen in vervangen verlichting diverse sportparken door ledverlichting € 0,4 miljoen, vervangen AV-middelen in de raadzaal eveneens € 0,4 miljoen en aanschaf ICT-apparatuur (iPhones, laptops, switches en server) voor € 0,8 miljoen.

De normale afschrijvingen laten een bedrag zien van € 1,0 miljoen; de bijdrage van derden ad € 83.000 betreft de bijdrage van de sportparken in de vervanging van de verlichting door ledverlichting.

Overige materiële vaste activa

Het totaal van de kapitaaluitgaven (investeringen) voor de overige materiële vaste activa bedraagt € 0,4 miljoen. Hieronder vallen de uitgaven voor implementatie module CORSA/Bestuur ten behoeve van bestuurlijke besluitvorming € 72.000, leefbaar voetgangersgebied Lunteren € 77.000, aanschaf van bureaustoelen en AV-middelen in Raadhuis, De Doelen en De Vleugel voor € 79.000 en de uitbreiding met 1^e inrichting voor meubilair en leermiddelen scholen De Kern, Triangel en Calluna voor € 0,1 miljoen. Op dit activaonderdeel is in het verslagjaar € 1,2 miljoen afgeschreven hetgeen de normale afschrijvingen betreft. Verder zijn de bijdrage van derden, in totaal € 0,2 miljoen, als vermindering in de materiële vaste activa verwerkt. Voor het overgrote deel gaat het om de ontvangen concessievergoeding voor windturbines.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa geeft inzicht in de kapitaalverstrekkingen, de leningen en de overige financiële vaste activa.

Tabel 43 - Verloopoverzicht financiële vaste activa

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.001	17	0	0	3.018
Leningen aan woningbouwcorporaties	36.038	0	0	2.359	33.679
Overige langlopende leningen	10.085	185	0	862	9.408
Overige uitzettingen (rentetypisch ≥ 1 jaar)	10.652	5.193	6.381	0	9.464
Totaal financiële activa	59.776	5.395	6.381	3.221	55.569

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

De gemeente heeft een aandeel in de Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken BV en Werkkracht Ede BV. Hiernaast bezit de gemeente aandelen van de BNG Bank NV en de ACV NV. De aandelen zijn tegen verkrijgingsprijs opgenomen. In verband met de toetreding tot de ACV van de gemeenten Renswoude en Scherpenzeel heeft een herijking van het aandelenkapitaal plaatsgevonden, als gevolg waarvan het aandelenkapitaal per saldo met € 17.000 is toegenomen.

Leningen aan woningbouwcorporaties

Alle geldleningen zijn verstrekt aan woningbouwcorporatie Woonstede, die op de leningen € 2,4 miljoen heeft afgelost. Onderdeel van deze aflossingen is een extra aflossing van € 0,5 miljoen op de renteherzieningsdatum van één lening.

Overige langlopende leningen

In het verslagjaar zijn twee leningen verstrekt, namelijk aan Q-park Beheer € 10.000 (zijnde de afrekening concessieprijs 2022 parkeergarage Markt Ede) en aan het Akoesticum € 175.000.

Op de categorie overige langlopende leningen is in totaal € 0,9 miljoen als aflossing verwerkt. Dit betreft € 0,7 miljoen op aan diverse partijen (onder andere Ziekenhuis Gelderse Vallei Parkeren BV en Stichting het Maanderzand) verstrekte leningen en € 0,2 miljoen op de verstrekte geldleningen in het kader van de TOZO-regeling van het Rijk.

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

De stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN) verstrekt voor de gemeente in het kader van diverse regelingen (onder andere op het gebied van Stedelijke Ontwikkeling Ede, milieubeleid en duurzaamheid) leningen. Het merendeel van deze leningen heeft een revolverend karakter, hetgeen wil zeggen dat de ontvangen rente en aflossingen door SVN (weer) ingezet kunnen worden voor het verstrekken van nieuwe leningen.

In de administratie van SVN zijn de leningen gegroepeerd naar type, ook wel aangeduid als fonds. De mutaties van de fondsen, o.a. door het verstrekken van leningen en/of ontvangen van aflossingen door SVN, worden bij de gemeente verantwoord door een op nihil salderende administratieve boeking. Dit geeft in bovenstaande tabel vermeerderingen en verminderingen te zien voor een bedrag van € 3,4 miljoen. In 2023 zijn de uitgezette middelen bij SVN door de gemeente aangevuld met € 1,1 miljoen. Naast deze vermeerdering voor twee fondsen zijn er binnen de fondsen uitgezette middelen voor totaal € 0,5 miljoen overgeheveld, hetgeen zowel een vermeerdering als een vermindering geeft op de balanspost overige uitzettingen. De gemeente heeft vanwege een dreigend liquiditeitstekort in het tweede halfjaar niet benodigde middelen teruggehaald bij SVN voor een bedrag van € 2,4 miljoen; dit is een vermindering in bovenstaande tabel. SVN heeft de beheerskosten (in de tabel een vermindering van € 0,1 miljoen) en de rentevergoeding over de uitzettingen (vermeerdering van € 0,2 miljoen) respectievelijk in rekening gebracht bij c.q. betaalbaar gesteld aan de gemeente.

4.3.3 Toelichting Vlottende Activa

Onder de vlottende activa worden afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Voorraden

De voorraden bestaan uit grondexploitaties, aanwezige materialen en handelsgoederen. Onder de tabel zijn de onderdelen nader toegelicht. Verder is hier een toelichting gegeven op de geraamde kosten, opbrengsten en het verwachte eindresultaat van de bouwgronden in exploitatie.

Tabel 44 - Verloopoverzicht voorraden

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2023	Investering	Desinvestering	Rente	Boekwaarde 31-12-2023
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	79.388	24.204	18.631	1.395	86.356
Voorziening voor verliesgevende grondexploitaties	-/- 45.995	-/- 8.281	0	-/- 920	-/- 55.196
Gereed product en handelsgoederen	199	46	39	0	206
Totaal voorraden	33.592	15.969	18.670	475	31.366

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Het saldo op 31 december 2023 van de balanspost onderhanden werk bedraagt € 86,4 miljoen en bestaat in zijn geheel uit bouwgronden in exploitatie.

Gedurende het verslagjaar is in bouwgronden in exploitatie voor € 24,2 miljoen geïnvesteerd. De toerekening van rente in 2023 over de beginboekwaarde bedraagt € 1,4 miljoen. Zowel de investeringen als de toerekening van rente worden als vermeerderingen op de boekwaarde meegenomen en bedragen in totaal € 25,6 miljoen.

De belangrijkste vermeerderingen zijn: het opboeken van voornamelijk exploitatiekosten voor de Kazerneterreinen Maurits Noord/ Elias Beeckman/Simon Stevin (woonrijp maken, buiten plan en planbegeleiding) van totaal € 10,5 miljoen, Kazerneterrein Maurits WFC (bouwrijp maken, buiten plan en planbegeleiding) € 6,5 miljoen en Kernhem Vlek B West (bouw- en woonrijp maken) € 4,7 miljoen. De verminderingen van de bouwgronden in exploitatie bedragen totaal € 18,6 miljoen. Dit betreft voornamelijk de verkoop van bouw kavels gebied Kernhem Vlek B West € 6,0 miljoen, kazerneterreinen Maurits Noord/ Elias Beeckman/Simon Stevin € 7,1 miljoen, Smachtenburgerweg te Harskamp € 3,2 miljoen en Kazerneterrein Maurits WFC van € 2,1 miljoen.

Voor een uitgebreide toelichting op de inkomsten en uitgaven van de diverse projecten in plan- en realisatiefase wordt verwezen naar het MPG 2024 dat tegelijkertijd met deze jaarrekening is aangeboden aan de gemeenteraad. Het resumerende resultaat is in onderstaande tabel in beeld gebracht.

Tabel 45 - Onderhanden werk

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boek- waarde 1-1-2023	Vermeer- dering	Vermin- dering	Boekwaarde 31-12-2023	Geraamde kosten 2024 e.v. jaren	Geraamde opbr. 2024 e.v. jaren	Eind- waarde	Contante waarde per 1-1-2024
Kraatsweg Ede	84	35	0	119	210	430	96	93
Kazerneterreinen MN/EBK/SSK	9.138	10.474	7.140	12.472	5.104	4.198	-/- 13.746	-/- 13.477
Kazerneterreinen Maurits WFC	31.682	6.450	2.131	36.001	28.226	41.253	-/- 36.681	-/- 27.799
BT A12 - De Klomp	18.682	613	-/- 21	19.316	3.956	21.621	-/- 3.901	-/- 3.396
Jan Voerman- & Poggenbeekstraat	79	93	0	172	1.281	1.004	-/- 558	-/- 505
Kernhem Vlek B	6.358	4.687	6.027	5.018	12.890	21.237	3.344	3.028
Goudenstein	196	54	-/- 3	253	337	1.571	1.014	956
Kop van de Parkweg	6.981	568	-/- 11	7.560	513	252	-/- 8.015	-/- 7.859
Harskamp - Tepelenburgweg	126	100	226	0	0	0	0	0
Harskamp - Smachtenburgerweg	686	1.480	3.202	-/- 1.036	748	6	314	302
Wekerom - Oost deelgebied J	2.756	607	-/- 2	3.365	2.014	5.396	-/- 240	-/- 217
Otterlo, Weversteeg en Onderlangs	2.620	438	-/- 58	3.116	2.920	4.331	-/- 2.146	-/- 1.944
Totaal bouwgronden in exploitatie	79.388	25.599	18.631	86.356	58.200	101.299	-/- 60.519	-/- 50.818

Gereed product en handelsgoederen

De balanspost gereed product en handelsgoederen omvat per 31 december 2023 alleen de op voorraad liggende magazijn goederen. Gedurende het jaar is deze voorraad gemuteerd door inkopen en afgiften van magazijn goederen.

Voorziening voor verliesgevende grondexploitaties

De paragraaf grondbeleid (hoofdstuk 3.8) van deze jaarrekening geeft een nadere toelichting op de ontwikkeling van de voorziening in aanloop naar de vaststelling van de verliesgevende grondexploitaties bij het MPG. De voorziening voor verliesgevende grondexploitaties ten behoeve van de afdeling Grondzaken is dienovereenkomstig gemuteerd. De toevoeging aan de voorziening voor inflatiecorrectie (rente, kosten en opbrengsten) bedraagt € 0,9 miljoen. Vanwege ongunstige ontwikkeling van lopende verliesgevende grondexploitaties is over het boekjaar 2023 verder € 8,3 miljoen toegevoegd, namelijk voor programma 4 (Economie, Arbeidsmarkt en Mobiliteit) € 7,1 miljoen en voor programma 5 (Ruimtelijke Ontwikkeling) € 1,2 miljoen.

Tabel 46 - Mutaties voorziening negatieve plannen

Bedragen x € 1.000

Mutaties voorziening negatieve plannen		
Beginstand voorziening 1-1-2023	45.995	
Bij te boeken rente 2023	920	
		46.915
Mutaties		
Mutaties plannen Economie, Arbeidsmarkt en Mobiliteit	7.078	
Mutaties plannen Ruimtelijke Ontwikkeling	1.203	
Totaal mutaties		8.281
Stand voorziening 31-12-2023		55.196

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

In onderstaande tabel zijn de kortlopende uitzettingen weergegeven volgens de voorgeschreven onderverdeling naar vorderingen op openbare lichamen, rekening-courant verhouding (schatkistbankieren) met het Rijk en overige vorderingen. De posten zijn onder de tabel afzonderlijk toegelicht, waarbij de overige vorderingen nog verder zijn gespecificeerd.

Tabel 47 - Overzicht uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	1.820	1.999
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	68.694	24.500
Overige vorderingen	6.484	6.000
Totaal uitzett. met een rentetypische looptijd < 1 jaar	76.998	32.499

Vorderingen op openbare lichamen

Het saldo van deze vorderingen op de balans per 31 december 2023 bedraagt € 2,0 miljoen, voor het merendeel op gemeenten. De toelichting op de voortgang en de invordering van deze vorderingen is meegenomen bij het onderdeel overige vorderingen.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar

De gemeente is op grond van de Wet financiering decentrale overheden verplicht tot deelname aan het schatkistbankieren. Voor de gemeente betekent schatkistbankieren dat zij al haar overtollige middelen aanhoudt in de schatkist bij het ministerie van Financiën (zie ook hoofdstuk 3.4 paragraaf Financieringen). Op 31 december 2023 heeft de gemeente voor € 24,5 miljoen aan overtollige liquide middelen uitstaan op 's Rijks schatkistrekening.

Het drempelbedrag is het maximale bedrag dat de gemeente over een heel kwartaal gezien gemiddeld op dagbasis buiten de schatkist mag houden. Door middel van een berekening dient aangegeven te worden of aan deze regel is voldaan. Uit onderstaande tabel blijkt dat er geen sprake is geweest van overschrijding van het drempelbedrag.

Tabel 48 - Benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Bedragen x € 1.000

(1) Drempelbedrag verslagjaar		7.700			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	3.248	4.466	4.145	2.738
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	4.452	3.234	3.555	4.962
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Overige vorderingen

De overige vorderingen worden onderscheiden in:

- Belastingdebiteuren (zoals opgelegde belastingkohieren WOZ en afvalstoffenheffing)
- Debiteuren Sociaal Domein
- Overige debiteuren (zoals detacheringen en verkoop van onroerend goed).

Het saldo van de overige vorderingen bedraagt per 31 december 2023 € 5,9 miljoen. Aan vorderingen op openbare lichamen staat zoals hiervoor genoemd eind 2023 € 1,9 miljoen open. Dit geeft op balansdatum 31 december 2023 een totale openstand van de vorderingen voor € 7,8 miljoen. Deze totale openstand is in onderstaande tabellen verwerkt.

Tabel 49 - Overzicht overige vorderingen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Belastingdebiteuren	2.960	3.151
Debiteuren Sociaal Domein	4.232	4.059
Overige debiteuren	3.573	3.366
Voorziening dubieuze debiteuren	-/- 2.461	-/- 2.577
Totaal overige vorderingen (inclusief openbare lichamen)	8.304	7.999

Toelichting per categorie op het overzicht overige vorderingen:

Belastingdebiteuren

Tabel 50 - Overzicht openstaande belastingdebiteuren

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Waarvan > 3 maanden open
Belastingjaar tot 2021	70	45
Belastingjaar 2021	65	51
Belastingjaar 2022	245	109
Belastingjaar 2023	2.771	508
Totaal belastingdebiteuren	3.151	713

Belastingdebiteuren hebben de mogelijkheid hun vorderingen in termijnen te voldoen en/of te laten incasseren, dit in tegenstelling tot de reguliere debiteuren. Uit de tabel blijkt dat het grootste gedeelte van de openstand betrekking heeft op het belastingjaar 2023. Ten opzichte van het jaar 2022 is de totale openstand met bijna € 0,2 miljoen toegenomen tot een saldo van bijna € 3,2 miljoen eind boekjaar 2023.

Oudere vorderingen, deze staan langer dan een jaar open, worden voorzien. Dit wil zeggen dat er tot aan het bedrag van de betreffende vorderingen een zogeheten voorziening dubieuze belastingdebiteuren wordt aangehouden. Het saldo van de voorziening voor de belastingdebiteuren bedraagt per 31 december 2023 € 176.000 en is daarmee ten opzichte van 31 december 2022 toegenomen met € 23.000.

Debiteuren Sociaal Domein

Tabel 51 - Openstaande debiteuren Sociaal Domein

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Terugvordering/Fraude	2.617	2.406
Onderhoudsplicht (verhaal van bijstand)	30	27
Leenbijstand	1.006	1.050
Maatregel en boete	39	36
Overigen (voorschot/rente/woonvoorziening)	43	55
Declaratie Rijk (m.n. Besluit bijstandverlening zelfstandigen)	497	485
Totaal debiteuren Sociaal Domein	4.232	4.059

Ten opzichte van vorig jaar is het openstaande saldo van de debiteuren Sociaal domein met € 0,2 miljoen gedaald. Deze daling heeft voornamelijk betrekking op afbetalingen van schulden van debiteuren Sociaal Domein die vallen in de categorie terugvordering/fraude. Het debiteurenbestand is in 2023 verder opgeschoond. Schulden die te oud zijn, waarbij een regeling getroffen is of omdat de persoon in kwestie in de schuldsanering is beland, zijn buiten invordering gesteld. Het economische risico van de debiteuren Sociaal Domein ligt bij de gemeente en is bepaald op gemiddeld 45% (gelijk aan voorgaande jaren). Voor dit risico is een voorziening dubieuze debiteuren Sociaal Domein gevormd. De voorziening is opgebouwd op debiteurenniveau. Door deze benadering zijn de schulden van de debiteuren met een hoog risico voorzien. Einde 2023 heeft de voorziening dubieuze debiteuren Sociaal Domein een saldo van € 2,0 miljoen.

Overige debiteuren

Voor de overige debiteuren is het gebruikelijk vier jaren inzichtelijk te maken. In de tabel zijn de openstanden voor de jaren 2020 tot en met 2023 weergegeven. De openstand voor rekeningjaar 2023 bedraagt in totaal € 3,2 miljoen (2022 € 3,6 miljoen), namelijk vorderingen van publiekrechtelijke aard € 0,2 miljoen (2022: eveneens € 0,2 miljoen) en vorderingen van privaatrechtelijke aard € 3,0 miljoen (2022: € 3,4 miljoen). Voor dubieuze vorderingen is een voorziening gevormd. Het saldo van de voorziening op 31 december 2023 bedraagt € 0,4 miljoen (2022: € 0,3 miljoen).

Tabel 52 - Ouderdom openstaande vorderingen overige debiteuren

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Dagen					Totaal
	0 - 30	30 - 60	60 - 90	90 - 120	> 120	
Jaarrekening 2020	2.498	335	60	107	833	3.833
Jaarrekening 2021	837	12	15	22	274	1.160
Jaarrekening 2022	1.527	572	309	53	1.112	3.573
Jaarrekening 2023	2.613	50	0	0	703	3.366

Het openstaande saldo aan het einde van het boekjaar 2023 is ten opzichte van 2022 € 0,2 miljoen lager. In december 2023 bepalen voornamelijk de sterk verminderde grondtransacties, de teruglopende subsidiëring van de Regiodeal Foodvalley door de provincies Gelderland en Utrecht, de toekenningsbeschikking Startbouwimpuls van het ministerie van BZK en de declaratie bij het Centraal Bureau COA in de kosten van opvang asielzoekers aan de Galvanistraat te Ede de lagere stand van het openstaande saldo. Begin maart 2024 is in totaal € 1,7 miljoen ontvangen voor de op 31 december 2023 openstaande vorderingen.

Voorziening dubieuze vorderingen

Voor elk van de categorieën overige vorderingen (belastingdebiteuren, debiteuren Sociaal Domein en de overige debiteuren) is de voorziening dubieuze vorderingen ingericht wanneer de vordering als niet meer volwaardig of dubieus aangemerkt wordt. Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV) wordt de voorziening in mindering gebracht op de balanspost overige vorderingen. De vorderingen krediethypotheek binnen de categorie debiteuren Sociaal Domein worden echter verantwoord op het balansonderdeel financiële vaste activa. Wanneer er voor de vorderingen krediethypotheek een voorziening is ingericht dan wordt deze niet in mindering gebracht op het balansonderdeel overige vorderingen maar op het balansonderdeel financiële vaste activa.

Samenvattend kan gesteld worden dat de totale voorziening dubieuze vorderingen (inclusief de voorziening voor het onderdeel krediethypotheek) gedurende 2023 met € 116.000 is toegenomen tot een bedrag van € 2,6 miljoen op 31 december 2023. De toename is inherent aan de kleine toename van het aantal oude, bij de jaarrekening 2023 als dubieus aangemerkte, overige vorderingen. Onderscheiden naar de afzonderlijke categorieën overige vorderingen wordt de toename ad € 116.000 verklaard door:

- Belastingdebiteuren: een toename van € 23.000 (van € 153.000 naar € 176.000).

- Debiteuren Sociaal Domein: per saldo een afname van € 46.000 (van € 2,1 naar € 2,0 miljoen), waarin een afname met € 29.000 (van € 29.000 naar € nihil) voor het onderdeel krediethypotheeken.
- Overige debiteuren: een toename van € 139.000 (van € 278.000 naar € 417.000).

Liquide middelen

Onder liquide middelen vallen de contante geldmiddelen in de kas en de bankgelden (lees banktegoeden) van de gemeente.

Tabel 53 - Overzicht liquide middelen Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Kas	21	20
Bank Nederlandse Gemeenten	2.901	4.585
ING bank	29	5
Totaal liquide middelen	2.951	4.610

Overlopende activa

Onder het balansonderdeel overlopende activa zijn afzonderlijk opgenomen de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, de overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.

Tabel 54 - Overzicht overlopende activa Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Van Europese en Ned. overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedr. voorfin. uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	8.100	3.335
Overige nog te ontvangen bedragen	33.714	36.918
Vooruitbetaalde bedragen	4.011	3.833
Totaal overlopende activa	45.825	44.086

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

De gemeente heeft alleen van het Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen voorfinancieringen ontvangen. Het verloop hiervan is per uitkering met een specifiek bestedingsdoel in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 55 - Verloopoverzicht van nog te ontvangen voorschotbedragen Bedragen x € 1.000

Omschrijving van de uitkering met specifiek bestedingsdoel	Boekwaarde 1-1-2023	Subsidie-bedrag	Ontvangen	Boekwaarde 31-12-2023
Van het Rijk nog te ontvangen voorschotbedragen voorfinanciering				
Regeling spec. uitkering gemeent. hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	22	0	0	22
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	7.993	10.817	17.807	1.003
Bommenregeling	0	187	0	187
Subsidieregeling instandhouding monumenten	0	212	133	79
Subtotaal van het Rijk nog te ontvangen voorschotbedr. voorfinanciering	8.015	11.216	17.940	1.291
Van overige Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen voorfinanciering				
Programma Vitale Vakantieparken 2019-2022	13	242	0	255
Instandhouding gemeentelijke monumenten 2023	0	91	73	18
Natuurversterking vakantieparken	0	20	0	20

Tabel 55 - Verloopoverzicht van nog te ontvangen voorschotbedragen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving van de uitkering met specifiek bestedingsdoel	Boekwaarde 1-1-2023	Subsidie- bedrag	Ontvangen	Boekwaarde 31-12-2023
Proeflokaal regio Foodvalley voedselproductie korte ketens	72	0	0	72
COA-opvang Galvanistraat Ede december 2023	0	205	0	205
Ondersteuning Netwerk Veluwe op 1 2021-2023	0	605	335	270
Verder met de Uitvoeringsstrategie van drie recreatieclusters	0	315	235	80
Biodiversiteit en Landschap	0	80	40	40
Vitaal Gelderland 2011, Fiets Filevrij route Ede-Veenendaal	0	217	0	217
Verkabeling Ede	0	250	200	50
Programma Voortijdig School Verlaten (VSV) 2023	0	297	0	297
Regiodeal Veluwe, Edese Ontvangstlocaties	0	1.342	822	520
Subtotaal van ov. Ned. overheidsl. nog te ontvangen voorschotbedr. voorfin.	85	3.664	1.705	2.044
Totaal van Ned. overheidslich. nog te ontvangen voorschotbedr. voorfin.				
	8.100	14.880	19.645	3.335

Overige nog te ontvangen bedragen

Het saldo van de nog te ontvangen bedragen voor een bedrag van € 36,9 miljoen wordt gevormd door: van de belastingdienst te ontvangen aangifte BTW-compensatiefonds € 28,8 miljoen (2022: € 18,3 miljoen), de nog te ontvangen afvalstoffenheffing (in verband met diftar) € 2,1 miljoen en de nog te ontvangen rente leningen ug € 0,7 miljoen. In de alinea hiervoor genoemde saldo ad € 36,9 miljoen van de categorie overige nog te ontvangen bedragen is voor een bedrag van -/- € 137.000 aan vooruit ontvangen vorderingen faciliterend grondbeleid verwerkt, bestaande uit 23 verschillende projecten. Voor 18 projecten is er sprake van een anterieure overeenkomst waardoor deze als 'verhaalbare kosten' aangemerkt kunnen worden; in totaal een bedrag van -/- € 235.000. Dit zijn de zogeheten verhaalbare kosten die op basis van een overeenkomst op derden verhaald kunnen worden. Voor de overige 5 projecten is de overeenkomst nog in bewerking, terwijl er wel sprake van verhaal is. Hier is dus sprake van 'nog te verrekenen kosten' voor in totaal € 98.000.

Vooruitbetaalde bedragen

Voor de dienstverlening 2024 en volgende jaren zijn reeds voorschotten betaald, onder andere voor het product beheer openbare ruimten voor afvalinzameling € 1,0 miljoen, product overhead eveneens € 1,0 miljoen aan licenties- en servicekosten en voor het product onderwijs aan huisvesting noodlokalen € 0,8 miljoen.

4.3.4 Toelichting Niet uit de balans blijvende rechten

Het recht op verliescompensatie op grond van de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969 dient aangemerkt te worden als een niet uit de balans blijvend recht. Deze bedraagt voor de gemeente Ede € 0 (nihil).

In het project Wekerom Oost (deelgebied J) is sprake van een gedeeltelijke facilitaire ontwikkeling. Dit betekent dat de gemeente - naast een actieve grondexploitatie - ook een faciliterende grondhouding heeft voor een gedeelte van het plan. In oktober 2022 heeft de gemeenteraad een exploitatieplan vastgesteld bij het bestemmingsplan voor Wekerom Oost. Het exploitatieplan vormt in dit geval de basis voor het kostenverhaal. Aangezien de vergunningen nog niet zijn verleend en er bovendien nog nauwelijks kosten zijn gerealiseerd, worden de toekomstig te verhalen kosten op de grondeigenaren als niet uit de balans blijvend recht verantwoord. Deze bedragen in totaal € 1,5 miljoen (prijspeil ultimo 2023). De exploitatiebijdragen worden betaald bij de aanvraag van een omgevingsvergunning. Deze aanvragen vinden naar verwachting plaats in 2026. Voor het actieve deel van de grondexploitatie wordt verwezen naar het MPG 2024.

Onderhandse leningen van binnenlandse banken

In 2023 is de onderhandse, fixe lening bij de BNG Bank NV ad € 30 miljoen afgelost. Als herfinanciering zijn er drie leningen aangetrokken, eveneens bij de BNG, met een looptijd van 5, 7 en 10 jaar. Naast de genoemde, normale aflossingen zijn er andere reguliere aflossingen gedaan tot een bedrag van € 8,7 miljoen waardoor het totale aflossingsbedrag uitkomt op € 38,7 miljoen.

De onderhandse leningen van binnenlandse banken zijn op een gedetailleerd niveau weergegeven in bijlage 8 van deze jaarrekening. De rentelast voor deze leningen bedraagt € 3,5 miljoen.

Door derden belegde gelden

Het saldo per 31 december 2023 wordt gevormd door de ontvangen gelden van derden voor het fonds (verleende) spaarhypotheken. Voor twee spaarhypotheken kwam de bijbehorende kapitaalverzekering tot uitkering waarmee de spaarhypotheken op het einde van de looptijd zijn afgelost, hetgeen een vermindering geeft op de door derden belegde gelden van € 0,1 miljoen.

Waarborgsommen

Op grondaankopen worden (voornamelijk) door de afdeling Grondzaken waarborgsommen ingehouden die dienen als garantie voor de oplevering van de onderhavige aankopen. In het verslagjaar zijn waarborgsommen gefactureerd aan diverse bedrijven voor de aankoop van bouw kavels op het Prins Maurits kazerneterrein in Ede, de verkoop van bouwterreinen locatie Smachtenburg in Harskamp en op basis van het anterieur contract Wethoudersbuurt in Ede. Aan enkele particulieren zijn waarborgsommen in rekening gebracht voor de toekomstige verkoop van bouwterreinen en/of het gebruik van tuinen op diverse locaties in de gemeente.

4.3.6 Toelichting Vlottende Passiva

Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen de netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Onder dit vlottende passiva balansonderdeel zijn de betalingsverplichtingen opgenomen die de gemeente binnen één jaar moet voldoen.

Tabel 59 - Overzicht netto-vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	0	25.000
Bankrekeningen	2.909	190
Overige schulden	10.833	31.773
Totaal vlottende schulden	13.742	56.963

Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen

De gemeente is vanwege haar korte termijn financieringsbehoefte een 6-maands (voor de periode van 24 november 2023 tot 24 mei 2024) kasgeldlening aangegaan met de gemeente Zwolle voor € 25 miljoen.

Bankrekeningen

Bankrekeningen met een debetsaldo, in alle gevallen bij de BNG Bank NV, worden aangemerkt als vlottende schuld. Bij het overschrijden van de kredietlimiet (€ 15,0 miljoen vanaf 1 april 2022) is een toeslagrente van 5% verschuldigd over het bedrag van de overschrijding. Bij een verwachte debetstand van het totaal van alle bankrekeningen voor een langere periode (plusminus 30 dagen) wordt overgegaan tot het sluiten van een kasgeldlening. Gedurende het verslagjaar zijn meerdere kasgeldleningen afgesloten om te voorzien in de korte termijn financieringsbehoefte. Het rentepercentage voor kasgeldleningen is in de loop van 2023 verder gestegen en op dit moment zelfs hoger dan het rentepercentage voor langlopende leningen. Dit vraagt van de

treasurycommissie, bij het voorzien in de financieringsbehoefte, een zorgvuldige afweging tussen het aantrekken van middelen op korte (korter dan één jaar) en/of lange termijn (één jaar of langer).

Overige schulden

De overige schulden bestaan voornamelijk uit crediteurenfacturen, die op 2023 gedateerd en in 2024 betaalbaar gesteld zijn, voor levering van goederen en/of diensten in 2023. Deze beslaan in totaal € 30,1 miljoen (2022: € 8,5 miljoen), namelijk ProRail project spoorzone € 22,7 miljoen en overige crediteuren € 7,1 miljoen.

Verder worden de van cliënten Schuldhulp- en Dienstverlening in beheer genomen gelden om schuldeisers en/of crediteuren te betalen als overige schulden verantwoord (2023: € 1,7 miljoen; 2022: € 1,5 miljoen).

Vennootschapsbelasting

De verwachte VPB-last 2023 voor reclameconcessies, huurovereenkomsten van de benzineverkooppunten en ambtenarenhypotheken bedraagt in totaal € 169.000. Hiernaast is er een suppletie gedaan voor de jaren 2021 en 2022 op basis van jurisprudentie voor € 83.000 voor de benzineverkooppunten. Meer informatie is te vinden in paragraaf 4.2.5 Vennootschapsbelasting.

Overlopende passiva

Onder de overlopende passiva worden de nog te betalen en de vooruit ontvangen bedragen opgenomen. De vooruit ontvangen bedragen zijn in de balans uitgesplitst naar voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel en de overige vooruit ontvangen bedragen. Voor de eerstgenoemde categorie is in de balans een verdere uitsplitsing gemaakt naar van Europese overheidslichamen, van het Rijk en van overige Nederlandse overheidslichamen vooruit ontvangen voorschotbedragen.

Tabel 60 - Overzicht overlopende passiva

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Nog te betalen bedragen	68.603	51.673
Te betalen rente	1.734	1.687
Voorfinancieringen specifiek bestedingsdoel	55.443	46.291
Overige vooruit ontvangen bedragen	3.293	1.743
Totaal overlopende passiva	129.073	101.394

Nog te betalen bedragen

Voor een totaal van € 51,7 miljoen zijn er op basis van aangegane verplichtingen in 2023 prestaties geleverd. Betaling van deze leveringen zal voornamelijk in 2024 plaatsvinden. De specificatie van dit onderdeel van de overlopende passiva bevat de volgende grote posten:

- Afdracht loonheffing en premies salarissen december 2023 € 5,8 miljoen
- Diverse uitkeringen Sociaal Domein (onder andere Participatiewet) € 4,1 miljoen
- Door te zetten 'WMO'-gelden vanuit centrumgemeente € 4,0 miljoen
- Door te zetten 'Beschermd Wonen'-gelden vanuit centrumgemeente € 2,2 miljoen
- Afrekeningen ten behoeve van afsluiten plannen Grondzaken € 2,0 miljoen
- Afrekening specifieke uitkering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid € 1,6 miljoen

Te betalen rente

Een administratieve boeking ad € 1,7 miljoen is nodig om de rentelasten van de leningen o/g te verantwoorden in het jaar waar ze betrekking op hebben. De juiste rentelast (en niet de betaalde rente) komt hierdoor in de exploitatie en daarmee in het resultaat.

Voorfinancieringen specifiek bestedingsdoel

Van Europese en/of Nederlandse overheidslichamen zijn als voorfinanciering uitkeringen ontvangen met een meerjarig, specifiek bestedingsdoel. De uitkeringen staan gecategoriseerd naar bestedingsdoel in onderstaande tabel.

Tabel 61 - Verloopoverzicht voorfinancieringen specifiek bestedingsdoel Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde 31-12-2023
Project Spoorzone Ede-Wageningen	19.509	2.341	15.334	6.516
Project Parklaan Ede	5.806	102	2.111	3.797
Investeringsbijdragen, versterking natuur, monumentensubsidies	2.351	7.477	4.315	5.513
Maatschappelijke opvang en ondersteuning	287	189	86	390
RMC gelden leerplicht	889	883	1.394	378
Onderwijsachterstandenbeleid en -vertraging	4.168	1.103	2.335	2.936
Vitale vakantieparken	500	1.246	350	1.396
Projecten arbeidsmarktbeleid en ondersteuning	1.306	2.591	218	3.679
Stimulering sport (SPUK) en subsidies	1.161	1.440	1.290	1.311
SPUK Wet inburgering	747	1.293	669	1.371
Aanpak energiearmoede	1.089	503	456	1.136
TOZO en gedupeerden toeslagen	905	317	413	809
RegioDeal Foodvalley	11.888	2.640	4.769	9.759
Regeling Woningbouwimpuls incl. oplossen knelpunten	2.780	1.241	114	3.907
Bijdragen t.b.v. reg. samenwerking (o.a. klimaat en duurzaamheid)	2.057	2.072	736	3.393
Totaal voorfinancieringen specifiek bestedingsdoel	55.443	25.438	34.590	46.291

Overige vooruit ontvangen bedragen

De balanspost overige vooruit ontvangen bedragen ter grootte van € 1,7 miljoen op 31 december 2023 bestaat uit ontvangsten in het verslagjaar die betrekking hebben op het boekjaar 2024. Hiervan is € 0,9 miljoen gerelateerd aan verkoopfacturen voor het jaar 2024.

4.3.7 Toelichting Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Gewaarborgde geldleningen woningbouw e.a.

Tabel 62 - Borgstellingen en overige garanties Bedragen x € 1.000

Naam van de organisatie	Oorspronkelijk bedrag	Borg	Stand per 1-1-2023	Stand per 31-12-2023	Betaald door de gemeente in 2023
Waarborgfonds Sociale Woningbouw	1.366.160	variërend %	496.505	543.157	0
Coöperatie Meikade Zon UA (t.b.v. deelname minima)	360	100%	336	312	0
Calvijnschool	411	100%	390	370	0
Stichting CSG Het Streek	3.000	100%	0	0	0
Stichting Expect More	2.600	100%	0	2.600	0
Totaal	1.372.531		497.231	546.439	0

Waarborgfonds Sociale Woningbouw

De gemeente heeft per 31 december 2023 € 33,7 miljoen (2022: € 36,0 miljoen) uitgeleend aan de woningcorporatie Woonstede, waarvan € 4,5 miljoen (2022: € 5,2 miljoen) geborgd is via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Dit betekent dat de gemeente zelf rechtstreeks garant staat voor € 29,2 miljoen (2022: € 30,8 miljoen).

Het WSW is in 1983 opgericht met als doelstelling woningbouwcorporaties in Nederland van goedkope

financiering te voorzien. In totaal is per 31 december 2023 circa € 90,7 miljard (2022: € 85,0 miljard) aan leningen geborgd via het WSW. De zekerheidsstructuur van het WSW bestaat uit drie lagen: de geldmiddelen van de corporatie, de borgingsreserve van het WSW en de achtervangpositie van Rijk en gemeenten. Indien de geldmiddelen van de corporatie en de borgingsreserve van het WSW niet toereikend zijn, komt de achtervangpositie van het Rijk en de gemeente in beeld. Hierbij staan de gezamenlijke gemeenten voor 25% van het liquiditeitstekort garant. De overige 25% komt ten laste van de schade-gemeente(n). Het Rijk draagt de resterende 50% bij. De garantstelling houdt in dat het Rijk en de gemeenten op verzoek van het WSW renteloze leningen verstrekken.

In 2021 informeerden WSW en VNG de gemeenten over de nieuwe generieke achtervangovereenkomst en de wijzigingen die worden aangebracht in bestaande achtervangovereenkomsten. Het oplossen van de ontstane discrepantie tussen de huidige achtervangovereenkomsten en de huidige wetgeving en praktijk, en het meer afstemmen van de overeenkomsten op wensen van gemeenten en WSW, zijn de belangrijkste redenen voor een algehele modernisering van de achtervangovereenkomst. Oftewel vóór 1 augustus 2021 stonden gemeenten rechtstreeks in de achtervang voor individuele leningen. Voor leningen na 1 augustus 2021 worden leningen achteraf aan gemeenten toegerekend naar rato van het DAEB-bezit (goedkope huurwoningen) van de betreffende corporatie dat zich in de gemeente bevindt (gemeente Ede: 12,2% (2023) ten opzichte van 7,6% (2022)). Uiteindelijk zal door herfinanciering van de 'oude' leningen de bestaande scheefheid tussen gemeenten verdwijnen.

In totaal had het WSW op 31 december 2023 voor € 543,2 miljoen (31 december 2022 € 496,5 miljoen) aan leningen geborgd van in Ede gevestigde woningbouwcorporaties. De garantstelling van de gemeente was maximaal € 135,8 miljoen, namelijk 25% van € 543,2 miljoen (2022: maximaal € 124,1 miljoen). Het oorspronkelijke bedrag van deze leningen bedroeg € 1.366 miljoen (2022: € 1.063 miljoen). In 2023 heeft de gemeente geen betalingen voor borgstellingen WSW gedaan.

Overige garanties en/of borgstellingen

Naast de vier genoemde borgstellingen (Coöperatie Meikade Zon UA, Calvijnschool, CSG Het Streek en Stichting Expect More) kent de gemeente einde 2023 geen andere actieve borgstellingen. Voor de aan de Stichting Christelijke Scholengemeenschap Het Streek verstrekte garantie geldt, dat de hiermee verband houdende lening begin 2022 door de school met de bank is afgesloten, maar de storting hiervan pas in 2024 wordt opgenomen (vandaar het nul saldo per 31-12-2023 in bovenstaande tabel). Bij de garantie aan Stichting Expect More (eind 2023 verstrekt in verband met de bouw van een turnhal) geldt dat SWS (Stichting Waarborgfonds Sport) een nevenschikte garantiepositie inneemt voor € 250.000.

Verder kon tot 2011 de gemeente garant staan voor woninghypotheken, de zogeheten gemeentegarantie. Banken en/of verzekeringsmaatschappijen gaven de gemeente jaarlijks inzicht in de hoogte van de garantstellingen. Met de inwerkingtreding van de wet AVG is het verstrekken van de overzichten sterk teruggelopen, waardoor er geen betrouwbaar en volledig beeld gegeven kan worden voor het onderdeel gemeentegaranties. Vanaf 2011 is er echter geen beroep gedaan op een gemeentegarantie.

Langlopende contractverplichtingen

Op jaarbasis bedragen de inkoopverplichtingen ruim € 374 miljoen. De grootste inkooppakketten zijn WMO en jeugdzorg, nieuwbouw en renovatie en aanleg en onderhoud wegennetwerk. Bij (meerjarige) inkoopcontracten kunnen, afhankelijk van het geraamde inkoopbedrag, de Europese aanbestedingsregels van toepassing zijn. Aan langlopende, voor de bedrijfsvoering van de gemeente essentieel zijnde, contractverplichtingen heeft de gemeente op balansdatum 31 december 2023 uitstaan, waarbij de bedragen het totaal van de contractperioden exclusief eventuele prijsindexering aangeven (tenzij anders vermeld):

- Tot januari 2029 huur gebouw De Doelen I € 4,3 miljoen
- Tot april 2025 levering telecommunicatiediensten € 0,4 miljoen
- Tot april 2026 huur en servicekosten gebouw Manenberg € 0,2 miljoen
- Voor onbepaalde tijd schoonmaakwerkzaamheden (waarde per jaar) € 0,6 miljoen

- Tot juli 2024 implementatie/huur/beheer/onderhoud multifunctionele printers < € 0,1 miljoen
- Tot januari 2025 onderhoud beveiligingsinstallaties diverse panden < € 0,1 miljoen
- Tot februari 2025 drankenautomaten en –voorziening < € 0,1 miljoen

4.3.8 Gebeurtenissen na balansdatum

Na het sluiten van de boeken en/of tijdens het opmaken van de programmarekening zijn er geen gebeurtenissen te melden die van dusdanige (financiële) invloed zijn op de jaarrekening met de daarbij behorende toelichtingen en verslagleggingen.

4.4 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de auditcommissie op 7 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 4.800.000.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

- Onrechtmatigheden voorwaardencriterium bestaande uit:
 - Onrechtmatige aanbesteding ad. € 1.530.000
- Onrechtmatigheden begrotingscriterium bestaande uit:
 - Acceptabele overschrijding van de begrootte lasten ad € 11.797.000
 - Niet acceptabele overschrijding van de begrootte lasten ad € 129.000
 - Acceptabele overschrijding van investeringskrediet ad € 25.720.000
 - Niet acceptabele overschrijding van investeringskrediet ad € 124.000

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

4.5 Bijlagen bij de jaarrekening

Bijlage 1 - Overzicht van reserves

Nr.	Omschrijving	Progr.	Cat.	I/S	Rente ja/nee	Boekwaarde 01-01-2023	Resultaat- bestemming vorig jaar	Boekwaarde 01-01 na resultaat- bestemming	Rente	Bij	Af	Afschrijvings- bijdrage	Bedragen x € 1
													Boekwaarde 31-12-2023
R430	Onderwijs - Huisvesting	1	OBR	I	Nee	381.165	0	381.165	0	0	0	0	381.165
R440	Cultuur	1	OBR	I	Nee	351.754	0	351.754	0	56.887	158.000	0	250.641
R441	Kunst en Cultuur - Ontwikkelfonds	1	OBR	I	Ja	157.451	507.000	664.451	11.628	297.156	0	0	973.235
R442	Kunstaankopen	1	OBR	I	Nee	525.024	0	525.024	0	50.000	21.077	0	553.947
R443	Monumenten	1	OBR	I	Nee	147.523	0	147.523	0	120.000	118.900	0	148.623
R647	Sporthal Ut Sporthuus	1	ERK	S	Ja	773.435	0	773.435	13.535	0	0	41.017	745.953
R660	Museum Oud Lunteren	1	ERK	S	Ja	30.964	0	30.964	542	0	0	1.371	30.135
R661	Kijk- en Luistermuseum	1	ERK	S	Ja	16.975	0	16.975	297	0	0	1.865	15.407
R433	Onderwijs - Achterstandsbeleid	2	OBR	I	Nee	1.862.819	0	1.862.819	0	0	0	0	1.862.819
R439	Legaat van Lagen	3	OBR	S	Ja	415.886	0	415.886	7.278	0	1.818	0	421.346
R456	Arbeidsmarkt Regio Foodvalley	3	OBR	I	Nee	3.830.896	0	3.830.896	0	1.584.166	1.923.482	0	3.491.580
R460	Maatschappelijke opvang	3	OBR	I	Nee	3.465.418	0	3.465.418	0	714.860	1.315.300	0	2.864.978
R461	Geweld in afhankelijkheidsrelaties	3	OBR	I	Nee	960.761	0	960.761	0	219.539	0	0	1.180.300
R462	Opvang Beschermd Wonen	3	OBR	I	Nee	6.753.526	0	6.753.526	0	2.268.000	2.500.000	0	6.521.526
R463	Fonds impuls Sociaal Domein	3	OBR	I	Nee	80.334	0	80.334	0	0	80.334	0	0
R464	Opvang en begeleiding specifieke doelgroepen	3	OBR	I	Nee	0	6.900.000	6.900.000	0	0	227.616	0	6.672.384
R411	Parkeren	4	OBR	I	Nee	218.678	0	218.678	0	161.000	20.000	0	359.678
R681	Kapitaallasten Verkeer	4	ERK	S	Ja	211.717	0	211.717	3.705	0	0	9.861	205.561
R682	Kapitaallasten Parkeren	4	ERK	S	Ja	239.339	0	239.339	4.188	0	31.780	24.276	187.471
R475	Landschapsfonds	5	OBR	I	Nee	38.118	0	38.118	0	63.980	50.000	0	52.098
R477	Starters- en doorstromers	5	OBR	I	Ja	1.317.434	0	1.317.434	23.055	132.233	73.645	0	1.399.077
R478	Fonds Woningbouw	5	OBR	I	Nee	0	0	0	0	3.000.000	0	0	3.000.000
R479	Fonds Koopgarant Gemeente Ede	5	OBR	I	Ja	1.017.500	0	1.017.500	17.806	0	0	0	1.035.306
R480	Bodemsanering	5	OBR	I	Nee	352.058	0	352.058	0	0	0	0	352.058
R651	Reserve De Ginkel	5	ERK	S	ja	0	0	0	0	1.620.000	0	0	1.620.000
R680	Structuurvisie Buitengebied	5	ERK	S	Ja	334.300	0	334.300	5.850	0	0	18.371	321.779
R683	R&T route structuren	5	ERK	S	Ja	184.592	0	184.592	3.230	0	0	25.625	162.197
R400	Overgangsrecht FLO	6	OBR	I	Nee	732.895	0	732.895	0	0	107.906	0	624.989
R417	Groot onderhoud openbare ruimte	7	OBR	I	Nee	2.680.328	0	2.680.328	0	780.033	876.252	0	2.584.109
R418	Bomenfonds	7	OBR	I	Nee	22.945	0	22.945	0	11.000	905	0	33.041

Bedragen x € 1

Nr.	Omschrijving	Progr.	Cat.	I/S	Rente ja/nee	Boekwaarde 01-01-2023	Resultaat-bestemming vorig jaar	Boekwaarde 01-01 na resultaat-bestemming	Rente	Bij	Af	Afschrijvings-bijdrage	Boekwaarde 31-12-2023
R605	Riolering buitengebied	7	ERK	S	Ja	5.292.087	0	5.292.087	92.612	0	0	374.856	5.009.843
R100	Algemene reserve	8	AR	I	Nee	60.206.701	4.565.978	64.772.679	0	30.446.817	22.714.918	0	72.504.578
R200	Algemene reserve - Begroting	8	OAR	S	Ja	6.620.841	0	6.620.841	115.865	0	115.865	0	6.620.841
R201	Algemene reserve - Rente begroting	8	OAR	S	Ja	9.656.272	0	9.656.272	168.985	0	168.985	0	9.656.272
R491	Lokale arbeidsvoorwaarden	8	OBR	I	Nee	44.205	0	44.205	0	102.000	114.500	0	31.705
R492	BTW - Compensatiefonds	8	OBR	I	Nee	2.635.364	0	2.635.364	0	2.957.086	2.363.665	0	3.228.785
R493	Cofinanciering Edese Opgaven	8	OBR	I	Nee	8.658.301	0	8.658.301	0	1.000.000	5.467.239	0	4.191.062
R495	Overlopende verplichtingen	8	OBR	I	Nee	34.000	2.940.000	2.974.000	0	0	2.914.000	0	60.000
R498	Reserve steun en herstel Corona	8	OBR	I	Nee	1.331.220	0	1.331.220	0	0	1.331.220	0	0
R499	Investeringsfonds Impuls Ede	8	OBR	I	Nee	5.374.122	249.000	5.623.122	0	0	209.640	0	5.413.482
R500	Bedrijfsmiddelen - Personeel	8	PBR	S	Nee	2.721.511	0	2.721.511	0	4.717.879	5.162.301	0	2.277.089
R501	Reserve algemene bedrijfskosten	8	PBR	S	Nee	2.380.303	0	2.380.303	0	103.015	1.277.838	0	1.205.480
R502	Reserve bedrijfsauto's	8	PBR	S	Ja	537.158	0	537.158	9.400	6.171	36.830	6.139	509.761
R503	Bedrijfsmiddelen - Huisvesting	8	PBR	S	Ja	2.069.713	0	2.069.713	36.220	1.861.948	138.739	511.450	3.317.693
R504	Bedrijfsmiddelen - Automatisering	8	PBR	S	Ja	3.184.029	0	3.184.029	55.721	2.761.482	1.099.105	0	4.902.126
R506	Bedrijfsmiddelen - WGA en ZW	8	PBR	S	Nee	1.587.273	0	1.587.273	0	890.130	735.636	0	1.741.767
R621	Egalisatiereserve Kapitaallasten gemeentelijk vastgoed	8	ERK	S	Ja	12.448.811	0	12.448.811	217.854	0	0	759.829	11.906.836
R622	Egalisatiereserve Kapitaallasten OHW	8	ERK	S	Ja	2.850.000	0	2.850.000	49.875	0	549.876	0	2.349.999
R623	Reserve exploitatie vastgoed	8	OBR	I	Nee	497.989	0	497.989	0	492.297	212.041	194.325	583.920
	Totaal					155.233.735	15.161.978	170.395.713	837.646	56.417.679	52.119.413	1.968.985	173.562.640

Reservetype

AR
BR
ERK

Omschrijving Reservetype

Algemene reserve
Bestemmingsreserve
Egalisatiereserve kapitaallasten

Reservetype

OAR
OBR
PBR

Omschrijving Reservetype

Overige algemene reserve
Overige bestemmingsreserve
Personeel- en bedrijfsreserve

Bijlage 2 - Doelen reserves

Progr.	Nr.	Reserve	Cat.	Doel
1	R430	Onderwijs - Huisvesting	4	Integraal voorzien in de behoefte aan huisvesting primair en voortgezet onderwijs via uitbreiding, ver- en nieuwbouw.
1	R440	Cultuur	4	Het doel van deze reserve is om (veelal) incidentele culturele aanvragen, die niet eerder in de begroting zijn opgenomen, te bekostigen.
1	R441	Kunst en Cultuur - Ontwikkelfonds	4	Deze reserve dient voor de ontwikkeling van een cultureel cluster in Ede-Oost. Er is voor de jaren 2008 tot en met 2010 een voorbereidingskrediet van €150.000 gevormd tot deze reserve.
1	R442	Kunstaankopen	4	Doelstelling van deze reserve is om het aanbod in kunstwerken binnen Ede op peil te houden/danwel te vergroten.
1	R443	Monumenten	4	Het bevorderen van de instandhouding, waaronder onderhoud en restauratie, van gemeentelijke en (in specifieke gevallen) rijksmonumenten.
1	R647	Sporthal Ut Sporthuus	6	Dekking kapitaallasten van sporthal Lunteren. Dekking kapitaallasten herinrichting parkeerplaats nabij sporthal Lunteren.
1	R660	Museum Oud Lunteren	6	Egalisatiereserve kapitaallasten. Vanuit de wet zijn wij verplicht om de gemeentelijke eigen bijdragen op investeringen gedurende de looptijd van de kapitaallasten evenredig te laten vrijvallen. Om zo het totaal van de kapitaallasten te verlagen in de exploitatie.
1	R661	Kijk- en Luistermuseum	6	Egalisatiereserve kapitaallasten. Vanuit de wet zijn wij verplicht om de gemeentelijke eigen bijdragen op investeringen gedurende de looptijd van de kapitaallasten evenredig te laten vrijvallen. Om zo het totaal van de kapitaallasten te verlagen in de exploitatie.
2	R433	Onderwijs - Achterstandsbeleid	4	Stimuleren van en afdekken van de financiële risico's van de projecten uitgevoerd binnen het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid met gebruik van voor dit doel beschikbare gemeentelijke middelen.
3	R439	Legaat van Lagen	4	Het legaat van Lagen is ontvangen met de bepaling dat de opbrengsten daarvan ten goede moeten komen aan de doelgroep van de (toenmalige) afdeling WIZ (Werk, Inkomen & Zorg).
3	R456	Arbeidsmarkt Regio Foodvalley	4	De via decentralisatie-uitkering en door subsidies verkregen middelen ten behoeve van het programma Arbeidsmarkt Regio Foodvalley meerjarig te besteden vanuit de rol als centrumgemeente.
3	R460	Maatschappelijke opvang	4	Gemeente Ede is centrumgemeente voor de maatschappelijke opvang. Hiertoe wordt een decentralisatie-uitkering ontvangen, waarbij resultaten op de besteding verrekend worden in de reserve.
3	R461	Geweld in afhankelijkheidsrelaties	4	Gemeente Ede is centrumgemeente voor de vrouwenopvang. Hiertoe wordt een decentralisatie-uitkering ontvangen, waarbij resultaten op de besteding verrekend worden in de reserve.
3	R462	Opvang Beschermd Wonen	4	Gemeente Ede is centrumgemeente voor Beschermd wonen. Hiertoe wordt een decentralisatie-uitkering ontvangen, waarbij resultaten op de besteding verrekend worden in de reserve.
3	R463	Fonds impuls Sociaal Domein	4	Impuls geven aan projectvoorstellen sociaal domein.
3	R464	Opvang en begeleiding specifieke doelgroepen	4	Inzet ten behoeve van de opvang van vluchtelingen, ontheemden en eventueel andere doelgroepen. De reserve inzetten om snel en adequaat te kunnen reageren op vraagstukken met betrekking tot opvang. De middelen uit deze reserve tevens inzetten voor het faciliteren en realiseren van tijdelijke huisvesting.
4	R411	Parkeren	4	Deze reserve is een egalisatiereserve met als doel om exploitatieverschillen op het product parkeren te voorkomen. Daarnaast worden ontvangen afkoopsommen in de reserve gestort, welke worden ingezet voor het realiseren van parkeervoorzieningen.
4	R681	Kapitaallasten Verkeer	6	Egalisatiereserve kapitaallasten. Vanuit de wet zijn wij verplicht om de gemeentelijke eigen bijdragen op investeringen gedurende de looptijd van de kapitaallasten evenredig te laten vrijvallen. Om zo het totaal van de kapitaallasten te verlagen in de exploitatie.
4	R682	Kapitaallasten Parkeren	6	Egalisatiereserve kapitaallasten. Vanuit de wet zijn wij verplicht om de gemeentelijke eigen bijdragen op investeringen gedurende de looptijd van de kapitaallasten evenredig te laten vrijvallen. Om zo het totaal van de kapitaallasten te verlagen in de exploitatie.

Progr.	Nr.	Reserve	Cat.	Doel
5	R475	Landschapsfonds	4	Op 10 juli 2008 heeft de raad het 'Ontwikkelingsplan Buitengebied Ede, Ruimte voor Kwaliteit' vastgesteld. In dit plan is opgenomen dat een Landschapsfonds zal worden ingesteld. De bedoeling hiervan is dat de toename van verstedelijking van het landelijke gebied gecompenseerd wordt door investeringen in de groene ruimte. Bij afname van het areaal groen door woningbouw of bedrijventerreinen wordt een afdracht gedaan ten gunste van dit fonds.
5	R477	Starters- en doorstromers	4	De reserve is ingesteld om de rente- en beheerlasten voor het aangaan van starters/doorstromersleningen te kunnen bekostigen. Hierbij is uitgegaan van een benodigd niveau van 25% van de uitstaande leningen. Vanuit het raadsbesluit is het maximum aan uitstaande leningen vooralsnog op € 9,6 miljoen bepaald.
5	R478	Fonds Woningbouw	4	Het Fonds is gericht op het realiseren van sociale huurwoningen.
5	R479	Fonds Koopgarant Gemeente Ede	4	(Sociale koop)woningen langdurig beschikbaar en betaalbaar maken, en houden voor de doelgroep.
5	R480	Bodemsanering	4	In 1997 heeft het college bepaald dat via deze reserve gespaard wordt voor toekomstige gemeentelijke bijdragen voor bodemsanering (egalitatie van lasten).
5	R651	Reserve De Ginkel	6	De reserve dient ter dekking van toekomstige kapitaallasten (afschrijving en rente) met betrekking tot de gebiedsontwikkeling de Ginkel.
5	R680	Structuurvisie Buitengebied	6	De BBV verplicht om investeringen bekostigd uit gemeentelijke bijdragen te activeren. Deze egalitatie-reserve is ingesteld om de hieruit volgende kapitaallasten te dekken uit de reeds beschikbare gemeentelijke bijdragen.
5	R683	R&T route structuren	6	De BBV verplicht om investeringen bekostigd uit gemeentelijke bijdragen te activeren. Deze egalitatie-reserve is ingesteld om de hieruit volgende kapitaallasten te dekken uit de reeds beschikbare gemeentelijke bijdragen.
6	R400	Overgangsrecht FLO	4	Deze reserve heeft als doel het opvangen van tijdelijke extra overgangsrechten als gevolg van het afschaffen Functioneel Leeflijdsontslag Brandweer.
7	R417	Groot onderhoud openbare ruimte	4	De reserve heeft als doel om financiële schommelingen in het groot onderhoud (type3) van de producten Wegen en Openbare verlichting, Openbaar groen en Openbare speelgelegenheden op te vangen. Enkel het resultaat van groot onderhoud zal verrekend worden met deze reserve. Service en regulier onderhoud (type 1 en 2) blijven in de exploitatie en vervangingsonderhoud (type 4) in de kredieten.
7	R418	Bomenfonds	4	Het gemeentelijk Bomenfonds biedt de mogelijkheid om budget te reserveren voor bomen die niet binnen projecten of op andere particuliere gronden gecompenseerd kunnen worden. Dit budget wordt op een later moment ingezet voor de aanplant van bomen op een andere locatie.
7	R605	Riolering buitengebied	6	Egalitatie-reserve kapitaallasten.
8	R100	Algemene reserve	1	Deze reserve is ingesteld bij de gemeenterekening als saldireserve, waarmee jaarlijkse tekorten dan wel overschotten, na resultaatbestemming worden verrekend.
8	R200	Algemene reserve - Begroting	2	Deze reserve zorgt voor een jaarlijkse bijdrage aan de meerjarenbegroting en dient als algemeen dekkingsmiddel.
8	R201	Algemene reserve - Rente begroting	2	Deze reserve zorgt voor een jaarlijkse bijdrage aan de meerjarenbegroting en dient als algemeen dekkingsmiddel. Het bedrag bestaat uit het rentebedrag over de hoofdsom.
8	R491	Lokale arbeidsvoorwaarden	4	Het bevorderen van lokale arbeidsvoorwaarden.
8	R492	BTW - Compensatiefonds	4	Het herverdelen van de inkoop-btw op het product afval en riolering naar de algemene middelen, aangezien de btw op deze producten onderdeel uitmaakt van de leges en compensabel is via het BCF.
8	R493	Cofinanciering Edese Opgaven	4	Deze reserve is bedoeld om maatschappelijke investeringen van overheden en andere partijen in Ede te stimuleren in de grote opgaven en transities ten aanzien van: wonen, werken, landbouw, natuur, duurzame energie en zorg. Het gaat daarbij om het financieren van maatschappelijk onrendabele toppen van investeringen van andere partijen en cofinanciering van projecten, impulsen en investeringen van andere overheden.
8	R495	Overlopende verplichtingen	4	Via deze reserve worden de resultaatbestemmingen afgewikkeld waar geen specifieke reserve voor is.
8	R498	Reserve steun en herstel Corona	4	De reserve geeft de mogelijkheid om waar nodig snel en adequaat in te kunnen spelen op te nemen maatregelen in het kader van de coronacrisis.
8	R499	Investeringsfonds Impuls Ede	4	Impuls geven aan diverse programma's binnen de gemeente.

Progr.	Nr.	Reserve	Cat.	Doel
8	R500	Bedrijfsmiddelen - Personeel	5	Egalisatiereserve voor kosten van gemeentelijk personeel.
8	R501	Reserve algemene bedrijfskosten	5	Egalisatie van inkomsten met betrekking tot investeringen.
8	R502	Reserve bedrijfsauto's	5	Egalisatiereserve ten behoeve van de gemeentelijke bedrijfsmiddelen.
8	R503	Bedrijfsmiddelen - Huisvesting	5	Egalisatiereserve met betrekking tot investeringen voor de gemeentelijke huisvesting.
8	R504	Bedrijfsmiddelen - Automatisering	5	Egalisatiereserve met betrekking tot investeringen op ICT gebied.
8	R506	Bedrijfsmiddelen - WGA en ZW	5	Het doel van de reserve is middelen te reserveren voor toekomstige uitkeringen voor Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsongeschikten (WGA en ziekewet (ZW)).
8	R621	Egalisatiereserve Kapitaallasten gemeentelijk vastgoed	6	Egalisatiereserve kapitaallasten. Vanuit de wet zijn wij verplicht om de gemeentelijke eigen bijdragen op investeringen gedurende de looptijd van de kapitaallasten evenredig te laten vrijvallen. Om zo het totaal van de kapitaallasten te verlagen in de exploitatie.
8	R622	Egalisatiereserve Kapitaallasten OHW	6	Egalisatiereserve kapitaallasten. Vanuit de wet zijn wij verplicht om de gemeentelijke eigen bijdragen op investeringen gedurende de looptijd van de kapitaallasten evenredig te laten vrijvallen. Om zo het totaal van de kapitaallasten te verlagen in de exploitatie.
8	R623	Reserve exploitatie vastgoed	4	Deze egalisatiereserve is ingesteld voor de afwikkeling van de exploitatieresultaten van het gemeentelijk vastgoed die ontstaan door de meerjarige huurprijsystematiek.

Categorie	Omschrijving
1	Algemene reserve
2	Overige algemene reserve
3	Bestemmingsreserve
4	Overige bestemmingsreserve
5	Personeel- en bedrijfsreserve
6	Egalisatiereserve kapitaallasten

Bijlage 3 - Overzicht van voorzieningen

Nr.	Naam voorziening	Cat.	Progr.	Index. ja/nee	Boekwaarde 1/1/2023	Indexatie	Bij	Af	Vrijval	Bedragen x € 1
										Boekwaarde 31/12/2023
V101	Wethouderspens. en uitkeringen	1	8	Nee	5.740.182	0	71.081	168.984	498.432	5.143.847
V105	Wachtgeldverplichtingen	1	8	Nee	233.206	0	192.443	182.963	0	242.686
V106	Voorziening verlofsparen	1	8	Nee	937.844	0	0	0	625.462	312.382
V147	Onderhoud gem. vastgoedportefeuille	2	8	Nee	3.321.888	0	3.757.549	1.468.900	0	5.610.536
V162	Vervangingsinvesteringen riolering	4	7	Ja	29.246.403	511.812	3.182.977	6.125.663	0	26.815.529
V163	Begraven	1	7	Nee	666.852	0	0	222.828	0	444.024
V166	Liquidatie Permar	1	3	Nee	124.663	0	0	0	55.499	69.164
V167	Voorziening Afval	2	5	Nee	3.165.994	0	0	216.185	0	2.949.809
	Totaal				43.437.032	511.812	7.204.049	8.385.524	1.179.393	41.587.977

Categorie 1 - Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen

Categorie 2 - Voorzieningen ter egalisering van kosten

Categorie 3 - Voorzieningen voor risico's

Categorie 4 - Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven

Bijlage 4 - Single Information Single Audit (concept*)

* Op het moment van drukken van Programmarekening 2023 is de accountantscontrole nog niet afgerond. Meest actuele versie van deze bijlage is te vinden op <https://pencportal.ede.nl/>.

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Vereniging	Uitvoeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 10.905.370			€ 0	€ 0	€ 375.680
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
			Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10		
			€ 0	€ 228.690	€ 11.509.740	€ 27.490.556		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) (vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)
			Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			74	202	18	18	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1	Reeks 1	Ja	Ja
					Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)	Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08	Aard controle R Indicator: B2/09	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10		
			N.v.t.	Nee	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Werkelijke kosten
Aard controle R Indicator: B2/11	Aard controle R Indicator: B2/12	Aard controle R Indicator: B2/13	Aard controle R Indicator: B2/14	Aard controle R Indicator: B2/15	Aard controle R Indicator: B2/16			
€ 118.273	€ 137.535			€ 0	€ 0			
Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2			
Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)			
Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen			
Aard controle R Indicator: B2/17	Aard controle R Indicator: B2/18	Aard controle R Indicator: B2/19	Aard controle R Indicator: B2/20	Aard controle R Indicator: B2/21	Aard controle R Indicator: B2/22			
€ 28.120	€ 76.760	€ 62.424	€ 62.424	€ 32.310	€ 32.310			

			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/26	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/27	
BZK	C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls Tranche 1 t/m 5 Gemeenten	Projectnaam/nummer Aard controle n.v.t. Indicator: C9/01	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht Aard controle n.v.t. Indicator: C9/02	Algesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee) Aard controle D1 Indicator: C9/03	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C9/04	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C9/05	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C9/06
			1 Veluwe Poort	Nee	Ja	188	45	188
			2					
			20					
			Kope projectnaam/nummer Aard controle n.v.t. Indicator: C9/07	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht Aard controle n.v.t. Indicator: C9/08	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C9/09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: C9/10	Opbrengsten (jaar T) Aard controle R Indicator: C9/11	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: C9/12
			1 Veluwe Poort	Ja	€ 3.684.781	€ 21.965.721	€ 8.290.050	€ 21.543.861
			2					
			20					
			Kope projectnaam/nummer Aard controle n.v.t. Indicator: C9/13	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht Aard controle n.v.t. Indicator: C9/14	Toelichting afwijking(en) Aard controle n.v.t. Indicator: C9/15	Eindverantwoording/ project afgerond (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C9/16		
			1 Veluwe Poort	Nee	Door optimalisatie en andere uitwerking van de verschillende maatregelen is de verhouding verschoven. Echter in absolute aantallen gaan we meer woningen bouwen en ook meer betaalbare woningen. Daarnaast was reeds in de aanvraag aangegeven dat middellange huur eventueel wanhagen zou worden door betaalbare koop. Dit is ook gebeurd	Nee		
			2					
			20					
BZK	C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen Gemeenten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C31/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C31/02	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging Aard controle n.v.t. Indicator: C31/03	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld Aard controle n.v.t. Indicator: C31/04	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C31/05	
			€ 0	€ 834.915	€ 0		Nee	
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen Gemeenten	Beschikkingnummer/naam Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C32/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) Aard controle D2 Indicator: C32/04	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06

			€ 0	€ 0		Vertraging wegens leveringsproblemen bij installateurs	Ja	
1	SUVIS21-00885790		€ 0	€ 0	Nee	Vertraging wegens leveringsproblemen bij installateurs	Ja	
2	SUVIS21-2-02715792		€ 0	€ 0	Nee	Vertraging wegens leveringsproblemen bij installateurs	Ja	
3	SUVIS21 2 02784431		€ 0	€ 0	Nee	Vertraging wegens leveringsproblemen bij installateurs	Nee	
4	SUVIS21-2-02462160		€ 0	€ 0	Nee	Vertraging wegens leveringsproblemen bij installateurs	Nee	
5	SUVIS21-2-02709903		€ 0	€ 0	Nee	Vertraging wegens leveringsproblemen bij installateurs	Ja	
	Kopie Beschikkingnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07	Aard controle D2 Indicator: C32/08	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09		
1	SUVIS21-00885790	Nee			Vertraging wegens leveringsproblemen bij installateurs			
2	SUVIS21-2-02715792	Nee			Vertraging wegens leveringsproblemen bij installateurs			
3	SUVIS21 2 02784431	Nee			Vertraging wegens leveringsproblemen bij installateurs			
4	SUVIS21-2-02462160	Nee			Vertraging wegens leveringsproblemen bij installateurs			
5	SUVIS21-2-02709903	Nee			Vertraging wegens leveringsproblemen bij installateurs			
100								
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Cumulative besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten	Cumulative besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Aard controle R Indicator: C55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Aard controle R Indicator: C55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06
			977	€ 102 003	€ 139 462	739	€ 95 371	€ 125 633
		Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten	Cumulative besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten				
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09			
			1 070	€ 246 630	€ 362 230			
		Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. daksisolatie, vloeisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlagings energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15
			2 681	1 965	0	1 070	0	0
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 0	Ja				

BZK	C73	Actie agenda vakantieparken; acties 3.6 en 3.7	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen aan de acties 3.6 en 3.7 Gemeente Ede	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen aan de acties 3.6 en 3.7 Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C73/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C73/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C73/03				
			€ 15.492	€ 67.964	Ja				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal wagen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen		
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05		
			€ 115.898	€ 0	4	300	45		
BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T)	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...]	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegelend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van de laatstbedeelde woningen	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01	Aard controle R Indicator: C94/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03	Aard controle R Indicator: C94/04	Aard controle R Indicator: C94/05	Aard controle R Indicator: C94/06	
			1 LAI23-03502266	€ 0	0	0	0	€ 0	
			2 LAI23-03502266	€ 0	0	0	0	€ 0	
			100 LAI23-03502266	€ 0	0	0	0	€ 0	
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle R Indicator: C94/07	Aard controle R Indicator: C94/08	Aard controle R Indicator: C94/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10			
			1	€ 0	€ 0	Nee			
			2	€ 0	€ 0	Nee			
			100	€ 0	€ 0	Nee			
BZK	C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Algesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Algesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C105/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/02	Aard controle D1 Indicator: C105/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/04	Aard controle D1 Indicator: C105/05	Aard controle R Indicator: C105/06	
			1	0	Ja	0	Ja	€ 0	
			2	2	Ja	0	Ja	€ 0	
			20						
			Kope projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Algesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C105/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/11	Aard controle D1 Indicator: C105/12	
			1	€ 0	Ja		0	Ja	
			2	€ 0	Ja		0	Ja	
			20						
			Kope projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: C105/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/14					
			1	Nee					
			2	Nee					
			20						

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
			€ 318.941	€ 2.451.517	€ 532.497	€ 295.412	€ 1.631.933	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09		
			1					
			2					
			100					
OCW	D10	Volwasseneneducatie	Verstrekke uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsbijstelling)	Reservering educatie voorgaand jaar (jaar T-1) [beschikking OCW]	Totaal beschikbare middelen educatie (jaar T)	Besteding (jaar T) van educatie	Reservering besteding van educatie in (jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Onttrekking besteding van educatie in (jaar T) van volgend kalenderjaar (jaar T+1)
		Contactgemeenten	Aard controle R Indicator: D10/01	Aard controle R Indicator: D10/02	Aard controle R Indicator: D10/03	Aard controle R Indicator: D10/04	Aard controle R Indicator: D10/05	Aard controle R Indicator: D10/06
			€ 1.125.026	€ 233.451	€ 1.358.477	€ 970.068	€ 281.257	€ 0
			Bij lagere besteding dan beschikbare middelen				Bij hogere besteding dan beschikbare middelen	
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	
			€ 658.144				€ 861.614	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09		
			1					
			2					
			10					
OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D19/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/03			
			€ 276.841	€ 419.197	Ja			
OCW	D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	Naam instelling of samenwerkingsverband	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D21/01	Aard controle R Indicator: D21/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D21/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D21/05	
			1 Stichting Cultura	€ 294.700	€ 294.700	Nee		
			2					
			55					
OCW	D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D22/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D22/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D22/03			
			1 € 0	€ 0	Nee			
			2 € 0	€ 0	Nee			
			100 € 0	€ 0	Nee			

lenW	E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra Gemeenten en GRen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E21/01	Aard controle R Indicator: E21/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/03	Aard controle R Indicator: E21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/06
			1 31175886	€ 41.220	€ 41.220	€ 24.691	€ 24.691	Ja
			2					
			Kopie beschikkingnummer	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee)	Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)en niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 06 Nee is ingevuld)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E21/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/09			
			1 31175886	Ja				
			2					
lenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/01	Aard controle R Indicator: E27B/02	Aard controle R Indicator: E27B/03	Aard controle R Indicator: E27B/04	Aard controle R Indicator: E27B/05	
			1 80A094E4	€ 166.250	€ 2.750.705			
			2					
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindeverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/10	
			1 80A094E4	€ 166.250	€ 2.750.705	Eindeverantwoording van het subsidieproject heeft niet via SiSa, maar kan plaatsvinden door de provincie Utrecht een afschrift te verstrekken van de eindverantwoording bij de provincie Gelderland. Deze eindverantwoording bevat een inhoudelijk verslag, een financiële eindverantwoording die voorzien is van een controleverklaring door een onafhankelijke externe accountant. Het is akkoord dat daarvoor het controleprotocol wordt gevolgd van de provincie Gelderland. Indien de door de accountant goedgekeurde gerealiseerde subsidieabele kosten in het kader van de eindverantwoording tenminste het oorspronkelijke bedrag aan subsidieabele kosten van € 617.500 bedragen zal de provincie Utrecht de volledige BOU-bijdrage van € 166.250 - aan de gemeente Ede uitbetalen.	Ja	
			2					
lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06

1	060307	Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2021/200143	€ 0	€ 9 498	€ 0	€ 18 996	
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
		Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
		Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09				
1	060307	Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2021/200143	Nee				
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
		Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel			
		Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13			
1	060307	Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2021/200143	0602287	Nee			
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
lenW	E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	Beschikingsnummer / naam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Daadwerkelijke startdatum van het project (dd/mm/jj)	Daadwerkelijke einddatum van het project (dd/mm/jj)	Ervaringen binnen 3 maanden na afroning project gedeeld (ja/nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E53/01	Aard controle R Indicator: E53/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/06
1			SPUKSLA-23-03586736	€ 10.796	€ 10.796	1-11-2023		
2			SPUKSLA-23-03590766	€ 0	€ 0	22-4-2024		
20			Kopie beschikingsnummer /naam	Jaar waarin het project is opgenomen in een decentraal uitvoeringsplan				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E53/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/08				
1			SPUKSLA-23-03586736	2024				
2			SPUKSLA-23-03590766	2024				
20			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E53/09					
			Nee					

lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten	Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 756.090	€ 756.090	€ 532.731	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
			1 342 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom/ aantal in Stuks	Ja	1	1 project afgerond in 2023		
			2 337 Aanleg van een fietsstraat op een 30 km/h weg/aantal in Meters	Ja	200	1 project afgerond in 2022, verwacht in 2023 na akkoord verstrekker		
			3 342 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom/ aantal in Stuks	Nee	0			
			4 337 Aanleg van een fietsstraat op een 30 km/h weg/aantal in Meters	Nee	0			
lenW	E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Beschikingsnaam/nummer	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/02	Aard controle R Indicator: E87B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/04	Aard controle R Indicator: E87B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/06
			1 060228 Gemeente Ede	S2023-0001036	0	0	0	0
			2					
			3					
			4					
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			Kopie beschikingsnaam/nummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/08				
			1 S2023-0001036	Nee				
			2					
			10					
EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T): salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: F28/01	Aard controle R Indicator: F28/02	Aard controle R Indicator: F28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04	Aard controle R Indicator: F28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06
			€ 741.650	€ 356.525	€ 690.119	€ 1.788.294	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07					
			Nee					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 27.149.824	€ 410.476	€ 965.764	€ 4.120	€ 44.777	€ 0
			Alle gemeenten verantwoord voor (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	1.1 Participatiewet (PW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)

			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Gemeente 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 59.478	€ 8.831	€ 0	€ 2.148.573	€ 33.801	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	<p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023</p> <p>Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.</p>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 105.500	€ 20.325	€ 46.334	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	<p>Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023</p> <p>Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr</p>	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/02	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/03	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/04	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/05	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 11.403	€ 45.555	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 7.636	€ 20.794	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 11.200	€ 13.153	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 9.488	€ 1.751	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.339	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 39.727	€ 83.592	€ 0

			Kopie regeling		Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)		Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T)		Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Aard controle R Indicator: G4/08	Gemeente	Aard controle R Indicator: G4/09	Gemeente	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10			
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	0	0	Ja			
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	0	0	Ja			
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	0	0	Ja			
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	0	0	Ja			
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	0	0	Ja			
			6 Totaal	0	0	0	0	N.v.t.			
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig		Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15				
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)								
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)								
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)								
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)								
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)								
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire					
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19					
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0				
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0				
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0				
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0				
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0				
			6 Totaal	0	0	0	0				
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2023	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)						
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente						
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03						
			€ 669.043	€ 0	Ja						
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)						
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente						
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03						
			€ 0	€ 0	Ja						

SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2023	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel (jaar T), ongeacht de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 73.415	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
WWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 1.196.727	€ 1.250.701				
		Activiteiten	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
					Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		1 Gedruiswal Sportpark Otterlo	€ 11.848	€ 11.848	€ 11.848			
		2 MFA Otterlo - opstallen	€ 41.501	€ 41.501	€ 41.501			
		3 Kleedkamers renovatie Pepstg B-Geel	€ 69	€ 69	€ 69			
		4 Renovatie Platanenweg 2	€ 60.300	€ 60.300	€ 60.300			
		5 Inclusie Haldenweg 48 48a	€ 15.619	€ 15.619	€ 15.619			
		6 Maatwerk+ DVO buitenverlichting	€ 4.562	€ 4.562	€ 4.562			
		7 Renovatie Kerkhofaan Lunteren	€ 103.291	€ 103.291	€ 103.291			
		8 LED-verlichting sportparken (A681095)	€ 9.694	€ 9.694	€ 9.694			
		9 LED-verlichting sportparken (A681096)	€ 2.505	€ 2.505	€ 2.505			
		10 LED-verlichting sportparken (A681097)	€ 13.567	€ 13.567	€ 13.567			
		11 LED-verlichting sportparken (681098)	€ 18.492	€ 18.492	€ 18.492			
		12 LED-verlichting sportparken (A681100)	€ 13.368	€ 13.368	€ 13.368			
		13 LED-verlichting sportparken (A681101)	€ 574	€ 574	€ 574			
		14 LED-verlichting sportparken (A684012)	€ 9.811	€ 9.811	€ 9.811			
		15 LED-verlichting sportparken (A685008)	€ 4.165	€ 4.165	€ 4.165			
		16 LED-verlichting sportparken (A686007)	€ 1.286	€ 1.286	€ 1.286			
		17 LED-verlichting sportparken (A6870004)	€ 6.220	€ 6.220	€ 6.220			
		18 Het Nieuwe Zwembad	€ 49.730	€ 49.730	€ 49.730			
		19 Binnen- en buitensport onderhoud (exploitatie)	€ 160.022	€ 160.022	€ 160.022			
		20 Binnen- en buitensport onderhoud (voorziening)	€ 7.226	€ 7.226	€ 7.226			
		21 MFA (sport) (exploitatie)	€ 10.970	€ 10.970	€ 10.970			
		22 MFA (sport) (voorziening)	€ 8.546	€ 8.546	€ 8.546			
		23 Zwembad onderhoud (voorziening)	€ 21.711	€ 21.711	€ 21.711			
		24 MFA Otterlo - sport inrichting	€ 6.322		€ 6.322			
		25 Water tbv sproeien buitenterreinen	€ 35		€ 35			
		26 Nadeel mengpercentage	€ 13.321				€ 13.321	
		27 Stichting SSE (Bedrijfskosten en investeringen)	€ 655.946				€ 655.946	
		28						
		29						
		30						
		31						
		100						

WVS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle R Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/04			
			€ 30.135	€ 95.980	Ja	Nee			
WVS	H17	Regeling specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken	Gerealiseerd aantal cliënten in (jaar T)	Cumulatief aantal cliënten (t/m jaar T)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: H17/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H17/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H17/03				
			20	€ 154					
WVS	H21	Specifieke uitkering clientondersteuning	Gerealiseerde activiteit inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02	Aard controle R Indicator: H21/03	Aard controle R Indicator: H21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05		
			Ja		€ 33.467	€ 45.771	Nee		
WVS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05		
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 80.263	€ 80.263		€ 80.263	Ja	
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 552.579	€ 551.998		€ 551.998	Ja	
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 123.481	€ 97.319	€ 24.696	€ 97.319	Ja	
			4 Kansrijke Start	€ 92.611	€ 56.211	€ 18.522	€ 56.211	Ja	
			5 Mentale Gezondheid	€ 43.218	€ 35.577	€ 8.644	€ 35.577	Ja	
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 108.046	€ 85.027	€ 21.609	€ 85.027	Ja	
			7 Valpreventie	€ 317.964	€ 23.000	€ 63.593	€ 23.000	Ja	
			8 Leefomgeving	€ 61.741	€ 0	€ 12.348	€ 0	Ja	
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 15.435	€ 16.960	€ 3.087	€ 16.960	Ja	
			10 Versterken sociale basis	€ 225.353	€ 227.977	€ 45.071	€ 227.977	Ja	
			11 Mantelzorg	€ 61.741	€ 49.393	€ 12.348	€ 49.393	Ja	
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 61.741	€ 64.393	€ 12.348	€ 64.393	Ja	
			13 Welzijn op recept	€ 33.957	€ 27.166	€ 6.791	€ 27.166	Ja	
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 15.435	€ 15.435	€ 3.087	€ 15.435	Ja	
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 54.949	€ 0	€ 10.990	€ 0	Ja	
			Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08					
			1 Lokaal Sportakkoord	Ja					
			2 Brede regeling combinatiefuncties	Ja					
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Ja					
			4 Kansrijke Start	Ja					
			5 Mentale Gezondheid	Ja					
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	Ja					
			7 Valpreventie	Ja					
			8 Leefomgeving	Ja					
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Ja					
			10 Versterken sociale basis	Ja					
			11 Mantelzorg	Ja					
			12 Eén tegen eenzaamheid	Ja					
			13 Welzijn op recept	Ja					
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Ja					
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	Ja					

			Eindverantwoording (Ja/Nee)							
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09							
			Nee							
WWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Beschikkingnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen					
				Automatisch berekend	Automatisch berekend					
				Aard controle n.v.t. Indicator: H32/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/03				
			MEOZ23236	€ 702.478	€ 702.478					
			Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee)	Toelichting			
				Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/05	Aard controle R Indicator: H32/06	Aard controle D1 Indicator: H32/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/08		
			1 2 3 20	Zwembad de Peppel Bosbad Lunteren Zwembad de Vrije Slag	€ 504.610 € 56.623 € 141.245	€ 504.610 € 56.623 € 141.245	Ja Ja Ja			
WWS	H35	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Beschikkingnummer	Zijn activiteiten verricht zoals vermeld in artikel 3 van de regeling (jaar T) (Ja/Nee)	Is meegewerkt aan monitoring zoals gesteld in artikel 7 lid 2 in de regeling (jaar T) (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) Zelfstandige uitvoering	Correcties besteding (T-1) inclusief uitvoering door medeoverheden vanaf SiSa 2024	Eindverantwoording (jaar T) (Ja/Nee)		
				Aard controle n.v.t. Indicator: H35/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H35/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H35/03	Aard controle R Indicator: H35/04	Aard controle R Indicator: H35/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H35/06	
			1 2	IZA2023n010	Ja	Ja	€ 2.353.713		Nee	

Bijlage 5 - Overzicht baten en lasten per taakveld

Bedragen x € 1.000

Taakveld - programma	Rekening 2022		Begroting 2023		Rekening 2023		Verschil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
01 Bestuur	7.666	-3.333	8.374	-3.515	8.466	-3.594	-91	79
08 Bestuur en Organisatie	7.666	-3.333	8.374	-3.515	8.466	-3.594	-91	79
010 Mutaties reserves	71.330	-70.700	46.229	-50.623	57.268	-54.088	-11.039	3.465
01 Maatschappelijke voorzieningen	248	-1.339	550	-1.172	550	-779	0	-393
02 Preventieve ondersteuning	15	-1.988	0	-610	371	-967	-371	357
03 Individuele ondersteuning	5.581	-2.568	3.752	-5.163	4.423	-6.934	-671	1.771
04 Economie en Mobiliteit	246	-648	193	-783	243	-673	-51	-110
05 Ruimtelijke ontwikkeling	28.401	-40.358	7.742	-12.904	7.776	-8.140	-33	-4.764
06 Veiligheid	0	-242	0	-182	0	-182	0	0
07 Kwaliteit leefomgeving	3.207	-2.430	2.750	-1.155	2.952	-1.256	-202	100
08 Bestuur en Organisatie	33.633	-21.126	31.241	-28.653	40.953	-35.158	-9.712	6.505
011 Resultaat van de rek. baten/lasten	15.162	0	0	0	0	0	0	0
08 Bestuur en Organisatie	15.162	0	0	0	0	0	0	0
02 Burgerzaken	3.264	-1.670	3.093	-1.750	3.675	-1.639	-582	-110
08 Bestuur en Organisatie	3.264	-1.670	3.093	-1.750	3.675	-1.639	-582	-110
03 Beheer overige gebouwen en grond	2.692	-3.328	2.762	-2.863	2.825	-3.055	-62	192
08 Bestuur en Organisatie	2.692	-3.328	2.762	-2.863	2.825	-3.055	-62	192
04 Overhead	40.385	-6.910	47.216	-5.576	46.519	-7.897	696	2.322
04 Economie en Mobiliteit	1	0	0	0	1	0	-1	0
05 Ruimtelijke ontwikkeling	374	0	0	0	334	0	-334	0
07 Kwaliteit leefomgeving	0	0	0	0	14	0	-14	0
08 Bestuur en Organisatie	40.010	-6.910	47.216	-5.576	46.171	-7.897	1.045	2.322
05 Treasury	508	-4.423	1.153	-2.888	727	-4.389	426	1.501
08 Bestuur en Organisatie	508	-4.423	1.153	-2.888	727	-4.389	426	1.501
061 OZB woningen	1.713	-15.393	1.830	-16.247	2.005	-16.868	-175	621
08 Bestuur en Organisatie	1.713	-15.393	1.830	-16.247	2.005	-16.868	-175	621
062 OZB niet- woningen	494	-11.793	529	-12.618	529	-12.469	0	-149
08 Bestuur en Organisatie	494	-11.793	529	-12.618	529	-12.469	0	-149
063 Parkeerbelasting	0	-1.546	0	-1.600	0	-1.727	0	127
04 Economie en Mobiliteit	0	-1.546	0	-1.600	0	-1.727	0	127
064 Belastingen overig	5	-396	474	-450	483	-458	-9	9
04 Economie en Mobiliteit	0	0	469	-450	478	-458	-9	9
08 Bestuur en Organisatie	5	-396	5	0	5	0	0	0
07 Alg. uitkering en ov. uitkeringen gemeentefonds	522	-255.606	0	-253.889	186	-261.642	-186	7.753
06 Veiligheid	522	-522	0	-6	186	-186	-186	180
08 Bestuur en Organisatie	0	-255.084	0	-253.883	0	-261.456	0	7.573
08 Overige baten en lasten	816	-34	-89	0	-3.068	-639	2.979	639
08 Bestuur en Organisatie	816	-34	-89	0	-3.068	-639	2.979	639
09 Vennootschapsbelasting	57	0	136	0	239	0	-104	0
07 Kwaliteit leefomgeving	57	0	0	0	120	0	-120	0
08 Bestuur en Organisatie	0	0	136	0	119	0	17	0
11 Crisisbeheersing en brandweer	8.190	-34	9.026	-6	9.243	-46	-217	40
06 Veiligheid	8.194	-31	9.031	-6	9.248	-45	-218	39

Taakveld - programma	Rekening 2022		Begroting 2023		Rekening 2023		Verschil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
08 Bestuur en Organisatie	-3	-4	-5	0	-5	-1	0	1
12 Openbare orde en veiligheid	4.770	-649	6.102	-611	5.824	-579	278	-31
06 Veiligheid	4.770	-649	6.102	-611	5.824	-579	278	-31
21 Verkeer en vervoer	15.686	-2.253	20.874	-1.840	20.703	-2.137	171	297
04 Economie en Mobiliteit	2.047	-36	2.999	-5	3.076	-231	-77	226
07 Kwaliteit leefomgeving	13.626	-2.233	17.877	-1.835	17.629	-1.900	248	65
08 Bestuur en Organisatie	13	17	-2	0	-2	-6	0	6
22 Parkeren	837	-30	1.077	-3	1.032	7	45	-11
04 Economie en Mobiliteit	838	-30	1.073	-1	1.018	7	54	-9
08 Bestuur en Organisatie	-1	0	4	-2	14	0	-9	-2
31 Economische ontwikkeling	2.409	-115	2.922	-237	2.797	-653	125	416
04 Economie en Mobiliteit	1.922	-115	2.369	-237	2.256	-653	112	416
05 Ruimtelijke ontwikkeling	487	0	553	0	540	0	13	0
32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	9.553	-3.377	17.274	-15.568	11.569	-3.327	5.704	-12.241
04 Economie en Mobiliteit	9.585	-3.377	17.274	-15.568	11.569	-3.327	5.704	-12.241
06 Veiligheid	-32	0	0	0	0	0	0	0
33 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	72	0	220	-23	78	0	143	-23
04 Economie en Mobiliteit	72	0	220	-23	78	0	143	-23
34 Economische promotie	1.209	-2.734	1.422	-2.120	1.194	-2.612	228	492
01 Maatschappelijke voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0
04 Economie en Mobiliteit	468	-353	298	-25	185	-30	113	5
08 Bestuur en Organisatie	741	-2.382	1.124	-2.095	1.009	-2.582	115	487
42 Onderwijshuisvesting	6.258	-540	6.771	-396	6.559	-839	212	443
01 Maatschappelijke voorzieningen	5.763	-27	6.497	-30	6.213	-401	283	371
08 Bestuur en Organisatie	495	-513	274	-366	345	-438	-72	72
43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	8.361	-4.606	10.446	-5.943	9.730	-5.506	715	-438
02 Preventieve ondersteuning	4.670	-3.749	6.586	-5.061	5.784	-4.692	802	-368
03 Individuele ondersteuning	3.656	-858	3.818	-883	3.909	-813	-92	-70
05 Ruimtelijke ontwikkeling	35	0	41	0	37	0	4	0
51 Sportbeleid en activering	8.143	-274	8.678	-1.204	9.611	-1.955	-933	751
01 Maatschappelijke voorzieningen	8.143	-274	8.678	-1.204	9.611	-1.955	-933	751
52 Sportaccommodaties	2.456	-1.870	2.673	-2.016	2.726	-2.233	-53	217
08 Bestuur en Organisatie	2.456	-1.870	2.673	-2.016	2.726	-2.233	-53	217
53 Cultuurpresentatie, productie en participatie	6.002	-1.564	6.082	-1.320	5.810	-1.340	272	20
01 Maatschappelijke voorzieningen	4.675	-467	4.801	-316	4.429	-316	372	0
08 Bestuur en Organisatie	1.327	-1.096	1.281	-1.005	1.382	-1.024	-100	20
54 Musea	1.343	-65	1.607	-77	1.402	-57	205	-20
01 Maatschappelijke voorzieningen	1.343	-65	1.607	-77	1.402	-57	205	-20
55 Cultureel erfgoed	876	-151	743	-103	802	-142	-59	39
01 Maatschappelijke voorzieningen	674	-77	719	-94	792	-91	-73	-3
08 Bestuur en Organisatie	201	-74	24	-10	10	-51	14	42
56 Media	3.471	0	3.920	-116	3.919	-116	0	0
01 Maatschappelijke voorzieningen	3.471	0	3.920	-116	3.919	-116	0	0
57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	11.040	-609	11.367	-1.387	11.244	-1.336	123	-51

Taakveld - programma	Rekening 2022		Begroting 2023		Rekening 2023		Verschil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
05 Ruimtelijke ontwikkeling	886	-317	1.101	-776	1.212	-645	-111	-132
07 Kwaliteit leefomgeving	10.125	-279	10.241	-599	10.011	-677	229	79
08 Bestuur en Organisatie	29	-13	25	-12	21	-14	5	2
61 Samenkracht en burgerparticipatie	23.620	-16.945	32.535	-17.481	27.852	-16.478	4.682	-1.003
02 Preventieve ondersteuning	11.902	-28	15.183	-2.565	13.380	-1.495	1.803	-1.070
03 Individuele ondersteuning	9.222	-15.981	14.465	-14.239	11.486	-14.215	2.979	-23
07 Kwaliteit leefomgeving	1.735	-26	2.334	0	2.265	-87	69	87
08 Bestuur en Organisatie	761	-909	553	-678	722	-681	-169	3
62 Wijkteams	6.761	-210	7.873	-89	7.804	-354	69	265
02 Preventieve ondersteuning	6.759	-210	7.873	-89	7.804	-354	69	265
08 Bestuur en Organisatie	1	0	0	0	0	0	0	0
63 Inkomensregelingen	44.592	-25.735	39.844	-25.893	45.847	-29.145	-6.002	3.252
03 Individuele ondersteuning	44.175	-25.735	39.306	-25.893	45.311	-29.123	-6.004	3.230
05 Ruimtelijke ontwikkeling	341	0	425	0	415	-10	10	10
07 Kwaliteit leefomgeving	79	0	98	0	98	-4	0	4
08 Bestuur en Organisatie	-3	0	15	0	23	-7	-8	7
64 Begeleide participatie	8.323	-184	9.459	-95	8.655	-144	804	49
03 Individuele ondersteuning	8.139	0	9.459	0	8.594	0	865	0
07 Kwaliteit leefomgeving	0	0	0	-95	5	-88	-5	-7
08 Bestuur en Organisatie	184	-184	0	0	55	-55	-55	55
65 Arbeidsparticipatie	8.685	-1.409	8.897	-451	9.509	-1.410	-612	959
03 Individuele ondersteuning	8.685	-1.409	8.897	-451	9.509	-1.410	-612	959
66 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.867	-1	4.816	-210	4.947	-404	-131	194
03 Individuele ondersteuning	3.867	-1	4.816	-210	4.947	-404	-131	194
671 Maatwerkdienstverlening 18+	429	0	276	0	571	0	-295	0
03 Individuele ondersteuning	429	0	276	0	571	0	-295	0
671A Huishoudelijke hulp (WMO)	8.320	0	9.414	0	9.075	0	340	0
03 Individuele ondersteuning	8.320	0	9.414	0	9.075	0	340	0
671B Begeleiding (WMO)	8.146	0	9.088	0	9.209	0	-121	0
03 Individuele ondersteuning	8.146	0	9.088	0	9.209	0	-121	0
671C Dagbesteding (WMO)	2.695	0	2.918	0	2.703	0	215	0
03 Individuele ondersteuning	2.695	0	2.918	0	2.703	0	215	0
671D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	-885	0	-635	0	-842	0	207
03 Individuele ondersteuning	0	-885	0	-635	0	-842	0	207
672 Maatwerkdienstverlening 18-	29.587	-111	0	0	0	0	0	0
03 Individuele ondersteuning	29.587	-111	0	0	0	0	0	0
672A Jeugdhulp begeleiding	0	0	4.848	-37	7.056	-25	-2.208	-12
03 Individuele ondersteuning	0	0	4.848	-37	7.056	-25	-2.208	-12
672B Jeugdhulp behandeling	0	0	4.899	0	5.643	0	-744	0
03 Individuele ondersteuning	0	0	4.899	0	5.643	0	-744	0
672C Jeugdhulp dagbesteding	0	0	2.869	0	3.263	0	-394	0
03 Individuele ondersteuning	0	0	2.869	0	3.263	0	-394	0
672D Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0	0	1.057	0	-1.057	0
03 Individuele ondersteuning	0	0	0	0	1.057	0	-1.057	0
673A Pleegzorg	0	0	1.014	0	1.432	0	-418	0

Taakveld - programma	Rekening 2022		Begroting 2023		Rekening 2023		Verschil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
03 Individuele ondersteuning	0	0	1.014	0	1.432	0	-418	0
673B Gezinsgericht	0	0	1.924	-124	2.049	-24	-125	-100
03 Individuele ondersteuning	0	0	1.924	-124	2.049	-24	-125	-100
673C Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	1.474	0	2.815	0	-1.341	0
03 Individuele ondersteuning	0	0	1.474	0	2.815	0	-1.341	0
674A Jeugdbehandeling GGZ zonder verblijf	2.024	0	11.388	0	11.689	-5	-301	5
03 Individuele ondersteuning	2.024	0	11.388	0	11.689	-5	-301	5
674B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	1.314	0	1.486	0	-173	0
03 Individuele ondersteuning	0	0	1.314	0	1.486	0	-173	0
674C Gesloten plaatsing	0	0	335	0	258	0	77	0
03 Individuele ondersteuning	0	0	335	0	258	0	77	0
681A Beschermd wonen (WMO)	20.216	-334	20.495	-390	22.620	-418	-2.126	28
03 Individuele ondersteuning	20.216	-334	20.495	-390	22.620	-418	-2.126	28
681B Maatschappelijk- en vrouwenopvang (WMO)	8.513	-1.047	8.480	-809	8.773	-818	-292	8
02 Preventieve ondersteuning	3.308	-681	3.700	-500	3.674	-499	26	-1
03 Individuele ondersteuning	5.157	-276	4.683	-196	5.016	-206	-333	9
06 Veiligheid	15	0	21	0	25	0	-3	0
08 Bestuur en Organisatie	33	-91	76	-113	58	-113	18	0
682 Geëscaleerde zorg 18-	2.438	-531	0	0	0	0	0	0
03 Individuele ondersteuning	2.438	-531	0	0	0	0	0	0
682A Jeugdbescherming	0	0	3.781	-1.170	2.208	-1.033	1.573	-137
03 Individuele ondersteuning	0	0	3.781	-1.170	2.208	-1.033	1.573	-137
682B Jeugdreclassering	0	0	180	0	280	0	-100	0
03 Individuele ondersteuning	0	0	180	0	280	0	-100	0
71 Volksgezondheid	4.884	-6	6.670	-954	7.153	-1.909	-483	954
02 Preventieve ondersteuning	4.884	-6	6.670	-954	7.153	-1.909	-483	954
72 Riolering	10.853	-12.042	9.977	-11.670	10.093	-11.683	-116	13
07 Kwaliteit leefomgeving	10.853	-12.042	9.977	-11.670	10.093	-11.683	-116	13
73 Afval	11.422	-12.735	12.803	-14.152	12.225	-13.669	578	-483
05 Ruimtelijke ontwikkeling	11.413	-12.735	12.660	-14.111	12.225	-13.656	435	-455
07 Kwaliteit leefomgeving	9	0	143	-41	0	-13	143	-28
74 Milieubeheer	3.016	-748	4.810	-1.244	4.177	-1.061	632	-183
05 Ruimtelijke ontwikkeling	3.016	-748	4.810	-1.244	4.177	-1.061	632	-183
75 Begraafplaatsen en crematoria	1.853	-1.311	1.171	-1.332	1.229	-1.364	-58	32
07 Kwaliteit leefomgeving	1.827	-1.311	1.168	-1.332	1.196	-1.364	-28	32
08 Bestuur en Organisatie	26	0	3	0	33	0	-30	0
81 Ruimtelijke ordening	46.433	-26.698	11.815	-2.216	7.837	-2.234	3.978	18
04 Economie en Mobiliteit	156	-40	109	-53	104	-172	5	119
05 Ruimtelijke ontwikkeling	45.000	-26.658	11.675	-2.163	7.716	-2.062	3.960	-101
06 Veiligheid	1.263	0	0	0	0	0	0	0
07 Kwaliteit leefomgeving	13	0	31	0	18	0	14	0
82 Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	19.298	-19.671	27.350	-27.169	16.814	-16.603	10.536	-10.566
05 Ruimtelijke ontwikkeling	19.266	-19.671	27.350	-27.169	16.814	-16.603	10.536	-10.566
06 Veiligheid	32	0	0	0	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000

Taakveld - programma	Rekening 2022		Begroting 2023		Rekening 2023		Verschil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
83 Wonen en bouwen	8.524	-5.185	9.606	-4.119	9.280	-3.877	325	-243
04 Economie en Mobiliteit	0	0	2	0	0	0	2	0
05 Ruimtelijke ontwikkeling	7.723	-5.179	8.646	-4.118	8.338	-3.876	308	-242
08 Bestuur en Organisatie	802	-6	958	-2	942	-1	16	-1
Totaal	519.791	-519.791	495.231	-495.231	489.707	-494.834	5.524	-397

5 Overige bijlagen

Bijlage 6 - Kerngegevens

Gegevens sociale structuur	01-01-2023	31-12-2023
Aantal inwoners	122.060	123.535
0 - 3 jaar	5.900	5.850
4 - 16 jaar	18.790	18.880
17 - 64 jaar	74.150	75.075
65 jaar en ouder	23.200	23.730
Aantal uitkeringsgerechtigden WWB/IOAW/IOAZ/BBZ	1.669	1.676
Aantal gerealiseerde WSW-plaatsen in arbeidsjaren	234,81	229,70

Gegevens fysieke structuur	01-01-2023	31-12-2023
Oppervlakte gemeente <i>In ha.</i>	31.868	31.868
Aantal adressen	61.536	62.307
Aantal verblijfsobjecten met woonfunctie	53.377	54.095
Verblijfsobject gevormd <i>Uit een vergunningverlening ontstaat een adres met de status gevormd. Dit zal pas wijzigen als de bouw wordt gestart of is gereedgemeld.</i>	2.093	2.113
Verblijfsobject in gebruik <i>Een adres is actief.</i>	57.813	58.844
Verblijfsobject in gebruik (niet ingemeten) <i>Op een bestaand adres is een verbouwingsvergunning verleend of de gereedmelding van een nieuwbouw is gedaan. Het adres is actief.</i>	1.144	770
Verbouwing verblijfsobject <i>Op een bestaand adres is een verbouwingsvergunning verleend. Het adres is actief.</i>	485	580
Aantal m2 wegen: asfalt en beton <i>Aantal m2 verharde oppervlakten die in beheer en onderhoud van de gemeente Ede zijn.</i>	3.311.705	3.261.142
Aantal m2 wegen: elementen	2.978.832	3.018.063
Aantal m2 wegen: onverhard <i>Betreft zandwegen en half verharde wandelpaden (inclusief bospaden).</i>	1.280.174	1.272.440
Aantal m2 wegen: halfverharding (en kunststof)	188.348	192.474
Aantal bomen	68.891	70.712
Aantal m2 gazon	558.785	455.648
Aantal m2 bermen	2.738.710	2.852.348
Aantal m2 culturele beplantingen	470.086	448.147
Aantal m2 natuurlijke beplantingen	1.045.480	1.059.458
Aantal speelplekken (exclusief trapveldjes)	231	237
Aantal trapveldjes	27	27
Lengte (km) vrijvervalriolering <i>Hiervan is 19 km vrijverval in het buitengebied.</i>	692	
Lengte (km) mechanische riolering	371	
Aantal lichtmasten	19.884	20.000
Aantal verkeersregelinstantaties <i>Het aantal VRI's is iets afgenomen omdat sommige kruispunten een rotonde zijn geworden.</i>	28	27

Bijlage 7a - Overzicht van restantkredieten

Bedragen x € 1

Project	Einddatum krediet	Netto Krediet	Uitgaven minus Inkomsten t/m 2023	Totale nog te verwachten uitgaven/ inkomsten vanaf per einde project 2024	Geprognostiseerde over- of onderschrijding	Afsluiten ja/nee	Verwacht jaar van realisatie	Toelichting
A100001 Veiligheidscamera's	31-12-2023	45.000	45.000	0	0	ja	2023	
A130008 IP 2023 Vervanging Openbare Ruimte	31-12-2025	0	0	0	0	ja	2023	Kredietbedrag is verdeeld naar diverse projecten, daar staan ook de toelichtingen.
A130009 IP 2024 Vervanging Openbare Ruimte	31-12-2026	5.000.000	0	5.000.000	0	nee	2024	Uitvoeringsjaar is nog niet begonnen
A130010 IP 2025 Vervanging Openbare Ruimte	31-12-2027	5.000.000	0	5.000.000	0	nee	2025	Uitvoeringsjaar is nog niet begonnen
A130011 IP 2026 Vervanging Openbare Ruimte	31-12-2028	5.000.000	0	5.000.000	0	nee	2026	Uitvoeringsjaar is nog niet begonnen
A131003 Herinr Openb Ruimte Kolkakkerbuurt	31-12-2023	1.416.069	1.416.069	0	0	ja	2023	Bijdrage in integraal project
A131005 Cluster 1 ZHB - Concordialaan e.o.	31-12-2025	400.000	403.730	0	-3.730	ja	2023	Project is afgerond
A131006 Zeeheldenbuurt (cluster 2 t/m 4)	31-12-2025	1.820.000	223.833	1.596.167	0	nee	2026	Voorbereiding 2024, uitvoering 2024/2025. Afronding begin 2026
A131007 Cluster 3 ZHB - Bettekamp e.o.	31-12-2025	0	0	0	0	ja	2023	Voor de ZHB cluster 2 t/m 4 is alles samengevoegd op 1 nummer.
A131008 Cluster 4 ZHB - Van Galenstraat e.o.	31-12-2025	0	0	0	0	ja	2023	Idem.
A131009 Herinrichting Bloemenbuurt	31-12-2025	1.290.000	9.711	1.280.289	0	nee	2026	Voorbereiding 2024, uitvoering 2025/2026
A131010 Cluster 2 BB - Irislaan e.o.	31-12-2025	0	0	0	0	ja	2023	Voor de BB cluster 1 t/m 3 is alles samengevoegd op 1 nummer.
A131011 Cluster 3 BB - Anjelierlaan e.o.	31-12-2025	0	0	0	0	ja	2023	Idem.
A131012 Herinr. Wethoudersbuurt	31-12-2026	2.130.000	0	2.130.000	0	nee	2026	
A160010 Bomenbeleidsplan 2021	31-12-2023	303.340	114.191	189.149	0	nee	2025	Temporiserings door uitvoeren werk binnen integrale opgaven.
A160013 Boomziektes 2020	31-12-2023	278.245	225.940	52.305	0	nee	2025	Wordt ingezet voor zieke essen Kastelenlaan 2024/2025
A160014 Boomziektes 2021	31-12-2025	280.460	120.620	159.840	0	nee	2025	Wordt ingezet voor zieke essen Kastelenlaan 2024/2025
A160016 Bomenbeleidsplan 2022	31-12-2024	721.200	276.262	444.938	0	nee	2026	Temporiserings door uitvoeren werk binnen integrale opgaven.
A160020 IP 2021 Cultureel groen	31-12-2023	274.726	274.726	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A160022 IP 2021 Klaphekweg	31-12-2023	167.485	21.732	145.753	0	nee	2024	Project is grotendeels uitgevoerd, afronding in Q1 2024
A160024 Bomenbeleidsplan 2023	31-12-2025	687.450	52.793	634.657	0	nee	2026	Temporiserings door uitvoeren werk binnen integrale opgaven.
A160025 Bomenbeleidsplan 2024	31-12-2026	672.048	32.855	639.193	0	nee	2025	Mono opgaven bomen, in 2023 reeds opgepakt.
A160026 IP 2022 - Bomen	31-12-2024	225.589	225.589	0	0	ja	2023	Project is afgerond

Project	Einddatum krediet	Netto Krediet	Uitgaven minus Inkomsten t/m 2023	Totale nog te verwachten uitgaven/ inkomsten vanaf per einde project 2024	Geprognostiseerde over- of onderschrijding	Afsluiten ja/nee	Verwacht jaar van realisatie	Toelichting
A160027 IP 2022 Cultureel groen	31-12-2024	120.506	120.505	0	1	ja	2023	Project is afgerond
A160028 Bomenbeleidsplan 2025	31-12-2027	672.048	0	672.048	0	nee	2027	Uitvoeringsjaar is nog niet begonnen
A160029 IP 2023 Cultureel groen	31-12-2025	692.541	52.834	639.707	0	nee	2024	Uitvoering loopt door in 2024.
A160030 IP 2023 - Bomen	31-12-2025	450.728	200.716	250.012	0	nee	2024	Uitvoering loopt door in 2024.
A161005 BBP- Vossenakker e.o.	31-12-2024	65.525	65.529	0	-4	ja	2023	project is afgerond
A161006 Boomziektes - Diedenweg Zuid	31-12-2025	36.540	0	36.540	0	nee	2025	Temporiserend door uitvoeren werk binnen integrale opgaven.
A170033 IP 2023 Bos & Natuur	31-12-2025	109.183	109.183	0	1	ja	2023	Werkzaamheden zijn afgerond.
A180004 IP 2022 Spelen	31-12-2024	259.665	185.325	74.340	0	nee	2024	Vertraging wegens levertijd speeltoestellen.
A180005 IP 2023 Spelen	31-12-2025	220.700	36.795	183.905	0	nee	2024	Vertraging wegens levertijd speeltoestellen.
A180006 IP 2023 Klokkegat	31-12-2025	32.600	-19.697	52.297	0	nee	2024	Wordt aansluitend uitgevoerd op project Klokkegat e.o wegen.
A190202 H340 SFR Ede-Veenendaal	31-12-2024	3.617.171	3.617.171	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A190210 H150 Stationweg/Maandereind	31-12-2024	82.800	15.970	66.830	0	nee	2025	Betreft bijdrage. Project is onderdeel van Levendig centrum, uitvoering verwacht in 2025
A190224 H90 Fietstunnel Ede-West	31-12-2026	2.200.000	125.441	2.074.559	0	nee	2026	Variantenstudie, afweging in 2024. Krediet is ontoereikend.
A190229 H440 N-Z fietspad Frankeneng (2)	31-12-2024	950.000	253.130	696.870	0	nee	2026	Project on hold vanwege mogelijke verkabeling hoogspanningsleiding.
A190232 DFR Ede-Wageningen Subsidies	31-12-2026	438.532	0	438.532	0	nee	2026	Ontvangsten van subsidie worden op dit krediet verantwoord. Jaarlijks wordt het bedrag verdeeld over de verschillende kredieten.
A190233 DFR Ede-W Communicatie+Bewegwijzerin	31-12-2026	111.000	5.287	105.713	0	nee	2026	Krediet voor communicatie en bewegwijzering, vooral activiteiten die aan het eind van het traject plaatsvinden
A190234 DFR Ede-W Stationsweg incl groen	31-12-2026	2.022.000	88.377	1.933.623	0	nee	2024	Uitvoering voorzien in 2e helft 2024
A190235 DFR Ede-W Emmalaantunnel	31-12-2026	3.974.000	343.763	3.630.237	0	nee	2028	On hold vanwege stikstof. Tijdelijke maatregel nodig in 2024 vanwege verkeersveiligheid
A190236 DFR Ede-W Parklaan, bijdrage	31-12-2023	86.000	86.000	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A190237 DFR Ede-W Edeseweg, A12-Dorpsstraat	31-12-2023	2.116.355	229.581	1.886.774	0	nee	2024	Project is in uitvoering, afronding in 2024
A190238 DFR Ede-W Kerkhoflaan	31-12-2023	220.900	66.741	154.159	0	nee	2024	Project is in uitvoering, afronding in 2024
A190239 DFR Ede-W Kierkamperw-Bovenw rotonde	31-12-2024	452.500	62.941	389.559	0	nee	2024	Uitvoering in 2024
A190240 DFR Ede-W Bovenweg (8)	31-12-2026	504.400	997	503.403	0	nee	2025	Voorbereiding 2024, uitvoering 2025

Project	Einddatum krediet	Netto Krediet	Uitgaven minus Inkomsten t/m 2023	Totale nog te verwachten uitgaven/ inkomsten vanaf per einde project 2024	Geprognosteerde over- of onderschrijding	Afsluiten ja/nee	Verwacht jaar van realisatie	Toelichting
A190241 DFR Ede-W Achterstraat rotonde	31-12-2023	548.164	548.163	0	1	ja	2023	Project is afgerond
A190242 DFR E-W Bennekom Oost	31-12-2024	172.000	0	172.000	0	nee	2024	Uitvoering in 2024
A190243 DFR E-W Fietspad Kierkamperweg	31-12-2023	171.304	171.303	0	1	ja	2023	Project is afgerond
A191061 IP 2018 Kolkakkerweg	31-12-2025	164.430	160.000	4.430	0	nee	2024	Eindafrekening volgt in 2024 na oplevering werkzaamheden.
A191071 IP 2019 Zeeheldenbuurt	31-12-2025	682.056	369.374	312.682	0	nee	2025	Bijdrage in integraal project, uitvoering in 2024/2025
A191072 IP 2019 Vossenakker e.o.	31-12-2024	357.445	357.445	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A191077 IP 2020 Bloemenbuurt	31-12-2025	173.984	77.700	96.284	0	nee	2026	Bijdrage in integraal project, uitvoering in 2025/2026
A191078 IP 2020 Vogelbuurt	31-12-2025	273.765	0	273.765	0	nee	2026	Bijdrage in integraal project, uitvoering in 2025/2026
A191079 IP 2020 van Irhovenlaan	31-12-2023	27.344	27.344	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A191080 IP 2020 Blokkenweg-Parkweg	31-12-2025	221.734	-16.562	238.296	0	nee	2025	Bijdrage in integraal project, uitvoering in 2025
A191082 IP 2021 Vincent van Goghstraat e.o.	31-12-2025	218.976	0	218.976	0	nee	2026	Bijdrage in integraal project, uitvoering in 2025/2026
A191083 IP 2021 Stationsweg (De Klomp)	31-12-2024	274.194	274.395	0	-201	ja	2023	Project is afgerond
A191084 BTA12	31-12-2023	8.667	-22.310	30.977	0	nee	2024	Laatste werkzaamheden in Q1 2024
A191085 IP 2022 Baron van Wassenaerln e.o	31-12-2026	155.081	0	155.081	0	nee	2025	Bijdrage in integraal project, voorbereiding 2024 uitvoering in 2025
A191088 IP 2023 Kerkweg - Ede	31-12-2025	173.392	0	173.392	0	nee	2025	Bijdrage in integraal project voorbereiding 2024 uitvoering in 2024/2025
A191089 IP 2023 Verlengde Parkweg	31-12-2025	28.560	0	28.560	0	nee	2025	Bijdrage in integraal project uitvoering in 2024/2025
A191090 IP 2023 Lindelaan - Ede	31-12-2026	135.884	0	135.884	0	nee	2025	Bijdrage in integraal project uitvoering in 2024/2025
A191091 IP 2023 Diedenweg - Ede	31-12-2025	45.748	45.748	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A191092 IP 2023 Oude Kerkweg - Ede	31-12-2025	141.346	0	141.346	0	nee	2024	Bijdrage in integraal project uitvoering in 2024
A191093 IP 2023 Niels Bohrstraat - Ede	31-12-2025	166.909	166.909	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A191094 IP 2023 Kunstwerk Keesomstraat - Ede	31-12-2025	327.959	4.030	323.929	0	nee	2024	Vorbereiding in 2023 uitvoering in 2024
A191095 IP 2023 Koeweg - Ede	31-12-2025	0	0	0	0	ja	2023	Opgave is verschoven van "wegen" naar "water"
A191096 IP 2023 Heeckerenlaan - Ede	31-12-2025	10.000	2.052	7.948	0	nee	2024	Dit betreft een voorbereidingskrediet dit wordt uitgevoerd in 2024
A191121 Klinkenbergerweg fase 1	31-12-2023	181.500	181.526	0	-26	ja	2023	Project is afgerond
A191122 Klinkenbergerweg fase 2	31-12-2023	1.718.500	744.858	973.642	0	nee	2024	Project is in uitvoering, afronding in 2024
A193019 IP 2021 Kerkhoflaan Bennekom	31-12-2023	325.598	325.598	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A193020 IP 2022 Kochlaan e.o. / dg5 Bennekom	31-12-2024	67.948	0	67.948	0	nee	2025	Bijdrage in integraal project door scope wijziging uitvoering in 2024/2025

Project	Einddatum krediet	Netto Krediet	Uitgaven minus Inkomsten t/m 2023	Totale nog te verwachten uitgaven/ inkomsten vanaf per einde project 2024	Geprognosteerde over- of onderschrijding	Afsluiten ja/nee	Verwacht jaar van realisatie	Toelichting
A193021 IP 2023 De Akkers - Bennekom	31-12-2025	52.183	28.967	23.216	0	nee	2025	Bijdrage in integraal project uitvoering in 2024/2025
A193022 IP 2023 Groenestraat - Bennekom	31-12-2025	144.830	144.830	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A194015 IP 2022 Engweg e.o. / O-N Lunteren	31-12-2025	278.014	39.838	238.176	0	nee	2025	Bijdrage in integraal project uitvoering in 2024/2025
A194016 IP 2022 Hulweg e.o. / C-Z Lunteren	31-12-2024	149.219	0	149.219	0	nee	2025	Bijdrage in integraal project uitvoering in 2025
A194017 IP 2021 Klokegat	31-12-2023	439.471	297.337	142.134	0	nee	2024	Project loopt door in 2024, uitvoering Q2 2024
A194018 IP 2023 Beekhoekweg - Lunteren	31-12-2025	117.273	117.273	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A194019 IP 2023 Hazendonkseweg - Lunteren	31-12-2025	124.309	124.309	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A194020 IP 2023 Heuvelseweg - Lunteren	31-12-2025	114.222	114.222	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A195002 IP 2023 Otterloseweg Harskamp	31-12-2025	84.854	84.854	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A195003 IP 2023 Schilshoterweg - Harskamp	31-12-2025	105.540	105.540	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A195004 IP 2023 Braeckweg - Harskamp	31-12-2025	79.947	79.947	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A195005 IP 2023 Kraatsweg - Harskamp	31-12-2025	119.153	119.153	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A196006 IP 2023 Schras e.o. - Ederveen	31-12-2025	19.739	101	19.638	0	nee	2026	Toegevoegd aan project-scope Ederveen Oost
A200009 IP 2022 Openbare verlichting	31-12-2024	176.791	176.791	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A200010 IP 2022 Openbare verl. armaturen	31-12-2024	650.508	650.508	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A200011 IP 2023 Openbare Verlichting	31-12-2025	150.000	150.000	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A200012 IP 2023 Openbare verl. Armaturen	31-12-2025	600.000	504.059	95.941	0	nee	2024	Uitvoering loopt door in 2024.
A210124 Verv verkeersreginstallaties 20	31-12-2023	148.700	148.700	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A210125 Verv verkeersreginstallaties 21	31-12-2024	165.414	165.414	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A210130 Bewegwijzering fiets	31-12-2023	27.500	27.457	0	43	ja	2023	Project is afgerond
A210133 Verv Verkeersreginstallaties 2022	31-12-2024	162.412	162.412	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A210134 Verv Verkeersreginstallaties 2023	31-12-2025	162.411	93.140	69.271	0	nee	2024	Uitvoering loopt door in 2024.
A210135 Verkeersmaatregelen 2021	31-12-2023	205.130	205.128	0	2	ja	2023	Project is afgerond
A210136 Verv Verkeersreginstallaties 2024	31-12-2026	162.411	0	162.411	0	nee	2025	Uitvoering in 2024/2025
A210137 Verv Verkeersreginstallaties 2025	31-12-2027	162.412	0	162.412	0	nee	2025	Uitvoeringsjaar is nog niet begonnen
A210138 Verkeersmaatregelen 2023	31-12-2025	108.165	0	108.165	0	nee	2024	Projectuitvoering 2024
A210139 Verkeersverbeteringen werk-met-werk	31-12-2025	200.000	34.902	165.098	0	nee	2024	Project is in uitvoering, afronding in 2024
A210140 Verv Verkeersreginstallaties 2026	31-12-2028	162.412	0	162.412	0	nee	2026	Uitvoeringsjaar is nog niet begonnen
A210210 Fietsplanprojecten algemeen	31-12-2026	1.831.197	376.195	1.455.002	0	nee	2028	Dit krediet wordt afgesloten bij de afronding van het totale programma Fietsplan 1.0.
A210211 V30 Meest vk-onveilige kruispunten	31-12-2023	100.000	63.028	36.972	0	nee	2024	Project is in uitvoering, afronding in 2024

Project	Einddatum krediet	Netto Krediet	Uitgaven minus Inkomsten t/m 2023	Totale nog te verwachten uitgaven/ inkomsten vanaf per einde project 2024	Geprognostiseerde over- of onderschrijding	Afsluiten ja/nee	Verwacht jaar van realisatie	Toelichting
A210215 H180 Arnhemseweg-Achterdoelen	31-12-2024	100.000	0	100.000	0	nee	2025	Betreft bijdrage. Project is onderdeel van Levendig centrum, uitvoering verwacht in 2025
A210230 H250 Fietsvriendelijke V-maatr 2e tr	31-12-2024	220.000	40.154	179.846	0	nee	2024	Project is in uitvoering, afronding in 2024
A210400 Rec kruispunt Postweg/Westzoom L'ren	31-12-2023	1.000.000	125.289	874.711	0	nee	2024	Project in voorbereiding, uitvoering verwacht medio 2024. Start uitvoering afhankelijk van de nodige verlegging van kabels en leidingen
A210906 Mobiliteitsprojecten 2023	31-12-2025	0	0	0	0	ja	2023	Project is afgerond
A210907 Mobiliteitsprojecten 2024	31-12-2026	400.000	0	400.000	0	nee	2024	Projectuitvoering 2024
A210908 Mobiliteitsprojecten 2025	31-12-2027	400.000	0	400.000	0	nee	2025	Projectuitvoering 2025
A210909 Mobiliteitsprojecten 2026	31-12-2028	400.000	0	400.000	0	nee	2026	Projectuitvoering 2026
A211122 Bevoorrading vrachtkv Bellestein	31-12-2023	326.500	237.748	0	88.752	ja	2023	Project is afgerond. Minder (technische) werkzaamheden dan verwacht.
A211128 Voorrangsp plein Slotlaan-Kranenburg	31-12-2024	927.000	35.771	891.229	0	nee	2024	Project is in voorbereiding, uitvoering in 2024
A211129 Fietsstraat Kerkweg	31-12-2025	500.000	15.218	484.782	0	nee	2025	Uitvoering project als onderdeel van rioleringswerkzaamheden Ede-Zuid
A211137 Verkeersmaatregelen Ede-Zuid	31-12-2023	180.000	191.954	0	-11.954	ja	2023	
A211138 Quick wins N224	31-12-2024	150.000	47.402	102.598	0	nee	2024	Project is in uitvoering, afronding in 2024
A211139 Oversteek Edeseweg/Wekeromseweg	31-12-2024	30.000	6.569	23.431	0	nee	2024	Projectuitvoering 2024
A211140 Bushaltekomen Parklaan-Noord	31-12-2025	20.000	0	20.000	0	nee	2024	Projectuitvoering 2024
A211141 Bijdrage Bloemenbuurt Zeeheldenbuurt	31-12-2025	30.000	1.712	28.288	0	nee	2024	Projectuitvoering 2024
A213018 Fietsbewegwijzering Binnenveld	31-12-2025	25.000	5.262	19.739	0	nee	2024	Project is in uitvoering, afronding in 2024
A214104 Voorber.krediet Klomperweg Lunteren	31-12-2025	35.000	24.942	10.058	0	nee	2024	Project is in uitvoering, afronding in 2024
A215004 Molenweg Harskamp	31-12-2024	60.000	63.197	0	-3.197	ja	2023	Project is afgerond
A230008 Herinrichting Telefoonweg	31-12-2023	2.222.460	2.222.456	0	4	ja	2023	Project is afgerond
A230009 Maanderplein	31-12-2024	287.200	45.561	241.639	0	nee	2026	Uitvoering afhankelijk van verkeersoplossing Breelaan/Stationsweg
A230011 Herinrichting Achterdoelen	31-12-2024	15.000	7.552	7.448	0	nee	2024	Fietsbeugels worden in 2024 geplaatst
A230012 Voorber herinr Marktstraat	31-12-2024	477.000	79.819	397.181	0	nee	2025	Voorbereiding 2024, uitvoering 2025
A230014 Herinrichting Stadspark	31-12-2024	1.274.900	314.148	960.752	0	nee	2025	Project fase 1 is in uitvoering, fase 2 start in 2024 en beoogd afronding in 2025
A230018 Voorber herinr Museumplein	31-12-2023	761.450	761.446	0	4	ja	2023	Project is afgerond, laatste werkzaamheden zijn in opdracht en worden begin 2024 uitgevoerd.

Project	Einddatum krediet	Netto Krediet	Uitgaven minus Inkomsten t/m 2023	Totale nog te verwachten uitgaven/ inkomsten vanaf per einde project 2024	Geprognosteerde over- of onderschrijding	Afsluiten ja/nee	Verwacht jaar van realisatie	Toelichting
A230020 Leefb voetgangersgebied Lunteren	31-12-2023	188.000	195.019	0	-7.019	ja	2023	Project is afgerond
A230024 Aanloopstraten Museumplein	31-12-2024	828.550	278.531	550.019	0	nee	2024	Project is in uitvoering, afronding in 2024
A230026 Leefb voetgangersgebied	31-12-2025	100.000	0	100.000	0	nee	2025	Projectuitvoering 2024 en 2025
A231013 Herinrichting Spindopplein	31-12-2023	783.000	801.952	-18.952	0	nee	2024	Afronding van het project vindt begin 2024 plaats.
A241461 School Veluwse Poort (VG)	31-12-2026	2.000.000	258.884	1.741.116	0	nee	2025	Als alles goed gaat dan lopen de werkzaamheden van zomer 2024 t/m zomer 2025. We gaan extra krediet aanvragen bij de Perspectiefnota 2025-2028. Gaat totaal circa € 8 miljoen kosten.
A241463 Mondriaanstr 22, 6 groepen verv.(VG)	31-12-2023	1.575.000	1.344.664	230.336	0	nee	2024	Wachtend op accountantsverklaring.
A241465 Bovenbuurtweg 1, Vernieuwbouw (VG)	31-12-2024	29.000.000	24.446.000	4.554.000	0	nee	2024	Oplevering mei/juni 2024.
A241469 Nachtegaalln 49,Vern.bw Vuurvogel VG	31-12-2023	1.925.342	1.730.746	194.596	0	nee	2024	Wachtend op accountantsverklaring.
A241471 1e Inrichting Kern Triangel Calluna	31-12-2025	97.000	96.864	0	136	ja	2023	
A241472 Noodlokalen Ceelman van Ommerenweg	31-12-2025	510.000	0	510.000	0	nee	2024	
A241473 1e inr.Kon.David - Louise de Coligny	31-12-2025	80.000	0	80.000	0	nee	2024	
A241474 1e Inrichting Wegwijzer - Ede	31-12-2025	76.000	0	76.000	0	nee	2024	
A243071 Heidelaan 25, Vernieuwbouw (VG)	31-12-2024	2.220.000	75.000	2.145.000	0	nee	2025	Planvorming in 2024. Bouw start in 2025.
A243072 Noodlokaal Halderweg 43	31-12-2025	510.000	0	0	0	ja	nvt	Project gaat niet door i.v.m. 'tijdelijke locatie VO nieuwkomers' (zie PB 2024-2027).
A244048 Ruitenbeekweg 111 bouw SmdB (VG)	31-12-2023	3.970.374	3.511.306	459.068	0	nee	2024	Project is afgerond. Loopt aansprakelijkheidstelling met bouwbedrijf, waardoor laatste termijn niet wordt betaald.
A340001 E-depot	31-12-2025	85.800	27.408	58.392	0	nee	2024	Uitloop doordat project later gestart is.
A381114 Gymlok inventaris VP (Kazerne)	31-12-2025	48.021	0	48.021	0	nee	2025	Vertraging i.v.m. wijziging bestemmingsplan.
A384003 Gymlok. Kerkhofl Lunteren Invent.	31-12-2024	30.000	29.856	0	144	ja	2023	
A388001 MFA Otterlo - sport inrichting	31-12-2025	65.000	10.414	54.586	0	nee	2025	Bouw begint mogelijk pas in 2024. Inrichting is sluitstuk.
A540005 IP 2022 Begraven	31-12-2024	200.000	200.000	0	0	ja	2023	
A540006 IP 2023 Begraven	31-12-2025	292.773	146.285	146.488	0	nee	2025	
A590106 Stadsvisie - Groenbeleid	31-12-2024	310.000	152.379	157.621	0	nee	2024	
A590107 Stadsvisie - Projecten	31-12-2024	390.000	296.841	93.159	0	nee	2024	In 2024 wordt het project Landgoed Kernhem afgerond.
A591180 Parklaan plankosten	31-12-2024	1.000.000	0	1.000.000	0	nee	2024	Conform huidige planning is de Parklaan medio 2024 gerealiseerd.
A591181 Parklaan verwerving	31-12-2024	0	0	0	0	nee	2024	Idem.

Project	Einddatum krediet	Netto Krediet	Uitgaven minus Inkomsten t/m 2023	Totale nog te verwachten uitgaven/ inkomsten vanaf per einde project 2024	Geprognostiseerde over- of onderschrijding	Afsluiten ja/nee	Verwacht jaar van realisatie	Toelichting
A591182 Parklaan knooppunt 1 tm 4A	31-12-2024	0	0	0	0	nee	2024	Idem.
A591184 Parklaan Noord en Zuid	31-12-2024	8.955.000	10.978.369	6.620.000	-8.643.369	nee	2024	Overschrijding krediet is een tijdelijke situatie en een gevolg van administratieve correcties en subsidie-termijnen.
A591185 Parklaan knp 7 tm wegvak 9-10	31-12-2024	0	0	0	0	nee	2024	Conform huidige planning is de Parklaan medio 2024 gerealiseerd
A591186 Parklaan knooppunt 10	31-12-2024	0	0	0	0	nee	2024	Idem.
A591188 Parklaan engineering	31-12-2024	2.500.000	0	2.500.000	0	nee	2024	Idem.
A591190 Parklaan Theehuis	31-12-2024	0	0	0	0	nee	2024	Idem.
A591200 Spoor algemeen engineering	31-12-2025	4.750.000	4.070.000	680.000	0	nee	2026	Werkzaamheden zijn in uitvoer en lopen conform de vigerende planning
A591271 Spoor OV Contract 1	31-12-2025	0	22.172.522	23.500.000	-45.672.522	nee	2026	Overschrijding krediet is een tijdelijke situatie en een gevolg van administratieve correcties en subsidie-termijnen.
A591273 Spoor OV Contract 3	31-12-2025	0	907.845	0	-907.845	nee	2025	Werkzaamheden zijn in uitvoer en lopen conform de vigerende planning
A591274 Spoor OV Contract 4	31-12-2025	0	0	0	0	nee	2026	Idem.
A591275 Spoor OV Contract 5	31-12-2023	0	0	0	0	nee	2024	Idem.
A591276 Spoorzone P&R garage	31-12-2025	10.000.000	0	10.000.000	0	nee	2025	Idem.
A620005 Levendig Landschap	31-12-2023	200.000	200.000	0	0	ja	2023	Project is afgerond.
A620006 Levend Landschap 2023-2026	31-12-2026	200.000	63.998	136.002	0	nee	2024	Nieuwe subsidieregeling van de provincie in navolging van de regeling die tot 2023 liep. Regeling loopt tot en met 2026.
A621003 De Ginkel aanleg toegankelijke paden	31-12-2025	143.915	6.551	137.364	0	nee	2024	Eind 2023 is een startbijeenkomst georganiseerd rondom het project De Ginkel. In 2024 zullen de werkzaamheden plaatsvinden en het project afgerond worden.
A621004 De Ginkel kunstelementen	31-12-2025	21.971	8.235	13.736	0	nee	2024	In 2024 zullen de werkzaamheden plaatsvinden en het project afgerond worden.
A621005 De Ginkel herontw gebiedsentry	31-12-2025	872.974	58.015	814.959	0	nee	2024	Idem.
A621006 De Ginkel herinr gebied restaurants	31-12-2025	443.778	2.696	441.082	0	nee	2024	Idem.
A621007 De Ginkel herinrichting Airborneveld	31-12-2025	110.814	5.118	105.696	0	nee	2024	Idem.
A621008 De Ginkel herinr Erf natuurcentrum	31-12-2025	106.662	3.875	102.787	0	nee	2024	Idem.
A621009 De Ginkel herinr buitenr houtwerf	31-12-2025	82.229	12.752	69.477	0	nee	2024	Idem.

Project	Einddatum krediet	Netto Krediet	Uitgaven minus Inkomsten t/m 2023	Totale nog te verwachten uitgaven/ inkomsten vanaf per einde project 2024	Geprognostiseerde over- of onderschrijding	Afsluiten ja/nee	Verwacht jaar van realisatie	Toelichting
A621010 De Ginkel herinr buitruimte nat.cen	31-12-2025	0	0	0	0	nee	2024	Idem.
A621011 De Ginkel Gebouwen Houtwerf	31-12-2025	574.738	60.564	514.174	0	nee	2024	Idem.
A621013 De Ginkel herontw natuurcentrum	31-12-2025	316.396	95.546	220.850	0	nee	2024	Idem.
A642015 Voorbereidingskosten Kernhem Noord	31-12-2026	3.350.000	2.551.703	798.297	0	nee	2024	Verwachting (MPG 2024 Lite) is dat de grondexploitatie actief wordt (zie komende MPG 2025).
A642016 Voorbereidingskosten Noordplein	31-12-2024	175.000	325.921	0	-150.921	nee	2026	Budgetoverschrijding wordt meegenomen met de MPG 2024. Verwachting dat dit pas na 2026 een actieve grondexploitatie wordt.
A642017 Grond Kernhem Noord	31-12-2026	0	465.775	0	-465.775	nee	n.v.t.	Betreft onderdeel van voorraad MVA grondbedrijf, potentiële 'grex' (warme gronden). Krediet maakt onderdeel uit van het strategisch plafond daarom blijft dit nummer geopend tot het moment dat Kernhem Noord actief wordt of dat duidelijk is dat Kernhem Noord niet verder gaat.
A671001 KennisAs Bakens	31-12-2024	0	0	0	0	ja	2023	Werkzaamheden zitten in de Parklaan, afronding met de Parklaan
A671002 KennisAs Parklaan	31-12-2024	920.000	0	920.000	0	nee	2024	Idem.
A671003 KennisAs Short Stay	31-12-2024	0	0	0	0	ja	2023	Idem.
A680004 Open Sportpark - skatebaan	31-12-2024	0	0	0	0	ja	2023	Budget wordt gebruikt t.b.v. LED-verlichting.
A681038 Duurz Essenburg zonnepanelen aanv	31-12-2023	0	0	0	0	ja	2023	Krediet was aangemaakt voor zonnepanelen, maar wordt nu meegenomen in Routekaart.
A681053 Kleedkamers renovatie Pep'stg B-Geel	31-12-2023	121.800	34.659	87.141	0	nee	2024	Start ontwerp in december 2023. Realisatie is op z'n vroegst in september 2024.
A681055 Distelberg 1, vernieuwbouw Meander	31-12-2023	1.506.607	1.506.607	0	0	ja	2023	Restantkrediet aangemaakt voor overige kosten m.b.t. zonnepanelen etc. Zie krediet A681118.
A681057 Renovatie sociaal pension	31-12-2023	1.198.797	1.198.796	0	1	ja	2023	Tuin is niet gereed. Hiervoor een restantkrediet aangemaakt, zodat we dit krediet kunnen afsluiten. Zie krediet A681121.
A681058 Grond gymzaal Veluwe Poort	31-12-2023	104.720	0	104.720	0	nee	2025	Als alles goed gaat dan lopen de werkzaamheden van zomer 2024 t/m zomer 2025.
A681059 Bouwkosten gymzaal Veluwe Poort	31-12-2023	1.467.491	0	1.467.491	0	nee	2025	Als alles goed gaat dan lopen de werkzaamheden van zomer 2024 t/m zomer 2025.

Project	Einddatum krediet	Netto Krediet	Uitgaven minus Inkomsten t/m 2023	Totale nog te verwachten uitgaven/ inkomsten vanaf per einde project 2024	Geprognostiseerde over- of onderschrijding	Afsluiten ja/nee	Verwacht jaar van realisatie	Toelichting
A681060 Renovatie dak Raadhuis	31-12-2023	198.000	161.276	0	36.724	ja	2023	Krediet is opgesplitst in de elkredieten. Zie A681104 t/m A681107, A681122 en A681123
A681064 Aanpassing toiletgroep Kernhemseweg 7	31-12-2023	110.000	99.949	0	10.051	ja	2023	Kosten zijn lager uitgevallen c.q. verhaald waardoor minder budget is uitgegeven.
A681068 Toplaag Sportp. Hoekelumse Eng veldB	31-12-2024	242.000	0	242.000	0	nee	2024	Velden worden in 2024 gekeurd. Afhankelijk van uitkomst wordt werk wel/niet uitgevoerd.
A681069 Renovatie Sporth. Peppel & Turnstede	31-12-2024	1.331.000	0	1.331.000	0	nee	2025	2024 voorbereiden, 2025 uitvoeren
A681070 Toplaag renovatie Peppelensteeg	31-12-2024	242.000	0	242.000	0	nee	2024	Velden worden in 2024 gekeurd. Afhankelijk van uitkomst wordt werk wel/niet uitgevoerd.
A681071 Onderlaag renovatie Peppelensteeg	31-12-2024	242.000	0	242.000	0	nee	2024	Idem.
A681072 Onderlaag renovatie Sportp Inschoten	31-12-2024	242.000	0	242.000	0	nee	2024	Idem.
A681073 Toplaag renovatie Sportp Inschoten	31-12-2024	242.000	0	242.000	0	nee	2024	Idem.
A681074 Toiletvoorziening Keetmolen Ede	31-12-2023	40.000	1.328	38.672	0	nee	2024	Uitvoering in 2024.
A681080 Transform Kazerneln 50 nr cult funct	31-12-2023	320.000	320.000	0	0	ja	2023	
A681081 Transform Kazernel 50 instal + reno	31-12-2023	260.000	254.979	0	5.022	ja	2023	
A681085 Inclusie Kernhemseweg 7	31-12-2023	18.829	18.829	0	0	ja	2023	
A681086 Nw Maanderbuurtweg 2 Uitbreiding	31-12-2024	235.000	209.933	25.067	0	nee	2024	Wachtend op accountantsverklaring.
A681087 Duurzaamheid Kernhemseweg 7	31-12-2024	0	0	0	0	ja	2023	
A681088 Solar Carport Gemeentewerf-panels	31-12-2024	187.431	660	186.771	0	nee	2025	Project staat on hold. Nog onduidelijk wanneer dit weer opgestart kan worden. Heeft te maken met netcongestie.
A681089 Constructie Solar Carport Gemeentewe	31-12-2024	257.569	580	256.989	0	nee	2025	Idem.
A681090 Stationsweg 109 naar Energielabel C	31-12-2024	344.027	344.027	0	0	ja	2023	
A681091 Install Zanderij Speeltuinv Nijverhe	31-12-2024	120.000	0	120.000	0	nee	2024	I.v.m. Wet milieubeheer (vleermuis) vertraagd. Planning 2024
A681092 Renovatie Zanderij Speeltuinv Nijver	31-12-2024	240.000	32.217	207.783	0	nee	2024	I.v.m. Wet milieubeheer (vleermuis) vertraagd. Planning 2024
A681094 Pr. Bernardl. 30 Vernieuwbouw	31-12-2025	2.756.537	611.492	2.145.045	0	nee	2024	Dit betreft de voorbereiding in 2024. Uitvoering vindt plaats in 2025/2026.
A681095 LED-verlichting buitensportparken	31-12-2025	100.000	77.405	22.595	0	nee	2024	Afronding/oplevering week 3/4 2024
A681096 LED-verlichting sportpark Bosrand	31-12-2025	0	11.831	-11.831	0	nee	2024	Afronding/oplevering in week 3/4 2024.
A681097 LED-verlichting sportpark Peppelenst	31-12-2025	60.000	64.069	-4.069	0	nee	2024	Afronding/oplevering in week 3/4 2024.
A681098 LED-verlichting sportpark Sportparkw	31-12-2025	85.000	87.330	-2.330	0	nee	2024	Afronding/oplevering in week 3/4 2024.

Project	Einddatum krediet	Netto Krediet	Uitgaven minus Inkomsten t/m 2023	Totale nog te verwachten uitgaven/ inkomsten vanaf per einde project 2024	Geprognosteerde over- of onderschrijding	Afsluiten ja/nee	Verwacht jaar van realisatie	Toelichting
A681100 LED-verlichting sportpark Inschoterw	31-12-2025	75.000	63.131	11.869	0	nee	2024	Afronding/oplevering in week 3/4 2024.
A681101 LED-verlichting sportpark Horsterweg	31-12-2025	0	2.712	-2.712	0	nee	2024	Afronding/oplevering in week 3/4 2024.
A681102 Maatwerk+ Kerkhoflaan nabij 24 Ede	31-12-2025	36.200	36.178	0	22	ja	2023	
A681103 Maatwerk+ Peppelensteeg 10	31-12-2025	0	0	0	0	ja	2023	
A681104 Blikseminstallatie(s) Raadhuis	31-12-2023	35.200	35.148	0	52	ja	2023	Betreft deelkrediet Dak Raadhuis (zie A681060)
A681105 Zonnepanelen Raadhuis	31-12-2023	103.400	103.369	0	31	ja	2023	Betreft deelkrediet Dak Raadhuis (zie A681060)
A681106 Luchtbehandelingsstelsel Raadhuis	31-12-2023	663.970	587.284	0	76.686	ja	2023	Betreft deelkrediet Dak Raadhuis (zie A681060)
A681107 PRIVA Raadhuis	31-12-2023	536.400	548.505	0	-12.105	ja	2023	Betreft deelkrediet Dak Raadhuis (zie A681060)
A681108 Renovatie Sportzaal Maandereng	31-12-2026	665.000	0	665.000	0	nee	2026	Voorbereiding vindt plaats in 2025. Realisatie in 2026.
A681109 Renovatie Theaterzaal Cultura	31-12-2025	1.322.432	106	1.322.326	0	nee	2025	Uitvoering in zomer 2025.
A681110 Renov. Theaterz Cultura Installatie	31-12-2025	1.199.016	0	1.199.016	0	nee	2025	Uitvoering in zomer 2025.
A681111 Korhoenlaan 6 Routekaart 2023-2026	31-12-2025	968.041	41.358	926.683	0	nee	2025	
A681112 Steneveld 21 Routekaart 2023-2026	31-12-2025	42.741	100	42.641	0	nee	2024	
A681113 Schoonenburg 64 Routekaart 2023-2026	31-12-2025	270.742	121	270.621	0	nee	2024	
A681114 Nw Kazernelaan 2D42 Routekaart 23-26	31-12-2025	1.461.341	101	1.461.240	0	nee	2024	
A681115 Bergstraat 4 Routekaart 2023-2026	31-12-2025	2.985.174	103	2.985.071	0	nee	2024	
A681116 Groot Ginkelseweg 2a Routekrt 23-26	31-12-2025	389.206	0	389.206	0	nee	2024	
A681117 Ceelman van Ommerenweg 9 Routekaart	31-12-2025	382.657	0	382.657	0	nee	2024	
A683009 Renovatie Platanenweg 2 Aanv.	31-12-2023	150.000	123.997	0	26.003	ja	2023	Krediet was met BTW aangevraagd, terwijl we de BTW alsnog terugkrijgen via de "SPUK Sport".
A683010 Renovatie Platanenweg 2	31-12-2023	300.000	297.023	0	2.977	ja	2023	
A683012 Kleedkamers renovatie Bennekom	31-12-2024	213.150	3.732	209.418	0	nee	2025	Voorbereiding moet nog worden opgestart.
A683015 Inclusie Halderweg 48 48a	31-12-2023	113.021	111.654	0	1.367	ja	2023	
A683016 Inclusie Platanenweg 2	31-12-2023	18.150	16.488	0	1.662	ja	2023	
A683017 Maatwerk+ DVO buitenverlichting	31-12-2024	21.724	21.723	0	1	ja	2023	
A683018 Maatwerk+ Kerkhoflaan 45 Bennekom	31-12-2025	8.632	8.632	0	0	ja	2023	
A683019 Commandeursweg 44 44a Routekaart	31-12-2025	889.616	0	889.616	0	nee	2025	Aanbesteding moet nog starten. Onzeker of werk in 2024 gaat starten.
A684004 Renov KerkhofIn Lunteren (Vastgoed)	31-12-2023	220.000	527.551	-307.551	0	nee	2024	Deel van de vloer moet nog worden hersteld. Vanaf eind januari 2024 wordt een deel wel al in gebruik genomen. Samen met A684006.
A684006 Kerkhoflaan 25 Routekaart 2023-2026	31-12-2023	557.914	5.539	552.375	0	nee	2024	Idem.

Project	Einddatum krediet	Netto Krediet	Uitgaven minus Inkomsten t/m 2023	Totale nog te verwachten uitgaven/ inkomsten vanaf per einde project 2024	Geprognostiseerde over- of onderschrijding	Afsluiten ja/nee	Verwacht jaar van realisatie	Toelichting
A684010 Toiletvoorziening Molen de Hoop	31-12-2023	25.000	17.803	0	7.197	ja	2023	
A684012 LED-verlichting sportpark Wormshoef	31-12-2025	50.000	46.331	3.669	0	nee	2024	Afronding/oplevering in week 3/4 2024.
A684013 Woonwagen Hermelijnsaan 58	31-12-2025	238.000	0	238.000	0	nee	2024	Risicopunt. In gesprek met huidige huurder.
A684014 Toplaag kunstgras VV Lunteren	31-12-2025	150.000	0	150.000	0	nee	2024	Velden worden in 2024 gekeurd. Afhankelijk van uitkomst wordt werk wel/niet uitgevoerd.
A684015 Onderlaag kunstgras VV Lunteren	31-12-2025	150.000	0	150.000	0	nee	2024	Idem.
A684016 Marskamp 12 Routekaart 2023-2026t	31-12-2025	143.670	101	143.569	0	nee	2024	
A685003 Duurzaamh Molenweg 8 basis+zonnepan.	31-12-2023	127.655	5.318	122.337	0	nee	2025	Voorbereiding in 2024. Uitvoering in 2025.
A685008 LED-verlichting sportpark Otterlosew	31-12-2023	25.000	19.671	5.329	0	nee	2024	Afronding begin 2024.
A686004 Toplaag renov. Sportp. Allemanskamp	31-12-2023	242.000	0	242.000	0	nee	2024	Velden worden in 2024 gekeurd. Afhankelijk van uitkomst wordt werk wel/niet uitgevoerd.
A686007 LED-verlichting sportpark Schras	31-12-2025	30.000	6.074	23.926	0	nee	2024	Afronding/oplevering in week 3/4 2024.
A686008 De Zicht Ederveen - keuken	31-12-2025	70.000	0	70.000	0	nee	2024	Project is nog niet gestart
A687003 Toplaag renovatie Sportpark De Beek	31-12-2023	242.000	0	242.000	0	nee	2024	Velden worden in 2024 gekeurd. Afhankelijk van uitkomst wordt werk wel/niet uitgevoerd.
A687004 LED-verlichting sportpark Koperenst.	31-12-2025	40.000	29.375	10.625	0	nee	2024	Afronding/oplevering in week 3/4 2024.
A688001 MFA Otterlo - grondverwerving	31-12-2024	664.560	3.651	660.909	0	nee	2025	
A688002 MFA Otterlo - opstallen	31-12-2024	6.327.763	446.413	5.881.350	0	nee	2025	
A688009 Geluidswal Sportpark Otterlo	31-12-2023	313.000	316.834	0	-3.834	ja	2023	Krediet was met BTW aangevraagd, terwijl we de BTW alsnog terugkrijgen via de "SPUK Sport".
A688010 Brandweerkazerne Otterlo-Installatie	31-12-2025	330.000	0	330.000	0	nee	2025	Ontwikkeling ligt stil tot Q1, eerst duidelijkheid over bouwlocatie, nu de huidige eigenaar toch (nog) niet wil verkopen.
A688011 Brandweerkazerne Otterlo-Bouwkst	31-12-2025	1.588.552	0	1.588.552	0	nee	2025	Idem.
A688012 MFD Otterlo Installaties	31-12-2025	1.657.700	0	1.657.700	0	nee	2025	
A688013 MFD Otterlo Inrichting	31-12-2025	57.422	0	57.422	0	nee	2025	
A751002 Wandelnetwerk	31-12-2024	200.000	97.617	102.383	0	nee	2025	In 2024 wordt het ontwerp afgerond en een deel van het wandelnetwerk geplaatst. Het ontwerp vraagt meer tijd dan vooraf ingeschat. Hierdoor is in 2025 ook nog tijd nodig om het restant van het wandelnetwerk te plaatsen.
A991080 Brandweerkazerne -voorber. Krediet	31-12-2023	1.100.000	634.400	465.600	0	nee	2024	Bij PB 2025-2028 wordt claim neergelegd voor de investeringskosten van de kazerne

Project	Einddatum krediet	Netto Krediet	Uitgaven minus Inkomsten t/m 2023	Totale nog te verwachten uitgaven/ inkomsten vanaf per einde project 2024	Geprognostiseerde over- of onderschrijding	Afsluiten ja/nee	Verwacht jaar van realisatie	Toelichting
A991140 Klimaatinstallatie uitbreiding	31-12-2023	32.000	31.374	0	626	ja	2023	Project is afgerond.
A991143 Aanpassen Klimaat Burgerzaken	31-12-2023	80.000	64.456	0	15.544	ja	2023	Initiële raming was ruim ingeschat, uiteindelijke realisatie viel mee.
A991145 Bureaustoelen Raadhuis	31-12-2023	160.000	121.450	0	38.550	ja	2023	Idem.
A991147 B&W kamer, meubilair / AV middelen	31-12-2023	70.000	70.210	0	-210	ja	2023	Project is afgerond.
A992330 Vervanging Trobit	31-12-2023	25.000	39.540	0	-14.540	ja	2023	Project is afgerond
A992334 AV-middelen raadzaalen	31-12-2023	557.248	571.081	0	-13.833	ja	2023	Project is afgerond
A992336 Implementatie BBV-ID	31-12-2023	132.000	139.641	0	-7.641	nee	2024	
A992340 Implementatie IMBOR	31-12-2024	64.000	49.418	0	14.582	ja	2023	Project is afgerond
A992342 I-phones 2023	31-12-2025	40.000	33.004	0	6.996	ja	2023	Project is afgerond
A992343 Laptops 2023	31-12-2025	310.000	306.772	0	3.228	ja	2023	Project is afgerond
A992344 Hardware Nutanix 2023	31-12-2025	205.000	208.503	0	-3.503	ja	2023	Project is afgerond
A992345 Vervanging Aruba Core Switches	31-12-2025	324.000	230.956	93.044	0	nee	2024	Uitvoering in 2024
A992346 Migratie Oracle naar Nutanix	31-12-2025	100.000	80.285	0	19.715	ja	2023	Project is afgerond
A993110 Bedrijfsauto's L&V 2022	31-12-2024	181.010	181.010	0	0	ja	2023	Is afgerond en kan gesloten worden
A993111 Bedrijfsauto's L&V 2023	31-12-2025	0	0	0	0	ja	2023	Is afgerond en kan gesloten worden
A993112 Bedrijfsauto's L&V 2024	31-12-2026	271.739	0	271.739	0	nee	2024	Uitvoeringsjaar is nog niet begonnen
A508001 MFD Otterlo Inventaris	31-12-2025	1.000.000	0	1.000.000	0	nee	2025	Verwachte uitvoering in 2024 en 2025.
A991150 Bureaustoelen 50x Vleugel	31-12-2025	17.617	20.022	0	-2.405	ja	2023	Project is afgerond.
A991151 Bureaustoelen 139x Doelen	31-12-2025	41.918	42.164	0	-246	ja	2023	Project is afgerond.
A992347 Firewall, switches en access points	31-12-2025	250.000	0	250.000	0	nee	2024	Uitvoering in 2024
A681119 Maatwerk+ Kazernelaan 50	31-12-2025	31.573	31.572	0	1	ja	2023	
A681120 LED-verlichting sportpark Langekampw	31-12-2025	43.000	0	43.000	0	nee	2024	Afronding/oplevering in week 3/4 2024.
A681118 Restant Distelberg 1	31-12-2024	73.393	0	73.393	0	nee	2024	Restantkrediet t.b.v. zonnepanelen. Zie A681055.
A681121 Afronding Van Essenkwartier 2	31-12-2024	259.203	0	259.203	0	nee	2024	Restantkrediet. Zie A681057.
A681122 Luchtbehandelingsysteem Raadhuis RVF	31-12-2023	398.618	398.618	0	0	ja	2023	Betreft deelkrediet Dak Raadhuis (zie A681060)
A681123 Radiatoren C1 Raadhuis	31-12-2024	61.412	0	61.412	0	nee	2024	Uitgaven in combinatie met isoleren (verduurzamen)
A681124 Restant Stationsweg 109 batterij	31-12-2024	65.973	0	65.973	0	nee	2024	
		193.242.420	108.153.338	140.147.837	-55.568.755			

Bijlage 7b - Verlenging termijnen kredieten

							Bedragen x € 1
Project	Startjaar krediet	Netto Krediet	Restant Uitgaven minus Inkomsten t/m 2023	Huidige vastgestelde einddatum	Aantal keer eerder verlengd	Reden voor aanvraag van verlenging	Nieuwe voorgestelde einddatum
A131006 Zeeheldenbuurt (cluster 2 t/m 4)	7-7-2022	1.820.000	1.596.167	31-12-2025	0	In 2024 vindt voorbereiding plaats. Vanaf eind 2024 uitvoering. Verwachte afronding begin 2026.	31-12-2026
A131009 Herinrichting Bloemenbuurt	7-7-2022	1.290.000	1.280.289	31-12-2025	0	In 2024 vindt voorbereiding plaats. Uitvoering 2025/2026.	31-12-2026
A160010 Bomenbeleidsplan 2021	1-1-2021	303.340	189.149	31-12-2023	0	Betreft werkzaamheden binnen integrale opgaven die doorlopen tot eind 2025.	31-12-2025
A160022 IP 2021 Klaphekweg	1-1-2021	167.485	145.753	31-12-2023	0	Werkzaamheden zijn grotendeels uitgevoerd, wordt in 1e kwartaal 2024 afgerond.	31-12-2024
A190210 H150 Stationweg/Maandereind	8-12-2016	82.800	66.830	31-12-2024	0	Betreft bijdrage. Project is onderdeel van Levendig centrum, uitvoering verwacht in 2025	31-12-2025
A190229 H440 N-Z fietspad Frankeneng (2)	11-12-2018	950.000	696.870	31-12-2024	0	Project staat on hold i.v.m. mogelijke verkabeling hoogspanningsleiding op dit traject.	31-12-2026
A190235 DFR Ede-W Emmalaantunnel	14-7-2021	3.974.000	3.630.237	31-12-2026	0	Vertraging vanwege stikstof.	31-12-2028
A190237 DFR Ede-W Edeseweg, A12-Dorpsstraat	14-7-2021	2.116.355	1.886.774	31-12-2023	0	Werkzaamheden zijn deels al uitgevoerd, wordt in 2024 afgerond.	31-12-2024
A190238 DFR Ede-W Kerkhoflaan	14-7-2021	220.900	154.159	31-12-2023	0	Werkzaamheden zijn deels al uitgevoerd, wordt in 2024 afgerond.	31-12-2024
A191084 BTA12	28-4-2021	8.667	30.977	31-12-2023	0	Werkzaamheden zijn grotendeels uitgevoerd, wordt in 1e kwartaal 2024 afgerond.	31-12-2024
A191122 Klinkenbergerweg fase 2	15-11-2021	1.718.500	973.642	31-12-2023	0	Werkzaamheden zijn deels al uitgevoerd, wordt in 2024 afgerond.	31-12-2024
A194017 IP 2021 Klokkegat	1-1-2021	439.471	142.134	31-12-2023	0	Vertraging in de werkzaamheden, uitvoering in 2024.	31-12-2024
A210210 Fietsplanprojecten algemeen	31-12-2017	1.831.197	1.455.002	31-12-2026	0	Dit krediet wordt afgesloten bij de afronding van het totale programma Fietsplan 1.0.	31-12-2028
A210211 V30 Meest vk-onveilige kruispunten	5-12-2018	100.000	36.972	31-12-2023	0	Laatste deel werkzaamheden uitgesteld tot 2024.	31-12-2024
A210215 H180 Arnhemseweg-Achterdoelen	5-12-2018	100.000	100.000	31-12-2024	0	Betreft bijdrage aan project Levendig centrum. Start project eind 2024 nadat Parklaan-Klinkenbergerweg-Stationweg gereed zijn. Uitvoering verwacht in 2025.	31-12-2025
A210400 Rec kruispunt Postweg/Westzoom L'ren	15-3-2017	1.000.000	874.711	31-12-2023	0	Project in voorbereiding, uitvoering verwacht medio 2024. Start uitvoering afhankelijk van de nodige verlegging van kabels en leidingen	31-12-2024

Project	Startjaar krediet	Netto Krediet	Restant Uitgaven minus Inkomsten t/m 2023	Huidige vastgestelde einddatum	Aantal keer eerder verlengd	Reden voor aanvraag van verlenging	Nieuwe voorgestelde einddatum
A230009 Maanderplein	31-7-2018	287.200	241.639	31-12-2024	0	Uitvoering afhankelijk van verkeersoplossing Breelaan/Stationsweg	31-12-2026
A230012 Voorber herinrichting Marktstraat	24-11-2020	477.000	397.181	31-12-2024	0	In 2024 vindt voorbereiding plaats. Uitvoering 2025	31-12-2025
A230014 Herinrichting Stadspark	6-2-2020	1.274.900	960.752	31-12-2024	0	Project fase 1 is in uitvoering, fase 2 start in 2024 en beoogde afronding in 2025	31-12-2025
A231013 Herinrichting Spindopplein	20-7-2021	783.000	-18.952	31-12-2023	0	Vertraging vanwege verschuiving in de werkzaamheden (door weersomstandigheden). Wordt afgerond in 2024.	31-12-2024
A241463 Mondriaanstr 22, 6 groepen verv.(VG)	4-2-2020	1.575.000	230.336	31-12-2023	1	Vertraging i.v.m. wachten op accountantsverklaring.	31-12-2024
A241469 Nachtegaalln 49,Vern.bw Vuurvogel VG	4-2-2021	1.925.342	194.596	31-12-2023	0	Vertraging i.v.m. wachten op accountantsverklaring.	31-12-2024
A243071 Heidelaan 25, Vernieuwbouw (VG)	26-2-2020	2.220.000	2.145.000	31-12-2024	0	Planvorming vindt plaats in 2024. Bouw start in 2025.	31-12-2025
A244048 Ruitenbeekweg 111 bouw SmdB (VG)	27-11-2017	3.970.374	459.068	31-12-2023	2	Loopt aansprakelijkheidstelling met bouwbedrijf, waardoor krediet niet kan worden afgesloten.	31-12-2024
A591200 Spoor algemeen engineering	31-12-2013	4.750.000	680.000	31-12-2025	0	Afrondende werkzaamheden op één deelproject lopen door tot Q1 2026, daarmee moet het algemene nummer ook een jaar doorschuiven	31-12-2026
A591271 Spoor OV Contract 1	22-1-2020	-	-22.172.522	31-12-2025	0	Administratieve afwikkeling vindt plaats met afronding van het gehele project, daarmee moet ook dit deelproject naar 2026 doorschuiven.	31-12-2026
A591274 Spoor OV Contract 4	22-1-2020	-	-	31-12-2025	0	Afrondende (groen) werkzaamheden zullen in Q1 2026 plaatsvinden. Afsluiten schuift daardoor een jaar door.	31-12-2026
A591275 Spoor OV Contract 5	22-1-2020	-	-	31-12-2023	1	Deelproject moet administratief nog afgerond worden, hangt samen met Contract 1.	31-12-2024
A681053 Kleedkamers renovatie Pep'stg B-Geel	21-1-2020	121.800	87.141	31-12-2023	1	Ontwerp is in december 2023 gestart. Daarom realisatie op z'n vroegst in september 2024.	31-12-2024
A681058 Grond gymzaal Veluwe Poort	5-11-2020	104.720	104.720	31-12-2023	0	Werkzaamheden lopen van zomer 2024 t/m zomer 2025.	31-12-2025
A681059 Bouwkosten gymzaal Veluwe Poort	5-11-2020	1.467.491	1.467.491	31-12-2023	0	Werkzaamheden lopen van zomer 2024 t/m zomer 2025.	31-12-2025
A681069 Renovatie Sporth. Peppel & Turnstede	29-6-2021	1.331.000	1.331.000	31-12-2024	0	In 2024 vindt voorbereiding plaats. In 2025 uitvoering.	31-12-2025
A681074 Toiletvoorziening Keetmolen Ede	2-7-2021	40.000	38.672	31-12-2023	0	Vanwege monumentseisen en vergunningstraject duurt het langer voordat met het project gestart kan worden.	31-12-2024
A681088 Solar Carport Gemeentewerf-panelen	7-7-2022	187.431	186.771	31-12-2024	0	Project staat on hold i.v.m. netcongestie. Nog onduidelijk wanneer dit weer opgestart kan worden.	31-12-2025
A681089 Constructie Solar Carport Gemeentewe	7-7-2022	257.569	256.989	31-12-2024	0	Project staat on hold i.v.m. netcongestie. Nog onduidelijk wanneer dit weer opgestart kan worden.	31-12-2025

Bedragen x € 1

Project	Startjaar krediet	Netto Krediet	Restant Uitgaven minus Inkomsten t/m 2023	Huidige vastgestelde einddatum	Aantal keer eerder verlengd	Reden voor aanvraag van verlenging	Nieuwe voorgestelde einddatum
A683012 Kleedkamers renovatie Bennekom	22-1-2020	213.150	209.418	31-12-2024	0	VV Bennekom heeft uitstel gevraagd, omdat zij op termijn hun clubhuis gaan verbouwen. De kleedkamers willen zij onder de kantine en dus op locatie. Daarom vertraging m.b.t. dit project.	31-12-2025
A684004 Renov KerkhofIn Lunteren (Vastgoed)	8-5-2018	220.000	-307.551	31-12-2023	0	Een deel van de vloer moet nog worden hersteld.	31-12-2024
A684006 Kerkhoflaan 25 Routekaart 2023-2026	17-9-2019	557.914	552.375	31-12-2023	0	Een deel van de vloer moet nog worden hersteld.	31-12-2024
A685003 Duurzaamh Molenweg 8 basis+zonnepan.	7-5-2019	127.655	122.337	31-12-2023	0	In 2024 vindt voorbereiding plaats. In 2025 de uitvoering.	31-12-2025
A685008 LED-verlichting sportpark Otterloseweg	30-3-2023	25.000	5.329	31-12-2023	0	Afronding begin 2024.	31-12-2024
A686004 Toplaag renov. Sportp. Allemanskamp	29-6-2021	242.000	242.000	31-12-2023	0	Vertraging omdat velden in 2024 worden gekeurd.	31-12-2024
A687003 Toplaag renovatie Sportpark De Beek	29-6-2021	242.000	242.000	31-12-2023	0	Vertraging omdat velden in 2024 worden gekeurd.	31-12-2024
A688001 MFA Otterlo - grondverwerving	20-9-2016	664.560	660.909	31-12-2024	0	Onzekerheid met gebied Weversteeg/Onderlangs, waardoor project stil is komen te liggen. Met nieuwe projectleider is project in 2023 weer volledig opgepakt.	31-12-2025
A688002 MFA Otterlo - opstallen	20-9-2016	6.327.763	5.881.350	31-12-2024	0	Idem.	31-12-2025
A751002 Wandelnetwerk	27-7-2021	200.000	102.383	31-12-2024	0	In 2024 wordt het ontwerp afgerond en een deel van het wandelnetwerk geplaatst. Het ontwerp vraagt meer tijd dan vooraf ingeschat. Hierdoor is in 2025 ook nog tijd nodig om het restant van het wandelnetwerk te plaatsen.	31-12-2025
A991080 Brandweerkazerne -voorber. Krediet	12-8-2021	1.100.000	465.600	31-12-2023	0	Bij PB 2025-2028 wordt claim neergelegd voor de investeringskosten van de kazerne.	31-12-2024
A992336 Implementatie BBV-ID	3-11-2021	132.000	-7.641	31-12-2023	0	Vertraagd i.v.m. vertrek projectleider.	31-12-2024

Bijlage 8 - Overzicht van opgenomen geldleningen

Bedragen x € 1.000

Lening nummer	Relatie	Oorspr. hoofdsom	Einde looptijd	Rente %	Restant	Stortingen	Aflossingen	Rente	Restant	Boekrente
					hoofdsom	2023	2023	2023	hoofdsom	2023
					01-01-2023					
								31-12-2023		
109	BNG Bank	2.813	2032	0,79%	1.257	0	121	10	1.136	9
111	BNG Bank	5.695	2042	2,69%	3.763	0	144	101	3.618	99
128	BNG Bank	374	2045	1,19%	252	0	10	3	242	3
130	BNG Bank	1.361	2045	4,62%	1.022	0	26	47	996	47
131	BNG Bank	3.719	2045	4,62%	2.792	0	71	129	2.721	127
136	BNG Bank	6.208	2045	4,17%	4.567	0	122	190	4.445	190
137	BNG Bank	7.437	2030	4,46%	3.020	0	322	135	2.698	132
138	BNG Bank	7.739	2030	4,46%	3.141	0	335	140	2.806	136
139	BNG Bank	2.364	2035	4,14%	1.290	0	77	53	1.214	53
140	BNG Bank	4.547	2035	3,67%	2.392	0	147	88	2.245	86
141	BNG Bank	944	2025	4,07%	167	0	53	7	113	6
142	BNG Bank	4.681	2025	3,45%	783	0	252	27	531	25
143	BNG Bank	5.066	2046	5,00%	3.926	0	88	196	3.838	196
144	BNG Bank	3.966	2046	5,00%	3.072	0	69	154	3.003	153
147	BNG Bank	6.807	2024	5,15%	910	0	443	47	466	35
148	BNG Bank	6.807	2039	0,25%	4.426	0	255	11	4.171	11
151	BNG Bank	6.807	2031	0,98%	2.269	0	252	22	2.017	21
152	BNG Bank	5.241	2026	-0,29%	1.239	0	311	-4	928	-3
153	BNG Bank	6.000	2027	1,70%	1.200	0	240	20	960	18
154	BNG Bank	12.000	2027	4,88%	3.654	0	663	178	2.991	171
156	BNG Bank	9.400	2029	4,59%	2.632	0	376	121	2.256	104
157	BNG Bank	5.000	2028	5,00%	1.801	0	265	90	1.536	88
159	BNG Bank	10.400	2029	4,40%	2.912	0	416	128	2.496	113
160	BNG Bank	22.000	2030	3,92%	9.430	0	1.026	369	8.403	342
161	BNG Bank	11.000	2031	4,50%	5.391	0	499	242	4.892	231
162	BNG Bank	15.000	2032	4,63%	8.060	0	652	373	7.408	352
163	BNG Bank	15.000	2033	5,07%	8.872	0	622	450	8.250	433
166	BNG Bank	7.900	2042	4,06%	5.267	0	263	214	5.003	204
171	BNG Bank	644	2043	0,00%	501	0	501	14	0	7
173	NWB	30.000	2024	-0,51%	30.000	0	0	-152	30.000	-152
174	BNG Bank	30.000	2023	0,00%	30.000	0	30.000	-81	0	-1
175	BNG Bank	10.000	2033	3,03%	0	10.000	0	0	10.000	15
176	BNG Bank	10.000	2030	2,92%	0	10.000	0	0	10.000	15
177	BNG Bank	10.000	2028	2,80%	0	10.000	0	0	10.000	14
250028	BNG Bank	5.445	2046	4,85%	4.217	0	97	205	4.121	202
	Totaal	292.365			154.224	30.000	38.721	3.528	145.503	3.482

Bijlage 9 - Toelichting paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Toelichting werkwijze systematiek risico's

In iedere programmabegroting en -rekening wordt een inventarisatie gedaan van de bestaande risico's. Dit gebeurt op basis van de risico's in de database van ons risicomangementpakket Naris. De risicoprofielen worden bij elk P&C-instrument geactualiseerd.

Om wildgroei te voorkomen worden alleen risico's met een financieel impact groter dan € 100.000 meegenomen in het risicoprofiel. Op dit moment kent het profiel ruim 200 risico's.

De kansinschatting van de risico's gebeurt op basis van onderstaande tabel. De kansklasse-indeling in deze tabel is opgesteld in overleg met adviseurs van Naris. Gekeken wordt hoe vaak een gebeurtenis zich naar verwachting voordoet; dit wordt gekoppeld aan het bijbehorende percentage.

Voorbeeld 1:

Een risico komt naar verwachting 1 keer per 2 jaar voor. Dit betekent dat de kans dat dit risico zich voordoet 50% is.

Voorbeeld 2:

Een risico komt naar verwachting 1 keer per 5 jaar voor. Dit betekent dat de kans dat dit risico zich voordoet 30% is.

Klasse nummer	Minimaal	Maximaal	Omschrijving
1	0%	10%	< 1 keer per 10 jaar
2	10%	30%	1 keer per 5 - 10 jaar
3	30%	50%	1 keer per 2 - 5 jaar
4	50%	70%	1 keer per 1 - 2 jaar
5	70%	100%	> 1 keer per jaar

Nadat alle risico's zijn geactualiseerd en de database compleet is voert Naris een statistische toets uit (de 'Monte Carlo'-simulatie) om, met een zekerheidspercentage van 90%, tot de benodigde weerstandscapaciteit te komen.

Definitie kengetallen

Netto schuldquote

Dit kengetal geeft de verhouding tussen het vreemd vermogen en het eigen vermogen weer en geeft daarmee inzicht in het niveau van de schuldenlast.

De VNG heeft richtlijnen aangegeven voor dit kengetal; als de schulden van de gemeenten lager zijn dan het eigen vermogen (schuldquote is minder dan 100%) dan wordt dit als voldoende beschouwd, is de schuldquote hoger dan 130% dan wordt dit als onvoldoende gezien. De netto gecorrigeerde schuldquote houdt rekening met de door de gemeente doorgeleende gelden aan derden.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio laat de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen zien en geeft daarmee aan of de gemeente aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Hoe hoger de ratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De VNG heeft aangegeven dat een solvabiliteitsratio van minder dan 20% als onvoldoende wordt beschouwd en een percentage van meer dan 30% als voldoende.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal structurele exploitatieruimte toont welke structurele ruimte de gemeente heeft om haar eigen lasten te dragen. Het is een maatstaf voor het verschil tussen de structurele baten en structurele lasten van de gemeente. De bepaling gebeurt door het saldo van de structurele baten en lasten te delen door de totale baten

en dit uit te drukken in een percentage. Een negatieve waarde van dit kengetal geeft dat er meer structurele lasten dan baten zijn, vice versa voor een positieve waarde. In de begroting van de gemeente Ede wordt als streefwaarde een neutrale waarde van dit kengetal nagestreefd (exclusief reservemutaties).

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de boekwaarde van gronden in bezit) is ten opzichte van de totale jaarlijkse baten van de gemeente. Hoe lager deze ratio is hoe minder risico de gemeente loopt omtrent negatieve waardeontwikkeling van de grondpositie.

De boekwaarde van gronden in bezit zegt nog niets over de relatie tussen vraag en aanbod. Dit vraagt dan ook om meer uitleg dan naar voren komt uit een kengetal. Zie hiervoor de paragraaf Grondbeleid en het MPG.

Belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk van de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Als deze ratio zich onder de 100% bevindt is de belastingdruk lager dan gemiddeld, ligt deze erboven dan is de belastingdruk hoger dan gemiddeld.

Het bestaande beleid ziet belastingcapaciteit niet als sturingsmechanisme. Met uitzondering van inflatiecorrectie kan deze niet worden aangepast binnen de huidige afspraken. In extreme gevallen kan hierop een uitzondering worden gemaakt. In het geval van een daling van het weerstandsvermogen onder de norm mag het college verhoging van de lokale lasten opnemen in zijn verbeterplan. Conform de uitgangspunten in de nota Lokale Heffingen gaat een verhoging van de OZB gepaard met vooraf een discussie 'oud voor nieuw' en kostendekkendheid van de tarieven.

De toezichthouder (provincie) hanteert geen normering voor bovenstaande kengetallen, maar maakt zo nodig gebruik van onderstaande signaleringswaarden.

Signaleringswaarden financiële kengetallen

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	<90 %	90-130 %	>130 %
Gecorrigeerde netto schuldquote	<90 %	90-130 %	>130 %
Solvabiliteitsratio	>50 %	20-50 %	<20 %
Grondexploitatie	<20 %	20-35 %	>35 %
Structurele exploitatieruimte	>0 %	0 %	<0 %
Belastingcapaciteit	<95 %	95-105 %	>105 %

Bijlage 10 - Depla beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Waarde	Waarde gemeenten 100.000 - 300.000 inwoners
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2023	7,7	
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2023	7,3	
Apparaatskosten	kosten per inwoner	2023	801	
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2023	20,3	
Overhead	% van totale lasten	2023	9,5	
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2023	765	857
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2023	790	936
Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2023	387	351
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2022	14,4	9,5
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2022	80	148
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2021	17,1	x
Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2022	1,8	3,4
Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2022	1,8	1,5
Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2022	3,1	5,2
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	per 1.000 inwoners	2022	5,4	7,0
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2022	4	10
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2022	1	1
Demografische druk	%	2023	76	63,8
Niet-sporters	%	2022	50,1	44,2
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2022	818	909,5
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2022	168,9	163,5
Netto arbeidsparticipatie	%	2022	74,5	72,2
Funciemenging	%	2022	55	56,7
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2023	242,2	405,2
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2023	229,7	170,8
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	per 10.000 inwoners	2022	680	geen data
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2022	4	7

Indicator	Eenheid	Periode	Waarde	Waarde gemeenten 100.000 - 300.000 inwoners
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2022	1	2
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2022	2,2	2,7
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2020	0,6	3,1
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	22	23
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	10,2	11,7
Jongeren met jeugdreclassering	%	2023	0,1	0,3
Jongeren met jeugdbescherming	%	2023	0,7	1,1

www.waarstaatjegemeente.nl - 19 februari 2024

Bijlage 11 - Aanbevelingen Rekenkamer

Onderzoek	Aanbeveling	Stand van zaken	Verwachte afronding
2020 - Een onderzoek naar het risicomanagement van de gemeente Ede	Zorg dat de gemeenteraad inzicht krijgt, in de voor de raad, relevante aspecten van het risicomanagementbeleid en pas hiervoor het huidige beleid aan.	Door prioritering als gevolg van forse personele krapte is de doorontwikkeling opnieuw vertraagd. Op onderdelen zijn wel kleinere stappen gezet, dat proberen we in de loop van het jaar 2024 verder door te zetten.	 2e halfjaar 2024
2020 - Een onderzoek naar het risicomanagement van de gemeente Ede	Overweeg de huidige ondergrens (norm) van de weerstandsratio.	Door prioritering als gevolg van forse personele krapte is de doorontwikkeling opnieuw vertraagd. Op onderdelen zijn wel kleinere stappen gezet, dat proberen we in de loop van het jaar 2024 verder door te zetten.	 2e helft 2024
2020 - Een onderzoek naar het risicomanagement van de gemeente Ede	Bepaal aan de hand van enkele duidelijke criteria welke risico's wel en welke niet in het risicoregister moeten worden vastgelegd.	Door prioritering als gevolg van forse personele krapte is de doorontwikkeling opnieuw vertraagd. Op onderdelen zijn wel kleinere stappen gezet, dat proberen we in de loop van het jaar 2024 verder door te zetten.	 2e helft 2024
2020 - Een onderzoek naar het risicomanagement van de gemeente Ede	Verbeter de toegankelijkheid (leesbaarheid) van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.	Door prioritering als gevolg van forse personele krapte is de doorontwikkeling opnieuw vertraagd. Op onderdelen zijn wel kleinere stappen gezet, dat proberen we in de loop van het jaar 2024 verder door te zetten.	 2e helft 2024
2021 - Versterk de verandering	Neem als raad meer politieke ruimte om de kaderstellende rol bij de Wmo in te vullen. Vraag daarbij om mogelijke keuzes en scenario's waardoor er ook een inhoudelijk debat mogelijk is. Een andere voorwaarde voor het nemen van meer politieke ruimte ontstaat als in het beleidsplan wettelijk verplichte criteria en prestatie-indicatoren vast worden gesteld die tenminste gaan over:• Het gebruik van voorzieningen en kosten• De transformatie van de uitvoeringspraktijk (bijvoorbeeld op- en afschaling)• Oordeel van inwoners over de uitvoering van de Wmo door de gemeente• Oordeel van inwoners over de uitvoering van de Wmo door de aanbieder• Te bereiken maatschappelijke effecten Zorg dat de gekozen indicatoren zeggingskracht hebben over de door de raad gewenste doelen en effecten.	De indicatoren voor de Wmo worden besproken in de RWG Begroting en Verantwoording en mede herzien in het kader van de Integrale Visie op het sociaal domein. Deze visie wordt uiterlijk in juni 2024 verwacht. De opzet van de visie is afgestemd met het bestuur.	 Eind 2024
2021 - Versterk de verandering	Controleer vervolgens op het realiseren van de prestatie-indicatoren en op doelmatige inzet van Wmo-middelen.	De indicatoren moeten eerst worden vastgesteld (met het nieuwe beleidsplan, voorzien in Q4 2023), en vervolgens toegepast (vanaf 2024) voordat kan worden gecontroleerd (in de loop van 2024 en vooral vanaf 2025) of de prestaties worden behaald.	 2025 en later
2021 - Versterk de verandering	Verbeter de rechtmatigheid van de toegang door meldingen altijd vast te leggen zodat doorlooptijden gemeten kunnen worden en bepaald kan worden of wettelijke termijnen worden gehaald.	Er zijn verbeteringen doorgevoerd in het hoofdproces sociaal domein. Voor goede monitoring moeten deze ook door onze ICT-leveranciers nog worden verwerkt.	 31-12-2024
2021 - Versterk de verandering	Neem de nog vast te stellen prestatie-indicatoren als uitgangspunt voor monitoring en evalueer aan de hand hiervan de resultaten van het beleid.	Deze aanbeveling heeft inmiddels opvolging gekregen in de verschillende documenten als de sociale monitor en de doorontwikkeling van het datalab.	 01-06-2024

Onderzoek	Aanbeveling	Stand van zaken	Verwachte afronding
2022 - Grondig bekeken	Versterk de overdracht tussen opeenvolgende projectleiders door het actualiseren van het projectdocument met alle wijzigingen die door de kwartaalrapportages en MPG's daarin zijn aangebracht.	<p>Geprobeerd wordt op meerdere fronten te voorkomen dat we projectleiding moeten wisselen op projecten. Helaas is het in deze arbeidsmarkt en zeker in dit vakgebied een aantrekkelijke tijd om van baan te wisselen en dus niet geheel te voorkomen dat er verloop is en wisselingen in projectleiding zich voordoen. Het probleem zit meestal in de kennis die men met zich meeneemt bij vertrek. We zetten ons daarom op meerdere fronten in:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bevorderen van tijdig aankondigen van een mogelijk vertrek om ons zo op een warme overdracht te richten. Uiteraard wordt een overdrachtsdocument gemaakt waarmee de opvolger verder kan. 2. In het Planproces dat momenteel herijkt wordt, wordt hier ook aandacht aan besteed. Het opleveren van fase-documenten zou ondersteunend middel kunnen zijn. 3. Door optimaliseren van de wijze van documenteren en vooral het gedrag en besef hiervan. 4. Door het werken in duo's (een junior werkt altijd met een senior (of medior), waardoor tijdelijke vervangbaarheid geborgd wordt en m.n. de projectinhoudelijke kennis behouden. 5. Doorontwikkelen naar gebiedsgericht werken, waarbij we ook gebiedskennis opbouwen in een grotere groep. Ook op het gebied van makkelijk ontsloten data kunnen nieuwe projectleiders sneller op 'vlieghoogte' komen en komen ze in een team dat een goede basis heeft gelegd om de opvolger in te werken maar ook om even door te kunnen zonder volledige projectleiding. 6. Het blijven 'boeien en binden'. Naast het feit dat de opgaven in Ede aantrekkelijk zijn om aan te werken zijn beloning en werkplezier net zo belangrijk. Aandacht voor beloning is in deze arbeidsmarkt dus belangrijk, op gebied van werkplezier investeren in onderlinge samenwerking (bevordert loyaliteit aan geheel, maar voorkomt niet verloop). 	 01-01-2025
2023 - Wonen is meer dan bouwen	Veranker als gemeenteraad de huidige ambities op het vlak van wonen in een nieuwe visie met SMART-geformuleerde doelstellingen.	Het is nog niet duidelijk wanneer de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting intreedt. Dit betekent dat ook nog niet precies is vastgesteld hoe het verplichte volkshuisvestelijk programma (woonvisie) eruit komt te zien en aan welke eisen het moet voldoen. Het wetsvoorstel is op 7 maart jl. naar de Tweede Kamer gestuurd. Zodra de wet is aangenomen zal een uitwerking volgen. Op voorhand vinden er verkenningen plaats op regionaal niveau.	 n.n.b.
2023 - Wonen is meer dan bouwen	Zet als gemeenteraad in op de navolgbaarheid van het beleid en maak	Het is nog niet duidelijk wanneer de Wet Versterking Regie op de	 n.n.b.

Onderzoek	Aanbeveling	Stand van zaken	Verwachte afronding
2023 - Wonen is meer dan bouwen	duidelijke afspraken over de monitoring en evaluatiemomenten met het college. Neem als gemeenteraad een brede kaderstellende en controlerende rol in het woondomein door in te zetten op vroegtijdige informatievoorziening in alle relevante stadia van de beleidscyclus.	Volkshuisvesting intreedt. Dit betekent dat ook nog niet precies is vastgesteld hoe het verplichte volkshuisvestelijk programma (woonvisie) eruit komt te zien en aan welke eisen het moet voldoen. Het wetsvoorstel is op 7 maart jl. naar de Tweede Kamer gestuurd. Zodra de wet is aangenomen zal een uitwerking volgen. Op voorhand vinden er verkenningen plaats op regionaal niveau. Het is nog niet duidelijk wanneer de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting intreedt. Dit betekent dat ook nog niet precies is vastgesteld hoe het verplichte volkshuisvestelijk programma (woonvisie) eruit komt te zien en aan welke eisen het moet voldoen. Het wetsvoorstel is op 7 maart jl. naar de Tweede Kamer gestuurd. Zodra de wet is aangenomen zal een uitwerking volgen. Op voorhand vinden er verkenningen plaats op regionaal niveau.	 n.n.b.
2023 - Wonen is meer dan bouwen	Stel als college gelijktijdig met de Woonvisie een actueel uitvoeringsprogramma op met SMART acties en afspraken.	Het is nog niet duidelijk wanneer de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting intreedt. Dit betekent dat ook nog niet precies is vastgesteld hoe het verplichte volkshuisvestelijk programma (woonvisie) eruit komt te zien en aan welke eisen het moet voldoen. Het wetsvoorstel is op 7 maart jl. naar de Tweede Kamer gestuurd. Zodra de wet is aangenomen zal een uitwerking volgen. Op voorhand vinden er verkenningen plaats op regionaal niveau.	 n.n.b.
2023 - Het bos achter de boomspiegels	Zorg dat ambities en middelen met elkaar overeenstemmen	De raad wordt meerdere malen meegenomen d.m.v. informatieve sessies over de IBOR en uiteindelijk in oordeelsvormende en besluitvormende vergadering.	 September 2024
2023 - Het bos achter de boomspiegels	Betrek langetermijneffecten bij de besluitvorming over de financiën voor de openbare ruimte.	De raad wordt meegenomen tijdens informatieve sessies over de IBOR en uiteindelijk in oordeelsvormende en besluitvormende vergadering.	 September 2024
2023 - Het bos achter de boomspiegels	Verbeter de navolgbaarheid van het beleid voor de openbare ruimte	De raad wordt meegenomen middels informatieve sessies over de IBOR en vervolgens in een oordeelsvormende en besluitvormende vergadering.	 September 2024
2023 - Het bos achter de boomspiegels	Verbeter de uitvoerbaarheid van het beleid voor de openbare ruimte	De raad wordt meegenomen middels informatieve sessies over de IBOR en vervolgens in een oordeelsvormende en besluitvormende vergadering.	 September 2024

Index

Nog niet gestart	
Loopt	
Niet voldaan	
Gedeeltelijk voldaan	
Afgerond	